

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ВИДАННЯ
“ЗБІРНИК
РЕФЕРАТІВ
ФАХОВИХ
ВИДАНЬ МОН”

2017

Міністерство освіти і науки України
Український інститут науково-технічної експертизи та інформації

ЗБІРНИК РЕФЕРАТІВ фахових видань МОН України

Збірник засновано у травні 2006 року
Видається 12 разів на рік

2(134)/2017

Природничі і точні науки:

*математика, кібернетика
фізика, механіка
хімія, біологія
геодезія, картографія
геофізика, геологія, географія*

Технічні і прикладні науки. Галузі економіки:

*автоматика і телемеханіка
обчислювальна техніка
хімічна технологія, хімічна промисловість
біотехнологія
легка промисловість
харчова промисловість
медицина і охорона здоров'я
фізична культура і спорт*

Збірник рефератів фахових видань МОН України. – Київ: УкрІНТЕІ, 2017. - № 2(134). – 144 с.

Збірник рефератів статей наукових фахових видань МОН України – інформаційне видання, в якому надана систематизована інформація щодо змісту статей збірників та журналів вищих навчальних закладів України за 2014-2016 рік. Джерелом інформації для підготовки збірника є примірники електронних та друкованих видань ВНЗ України, що надійшли до УкрІНТЕІ на даний час.

Реферати надані в авторській редакції, мовою видання та розміщені у збірнику за тематичними підрубриками Рубрикатору НТІ.

Кожному запису Збірника присвоюється інвентарний номер, який включає такі елементи: перші дві цифри позначають номер рубрики Рубрикатору НТІ, далі - чотири цифри – рік видання та номер випуску Збірника, наступні чотири – **порядковий номер реферату у Збірнику, якій використовується в авторському покажчику та покажчику періодичних видань**. Цифри після косої вказують порядковий номер реферату в базі даних наукових фахових видань МОН України.

Копії статей можна отримати в паперовому або електронному вигляді (якщо видавець надав електронну версію), вказав інвентарний номер запису.

Збірник призначений для аспірантів, докторантів, викладачів, наукових та інженерно-технічних працівників, які займаються науково-технічною діяльністю.

Додаткову інформацію можна одержати за адресою:

Київ – 03150, вул. Антоновича, 180. УкрІНТЕІ,
тел. (044) 521-0007; 521-0917, 521-0029.
uintei@uintei.kiev.ua

З питань придбання видань УкрІНТЕІ звертайтеся до відділу створення та реалізації інформаційної продукції за тел. (044) 521 00 39, 521 09 48

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №14921-3893Р від 29.12.2008.

27 МАТЕМАТИКА

27.01 Загальні питання математики

27.17.02.0001/191893. Про внесок К.Вейерштрасса в теорію екстремумів функцій декількох змінних. Прохорова О.М. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73), с.125-128. - рос. УДК 517.27.

У статті вперше досліджуються необхідні та достатні умови існування максимуму та мінімуму функцій багатьох змінних, а також задачі на екстремум, що викладено в лекціях К.Вейерштрасса. Виявлено, що К.Вейерштрасс продовжив справу введення до математики підвищеної точності, що розпочато К.Гауссом, О.Коши, Х.Абелем та Б.Больцано. З'ясовано, що він вперше надав визначення екстремуму функції багатьох змінних зі застосуванням окола точки у тому вигляді, в якому воно зараз зустрічається в усіх сучасних підручниках з вищої математики та математичного аналізу. Завдяки працям К.Вейерштрасса обґрунтування та арифметизація математичного аналізу вийшли, таким чином, на новий, більш високий рівень розвитку.

27.17.02.0002/193356. Шляхи набуття досвіду методичної діяльності студентами математичних спеціальностей під час навчання у вищому навчальному закладі. Акуленко І.А. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №32, с.9-11. - укр. УДК 371.124:51.

У статті проаналізовано можливі шляхи максимізації суб'єктивного методичного досвіду майбутніх учителів математики під час їхнього навчання у вищому навчальному закладі. Презентовано авторське тлумачення понять "методичний суб'єктивний досвід", "методичний об'єкт". Розглянуто можливі прийоми, які доцільно застосовувати з метою актуалізації та коригування попередньо сформованого методичного досвіду студентів, його інтеграції з суспільно-історичним досвідом навчання математики школярів та розширення спектра суб'єктивного досвіду студентів щодо різних видів методичної діяльності, яку вони здійснюють у процесі своєї методичної підготовки.

27.17.02.0003/193380. Практичний аналіз якості тестів з вищої математики. Диховичний О.О., Дудко А.Ф. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №32, с.73-77. - укр. УДК 37.091.26:004.9.

В статті досліджено одне з актуальних питань у галузі комп'ютерного тестування - питання якості тестів. Авторами на підставі методів класичної теорії тестів (КТТ) та Item Response Theory (IRT) в статті [1] було запропоновано методику такого аналізу. В даній роботі розглянуто застосування вищезазначеної методики. У якості контрольного прикладу використано комп'ютерний тест на тему "Диференціальне числення функцій однієї змінної", який було проведено для студентів першого курсу НТУУ "КПІ". Дана методика у подальшому може бути використана для вдосконалення системи тестування з вищої математики в НТУУ "КПІ" а також, можливо, в інших навчальних закладах.

27.17.02.0004/193385. Використання платформи Piazza у процесі навчання вищої математики студентів технічних ВНЗ. Кіянівська Н.М., Рашевська Н.В. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №32, с.89-92. - укр. УДК [004+372.851]:[62+378(73)].

У статті описано платформу для організації позааудиторної взаємодії Piazza, що може бути використана у процесі навчання вищої математики для студентів вищих технічних навчальних закладів України. Розглянуто структуру платформи, що складається з таких розділів як оголошення, відомості про навчальні програми, ресурси курсу, звітність; визначено компоненти кожного розділу. Показано, що платформа може бути використана як додаток до системи підтримки навчання. Наведено особливості використання платформи у процесі навчання вищої математики. Описано покрокове створення класу на платформі Piazza.

27.17.02.0005/193410. Використання блогів у навчанні інформатики майбутніх учителів математики. Пономарева Н.С. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №32, с.153-155. - укр. УДК 378.147.

У статті розглядаються особливості застосування блогів для навчання інформатики майбутніх учителів математики. Розкрито основні можливості використання блогів у навчальній та подальшій професійній діяльності майбутніх учителів математики. Проаналізовано результати використання блогів при підготовці бакалаврів (6.040201 "Математика") на заняттях з інформатики, методики навчання інформатики та під час педагогічної практики в школі студентів Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

27.17.02.0006/194891. Мирон Онуфрійович Зарицький (до 150-річчя від дня його народження). Поляк С.С. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.5-10. - укр. УДК 000.00. Стаття присвячена до 150-річчя від дня народження професора Зарицького Мирона Онуфрійовича.

27.17.02.0007/195883. Використання інформаційних технологій при вивченні дисциплін математичного циклу студентами інженерних спеціальностей. Гапак О.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.35-40. - укр. УДК 51-37; 004.021; 378.147.

У статті розглянуто особливості використання комп'ютерних технологій у системі математичної підготовки майбутніх фахівців інженерних спеціальностей. Обґрунтовано доцільність використання середовища Mathcad при розв'язанні математичних задач. Наводиться перелік лабораторних робіт та приклади розв'язання задач вищої математики засобами Mathcad.

27.03 Основи математики і математична логіка

27.17.02.0008/195889. Про побудову формул швидких перетворень знаходження спектрів функцій багатозначної логіки. Мич І.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.89-91. - укр. УДК 519.713.

Виведено формули швидких перетворень для знаходження спектрів функцій багатозначної логіки. Перевагами використання цих формул є значне зменшення числа операцій необхідних для обчислення спектру функції, а також те, що непотрібно будувати матрицю перетворення.

27.15 Теорія чисел

27.17.02.0009/191862. Some generalization of Goldbach's Conjecture and bertand's postulate. Kovalchuk A. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.285-290. - англ. УДК 681.142.2; 622.02.658.284; 621. 325, 004.942.

In the article the elementary proofs of some generalizations of Goldbach's Conjecture, Bertand's postulate and some corollarys from this are presented.

27.17.02.0010/195893. Про узагальнення чисел Бернуллі. Рибак В.Я., Сегеда Ю.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.119-121. - укр. УДК 517.5.
Числа Бернуллі - функції дискретного аргументу узагальнюються до неперервних функцій.

27.17.02.0011/195916. Розвинення функції $\ln z$ в ланцюговий дріб. Пагіря М.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.123-136. - укр. УДК 517.518:519.652.

Досліджувалася задача розвинення функції комплексної змінної $\ln z$ в ланцюговий дріб. Отримані розвинення функції в ланцюговий дріб Тіле та в правильний ланцюговий С-дріб. Встановлена область збіжності розвинення.

27.17 Алгебра

27.17.02.0012/194893. Про один клас звідних мономіальних матриць над комутативними кільцями. Бортош М.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.15-20. - укр. УДК 512.643.8.
Доведена звідність мономіальних матриць деякого вигляду над комутативним кільцем.

27.17.02.0013/194894. Дослідження швидкості збіжності сум незалежних випадкових величин. Боярищева Т.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.21-27. - укр. УДК 519.49.
Робота містить оцінку швидкості збіжності функцій розподілу сум незалежних випадкових величин до нормального закону.

27.17.02.0014/194905. Про частково впорядковані множини, повні відносно 1-стабільних елементів. Перегуда Ю.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.114-119. - укр. УДК 512.64.

У цій роботі доведено існування частково впорядкованої множини з невід'ємною квадратичною формою Тітса, кожний елемент якої є 1-стабільним в деякій максимальній підмножині.

27.17.02.0015/194906. Нижня межа для мультиплікативного порядку елементів у вежах скінченних полів характеристики $p \geq 3$. Попович Р.Б. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.120-123. - укр. УДК 512.44.

Ми явно будемо у вежах скінченних полів характеристики $p \geq 3$ елементи великого мультиплікативного порядку.

27.17.02.0016/195187. Додатні розв'язки для еліптичного рівняння з двома параметрами. Луханін В.С. // Радіоелектроніка і інформатика. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2015, №4(71), с.24-27. - рос. УДК 519.713.

Розглянуто питання існування, єдиності та побудови двосторонніх наближень до додатного розв'язку однієї лінійної еліптичної крайової задачі з двома параметрами. Отримано умови, яким мають задовольняти параметри, щоб можна було довести існування та єдиність додатного розв'язку, а також побудувати двосторонні наближення, які до нього збігаються. Обчислювальний експеримент проведено у крузі та півкрузі для різних значень параметрів, результати представлено у вигляді графіків поверхні наближення та ліній рівня, а також у вигляді таблиці.

27.17.02.0017/195891. Гомоморфізми матричних груп над асоціативними кільцями. Часть II. Петечук В.М., Петечук Ю.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.99-114. - рос. УДК 512.547.25.

В работе завершается описание гомоморфизмов с условием (*) матричных групп $E(n, R)$, входящих в множество G , являющееся подмножеством $GL(n, R)$, $n \geq 4$ в группу $GL(W)$ произвольного модуля W над асоциативным кольцом K с единицей. Неединичный гомоморфизм $\Lambda: G \rightarrow GL(W)$, $E(n, R)$ - подмножество G - подмножество $GL(n, R)$ над асоциативным кольцом R с 1 удовлетворяет условию (*), если для произвольного ненулевого нильпотентного элемента m , принадлежащего множеству $E \cap W$, $m^2 = 0$ существуют обратимые в K натуральные числа s_1, s_2 и A из множества G такие, что $\Lambda A = 1 + s_1 m$ и из равенства $\Lambda A \Lambda = \Lambda B \Lambda$, где B - элемент из G , следует, что $A^{s_2} B = B A^{s_2}$. Настоящее описание гомоморфизмов матричных групп с условием (*) имеет стандартное описание и является более широким, чем описание изоморфизмов группы $GL(n, R)$, $n \geq 4$, полученное И.З.Голубчиком.

27.17.02.0018/195897. Використання матриць з випадковими елементами в стискаючому зондуванні. Трошкі В.Б. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.148-153. - укр. УДК 512.44.

В даній роботі встановлено, що матриці елементи яких належать певним просторам Орліча $L_U(\Omega)$ задовільняють обмеженим властивостям ізометрії, що є одним з основних понять в стискаючому зондуванні.

27.17.02.0019/195899. Про матричне рівняння Сильвестра над областю головних ідеалів. Шапочка І.В., Юрченко Н.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.170-174. - укр. УДК 512.643.4.

Приведено алгоритм знаходження розв'язків матричного рівняння Сильвестра над областю головних ідеалів.

27.17.02.0020/195904. Р-Визначальні поліноми для несерійних частково впорядкованих множин ширини 2. Бондаренко В.М., Ліскевич В.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.30-40. - укр. УДК 512.64+512.56.

У цій роботі описано Р-визначальні поліноми несерійних частково впорядкованих множин відносно їх порівняльних елементів.

27.17.02.0021/195909. Про дію диференціювань на елементи комутативних асоціативних кілець. Лисенко С.В., Петравчук А.П., Шевчик О.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.65-69. - укр. УДК 512.552.

Нехай R - асоціативне комутативне кільце з одиницею і D - диференціювання кільця R . Вивчено дію D на нильпотентних елементах і на дільниках нуля кільця R . Доведено, що якщо a з R - нильпотентний елемент з $a^n = 0$, то $D(a)^m = 0$ для $m \leq 3n$ при умові, що адитивна група кільця R не має р-скруту для всіх простих $p, p \leq n$.

27.17.02.0022/195915. Загальні зображення вільних боксів. Овсієнко С.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.109-122. - укр. УДК 512.5.

В статті досліджуються деякі відкриті множини багатovidу зображень вільного бокса в фіксованій розмірності. На категорії зображень вільного нормального бокса A вводиться функтом $\text{Ext}(A)^1$ елементарним чином без переходу до якоїсь іншої категорії, так, щоб це було зручно використовувати у застосуваннях. Використовуючи стандартні гомологічні методи та методи білінійних форм, ми доводимо, що класи ізоморфізму деяких відкритих множин багатovidу зображень бокса параметризуються деякою відкритою множиною в афінному просторі, і отримуємо число загальних зображень.

27.17.02.0023/196182. Примітивна програмна алгебра: загальний підхід до вирішення проблеми функціональної повноти. Яганов П.О., Редько Д.І., Редько І.В., Захарченко Т.Л. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.83-96. - англ. УДК 519.683.8. Основним напрямком дослідження є розробка наукових засад генезису рішень програмістських задач. Проведено побудови, що базуються на алгебраїчних методах дослідження програм та методах композиційного програмування. В основі останніх лежать програмні алгебри з функціями спеціального класу у якості носія, і композиціями, які представляють абстракції інструментів програмного синтезу, у якості операцій. У рамках так званих програмних алгебр строго поставлено та вирішено проблеми отримання характеристик репрезентативних класів обчислюваних функцій, проблеми знаходження породжуючих сукупностей та базисів, що займають одне з цільних місць у програмістській проблематиці. Запропоновано загальний метод вирішення згаданих проблем у примітивних програмних алгебрах (ППА) над різними класами обчислюваних функцій. Отримані результати викладено у вигляді низки оригінальних тверджень, лем та теорем. Вони можуть бути використані у ході дослідження алгебраїчних характеристик різних класів обчислюваних функцій в задачах формалізації семантик мов програмування.

27.19 Топологія

27.17.02.0024/195879. Топологія розширення. Бабич В.М., Філоненко О.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.7-11. - укр. УДК 515. 122.

У роботі отримано результати, які описують властивості загальної топологічної конструкції - топології розширення. Зокрема, доведено, що ця топологія має властивість транзитивності, знайдено бази найменшої потужності для топології та системи оточень точки, обчислено внутрішність, замикання, множини граничних та ізольованих точок довільної множини. Також доведено незв'язність цього топологічного простору, знайдено його компоненти зв'язності, досліджено потужнісні характеристики, аксіоми відокремлюваності та метризованість.

27.17.02.0025/195901. Топологія замкненого розширення. Бабич В.М., Пехтерев В.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.7-10. - англ. УДК 515. 122.

У роботі отримано результати, які описують властивості загальної топологічної конструкції - топології замкненого розширення. Зокрема, доведено, що ця топологія не транзитивна, знайдено бази найменшої потужності для топології та системи оточень точки, обчислено внутрішність, замикання, множини граничних та ізольованих точок довільної множини. Також доведено лінійну зв'язність і неметризованість цього топологічного простору, досліджено його основні кардинальні інваріанти й аксіоми відокремлюваності.

27.23 Математичний аналіз

27.17.02.0026/196171. Метод згладженої автокореляційної функції для прогнозування варіації гетероскедастичних часових рядів. Зражевська Н.Г. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №3, с.97-108. - укр. УДК 519.6:519.81.

Запропоновано новий метод для побудови прогнозу варіації сильноволатильних гетероскедастичних часових рядів. За модель часового ряду взято авторегресію нескінченного порядку. Параметри моделі знайдено як розв'язок системи рівнянь Тьопліца, у якій використовуються модельні коефіцієнти автокореляції, за запропонованим методом. Модель автокореляційної функції на кожному кроці прогнозування побудовано шляхом розв'язання оптимізаційної задачі, що враховує умову сильної залежності. Метод протестовано на штучно згенерованому та реальному часових рядах. Для порівняння результатів прогнозування обрано модель авторегресії, параметри якої знайдено за методом максимальної правдоподібності. Результати свідчать про достатню високу ефективність запропонованого методу під час прогнозування сильноволатильних гетероскедастичних часових рядів.

27.17.02.0027/196185. Хаотична та випадкова складові у природних часових даних. Бондаренко В.Г., Трусовський К.К. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.114-122. - рос. УДК 519.946; 519.254.

Для часових рядів запропоновано метод визначення співвідношення детермінованої та стохастичної складових. Для розв'язку цієї задачі виконано ряд обчислювальних експериментів з використанням імітаційного моделювання логістичної послідовності та значень фрактального броунівського руху із різними показниками Харста - Н. В отриманій адитивній суміші задається співвідношення енергій детермінованої та випадкової складових. Для великих значень показника Харста хаотичний доданок виявляється більш агресивним: контрольні статистики суміші суттєво відрізняються від еталонних значень, що відповідають фрактальному броунівському руху. Для малих значень Н (антиперсистентний випадок) має місце обернений результат. Розглянуто приклади реальних часових даних, що відповідають антиперсистентній моделі.

27.29 Звичайні диференційні рівняння

27.17.02.0028/194908. Представлення розв'язку крайової періодичної задачі для гіперболічного рівняння другого порядку. Хома-Могильська С.Г. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.133-136. - укр. УДК 517.9.

Для крайової 2π -періодичної задачі $u_{tt}-u_{xx}=g(x,t)$, $u(0,t)=u(\pi,t)=0$, $u(x,t+2\pi)=u(x,t)$, $0 \leq x \leq \pi$, t - елемент множини R , встановлено, що єдиний класичний розв'язок може існувати у вигляді $u(x,t)=u^0(x,t)+u^*(x,t)$, де $u^0(x,t)$ - розв'язок відповідної однорідної періодичної задачі, а $u^*(x,t)$ - частинний розв'язок неоднорідного рівняння такий, що $u^*(x,t+2\pi)=u^*(x,t)$, у двох випадках: 1) $u(x,t)=u^*(x,t)$, $u^0(x,t)=0$; 2) $u(x,t)=u^0(x,t)+u^*(x,t)$, та $u^0(x,t) \neq 0$.

27.17.02.0029/195882. Дослідження розв'язків інтегральних крайових задач. Варга Я.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.23-34. - укр. УДК 517.9.

Застосовано новий підхід для дослідження існування та побудови наближених розв'язків нелінійних систем звичайних диференціальних рівнянь, підпорядкованих нелінійним інтегральним крайовим умовам, які залежні від похідної. Доцільність запропонованої техніки показано на прикладі нелінійної інтегральної крайової задачі з двома розв'язками.

27.17.02.0030/195892. Узагальнення чисел Стірлінга першого роду. Рибак В.Я., Рубіш Ю.Ю., Сегеда Ю.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.115-118. - укр. УДК 517.3.

Дискретна функція Стірлінга першого роду за допомогою апарату дробового інтегро-диференціювання узагальнюється до неперервної функції.

27.17.02.0031/195894. Дослідження розв'язності вироджених систем диференціальних рівнянь за допомогою псевдооберненої матриці та ортопроекторів. Семчишин Г.Я. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.122-126. - укр. УДК 517.9.

У даній статті розглядається проблема існування та побудови загального розв'язку вироджених систем диференціальних рівнянь.

27.17.02.0032/195895. Асимптотичне розв'язання задачі оптимального керування для лінійної сингулярно збуреної системи диференціальних рівнянь з виродженням при похідних. Тарасенко О.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.127-137. - укр. УДК 517.928.

Досліджується можливість побудови асимптотичного розв'язку задачі оптимального керування процесом, який описується лінійною сингулярно збуреною системою диференціальних рівнянь з вироджуваною матрицею при похідних, у випадку простих скінченного та нескінченного елементарних дільників. Знаходяться умови існування єдиного розв'язку цієї задачі і побудована його асимптотика у вигляді розвинень за степенями малого параметра. У ході дослідження використовуються результати асимптотичного аналізу загального розв'язку лінійних сингулярно збурених систем диференціальних рівнянь з виродженнями.

27.17.02.0033/195898. Характер степеневих особливостей розв'язку першої узагальненої крайової задачі для рівняння $u'(t) - \Delta u = |u|^{p(t)}$. Чмир О.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.154-169. - укр. УДК 517.95.

Використовуючи принцип Шаудера, досліджено характер степеневих особливостей розв'язку першої узагальненої крайової задачі для рівняння $u'(t) - \Delta u = |u|^{p(t)}$ біля межі області. Встановлено достатні умови розв'язності цієї задачі.

27.17.02.0034/195900. Про стохастичну стійкість нелінійних систем Іто-Скорохода з загаюваннями. Ясинський В.К., Лукашів Т.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.175-183. - укр. УДК 519.21.519.718.

Одержано достатні умови асимптотичної рівномірно стохастичної стійкості тривіального розв'язку задачі Коші для стохастичного диференціально-різницевого рівняння Іто-Скорохода з багатьма сталими загаюваннями.

27.17.02.0035/195903. Застосування чисельно-асимптотичних методів до розв'язування задач керування зі швидкими та повільними змінними. Бойцова І.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.21-29. - укр. УДК 519.97.

Розглядається керована система, яка описується диференціальними рівняннями зі швидкими та повільними змінними. Для її розв'язування використовується метод усереднення. Потрібно враховувати вплив швидких змінних на поведінку повільної підсистеми. Тому усереднення проводиться або вздовж розв'язків виродженої задачі або вздовж умовно стійкого стану спокою швидкої підсистеми. Наводяться приклади застосування наведених чисельно-асимптотичних методів до розв'язування задач керування. Проводиться порівняння отриманих результатів.

27.17.02.0036/195911. Про один конструктивний метод дослідження крайових задач для диференціальних рівнянь гіперболічного типу. Маринець В.В., Маринець К.В., Питьовка О.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.76-85. - англ. УДК 517.946.

Досліджується одна конструктивна модифікація двостороннього методу наближеного інтегрування крайової задачі для систем нелінійних диференціальних рівнянь другого порядку гіперболічного типу на площині, коли край області зміни незалежних змінних складається із пари "вільних" кривих та характеристик заданої системи.

27.17.02.0037/195922. Чисельний метод відшукування екстремуму довільних негладких вгнутих функцій. Фундак Л.І., Цегелик Г.Г. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.175-177. - укр. УДК 519.6.

Побудовано чисельний метод відшукування екстремуму довільних негладких вгнутих функцій з використанням нового підходу до побудови апарату некласичних мажорант і діаграм Ньютона функцій, заданих таблично.

27.31 Диференційні рівняння з частинними похідними

27.17.02.0038/194896. Крайова задача з нелокальними умовами другого роду для гіперболічного факторизованого оператора. Власій О.Д., Гой Т.П., Савка І.Я. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.33-46. - укр. УДК 517.95.

Розглянуто задачу з нелокальними умовами за часовою координатою та умовами періодичності за просторовою змінною для гіперболічного факторизованого рівняння високого порядку зі сталими коефіцієнтами. Дослідження задачі пов'язане з проблемою малих знаменників. Для майже всіх (стосовно міри Лебега) параметрів задачі встановлено умови існування єдиного класичного розв'язку задачі.

27.17.02.0039/194900. Стійкість розв'язків диференціально-алгебраїчних систем з виродженими імпульсами в фіксовані моменти часу. Король Ю.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.70-76. - укр. УДК 517.9.

Розглядається диференціально-алгебраїчна система з виродженими імпульсами в фіксовані моменти часу в припущенні, що розглядувана система може бути зведена до центральної канонічної форми. Знайдено необхідні і достатні умови стійкості розв'язків таких систем та узагальнено теорію Флоке-Ляпунова для таких систем з періодичними коефіцієнтами.

27.17.02.0040/194902. Диференціально-символьний метод розв'язування задачі Коші для однорідної системи рівнянь із частинними похідними. Нитребич З.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.85-93. - укр. УДК 517.95.

Досліджено задачу Коші для однорідної нормальної системи стосовно старших похідних за часом рівнянь із частинними похідними зі сталими коефіцієнтами. Виділено класи існування та єдиності розв'язку задачі. До цих класів належать цілі вектор-функції деяких порядків або за кожною змінною або за сукупністю змінних. У цих класах за допомогою диференціально-символьного методу побудовано розв'язок задачі у вигляді скінченних сум або степеневих рядів, які визначають цілі функції.

27.17.02.0041/194903. Задача Діріхле-Неймана для лінійного гіперболічного рівняння високого порядку зі сталими коефіцієнтами у смугі. Нитребич З.М., Пташник Б.І., Репетило С.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.94-105. - укр. УДК 517.95.

Знайдено класи однозначної розв'язності задачі з умовами Діріхле-Неймана за часом для гіперболічного рівняння, однорідного за порядком диференціювання, у смугі. Ці класи містять цілі функції порядку, не вище першого. За допомогою диференціально-

символьного методу побудовано розв'язок задачі у вигляді дії диференціальних виразів (загалом нескінченного порядку), символами яких є праві частини крайових умов та рівняння, на деякі мероморфні функції параметрів.

27.17.02.0042/194909. Асимптотика рішення лінійного неавтономного стохастического уравнения в частных производных с марковскими параметрами. Ясинский В.К., Юрченко И.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.137-149. - укр. УДК 519.21.

Для стохастичної задачі Коші неавтономного стохастичного рівняння в частинних похідних з неперервним марковським процесом в якості параметра доведено існування другого моменту сильного розв'язку, отримано достатні умови асимптотичної стійкості в середньому квадратичному за допомогою стохастичної функції Ляпунова.

27.17.02.0043/195914. Однорідна задача з локальними крайовими умовами на границі смуги для рівняння із частинними похідними другого порядку за часом. Нитребич З.М., Маланчук О.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.98-108. - укр. УДК 517.95.

Досліджено однорідну задачу для рівняння із частинними похідними з двома змінними другого порядку за однією (часовою) змінною, за якою задано крайові умови на границі смуги, та загалом нескінченного порядку за іншою (просторовою) змінною. Знайдено умови існування лише тривіального розв'язку задачі, а у випадку їх невиконання вказано спосіб побудови нетривіальних її розв'язків.

27.17.02.0044/195917. Мішана задача для виродженої гіперболічної зліченної системи напівлінійних рівнянь. Пелюшкевич О.В., Фірман Т.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.137-144. - укр. УДК 517.956.

В даній статті для виродженої зліченної системи гіперболічних рівнянь першого порядку доведено теорему про глобальну розв'язність мішаної задачі.

27.33 Скінченні різниці. Функціональні та інтегральні рівняння

27.17.02.0045/195902. Обчислювальна схема методу узагальненого розділення змінних. Білецький В.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.11-20. - укр. УДК 519.6.

У роботі описано обчислювальну схему методу узагальненого розділення змінних для загального випадку, розглянуто дискретизацію задачі та деякі з можливих способів знаходження доданків наближеного розв'язку.

27.17.02.0046/195918. Інтегральні крайові задачі і ділення на під інтеграли. Ронто М.Й., Варга Я.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.145-154. - англ. УДК 517.9.

We show how a suitable interval division and parametrization technique can help to essentially improve the sufficient convergence condition for the successive approximations dealing with solutions of nonlinear non-autonomous systems of ordinary differential equations under integral boundary conditions. The constructivity of a suggested new technique is shown on the example.

27.35 Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики

27.17.02.0047/191839. Development method of protecting images with amplitude-modulated screening using ateb-functions. Nazarkevych M. // *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.101-109. - англ. УДК 531.36+534.

Proposed method of protection can be used for protection of printed documents and it is not expensive. The theory of Ateb-functions, which is && of classic trigonometry, was used as a mathematical apparatus to develop method of rasterization. A rasterization with amplitude-modulated method for offset printing is developed.

27.17.02.0048/191849. Математичне моделювання деформаційно-релаксаційних процесів з використанням похідних дробового порядку. Соколовський Я., Москвітін М. // *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.175-184. - укр. УДК 004.94.

З використанням апарату дробових диференціальних та інтегральних операторів досліджено математичні моделі деформаційно-релаксаційних процесів, пов'язаних з ефектами пам'яті та самоорганізації. Наведено аналітичні співвідношення для визначення деформацій та напружень узагальнених дробово-диференціальних стандартних реологічних моделей. Для інтегрального представлення цих моделей визначено ядра повзучості та релаксації, а також термодинамічні функції стану. Досліджено вплив параметрів дробового диференціювання на деформаційні процеси матеріалів.

27.17.02.0049/191852. Measurement of electrophysical parameters of alcoholic solutions. Pokhodylo E., Yuzva V. // *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.196-200. - англ. УДК 621.317.73.

Mathematical models are analyzed which describe active and reactive components multielement two-terminal admittance, which provides system "electrode-alcohol solution".

27.17.02.0050/191856. Mathematical modelling of nonlinear dynamics in activator-inhibitor systems with superdiffusion. Prytula Z. // *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.230-237. - англ. УДК 517.958:52 59 519.711.3.

The nonlinear dynamics in generalized activator-inhibitor systems with space fractional derivatives is studied. As an example, the Brusselator model and the reaction-diffusion model with cubic nonlinearity, in which the classical spatial differential operators are replaced by their fractional analogues, are considered. The fractional operator reflects the nonlocal behavior of superdiffusion. The spatially homogeneous, time independent solution has been found for each system. We have also studied its linear stability and determined instability conditions of both Hopf and Turing. It was established that the anomalous diffusion (superdiffusion) leads to the qualitative change of nonlinear dynamics in mentioned systems.

27.17.02.0051/191860. Про зв'язок задач оптимізації багатократного кульового покриття обмежених множин та їх мультиплексного розбиття. Михальова О. // *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.266-273. - укр. УДК 519.8.

Запропоновано модифікацію критерію оптимальності в неперервній задачі оптимального мультиплексного розбиття обмеженої множини n -вимірному евклідового простору, який дає змогу у результаті розв'язання останньої отримати мінімальний радіус багатократного кульового покриття цієї множини.

27.39 Функціональний аналіз і теорія оператора

27.17.02.0052/191648. Біркгофова інтерполяція поліноміальними сплайнами четвертого ступеня. Рвачов В.О., Рвачова Т.В., Томілова Є.П. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.С.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71), с.33-38. - рос. УДК 519.6+51.

Запропоновано метод інтерполяції поліноміальними сплайнами четвертого ступеня на рівномірній сітці, у якому значення самої функції та її першої похідної інтерполюються в цілих точках, а вузли інтерполяції значень кожної наступної похідної розташовані вдвічі густіше, ніж попередньої. Інтерполяцію такого типу звичайно називають біркгофовою інтерполяцією. Запропоновані для інтерполяції базисні сплайни побудовані на основі так званого досконалого сплайна $s_4(x)$ і мають компактний носій. У статті вказано метод побудови базисних сплайнів та наведено явні формули для них.

27.17.02.0053/191718. Методика моделювання проблем аудиту синтетичного обліку в інформаційних технологіях обробки інформації та управління. Нескорודה Т.В. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.С.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.155-158. - рос. УДК 519.876.2:336.

Запропоновано методику для множинно-формального моделювання проблем аудиту синтетичного обліку, яка є складовою частиною методологічних основ створення та застосування інформаційних технологій обробки інформації та управління в аудиті. Виділено проблеми аудиту, які потребують автоматизованої обробки інформації. Визначено послідовність відображень множин даних за можливими напрямками аналізу. Формалізовано можливі множини аналізу і проблеми аудиту синтетичного обліку. Методика проілюстрована на прикладі перевірки операційної діяльності.

27.17.02.0054/194897. До питання точності апроксимації функції двох дійсних змінних неklasичною мажорантою Ньютона. Глебена М.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.47-52. - укр. УДК 519.6.

Розглянуто питання точності наближення функції двох дійсних змінних неklasичною мажорантою Ньютона.

27.17.02.0055/194899. Псевдообернений оператор до інтегрального оператора фредгольма з виродженим ядром у Гільбертовому просторі. Журавльов В.П. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.57-69. - укр. УДК 517.983.

В роботі отримано умови нормальної розв'язності інтегральних операторів Фредгольма з виродженим ядром у гільбертових просторах. Побудовано псевдообернений оператор до інтегрального оператора Фредгольма з виродженим ядром у гільбертовому просторі. Наведено приклад.

27.17.02.0056/195884. Слабонелинейные операторные уравнения в банаховых пространствах. II. Критический случай второго порядка. Журавлев В.Ф. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.41-53. - рос. УДК 517.983.

В работе рассмотрены слабонелинейные операторные уравнения с обобщенно обратимым оператором в линейной части. Операторы действуют в банаховых пространствах. Получены необходимые и достаточные условия существования решений таких уравнений в критическом случае второго порядка, построены сходящиеся итерационные процедуры для построения единственного решения и хотя бы одного из возможных решений.

27.17.02.0057/195890. Про наближене знаходження фундаментального розв'язку одного регулярного за Г.Є.Шилевим рівняння. Петенько В.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.92-98. - укр. УДК 519.63.

В роботі запропонована ідея заміни неявної різницевої схеми на еволюційну і побудований алгоритм числового розв'язання задачі.

27.17.02.0058/196158. Відновлення функціональних закономірностей на основі многочленів Гегенбауера. Панкратова Н.Д., Бузань І.В., Дашук В.О. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №2, с.88-96. - рос. УДК 519.711.2.

Наведено обґрунтування вибору базової апроксимуючої функції в моделі відновлення функціональних залежностей в адитивній і мультиплікативній формах у вигляді поліномів Гегенбауера. Дано порівняльний аналіз застосування отриманих апроксимуючих функцій з результатами наближення за допомогою поліномів Чебишева і Лежандра, які є окремими випадками поліномів Гегенбауера. Показано, що поліноми Гегенбауера є більш універсальними і зручними, що дозволяють при незмінній складності отримати високу точність апроксимації для більш широкого спектру відновлюваних залежностей.

27.17.02.0059/196199. Апроксимація функцій для створення алгоритму опису пересіченої місцевості. Трофимчук О.М., Кряжич О.О. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.134-141. - укр. УДК 004.942.

Розглянуто варіант кусково-поліноміальної апроксимації із застосуванням методу можливих напрямів, а також метод Дж. Зойтендейка для розв'язання задач опису складних функцій. Зокрема, наведено задачу з одним квадратичним обмеженням, для розв'язання якої використано методи квадратичного програмування з попереднім записом двійкових задач поставлених задач. Використано підхід, який ґрунтується на теорії двійковості із застосуванням прямого алгоритму симплекс-методу. Подано алгоритм для подальшої реалізації методу у вигляді комп'ютерної програми. Зроблено висновки з визначенням практичної значущості результатів досліджень, зокрема щодо можливості розширення інструментарію осіб, які приймають рішення, для опису зон ураження пересічених територій у випадку техногенних аварій, обґрунтування нового підходу до побудови тривимірних моделей опукло-вгнутих об'єктів.

27.41 Обчислювальна математика

27.17.02.0060/195906. Чисельний метод мажорантного типу оптимізації негладких логарифмічно вгнутих функцій багатьох змінних. Глебена М.І., Гапак О.М., Шулла Р.С., Цереглик Г.Г. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.48-51. - укр. УДК 519.6.

Пропонується чисельний метод відшукування абсолютного екстремуму довільної логарифмічно вгнутої функції багатьох змінних, в основі якого лежить використання апарату неklasичних мажорант і діаграм Ньютона функцій, заданих таблично.

27.17.02.0061/196099. Про деякі алгоритми регуляризації для розв'язання інтегральних рівнянь. Гарт Л.Л., Манойло М.В. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.99-110. - рос. УДК 519.6.

Досліджено питання щодо наближеного відшукування стійких розв'язків некоректних інтегральних рівнянь з постійними межами інтегрування за допомогою проекційно-ітераційних регуляризуючих схем, заснованих на методах А.Н.Тихонова і В.М.Фрідмана. Запропонований підхід передбачає заміну регуляризованого інтегрального рівняння деякою послідовністю більш простих

апроксимуючих його скінченновимірних задач на сукупності сіток, що подрібнюються. При цьому для кожної з "наближених" задач за допомогою деякої ітераційної процедури будується лише декілька наближень до розв'язку, останнє з яких за допомогою кусково-лінійної інтерполяції береться за початкове наближення в ітераційному процесі для наступної "наближеної" задачі. Послідовність лінійних інтерполантів побудованих наближених розв'язків оголошується послідовністю наближень до розв'язку вихідного інтегрального рівняння. Проведено порівняльний аналіз обчислювальних алгоритмів з використанням різних стратегій регуляризації, продемонстровано їх практичну збіжність на прикладі розв'язання конкретних задач.

27.17.02.0062/196183. Аналітичний розв'язок некоректних задач динамічними методами. Пархомчук Д.М., Тимошенко Ю.О. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.97-103. - укр. УДК 519.6.

Апроксимація неперервних диференціальних та інтегральних рівнянь скінченними дискретними алгебраїчними системами, локальна лінеаризація систем нелінійних рівнянь за заданою інформацією у разі вирішення обернених задач зводиться до задач розв'язку систем лінійних алгебраїчних рівнянь. Матриці таких систем зазвичай є погано обумовленими, тому задачі розв'язання таких систем є некоректними, оскільки порушується третя умова коректності за Адамаром. Для розв'язання некоректних задач запропоновано динамічний метод регуляризації [1]. З метою зменшення часу роботи алгоритму, що пропонується динамічним методом запропоновано модифікований метод - динамічний метод другого порядку. Розроблено математичний апарат та на його основі запропоновано алгоритм для модифікованого методу, а також показано його ефективність на практичному прикладі.

27.17.02.0063/196184. Вдосконалені методи розрахунку статистики Колмогорова-Смирнова, ваги категорії змінної та значення інформації у кредитному рейтингу. Солошенко О.М. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.104-113. - укр. УДК 303.732.4:519.254.

Розроблено вдосконалені методи обчислення показників статистики Колмогорова-Смирнова, ваги категорії змінної та значення інформації без явного розбиття оригінальної вибірки на дві підмножини, з виведенням відповідних формул для аналізу предикативної (прогностичної) сили категоріальних змінних у задачах кредитного рейтингу та інших областях практичного застосування методів бінарної класифікації. Здійснено узагальнення класичних формул статистики Колмогорова-Смирнова, ваги категорії змінної та показника значення інформації шляхом перетворення агрегатних виразів для дискретних розподілів та кумулятивних функцій розподілу з застосуванням скалярного добутку векторів та операторів проектування, а також оператора умовної перестановки. Запропоновано вдосконалені формули обчислення статистики Колмогорова-Смирнова, ваги категорії змінної та індексу значення інформації, що узагальнено описуються в термінах дискретного безумовного розподілу вхідної змінної та умовного розподілу бінарної цільової змінної.

27.43 Теорія ймовірностей і математична статистика

27.17.02.0064/191644. Аналіз методів розрахунку ймовірнісних параметрів в логістичних системах. Попов В.О., Судак А.Д. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71), с.129-136. - рос. УДК 519.:656.7.

Наведено аналіз і порівняння методів композиції випадкових величин (перетворення Лапласа, похідні функції Фур'є і інтегральної згортки) для дослідження логістичних процесів, запропоновано підхід до визначення ймовірнісних параметрів на основі композиції випадкових величин. Дано рекомендації з використання аналітичних методів при визначенні ймовірнісних характеристик логістичних процесів. Запропоновано графоаналітичний метод визначення щільності і функції розподілу композиції двох випадкових величин з рівномірними законами розподілу та різними інтервалами. Наведено ілюстративний приклад. Наведено розрахунки для окремого випадку даної задачі, коли ланки представляються як два рівномірних закони з різними інтервалами. Як окремий випадок отримано результат для однакових інтервалів у вигляді закону Сімпсона.

27.17.02.0065/191647. Аналіз точності відомих оцінок параметру форми узагальненого гаусова розподілу. Роєнко О.О. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71), с.64-70. - рос. УДК 621.391:004.94.

Модель випадкових процесів на основі узагальненого гаусова розподілу достатньо широко використовується у області обробки аудіо та відеоданих та зображень протягом останніх десятиріч. У роботі розглянуто відомі процедури оцінювання одного з параметрів моделі, параметру форми, що впливає на ступінь важкості хвостів розподілу. Наведено основні властивості та особливості розрахунку максимально правдоподібною оцінки, оцінок на базі моментів випадкових величин, ентропії та похідних від неї параметрів, методу глобальної збіжності, а також двох нещодавно запропонованих оцінок. Проведено порівняльний аналіз точності вказаних процедур на вибірках з розміром, що відповідає значенням у методах обробки на основі дискретного косинусного перетворення.

27.17.02.0066/191854. Принципи і засоби обґрунтування методів статистичного опрацювання реалізацій періодично корельованого випадкового процесу. Драган Я., Дозорський В., Дедів І., Дедів Л. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.212-218. - укр. УДК 519.21:612.172.1.

Розглянуто питання обґрунтування методів статистичного опрацювання реалізацій сигналів у разі подання їх як періодично корельованого випадкового процесу. Розроблено метод статистичного опрацювання електрокардіосигналу для виявлення проявів ішемічної хвороби серця.

27.17.02.0067/191892. Дослідження критеріїв грубих помилок стосовно до вибірки малого обсягу. Попукайло В.С. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73), с.39-44. - рос. УДК 519.25.

Розглянуто різні критерії виявлення грубих помилок, що використовуються різними дослідниками при виявленні аномальних вимірювань в умовах обмеженої вибірки. Проаналізовано їх можливість розпізнавати грубі помилки, стосовно до вибірок малого обсягу на прикладі інформації, отриманої при виробництві кристалів інтегральних мікросхем. Зроблено висновок, що оптимальним критерієм для пошуку грубих помилок в малих вибірках є критерій Діксона і його модифікації для різних законів розподілу. Також хороші результати показали методи Ірвіна, Львівського і Тітьєна-Мура. Рекомендовано для більш достовірного визначення грубої помилки у вибірці використовувати як мінімум два із зазначених критеріїв.

27.17.02.0068/194898. Про моделювання деяких випадкових процесів із заданою кореляційною функцією. Гудивок Т.В., Погоріляк О.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.53-56. - укр. УДК 519.21.

В роботі тестується критерій перевірки гіпотези про вигляд кореляційної функції гауссового випадкового процесу.

27.17.02.0069/194901. Зв'язок просторів Орліча випадкових величин з просторами $F\psi(\Omega)$. Млавець Ю.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.77-84. - укр. УДК 519.21. Досліджується зв'язок просторів Орліча випадкових величин з просторами $F\psi(\Omega)$.

27.17.02.0070/194904. Точність моделювання субгауссового дробового броунівського руху. Пашко А.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.106-113. - укр. УДК 519.2:519.6.

В роботі досліджується точність і надійність моделювання субгауссового дробового броунівського руху в різних функціональних просторах з заданими точністю і надійністю. Модель будується на основі розкладу дробового броунівського руху у вигляді стохастичного ряду. Розглянуто приклади моделювання.

27.17.02.0071/195885. Про розподіл норм випадкових процесів у просторах Гельдера. Затула Д.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.54-64. - укр. УДК 519.21.

У роботі знайдені оцінки розподілів норм випадкових процесів з банахових просторів $F\psi(\Omega)$ випадкових величин та досліджена гельдерова неперервність таких процесів на метричному компактному просторі.

27.17.02.0072/195886. Бакстерівська оцінка в одній негауссовій моделі. Курченко О.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.65-74. - укр. УДК 519.21.

У цій статті за допомогою бакстерівських сум побудована сильно консистентна оцінка параметра θ за спостереженнями випадкового процесу $X(t)=\theta\xi(t)+\eta(t)$, t - елемент множини $[0,1]$, у припущенні, що $\xi(\cdot)$, $\eta(\cdot)$ - випадкові процеси з приростами класу $K(1)$. Знайдені неасимптотичні довірчі інтервали.

27.17.02.0073/195896. Оцінки субгауссового стандарту та побудова моделі гауссового стаціонарного випадкового процесу у просторі $C([0, T])$. Тегза А.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.138-147. - укр. УДК 519.21.

Одержано деякі оцінки субгауссового стандарту, за якими побудовано загальну модель гауссового стаціонарного процесу, яка наближає цей процес з заданою точністю і надійністю в $C([0, T])$.

27.17.02.0074/195907. Використання кластерного аналізу та діаграм вороного для нелінійної класифікації. Іванчук М.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.52-58. - укр. УДК 519.237.8.

В роботі представлені два підходи до розв'язання задачі нелінійної класифікації двох множин в евклідовому просторі R^n . Перший метод базується на використанні кластерного аналізу методом k -середніх з подальшим лінійним розділенням опуклих оболонки отриманих кластерів. В другому методі для класифікації множин використовуються діаграми Вороного. Наводяться приклади для порівняння результатів класифікації запропонованими методами та методом опорних векторів.

27.17.02.0075/195908. Оцінка близькості функцій розподілу двох сум випадкових величин в термінах однієї форми псевдомоментів. Капустей М.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.59-64. - укр. УДК 519.21.

Робота містить оцінки близькості розподілів сум випадкових величин в термінах псевдомоментів.

27.17.02.0076/195912. Швидкість збіжності в центральній граничній теоремі для послідовностей серій незалежних випадкових величин. Михасюк М.М., Слюсарчук П.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.86-93. - укр. УДК 519.21.

Розглядається уточнення однієї оцінки Ігната Ю.І. і Падітц Л.

27.17.02.0077/195919. Про швидкість росту випадкових полів з простору Орліча на необмежених областях. Сливка-Тилищак Г.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.155-163. - укр. УДК 519.21.

В роботі отримано оцінки для розподілу супремуму нормованих випадкових полів з простору Орліча в нескінченній області, Розглянуто приклад застосування отриманих оцінок до розв'язку рівняння гіперболічного типу математичної фізики.

27.17.02.0078/196186. Чому точність вимірювання фізичних величин обмежена. Горбань І.І. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.123-138. - рос. УДК 53.01:53.05+519.2.

Наведено результати досліджень, що прояснюють механізм обмеження точності вимірювання реальних фізичних величин. Показано, що ключову роль в обмеженні точності відіграє неідеальний характер феномену статистичної сталості, що проявляється у відсутності збіжності (неспроможності) статистичних оцінок. З'ясовано особливості дії закону великих чисел і центральної граничної теореми теорії ймовірностей в умовах порушення статистичної сталості. Результати теоретичних досліджень підтверджено експериментально. Звернено увагу, що реальні оцінки носять гіпервипадковий характер. Гіпервипадкова природа реальних оцінок проявляється при великих об'ємах вибірки.

27.45 Комбінаторний аналіз. Теорія графів

27.17.02.0079/191909. Комбінаторно-графовий метод побудови оптимальних планів багатofакторного експерименту. Кошовий М.Д., Павлик Г.В., Ситник В.В. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.74-80. - рос. УДК 519.24: 62.

Запропоновано метод побудови оптимальних планів багатofакторного експерименту (МФЭ), що враховують вартості зміни рівнів факторів. Для формального опису перетворень планів БФЕ запропоновано подання їх у вигляді графів спеціального виду Φ -графів - орієнтованих зважених графів з розфарбованими вершинами. Розглянуто операції на множині Φ -графів, досліджено їхні властивості, визначено фактори, що впливають на розфарбування вершин графа і його вартість. Сформульовано задачу пошуку оптимальних планів БФЕ, що враховують вартості змін рівнів факторів. Розглянуто рішення поетапних задач методу: формування множини варіантів графічних розбиттів графів, оцінка вартості їхньої реалізації, визначення характеристик графів мінімальної вартості; формування плану БФЕ на підставі отриманих розфарбувань вершин. Наведено приклади побудови оптимальних планів БФЕ. За допомогою запропонованого комбінаторно-графового методу вирішено задачу побудови каталогів оптимальних планів БФЕ без проведення повного перебору. Застосування каталогів істотно спрощує рішення задачі побудови оптимальних планів БФЕ, що враховують вартість зміни рівнів факторів.

27.17.02.0080/194907. О дистанционной магической разметке определённых конструкций графов. Семенюта М.Ф., Черноусова Ж.Т. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.124-132. - укр. УДК 519.17.

У даній статті вирішується проблема характеристики таких графів операндів, як ланцюг, цикл, якщо їх декартовий добуток є дистанційним магічним графом. Крім цього, проведено дослідження на дистанційну магічність ланцюгового з'єднання циклів, а також графів $\langle C(m) \circ P(t) : C(n) \rangle$, $P(m) \circ P(n)$, $P(m) \circ C(n)$, $C(m) \circ P(n)$, $C(m) \circ C(n)$.

27.17.02.0081/195880. Про властивості діаграми Гассе Р-критичних частково впорядкованих множин. Бондаренко В.М., Стюпочкіна М.В., Черв'яков І.В. 27.45. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.12-15. - укр. УДК 512.64+512. 56.

Ми розглядаємо частково впорядковані множини, критичні відносно додатності квадратичної форми Тітса і вивчаємо їх комбінаторні властивості.

27.17.02.0082/196167. Час роботи алгоритму Краскала з деревовидною та списковою структурою даних. Трофимчук О.М., Васянін В.О. // *Системні дослідження та інформаційні технології*. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №3, с.48-61. - рос. УДК 519.168.

За допомогою чисельних експериментів виконано порівняння двох реалізацій алгоритму Краскала, які оснований на списковій (запропонований алгоритм) і деревовидній (алгоритм Тарьяна) структурах даних та алгоритму Прима. Результати порівняння дозволяють стверджувати, що для вирішення практичних задач знаходження мінімального або максимального остовного дерева (ліса) алгоритми зі списковою структурою даних працюють не гірше, а в більшості випадків швидше, ніж алгоритми з деревоподібною структурою. Показано практичну оцінку складності запропонованого алгоритму, яка для зв'язних графів складає $O(e)$, де e - число ребер графа. Експериментально доведено, що час роботи алгоритму на зв'язних розріджених графах порівняно з часом "кишенькового" сортування ребер (bucket sort). Виявлено, що запропонований алгоритм працює швидше за алгоритм Прима для графів з кількістю ребер не більше, ніж $0,27v^2$, де v - кількість вершин графа. Експериментальні дослідження алгоритму на графах, які містять від 499500 до 71994000 ребер, показало його високу обчислювальну ефективність і його може бути рекомендовано для вирішення практичних задач на розріджених графах або мережах великої розмірності.

27.47 Математична кібернетика

27.17.02.0083/191858. Розв'язання систем нечітких логічних рівнянь у задачах оберненого виведення. Ракитянська Г. // *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.248-259. - укр. УДК 681.5.015:007.

Розглянуто задачу оберненого логічного виведення на основі багатовимірних нечітких відношень. Запропоновано метод розв'язання систем нечітких логічних рівнянь з розширеною max-min композицією та еквівалентних систем з ієрархічною max-min/min-max композицією. Доведено властивості множини розв'язків таких систем. Задача знаходження множини розв'язків формулюється у вигляді задачі оптимізації, для розв'язання якої використовується генетичний алгоритм. Запропонований підхід ілюструється прикладом технічної діагностики.

27.17.02.0084/193438. Використання web-сервісу Wolfram/Alpha для розв'язування диференціальних рівнянь. Вдовичин Т.Я., Жидик В.Б., Кобильник Т.П. // *Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №33, с.29-32. - укр. УДК 378:004.

У статті охарактеризовано web-сервіс Wolfram/Alpha. Детально проаналізовано можливості використання web-сервісу Wolfram/Alpha для інтегрування диференціальних рівнянь. Зокрема, на конкретних прикладах описано результати виконання запитів для отримання загального розв'язку звичайного диференціального рівняння, задачі Коші, наближеного інтегрування диференціального рівняння. Визначено перспективи використання web-сервісу Wolfram/Alpha у навчальному процесі студентів напряму підготовки "Інформатика" педагогічного університету.

27.17.02.0085/194892. Про арифметичні властивості рекурентних послідовностей на кривих Лежандра. Барабаш Г.М., Холявка Я.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.11-14. - укр. УДК 511.3.

Вивчаються властивості подільності точок еліптичних кривих Лежандра над скінченним полем. Розглянуто арифметичні прогресії на таких кривих. Доведено критерій подільності на 2 точок еліптичних кривих Лежандра.

27.17.02.0086/194895. Досяжність оптимальних розв'язків лексикографічно-паретівських задач про максимальний потік з альтернативними критеріями та альтернативними групами критеріїв. Брила А.Ю., Гренджа В.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(25), с.28-32. - укр. УДК 519.8.

Розглядаються методи знаходження досяжних оптимальних розв'язків лексикографічно-паретівських задач про максимальний потік з лексикографічно-паретівських задач про максимальний потік з альтернативними критеріями та їх групами критеріїв шляхом зведення їх до відповідних однокритеріальних задач з скалярною цільовою функцією.

27.17.02.0087/195203. Кубитная форма описания вычислительных структур. Tamer Van Amer, Чумаченко С.В., Емельянов И.В. // *Радиоэлектроника і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2016, №1(72), с.47-52. - рос. УДК 004.45.

Разрабатываются кубитные модели описания структур и функциональностей для повышения быстродействия анализа цифровых устройств за счет увеличения размерности структур данных и памяти. Вводятся основные понятия, термины и определения, необходимые для реализации квантовых вычислений в практику моделирования компьютерных структур. Описываются примеры, подтверждающие эффективность использования кубитных структур данных для параллельного выполнения операций над данными.

27.17.02.0088/195910. Розв'язання задач лексикографічної оптимізації з лінійними функціями критеріїв на опуклій множині. Ломага М.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.70-75. - укр. УДК 518.12.

В роботі пропонується апроксимаційний підхід до розв'язання опуклих задач лексикографічної оптимізації, в основі якого лежить використання ідей методів лінеаризації, відсікання площин та лексикографічного симплекс-алгоритму. Побудовано і обґрунтовано алгоритм, що дозволяє звести процес розв'язання опуклої задачі лексикографічної оптимізації до розв'язання послідовності допоміжних лексикографічних задач лінійного програмування.

27.17.02.0089/195921. Модифікації алгоритму пошуку лексикографічного максимуму множини. Чупов С.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.169-174. - укр. УДК 519.854.

В роботі розглядаються питання підвищення ефективності алгоритму пошуку лексикографічного максимуму множини, яка визначається системою лінійних нерівностей з невід'ємними коефіцієнтами та булевими змінними. Пропонуються нові алгоритми пошуку лексикографічного максимуму множини. Здійснюється аналіз ефективності їх роботи в порівнянні із стандартним алгоритмом пошуку.

27.17.02.0090/196159. Діагностика на основі багатовимірних нечітких відношень. Ротштейн О.П., Ракитянська Г.Б. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №2, с.97-111. - укр. УДК 681.5.015:007.

Розглянуто відновлення причин (діагнозів) за спостережуваними наслідками (симптомами) на основі багатовимірних нечітких відношень і розширеного композиційного правила виведення. Проектування нечіткої системи діагностики полягає у розв'язанні нечітких логічних рівнянь сумісно з налаштуванням нечітких відношень на основі експертно-експериментальної інформації. Запропоновано метод розв'язання систем нечітких рівнянь з розширеною max-min композицією. Доведено властивості множини розв'язків таких систем. Задачу знаходження множини розв'язків сформульовано у вигляді задачі оптимізації, для розв'язання якої використано генетико-нейронний підхід. Налаштування полягає у виборі таких функцій належності нечітких причин і наслідків, а також нечітких відношень, які мінімізують різницю між модельними і експериментальними результатами діагностики. Запропонований підхід проілюстровано комп'ютерним експериментом і прикладом технічної діагностики.

27.17.02.0091/196160. Метод обчислення дельта-складових зі складністю $O(1)$ в квадратичній задачі про призначення. Подольський С.В., Зорін Ю.М. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №2, с.112-121. - англ. УДК 004.89:004.4.

Квадратична задача про призначення по праву вважається однією із самих складних проблем комбінаторної оптимізації. У зв'язку з цим, знайти її розв'язок, близький до оптимального, за розумний час можна тільки з використанням евристичних алгоритмів. Однією з найбільш ефективних евристик є алгоритм Robust Tabu Search, який лежить в основі багатьох наступних метаевристических алгоритмів. У роботі описано новий підхід до сканування околиці поточного розв'язку, який дозволяє зменшити наполовину число обчислень дельта-складових, які обчислювалися зі складністю $O(N)$ у більшості метаевристических, що застосовуються для розв'язку квадратичної задачі про призначення. Дослідження взаємозв'язку між колишніми й новими значеннями дельтаскладових, дозволило отримати нову формулу складності $O(1)$ для їхнього обчислення, що приводить до збільшення до 25% швидкодії алгоритму в порівнянні з випадку задач великої розмірності. Формула, отримана в роботі, може бути успішно застосована в інших евристичках, що використовують повне сканування околиці розв'язку.

27.17.02.0092/196176. Комплексне детерміноване оцінювання складних ієрархічно-мережових систем. III. Агреговане оцінювання. Поліщук Д.О., Поліщук О.Д., Яджак М.С. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.20-31. - укр. УДК 519.6+625.1.

Запропоновано методику комплексного детермінованого оцінювання складних систем з ієрархічно-мережевою структурою, складовими якої є методи локального, прогностичного, агрегованого та інтерактивного аналізу стану, якості функціонування та взаємодії об'єктів, які утворюють систему. Описано основні підходи до побудови узагальнених висновків про стан та якість функціонування системи різних рівнів ієрархії: методи "найслабшого" елемента, зваженої лінійної та нелінійної агрегації. Визначено області їхнього застосування та проаналізовано основні переваги та недоліки. Детально розглянуто різні напрямки реалізації методу зваженої лінійної агрегації оцінок елементів системи та її базових підсистем. Запропоновано принципи візуалізації результатів агрегованого оцінювання для оперативної локалізації структурних елементів системи, які отримали негативні або близькі до них висновки. Ефективність пропонованих методів проілюстровано на прикладі аналізу якості об'єктів колійного та станційного господарства залізничної транспортної системи України.

27.17.02.0093/196192. Складання розкладу для графів синхронних потоків даних. Сергієнко А.М., Сімоненко В.П. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.51-62. - укр. УДК 004.383.

Розглянуто задачу складання розкладу для алгоритму, який заданий графом синхронних потоків даних (ГСПД). Запропоновано метод складання періодичного розкладу ГСПД з періодом L тактів, оснований на перетворенні його у просторовий ГСПД, вершини якого мають координати місця та моменту виконання відповідних операторів алгоритму. На координати просторового ГСПД накладено обмеження: оператори, які виконуються в одному процесорному елементі, не повинні мати однакові такти свого виконання, які взято за модулем L . Завдяки цьому ГСПД відображається у спеціалізований обчислювач, який виконує алгоритм у конвеєрному режимі з оптимізованою завантаженістю ресурсів. Показано алгоритм пошуку субоптимального розкладу на основі просторового ГСПД.

27.17.02.0094/196197. Лінійні оптимізаційні задачі на розміщеннях з імовірнісною невизначеністю: властивості і розв'язання. Ємець О.О., Барболіна Т.М. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.107-119. - укр. УДК 519.85.

Досліджено властивості лінійних задач оптимізації на розміщеннях з імовірнісною невизначеністю, постановку яких здійснено на основі введення лінійного порядку на множині дискретних випадкових величин. Установлено властивості безумовної задачі, у якій коефіцієнти цільової функції або елементи мультимножини (але не й те одночасно) є дискретними випадковими величинами. Ґрунтуючись на властивостях розв'язку безумовної задачі з детермінованими коефіцієнтами цільової функції, доведено властивості розв'язку для задачі, у якій коефіцієнти цільової функції є випадковими величинами. Запропоновано схему методу гілок і меж для розв'язання лінійних задач оптимізації на розміщеннях з імовірнісною невизначеністю, у якій також запропоновано правила галуження та відсікання множин.

28 КІБЕРНЕТИКА

28.15 Теорія систем автоматичного керування

28.17.02.0095/191882. Інформаційно-екстремальний алгоритм навчання системи підтримки прийняття рішень з гіперциліндрічним класифікатором. Довбиш А.С., Стадник Г.А. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73), с.11-18. - укр. УДК 681.518:004.93.1'.

Запропоновано метод навчання системи підтримки прийняття рішень з гіперциліндрічними вирішальними правилами. Метод розроблено в рамках інформаційно-екстремальної інтелектуальної технології аналізу даних, що ґрунтується на максимізації інформаційної спроможності системи в процесі її навчання. При цьому відновлення контейнерів класів розпізнавання

відбувається в радіальному базисі бінарного простору ознак, що дозволяє будувати для класів розпізнавання відносно прості роздільні гіперповерхні, забезпечуючи цим можливість прийняття рішень в реальному темпі часу при функціонуванні системи в робочому режимі. Крім того, як вісь гіперциліндридного контейнера класу розпізнавання запропоновано вибирати головну компоненту, сума проєкцій векторів-реалізацій образу на ортогональний вектор до якої є мінімальною. Реалізація запропонованого алгоритму розглядається на прикладі машинного навчання системи діагностування інфекційних хвороб.

28.17.02.0096/194241. Застосування нечіткої моделі системи при синтезі системи автоматичного керування нелінійними об'єктами. Лозинський А.О., Демків Л.І. // Електромеханічні і енергозберігаючі системи. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т ім. М.Остроградського, 2015, №2(30), с.24-30. - укр. УДК 007:681.516.4.

Запропоновано підхід до апроксимації нелінійностей в електромеханічних системах. Даний підхід передбачає синтез нечіткого регулятора, що забезпечує перемикання між векторами керуючих впливів залежно від значення сигналу на вході в нелінійність, що апроксимують. Пропонований підхід апробовано на прикладі нелінійної моделі дугової сталеплавильної печі. У такому випадку за допомогою запропонованого підходу апроксимовано нелінійну модель тиристорного перетворювача, а перемикання відбувається між векторами керуючих впливів, що синтезовані для різних значень коефіцієнтів підсилення лінеаризованого тиристорного перетворювача. Одержані якісні та кількісні результати свідчать про доцільність його застосування, адже він забезпечує не лише належну апроксимацію нелінійностей, а й дозволяє одержати бажані перехідні процеси як у вихідному сигналі системи, так і в проміжних.

28.17.02.0097/195399. Розробка та дослідження ймовірнісних моделей оцінювання якості інформаційно-управляючих систем. Литвинов А.Л. // Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2016, №126, с.22-27. - укр. УДК 681.142.1.

Інформаційно-управляючі системи (ІУС) складні в реалізації, їх робота часто пов'язана з численними і незалежними один від одного потоками вхідних подій, що носять випадковий характер. У зв'язку з цим на етапі проектування ІУС необхідно використовувати моделювання, зокрема ймовірнісне на основі систем масового обслуговування (СМО). В роботі показано, що в якості моделей процесів відпрацювання завдань реального часу можна використовувати СМО з узагальненими ерланговськими потоками подій. Проведено дослідження таких систем, виведені основні часові характеристики, що дозволяють планувати порядок функціонування ІУС.

28.17.02.0098/196100. Альтернативні алгоритми дефаззифікації. Зак Ю.А. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.111-120. - рос. УДК 519.8.

У разі наявності перекриттів (оверлеїв) і різних за величиною лінгвістичних термів у несиметричних функцій приналежності, представлених у вигляді LR-інтервалів, на відміну від відомих методів дефаззифікації, значення вихідної змінної розраховується в діапазоні розглянутих тільки в L-й або R-й частин лінгвістичних термів, які перекривають один одного. Запропоновано алгоритми та формульні вирази обчислення значення вихідної змінної, яка визначається на основі результатів Fuzzy-логічного висновку. Запропоновані алгоритми можуть бути використані в системах управління, технічній та медичній діагностиці.

28.17.02.0099/196101. Управління співвідношеннями координат когнітивної моделі складної системи при нестійкому імпульсному процесі. Романенко В.Д., Мілявський Ю.Л. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.121-129. - рос. УДК 681.5. Розглянуто питання про управління співвідношеннями координат когнітивних карт (КК) в умовах нестійких імпульсних процесів у КК. Для розв'язання цієї задачі розроблено метод стабілізації координат вершин КК на заданих рівнях шляхом формування керуючих діянь, які діють на всі вершини КК. Для цього динаміка КК представлена у вигляді моделі типу "вхід - вихід" у повних значеннях координат вершин КК. Для забезпечення стійкості замкненої системи керування, сформовано еталонну модель динаміки з наперед заданими значеннями полюсів системи. На основі тотожності цієї моделі та характеристичного поліному замкненої системи визначаються параметри закону керування. Задача керування співвідношеннями координат КК розв'язана без введення зворотного зв'язку шляхом формування вектора задавальних діянь на основі лінійного співвідношення між координатами КК. Розглянуто практичний приклад КК функціонування комерційного банку. На основі цифрового моделювання розв'язана задача підтримки заданого співвідношення між обсягами кредитного та депозитного портфелів при нестійкому імпульсному процесі.

28.17.02.0100/196172. Адаптивне координуюче керування співвідношеннями координат вершин взаємодіючих когнітивних карт у режимі імпульсних процесів. Романенко В.Д., Мілявський Ю.Л. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №3, с.109-120. - рос. УДК 62.50.

Розглянуто проблему управління декількома складними системами, що описані когнітивними картами. Зокрема, особливу увагу приділено координації між цими системами, тобто управлінню співвідношеннями між координатами вершин двох складних систем. Виведено модель динаміки двох взаємозв'язаних когнітивних карт. Запропоновано алгоритм стабілізації координат вершин когнітивних карт. Введено критерій оптимальності, що враховує задані співвідношення між координатами вершин двох карт, та розроблено метод керування, що забезпечує дотримання цих співвідношень в імпульсному процесі. Розроблено методи стабілізуючого та координуючого керування двома взаємозв'язаними когнітивними картами в імпульсному процесі за невідомих або змінних параметрів когнітивних карт. Результати перевірено на прикладі системи когнітивних карт двох банків, що взаємодіють між собою. Досягнуто значного скорочення часу стабілізації координат вершин когнітивних карт та співвідношень між ними.

28.17 Теорія моделювання

28.17.02.0101/191723. Модель надійності для аналізу причин непрацездатності системи із містковою структурою, в якій внутрішній елемент функціонує у невантаженому резерві. Стефанович Т.О., Щербовських С.В. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.36-43. - укр. УДК 519.248.

Запропоновано математичну модель надійності системи із містковою структурою, в якій внутрішній елемент функціонує у невантаженому резерві, призначену для аналізу причин непрацездатності такої системи. Модель адекватно враховує вплив зміни навантаження у внутрішньому елементі місткової структури на ймовірнісні характеристики причин непрацездатності системи. Процес зміни навантаження формалізовано динамічним деревом відмов, а ймовірнісні характеристики визначено за розщепленою однорідною марковською моделлю. Одержані результати є основою для розроблення заходів щодо підвищення надійності досліджуваної системи.

28.17.02.0102/191856. Mathematical modelling of nonlinear dynamics in activator-inhibitor systems with superdiffusion. Prytula Z. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.230-237. - англ. УДК 517.958:52 59 519.711.3.

The nonlinear dynamics in generalized activator-inhibitor systems with space fractional derivatives is studied. As an example, the Brusselator model and the reaction-diffusion model with cubic nonlinearity, in which the classical spatial differential operators are replaced by their fractional analogues, are considered. The fractional operator reflects the nonlocal behavior of superdiffusion. The spatially homogeneous, time independent solution has been found for each system. We have also studied its linear stability and determined instability conditions of both Hopf and Turing. It was established that the anomalous diffusion (superdiffusion) leads to the qualitative change of nonlinear dynamics in mentioned systems.

28.17.02.0103/191876. Метод побудови випадкових перехідних шарів та його застосування у мультимасштабному моделюванні структур гетерогенних середовищ за допомогою технології OpenCL. Яворський Н., Фармага І., Марікуца У. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.385-394. - укр. УДК 004.942+519.876.5.

На основі методів побудови випадкових скалярних полів та методів побудови градуїюваних перехідних шарів запропоновано метод побудови випадкових мікрорівневих перехідних шарів, що дає змогу моделювати, рекурентно у різних масштабах, структури гетерогенних середовищ, як комбінацію детермінованих елементів із заданими стохастичними перехідними шарами між ними. Описано реалізацію методу за допомогою технології високопродуктивних паралельних та розподілених обчислень OpenCL.

28.17.02.0104/196098. Математична модель надійності для аналізу причин непрацездатності системи із роздільним навантажувальним резервуванням. Щербовських С.В. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.87-98. - укр. УДК 519.718.2. Запропоновано математичну модель надійності системи із роздільним навантажувальним резервуванням, призначену для аналізу причин непрацездатності такої системи. Модель сформовано у три етапи. На першому надійність системи математично описано динамічним деревом відмов, особливість якого полягає у тому, що його логічні блоки задають не лише умову непрацездатності системи, а також умови перерозподілу навантаження між елементами. На другому етапі за динамічним деревом відмов побудовано та проаналізовано математичну модель графу станів та переходів системи. На третьому - модель графу перетворено у розщеплену однорідну марковську модель. За результатами обчислення одержано ймовірнісні характеристики множини мінімальних перетинів та встановлено найімовірнішу причину непрацездатності системи. Показано, що зі збільшенням тривалості експлуатування, найімовірніша причина непрацездатності змінюється. Таку поведінку показників надійності системи обумовлено впливом перерозподілу навантаження між елементами, напрацювання яких розподілене за законом Вейбулла.

28.19 Теорія кібернетичних систем керування

28.17.02.0105/191902. Адаптуєма технічна інтелектуальна навчальна система для систем відмовостійкості, які базуються на сигнально-параметричному підході. Мартінес Бастіда Х.П., Чухрай А.Г. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.139-144. - англ. УДК 681.5.09.

У цій статті розглядається інтелектуальна навчальна система для систем відмовостійкості, які базуються на сигнально-параметричному підході. Технічна інтелектуальна навчальна система (TITUS) використовує можливості Байєсівських мереж (БМ), які є формальною структурою ймовірнісної моделі. Аналізується використання БМ, як ймовірний двигун для допомоги студентам в отриманні знань та визначенні правильних педагогічних рішень для продуктивного навчального процесу. На додаток описується структура TITUS та роль кожної моделі у системі. TITUS було випробувано та показано експериментальні результати.

28.17.02.0106/195920. Надкритерії в однокритеріальній оптимізації. Червак О.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.164-168. - укр. УДК 519.8.

На прикладі однокритеріальної оптимізації даються способи задання порядків віддачі переваги, поняття непокращуваності (оптимальності) альтернатив, надкритеріїв та підкритеріїв, а також приклади побудови надкритеріїв і підкритеріїв критеріїв.

28.21 Теорія інформації

28.17.02.0107/191719. Рекурсивне групове кодування з кількістю і розмірами груп, що не залежать від даних, що кодуються. Пономаренко М.М., Кожемякіна Н.В. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.112-115. - рос. УДК 621.391.

Розглянуто задачу рекурсивного групового кодування даних з метою усунення їх статистичної надмірності. Показано, що в ряді випадків, наприклад, при динамічному варіанті кодування, доцільно використовувати постійні розміри і кількість груп замість того, щоб обчислювати їх адаптивно по відношенню до тексту, що кодується. Запропоновано декілька варіантів поєднань розмірів груп, проведено порівняльний аналіз ефективності їх використання при кодуванні. Запропоновано адаптивний метод визначення кількості ітерацій кодування. Показано, що для стандартних тестових наборів даних запропонована модифікація забезпечує коефіцієнти стиснення, які порівняно зі звичайним рекурсивним груповим кодуванням, а при стисненні невеликих файлів може навіть перевершувати його.

28.17.02.0108/191724. Порівняльний аналіз локально-адаптивних нелінійних фільтрів для комплексної моделі одномірного сигналу. Тулякова Н.О., Трофимчук О.М., Будник М.М., Стрижак О.Є. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.97-111. - рос. УДК 621.372; 616.12-073.7.

Розглянуто методи локально-адаптивної нелінійної фільтрації в ковзному вікні даних та їх структурні схеми. Для комплексної моделі одномірного сигналу, що містить елементарні сигнали різного типу, в умовах впливу різного рівня адитивного гаусова шуму, змішаного адитивного та сигнально-залежного шуму та при можливій наявності викидів отримано статистичні оцінки ефективності за критеріями середньоквадратичної помилки та відношення сигнал - шум. Проведено порівняльний аналіз локально-адаптивних фільтрів за інтегральними та локальними (для окремих фрагментів сигналу) критеріями ефективності. Дано рекомендації щодо застосування нелінійних локально-адаптивних фільтрів для обробки одномірних сигналів. Показано високу якість фільтрації сигналів електрокардіограми.

28.17.02.0109/191837. Дослідження точності теоретичних методів визначення спектрів сигналів при здійсненні низькочастотної модуляції. Горбатий І. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.87-94. - укр. УДК 621.39.

Запропоновано метод визначення спектрів сигналів при здійсненні низькочастотної модуляції. За допомогою відомих і запропонованих методів визначення спектрів досліджено сигнали при здійсненні низькочастотної модуляції. Показано, що запропонований метод забезпечує високу точність і зменшення часу дослідження при визначенні спектрів таких сигналів порівняно з відомими методами визначення спектрів сигналів.

28.17.02.0110/191841. Оптимальний код систем керування в багатовимірних полях координат. Різник В. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.123-131. - укр. УДК 681.3:519.15.

Розглянуто питання поліпшення якості показників багатовимірних векторних інформаційних технологій і обчислювальних систем стосовно прискорення опрацювання та пересилання векторних даних з автоматичним виправленням помилок і захисту даних від несанкціонованого доступу на основі використання властивостей різноманітності багатовимірних комбінаторних конфігурацій та теорії скінченних циклічних груп. Розглянуто деякі проблеми комп'ютерної інженерії та інформаційних технологій, які стосуються використання математичних методів оптимізації систем керування в просторових координатах на основі дво- й багатовимірних комбінаторних конфігурацій. Особливу увагу звернено на представлення двовимірних комбінаторних конфігурацій у вигляді тороїдальних циклічних груп та їхніх численних ізоморфних перетворень з використанням теоретичного зв'язку цих математичних моделей із загальновідомою теорією циклічних різницеви́х множин. Наведено приклад оптимальної системи кодування двовимірних векторів за координатними осями двовимірної сітки, яка покриває поверхню тору. Показано можливість проектування високоєфективних систем оптимальних монолітних векторних кодів, які забезпечують кодування даних з використанням комбінаторної оптимізації. Приведено визначення кільцевих монолітних векторних кодів, таких як оптимальний числовий кільцевий код, оптимальний двовимірний кільцевий код, а також оптимальний багатовимірний кільцевий код. Властивості розглянутих моделей є корисними, зважаючи на можливість узагальнення цих методів і результатів для поліпшення й оптимізації ширшого класу технічних пристроїв та інформаційних систем. Описані методи проектування дають змогу формувати оптимальні дво- і багатовимірні системи кодування векторів з меншим числом кодових комбінацій ніж у звичайних системах без зменшення потужності коду та погіршення решти робочих характеристик системи при забезпеченні їх високої корегульованої спроможності.

28.17.02.0111/191865. Розпаралелення на рівні підзадач алгоритму ШГП на основі циклічних згорток. Процько І. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.306-312. - укр. УДК 004.421.2:517.443.

Розглянуто паралельну модель обчислення швидких гармонічних перетворень на основі циклічних згорток. Цей підхід проаналізовано з погляду розпаралелення обчислення через підзадачі з можливістю ефективного обміну даними між ними.

28.17.02.0112/191880. Адаптивний ігровий метод синхронізації сигналів розподілених систем. Кравець П. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.420-427. - укр. УДК 004.032.32; 004.852; 004.94.

Запропоновано адаптивний ігровий метод для синхронізації сигналів розподілених систем. Метод побудовано на основі стохастичної апроксимації умови доповняльної нежорсткості, яка описує розв'язок гри за Нешем у вирівнювальних змішаних стратегіях. Розроблено ігровий алгоритм та виконано комп'ютерне моделювання стохастичної гри для вирівнювання фаз гармонічних сигналів. Визначено вплив параметрів ігрового методу на якість синхронізації сигналів розподіленої системи.

28.17.02.0113/191985. Виділення ідентифікаційних характеристик диктора на основі вейвлет-розкладання мовного сигналу. Белозьорова Я.А. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №1(218), с.280-283. - рос. УДК 004.89, 004.93.

У статті розглянуто математичні основи виділення унікальних ідентифікаційних ознак диктора, заснованих на характерних сингулярностях в структурі голосового сигналу диктора. Ідентифікація сингулярностей виконується шляхом вейвлет-розкладання голосового сигналу з подальшою його сегментацією і класифікацією особливостей. На основі виділених сингулярностей голосового сигналу визначається частота основного тону, що є в роботі основною характеристикою ідентифікації диктора. Проведені дослідження ефективності ідентифікації диктора запропонованим методом виділення характеристик голосового сигналу і розрахунку на їх основі частоти основного тону показали досить високий ступінь точності в ідентифікації диктора.

28.17.02.0114/195188. Використання машини Тьюринга для розв'язання криптографічної задачі поліноміальної складності. Петрова О.О., Бурменський Р.В. // Радіоелектроніка і інформатика. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2015, №4(71), с.28-31. - рос. УДК 510.582.

Запропоновано модель процесу обчислення на детермінованій однострічкової машині Тьюринга для реалізації симетричного алгоритму шифрування з використанням полібіанського квадрату. Наведено етапи кодування даних та програма, що моделює роботу машини Тьюринга для рішення задачі криптографії. Побудовано модель детермінованого алгоритму та програмне забезпечення, що надає можливість доведення існування або неіснування алгоритмів розв'язання задач.

28.17.02.0115/196192. Складання розкладу для графів синхронних потоків даних. Сергієнко А.М., Сімоненко В.П. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.51-62. - укр. УДК 004.383.

Розглянуто задачу складання розкладу для алгоритму, який заданий графом синхронних потоків даних (ГСГД). Запропоновано метод складання періодичного розкладу ГСГД з періодом L тактів, оснований на перетворенні його у просторовий ГСГД, вершини якого мають координати місця та моменту виконання відповідних операторів алгоритму. На координати просторового ГСГД накладено обмеження: оператори, які виконуються в одному процесорному елементі, не повинні мати однакові такти свого виконання, які взято за модулем L . Завдяки цьому ГСГД відображається у спеціалізований обчислювач, який виконує алгоритм у конвеєрному режимі з оптимізованою завантаженістю ресурсів. Показано алгоритм пошуку субоптимального розкладу на основі просторового ГСГД.

28.23 Штучний інтелект

28.17.02.0116/191623. Метод формування двійкових кодових конструкцій для ефективного синтаксичного опису відеоінформаційних ресурсів. Баранник В.В., Рябуха Ю.Н., Красноруцкий А.А. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №68, с.156-161. - рос. УДК 621.327.

Показано необхідність забезпечення безпеки відеоінформаційних ресурсів у системі аеромоніторингу кризових ситуацій. Викладена необхідність створення методу обробки сегментованих відеокадрів з урахуванням наявності контурної інформації. Обґрунтовано необхідність організації стратегії нерівномірного виділення кількості біт для кодування кодових значень контурованих відеопослідовностей в двійковий простір. Створено відповідність режиму двоїчного кодування в системі генерування двохибічних біадичних чисел. Викладено основні етапи розробки правила двоїчного кодування, що базується на співвідношенні між максимальною кількістю розрядів на двоїчне кодування кодового значення контурованих відеопослідовностей сегмента відеокадра. Доведено, що для визначення максимальної кількості розрядів на двоїчне кодування не вимагається знання додаткової службової інформації.

- 28.17.02.0117/191624. Аналіз принципів розпізнання об'єктів на зображенні за методом Віоли-Джонса. Великий Я.О. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №68, с.162-166. - рос. УДК 004.8 004.93 681.513.8;681.514. Описано метод детектування об'єктів П. Віоли та М. Джонса. Розглянуто концепції: інтегральне зображення, ознаки Хаара, машинне навчання AdaBoost, каскадний класифікатор. Проаналізовано сильні й слабкі сторони методу Віоли-Джонса. Створено ПЗ FindFases на основі проаналізованого алгоритму. Наведено структуру діаграми класів ПЗ. Наведено результати роботи програми, що реалізує метод Віоли-Джонса на мові C++.
- 28.17.02.0118/191649. Дослідження впливу шумів на результати еквалізації монохромних зображень. Сахаревич П.В. // Радиоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71), с.87-92. - рос. УДК 004.94. Розглянуто метод поліпшення якості монохромних зображень та вплив перешкод на результати обробки. Досліджено алгоритм підвищення контрастності зображень шляхом еквалізації гістограми розподілу яскравості. Представлено результати впливу еквалізації зображень за наявності шумових складових. Передбачалося, що шуми не залежить від просторових координат і не корелює з зображенням. В якості імовірнісних моделей для опису випадкових значень яскравості шуму було обрано нормальний та експоненціальний закони розподілу, а також розподіл Релея. Для генерації масивів шумової компоненти формувалися датчики випадкових чисел з відповідними розподілами.
- 28.17.02.0119/191651. Кібербезпека інформаційно-керуючих систем на FPGA розумного будинку. Харченко В.С., Аль-Судані Мустафа Кахтан Абдулмунем. // Радиоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71), с.39-46. - англ. УДК 004.056+681.518.5. Технологічні досягнення, такі як програмовна логіка (FPGA) і мобільні рішення, зробили можливим впровадження вбудованих інтелектуальних систем у різних пристроях будинків та офісів. Це збільшило їхні можливості та обсяг виконуваних функцій. Дана стаття досліджує властивості та можливості FPGA і систем на їхній основі для розумних будинків у контексті кібербезпеки. Аналізуються найбільш небезпечні типи атак на такі системи. Описується застосування FPGA як платформи для інформаційного захисту систем розумних будинків.
- 28.17.02.0120/191705. Модель інформативного синтаксичного представлення контурірованої відеопослідовності у системі інтелектуальної обробки відеокадрів. Бараннік В.В., Рябуха Ю.М. // Радиоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.116-120. - рос. УДК 621.327:681.5. Показано, що відеоінформація в дистанційних системах збору відеоінформації на основі бортових комплексів аеромоніторингу використовується на користь профільних відомств і складає державні інформаційні ресурси. Обґрунтовано, що для забезпечення безпеки відеоінформації вагомому значущість для систем аеромоніторингу мають категорії доступності і цілісності. Проаналізовано проблемні аспекти теоретичних підходів щодо обробки відеоданих для підвищення їх доступності і цілісності. Викладено необхідність створення теоретичної бази і методів для побудови ефективного синтаксичного опису контекстного змісту відеокадрів з використанням інтелектуалізації процесу ідентифікації відеосцен по ступеню їх семантичного змісту. Висловлюється розробка моделі інформативного синтаксичного представлення контурної відеопослідовності в системі інтелектуальної обробки відеокадрів. Тут додатково враховуються закономірності, які засновано на виявленні локально-контурних властивостей контурної відеопослідовності сегменту відеокадру.
- 28.17.02.0121/191709. Оптимізація параметрів навчання інтелектуальної системи ідентифікації рукописного підпису. Довбиш А.С., Великодний Д.В., Симоновський Ю.В. // Радиоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.44-49. - укр. УДК 681.518:004.85:004.93.1'. Розглядається метод верифікації рукописного підпису у рамках інформаційно-екстремальної інтелектуальної технології і синтезу, що ґрунтується на максимізації інформаційної спроможності системи розпізнавати в процесі її навчання. В основу методу покладено поведінковий підхід, при якому розпізнавання і верифікацію підпису здійснюється шляхом аналізу його траєкторії формування. При цьому сформовано навчальну матрицю, реалізації якої складаються із структурованих ознак, що характеризують як послідовність координат точок траєкторії підпису, так і силу натискання пера на папір. Розроблено алгоритм навчання системи розпізнавання, який передбачає паралельно-послідовну оптимізацію ознак розпізнавання, що дозволило побудувати безпомилкові за навчальною матрицею вирішальні правила.
- 28.17.02.0122/191825. Аналогова нейронна схема ідентифікації найбільших за величиною з множини сигналів з невідомого діапазону. Тимошук П. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.3-8. - укр. УДК 004.032.026. Пропонується аналогова нейронна схема неперервного часу, придатна для ідентифікації K найбільших серед N невідомих сигналів, де $1 \leq K < N$, які можна розрізнити, із скінченними значеннями, розміщених у невідомому діапазоні. Модель схеми описано рівнянням стану і вихідним рівнянням. Відповідну структурно-функціональну схему наведено у вигляді N жорсткообмежувальних нейронів прямого поширення і двох нейронів зворотного поширення, що використовуються для визначення динамічного зсуву входів. Схема поєднує такі властивості, як висока точність і швидкодія, низька складність схемотехнічної реалізації і незалежність від початкових умов. Представлено приклад моделювання, який демонструє, що траєкторії змінної стану схеми є глобально стійкими і глобально збіжними до KWTa-режиму з довільних початкових умов.
- 28.17.02.0123/191832. Верифікація даних для прогнозування курсу долара за допомогою штучних нейронних мереж. Павлюк О., Тремба Н. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.52-57. - укр. УДК 681.3: 004.89. Використано метод ковзного середнього з шириною вікна у 4-ри точки для підвищення точності прогнозу курсу долара на тиждень. Для прогнозу вибрано неітераційну нейромережу з радіальними базовими функціями. Точність прогнозу курсу долара на тиждень з максимальною по виходах нейромережі середньоквадратичною приведеною до діапазону значень похибок менша за 1%.
- 28.17.02.0124/191835. Синтез компонентів апаратних паралельних нейромереж вертикально-групового типу. Цмоць І., Скорохода О., Ігнатев І. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.69-79. - укр. УДК 004.8.032.26. Розроблено паралельний метод вертикально-групового опрацювання даних у нейро-мережах, який порівняно з відомими підвищує швидкодію, збільшуючи розряди каналів надходження множиликів і кількості часткових добутоків, які формуються у результаті їхнього аналізу. Вибрано принципи побудови, розроблено модель та структуру формального нейрона вертикально-групового типу з мультиплексуванням шин вагових коефіцієнтів і даних, яка забезпечує узгодження інтенсивності надходження даних із обчислювальною здатністю нейроелемента зміною розрядності каналів надходження і кількості розрядів множиликів у групі, які одночасно аналізуються для формування часткових добутоків. Розглянуто основні етапи та методик синтезу паралельного нейроелемента вертикально-групового типу з високою ефективністю використання обладнання.

- 28.17.02.0125/191836. Гібридна узагальнена адитивна нейро-фаззі система в задачах прогнозування часових рядів за умов невизначеності. Бодянский Є., Винокурова О., Шкуро К., Татарінова Ю. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.80-86. - укр. УДК 004.032.26.
Запропоновано гібридну узагальнену адитивна нейро-фаззі систему, що об'єднує переваги нейро-фаззі системи Ванга-Менделя і узагальнених адитивних моделей Хасті-Тібшірані. Ця система характеризується простотою обчислювальної реалізації, високими апроксимувальними властивостями, швидкодією процесу навчання і призначена для розв'язання широкого класу задач динамічного інтелектуального аналізу даних, що пов'язані з прогнозуванням нестационарних стохастичних і хаотичних сигналів, що забруднені завадами та надходять до системи послідовно в режимі реального часу.
- 28.17.02.0126/191842. Learning of complex neurons. Kotsovsky V. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.131-135. - англ. УДК 681.5: 519.7.
The paper deals with the problems of realization of Boolean functions on neural-like units with complex weight coefficients. The relation between classes of realizable function is considered for half-plane-like activation function. We also introduce the concept of sets separability, corresponding to our notion of neuron. The iterative online learning algorithm is proposed and sufficient conditions of its convergence are given.
- 28.17.02.0127/191851. Бінарні лінійно-квадратичні перетворення з елементами алгоритму RSA і додатковим зашумленням у захисті зображень. Ковальчук А., Ступень М. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.191-196. - укр. УДК 681.142.2; 622.02.658.284; 621.325.
Запропоновано алгоритм шифрування-дешифрування зображень з використанням елементів алгоритму RSA як найбільш криптографічно стійкого до несанкціонованого дешифрування, стосовно зображень зі строго чіткими контурами. Елементи алгоритму RSA пропонується використовувати як коефіцієнти деякого лінійно-квадратичного афінного перетворення. Запропонований алгоритм має вищу криптографічну стійкість порівняно з алгоритмом RSA.
- 28.17.02.0128/191853. Особливості процесу управління Web-ресурсом комерційного контенту на основі нечіткої логіки. Алексєєва К., Берко А., Висоцька В. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.201-211. - укр. УДК 004.738.5.
Запропоновано метод управління комерційним контентом як етап життєвого циклу контенту в системах електронної комерції. Метод управління комерційним контентом описує процеси формування Web-ресурсів у системах електронної контент-комерції та спрощує технологію управління комерційним контентом. У цій роботі проаналізовано основні проблеми електронної контент-комерції та функціональних сервісів опрацювання комерційного контенту. Запропонований метод дає можливість створити засоби опрацювання Web-ресурсів у системах електронної контент-комерції та реалізувати підсистему управління комерційним контентом.
- 28.17.02.0129/191859. Зміна роздільної здатності зображення засобом псевдообертання виродженого матричного оператора відносних симетричних мір конвергенції. Рашкевич Ю., Ізонін І., Пелешко Д., Малець І. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.259-266. - укр. УДК 004.896, 004.855.5, 004.932, 004.048, 004.942.
Розроблено метод зміни роздільної здатності зображення на основі псевдо-обертання виродженого матричного оператора відносних симетричних мір конвергенції. Процедура передбачає побудову виродженого квадратного матричного оператора на основі мір подібності. Експериментальні дослідження показують високу стійкість методу до обробки зображень із різкофлюктуаційною функцією інтенсивності. Це зумовлює можливість його застосування для оброблення зображень з різними краями.
- 28.17.02.0130/191863. Аналіз та класифікація основних методів розпізнавання образів на площині проєкції. Басюк Т., Пушко Я. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.291-298. - укр. УДК 004.93'12.
Проаналізовано основні методи розпізнавання образів у інформаційних системах. Розглянуто проблеми у сфері розпізнавання і методи їх вирішення. Наведено критерії для здійснення порівняльного аналізу та сформульовано висновки щодо можливості використання описаних методів для пошуку зображення лазера на площині проєкції. В результаті подальшого дослідження здійснено системний аналіз предметної області згідно з методологією Rational Unified Process, що дало змогу сформувати розширений набір прецедентів. Проведено моделювання з використанням засобів мови UML, що сприяло специфікації та документуванню артефактів, які необхідні для розроблення програмної системи.
- 28.17.02.0131/191871. Development of in-situ calibration method's algorithm for thermal imager. Dzikovska Yu., Hots N. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.354-358. - англ. УДК 006.91+536.5.
The effect of impact factors on the output signal of the radiation receiver is analyzed. Necessity to do additional in-situ calibration of thermal imager by using the standard extended area grey emitter is justified. In-situ calibration method's algorithm for thermal imager is developed. It helps to eliminate the effect of impact factors on the measurement results of temperature gradient. The requirements to the standard extended area emitter are formulated.
- 28.17.02.0132/191879. Investigation of existing image denoising algorithms. Pavliuk O., Kutelmakh R. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.412-420. - англ. УДК 519.16.
The existing methods of image denoising as well as different noise types were investigated. Conclusions regarding the algorithms' quality, computational complexity and possible improvements were made.
- 28.17.02.0133/191881. Концептуальний метод підвищення безпеки дистанційного відеоінформаційного ресурсу в системі аеромоніторингу кризових ситуацій на основі інтелектуальної обробки відеокадрів. Бараннік В.В., Рябуха Ю.М. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73), с.82-89. - рос. УДК 621.327:681.5.
Викладається розробка методу створення інформативного синтаксичного представлення статичних відеоінформаційних ресурсів. Даний метод засновано на наступних концептуальних складових: композиції незначної і контурної складових опису яскравості сегмента як контурованої відеопослідовності; сегментації відеокадра за контурованої відеопослідовності (КВП) на основі інформації про маски контурної інформації; апроксимації контурованої відеопослідовності двухазисним біадичним числом з обмеженнями на локально просторові характеристики КВП; технології двухазисного біадичного кодування. Проводиться обґрунтування необхідності організації стратегії нерівномірної виділення кількості біт для утворення кодових значень контурованої відеопослідовності в двійковий простір. Створюється правило двійкового утворення, що базується на співвідношенні між максимальною кількістю розрядів на двійкове утворення кодового значення контурованої відеопослідовності

сегменту відеокадру. Доводиться, що для визначення максимальної кількості розрядів на двійкове утворення не потрібне знання додаткової службової інформації.

28.17.02.0134/191885. JPEG стиснення зображень із застосуванням рекурсивного групового кодування. Кожемякіна Н.В., Лукін В.В., Пономаренко М.М., Мірошніченко О.І. // *Радіоелектронні і комп'ютерні системи*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73), с.77-81. - рос. УДК 621.391.

Розглянуто задачу альтернативного кодування квантованих коефіцієнтів дискретного косинусного перетворення (ДКП) в стандарті JPEG. Замість ланцюжка з ряду операцій пропонується використовувати рекурсивне групове кодування (РГК). РГК є альтернативою арифметичному кодуванню та кодуванню Хаффману, і на відміну від них здатне ефективно кодувати символи дуже великих алфавітів (кожен блок 8x8 пікселів з квантованими коефіцієнтами ДКП можна представити в якості такого 64-байтного або 128-байтного символу). Проведено порівняльний аналіз ефективності JPEG і запропонованої модифікації при стисненні тестового набору зображень (по три зображення для трьох різних фотокамер) і шести різних таблиць квантування. Показано, що при низькій обчислювальній складності і високій швидкості кодування РГК забезпечує більш високий ступінь стиснення коефіцієнтів ДКП, ніж стандартна схема JPEG. Показано, що виграш у стисненні є більш високим для менших кроків квантування і в режимі високої якості становить близько 10%. Показано, що для зображень фотохостингу "Яндекс.Фотки" виграш у стисненні запропонованим методом складає в середньому 3,25%.

28.17.02.0135/191886. Підвищення рівня опанування компонентами знань з використанням байєсівської оцінки та адаптаційної педагогічної моделі. Мартінес Бастіда Х.П., Чухрай А.Г. // *Радіоелектронні і комп'ютерні системи*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73), с.33-38. - рос. УДК 681.5.09.

У цій статті розглядається модель та архітектура інтелектуальної навчальної системи з використанням оцінки байєсівських мереж з метою адаптації педагогічних стратегій згідно з успішністю кожного студента. Метою інтелектуальної навчальної системи є надання допомоги і пропозиція підтримки у навчанні студентів та розробників відмовостійких систем, які ґрунтуються на сигнально-параметричному підході. Компонування включає в себе студентську модель, базу знань, адаптивний педагогічний та контрольний модуль, а також модуль презентації. Байєсівські мережі використовуються для оцінювання рівня знань та навичок студентів з метою адаптації педагогічної діяльності та вибору майбутніх задач у навчальній програмі. Ця модель була застосована та випробувана у технічній інтелектуальній навчальній системі - TITUS.

28.17.02.0136/191899. Ітераційний метод оцінки параметрів суміші функцій Гауса в задачах опису даних спостережень. Васильєва І.К. // *Радіоелектронні і комп'ютерні системи*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73), с.70-76. - рос. УДК 621.3911:519.28.

Запропоновано математичну модель у виді суміші базових функцій для опису форм кривих, заданих масивами вибірок. Описано методику оцінки параметрів моделі, що складається в послідовному уточненні множин векторів оцінок параметрів, отриманих на основі інформації про помилки апроксимації на кожному кроці ітераційної процедури, і надано основні розрахункові співвідношення. Приведено результати дослідження точності опису контрольних масивів із різною структурою взаємозв'язку даних сумішами функцій Гауса із використанням запропонованого методу оцінки параметрів моделі. Показано, що даний метод є ефективним і може застосовуватися для визначення кількості компонент суміші функцій Гауса й оцінок параметрів цих компонентів для опису масивів даних у задачах розпізнавання образів і кластерного аналізу.

28.17.02.0137/191914. Оцінка обчислювальної складності моментних інваріантів, використовуваних у задачах розпізнавання. Медведик А.Д., Верченко В.О., Бабак П.Є. // *Радіоелектронні і комп'ютерні системи*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.124-130. - рос. УДК 621.397.004.93.

У роботі одержано співвідношення для оцінки обчислювальної складності при виконанні розрахунків геометричних, центральних моментів та моментних інваріантів Ху. Наведено результати розрахунків числа операцій множення та додавання, що затрачуються на обчислення моментних інваріантів. Показано, що більша частина обчислювальних затрат випадає на розрахунки центральних моментів, що входять до складу моментного інваріанта. Розглянута методика розрахунку обчислювальних витрат може бути застосована для моментних інваріантів довільного порядку і для вирішення завдання вибору мінімального набору інваріантів, що забезпечують максимальну якість розпізнавання при можливих обмеженнях на обчислювальні або часові витрати.

28.17.02.0138/192289. Дослідження характеристик сервісу дистанційного надання відеопослуг при управлінні у кризових ситуаціях. Красноруцький А.А., Кулица О.С., Шульгин С.С. // *Відкриті інформаційні та комп'ютерні інтегровані технології*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №70, с.263-270. - рос. УДК 621.39.

Проводиться оцінка характеристик сервісу дистанційного надання відеопослуг в процесі управління кризових ситуацій. Обґрунтовується, що для забезпечення інформаційної переваги потрібно забезпечити підвищення живучості та скритності проведення аеромоніторинга, яка тісно пов'язана з підвищенням висоти польоту безпілотного комплексу. Обґрунтовано, що компенсація зниження роздільної здатності аерофотознімків тісно пов'язана зі збільшенням розмірності зображення. Показано залежність інформаційної інтенсивності відеопотоку від висоти польоту безпілотного комплексу і класу вирішуваних завдань дешифрування для ідентифікації наземного транспортного засобів. Обґрунтовується вплив зростання інформаційної інтенсивності на збільшення тимчасових затримок доставки інформації з борту літального апарата. Вводиться поняття достовірності одержуваної інформації, що характеризує динамічні процеси формування, обробки і передачі аерофотознімків. Показані складові достовірності аерофотознімків в процесі їх обробки і передачі в умовах авторизованих джерел.

28.17.02.0139/194265. Використання нейронної мережі для апроксимації типових нелінійних ланок систем автоматичного керування. Приймак Б.І., Халімовський О.М. // *Електромеханічні і енергозберігаючі системи*. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т ім. М.Остроградського, 2015, №3(31), с.68-74. - укр. УДК 681.51.

Отримання високої якості систем автоматичного керування складними електромеханічними об'єктами вимагає самоналаштування та оптимізації режимів роботи в реальному часі. Для цього потрібне швидке моделювання керованого об'єкта з урахуванням його нелінійностей. До нових високопродуктивних засобів моделювання динамічних систем на сьогодні належать штучні нейронні мережі, які обробляють інформацію в паралельній формі. Це пояснює актуальність тематики щодо застосування нейронних мереж для задач моделювання, проте не всі важливі аспекти цієї тематики достатньо вивчені. Метою даної роботи є дослідження питання апроксимації типових нелінійних ланок систем автоматичного керування за допомогою нейронних мереж прямого передавання сигналу. У роботі розглянуто характеристики наступних однозначних нелінійностей: зона нечутливості, зона насичення, двопозиційне реле, трипозиційне реле, а також таких неоднозначних (гістерезисних) нелінійностей, як люфт і реле з гістерезисом. Для вирішення завдання апроксимації за основу було взято нейронну мережу прямого передавання сигналу з одним захованим шаром нейронів та одним вихідним нейроном. Функціями активації цих нейронів були гіперболічний тангенс і лінійна залежність відповідно. Для апроксимації гістерезисних нелінійностей статична нейронна мережа була трансформована в динамічну шляхом введення двох елементів затримки сигналу в часі. Результати виконаних досліджень дозволили дати обґрунтовані відповіді на два важливих питання. Перше з них полягає у виборі способу формування навчальної множини даних, при якому процес навчання нейронної мережі є ефективним. Друге питання стосується встановлення необхідної кількості нейронів у захованому шарі нейронної мережі, за якою мережа досить точно

апроксимує характеристику заданої нелінійної ланки. У підсумку проведені дослідження засвідчили, що однозначні й неоднозначні характеристики типових нелінійних ланок автоматичних систем можуть бути успішно апроксимовані нейронною мережею прямого передавання сигналу з досить невеликою кількістю нейронів.

28.17.02.0140/195184. Метод криптосемантичного представлення зображень на основі плаваючої схеми в базисі по верхніх границях. Бараннік В.В., Тупиця І.М., Сідченко С.О. // *Радіоелектроніка і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2015, №4(71), с.9-12. - рос. УДК 621.327:681.5.

Розроблено метод криптосемантичного представлення зображень на основі плаваючої схеми системи поліадичного кодування в базисі по верхніх границях. Даний метод забезпечує: одночасне виконання процесів стиснення і шифрування (кодування) відеоданих; виключення надмірності одночасно без внесення похибки; зменшення кількості незначущих елементів (незначущих нульових біт) на початку кожної бітової послідовності кодів-номерів; формування кодограм рівномірної довжини на основі змінної (заздалегідь невизначеної) кількості елементів вихідного зображення; додаткове зниження початкового об'єму зображень.

28.17.02.0141/195186. Технологія формування кодової конструкції для селективного методу обробки відеоданих. Комолов Д.І. // *Радіоелектроніка і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2015, №4(71), с.19-23. - рос. УДК 681.3.

Розглянуто селективний метод шифрування відеокادрів, заснований на закритті базового I-кадру. Розроблено технологію формування кодової конструкції для селективного методу обробки відеоданих. Описано технологію формування бітового коду в селективному методі шифрування відеоінформаційного ресурсу з урахуванням енергетично значущих структурних одиниць базового відеокадру.

28.17.02.0142/195403. Застосування нейронної мережі при оптимізації процесів управління рухомого складу метрополітену. Носков В.І., Липчанський М.В., Мезенцев Н.В., Блиндюк В.С. // *Комунальне господарство міст*. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2016, №126, с.44-49. - рос. УДК 519.71:004.89.

Виконано аналіз систем регулювання режимів роботи тягових двигунів постійного струму вагонів метрополітену і процесів руху поїздів харківського метрополітену. З огляду на високу динаміку розгону і гальмування вагонів, і відносно невеликі відстані між станціями, найбільш реальним представляється оптимізація руху поїздів за допомогою нейронних мереж адаптивної резонансної теорії. Запропонована архітектура асоціативної пам'яті, що включає два модулі, які зберігають коди перегонів і закони руху поїздів у вигляді графіків.

28.17.02.0143/196097. Синтез нейронних мереж на основі еволюційної оптимізації. Олійник А.О., Субботін С.О. // *Системні дослідження та інформаційні технології*. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.77-86. - англ. УДК 004.93.

У статті розглянуто еволюційний підхід для структурного синтезу нейронних мереж. Запропоновано новий метод мультимодального еволюційного пошуку з кластеризацією хромосом. Розроблений метод заснований на ідеї одночасного пошуку декількох оптимумів, при якому хромосоми групуються у кластери за їхнім розташуванням у просторі пошуку. Таким чином формуються стабільні субпопуляції в різних кластерах, забезпечується різноманітність пошуку і досягається збіжність до різних локальних мінімумів, що дозволяє знайти архітектуру нейронної мережі, близьку до оптимальної. Розроблено програмне забезпечення, що реалізує запропонований метод, а також проведено експерименти з його дослідження при вирішенні практичних завдань.

28.17.02.0144/196816. Інформаційна технологія підтримки прийняття експертних рішень в національних форсайт-дослідженнях. Шостак І.В., Данова М.О., Романенков Ю.О. // *Комунальне господарство міст*. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2015, №123, с.58-67. - рос. УДК 004.942.

Наведено постановку завдання інформатизації етапів національного форсайт-проекту щодо вибору пріоритетних напрямків науково-технічного розвитку країни, результат вирішення даного завдання - перелік пріоритетних напрямків розвитку науки і технологій для об'єкта досліджень. Методичною основою послужили методи бібліометрії і наукометрії, багатокритеріальних задач прийняття рішень і патентного аналізу, а також методи комплексування прогнозних оцінок.

28.29 Системний аналіз

28.17.02.0145/191627. Порівняння надійності методів пошуку екстремуму в умовах перешкод при використанні багатоелементних датчиків. Карташов А.В., Чернышѐва А.Ю. // *Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №68, с.189-196. - рос. УДК 004.021.

Проаналізовано підхід отримання і оброблення даних, що одержуються при проведенні вимірювань в умовах шуму з використанням матричного вимірювального пристрою для проведення вимірювань. Для оброблення отриманих даних застосовується метод вагової апроксимації. Розглянуто зв'язок з авторегресією. Запропоновано програму для імітації роботи вимірювального пристрою з метою оцінювання ефективності запропонованого алгоритму оброблення даних в умовах шуму. Наведено і досліджено результати вимірювань, отримані методом градієнтного спуску з розподіленням по дев'яти точках і методом Ньютона.

28.17.02.0146/191628. Використання кільцевої черги в дискретно-подійному методі молекулярної динаміки. Хайленко О.В., Слепичева М.А. // *Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №68, с.197-204. - рос. УДК 519.688.

Розглянуто дискретно-подійний метод молекулярної динаміки. Проведено аналіз ефективності роботи основних етапів подійного алгоритму. Запропоновано використовувати алгоритм ящиків сортування для керування чергою подій, що дає можливість зменшити витрати обчислювального часу. Описано методику перетворення випадкової величини (часу настання події) у випадкову величину з рівномірною функцією розподілу, що дозволяє здійснювати рівномірне заповнення черг в ящиках. Наведено алгоритм ящиків сортування з використанням кільцевої черги.

28.17.02.0147/191635. Застосування моделі "Стейкхолдер" для аналізу ефективності управління зацікавленими сторонами проекту. Доценко Н.В., Скринник А.І., Лисенко О.І. // *Радіоелектроніка і комп'ютерні системи*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71), с.115-119. - рос. УДК 658.512.

Розглянуто застосування розробленої моделі "Стейкхолдер" для аналізу ефективності управління зацікавленими сторонами проекту. Проаналізовано існуючі підходи до класифікації стейкхолдерів. Визначено етапи побудови моделі "Стейкхолдер". Запропоновано інструменти оцінки лояльності та зацікавленості стейкхолдерів. Запропоновано модель, засновано на використанні набору метрик для оцінки стейкхолдерів. Розглянуто приклад застосування моделі для аналізу ефективності управління зацікавленими сторонами проекту "Ярмарок вакансій".

- 28.17.02.0148/191718. Методика моделювання проблем аудиту синтетичного обліку в інформаційних технологіях обробки інформації та управління. Нескородєва Т.В. // *Радіоелектронні і комп'ютерні системи*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.155-158. - рос. УДК 519.876.2:336.
Запропоновано методику для множинно-формального моделювання проблем аудиту синтетичного обліку, яка є складовою частиною методологічних основ створення та застосування інформаційних технологій обробки інформації та управління в аудиті. Виділено проблеми аудиту, які потребують автоматизованої обробки інформації. Визначено послідовність відображень множин даних за можливими напрямками аналізу. Формалізовано можливі множини аналізу і проблеми аудиту синтетичного обліку. Методика проілюстрована на прикладі перевірки операційної діяльності.
- 28.17.02.0149/191873. Енергетично-сигнальна концепція визначення стану технологічного стоматологічного процесу як енергоактивного об'єкта. Драган Я., Никитюк В., Паляниця Ю. // *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка"*. Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.368-372. - укр. УДК 519.21:538.56.
Обґрунтовано застосування енергетично-сигнальної концепції до вибору процедури визначення стану технологічного стоматологічного процесу як енергоактивного об'єкта (стоматологічний композитний матеріал).
- 28.17.02.0150/191875. Схеми відновлення розподілених обчислень на основі ідеальних кільцевих відношень. Різник О., Повшук О., В'юшкова К. // *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка"*. Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.380-384. - укр. УДК 519.15.621.372.
Метою роботи є дослідження схем відновлення. Схема відновлення повинна мати рівномірно розподілене навантаження, навіть за найгірших ситуацій комп'ютерів, що вийшли з ладу. На основі розглянутих методів встановлено, що задача виявлення оптимальних схем відновлення відповідає математичній задачі ВІВ-схеми. У процесі досліджено схему відновлення на основі ВІВ-схеми, яка працює для більшої кількості пошкоджених комп'ютерів, ніж інші схеми. Ця схема дає змогу забезпечити оптимальне відновлення для будь-якої кількості комп'ютерів у кластері.
- 28.17.02.0151/191895. Кластеризація геопросторових даних при інтелектуальному аналізі. Путренко В.В., Красовська І.Г. // *Радіоелектронні і комп'ютерні системи*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73), с.45-52. - укр. УДК 681.325.
Розглянуто питання інтелектуального аналізу географічної інформації за допомогою процедури кластерного аналізу. Розроблено програмний модуль для проведення різних видів кластерного аналізу географічних об'єктів та автоматизованої побудови тематичних карт у програмному середовищі ArcGIS. На основі даних про накопичення відходів у регіонах України перевірено методику кластерного аналізу з використанням географічних координат центрів об'єктів для врахування їх просторового положення при тематичній класифікації. За результатами кластерного аналізу виділено групи регіонів України зі схожими показниками поводження з відходами та потенціальними небезпеками для навколишнього середовища.
- 28.17.02.0152/192259. Геостатистичний інтелектуальний аналіз геохімічних даних. Путренко В.В. // *Відкриті інформаційні та комп'ютерні інтегровані технології*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №69, с.224-233. - укр. УДК 681.325.
Розглянуто методику геостатистичного інтелектуального аналізу геохімічних даних, яка дозволяє в автоматизованому режимі здійснювати аналіз геопросторових закономірностей поширення хімічних елементів і побудови електронних і паперових карт. Визначено основні етапи проведення геостатистичного аналізу даних і розкрито підходи до континуального подання даних засобами векторних і растрових моделей. Виконано порівняльний аналіз переваг і недоліків інтерполяції геохімічних даних різними методами.
- 28.17.02.0153/192288. Застосування алгоритму випадкового пошуку для мінімізації вартості проведення багатофакторного експерименту. Кошевой Н.Д., Беляева А.А. // *Відкриті інформаційні та комп'ютерні інтегровані технології*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №70, с.255-262. - рос. УДК 519.24:62-50.
Розроблено метод і програму оптимізації багатофакторних планів експерименту за допомогою алгоритму випадкового пошуку. Показано їх ефективність порівняно з методом перестановки рядків матриці планування експерименту. Працездатність і ефективність підтверджуються збігом або наближенням оптимальних планів, отриманих цим методом і методом повного перебору рядків матриці планування експериментів.
- 28.17.02.0154/195193. Формалізоване представлення та аналіз агентно-орієнтованих задач. Філатов В.О., Узлов Д.Ю. // *Радіоелектроніка і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2015, №4(71), с.54-60. - рос. УДК 681.3.06.
Розглянуто клас мультиагентних систем управління інформаційними ресурсами. Наведено класифікацію типів задач, найбільш характерних для інформаційних систем. Запропоновано специфікацію агентно-орієнтованого підходу. Обґрунтовано вибір математичного апарату на основі мереж Петрі для моделювання та аналізу розглянутого класу задач. Досліджено варіанти мереж Петрі, їх особливості при моделюванні потоків агентно-орієнтованих задач. Наведено приклад рішення агентно-орієнтованої задачі.
- 28.17.02.0155/195194. Модель різномірних розподілених знань. Петрова Л.Г. // *Радіоелектроніка і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2015, №4(71), с.61-63. - рос. УДК 519.7.
Розглянута проблема формування розподіленого представлення знань, що охоплює як загальні закономірності предметної області, так і індивідуальні знання про її фрагменти. Запропоновано модель розподіленого представлення знань на основі структури Кріпке. Інтеграція різномірних знань в моделі здійснена на основі врахування станів предметної області, а також допустимих відносин між цими станами.
- 28.17.02.0156/195199. Метод штрафних функцій для рішення задач оптимізації на полієдрально-сферических комбінаторних множествах. Пичугина О.С., Яковлев В.С. // *Радіоелектроніка і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2016, №1(72), с.18-26. - рос. УДК 519.85.
Предлагается новый подход к решению задач оптимизации на вписанных в сферу евклидовых комбінаторных множествах, основанный на применении функциональных представлений дискретных множеств и выпуклых продолжений с них в методе штрафных функций.
- 28.17.02.0157/195200. Динамічна модель оптимізації транспортних витрат з урахуванням невизначеності термінів доставки. Новожилова М.В., Литвиненко Є.М. // *Радіоелектроніка і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2016, №1(72), с.27-31. - рос. УДК 519.8.
Розглядається транспортно-логістична система обслуговування клієнтів з організацією доставки та вивезення інструментів. Пропонується динамічна модель виконання портфеля замовлень на визначеному горизонті планування з мінімізацією транспортних витрат.

28.17.02.0158/195881. Досяжність нечітких цілей у задачі лексикографічно-лексикографічної оптимізації. Брила А.Ю., Антосяк П.П., Когут В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.16-22. - укр. УДК 519.8.

Розглядається задача прийняття рішень із нечітко визначеними цілями. За деякою ознакою цілі розбито на групи. В межах групи цілі упорядковано за важливістю у субординації строгого ранжування і групи також упорядковано у субординації строгого ранжування. Пропонується підхід до розв'язання даної задачі лексикографічно-лексикографічної оптимізації, що ґрунтується на зведенні її до задачі однокритеріальної оптимізації, цільова функція якої є додатною лінійною згорткою часткових критеріїв.

28.17.02.0159/195888. Система моделювання для дослідження ефективності алгоритмів розв'язання задач планування. Мельник О.О. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(26), с.84-88. - укр. УДК 519.854. 2.

Розглядається структура системи моделювання для дослідження та оцінки ефективності алгоритмів розв'язання задач складання розкладів за критерієм мінімізації сумарного випередження і запізнення відносно директивних строків: при виконанні незалежних завдань одним приладом за наявності налагоджень, залежних від послідовності, та при виконанні груп завдань одним приладом із налагодженнями, незалежними від послідовності. Описуються алгоритми проведення тестування.

28.17.02.0160/195905. Досяжність нечітких альтернативних залежних цілей у заданій субординації строгого ранжування. Брила А.Ю., Антосяк П.П. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.41-47. - укр. УДК 519.8.

Розглядається задача прийняття рішень із нечітко визначеними цілями, які упорядковано за важливістю і для них визначено умови допустимості та залежності від допустимості цілей вищого рангу. Для розв'язання даної задачі запропоновано модифікацію схеми скаляризації та підхід, що ґрунтується на зведенні її до задачі однокритеріальної оптимізації, цільова функція у якій є скалярною згорткою критеріїв часткових критеріїв.

28.17.02.0161/195913. Потенціали деяких класів динамічних рядів. Мич І.А., Ніколенко В.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Математика і інформатика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(27), с.94-97. - укр. УДК 519.6.

Розглядаються екстремальні та стаціонарні динамічні ряди. Для цих рядів виведено формули обчислення потенціалів, доведено теорему про існування стаціонарного динамічного ряду для довільного заданого потенціалу.

28.17.02.0162/196091. Комплексне детерміноване оцінювання складних ієрархічно-мережевих систем. Частина I. Опис методики. Поліщук Д.О., Поліщук О.Д., Яджак М.С. // *Системні дослідження та інформаційні технології*. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.21-31. - укр. УДК 519.6+625.1.

Проаналізовано основні підходи і методи оцінювання складних систем та визначено їхні переваги та недоліки. Описано системи з ієрархічно-мережевою структурою та запропоновано методику їхнього комплексного детермінованого оцінювання. На підставі результатів планових досліджень та неперервного моніторингу системи описано методи багатокритеріального та багатопараметричного локального, прогностичного, агрегованого та інтерактивного аналізу стану, якості функціонування та взаємодії об'єктів системи всіх рівнів ієрархії. Розглянуто схему взаємодії і показано, що лише у сукупності запропоновані методи дозволяють сформувати об'єктивні та обґрунтовані висновки щодо якості складної системи. Застосування розробленої методики проілюстровано на прикладі аналізу ефективності функціонування об'єктів залізничної транспортної системи України.

28.17.02.0163/196093. Процедура обчислення внутрішньої валюти в рефлексивних іграх. Смирнов С.А., Терещенко І.М. // *Системні дослідження та інформаційні технології*. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.39-44. - укр. УДК 519.83.

Розглянуто задачу прийняття рішень в умовах конфлікту та багатокритеріальної невизначеності. Звичайне використання в такому разі пошуку рішення в складній системі за допомогою теорії корисності запропоновано скомбінувати з ігровим підходом в умовах рефлексивної взаємодії. Моделювання рефлексивної поведінки дає можливість аналізувати ситуації, коли прийняті рішення відрізняються від нерефлексивної раціональної поведінки та дослідити і виявити внутрішні причини такої поведінки. Розв'язання вказаної проблеми базується на використанні поняття внутрішньої валюти, запропонованої В.О.Лефевром. Запропоновану ним постановку задачі було переосмислено, що враховує багатозначність інтересів сторін. На основі такого розширення поняття створено процедуру визначення внутрішньої валюти для розв'язування конфліктної ситуації в умовах багатокритеріального вибору. Для обчислення точної оцінки внутрішньої валюти суперника на основі номінально відомих критеріїв використано інтерактивний метод Джозефа-Джонсона-Файнберга. Його застосування дало можливість відновити вектор градієнту внутрішньої валюти за допомогою локальних коефіцієнтів заміщення, які визначаються експертною процедурою, і як наслідок, отримати ефективну рефлексивну стратегію гравця.

28.17.02.0164/196095. Особливості сценарно-цільового підходу до аналізу об'єктів дієвої аналітики. Коваль О.В., Бойко Ю.Д., Волкова К.А. // *Системні дослідження та інформаційні технології*. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.57-67. - рос. УДК 004.5.

Дієва аналітика на сьогодні входить до десятки найбільш затребуваних інформаційних технологій. Ключовими елементами дієвої аналітики є ціле направленість та сценарій аналізу інформації. Необхідність реалізації сценаріїв аналізу інформації передбачає розробку узагальненого інструменту для опису різноманітних форм взаємодії елементів інформаційно-аналітичної системи - інструмента забезпечення проведення дієвої аналітики. Використання сценарно-цільового підходу до аналізу об'єктів дієвої аналітики дає можливість розробити такий інструмент. Процес побудови інформаційно-аналітичної системи розглядається як послідовність побудови її моделей для реалізації сценарно-цільового підходу до аналізу об'єктів аналітики. У якості першої моделі будується концептуальна модель інформаційно-аналітичної системи з використанням сценарно-цільового підходу, яка розкриває основні поняття функціональної та інформаційної складових дієвої аналітики: ціль, сценарій, метаопис, знання. Побудову концептуальної моделі розглянуто на прикладі аналізу ключових факторів підвищення якості життя в регіоні.

28.17.02.0165/196102. Методи комплексного аналізу моделювання процесу витіснення нафти теплоносієм з урахуванням ефекту гідророзриву. Бомба А.Я., Сінчук А.М., Ярошак С.В. // *Системні дослідження та інформаційні технології*. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.130-140. - укр. УДК [519.876.5:530.182]:553.98.

На основі розроблених методів комплексного аналізу, створено підхід до розв'язання нелінійних крайових задач неізотермічної багатофазної фільтрації в елементах площового заводнення за умов збурення фільтраційної течії тріщинами гідравлічного розриву пласта. Побудовано числовий алгоритм для розрахунку гідродинамічної сітки, відшукування полів температури та насиченості, координат критичних точок, фільтраційних витрат як на нагнітальних, так і на експлуатаційних свердловинах, моментів часу прориву витісняючого реагенту та повного заводнення експлуатаційних свердловин, встановлення значень об'єму витісненого флюїду протягом визначеного часу та відповідного об'єму, що залишається у пласті в довільний момент часу, зокрема після припинення процесу витіснення, а також відшукування місцезнаходження ділянок "застою" нафти тощо. Проведено аналіз числових розрахунків перерозподілу відповідних фільтраційних характеристик та встановлено особливості протікання процесу витіснення нафти у випадках неізотермічної та ізотермічної фільтрації.

28.17.02.0166/196151. Використання моделі акторів для реалізації розподілених генетичних алгоритмів. Глибовець М.М., Зінчук С.О. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №2, с.16-25. - укр. УДК 681.03.

Досліджено можливості застосування моделі акторів як засобу проектування та аналізу розподілених програмних систем з високою завантаженістю. Основну увагу приділено використанню моделі акторів для реалізації паралельного розподіленого генетичного алгоритму. Здійснено огляд різноманітних моделей паралельних розподілених генетичних алгоритмів, окреслено їхні переваги та недоліки. Для концепції "господар-робітники" запропоновано адаптацію її синхронного та асинхронного варіантів до моделі акторів. Засобами фреймворку Akka створено розподілену систему - кластер акторів. У середовищі кластера описано розгортання застосунка, який демонструє використання запропонованої адаптації концепції "господар-робітники" для розв'язання задачі пошуку найкращої стратегії поведінки робота у штучному середовищі.

28.17.02.0167/196152. Комплексне детерміноване оцінювання складних ієрархічно-мережових систем. Частина II. Локальне та прогностичне оцінювання. Поліщук Д.О., Поліщук О.Д., Яджак М.С. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №2, с.26-38. - укр. УДК 519.6+625.1.

Запропоновано методику комплексного детермінованого оцінювання складних систем з ієрархічно-мережевою структурою, складовими якої є методи локального, прогностичного, агрегованого та інтерактивного аналізу стану, якості функціонування та взаємодії об'єктів системи всіх рівнів ієрархії. Описано методи локального та прогностичного оцінювання поведінки характеристик елементів системи, які є основою для подальшої побудови узагальнених висновків щодо її стану та якості функціонування. Запропонована уточнена бальна шкала оцінок дозволяє не лише визначити якість елемента, але й частково встановити причини виявлених недоліків. Прогностичний аналіз дає можливість завчасно попередити та відреагувати на можливість виходу елемента за "порог безпеки". Запропоновано засоби візуалізації локальних та прогностичних оцінок елементів системи, які дозволяють оперативно реагувати на виявлені або потенційні недоліки. Ефективність пропонувані методів проілюстровано на прикладі аналізу якості об'єктів колійного та станційного господарства залізничної транспортної системи України.

28.17.02.0168/196154. Очікувана корисність у ситуаціях прийняття рішень з випадковими у широкому сенсі наслідками. Іваненко В.І., Пасічниченко І.О. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №2, с.51-58. - укр. УДК 519.81.

Запропоновано розповсюдження теореми про очікувану корисність на ситуації прийняття рішень з випадковими у широкому сенсі наслідками. Статистична закономірність відповідного випадкового явища має форму сімейства скінченно-адитивних ймовірнісних мір. Це сімейство має об'єктивне походження і, взяте в цілому, описує закономірність випадкового явища. Рішенням поставлено у відповідність статистичні закономірності на множині наслідків. Запропоновано природні умови на відношення переваги на множині всіх статистичних закономірностей. Показано, що вони є необхідними і достатніми для існування і єдиності функціоналу корисності у формі мінімуму очікуваної корисності елементів статистичної закономірності. Отриманий результат застосовано у вирішенні задач прийняття рішень, а також до вимірювання інформативності експерименту та невизначеності ситуації прийняття рішень.

28.17.02.0169/196156. Цілі та об'єкти науки про сервіси. Петренко О.О. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №2, с.75-82. - рос. УДК 004.046: 004.896: 004.942.

Масштаб, складність і взаємозалежність сучасних систем сервісів у зв'язку з глобалізацією, демографічними змінами та технологічними розробками досягли безпрецедентного рівня. У найбільш розвинених країнах понад 70% ВВП формується індустрією сервісів, в якій зайнято сьогодні (за інформацією Міжнародної організація праці) більше половини людства. Викладено основні завдання науки про сервіси, що виникла нещодавно з ініціативи фірми ІБМ. Послідовно розглянуто тематику наукових досліджень, завдання бізнесу, освіти та державних органів у галузі масштабування і вдосконалення систем сервісів. Можливості інженерного та кадрового забезпечення процесів створення та підтримки систем сервісів продемонстровано на прикладі сервісної системи управління взаємовідносинами з клієнтами.

28.17.02.0170/196161. Еволюція об'єкта дослідження із залученням модифікованого методу морфологічного аналізу. Савченко І.А. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №2, с.122-130. - рос. УДК 519.876.2.

Розглянуто способи врахування параметра часу у ході застосування модифікованого методу морфологічного аналізу для обчислення ймовірностей альтернатив параметрів об'єкта. Розглянуто квазістатичну постановку задачі, що враховує такі фактори змін з часом, як події і тенденції. Наведено спосіб врахування таких факторів у рамках морфологічної таблиці і недоліки його використання. Представлено розроблений прийом врахування подій і тенденцій як зовнішніх відносно морфологічної таблиці елементів, що вносять масштабні коефіцієнти в задачу модифікованого методу морфологічного аналізу. Показано розв'язок задачі вивчення еволюції об'єкта з урахуванням змін у часі. Розглянуто питання супроводження морфологічної моделі і наведено прийоми забезпечення її актуальності на проміжку часу.

28.17.02.0171/196164. Системні основи інтелектуального аналізу геопросторових даних. Путренко В.В. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №3, с.20-33. - укр. УДК 681.325.

Здійснено оглядове дослідження наукового напрямку інтелектуального аналізу геопросторових даних (ІАГД). Виявлено основні передумови формування цього напрямку і його зв'язок із геоінформатикою, системним аналізом та інтелектуальним аналізом даних. Проведено бібліографічне дослідження зарубіжних і вітчизняних публікацій в галузі ІАГД. У ході дослідження подано визначення ІАГД, виявлено основні завдання, функції та етапи його проведення, визначено коло перспективних напрямків розвитку та його зв'язок з підтримкою ухвалення рішень у регіональному управлінні. Із використанням ІАГД методів класифікації гарячих точок проведено дослідження перевищення граничного допустимих концентрацій урану в підземних водах на території України на основі даних геологічних зйомок і виявлено зони обмеженнями використання підземних вод.

28.17.02.0172/196173. Побудова довірчих інтервалів для ваг альтернатив рішень на основі експертних оцінок парних порівнянь. Недашківська Н.І. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №3, с.121-130. - рос. УДК 517.9, 519.816.

Запропоновано метод розрахунку довірчих інтервалів для ваг альтернатив рішень на основі парних порівнянь альтернатив, виконаних експертом. В основу методу покладено твердження, що експертні оцінки парних порівнянь тільки в деякому ступені відображають реальні відношення ваг альтернатив і містять невизначеність, незалежно від рівня їх узгодженості. Припускається, що ця невизначеність обумовлено шкалою Сааті, у якій відбувається оцінювання, та такими особистими якостями експерта, як песимізм і оптимізм у ході виконання парних порівнянь. Метод використовує апарат теорії довіри (свідчень) і результати моделювання на випадковим чином заповнених матрицях парних порівнянь. Отримані довірчі інтервали більш достовірно відображають реальні ваги альтернатив у порівнянні з точковими вагами, які обчислюються відомими

методами аналізу ієрархій. Використовуючи моделювання, виконано порівняння отриманих результатів з результатами за відомими методами знаходження ваг на основі теорії нечітких множин.

28.17.02.0173/196175. Застосування трендових геопросторових статистичних моделей на основі інтелектуального аналізу даних. Путренко В.В. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.7-19. - укр. УДК 681.58.

Досліджено застосування трендових геопросторових статистичних моделей в аналізі даних сталого розвитку України. Розглянуто математичний апарат, який використовується під час побудови трендових геопросторових статистичних моделей. На прикладі даних ієрархічної моделі сталого розвитку проведено дослідження геопросторових трендів та природи їх виникнення шляхом побудови поліноміальних регресійних моделей, що базуються на обробці геопросторово прив'язаних даних. Розроблено методику детекції геопросторових трендів в ієрархічних моделях даних на основі картографічних методів та поліномів першого і другого порядку. Запропоновано використання картометричних методів для оцінки параметрів геопросторових трендів. Обґрунтовано використання методів побудови геопросторових трендів як складової інтелектуального аналізу даних.

28.17.02.0174/196176. Комплексне детерміноване оцінювання складних ієрархічно-мережових систем. III. Агреговане оцінювання. Поліщук Д.О., Поліщук О.Д., Яджак М.С. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.20-31. - укр. УДК 519.6+625.1.

Запропоновано методику комплексного детермінованого оцінювання складних систем з ієрархічно-мережевою структурою, складовими якої є методи локального, прогностичного, агрегованого та інтерактивного аналізу стану, якості функціонування та взаємодії об'єктів, які утворюють систему. Описано основні підходи до побудови узагальнених висновків про стан та якість функціонування системи різних рівнів ієрархії: методи "найслабшого" елемента, зваженої лінійної та нелінійної агрегації. Визначено області їхнього застосування та проаналізовано основні переваги та недоліки. Детально розглянуто різні напрямки реалізації методу зваженої лінійної агрегації оцінок елементів системи та її базових підсистем. Запропоновано принципи візуалізації результатів агрегованого оцінювання для оперативної локалізації структурних елементів системи, які отримали негативні або близькі до них висновки. Ефективність запропонованих методів проілюстровано на прикладі аналізу якості об'єктів колійного та станційного господарства залізничної транспортної системи України.

28.17.02.0175/196178. Мультифрактальний флуктуаційний аналіз стеганограм. Прогонов Д.О., Куц С.М. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.39-47. - рос. УДК 004.932.2.

Розглянуто використання мультифрактального флуктуаційного аналізу для визначення типів перетворень, які були використано у вбудовуванні стегоданих у цифрові зображення. Показано, що застосування як стандартних (дискретне вейвлет перетворення), так і спеціальних (сингулярний розклад) перетворень цифрових зображень у прихованні повідомлень призводить до значних змін фрактальних параметрів флуктуацій яскравості пікселів (ширини мультифрактального спектру). Характерні зміни результатів мультифрактального флуктуаційного аналізу стеганограм дають можливість визначити тип перетворень, використаних у ході вбудовування стегоданих в області перетворення контейнеру. Встановлено, що у випадку використання стандартних перетворень, застосування мультифрактального флуктуаційного аналізу дозволяє додатково оцінити ступінь деталізації вбудованих стегоданих. Отримані результати можуть бути використаними для підвищення ефективності сучасних методів активного стегоаналізу зображень.

28.17.02.0176/196179. Порівняння типів архітектури систем сервісів. Петренко О.О. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.48-62. - укр. УДК 004.046: 004.896: 004.942.

Розглянуто сучасні архітектури систем сервісів SOA (service-oriented architecture - сервісно-орієнтована архітектура) й EDA (event-driven architecture - подійно-орієнтована архітектура), їх переваги і вади, можливість і доцільність побудови об'єднаної сервісно-орієнтованої архітектури EDSOA (event-driven service-oriented architecture - подійно-керувана сервісно-орієнтована архітектура). Показано, що події з'єднують сервіси за допомогою передачі стану бізнес-процесу від одного сервісу, який визначає і публікує події, до інших сервісів, які запускаються конкретними подіями. В свою чергу, обґрунтовано, що сервіси об'єднують події за допомогою передачі даних про перехід одного стану процесу в інший. Особливу увагу в роботі приділено питанням ефективної реалізації запропонованого гібридного рішення архітектури EDSOA до моделювання бізнес-процесів як сервісів.

28.17.02.0177/196180. Впровадження компараторної ідентифікації для комплексної оцінки рівня безпеки об'єктів. Козуля Т.В., Шаронова Н.В., Білова М.О., Козуля М.М. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.63-74. - укр. УДК 519.713: 504.064.

Запропоновано новий підхід до оцінки стану природно-техногенних об'єктів з позицій сталого розвитку, що ґрунтується на методі компараторної ідентифікації. Розроблено алгоритмічне забезпечення реалізації методології компараторної екологічної ідентифікації з встановлення рівня екологічності еколого-соціально-економічних систем, розроблено математичні моделі стану системних об'єктів. На основі поданого методу отримано рейтинг еколого-економічних систем з безпечності екологічного стану та комплексну оцінку екологічності території забруднення важкими металами з встановленням механізмів саморегулювання якості систем. Розрахунок оцінки екологічності досліджених об'єктів за наданою методикою проведено відповідно програмного забезпечення, яке дозволяє автоматизувати аналіз стану складних систем.

28.17.02.0178/196181. Задача оптимального керування стадією елонгації полімеразно-ланцюгової реакції. Марценюк В.П., Сверстюк А.С., Гвоздецька І.С. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.75-82. - укр. УДК 510.87:544.431.7:577.21.

Застосовано загальну методологію керування для отримання розв'язку задачі оптимального перебігу стадії елонгації у полімеразно-ланцюговій реакції. У досліджуваній моделі стадії елонгації використано рівняння Арреніуса, яке враховує залежність швидкості реакції від абсолютної температури. Цю залежність може бути використано для дослідження стадії елонгації полімеразноланцюгової реакції, оскільки керуючим впливом при цьому є саме температура. Розглянуто схему температурного керування. При реалізації полімеразноланцюгової реакції застосовано принцип максимуму Понтрягіна до задачі оптимального керування та сформульовано необхідну умову оптимальності. Отримані результати необхідні для чисельного обчислення оптимального керування досліджуваної стадії та допоможуть мінімізувати необхідний час для реалізації стадії елонгації, що в майбутньому дозволить мінімізувати час проведення полімеразно-ланцюгової реакції.

28.17.02.0179/196187. Комплексне детерміноване оцінювання складних ієрархічно-мережових систем: IV. Інтерактивне оцінювання. Поліщук Д.О., Поліщук О.Д., Яджак М.С. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.7-16. - укр. УДК 519.6+625.1.

Запропоновано методику комплексного детермінованого оцінювання складних систем з ієрархічно-мережевою структурою, складовими якої є методи локального, прогностичного, агрегованого та інтерактивного аналізу стану, якості функціонування та

взаємодії об'єктів, які утворюють систему. Описано метод інтерактивного оцінювання взаємодії основних об'єктів системи, який є ефективним засобом неперервного моніторингу якості їх функціонування. Цей метод дозволяє відстежувати динаміку зміни якості оброблення потоків у вузлах та їх проходження ребрами мережі, аналізувати оптимальність графіка руху потоків та його чутливість до малих затримок, оцінювати напруженість роботи основних об'єктів системи. Прогнозування поведінки інтерактивних оцінок дає змогу, не очікуючи чергового планового дослідження, виявляти елементи, які містять загрозу для нормального функціонування мережі, а їх агрегація дозволяє виявляти незадовільно функціонуючі об'єкти системи різних рівнів ієрархії. Ефективність методу ілюструється на прикладі аналізу взаємодії об'єктів залізничної транспортної системи України.

28.17.02.0180/196188. Індикатор могутності держави - важливий інструмент системного аналізу та стратегічного планування у сфері національної безпеки. Качинський А.Б., Молоченко Д.Р. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.17-25. - укр. УДК 51-77, 351.865.

Із єдиних методологічних позицій розглянуто застосування системного підходу до вирішення проблеми оцінювання могутності держави. Проаналізовано існуючі методи розрахунку оцінки могутності держави та обґрунтовано метод, що використовувався в дослідженні. Обґрунтовано подальше використання терміна "індикатор могутності держави" (ІМД) на заміну "оцінка могутності держави". На підставі проведених розрахунків та аналізу ІМД отримано класифікацію провідних країн світу за рівнем ІМД, визначено характер тенденцій його подальших змін та побудовано регресійні прогнозные моделі. Зазначені тенденції змін індикатора національної могутності провідних держав світу окреслюють більш динамічну і складну безпекову ситуацію у світі. Індикатор могутності держави - важливий інструмент системного аналізу, прогнозування та стратегічного планування. За допомогою моніторингу він може стати потужною самостійною аналітичною процедурою.

28.17.02.0181/196901. Системний аналіз статистичного оцінювання станів стохастичної вібраційної системи і принципу шунтування. Драган Я.П., Грицюк Ю.І., Паляниця Ю.Б. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.395-402. - укр. УДК 538.56:519.21.

Наведено процедуру дослідження системного аналізу математичної моделі вібраційних сигналів для стохастичних систем у вигляді періодично корельованого випадкового процесу в сенсі теорії ймовірності. Описаний як найпрозоріший логічно статистичний метод оцінювання стану таких систем за допомогою засобів теорії цієї моделі. Показано, що він адекватний ситуації, коли у процесі дослідження складних систем формування переносників даних - сигналів, що розповсюджуються у фізично різних середовищах, мають різні механізми перетворення і тому підлягають принципово різним закономірностям (як поверхневі хвилі і звукові імпульси тиску), а генератором їх є той самий заданий процес. Сформульовано так званий узагальнений принцип шунтування як механізм забезпечення додаткових даних і залучення їх як комплементарних (доповнювальних), що стосується цих станів системи. Показано, що коли маємо справу з сигналами від різних джерел, але які підлягають таким самим закономірностям, зокрема, задовольняють такі самі рівняння, то часто виявляється доцільним моделювання їх тільки принципом подібності та фізичних аналогій. При такому моделюванні використовують системи іншої, відмінної від модельованої, фізичної природи, наприклад, процеси, що протікають у гідродинамічних елементах, часто аналогічні процесам у електромагнітних елементах.

29 ФІЗИКА

29.03 Загальні проблеми фізичного експерименту

29.17.02.0182/195197. Математическая модель для виртуального мониторинга радиальной неравномерности распределения примеси в расплаве и слитке кремния на примере фосфора. Оксанич И.Г., Притчин А.С., Касаткин А.В. // Радиоэлектроника и информатика. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2016, №1(72), с.8-13. - рос. УДК 621.315.592.

Усовершенствуется математическая модель для виртуального мониторинга радиальной и осевой неравномерности распределения примеси в расплаве и слитке кремния. В результате апробации модели путем сравнения расчетных и экспериментальных данных получено хорошее согласование между измеренной экспериментальным методом и рассчитанной радиальной концентрацией легирующей примеси в слитках кремния.

29.05 Фізика елементарних частинок. Теорія полів

29.17.02.0183/194917. Диференціальні перерізи розсіяння електронів на атомі бору. Бандурина Л.О., Гедеон С.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.49-56. - укр. УДК 539.1.08, 539.198.

Методом R-матриці з B-сплайнами (BSR) здійснено розрахунки диференціальних перерізів розсіяння електронів на атомі бору в основному стані $1s^2 2s^2 2p^2$ P для енергій від порогу реакції до ~ 30 еВ. Для генерування і точного представлення хвильових функцій мішені був використаний багатоконфігураційний метод Хартрі-Фока з неортогональними орбіталями. Розклад сильного зв'язку включав 28 станів атома бору: 8 фізичних і 20 псевдостанів. Представлено диференціальні 3D-перерізи пружного розсіяння, а також збудження найважливіших переходів з основного стану бору.

29.17.02.0184/194918. Визначення концентрації електронів плазми тліючого розряду над поверхнею водного розчину сульфату алюмінію. Месарош Л.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.57-60. - укр. УДК 537.525:539.19.

Для тліючого розряду з рідинним катодом на основі дистильованої води та водного розчину $Al_2(SO_4)_3$ приведено зміну концентрації електронів із зміною струму розряду від 12 до 36 мА.

29.17.02.0185/194919. Утворення двозарядних іонів при іонізації атомів барію в двох лазерних полях. Суран В.В., Бондар І.І., Аксенюк І.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.61-69. - укр. УДК 539.184.27: 548.0.

Експериментально досліджено утворення двозарядних іонів при багатифотонній іонізації атомів Ba під одночасним впливом двох випромінювань: основного випромінювання лазера на центрах окраски ($\omega=8800-8880$ см⁻¹) і його другої гармоніки. Показано, що механізм утворення цих іонів являється двоелектронним.

- 29.17.02.0186/194922. Волоконно-оптичний датчик аміаку з чутливим елементом на основі плівки бактеріородопсину в золь-гельній матриці. Сакалош І.І., Трикур І.І., Січка М.Ю., Різак В.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.83-88. - укр. УДК 681.586.5.
Розроблено волоконно-оптичний датчик аміаку, на базі волоконно-оптичного Y-подібного розгалужувача, з чутливим елементом на основі плівки бактеріородопсину в золь-гельній матриці. Показано, що основними перевагами представленого датчика аміаку є виняткова селективність, оскільки аміак безпосередньо впливає на механізм фотоциклу бактеріородопсину, а також практично необмежена реверсивність.
- 29.17.02.0187/194923. Швидкість вакуумного осадження та оптична якість плівок As_2S_3 . Жихарев В.М., Лоя В.Ю., Соломон А.М., Грицище Я.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.89-97. - укр. УДК 539.219.1;538.958.
Методом еліпсометрії проведено дослідження якості та комплексного показника заломлення плівок As_2S_3 , одержаних вакуумним випаровуванням при різних швидкостях їх осадження на підкладку.
- 29.17.02.0188/194924. Пружні модулі, раманівські спектри та теплопровідність в халькогенідних стеклах системи Ge-As-S. Міца В., Петрецький С., Феєр О., Голомб Р., Ткач В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.98-103. - укр. УДК 539.213;535.21.
При різному способі зміни складу вздовж розрізів $As_2S_3-GeS_2$, $As_2S_3-Ge_2S_3$ середня координація не визначає одні і ті ж самі пружні властивості і таку ж структуру ближнього порядку. При відхиленні складу потрійних стеклок від складу стеклок псевдобінарного розрізу $As_2S_3-GeS_2$ і збільшенні відношення Ge/S від 0.50 (GeS_2) до 0.66 (Ge_2S_3) в крайніх членах розрізів $As_2S_3-GeS_2$, $As_2S_3-Ge_2S_3$, відповідно, в матриці структури потрійних стеклок $As_2S_3-Ge_2S_3$, з ростом відношення Ge/S в області проміжних складів наростає виділення нанофаз реалгару, парареалгару (As_4S_4) та диморфіту (As_4S_3). Для обох розрізів в області проміжних складів з нанофазними виділеннями спостерігається зменшення теплопровідності.
- 29.17.02.0189/194926. Спектр мас гліоболів та гібридів. Шпеник О.О., Туровці Й.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.111-115. - укр. УДК 539.12.
У даній роботі розроблено релятивістський підхід до опису спектрів мас гліоболів та гібридів з використанням рівняння Тодорова-Боголюбова. Одержано дво- і тричастинкове квазірелятивістське рівняння для розрахунку спектру мас гліоболів та гібридів.
- 29.17.02.0190/194927. Фізико-технічні основи і технологія нового покоління радіаційно-модифікованого полімербетону. Ковалінська Т.В., Зелінський А.Г., Сахно В.І., Фанлейб О.М., Колісник Д.Ю., Шейніч Л.О. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.116-122. - укр. УДК 621.384.6.
В даній роботі відображено результати дослідження фізико-технічних проблем нових типів РМПБ, розробку методики обробки електронами та створення необхідної для цього дослідницької радіаційної техніки, пристосованої для опромінення бетонів і їх компонентів на етапах оптимізації рецептур та структури нових композитів.
- 29.17.02.0191/194929. Роль кореляцій у розрахунках розсіяння електронів на атомі фтору. Нодь Є.А., Лазур В.Ю. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.128-138. - укр. УДК 539.1.08, 539.198.
Обговорені систематичні розрахунки характеристик атома фтору з використанням методу R-матриці з V-сплайнами. Відзначені різні якісні критерії оцінки розрахунків атомної структури та електрон-атомного розсіяння, які проілюстровані відповідними прикладами. Підкреслена роль врахування електронної кореляції для отримання точних атомних даних: рівнів енергії, сил осциляторів, інтегральних перерізів розсіяння тощо.
- 29.17.02.0192/194933. Дослідження активаційних рівнів у реакції $(\gamma, \gamma')^m$ на ядрах ^{77}Se , ^{79}Br , ^{89}Y , ^{103}Rh і ^{111}Cd . Бохінюк В.С., Жаба В.І., Парлаг О.М., Плекан Р.М., Пішта М.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.161-165. - укр. УДК 539.172.3.
На наявність зломів проаналізовані енергетичні залежності абсолютних виходів для $(\gamma, \gamma')^m$ -реакцій на ядрах ^{77}Se , ^{79}Br , ^{89}Y , ^{103}Rh і ^{111}Cd . Приведені значення виявлених активаційних рівнів. Розраховані інтегральні перерізи реакцій $^{79}Br(\gamma, \gamma')^{79m}Br$ і $^{89}Y(\gamma, \gamma')^{89m}Y$. Вказано, що заселення ізомерних рівнів ^{77m}Se , ^{89m}Y і ^{103m}Rh відбувається з вищих енергетичних метастабільних рівнів. Проведений детальний аналіз заселення ізомеру ^{103m}Rh .
- 29.17.02.0193/194939. Взаємодія позитрона з водневоподібними атомними системами в гіперсферичному підході. Гайсак М.І., Гайсак І.І., Євич М.Я., Євич Р.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.38-44. - укр. УДК 539.124+539.189+530.145.
В рамках адиабатичного гіперсферичного підходу в одновимірному просторі проведені розрахунки енергій зв'язку основних та нижчих автоіонізаційних збуджень у триплетних станах для тричастинкових систем при взаємодії позитрона з атомними системами H , He^+ та Li^{2+} . Показано, що тільки для системи (e^+H) енергія зв'язку лежить під порогом іонізації атома водню. В інших випадках енергія основного стану лежить над порогом іонізації відповідної системи. Виявлено існування резонансних квантових станів, які збігаються до резонансних рівнів системи.
- 29.17.02.0194/194940. Двоелектронна обмінна взаємодія в квазімолекулярних системах з дипольним далекодієним потенціалом. Карбованець О.М., Карбованець М.І., Лазур В.Ю., Хома М.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.45-56. - укр. УДК 539.186; 539.196.
У рамках асимптотичної теорії одержане аналітичне представлення для матричного елемента обмінної взаємодії, що визначає процес прямого двоелектронного захоплення у повільних зіткненнях полярних молекул із полярними молекулярними іонами.
- 29.17.02.0195/194941. Рентгенолюмінесценція і спектроскопічні характеристики іонів Er^{3+} у полікристалічному тетрабораті літію. Пуга П.П., Данилюк П.С., Красилинець В.М., Турок І.І., Гомонай О.І., Біров М.М., Волович П.Н., Чичура І.І., Різак В.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.57-63. - укр. УДК 564.273:620.192.41:535.377.
Вивчено спектри рентгенолюмінесценції полікристалів $Li_2B_4O_7$ у спектральному діапазоні 200-800 нм. Показано, що всі ідентифіковані максимуми в залежності $I(PL)=f(\lambda)$ зумовлені забороненими за парністю внутрішньоцентровими випромінювальними переходами в межах 4f - конфігурації іона Er^{3+} зі збуджених рівнів тонкої структури вищих мультиплетів на рівень основного терма $^4I(15/2)$.
- 29.17.02.0196/194944. Спектральні характеристики тими́ну та цитозину в газовому розряді. Шпеник В.Ю., Звенигородський В.В., Жменяк Ю.В., Кельман В.А., Мигович М.І., Улусова С.П. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.82-87. - укр. УДК 533.9; 539.2.
Досліджено спектри випромінювання високовольтного імпульсно-періодичного розряду в сумішах парів цитозину і тими́ну з гелієм та аргонем в інтервалі 250-1000 нм. Проаналізовано температурні зміни спектрів випромінювання. Результати досліджень засвідчують взаємодоповнюваність розрядного та електронного впливів та методів аналізу цих впливів (спектроскопічний та мас спектроскопічний) на складні органічні молекули.

29.17.02.0197/194946. Метод Лапласа для Монте-Карло-генераторів процесів розсіювання. Волкотруб Ю.В., Шарф І.В., Русов В.Д., Чудак Н.О., Потієнко О.С., Пташинський Д.А., Меркотан К.К., Тихонов А.Н., Делієргієв М.А., Урбаневич В.В., Шабатура Ю.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.96-101. - укр. УДК 539.12; 537.8. В даній роботі запропоновано на основі методу Лапласа, який застосовується для розрахунків перерізів непружного розсіяння і механізмів зростання перерізів, побудувати Монте-Карло-генератор процесу непружного розсіяння адронів, на даний момент в модельній теорії "фі-3". В роботі вдалось продемонструвати можливість застосування методу. В результаті була написана програма Монте-Карло-генератор, яка дала результати, що на якісному рівні співпадають з експериментальними.

29.17.02.0198/194947. Метод фазових функцій і зв'язані канали в нуклон-нуклонному розсіянні. Жаба В.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.102-109. - укр. УДК 539.12.01.

Проаналізовано переваги і недоліки параметризацій у рамках методу фазових функцій для знаходження фазових зсувів змішаних станів системи двох нуклонів. Згідно параметризації Стаппа розраховано фазові зсуви дейтрона. Порівнюються отримані теоретичні розрахунки з раніше опублікованими.

29.17.02.0199/194948. Енергії появи іонів фторидів сірки та енергії іонізації молекулярних орбіталей. Демеш Ш.Ш. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.110-120. - укр. УДК 539.1, 539.2.

Розрахована енергетична структура нейтральних молекул SF(n) (n=1..6) з використанням ab initio методів програмного середовища GAMESS. Для нейтральних молекул отримані енергії іонізації їх молекулярних орбіталей. На основі розрахунків проведено порівняльний аналіз експериментальних та теоретичних енергій появи різних молекулярних фрагментів SF(k)* з молекул SF(n) та енергії іонізації молекулярних орбіталей.

29.17.02.0200/194949. Параметри газорозрядної плазми бар'єрного розряду на суміші парів дибромиду ртуті та аргону. Малініна А.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.121-128. - укр. УДК 621.373.826.038.823.

Чисельним моделюванням визначено функції розподілу електронів за енергіями, транспортні характеристики, питомі втрати потужності розряду на електронні процеси, концентрація і температура електронів, а також константи швидкостей процесів пружного і не пружного розсіяння електронів на компонентах робочої суміші і їх залежності від величини приведеної напруженості електричного поля в газорозрядній плазмі на суміші парів дибромиду ртуті та аргону.

29.17.02.0201/194950. Вплив опромінення на характеристики поверхні фосфату титану та його сорбційні властивості. Тахтасєєв О.В., Васильєва Г.В., Яковлев В.І., Кілівник Ю.М., Циба М.М., Васильєв О.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.129-133. - укр. УДК 544.723.2,723.5; 544.726; 54.02.

У даній роботі досліджено вплив гальмівних гамма-квантів з енергіями до 24MeV на структуру поверхні фосфату титану та його сорбційну здатність відносно іонів барію. Актуальність подібних досліджень зумовлена тим, що фосфат титану широко застосовується для очистки водних розчинів від радіонуклідів, серед яких значне місце займають радіоактивні ізотопи барію (¹³⁹⁻¹⁴¹Ba) та токсичних хімічних домішок двовалентних елементів і його поведінка в зонах підвищеної радіації має значний науково-практичний інтерес. Показано, що загальна площа поверхні фосфату титану та площа поверхні мезопор при опроміненні збільшуються, а сорбційна здатність дещо знижується.

29.17.02.0202/194952. Характеристики лічильника СИ 5007 в оберненому включенні. Остапенко І.А., Ковалінська Т.В., Зелінський А.Г., Сахно В.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.141-148. - укр. УДК 621.384.6.

Наводяться результати дослідження шляхів удосконалення нетрадиційного способу використання пропорційного лічильника СИ 5007 для вимірювань полів іонізуючих випромінювань високих інтенсивностей на промисловій технологічній радіаційній установці ІЯД НАН України з прискорювачем електронів. За рахунок оберненого режиму включення цього лічильника, створено радіометричний прилад для використання в наукових дослідженнях, технологічній дозиметрії в радіаційних технологіях, при кваліфікації технологічного обладнання АЕС.

29.17.02.0203/194953. Метод оптичного потенціалу для розсіювання електронамолекулою. Демеш Ш.Ш. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.149-156. - укр. УДК 537.533.9, 537.533.74.

Метод релятивістського оптичного потенціалу запропоновано для вивчення потенціального розсіювання електрона молекулою у рамках моделі незалежних атомів. Для узгодженого опису процесу розсіювання електрона на атомах молекули, потенціали взаємодії і характеристики атомів визначено в локальному наближенні стаціонарної, з виключенням енергії самодії електронів, та нестационарної теорії функціоналу густини з урахуванням релятивістських ефектів.

29.19 Фізика твердих тіл

29.17.02.0204/194910. Аномальні деформаційні властивості деяких монокристалів тетрагональної сингонії. Раранський М.Д., Балазюк В.Н., Гунько М.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.8-19. - укр. УДК 538.911+538.913+538.951+534.22.

З використанням теорії пружності та динаміки кристалічних ґраток анізотропних кристалів проведений аналіз деформаційних властивостей деяких монокристалів тетрагональної сингонії. Визначені основні механізми і закономірності формування вказаних поверхонь ауксетичності. Вперше вивчено температурну і концентраційну залежність ауксетичних властивостей In. Встановлено, що ангармонійність теплових і акустичних коливань атомів приводить до появи аномальних деформацій і формування ауксетичних властивостей кристалів.

29.17.02.0205/194911. Внутрішнє тертя в стеклах Ge_xAs_yS_{100-x-y}. Біланіч Б.В., Макауз І.І., Мельниченко Т.Д., Різак В.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.20-25. - укр. УДК 661.1; 537.213.

На основі досліджень температурно-частотних залежностей внутрішнього тертя і модуля зсуву стекол (Ge₂S₃)_x(As₂S₃)_{1-x} виявлено, що в області низьких температур в околі структурного фазового переходу спостерігається максимум внутрішнього тертя релаксаційного типу, який обумовлений локальною релаксацією структури в області дефектних атомів миш'яку.

29.17.02.0206/194912. Барична поведінка діелектричної проникності кристалів TlIn(S_{0.99}Se_{0.01})₂. Росул Р.Р., Гураніч П.П., Гомоннай О.О., Сливка О.Г., Гомоннай О.В., Роман І.Ю., Гураніч П.П. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.26-29. - укр. УДК 538.911, 536.7.

Досліджено діелектричні властивості кристалів TlIn(S_{0.99}Se_{0.01})₂ в околі фазових переходів при гідростатичних тисках до 700 МПа. Збільшення гідростатичного тиску призводить до зсуву аномалій діелектричної проникності в область вищих температур та появи при тисках p>500 МПа складної полікритичної області. Побудована фазова p, T-діаграма.

29.17.02.0207/194913. Динамічна нестійкість та процеси самоорганізації в інтервалі температур розм'якшення некристалічних тіл. Мар'ян М.І., Юркович Н.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.30-34. - укр. УДК 536.759, 537.312.

Проведено моделювання впливу умов синтезу на стійкість некристалічних тіл на прикладі склоподібного As_2S_3 , синтезованого при різних температурах, що дає змогу визначити температуру втрати динамічної стійкості в залежності від параметрів порушення ближнього порядку: середньоквадратичних флуктуацій відстані і кута між зв'язками. Отримані залежності динамічних характеристик некристалічних тіл підтверджують суттєвий вклад динамічної нестійкості на процеси самоорганізації в інтервалі температур розм'якшення.

29.17.02.0208/194914. Вплив гідростатичного тиску на фазовий перехід в сегнетоелектрику $CuInP_2(Se_{0.6}S_{0.4})_6$. Біганич В.Ю., Герзанич Е.І., Куриця І.Ю. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.35-40. - укр. УДК 537.226+53.092.

Досліджено вплив гідростатичного тиску на діелектричну проникність ϵ і тангенс кута діелектричних втрат $tg\delta$ в області співіснування полярного стану і дипольного скла при сегнетоелектричному фазовому переході в кристалі $CuInP_2(Se_{0.6}S_{0.4})_6$. Показано, що баричний коефіцієнт зсуву температури Кюрі додатний і складає $dT_c/dp=18,6K/GPa$.

29.17.02.0209/194915. Піроелектричні властивості кристалу тригліцинусульфату, легованого домішками хрому. Сусла А.І., Зеленюк М.С., Гуйван Г.М., Сливка О.Г., Кедюлич В.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.41-44. - укр. УДК 537.226.4; 537.226.1; 537.226.83; 537.226.86.

Наведено результати експериментального дослідження піроелектричних властивостей кристалів ТГС, легованих металічними домішками Cr^{3+} . Визначено критерії піроелектричної якості досліджуваних кристалів. Отримані результати порівнюються з літературними даними. Порівняння цих величин показало, що легування кристалів ТГС іонами Cr^{3+} приводить до покращення їх піроелектричних критеріїв якості. Виявлено, що металічні домішки приводять до зміщення по температурі максимуму діелектричної проникності та зменшення її максимальної величини.

29.17.02.0210/194916. Надпросторовий опис кристалічної структури типу $Hg_3Te_2Cl_2$. Бокотей О.В., Бокотей О.О., Небола І.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.45-48. - укр. УДК 538.913.

Проведено надпросторовий опис кристалічної структури типу $Hg_3Te_2Cl_2$. Запропоновано (3+d) - мірний базис, що задовольняє трансляційній періодичності реального кристала. Базуючись на знайденої сукупності модуляційних векторів, одержано систему рівнянь стосовно амплітуд функцій масової модуляції. Це дозволяє застосовувати надпросторовий підхід щодо опису дефектних структур та складних кристалів з деформованим базисом.

29.17.02.0211/194920. Вплив методу та умов вирощування на електричні властивості кристалів SnS_2 . Блецкан Д.І., Фролова В.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.70-78. - укр. УДК 537.312.6.

Узагальнено результати дослідження електропровідності, холлівської рухливості та ефективних мас електронів і дірок у шаруватих кристалах SnS_2 , вирощених методами хімічних транспортних реакцій, статичної сублімації й Бріджмена. Показано, що високе значення анізотропії електропровідності ($\sigma_{\perp c} / \sigma_{\parallel c} = 10^3 \dots 10^4$) не зв'язане з анізотропією ефективних мас електронів, а зумовлене наявністю плоских протяжних дефектів упаковки шарів в реальних кристалах, які є потенціальними бар'єрами для електронів.

29.17.02.0212/194928. Фотоіндукована релаксація нанотвердості аморфних плівок $Ge_{40}Se_{60}$. Кузьма В.В., Біланіч В.С., Чонаді Т., Лофай Ф., Новак М., Немет Д., Лоя В.Ю., Різак В.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.123-127. - укр. УДК 535.343.2, 538.975, 53.092, 53.043.

Представлено результати досліджень нанотвердості аморфних плівок $Ge_{40}Se_{60}$ при опроміненні лазерним променем з довжиною хвилі 655 нм. Виявлено експоненційне зменшення нанотвердості плівки $Ge_{40}Se_{60}$ під час лазерного опромінення та аналогічне зростання нанотвердості до початкового значення після припинення опромінювання. Знайдені числові значення релаксаційних параметрів фотоіндукованих змін нанотвердості. Показана кореляція динаміки фотоіндукованих змін нанотвердості з аналогічним процесом, виявленим при дослідженні "in situ" змін мікротвердості плівки $Ge_{40}Se_{60}$ при аналогічних умовах експерименту. Отримані результати пояснені у рамках інтрамолекулярної моделі фотоіндукованої пластичності.

29.17.02.0213/194934. Застосування методів фотоелектронної спектроскопії для дослідження структури приповерхневих шарів некристалічних халькогенідних матеріалів. Попович Н.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.8-17. - укр. УДК 539.21:537.1.

Проаналізовано можливість застосування методів рентгенівської фотоелектронної спектроскопії та фотоелектронної спектроскопії із використанням синхротронного випромінювання для дослідження структури некристалічних напівпровідникових матеріалів, зокрема халькогенідних. Виявлено переваги і недоліки цих методів у випадку дослідження тонких шарів або поверхні халькогенідних стекел.

29.17.02.0214/194935. Першопринципні розрахунки фізичних властивостей біоінформаційної молекули тиміну. Барта А.А., Чобаль О.І., Заячук І.П., Різак В.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.18-22. - укр. УДК 539.193; 539.194.

Метод Хартрі-Фока і теорія функціоналу густини з базисним набором 6-311++G(d,p) використовувались для розрахунків рівноважної геометричної будови, електронної структури та коливних спектрів молекули тиміну. На основі аналізу результатів моделювання показано, що досліджувана молекула є стабільна в умовах структурної оптимізації. Проведено розрахунки повних та парціальних густин електронних станів для молекули тиміну. Розраховані ІЧ і КРС частоти та інтенсивності спектральних коливальних ліній добре узгоджуються із наявними експериментальними даними.

29.17.02.0215/194937. Ефективність магнітної сепарації макрочастинок в вакуумно-дугових системах нанесення покриттів. Бізюков О.А., Чібісов О.Д., Ромашенко О.В., Коваленко В.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.28-32. - укр. УДК 533.9.01.

Вивчена можливість транспортування макрочастинок (МЧ) через магнітний фільтр вакуумно-дугових джерел плазми. Показано, що при русі МЧ через криволінійний магнітний фільтр МЧ можуть заряджатися як позитивно, так і негативно. При умові існування від'ємного просторового заряду (радіального електричного поля) в плазмоводі відбуваються зміни траєкторії руху МЧ. При цьому в залежності від параметрів МЧ та плазми, можливо їх утримання всередині плазмоводу. Отримані умови, при яких відбувається транспортування макрочастинок через фільтр.

29.17.02.0216/194942. Теоретико-груповий аналіз фононних спектрів кристалу Tl_4HgI_6 . Кашуба А.І., Попель О.М., Бовгира О.В., Франів А.В., Соловійов М.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.64-69. - укр. УДК 537.226; 621.315; 538.936.

В статті представляємо результати теоретичних розрахунків фононних спектрів кристалу Tl_4HgI_6 . За кімнатної температури кристали описуються центросиметричною тетрагональною просторовою групою симетрії $P4/mnc$. На основі теоретико-групового аналізу здійснена симетрична класифікація фононних мод. Зокрема встановлено розподіл коливальних досліджуваного монокристала за класами симетрії, а також визначено правила відбору для коливальних інфрачервоних спектрів та спектрів комбінаційного розсіювання.

29.17.02.0217/194943. Електронна структура халькогенідів лужних металів. Блецкан Д.І., Вакульчак В.В., Лукач А.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.70-81. - укр. УДК 544.225.
Проведені чисельні зонні розрахунки енергетичної структури халькогенідів лужних металів: Li_2S , Na_2S , Li_2Se , Na_2Se , які кристалізуються в структурі антифлюориту. За результатами розрахунку зроблено детальний аналіз структури валентних станів. Для Na_2S результати розрахунку повної густини станів $N(E)$ зіставлені з експериментальним рентгенівським фотоелектронним спектром.

29.17.02.0218/196873. II. Термоактиваційні процеси в радіаційно забарвлених кристалах $\text{CaF}_2\text{-Na}^+$. Чорній З.П., Пірко І.Б., Салапак В.М., Дячук М.В., Кульчицький А.Д., Онуфрив О.Р. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.212-217. - укр. УДК 535.343.2.

У моделі лінійного іонного кристала досліджено термоіндуковані процеси в радіаційно забарвлених кристалах $\text{CaF}_2\text{-Na}^+$, опромінених за 80 К іонізуючою радіацією. В інтервалі температур 80-300 К досліджено криві спаду концентрації $V(K)$, $V(KA_1)$, $F(A)$, $F(A_1)$ - центрів та наростання $V(KA)$ та $M(A)^+$ - центрів. Показано, що у кристалах $\text{CaF}_2\text{-Na}$ з дефектами дипольного типу релаксація забарвленого кристала відбувається за рахунок рекомбінаційних процесів. У кристалах з термічно нерівноважними точковими дефектами рекомбінаційні процеси відсутні і сумарна концентрація центрів забарвлення під час нагрівання кристала від 80 К до 300 К залишається сталою.

29.27 Фізика плазми

29.17.02.0219/194954. Плазмово-каталітичне реформування органічних олій. Федірчик І.І., Недибалюк О.А., Черняк В.Я., Бортишевський В.А., Корж Р.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.157-163. - укр. УДК 537.52.

У статті проведено порівняння продуктів плазмово-каталітичного реформування етилового спирту та соняшникової олії. Запропоновано використовувати рослинні олії в якості доступної та ефективної сировини для безвідходного виробництва синтетичних палив або отримання синтез-газу. Реформування проведено в системі, що використовує плазму обертового ковзного розряду. Визначено склад синтез-газу отриманого під час реформування етанолу та соняшникової олії. Розраховано енергетичну ефективність та коефіцієнт трансформації електричної енергії для процесу реформування соняшникової олії. Показано, що соняшникова олія може бути використана для отримання синтез-газу та синтетичних палив.

30 МЕХАНІКА

30.03 Основи, загальні задачі і методи механіки

30.17.02.0220/191844. Обернена задача ідентифікації приповерхневих порожнин у твердих тілах із використанням ІЧ-термографії. Чекурін В., Сінкевич О. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.142-149. - укр. УДК 536.3.

Розглянуто задачі ідентифікації приповерхневої еліптичної циліндричної порожнини у твердому тілі за даними, отриманими шляхом зондування стаціонарними тепловими потоками та вимірювання температурного поля поверхні з використанням техніки ІЧ-термографії. З використанням методу граничних елементів чисельно досліджено пряму задачу ідентифікації. На основі проведеного кількісного аналізу показано, що як інформативні параметри для ідентифікації можна вибирати значення максимуму та мінімуму збурення температурного поля за зондування зосередженими й однорідним тепловими потоками. З використанням виявлених інформативних параметрів обернену задачу ідентифікації сформульовано у вигляді нелінійної системи неявно заданих рівнянь.

30.17 Механіка рідини і газу

30.17.02.0221/191480. Гидродинамика неізотермического турбулентного воздушного потока в канале кольцевого сечения. Бутенко А.Г. // Наук. вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №1(145), с.66-71. - рос. УДК 532:536.715.
Визначення гідродинамічних характеристик неізотермічної турбулентної течії повітря в напірному каналі кільцевого перерізу з граничними умовами першого роду. Реалізація мети дослідження здійснювалася шляхом числового моделювання у програмному середовищі Solid Works COSMOS FLO. Отримані залежності зміни гідравлічного коефіцієнта тертя вздовж кільцевого каналу, що обігривається через внутрішню стінку, а також графіки залежності локального значення коефіцієнта Дарсі від числа Рейнольдса для різних значень ступеня нерівномірності розподілу в'язкості в цьому перерізі. Розраховані значення товщини пристінних шарів, дотичних напружень та градієнтів швидкості біля стінок каналу. Наведений аналіз особливостей гідродинамічної стабілізації неізотермічного турбулентного потоку в каналі кільцевого перерізу. Доведено, що при турбулентній течії повітряного потоку в напірному каналі кільцевого перерізу при його обігріві через внутрішню стінку та при граничних умовах першого роду, гідравлічний опір вздовж течії зростає. Пояснення цьому ефекту надано шляхом аналізу причин і характеру зміни умов каналу товщини пристінних шарів, дотичних напружень та градієнтів швидкості біля стінок каналу. Встановлено, що збільшення ступеня нерівномірності розподілу в'язкості в даному перетині призводить до зниження локального значення коефіцієнта гідравлічних втрат. На підставі аналізу особливостей гідродинамічної стабілізації неізотермічного потоку в якості критерія стабілізації запропонована величина турбулентної в'язкості. Неізотермічна турбулентна течія в напірних каналах кільцевого перерізу характерна для теплообмінних апаратів типу "труба у трубі". Проектування цих апаратів передбачає їх гідравлічний розрахунок. У даний час такі розрахунки ведуться без урахування нерівномірності температурного поля. Встановлені закономірності дозволяють урахувати неізотермічний характер течії й таким чином підвищити точність гідравлічних розрахунків.

30.17.02.0222/194230. Стабілізація параметрів вібраційного впливу за критерієм в'язкості віброкиплячого шару. Чубик Р.В., Зрайло Н.М. // Електромеханічні і енергозберігаючі системи. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т ім. М.Остроградського, 2015, №1(29), с.52-58. - укр. УДК 62-521:62-868:62-531.7.

Проведено аналіз факторів, що впливають на зниження коефіцієнту внутрішнього тертя в силових матеріалах. Встановлено оптимальні умови для віброперемішування та вібропереміщення силових матеріалів у технологічних процесах, при яких силові матеріали набувають плинності, що характерна для в'язкої рідини, і можуть бути охарактеризовані звичайними реологічними константами. Показано, що при прискоренні зовнішнього вібраційного впливу на робочий орган адаптивної вібромашини, більшому за прискорення вільного падіння, відбувається перехід вібросистеми із стану віборозрідження у стан віброкипіння і даний процес характеризується зміною коефіцієнта ефективної динамічної в'язкості μ на декілька порядків. Для забезпечення інтенсифікації тепломасообмінних процесів у силових середовищах із різними фізико-хімічними властивостями шляхом забезпечення сталого віброперемішування (віброкипіння) доцільно забезпечувати мінімальне (або задане технологічно оптимальне) значення коефіцієнта ефективної динамічної в'язкості μ силових середовищ. У дослідженні показано, що існуючі методи стабілізації динамічних параметрів вібраційного поля віброкиплячого середовища, в яких у випадку зміни завантаження робочого органу або за необхідністю зміни режиму роботи адаптивної вібраційної технологічної машини система керування коригує частоту та амплітуду вимушуваних коливань віброприводу робочого органу, нездатні забезпечити стабілізацію в часі на технологічно оптимальному рівні величину коефіцієнта ефективної динамічної в'язкості μ силових середовищ. Виходячи з особливостей поведінки силових середовищ при переході зі стану віборозрідження у стан віброкипіння, запропоновано метод керування динамічними параметрами порожнього робочого органу адаптивних вібраційних технологічних машин, що дозволяє забезпечити мінімальні енергозатрати на вібропривод (резонансний режим роботи) та стабілізувати в часі в'язкість μ віброкиплячого середовища в їх робочому органі на заданому технологічно оптимальному рівні. Даний метод керування динамічними параметрами робочого органу дозволяє оптимізувати роботу електромеханічної коливної системи вібромашини за технологічним параметром (μ), постійно адаптуючи динамічні параметри віброприводу до енергозберігаючого резонансного режиму роботи вібромашини.

30.17.02.0223/195966. Енергозаощадження при транспортуванні рідини через перевал. Срібнюк С.М., Зубричева Л.Л., Осадча О.А. // Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О.М. Бекетова, 2014, №118, с.65-67. - укр. УДК 628.1; 658.265.

У статті проаналізовано використання сифонного режиму при перекачуванні доочищеної стічної води за трасою складного профілю. Розглянуто можливість зменшення енергозатрат на каналізаційній насосній станції при організації постійного сифонного режиму подачі рідини на скид. Запропоновано інженерний захід підтримки такого сифонного режиму.

30.19 Механіка деформованого твердого тіла

30.17.02.0224/191310. Дослідження навантажених оболонок обертання підкріплених шпангоутами різної форми. Левицька Т.І., Пожуєва І.С. // Нові матеріали і технології в металургії та машинобудуванні. Запоріжжя: Запорізький нац. техн. ун-т, 2015, №2, с.104-107. - англ. УДК 539.3.

Застосування методу суперелементів для складених оболонок обертання дозволило розробити ефективний алгоритм знаходження їх напружено-деформованого стану. Побудова локальної матриці жорсткості для елемента кільцевого типу дало змогу розглядати як шпангоути оболонкового типу, так і шпангоути кільцевого типу, розміри поперечного перерізу яких малі порівняно з їх радіусом. Проведено ряд розрахунків для порівняння впливу форми шпангоутів на напружений стан оболонок.

30.17.02.0225/191311. Нестационарна невісесиметрична деформація циліндричної оболонки у пружному просторі під дією рухомих поверхневих навантажень. Пожуєв А.В., Фасоляк А.В. // Нові матеріали і технології в металургії та машинобудуванні. Запоріжжя: Запорізький нац. техн. ун-т, 2015, №2, с.108-114. - рос. УДК 539.312.

Розглядається нескінченна циліндрична оболонка, яка знаходиться у тривимірному пружному інерційному просторі. Вивчається випадок, коли до внутрішньої поверхні оболонки прикладаються невісесиметричні врівноважені імпульсивні нормальні навантаження. Отримано вирази для нормальних переміщень та напружень і проілюстровано графічно їх розподіл за кутовою координатою для різних моментів часу.

30.17.02.0226/191312. Апроксимація статичного деформування круглих пластин різних профілів за допомогою матриць типу Гріна. Левчук С.А., Хмельницький А.А. // Нові матеріали і технології в металургії та машинобудуванні. Запоріжжя: Запорізький нац. техн. ун-т, 2015, №2, с.115-118. - укр. УДК 539.371.

Робота присвячена моделюванню напружено-деформованого стану круглих пластин різних профілів шляхом апроксимації їх кільцевими пластинами дискретно-змінної товщини. Застосування апарату функцій типу Гріна та матричної алгебри дозволило побудувати компактний обчислювальний алгоритм розв'язання досліджуваної задачі при практично довільній кількості секцій у складеному тілі, яке застосовувалося при моделюванні.

30.17.02.0227/191314. Дослідження впливу граничних умов на параметри напруженого стану при об'ємному навантаженні. Чигиринський В.В., Ленюк А.А., Якубович Л.А. // Нові матеріали і технології в металургії та машинобудуванні. Запоріжжя: Запорізький нац. техн. ун-т, 2015, №2, с.127-132. - рос. УДК 539.374.001.8.

Визначені та досліджені граничні умови при вирішенні просторової задачі теорії пластичності в замкнутому вигляді. Представлені компоненти тензорів напружень і швидкостей деформації. Рішення виражаються поєднанням плоских функцій. Схема течії металу в осередку деформації визначає характер розподілу контактних нормальних і дотичних напружень. Контактне тертя визначає величину і нерівномірність розподілу компонентів тензора напружень в об'ємі осередку деформації. Показані якісні та кількісні характеристики зміни напруженого стану металу для однокопальної просторової схеми навантаження. Представлений результат має місце для нешироких осередків деформації, з однією лінією розподілу течії металу. Отримане рішення можна використовувати в разі об'ємного навантаження осередку деформації.

30.17.02.0228/191617. Крайові задачі теорії пружності для ортотропної пластини, ослабленої взаємно перпендикулярними розрізами. Солов'єв А.И., Головченко А.В. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є. Жуковського "ХАІ", 2015, №68, с.101-112. - рос. УДК 539.3.

Запропоновано аналітичний метод дослідження симетричних крайових задач теорії пружності для тонкої ортотропної пластини з двома розрізами на різних осях анізотропії. За допомогою співвідношень між базисними гармонічними функціями у різних еліптичних системах координат отримано нескінченну систему лінійних алгебричних рівнянь другого роду з матричними коефіцієнтами, які швидко зменшуються. Це дозволило провести ефективний аналіз напружено-деформованого стану в околі розрізів, зокрема отримати прості асимптотичні формули для коефіцієнтів інтенсивності нормальних напружень.

30.17.02.0229/191868. Методи аналізу динамічних режимів коливань одновимірних середовищ із урахуванням нелінійних сил опору. Пукач П. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.331-337. - укр. УДК 517.95+534.1.

Розглянуто математичні моделі коливань важливих класів одновимірних середовищ, згинальною жорсткістю яких можна знехтувати. Застосувати наближені аналітичні методи побудови розв'язків у математичних моделях динамічних процесів у них не вдається. Тому подано обґрунтування існування та єдиності розв'язків; проведено якісну їх оцінку; на базі числового аналізу підтверджено наведене вище та проаналізовано особливості динамічних процесів деяких із розглянутих класів систем.

- 30.17.02.0230/191908. Забезпечення міцності дискових конденсаторів шляхом розв'язання обернених задач міцності. Горошко А.В., Ройзман В.П. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.5-12. - укр. УДК 539.4.019:621.319.4.
Побудовано математичну модель конструкції керамічний конденсатор-компаунд, виявлено причини її руйнування під час експлуатації конденсаторів в діапазоні температур $-50...+60^{\circ}\text{C}$. Для моделі поставлено і розв'язано обернену задачу визначення множини допустимих значень фізико-механічних характеристик кераміки і компаунду, а також геометричних розмірів конструкції, при яких забезпечується міцність конструкції конденсаторів. Розроблено метод і засіб неруйнівного контролю, діагностування і прогнозування міцності дискових конденсаторів методом акустичної емісії.
- 30.17.02.0231/191997. Підкрплена циліндрична оболонка під дією пересувної сили. Мастиновський Ю.В. // Вісник двигунобудування. Запоріжжя: Запорізький нац. техн. ун-т, АО "Мотор Січ", 2015, №1, с.42-44. - рос. УДК 539.1:534.1.
Дія пересувного навантаження на підкрплену кінцевими ребрами циліндричну оболонку типа Тимошенка досліджується чисельно з використанням методу характеристик. Метод дозволяє врахувати розриви напружень та деформацій у точках прикладення рухомої сили і на фронтах хвиль стиснення та зсуву, виявляти резонансні коливання за умови збігу швидкості переміщення сили з однією із хвильових швидкостей.
- 30.17.02.0232/192279. Деформування відкритої циліндричної оболонки при узгоджених узагальнених переміщеннях кутових точок границі. Копычко В.В. // Відкриті інформаційні та комп'ютерні інтегровані технології. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №70, с.184-193. - рос. УДК 517.958: 539.4: 629.7.02.
Побудовано аналітико-чисельне рішення однієї з допоміжних задач методу сполучення конструктивних елементів стосовно до конструкцій аерокосмічної техніки. А саме - задачі, що описує зсув якого-небудь кута відкритої циліндричної оболонки і прилеглих до нього сторін. Отримане рішення проаналізовано в плані його стійкості, збіжності та точності. За результатами аналізу рішення конструктивно показано, що наближені теорії оболонок тут неприйнятні і подібні задачі необхідно вирішувати з позиції загальної (моментної) теорії відкритих оболонок.
- 30.17.02.0233/195225. Дослідження руху частинок сипкого матеріалу по циліндричній поверхні, яка здійснює коливальний рух вздовж осі симетрії. Серілко Л.С., Тимейчук О.Ю., Серілко Д.Л. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №1(73), с.165-171. - укр. УДК 628.862.3.
В роботі наведені результати теоретичних досліджень руху частинок сипкого матеріалу по циліндричній поверхні, яка здійснює коливальний рух вздовж осі симетрії. Визначені значення відносних переміщень та швидкостей частинки в залежності від радіуса циліндра, коефіцієнта тертя, частоти та амплітуди коливань.
- 30.17.02.0234/195234. Напружений стан ортотропної пластинки з круговим отвором, частково підсиленою системою двох пружних ребер. Шевцова Н.В. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №1(73), с.235-242. - укр. УДК 539.3.
Досліджено напружений стан нескінченної ортотропної пластинки з круговим отвором, контур якого підсилений системою двох центральносиметричних ребер з однаковими фізико-геометричними характеристиками. Наближений розв'язок системи сингулярних інтегральних рівнянь задачі побудовано методом механічних квадратур і колокації. Вивчено вплив на розподіл напружень у пластинці та в підсилювальних ребрах ортотропії матеріалу пластинки і зовнішнього навантаження.
- 30.17.02.0235/195397. Напружено-деформований стан циліндричної оболонки. Гапонова Л.В., Калмиков О.О., Гребенчук С.С. // Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2016, №126, с.9-18. - рос. УДК 69.036.3.
Виконана раціоналізація в умовах багатоваріантності навантажень. В рамках цього дослідження побудована кінцевоелементна модель розробленої оболонки. По завершенню теоретичного аналізу виконані експериментальні дослідження напружено-деформованого стану фрагментів нової будівельної системи багатокритеріальної відповідності "Монофант" гідростатичним методом. Зіставлення отриманих експериментальних даних з теоретичними демонструє коректність розрахункової моделі оболонки, а також чистоту проведеного експерименту. Конструктивні елементи системи "Монофант" володіють необхідними характеристиками міцності несучих елементів будівель і споруд.
- 30.17.02.0236/196057. Динаміка пружних систем в інерційному полі рухомих навантажень з позицій інформаціології. Воробйов В.В., Киба С.П., Дем'яненко А.Г. // Сучасні ресурсоенергозберігаючі технології гірнич. виробництва. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т ім. М.Остроградського, 2015, №1(15), с.74-83. - рос. УДК 622.647.
Розглядається проблема впливу рухомих інерційних навантажень на пружні деформовані конструкції. Інерційне поле подається з точки зору нового інформаційного підходу. Обговорюється питання розширення деяких понять і постулатів класичної механіки. На простому прикладі показана можливість формального зведення інерційної дії рухомого навантаження на балку до дії осьової стискуючої сили.
- 30.17.02.0237/196893. Пружний та гранично-рівноважний стан пластинчастого елемента конструкції з криволінійним отвором за дії зосереджених сил. Думанський О.І., Бекас Б.О., Процик Ю.С. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.333-340. - укр. УДК 539.3.
Досліджено пружно-рівноважний стан пластинчастого елемента конструкції, послабленого криволінійним отвором, який перебуває під дією зосереджених силових факторів. Для розв'язання поставленої задачі використано апарат аналітичних функцій та побудовано аналітичну функцію, згідно з якою здійснюється конформне відображення зовнішності криволінійного отвору на зовнішність кругового отвору. Такий підхід у дослідженні зумовив можливість отримання замкненого, аналітичного розв'язку задачі. Отримано формули комплексних потенціалів, за якими визначено розподіл концентрації напружень залежно від геометричних характеристик криволінійного отвору та інтенсивності напружень залежно від розкриття тріщини.
- 30.17.02.0238/196898. Вплив суцільного середовища на коливання трубчастих тіл, які взаємодіють із пружною основою. Сокіл М.Б., Верховла І.І., Хитряк О.І. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.377-381. - укр. УДК 534.1.
Досліджено коливання гнучких трубчастих тіл, вздовж яких рухається зі сталою за величиною швидкістю суцільний однорідний потік середовища (рідина, сипке середовище тощо). Отримано математичну модель динаміки вказаної системи, яка являє собою диференціальне рівняння із частинними похідними другого порядку та однорідними крайовими умовами. Особливістю зазначеного диференціального рівняння є те, що воно містить мішану похідну лінійної та часової змінних. Саме вказана похідна частково враховує рух суцільного середовища вздовж трубчастого тіла, і з нею пов'язані основні труднощі побудови розв'язку диференціального рівняння руху системи. Що стосується зовнішньої дії, то вона описується найпростішим (лінійним) співвідношенням. Показано, що для цього випадку: а) одночастотний динамічний процес системи можна трактувати як накладання хвиль різних довжин, але однакових частот (одночасно отримано основні параметри хвиль як функції фізико-механічних характеристик трубчастого тіла та середовища); б) існує таке значення швидкості руху середовища, за якої проходить зрив динамічного процесу.

30.17.02.0239/196899. Алгоритм ідентифікації дробово-експоненціальних ядер повзучості за експериментальними даними. Левкович М.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.382-386. - укр. УДК 004.94.
Розглянуто одновимірні математичні моделі деформаційно-релаксаційних процесів у середовищах з фрактальною структурою, для яких характерні ефекти пам'яті, просторової нелокальності та самоорганізації. Враховуючи, що дробові параметри фрактальних моделей дають змогу повніше описувати деформаційно-релаксаційні процеси порівняно із традиційними методами, запропоновано оптимальний метод апроксимації - метод Проні. Цей метод дає змогу звести задачу відшукування дробових параметрів, які входять у структуру ядер повзучості та релаксації, до пошуку розв'язків систем лінійних рівнянь. Наведено алгоритм параметричної ідентифікації та визначено для моделей Максвелла, Фойгта та Кельвіна дробово-експоненціальні ядра повзучості за експериментальними даними.

30.51 Комплексні та спеціальні розділи механіки

30.17.02.0240/192230. Порівняльний аналіз фізико-хімічних параметрів високотемпературних полум'їв. Долматов Д.А. // Вісник двигунобудування. Запорозжя : Запорізький нац. техн. ун-т, АТ "Мотор Січ", 2015, №2, с.186-195. - рос. УДК 621.43.056+519.6.
Стаття містить результати математичного моделювання повітряно-вуглеводневих полум'їв з температурою зони первинного горіння вище 1900 К при різноманітному хімічному складі зони полум'я, що моделюється, та різних умовах горіння. Вивчені особливості виникнення, розвитку та вщухання нестационарного горіння з низькими частотами коливання швидкості горіння і температури у контрольних перерізах при специфічних співвідношеннях між початковим діаметром краплини палива та коефіцієнтом надлишку повітря для полум'їв, що за складом близькі до стехіометричного.

30.17.02.0241/195235. Особливості зношування трибосистеми БрО10С10-ШХ15. Шимчук С.П., Мисковець С.В., Зайчук Н.П., Варич О.Ф. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. 2016, №1(73), с.243-249. - укр. УДК 621.891.

В статті здійснено аналіз отриманих результатів триботехнічних та металографічних досліджень поверхонь тертя зразків з БрО10С10 модельної пари тертя БрО10С10-ШХ15. В результаті виконаних досліджень було виявлено фактори, які впливають на трибологічні властивості цих поверхонь. Зокрема показано, що в розглядуваній трибосистемі зносостійкість поверхні деталі з БрО10С10 залежить від концентрації свинцю. Саме Рb під час тертя може дифундувати з матриці на поверхню деталі, покращуючи її трибологічні властивості. Проте використання таких трибосистем при терті, що супроводжується циклічними контактними навантаженнями, є неприпустимим, оскільки існує ймовірність передчасного руйнування поверхні бронзової деталі внаслідок утворення свинцевих ліквіцій.

31 ХІМІЯ

31.15 Фізична хімія

31.17.02.0242/192066. Вплив електромагнітних та акустичних полів на процес регенерації рутенієво-паладієвого каталізатора. Казаков В.В. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далі. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далі, 2015, №3(220), с.58-62. - рос. УДК 546.882, 66.084.

Запропоновано математичну модель, що враховує спільне вплив акустичного та електромагнітного полів на процес теплопередачі в системах тверде тіло-рідина. Досліджено вплив складу конденсованого середовища і впливу акустичного та електромагнітного полів на фізико-хімічні і технічні характеристики відпрацьованого рутенієво-паладієвого каталізатора РПК-1. Зроблено висновок, що теплопередача під спільною дією електромагнітного та акустичного полів інтенсифікується в розчинах мінеральних кислот значно сильніше, ніж у розчинах оцтової кислоти або луку.

31.17.02.0243/192077. Підвищення ефективності каталітичних газофазних процесів. Ревенко С.А., Галабурда Н.І., Карлюк Л.В., Табунціков В.Г. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далі. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далі, 2015, №3(220), с.117-120. - рос. УДК 66.02.539.215.9:621.929.

У статті розглянуті шляхи підвищення ефективності каталітичних газофазних процесів. На прикладах глибокого окислення оцтової кислоти та метанолу киснем повітря в умовах аерозольного каталізу показана доцільність організації псевдозрідження зернистого інертного матеріалу за умови імпульсного випуску реакційних газів із реактору.

31.17.02.0244/192081. Розрахунок за термодинамічними даними граничного ступеня розділення речовин в умовах хемосорбції оксидів нітрогену водною суспензією відпрацьованих каталізаторів. Суворін О.В., Заїка Р.Г., Казаков В.В., Суворін В.О. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далі. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далі, 2015, №3(220), с.134-137. - рос. УДК 456.273.

Наведено результати розрахунків за термодинамічними даними граничного ступеня поділу основних компонентів відпрацьованих нікель-вмісних каталізаторів при уловлюванні оксидів азоту їх водною суспензією і при взаємодії нітратною кислотою. Показано вплив складу відпрацьованих каталізаторів на термодинамічну можливість отримання індивідуальних розчинів нітратів металів в розглянутих умовах.

31.17.02.0245/192082. Фотокаталітична активність комбінованих зразків $\text{SrTiO}_3/\text{TiO}_2$ в реакціях деструкції барвників. Тарасов В.Ю., Халіявка Т.А., Заїка Р.Г., Зубцов Е.І. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далі. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далі, 2015, №3(220), с.138-142. - рос. УДК 544.526.5.

Отримано мезопоруваті комбіновані зразки порошоків на основі TiO_2 , SrTiO_3 та фулеренів. Комбіновані зразки у порівнянні з вихідними TiO_2 та SrTiO_3 виявилися більш фотокаталітично-активними в реакціях деструкції органічних барвників. Встановлено, що константи швидкості деструкції барвників зростають зі збільшенням їх сорбції.

31.17.02.0246/194070. Координаційні тетраедри $[\text{GeSe}_4]$: геометричні та кристалохімічні характеристики. Сідей В.І., Штейфан А.Я. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.7-9. - укр. УДК 548.3.

Analysis of the representative set of the $[\text{GeSe}_4]$ coordination tetrahedra has revealed the most important geometrical and crystallochemical characteristics of these coordination environments. Thus, the mean $\text{Ge}^{4+} - \text{Se}^{2-}$ bond length in the $[\text{GeSe}_4]$ tetrahedra

has been found to be 2.353(17) Å; while the mean volume of these tetrahedra is 6.62(16) Å³. The values of the tetrahedral quadratic elongation of the [GeSe₄] tetrahedra have been found to vary over a quite small range 1.00-1.03, indicating typically low distortion degree of these polyhedra. For the first time, the set of the bond valence parameters ($r_0=2.350$ Å; $b=0.37$ Å) has been determined for the Ge⁴⁺/Se²⁻ ion pair.

31.17.02.0247/194071. Хімічний зв'язок у тернарних сполуках квазіпотрійної системи Tl₂Se-SnSe₂-Sb₂Se₃. Барчій І.Є., Федорчук А.О., Тацькар А.Р., П'ясецькі М., Кітик І.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.10-16. - укр. УДК 546.683.1'814'863'23:543.442.2.*

On the basis of crystal structure the type of the chemical bonds in the binary and ternary compounds of the Tl₂Se-SnSe₂-Sb₂Se₃ quaternary system were investigated. For the binary Tl₂Se the chemical bond is characterized by the covalent-ionic type, for the SnSe₂ and Sb₂Se₃ are ionic-covalent type. In the transition to ternary compounds bond length Tl-Se decreases, indicating a strengthening of the covalent component, as the bond length Sn(Sb)-Se increases - enhanced polarization of bonds. Also in ternary compounds an increase metallic component of chemical bonds. In the solid solutions on the basis of Tl₉SbSe₆ and TlSbSe₂ presence Tin (IV) results in a change contribution covalent and ionic components, which makes it possible to obtain materials with predictable properties.

31.17.02.0248/194072. Вплив хімічного потенціалу на термоелектричні властивості Талій (I) Бісмут (III) дихалькогенідів TlBiSe₂ (Se₂, Te₂). Козьма А.А., Мучичка І.І., Переш Є.Ю., Барчій І.Є., Габорець Н.Й., Зубака О.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.17-19. - укр. УДК 546.683.1'87'22.24:(544.313.4+537.322).*

Using a fundamental of the theory A.F. Ioffe influencing value of chemical potential on thermoelectric properties ternary chalcogenides TlBiSe₂, TlBiTe₂ and TlBiTe₂ is estimated. It is established, that depending on technological conditions of obtaining is samples, the chemical potential is inflected in a definite spacing. For compounds TlBiSe₂ at a room temperature reduced chemical potential is in range of values $2,6\leq\mu^*\leq 6,5$. For TlBiSe₂ and TlBiTe₂ this spacing more broad: $2,7\leq\mu^*\leq 14,2$ and $2,6\leq\mu^*\leq 12,1$ accordingly. Thus, by selected yardstick to the most perspective materials it is possible to relate samples the thallium (I) bismuth (III) diselenide.

31.17.02.0249/194074. Фізико-хімічна взаємодія в системі TlInP₂Se₆-TlSbP₂Se₆. Сабов В.І., Поторій М.В., Товт В.В., Товт В.О., Сабов М.Ю., Барчій І.Є. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.24-26. - укр. УДК 546.683+546.682+546.18+546.23+546.863+544.015.3.*

Phase equilibria in the TlInP₂Se₆-TlSbP₂Se₆ system were investigated by differential-thermal analysis (DTA) and powder diffraction (XRD). Nine samples across 10 mol.% were synthesized in the system. The synthesis was carried out in evacuated to 0.13 Pa quartz ampoules. The maximum temperature was 850 K. Annealing was performed at 573 K for 10 days. The TlInP₂Se₆-TlSbP₂Se₆ system is partially quasibinary below 660 K. The limited solid solutions less 12 mol.% at the TlInP₂Se₆ side (α-phase) and nearly 17 mol.% near TlSbP₂Se₆ (β-phase). The liquidus consists of two parts: the primary crystallization curve of the decomposition product of TlInP₂Se₆ (γ-phase), in the concentration range 0-85 mol. % and the solid solution based on TlSbP₂Se₆ (85-100 mol. %).

31.17.02.0250/194086. Кінетичні закономірності парціального окиснення нижчих вуглеводнів на фосфатних катализаторах. Голуб Н.П., Голуб Є.О., Гомонай В.І., Секереш К.Ю., Борко В.О., Баренблат І.О. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.75-79. - укр. УДК 541.183:541.241.5.*

Synthesized and studied effective complex oxide catalysts type mMel_xO_y-nP₂O₅, who possess a wide range of basic and acidic surface properties. Investigated their composition, structure and physico-chemical parameters. Established that the features of this group of catalysts is constancy of their chemical composition, changes in a wide range of basic and acidic surface properties, low mobility of lattice oxygen. The correlation between the composition and patterns, surface properties of phosphate catalysts and catalytic reactions parameters in the partial oxidation of light hydrocarbons.

31.17.02.0251/194087. Адсорбція іонів плюмбуму на природному та деалюмінованому клиноптилоліті. Мільович С.С., Гомонай В.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.80-82. - укр. УДК 544.723:504.4.054.*

Adsorption of Lead ions on natural clinoptilolite and its modified forms was investigated. The positive influence of the proposed methods for modifying on sorption capacity of clinoptilolite was shown. The most effective sorbent in relation to Lead ions was found (sodium form clinoptilolite). The correlation between the amount of adsorption and the amount of aluminum remove was shown.

31.17.02.0252/194088. Синтез та дослідження фізико-хімічних властивостей складної каталітичної системи типу xAlPO₄·yCo₃(PO₄)₂. Голуб Н.П., Голуб Є.О., Мадяр Н.М., Гомонай В.І., Секереш К.Ю., Баренблат І.О. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.83-89. - укр. УДК 541.183:541.241.5.*

7 new synthesized complex oxide catalytic systems based on aluminum phosphate by modifying its cobalt ions such xAlPO₄·yCo₃(PO₄)₂ with different content of phosphates which have acidic properties of the surface. Investigated their composition, structure and physico-chemical parameters. Established that the characteristics of such catalysts xAlPO₄·yCo₃(PO₄)₂ is the constancy of chemical composition, changes in a wide range of acidic surface properties, the synergistic effect of modifications developed specific surface, low mobility of lattice oxygen. The interrelation between the method of preparation, the composition of the obtained complex oxide catalytic binary systems and their physical and chemical parameters.

31.17.02.0253/194098. Синтез та дослідження кристалічної структури сполуки Eu₅Na₄Ge₄. Стецьків А.О. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.22-27. - укр. УДК 548.736.4.*

The crystal structure of the ternary phase Eu₅Na₄Ge₄ ($a=11.749$ (1), $c=4.6591$ (2) Å), which belongs to the Nb₅Cu₄Si₄ structure type (space group I4/m, Pearson symbol tI26) was investigated by single crystal method using single crystal diffractometer XCALIBUR (MoKα-radiation). Atomic and thermal displacement parameters are refined by SHELX-97. The coordination polyhedra europium atoms in this structure - 14- and 17- polyhedron. Ge atoms are invested in trigonal prism with three additional atoms, Na atoms are surrounded by 12 neighbor atoms in a distorted cuboctahedron form. The density of states in the Fermi level indicates a metallic connection type found in the ternary phase.

31.17.02.0254/194324. Термодинамічний аналіз протікання СВС-реакцій у системі "нікель-алюміній". Белоконь Ю.О., Харченко О.В., Белоконь К.В., Башлій С.В. // *Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2016, №1(35), с.43-47. - рос. УДК 544.3:669.71.*

Стаття присвячена термодинамічному аналізу реакцій, які можливі у процесі одержання інтерметалідних нікель-алюмінієвих сплавів за умов саморозповсюджувального високотемпературного синтезу (СВС). Як показав термодинамічний аналіз, для системи "нікель-алюміній" адіабатична температура горіння дорівнює температурі плавлення кінцевого продукту - інтерметалідного сполучення, що є достатньою умовою для протікання СВС-реакції у звичайних умовах. Також, на підставі термодинамічного аналізу, встановлено послідовність протікання СВС-реакцій, які ведуть до утворення β-NiAl сплавів, що сприяє з'ясуванню механізму процесу.

- 31.17.02.0255/194379. Електрохімічна поведінка, полірування та електроосадження молібдену в низькотемпературних розплавах. Кочетова С.А., Подиман А.С., Шахнін Д.Б., Брускова Д.-М.Я., Малишев В.В. // *Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія*, 2015, №2(34), с.56-64. - укр. УДК 541.138+541.135.3.
Досліджено електрохімічну поведінку молібдену в низькотемпературних розплавах на основі карбаміду та ацетаміду, встановлено склад і структуру комплексів молібдену, що утворюються під час електрохімічного розчинення металу в даних розплавах. Розроблено метод електрохімічного полірування поверхні молібдену. Виконано електроосадження молібдену в розплавлених амонійних сполуках з використанням методів сталого та змінного струму, визначено морфологію осаду й особливості процесів. Властивості осажденного шару залежать від густини струму, струмового режиму, тривалості імпульсів, складу електроліту та типу електродів.
- 31.17.02.0256/194381. Моделирование движения газового потока CO-H₂ при науглероживании катализатора. Колесник Н.Ф., Кириченко А.Г., Харченко А.В. // *Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія*, 2015, №2(34), с.69-74. - рос. УДК 669.111.35.
Розглянуто питання впливу складу та швидкості подавання потоку газів, що містять СО, до реакційного простору на кінетику їхнього розпадань на залізних катализаторах. Встановлено наочну схему розподілу концентрації вуглецю у структурі катализатора та монооксиду вуглецю у газовій фазі.
- 31.17.02.0257/194920. Вплив методу та умов вирощування на електричні властивості кристалів SnS₂. Блецкан Д.І., Фролова В.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т*, 2015, №37, с.70-78. - укр. УДК 537.312.6.
Узагальнено результати дослідження електропровідності, холлівської рухливості та ефективних мас електронів і дірок у шаруватих кристалах SnS₂, випоєних методами хімічних транспортних реакцій, статичної сублімації й Бріджмена. Показано, що високе значення анізотропії електропровідності ($\sigma_{\perp c} / \sigma_{\parallel c} = 10^3 \dots 10^4$) не зв'язане з анізотропією ефективних мас електронів, а зумовлене наявністю плоских протяжних дефектів упаковки шарів в реальних кристалах, які є потенціальними бар'єрами для електронів.
- 31.17.02.0258/194921. Електрична провідність кристалів CuInP₂S₆, CuIn_{1+x}P₂S₆, Ag_{0,05}Cu_{0,95}InP₂S₆ при високих гідростатичних тисках. Шуста О.В., Сливка О.Г., Шуста В.С., Локота Н.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т*, 2015, №37, с.79-82. - укр. УДК 53.092;538.9; 538.935.
Представлені результати баричних досліджень електричної провідності сегнетоелектричних кристалів CuInP₂S₆, CuIn_{1+x}P₂S₆, Ag_{0,05}Cu_{0,95}InP₂S₆ в температурному інтервалі 293-450 К при прикладанні постійного електричного поля. Визначена величина енергії активації та встановлена її барична поведінка. Побудовані фазові р,Т-діаграми досліджуваних кристалів та проаналізовані їх особливості.
- 31.17.02.0259/194925. Природа хімічного зв'язку в стеклах (As₂S₃)_x(AsJ₃)_{1-x}. Росола І.Й., Гецел О.Й. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т*, 2015, №37, с.104-110. - укр. УДК 535.243.321.
Експериментальні результати дисперсії показника заломлення $n(\lambda)$ стекл (As₂S₃)_x(AsJ₃)_{1-x} описано за допомогою оптико-рефрактометричного співвідношення Борця та визначено ОР-квазіконстанти $\eta(s)$ і характеристичні енергії дисперсії $E(s)$. Одержано, що для склоподібного As₂S₃, який знаходиться на розглядуваному розрізі, найкраще співпадіння з експериментом дав розрахунок по адитивним ковалентним рефракційним елементам, а при 30-50 мол.% AsJ₃ - по кристалічним іонним рефракціям при наступній схемі хімічного зв'язку: As³⁺S²⁻J.
- 31.17.02.0260/194936. Спектри пропускання плівок системи Ge-As-Se. Кузьма В.В., Поп М.М., Сакалош І.І., Макауз І.І., Росола І.Й., Біланич Б.В., Різак В.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т*, 2015, №38, с.23-27. - укр. УДК 535.343.2, 535.583.1, 535.399.
Представлено результати дослідження спектрів пропускання аморфних плівок Ge-As-Se, напиєних у вакуумі. Розраховано спектральні, поляризаційні й дисперсійні характеристики тонких плівок Ge-As-Se у діапазоні довжин хвиль $\lambda=400-800$ нм.
- 31.17.02.0261/194938. Спектр свічення електричного розряду в парах аденіну. Свіда Ю.Ю., Суховія М.І., Маргітич М.О., Шафраньош М.І., Шафраньош І.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т*, 2015, №38, с.33-37. - укр. УДК 539.19.
Виконані експериментальні дослідження свічення постійного електричного розряду в парах аденіну. Отримані спектри свічення розряду в області довжин хвиль 200- 500 нм. У спектрі свічення виявлені 35 спектральних смуг. Для частини молекулярних смуг приведена їх ймовірна ідентифікація.
- 31.17.02.0262/194955. Плазмово-рідинна система зі зворотно-вихровим потоком повітря типу "торнадо" з "рідким" електродом. Недибалюк О.А. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т*, 2015, №38, с.164-170. - укр. УДК 533.9; 537.52.
Досліджено плазмово-рідинну систему зі зворотно-вихровим потоком повітря типу "торнадо" з "рідким" електродом (вода). За допомогою відеокамери Nikon L100 досліджено процес горіння розряду та електролізу води. Виміряні вольт-амперні характеристики даного розряду для різних режимів роботи. Для дослідження плазми використовувалась емісійна спектроскопія. За відносними інтенсивностями двох спектральних ліній атома водню (H α , H β) визначено електронну температуру та її розподіл вздовж плазмового факела. Визначено коливну та обертову температури.
- 31.17.02.0263/194957. Плазмово-рідинна система з вторинним розрядом на базі обертової ковзної дуги. Гамазін Д.К., Соломенко О.В., Юхименко В.В., Черняк В.Я. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т*, 2015, №38, с.178-183. - укр. УДК 533.9.07.
У роботі представлена плазмово рідинна система на основі обертової ковзної дуги, з вторинним розрядом. Вивчені електричні параметри розряду досліджуваної системи. Представлені результати аналізу емісійних спектрів плазми. Проведені попередні дослідження впливу розряду на дистильовану воду.
- 31.17.02.0264/195077. Будова й електрохімічна поведінка розплавлених галогенідних систем, що містять йони гадолінію. Малишев В.В., Ускова Н.М., Шахнін Д.Б., Риженко О.О. // *Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія*, 2016, №2(36), с.43-48. - укр. УДК 541.135:620.193:669.295.
Розглянуто будову, структуру та стан йонів гадолінію у хлоридних, хлоридно-торидних, фторидних, галогенідно-оксидних розплавах. Проаналізовано особливості та закономірності електродних процесів електровиділення гадолінію з різних розплавлених сольових систем. Показано, що йони гадолінію існують в йонних розплавах у вигляді стійких складних галогенідних комплексних йонів. Закономірності електровидовлення комплексних йонів гадолінію, в основному, визначаються електронною структурою та енергетичними характеристиками комплексів, що утворюються.
- 31.17.02.0265/195078. Синтез силіцидів хрому електрохімічними та хімічними методами в йонних розплавах. Малишев В.В., Шахнін Д.Б., Молотовська Л.А., Кушевська Н.Ф., Габ А.І., Шустер Дж. // *Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія*, 2016, №2(36), с.49-58. - укр. УДК 544.653.1: 546+546.281+546.76+621.3.035.45.

Як результат вивчення електрохімічної поведінки хром- і кремнійвісних розплавів, процесів безструмового дифузійного насичення та металотермічного відновлення встановлено умови синтезу силіцидів хрому у вигляді покриттів і високодисперсних порошків.

31.17.02.0266/195079. Электровосстановление комплексов бора в хлоридно-фторидных расплавах. Ускова Н.Н., Шахнин Д.Б., Брускова Д.-М.Я., Малишев В.В., Попеску А.-М., Константин В. // *Металургія*. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2016, №2(36), с.59-65. - рос. УДК 541.138.3: 546.27.

Електрохімічними методами встановлено, що процес електровідновлення комплексів бору в хлоридно-фторидних розплавах відбувається за одну стадію. Стадія перенесення заряду є сповільненою. У хлоридному розплаві фторборат-йони утворюють змішані хлоридно-фторидні комплекси, які переходять у фторидні за введенням надлишкових іонів фтору. Реакції розряду передують реакції термічної дисоціації з утворенням комплексу бору $\text{BF}(4-x)^{x-1}$, який є електрохімічно активною часткою. Розраховано константи швидкості відновлення комплексів бору за різним мольним співвідношенням бору до фтору.

31.17.02.0267/195080. Термодинамічний аналіз протікання СВС-реакцій у системі "титан-алюміній". Белоконь Ю.О. // *Металургія*. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2016, №2(36), с.66-71. - укр. УДК 544.3:669.71.

Подано результати термодинамічного аналізу реакцій, що можливі під час одержання інтерметалічних титан-алюмінієвих сплавів за умов саморозповсюджувального високотемпературного синтезу (СВС). Як показав термодинамічний аналіз, адіабатична температура горіння для системи "титан - алюміній" нижче ніж температура плавлення кінцевого продукту, що є недостатньою умовою для протікання СВС-реакції за звичайних умов. Для здійснення реакції синтезу необхідним є попереднє підігрівання системи до температури 400...600 К. Також встановлена послідовність протікання СВС-реакцій, які ведуть до утворення $\gamma\text{-TiAl}$ сплавів, що сприяє з'ясуванню механізму процесу.

31.17.02.0268/195535. Кристалічна структура тернарної сполуки $\text{ErRe}_{0.25}\text{Ge}_2$. Mykhalichko V., Gladyshevskii R. // *Chemistry & Chemical Technology*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.1-8. - англ. УДК 548.

Зразок вихідного складу $\text{Er}_{30.8}\text{Re}_{7.7}\text{Ge}_{61.5}$ синтезовано методом електродугової плавки та досліджено рентгенівським дифракційним методом порошку. Знайдено новий тернарний германід $\text{ErRe}_{0.25}\text{Ge}_2$, кристалічна структура якого належить до типу CeNiSi_2 (символ Пірсона oS16 , просторова група Cmcm , $a=4.0997(4)$, $b=15.7348(18)$, $c=3.9921(5)$ Å, $R(\text{B})=0.0355$, уточнений склад $\text{ErRe}_{0.23(2)}\text{Ge}_2$, литий сплав; $a=4.1117(3)$, $b=15.6846(15)$, $c=4.0184(3)$ Å, $R(\text{B})=0.0420$, уточнений склад $\text{ErRe}_{0.28(2)}\text{Ge}_2$, зразок, відпалений при 800°C). Координаційним многогранником атомів Er є 21-вершинник (гексагональна призма з дев'ятьма додатковими атомами), атомів Re - двошарова тетрагональна антипризма, а два кристалографічно незалежні атоми Ge центрують тришарові тригональні призми або кубооктаедри. Кристалічна структура сполуки $\text{ErRe}_{0.25}\text{Ge}_2$ містить шари тригональних призм (характеристика структурного типу AlB_2) та тетрагональних антипризм (характеристика структурного типу BaAl_4 чи CeAl_2Ga_2), які чергуються вздовж кристалографічного напрямку [010]. Поліедр навколо положення, частково зайнятого атомами перехідного металу, зіставлено з відповідними поліедрами в близькоспоріднених структурах.

31.17.02.0269/195536. Електрична провідність та міжчастинкові взаємодії в розчинах 1-1 електролітів в пропіленкарбонаті у широкому інтервалі температур. Chernozhuk T., Kalugin O. // *Chemistry & Chemical Technology*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.9-18. - англ. УДК 544.6.

Представлено результати кондуктометричного дослідження розчинів деяких 1-1 електролітів у пропіленкарбонаті в інтервалі температур 298-398 К. З використанням розширеного рівняння електричної провідності Лі-Уїтона визначено константи йонної асоціації. Встановлено, що LiClO_4 в пропіленкарбонаті є неасоційованим електролітом. Для врахування динаміки йонної асоціації проведено поділ на йонні складові електричної провідності в широкому інтервалі температур.

31.17.02.0270/195537. Спектрофотометричні дослідження взаємодії іонів Купруму(II) з 1-(5-бензилітазол-2-іл)азонафтаден-2-олом. Turys A., Tynmoshuk O., Rydchuk P. // *Chemistry & Chemical Technology*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.19-26. - англ. УДК 542.8:544.14; 542.8:539.19.

Спектрофотометричними методами було досліджено утворення хелатного комплексу іонів Cu^{2+} із 1-(5-бензилітазол-2-іл)азонафтаден-2-олом. Знайдено оптимальні умови для реакції комплексоутворення та екстракції в органічну фазу. Розроблено методику екстракційно-фотометричного визначення мікрокількостей міді.

31.17.02.0271/195538. Метод розрахунку зміни теплоємності при випаровуванні та сублімації органічних сполук. Sobechko I. // *Chemistry & Chemical Technology*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.27-34. - англ. УДК 544.33; 541.341.344; 544.34.

За результатами аналізу джерел літератури встановлено постійність зміни теплоємності за 298К при випаровуванні ($\pm 2\%$) та сублімації ($\pm 8\%$) органічних сполук різних класів. Одержані рівняння дають можливість проводити простіший перерахунок ентальпій за рівнянням Кірхгофа порівняно з існуючими методами, побудованими за принципом групових внесків. Для перевірки надійності запропонованого метода вперше визначено ентальпії випаровування та сублімації 5-(2-нітрофеніл)-фуран-2-карбальдегіда та проведено відповідні перерахунки на 298 К.

31.17.02.0272/195543. Надлегкі поверхнево-активні системи для запобігання випаровуванню вуглеводневих рідин. Spas'ka O. // *Chemistry & Chemical Technology*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.63-66. - англ. УДК 543.54; 544.72.

Проведено порівняння випаровування вуглеводневих рідин з вільної поверхні, при заповненні цієї поверхні скляними мікрокульками та при нанесенні на поверхню надлегкої поверхнево-активної композиції зі скляними мікрокульками. Показано, що самі скляні газонаповнені мікрокульки, завдяки низькій густині ($200-410 \text{ кг/м}^3$) забезпечують плавучість, але не тільки не захищають, а й підвищують випаровування індивідуальних насичених вуглеводнів гомологічного ряду $\text{C}_5\text{-C}_{10}$. Розроблено низку надлегких поверхнево-активних систем, що взаємодіють з поверхню міросфер і запобігають випаровуванню вуглеводневих рідин на 98-99,6%.

31.17.02.0273/195548. Електрична провідність та міжчастинкові взаємодії в розчинах 1-1 електролітів в пропіленкарбонаті у широкому інтервалі температур. Chernozhuk T., Kalugin O. // *Chemistry & Chemical Technology*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.9-18. - англ. УДК 544.6.

Представлено результати кондуктометричного дослідження розчинів деяких 1-1 електролітів у пропіленкарбонаті в інтервалі температур 298-398 К. З використанням розширеного рівняння електричної провідності Лі-Уїтона визначено константи йонної асоціації. Встановлено, що LiClO_4 в пропіленкарбонаті є неасоційованим електролітом. Для врахування динаміки йонної асоціації проведено поділ на йонні складові електричної провідності в широкому інтервалі температур.

31.17.02.0274/195567. Механізм сорбції фосфатів цеолітами у залежності від ступеня їх заміщення йонами калію. Sabadash V., Gumniysky Ja., Huvlyud A. // *Chemistry & Chemical Technology*. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.235-240. - англ. УДК 543.54; 544.72.

Встановлено механізм процесу сорбції фосфатів на кліноптилоліті. Досліджено, що в процесі взаємодії цеоліту зі стічними водами, які мають кислу реакцію, спостерігається значне збільшення сорбційної ємності цеоліту. Це пояснюється утворенням нових активних центрів цеоліту внаслідок dealюмування його поверхні.

31.17.02.0275/195803. Тривимірні нанооб'єкти в шаруватих дисипативних середовищах $A_2^V B_3^{VI}$. Кахраманов К.Ш., Алескеров Ф.К., Набієва С.А., Кахраманов С.Ш. // Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної ак-мії наук та Міністерства освіти і науки Укр., 2015, №1, с.27-34. - укр. УДК 546.87 8624:54-165.

Порівняння морфології поверхні наноструктурованих кристалів Sb_2Te_3 , Bi_2Te_3 і природних структур виявило в них геометрично схожі елементи, подібні до комірок Бенара, "бджолиних стільників", деяких форм шестиграних об'єктів у шаруватих кристалах, які є прикладом дисипативних структур. У таких системах процес самоорганізації призводить до формування шестиграних структур на різних ієрархічних рівнях. На ван-дер-ваальсовій поверхні кристалів Sb_2Te_3 , Bi_2Te_3 тривимірні нанооб'єкти, а також наноострівці подібні до структур "бджолиних стільників" і шестиграних форм комірок Бенара віднесені до межшарових структур-патернів. Схожість таких форм свідчить про єдиний механізм формування, шляхом самоорганізації самоподібних твердотільних патернів.

31.17.02.0276/195811. Розмірні ефекти в тонких плівках PbSe, легованого хлором. Меньшикова С.І., Рогачова О.І., Сіпатов А.Ю., Кривонігов С.І., Матейченко П.В. // Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної ак-мії наук та Міністерства освіти і науки Укр., 2015, №2, с.25-35. - укр. УДК 537.322; 539.23.

Встановлено можливість одержання сильно вироджених ($\sim 3 \cdot 10^{20} \text{ см}^{-3}$) тонких плівок PbSe ($d=5-220 \text{ нм}$) з n-типом провідності методом термічного випаровування у вакуумі кристалів PbSe, легованих $PbCl_2$, із наступним конденсуванням на підкладки (001)KCl. Показано, що плівки володіють високим ступенем однорідності, зернова структура не спостерігається. Отримано залежності термоелектричних властивостей від товщини (коефіцієнта Зеєбека S, коефіцієнта Холла RH та електропровідності σ) тонких плівок. В інтервалі товщин $d \sim 5-30 \text{ нм}$ спостерігаються осциляції властивостей зі зростанням d, наявність яких пов'язується із квантуванням електронного газу. Показано, що розрахунок залежності S(d) в наближенні розмірного квантування, з урахуванням внеску декількох підзон та залежності від товщини енергії Фермі, узгоджується з експериментальними даними. В області $d > 30 \text{ нм}$ спостерігається зростання S та σ із товщиною, що пов'язано із проявом класичного розмірного ефекту та інтерпретується у рамках теорії Фукса-Зондхеймера і Майєра.

31.17.02.0277/195854. Кристалізації твердих розчинів телуридів вісмуту і сурми зонною плавкою і нормальною кристалізацією. Анухін А.І., Разінков В.В. // Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної ак-мії наук та Міністерства освіти і науки Укр., 2016, №1, с.47-51. - укр. УДК 53.072, 538.911.

У роботі наведено результати математичного моделювання нормальної кристалізації і зонного плавлення твердих розчинів телуридів вісмуту і сурми. Наведено розподіл компонентів уздовж довжини злитка для випадків зонної перекристалізації і зонного вирівнювання.

31.17.02.0278/195860. Про хімічний зв'язок поліморфних модифікацій заліза. Маник О.М., Маник Т.О., Білінський-Слотило В.Р. // Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної ак-мії наук та Міністерства освіти і науки Укр., 2016, №2, с.5-18. - укр. УДК 537.32.

Запропоновано комплексний підхід до вивчення нових термоелектричних матеріалів на основі скутерудитів, до складу яких входить залізо. Робоча модель вибиралася із врахуванням експериментальної інформації про термодинамічні властивості системи, розрахунків структурних змін поліморфних модифікацій, силових і енергетичних характеристик хімічного зв'язку заліза, що дає можливість оптимізувати характеристики одержуваного матеріалу.

31.17.02.0279/195861. Термоелектричні властивості фольг напівметалевих і напівпровідникових сплавів $Bi_{1-x}Sb_x$. Ніколаєва А.А., Конопко Л.А., Рогачкий К., Шепелевич В.Г., Прокошин В.І., Гусакова С.В., Бодюл П.П., Грицко Р. // Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної ак-мії наук та Міністерства освіти і науки Укр., 2016, №2, с.19-28. - укр. УДК 53.06.

Досліджено поведінку коефіцієнта термоЕРС α і параметра потужності (P.f.) у фольгах напівметалевих і напівпровідникових сплавів $Bi_{1-x}Sb_x$ в інтервалі температур 2.1-300 К. Фольги сплавів $Bi_{1-x}Sb_x$ з товщинами 15-30 мкм виготовлялися методом високошвидкісної кристалізації тонкого шару розплаву на внутрішній полірованій поверхні обертового мідного циліндра зі швидкістю кристалізації $\sim 5 \cdot 10^5 \text{ м/с}$, що забезпечувало рівномірний розподіл компонентів сплавів в об'ємі. Концентрація й рухливості носіїв заряду визначалися з ефекту Холла в інтервалі температур 4.2-300 К. Здійснено порівняння термоелектричних властивостей фольг, монокристалічних ниток і масивних зразків. Показано, що величина фактора потужності має максимальне значення у сплавах 9-15 ат. % Sb як у фольгах, так і в нитках і масивних зразках, але положення максимуму зміщується в область більш високих температур як у фольгах, так і в нитках у порівнянні з масивними зразками аналогічної сполуки. Показано, що значного зростання термоелектричної ефективності ZT у фольгах напівпровідникових сплавів $Bi_{1-x}Sb_x$ слід очікувати тільки за рахунок зменшення теплопровідності внаслідок розсіювання фононів на границях зерен, варіюючи товщиною й зернистістю структури фольг.

31.17.02.0280/195862. Вплив підготовки поверхні на механічні властивості контактів з антидифузійних структур для ТЕМ на основі телуриду вісмуту. Антонюк В.В., Скрипський І.М., Кречун М.М. // Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної ак-мії наук та Міністерства освіти і науки Укр., 2016, №2, с.29-32. - укр. УДК 538.9.

Проаналізовано методи очистки контактної поверхні термоелектричного матеріалу (ТЕМ) на основі телуриду вісмуту за допомогою хімічного та електрохімічного травлення і їх сукупного застосування. Зроблено порівняльний аналіз впливу травників на адгезійну міцність комутаційних шарів. Встановлено, що почергове хімічне і електрохімічне травлення дає можливість досягти високих значень адгезійної міцності контактних структур до поверхні термоелектричного матеріалу.

31.17.02.0281/195869. Електроіндукована і магнітоіндукована криогенерація в кристалічних діелектриках. Шабловський Я.О. // Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної ак-мії наук та Міністерства освіти і науки Укр., 2016, №3, с.5-14. - укр. УДК 669.017.

Виконаний термодинамічний аналіз індукованого калоричного відгуку діелектричних кристалів на вплив електричного й магнітного поля. Визначені кількісні характеристики електрокалоричного й магнітокалоричного ефектів. Показано, що електрокалоричний ефект (ЕКЕ) не є ефектом, зворотним піроелектричному ефекту, а магнітокалоричний ефект (МКЕ) не є ефектом, зворотним піромагнітному ефекту. Із цієї причини ЕКЕ може спостерігатися в несегнетоелектричних діелектриках, а МКЕ може спостерігатися в неферромагнітних матеріалах.

31.17.02.0282/195872. Фазовий склад і термоелектричні властивості матеріалів у системі Pb-Ag-Te. Галушак М.О., Мудрий С.І., Лоп'янко М.А., Оптасюк С.В., Семко Т.О., Никируй Л.І., Горічок І.В. // Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної ак-мії наук та Міністерства освіти і науки Укр., 2016, №3, с.34-40. - укр. УДК 538.9: 620.

Досліджено фазовий склад і термоелектричні властивості легованого сріблом плюмбуму телуриду з концентрацією домішки 0.3, 0.5, 1.0 ат. % та твердих розчинів $Pb_{18-x}Ag_xTe_{20}$ ($x=0, 0.5, 1.0$), $Pb_{17}Ag_3Te_{20}$. Встановлено, що при легуванні у зразках присутня фаза Pb, а у твердих розчинах - Te і $Ag_{10,6}Te_7$. Усі досліджувані матеріали характеризуються високим значенням коефіцієнта термоЕРС ($>300 \text{ мкВ/К}$), а зразки твердих розчинів, крім того, низькою теплопровідністю ($\sim 0.003 \text{ Вт/(см К)}$).

31.17.02.0283/196389. Кисотно-основні рівноваги катіонних барвників у водних розчинах полі (натрій 4-стиролсульфонату). Харченко А.Ю., Москаєва О.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Хімія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26(49), с.12-25. - англ. УДК 544.777 + 547.835.3 + 547.864.51 + 547.335.2 + 543.42.062.

Кисотно-основні властивості характеризують стан індикаторних барвників у поліелектролітному мікрооточенні. Мета даного дослідження полягала у визначенні уявної константи іонізації барвників, $K(a)^a$, у розчинах полі (натрій 4-стиролсульфонату) (NaPSS) і виявленні закономірностей у зсувах $pK(a)^a$ у порівнянні зі значеннями у воді, $pK(a)^w$. Добре відомі барвники, нейтральний червоний (NR), акридиновий оранжевий (AO) і метиловий жовтий (MY), були використані як індикатори. На основі теорії метахромазії розглянуто вплив концентрацій поліелектроліту та барвника, $[P]/[D]$, на спектри поглинання. Значення $pK(a)^a$ визначені для співвідношень $[P]/[D]$ 1 і 60, іонна сила варіювалася від 0.01 до 0.05 М. Було встановлено, що спектри поглинання протонуваних форм NR та AO сильно залежать від співвідношення $[P]/[D]$ у зв'язку з взаємодією молекул барвника між собою. Спектри поглинання MY практично не змінюються зі зміною $[P]/[D]$. Зсуви $pK(a)^a$ для всіх досліджених барвників були позитивними, в основному за рахунок електростатичної взаємодії. Також розглядаються оптимальні умови для визначення зсувів $pK(a)^a$.

31.17.02.0284/196393. L1-регуляризація в квантовій хімії. π-електронна теорія зв'язаних кластерів з урахуванням двократних збуджень. Бердник М.І., Іванов В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Хімія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26(49), с.58-64. - рос. УДК 544.182.5.

Обговорюється можливість використання L1-регуляризації в описі будови хвильової функції багатоелектронної системи. На прикладі аналізу конфігураційного складу напівемпіричної теорії зв'язаних кластерів, що включає двократні збудження (CCD), та теорії збуджень Меллера-Плессет другого порядку (MP2), показана можливість ранжування списку електронно-збуджених конфігурацій. Це дає можливість отримання послідовного ряду наближень до точного розв'язку обраної теорії. Продемонстровано якісну схожість регуляризованих рішень вищевказаних теорій.

31.17.02.0285/196394. Квантовохімічні оцінки констант дисоціації. Тестові розрахунки. Оніжук М.О., Іванов В.В., Холін Ю.В., Пантелеймонов А.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Хімія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26(49), с.65-72. - рос. УДК 544.362.

Представлено результати тестових неемпіричних розрахунків pK_a , що основані на різних термодинамічних циклах. Досліджувались неорганічні системи що включають не більше чотирьох атомів. Наведені дані дозволяють зробити висновок про принципове значення врахування ефектів електронної кореляції на рівні функціоналу B3LYP. Базис с двократним розщепленням валентного шару, що включає один набір поляризаційних та дифузних функцій, є достатнім для адекватного опису малих систем із широким інтервалом $pK(a)$.

31.17.02.0286/196396. Особливості дендритного зростання моношарів N-ацилпохідних аланіну на міжфазній поверхні вода/повітря. Квантово-хімічний підхід. Карташинська О.С., Висоцький Ю.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Хімія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26(49), с.80-92. - рос. УДК 539.192.

Показано, що підвищення температури та скорочення довжини вуглеводневого ланцюга ПАР відбивається на збільшенні вмісту нескінчених "лінійних" 1D-кластерів, що призводить до дендритності моношару на міжфазній поверхні вода/повітря. Переважне утворення асоціатів на основі димерів з "послідовним" орієнтуванням гідрофільних "голів" N-ацилпохідних аланіну, що призводить до формування "лінійних" 1D-кластерів, яке пов'язане із втратою $CH\cdots HC$ -взаємодій при "послідовному" орієнтуванні молекул з об'ємними гідрофільними частинами, незважаючи на практично рівні дестабілізуючі внески обох типів взаємодій "голів" в енергію Гіббса кластеризації.

31.17 Неорганічна хімія. Комплексні сполуки

31.17.02.0287/194073. Сполуки $Tl_4SnS_3(S_{e_3},T_{e_3})$, $Tl_4PbSe_3(T_{e_3})$, Tl_2SnS_3 , Tl_4SnS_4 : властивості та їх закономірності. Переш Є.Ю., Малаховська Т.О., Сабов М.Ю., Барчій І.Є., Кун Г.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.20-23. - укр. УДК 546.04.03:(546.683+546.221+546.23+546.24+546.81).

The results of a study of some physicochemical and thermoelectric properties of compounds $Tl_4Sn(Pb)S_3(S_{e_3},T_{e_3})$ are presented. The properties of compounds Tl_2SnS_3 and Tl_4SnS_4 , considered separately because different valence states of tin in the compounds results a significant differences in their crystal structures and properties. The analysis of the properties for compounds $Tl_4SnS_3(S_{e_3},T_{e_3})$ and $Tl_4PbS_3(S_{e_3},T_{e_3})$ were carried out. It was established that the melting points vs average charge increases linearly for compounds $Tl_4Sn(Pb)S_3(S_{e_3},T_{e_3})$ and $Tl_4Se_3(T_{e_3})$ by substitutions $S \rightarrow Se \rightarrow Te$, which is due to the growth of ionicity under the appropriate replacements. Also found that the vast majority of the investigated compounds have high values the figure of merit. However, a clear correlation between the thermoelectric (such as, Seebeck coefficient, figure of merit) and the physico-chemical properties not were found.

31.17.02.0288/194075. Триангуляція системи TI-Fe-Te. Мадар Л.А., Філеп М.Й., Сабов М.Ю., Соломон А.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.27-29. - англ. УДК 546.683+546.72+546.24+544.015.3.

The triangulation of TI-Fe-Te system was carried out. One quasibinary (Tl_2Te-Fe) and seven partially quasibinary systems ($Fe-TlFe_3Te_3$, $Tl_2Te-TlFe_3Te_3$, $FeTe_{0.9}-TlFe_3Te_3$, $Tl_2Te-FeTe_{0.9}$, $Tl_2Te-FeTe_2$, $TlTe-FeTe_2$, $Tl_2Te_3-FeTe_2$) were established. The phase diagram was constructed to TI-Fe system, at first. It's belong to eutectic type, the coordinates of eutectic points are 97 mol.% Fe, 563 K. Only one ternary compound ($TlFe_3Te_3$) was found in the TI-Fe-Te system.

31.17.02.0289/194076. Взаємодія в системах на основі тернарних галогенідів $Rb_3(Cs_3)Sb_2(Bi_2)Br_3(I_9)$ та $K_2(Rb_2,Cs_2)TeBr_6(I_6)$: модель зв'язкової валентності. Сідей В.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.30-33. - укр. УДК 548.3.

The physico-chemical interaction between the ternary halides $Rb_3(Cs_3)Sb_2(Bi_2)Br_3(I_9)$ [A3B2X9] (I) and $K_2(Rb_2,Cs_2)TeBr_6(I_6)$ [A2BX6] (II) in the I-II quasibinary systems has been qualitatively explained by using the bond valence model. It has been established that the rather low mutual solubility of the compounds I and II is mainly caused by the serious topological and valence differences of the B - X chemical bonds present in the structures of the compounds. Thus, replacement of the B atom in the matrix of the above compounds (I or II) with the counterpart B atom (of II or I) must unavoidably lead to serious rearrangement and strong distortions of the B - X chemical bonds, incompatible with the crystal structure symmetry of the starting ternary compounds.

31.17.02.0290/194079. Мигдалати борної кислоти як активні речовини хімічних сенсорів. Фершал М.В., Янкович Г.Є., Студеняк Я.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.45-50. - укр. УДК 543.554.6.

The work deals with development of potentiometric sensors on the basis of complex compounds of mandelic and boric acids. The complex compounds of mandelic and boric acid composition of 1:1, 1:2 and their ion associates with tetraoctylammonium have been synthesized. A plasticized PVC membrane electrode has been elaborated and their response anions of different nature has been studied. The influence of background electrolyte, pH and interfering on ISE characteristics has been studied. It was shown that under

the conditions of the analytical signal obtaining the stoichiometry of complex is 1:1. A sensitive to boron mandelates potentiometric sensors with linearity $10^{-1} - 10^{-4}$ M, a sensitivity of 118 mV / decade and the optimum pH range 2,0-3,5 has been elaborated.

31.17.02.0291/194094. Параметри зв'язкової валентності для зв'язків Ga - Se. Сідей В.І., Штейфан А.Я. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.5-7. - укр. УДК 548.3.

The bond valence parameters $r(O)=2.305$ Angstrom and $b=0.37$ Angstrom have been determined for the Ga - Se chemical bonds, including the bonds formed by the Ga^{3+} and Ga^{2+} cations with the Se_2^- anions. Using the determined $r(O)$ and b parameters, the correctness of the crystal structure models reported earlier by different group of authors for the monoclinic Ga_2Se_3 phase has been successfully checked within the framework of the bond valence model, and the poorly determined model has been detected. It has also been shown that the crystal structures of the GaSe polytypes can be successfully validated by using the above set of the bond valence parameters.

31.17.02.0292/194095. Взаємодія у потрійній системі S-Se-Te. Філеп М.Й., Сабов М.Ю., Малаховська Т.О., Товт В.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.8-10. - укр. УДК 546.22 24:544.015.3.

The physico-chemical interaction in the ternary system S-Se-Te was investigated by differential thermal analysis (DTA), X-ray diffraction (XRD) and microstructure analysis (MSA). The existence of incongruently melting compound SSe_2 was confirmed and for the first time the partially quaternary section SSe_2 -Te was investigated. Established that system S-Se-Te refers to the eutectic type also for the first time the isothermal section (330 K) of the S-Se-Te system was investigated.

31.17.02.0293/194096. Особливості вирощування монокристалів талій (І) ортоіоарсенату для використання в акустооптичних пристроях. Погодін А.І., Кохан О.П., Сабов В.І., Малаховська Т.О., Філеп М.Й., Соломон А.М., Переш Є.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.11-14. - укр. УДК 544.013:(546.683+546.81+546.221+546.23).

Optimization of crystal growth conditions by directed crystallization from the melt of thallium (I) orthioarsenat has been carried out. Based on the results Tl_3AsS_4 light red without cracks and other irregularities single crystals of stoichiometric composition were grown. The samples for further acousto-optic research with different orientation were manufactured from X-ray oriented single crystals Tl_3AsS_4 .

31.17.02.0294/194097. Про хвильові числа валентних коливань хімічних зв'язків метал-окисген у неорганічних солях із оксоаніонами. Козьма А.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.18-21. - укр. УДК 546-3:(54-383+541.5).

Being grounded on model and results Sokol'sky, the wave numbers of valence vibrations of chemical bonds $Me^{II-VII}-O$ and $Me^{V-VII}=O$ in inorganic salts with oxygen-bearing in anions are determined. The obtained data allow with enough accuracy to forecast for the reviewed compounds heat capacity at constant pressure, which one can be used in next.

31.17.02.0295/194105. Розрахунок теплофізичних властивостей кобальт (II) ортофосфату $Co_3(PO_4)_2$. Козьма А.А., Голуб Н.П., Голуб Є.О., Гомонай В.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.63-65. - укр. УДК 544.3.03+544.188+536.21:546.732'185-383.

For $Co_3(PO_4)_2$ the thermal conductivity $[chi]$, heat capacity $C(p)$ and $C(V)$, Debye temperature $\theta(D)$ were calculated. Have using the classic theories of solid state, empirical and semi-empirical methods. A calculated data for $C(p)$ and $C(V)$ was obtained by 235 and 227 J/(mol·K) respectively at room temperature. Is established, that $\theta(D)$ has value is 834 K. The value of the $[chi]$ is 2.3 W/(m·K) at 298 K.

31.17.02.0296/195082. Механизмы формирования углеродных отложений в процессе термokatалитического распада монооксида углерода. Кириченко А.Г., Терновой Ю.Ф., Панова В.О., Личконенко Н.В. // Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2016, №2(36), с.77-82. - рос. УДК 669.111.35.

Виконано аналіз поданих у літературі механізмів формування різноманітних форм вуглецю у процесі термokatалітичного розпаду монооксида вуглецю. На підставі аналізу зроблено висновки про вплив різних факторів на вихід вуглецю та його морфологію.

31.19 Аналітична хімія

31.17.02.0297/194099. Применение некоторых оснований шиффа для определения ионов Cu^{2+} , Co^{2+} , Ni^{2+} методом твердофазной спектрофотометрии. Лосев С.С. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.28-33. - рос. УДК 543.062:543.42.

The opportunity of application modified diatomite Celite 545 for quantitative determination of ions Cu^{2+} , Co^{2+} , Ni^{2+} by a solid-phase spectrophotometry method is investigated. As the modifier of diatomite the Schiff bases of 2-oxy-benzaldehyde with 2-naphtilamine and with 2-aminophenol have been investigated. In a case 2-aminophenol it is shown an opportunity of quantitative determination of Cu^{2+} . The limits of determination Cu^{2+} are found: $10^{-5} - 8 \cdot 10^{-5}$ mol/l, time of the individual analysis is reduced from 25 minutes to 15 minutes.

31.17.02.0298/195549. Спектрофотометричні дослідження взаємодії йонів Купруму(II) з 1-(5-бензилтіазол-2-іл)азонафтаден-2-олом. Turys A., Tynmoshuk O., Rydchuk P. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.19-26. - англ. УДК 543.63.

Спектрофотометричними методами було досліджено утворення хелатного комплексу йонів Cu^{2+} із 1-(5-бензилтіазол-2-іл)азонафтаден-2-олом. Знайдено оптимальні умови для реакції комплексоутворення та екстракції в органічну фазу. Розроблено методику екстракційно-фотометричного визначення мікрокількостей міді.

31.17.02.0299/195550. Метод розрахунку зміни теплоємності при випаровуванні та сублімації органічних сполук. Sobechko I. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.27-34. - англ. УДК 543.63.

За результатами аналізу джерел літератури встановлено постійність зміни теплоємності за 298K при випаровуванні ($\pm 2\%$) та сублімації ($\pm 8\%$) органічних сполук різних класів. Одержані рівняння дають можливість проводити простіший перерахунок ентальпій за рівнянням Кірхгофа порівняно з існуючими методами, побудованими за принципом групових внесків. Для перевірки надійності запропонованого метода вперше визначено ентальпії випаровування та сублімації 5-(2-нітрофеніл)-фуран-2-карбальдегіда та проведено відповідні перерахунки на 298 K.

31.17.02.0300/195554. Деякі підходи до віскозиметричного дослідження хітозану в розчині оцтової кислоти. Chernova V., Shurshina A., Kulish E., Zaikov G. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.135-140. - англ. УДК 543.63.

Проаналізовані деякі способи оцінки значення характеристичної в'язкості хітозану. Показано, що метод Іржака і Баранова для оцінки поточного значення характеристичної в'язкості дає можливість адекватно оцінювати конформаційний стан клубка макромолекул і його ступінь набухання.

31.17.02.0301/196395. Вивчення локалізації іона тетрапропіламонію у міцелярному розчині додецилсульфату натрію методом молекулярно-динамічного моделювання. Фарафонов В.С., Лебідь О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Хімія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26(49), с.73-79. - рос. УДК 544.77.022.532+544.723.23+004.942. Методом молекулярно-динамічного моделювання вивчена поведінка іона тетрапропіламонію у міцелярному розчині додецилсульфату натрію. Виявлений факт міцної адсорбції іона на поверхні міцели. Обчислений коефіцієнт дифузії іона у чистій воді та на поверхні міцели. Встановлено зниження рухливості іона після адсорбції.

31.21 Органічна хімія

31.17.02.0302/192071. Математична модель процесу естерифікації. Мельник С.Р., Кравченко І.В. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Даля. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Даля, 2015, №3(220), с.83-88. - укр. УДК 66.095.132:66.011.

За результатами кінетичних досліджень реакції естерифікації оцтової і адипінової кислот бутан-1-олом і 2-метилпропан-1-олом побудована математична модель процесу в нестационарних умовах. Визначено необхідні вихідні дані та алгоритм розрахунку тривалості процесу для досягнення заданого ступеня перетворення визначального реагента (карбонової кислоти) і концентрацій компонентів реакційної системи у будь-який момент реакції. Показано, що експериментальні результати естерифікації оцтової і адипінової кислот бутан-1-олом і 2-метилпропан-1-олом підтверджують адекватність запропонованої математичної моделі процесу, яку можна рекомендувати для технічних розрахунків процесів одержання моно- і дієстерів карбонових кислот і встановлення оптимальних умов для кожного конкретного синтезу.

31.17.02.0303/194084. Гетероциклізація 5-аліл-6-тіоксо-1-метилпіразоло[3,4-d]піримідин-4-ону п-метоксифенілтелуртрихлоридом. Гевці Т.О., Кут М.М., Онисько М.Ю., Лендел В.Г. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.67-70. - укр. УДК 547.853.3+547.779.1+ 547.789.13.

Reaction of electrophilic heterocyclization of 5-allyl-6-thio-pirazole[3,4-d]pyrimidine-4-one under action of p-methoxyphenyltellurium trichloride. This reaction is carried out in glacial acetic acid at room temperature with equimolar amounts of reagents. The structure of synthesized tellurium-containing heterocycle is proved by complex of spectral research (NMR spectroscopy, mass-spectrometry). An initial investigation of antimicrobial activity revealed bactericidal and bacteriostatic activity of tellurium-containing heterocycle.

31.17.02.0304/194103. Взаємодія аміноетилових етерів та естерів з різними електрофільними реагентами. Фаринюк Ю.І., Кривов'яз А.О., Онисько М.Ю., Геваза Ю.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.50-55. - укр. УДК 547.793.4.

It is known that various electrophilic reagents used in the reactions of electrophilic heterocyclization aminoethylovyh unsaturated ethers and esters can significantly influence the course of the reaction. In some cases, the reaction is completed the formation of heterocyclic compounds, and in others there is elimination of hydrogen halide these compounds. Use tetrahlorteluru, n-nitrofeniilsulfeniilhloroydu and mercury halides as electrophilic reagents heterocyclization aminoethylovyh unsaturated esters and ethers leads to the formation only products heterocyclization while electrophilic reagents such as Br₂, I₂, formed as products heterocyclization and elimination. The ability heterocycles formed to effect elimination of at least two factors: the inductive effect of ammonium and strength of the C-X, where X=Br, I, HgCl, TeCl₃, S-C₆H₄-NO₂.

31.17.02.0305/194104. Гетероциклізація тетрабромідом селену 2-(3-метилбут-2-ен-1-ілселено)-хінолінкарбальдегіду. Філак І.О., Онисько М.Ю., Лендел В.Г. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.56-57. - укр. УДК 547.831.88+547.316+ 547.789.1.

Chalcogenhalogenation of quinolin-3-carbaldehyde methylbutenyle selenoether leads to formation of tricyclic angular selenoquinolinium system with exocyclic tribromoselenic fragment. This salt potentially can has high biological activity.

31.17.02.0306/196391. Міцелоутворення у розчинах оксиетильних гліцеринів і комбінованих середовищах на їх основі. Чеканова В.В., Пахомова Ю.С., Компанієць А.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Хімія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26(49), с.39-44. - рос. УДК 547.422 : 544.01.

Досліджено міцелоутворення у розчинах кріопротекторів - оксиетильних похідних гліцеринів зі ступенем полімеризації n=5 та n=25 (ОЕГ(n=5), ОЕГ(n=25)), а також у комбінованих середовищах на основі їх комбінації з диметилацетамідом (ДМАЦ). Визначені значення критичної концентрації міцелоутворення (ККМ) розчинів ОЕГ(n=5), ОЕГ(n=25) та комбінованих середовищ на їх основі сталагмометричним методом. З підвищенням ступеня полімеризації гліцеринів від n=5 до n=25 зростають значення ККМ за рахунок збільшення гідрофільності сполук. У комбінованих середовищах ОЕГ(n=5) : ДМАЦ та ОЕГ(n=25) : ДМАЦ значення ККМ зменшуються у результаті появи змішаних міцел.

31.23 Біоорганічна хімія. Природні органічні сполуки та їхні синтетичні аналоги

31.17.02.0307/194821. In silico аналіз ефекту зв'язування гемму на утворення комплексу аргініл-тРНК-протеїнтрансферази 1 і протеїну LIAT1 миші. Бараннік Т.В., Федорова А.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.194-198. - укр. УДК 577.112.7+577.122.2+57.012.6.

Ab initio передбачення структури аргініл-тРНК-протеїнтрансферази 1 (R-трансфераза, КФ 2.3.2.8) і протеїну LIAT1 миші було проведено за допомогою серверу I-Tasser. Молекулярний докінг протеїнових моделей виявив, що потенційні сайти зв'язування гемму не співпадають з сайтами взаємодії з протеїнами-партнерами як у R-трансферази, так і у LIAT1 протеїну. Докінг гемму до комплексу двох протеїнів показав, що протеїн LIAT1 надає сайти зв'язування, яким гемм віддає перевагу у порівнянні з R-трансферазою. Приєднання гемму до порожнин в корі R-трансферази, які задіяні у каталізі, та зміни конформації протеїну LIAT1 можуть явитись додатковими механізмами інгібуючої дії гемму на аргінілювання білків.

31.25 Хімія високомолекулярних сполук

31.17.02.0308/194085. Синтез 1,2-біс-(n-гідроксифеніл)-о-карборану. Цмур Ю.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.71-74. - укр. УДК 547.244: 547.431.

Were developed optimal conditions of laboratory relations for derivation monomer 1,2-bis(p-hydroxyphenyl)-o-carborane, which can be used for industrial synthesis of termoresistant polymer, which are used as building materials for then latest technology, especially in space industry, aircraft construction, nuclear power and in electrical engineering.

31.17.02.0309/195552. Дослідження впливу допантів на структуру поліаніліну. Melad O., Jarur M. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.41-44. - англ. УДК 678.01; 544.23.02.03; 544.25.02.03.

Оксидаційною полімеризацією синтезований поліанілін (ПАН) з додатками хлорної (HCl), сульфатної (H₂SO₄) і мурашиної кислоти (НСООН). Біхромат калію використовується як окиснювач. Отримані продукти охарактеризовані за допомогою Фур'є та

УФ-спектроскопії. Показано, що найкращі результати отримані при додаванні HCOOH , що підтверджується УФ-спектроскопією. За допомогою термогравиметричного аналізу визначено три стадії розкладу.

31.17.02.0310/195553. Дослідження структури функційних карбоксилвмісних олігомерів методами ІЧ та ЯМР спектроскопії. Bashta V., Donchak V., Plonska-Brzezinska M., Astakhova O., Bratychak M. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.125-134. - англ. УДК 678.01; 544.23.02 .03; 544.25.02 .03.

Одержані нові функційні олігомери взаємодією епоксидовмісних олігомерів з карбоксилвмісними або з двоосновними карбоновими кислотами. В окремих випадках процес їх одержання супроводжувався ROP-полімеризацією дигліциділового етеру бісфенолу А, ініційованою карбоксилвмісним олігомером. Структуру синтезованих олігомерів підтверджено методами ІЧ, ^1H та ^{13}C ЯМР спектроскопії.

31.17.02.0311/195555. Методи ОФ-ВЕРХ ЕС-МС і УФ для визначення хроматографічних піків деяких гідроксипохідних епоксидних смол. Ivashkiv O., Kubica P., Polyuzhyn I., Namiesnik J., Shyshchak O., Bratychak M. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.141-150. - англ. УДК 678.01; 544.23.02 .03; 544.25.02 .03.

З використанням методу обернено-фазової високоефективної рідинної хроматографії з маспектроскопічним детектуванням О(Ф-ВЕРХ ЕС-МС) вивчено склад продуктів, синтезованих на основі епоксидної смоли ЕД-24, що містять у своїй структурі вільні гідроксильні групи та інші, зокрема епоксидну, пероксидну, карбоксильну чи акрилатну групи.

31.17.02.0312/195557. Синтез та солюбілізуючі властивості амфіфільних олігоестерів піромелітової кислоти. Tarnavchuk I., Voronov A., Donchak V., Budishevska O., Kudina O., Khomenko O., Harhay K., Samaryk V., Voronov S. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.159-172. - англ. УДК 678.6 .7; 544.23.057; 544.25.057.

Розроблена методика та вперше синтезовано новий клас амфіфільних поверхнево-активних естерів піромелітової кислоти в яких роль гідрофільних фрагментів виконують залишки поліетиленгліколів або монометильованих поліетиленгліколів, а ліпофільних - залишки первинних спиртів або холестеролу. Структуру синтезованих естерів підтверджено методами ІЧ та ПМР спектроскопії. При концентраціях більших за ККМ естери здатні солюбілізувати нерозчинні у воді речовини (в тому числі такий ефективний протираковий препарат, як куркумін). Міцелярні нанорозмірні частинки естерів за своїми фізико-хімічними характеристиками (розмірами, хімічною структурою, "ємністю" по відношенню до інкапсульованих препаратів) відповідають вимогам, що пред'являються до систем доставки лікарських засобів і можуть розглядатись як перспективні матеріали для конструювання таких систем.

31.17.02.0313/196390. Кислотно-основні та спектральні властивості 3-(бензотіазоліл-2)кумаринів і їх іміноаналогів. Сизова З.О., Карасьов О.О., Лукацька Л.Л., Дорошенко А.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26(49), с.26-38. - рос. УДК 547.814+541.127.4+542.938.

Синтезовані систематичні ряди 3-(бензотіазоліл-2)кумаринів і їх імінохроменив. Досліджено їх спектрально-люмінісентні властивості в ацетонітрилі та кислотно-основні рівноваги у водно-спиртовому середовищі, реакції гідролізу імінохроменив. Обговорюється таутомерія 7-гідрокси-2-імінохроменив і можливість використання 7-метоксикумарину як стандарту при визначенні квантових виходів флуоресценції.

31.27 Біологічна хімія

31.17.02.0314/194077. Координаційні сполуки 3D-металів з дикарбоновими кислотами ряду біцикло[2.2.1]гептену. Синтез, вивчення складу, будови та властивостей. Ортікова В.В., Чундак С.Ю., Бузаш В.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.34-39. - укр. УДК 541.49+541.66.

Synthesized coordination compounds Mn(II), Co(II), Ni(II), Cu(II) and Zn(II) with a number of bicyclic dicarboxylic acids, such as bicyclo[2.2.1]hept-5-ene-endo-2,3-cis-dykarboksylatom potassium composition $\text{K}_2[\text{ML}_2(\text{H}_2\text{O})_2]$. Established the structure of their coordination compounds in aqueous solutions, the study of thermal stability and thermally induced transformation. IR spectroscopic methods of research and magnetochemistry established methods of coordination and ligand water molecules to metal ions, and confirmed the structure of monomeric complexes. The energy of intermolecular hydrogen Relations, studied its dependence on natural ion 3d-transition metal and bicyclic ligand. Considering the data of elemental analysis, the results of measurements of static magnetic susceptibility, IR and UV absorption spectra of synthesized coordination compounds most likely to coordination compounds studied should be considered trans-coordination.

31.17.02.0315/195545. Йонометричне визначення таніну у промисловій продукції. Lutsenko N., Mironyak M., Panchenko J., Tkach V. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.73-80. - англ. УДК 577.1.08.

Досліджено реакцію взаємодії катіонної комплексної частки танін- Ba^{2+} з гетерополіаніоном структури Кеггіна $\text{PMo}_{12}\text{O}_{40}^{3-}$ спектрофотометричним методом. Отримані малорозчинні асоціати використано як електродноактивні речовини в пластифікованих полівінілхлоридних мембранах йон-селективних електродів (ІСЕ), оборотних до органічної комплексної катіонної частки танін- Ba^{2+} . На основі отриманих експериментальних даних розроблено нову методику визначення таніну у промисловій продукції і екстракті кори дуба методом прямої потенціометрії з використанням розроблених ІСЕ.

31.17.02.0316/195578. Вплив місцевих штамів азотфіксуючих бульбочкових бактерій на деякі біохімічні показники рослин гороху. Стамбульська У.Я. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.40-47. - укр. УДК 579.64:631.46 + 581.1.

У бобових рослин існує тісний взаємозв'язок між процесами фотосинтезу і азотфіксації. Від азотного живлення залежить вміст пігментів у листку. Продукти фотосинтезу є головним джерелом енергії для росту і підтримки бульбочок, дихання бактероїдів і азотфіксації, джерелом молекул-попередників для асиміляції фіксованого азоту. У роботі вивчено вплив передпосівної обробки насіння бульбочковими бактеріями роду *Rhizobium* на концентрацію пігментів і крохмалю у рослин гороху посівного. Ефективності бульбочкових бактерій оцінювали у польових експериментах, які проводили у три вегетаційні сезони. Об'єктом дослідження були швидкорослі бульбочкові бактерії *Rhizobium leguminosarum* bv. *viciae* штамів RRL1-RRL12, ізольовані нами з рослин гороху посівного на території Івано-Франківської області. Для порівняння ефективності місцевих штамів використовували референтний високоефективний штам *R. leguminosarum* 245a. Пігменти екстрагували з листків рослин гороху 96% етанолом. Концентрацію пігментів визначали спектрофотометричним методом. Концентрацію крохмалю визначали калориметричним методом за принципом утворення забарвленого комплексу крохмаль-йод в осадах, утворених після екстракції пігментів. Встановлено, що за умов інокуляції насіння бактеріями місцевих штамів RRL8 і RRL9 концентрація хлорофілів у листках гороху у фазах бутонізації і цвітіння була більшою, порівняно з контролем і обробленим стандартним штамом рослин. Це дає можливість використання даних штамів у сільському господарстві для передпосівної інокуляції, з метою інтенсифікації азотфіксації і підвищення врожайності гороху. У фазі цвітіння концентрація хлорофілу а була максимальною, порівняно з іншими фазами росту гороху. Показано, що у фазі 4-5 листків концентрація крохмалю в листках рослин гороху, насіння яких обробляли бактеріями штамів RRL4-RRL6, RRL8 та 245a, була нижчою порівняно з контролем на 38-57%. Це може бути пов'язане з інтенсивним формуванням бульбочок, куди і спрямовується частина фотоасимілятів.

34 БІОЛОГІЯ

34.03 Теоретична біологія

34.17.02.0317/194816. Вплив різних концентрацій кріопротектора ДМСО на збереженість, життєздатність та вміст активних форм кисню в ядровмісних клітинах кордової крові при кріоконсервуванні. Макашова О.Є., Бабійчук Л.О., Зубова О.Л., Зубов П.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.157-164. - укр. УДК 612.649.011.87.014.3:615.014.41:547.569.2.

В роботі представлені результати досліджень щодо відпрацювання підходів з оцінки кількості ядровмісних клітин (ЯВК) кордової крові з надмірним вмістом активних форм кисню (АФК) при використанні флуоресцентного барвника 2',7'-дихлордигідрофлуоресцеїн діацетату методом проточної цитофлуориметрії. Показано, що як еквілібрація ЯВК протягом однієї години з різними концентраціями проникаючого кріопротектора ДМСО, так і їх кріоконсервування призводять до зниження збереженості та життєздатності клітин, що може бути викликано пригніченням антиоксидантної системи клітин і, як наслідок, накопиченням надмірної кількості АФК. Отримані результати продемонстрували необхідність розробки технологій кріоконсервування з додаванням в кріозахисне середовище антиоксидантів з метою запобігання розвитку окисного стресу в клітинах.

34.17 Біофізика

34.17.02.0318/195842. Про розподіл температури в голові людини при заданих теплових потоках на її поверхні. Кобилянський Р.Р., Москалик І.А. // Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної ак-мії наук та Міністерства освіти і науки Укр., 2015, №5, с.64-70. - укр. УДК 537.32.

У роботі наведено огляд та аналіз фізичних і комп'ютерних моделей охолодження голови людини. За допомогою об'єктно-орієнтованого комп'ютерного моделювання наявних фізичних моделей визначено розподіли температури в голові людини при заданих теплових потоках на її поверхні. Виявлено недоліки моделей голови людини та запропоновано шляхи їх вдосконалення.

34.23 Генетика

34.17.02.0319/192287. Огляд і аналіз існуючих модифікацій генетичних алгоритмів. Меньяйлов Е.С. // Відкриті інформаційні та комп'ютерні інтегровані технології. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №70, с.244-254. - рос. УДК 004.421.2.

Представлені огляд і аналіз існуючих модифікацій генетичних алгоритмів, показані їх основні переваги і недоліки. Запропоновано класифікація основних напрямків модифікації генетичного алгоритму, а також методика тестування генетичних алгоритмів. Для тестування використані дев'ять завдань різної складності і розмірності. В якості алгоритмів для тестування обрані двадцять дві модифікації простого генетичного алгоритму, подібні за архітектурі, складності реалізації та споживанню ресурсів. У результаті дослідження визначені перспективні напрямки модифікацій генетичних алгоритмів з метою підвищення їх ефективності.

34.17.02.0320/194700. Українські прізвища як квазігенетичні маркери. Асоціація з групами крові та гаплогрупами Y-хромосоми. Горпинченко М.Ю., Буркова В.В., Утевська О.М., Атраментова Л.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.101-109. - рос. УДК 575.17.

У статті обґрунтовується правомірність використання українських прізвищ в якості квазігенетичних маркерів. За частотами прізвищ розраховані міжпопуляційні відстані, надані оцінки інбридингу та етнічної структури популяцій. Міжпопуляційні відстані, розраховані за частотами прізвищ, позитивно корелювали з міжпопуляційними генетичними відстанями, розрахованими за частотами алелей систем АВ0 і Rh ($r=0,69$; $p=0,007$), а також за частотами гаплогруп Y-хромосоми ($r=0,60$; $p=0,06$). Коефіцієнти випадкового інбридингу, розраховані за прізвищами, були зворотно пропорційні розмірам популяцій. Структура етнічної приналежності найбільш частих прізвищ на Слобожанщині, в Закарпатті, Поліссі та Запоріжжі об'єктивно відображала історичні та прикордонні міграції населення. В цілому, українські прізвища, подібно до традиційних маркерів, дають надійні оцінки структури популяцій, що підтверджує можливість їх використання в якості квазігенетичних маркерів.

34.17.02.0321/194727. Вплив ауто трансплантації фібробластами і композицією фібробластів з кератиноцитами в зону променевого опіку шкіри на динаміку експресії генів металотіонеїнів, убіквітину і білка p53. Алтухова Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.326-331. - рос. УДК [57.04 + 616.5]. 616-003. 616-008.

Вивчено експресію генів металотіонеїнів 1-5, убіквітину Б, білка p53 та їх продуктів у зоні рентгенівського опіку шкіри 3-го ступеня у морських свинок при щоденній 35-добовій ауто трансплантації в неї фібробластів і суміші фібробластів з кератиноцитами, що була розпочата відразу після опромінення. Показано, що в зоні опіку безперервно знижується експресія генів металотіонеїнів 1-5, убіквітину Б і вміст цих білків, а експресія гену білка p53 і його вміст підвищуються. Введення в зону опіку аутофібробластів або їх суміші з аутокератиноцитами підвищує (більшою мірою клітинна суміш) експресію генів металотіонеїнів 1-5 і убіквітину Б та їх вміст при зниженні експресії гену білка p53 і нормалізації його вмісту.

34.17.02.0322/194803. Нейродегенеративні зміни та рухова активність у *Drosophila melanogaster* у разі тканинно-специфічної експресії гена *Sod1* в гліоцитах. Вітушинська М.В., Матійців Н.П., Черник Я.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.54-59. - укр. УДК 577.25:615.076.9.

Встановлено, що функціональна інактивація та надекспресія гена *Sod1* у гліоцитах спричиняє виникнення нейродегенеративних змін в оптичній частці головного мозку *D. melanogaster*. Умовна площа ділянок відмерлої тканини у старих (21-денних) імаго становила $141,521 \pm 12,369 \text{ мм}^2$ і $149,178 \pm 36,564 \text{ мм}^2$ у випадку нокаута та надекспресії гена відповідно. У дослідних особин також зменшувалася ширина першого зорового ганглію - ламіни: $23,689 \pm 1,080 \text{ мм}$ (у разі інгібування) та $17,969 \pm 1,266 \text{ мм}$ (у разі надекспресії); у контрольних мух тканина мозку залишалась інтактною, а ширина ламіни становила $30,012 \pm 1,560 \text{ мм}$. У старих особин із функціональним нокаутом гена *Sod1* в гліоцитах спостерігалась надмірна рухова активність порівняно з контрольними особинами того ж віку.

34.17.02.0323/194805. Компоненти пристосованості у *Drosophila melanogaster* за впливу мікрохвильового опромінювання. Дика Л.Д., Страшнюк В.Ю., Шкорбатов Ю.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.65-73. - укр. УДК 575.21:575.224:595.773.4:539.1.047.

В лінії дикого типу *Drosophila melanogaster* досліджували вплив мікрохвильового випромінювання на прояв кількісних ознак і виникнення мутацій. Самців імаго опромінювали у віці двох діб (частота 36,64 Гц, щільність потужності 0,01; 0,1 і 1 Вт/м², експозиція 10 с) і спарювали з неопроміненими самками. У двох наступних поколіннях досліджували ефекти опромінення за яйцепродукцією самок, часткою незапліднених яєць, частотою доміантних летальних мутацій, смертністю на стадії лялечки, кількістю нащадків імаго. За щільності потужності 0,01 Вт/м² суттєвих ефектів не спостерігали. За 0,1 Вт/м² збільшувалася частка незапліднених яєць. Яйцепродукція самок в поколінні Р була на рівні контролю, а в поколінні F1 за щільності потужності 1 Вт/м² знижувалася. За кількістю нащадків імаго і лялечковою смертністю не виявлено значущого впливу опромінення у поколіннях F1 і F2. У нащадків F1 за щільності потужності 1 Вт/м² виявлено ефект гормезису за рівнем доміантних леталей та часткою незапліднених яєць. У поколінні F2 ефект змінювався на протилежний.

34.17.02.0324/194806. Тривалість життя в потомстві *Drosophila melanogaster* після гострого γ -опромінення. Скоробатсько Д.О., Страшнюк В.Ю., Мазілов О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.74-84. - рос. УДК 391.139:595.773.4:539.122.047.

Вивчали тривалість життя (ТЖ) імаго *Drosophila melanogaster* в поколінні F1 після однократного гострого опромінення гальмівними γ -квантами батьківських особин. Матеріалом служила лінія дикого типу Oregon-R. 3-денних імаго опромінювали гальмівними γ -квантами в дозах 8 Гр, 16 Гр і 25 Гр на лінійному прискорювачі електронів ЛПЕ-10. Опромінені (О) і неопромінені (К) мух схрещували в чотирьох різних комбінаціях: КхК (контроль), ОхК, КхО і ОхО. Виявлені ефекти залежали від дози опромінення, статі опромінених особин і статі нащадків F1. Найбільш дієвою була доза опромінення 25 Гр, ефект мав місце в усіх варіантах опромінення (ОхК, КхО і ОхО). При цьому ТЖ нащадків, як правило, збільшувалася, за винятком самок ОХО, які жили менше контрольних мух. Статистична сила впливу дози опромінення на ТЖ імаго в різних варіантах досліджування складала 2,7-10,0%, за винятком самок F1 ОхО, у яких значимого впливу дози опромінення на досліджувану ознаку не виявлено.

34.17.02.0325/194807. Характеристика фенотипових змін та генетичний аналіз нейродегенеративної мутації 3.5.8 *Drosophila melanogaster*. Щербак О.В., Боднар Л.С., Горбулінська С.М., Черник Я.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.85-90. - укр. УДК 575.162:57.024:591.185.1.

Досліджено рухову активність нейродегенеративних мутантів 3.5.8 методом відкритого поля. Виявлено значне зниження довжини пробігу мутантів різного віку, збільшення часу вмивання та періоду спокою при старінні. Показано, що дегенерація у мозку особин лінії 3.5.8 з'являється за 10 днів життя імаго у вигляді вакуолей у всіх ділянках мозку. Згідно отриманих результатів, зміни рухової поведінки мутантів проявляються ще до появи дегенеративних змін у мозку і прогресують з віком. Мутацію 3.5.8 картовано в ділянці 63F1-64A4 третьої хромосоми. Проаналізовано гени, що містяться у даному районі та відібрано кандидати для проведення подальшого комплементарного аналізу.

34.17.02.0326/194808. Індекси потенційного добору в популяції кримських татар. Атраментова Л.О., Мустафаєва Л.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.91-96. - рос. УДК 575.17: 599.9.

Параметри природного добору у кримських татар є типовими для сучасних популяцій, які характеризуються значно більш високим індексом диференціальної плодючості порівняно із індексом диференціальної смертності при відносно невеликому значенні індексу тотального добору. За одне покоління тотальний показник добору I_{tot} в популяції кримських татар зменшився з 0,37 до 0,25. Питома вага компоненти I_m , що обумовлена диференціальною смертністю, в структурі загального показника добору зменшилася з 27 до 20%, питома вага компоненти, що обумовлена диференціальною плодючістю, зросла з 73 до 80%. Значущі розбіжності у показниках добору між субетнічними групами кримських татар не знайдені.

34.17.02.0327/194809. Мінливість експресивності ознаки *radius incompletus* *Drosophila melanogaster* при додаванні в їжу метаболітів фолатного-метіонінового циклу. Волкова Н.Є., Філіпоненко Н.С., Воробйова Л.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.97-107. - англ. УДК 575.21:57.044: 575.117.2:595.773.4.

Дана робота мала на меті установити, яким чином надлишок деяких (ключових) метаболітів фолатного-метіонінового циклу (фолієва кислота, метіонін, бетаїн) в раціоні *Drosophila melanogaster* позначається на експресивності ознаки *radius incompletus*. Обмін фолатів є постачальником одновуглецевих хімічних груп для низки життєво важливих процесів клітини (біосинтез пуринових нуклеотидів, регенерація метіоніну, метилування ДНК, РНК, білків), а отже безпосередньо стосується регуляції активності генів. Саме це обумовило вибір домішок для проведення дослідження. Експеримент проводили із використанням лінії *D. melanogaster* з генною мутацією *radius incompletus* (*ri*). Експресивність ознаки *ri* виявилась зручною моделлю з добре вивченим механізмом генетичного контролю для оцінки впливу різних факторів. Встановлено, що надлишок фолієвої кислоти, метіоніну або бетаїну в поживному середовищі впливає на експресивність ознаки *ri* *D. melanogaster*. Напрямок та сила впливу залежать від статі особини, яка пройшла повний цикл розвитку на середовищі з домішкою, більш чутливими є самки. Кожна з уживаних домішок мала специфічний вплив на експресивність досліджуваної ознаки: під впливом бетаїну істотно знижувався прояв у самиць, але не у самців; за дії фолієвої кислоти у досліджуваній концентрації зберігаються стать-специфічні розбіжності у значеннях показника; на середовищі з метіоніном спостерігалось зниження середніх значень показника та збільшення варіативності особин за ним. Оцінка за показником флуктуючої асиметрії підтвердила більш стабільний розвиток самців у умовах, що змінюються, порівняно із самками.

34.17.02.0328/194810. Особливості адаптивної відповіді на короткочасний вплив надвисокочастотного випромінювання ліній *Drosophila melanogaster*, що несуть мутацію *black*. Горенська О.В., Шкорбатов Ю.Г., Гаврилов А.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.108-116. - рос. УДК 575.21:57.042.

У роботі вивчався вплив надвисокочастотного (НВЧ) випромінювання на прояв деяких адаптивно важливих ознак у дрозофіли. Використовувалася лінія дикого типу Canton-S, мутантні лінії *black* і *blackCanton-S*. Зовнішньому впливу з частотою 37,7 ГГц, потужністю 10 мкВт і 100 мкВт піддавалися мухи в період раннього ембріогенезу. Результати роботи показали, що короткочасний вплив мікрохвильового випромінювання збільшує тривалість передімагінального розвитку і знижує стійкість імаго до голодування. При цьому частка особин, які загинули на стадії лялечки, вірогідно не відрізнялися від рівня контролю у всіх варіантах експерименту. Швидкість передімагінального розвитку залежить більшою мірою від зовнішнього впливу ($h2_{\text{♀}}=13,86\%$, $h2_{\text{♂}}=18,48\%$). Основним фактором, що визначає тривалість життя при голодуванні особин, які зазнали впливу НВЧ на стадії яйця, є генотип ($h2_{\text{♀}}=43,42\%$, $h2_{\text{♂}}=59,52\%$).

34.17.02.0329/194811. Вплив віку батьків і алейного стану гена *white* на показники пристосованості *Drosophila melanogaster*. Колот Н.В., Костенко В.В., Воробйова Л.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.117-124. - рос. УДК 57.017.3:57.017.67:575.167.

У лініях *Drosophila melanogaster* дикого типу та мутантних, що розрізняються аелями локусу *white*, вивчені показники пристосованості (яйцепродукція, рівень доміантних летальних мутацій, плодючість, життєздатність) нащадків першого покоління 3-, 10- та 20-добових батьків. Показано, що зі збільшенням віку батьків у нащадків першого покоління всіх вивчених ліній знижуються показники яйцепродукції, плодючості, життєздатності та збільшується відсоток доміантних летальних

мутацій, особливо на ранніх стадіях ембріогенезу. Встановлено, що формування досліджуваних компонентів пристосованості нащадків залежить не тільки від віку батьків, а й від генетичного фону та аельного стану гена white.

34.17.02.0330/195428. Експресія циркадіальних генів у лімфоцитах крові за еритремії. Маслак Г.С., Мінченко О.Г. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.149-155. - укр. УДК 577.112.7:616.

Біологічні ритми лежать в основі всіх аспектів життєдіяльності більшості організмів, причому біологічний годинник контролює широкий спектр як фізіологічних, так і метаболічних процесів, підтримуючи енергетичний обмін, циклічність секреції гормонів та імунної відповіді, а також процеси проліферації клітин. Циркадіальна система біологічного годинника представляє собою комплексну програму взаємопов'язаних між собою прямих і зворотних шляхів, що підтримують метаболічний гомеостаз, причому дисрегуляція біологічних ритмів причетна до розвитку різноманітних захворювань. Важливу роль циркадіальні ритми у тісній взаємодії зі стресом ендоплазматичного ретикулулу відіграють у підтриманні функцій імунної системи, особливо за пухлинного росту, причому порушення експресії генів BMAL1, PER1 та PER2 причетне до пухлинного росту, в тому числі і до розвитку гострої мієлоїдної лейкемії. У зв'язку з цим, метою даної роботи було дослідити експресію ключових генів біологічного годинника у лімфоцитах крові пацієнтів з еритремією (polycythemia vera), яка є одним із найбільш поширених мієлопроліферативних захворювань кровотворної системи, у порівнянні з лейкоцитами здорових донорів. Рівень експресії генів PER1, PER2, CLOCK, BMAL1, BMAL2 та CRY1, які є основними молекулярними компонентами біологічного годинника у людини та тварин, визначали у лімфоцитах крові хворих на еритремію пацієнтів у порівнянні з контролем, лімфоцитах гематологічного здорових донорів, за допомогою кількісної полімеразної ланцюгової реакції у реальному часі. Встановлено, що у лімфоцитах крові хворих на еритремію пацієнтів порівняно із здоровими донорами спостерігається істотне підвищення рівня експресії мРНК PER1 майже у 2,5 рази, CLOCK - на 42%, BMAL1 - на 19%, BMAL2 - на 16% та CRY1 - на 27%, у той час як рівень експресії мРНК PER2 у лімфоцитах крові цих хворих істотно не змінювався. Отримані результати вказують на значні порушення у функціонуванні основних генів біологічного годинника і метаболічних процесів, пов'язаних із цим годинником, у лімфоцитах крові за еритремії, розкривають механізми порушень процесів проліферації за цього захворювання і можуть сприяти ідентифікації генів-мішеней для розробки принципово нових стратегій лікування онкологічних захворювань, у тому числі і еритремії.

34.29 Ботаніка

34.17.02.0331/194688. Про колекцію видів роду *Festuca* L. (Poaceae) у гербарних фондах Інституту екології Карпат НАНУ (LWKS). Беднарська І.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.12-15. - укр. УДК 582.35 .99(477).

У ході монографічного опрацювання систематики роду *Festuca* у флорі України, Білорусі та Литви, на базі LWKS була сформована спеціалізована гербарна колекція роду. Ключовою особливістю колекції є популяційні засади збору матеріалу. На сьогодні у фондах зберігається близько 550 популяційних вибірок по 20-30 зразків у кожній, які загалом налічують близько 11 тисяч рослин. Колекція репрезентує різноманітність популяцій (переважно вузьколистих видів костриць) у різних природно-географічних регіонах та дозволяє аналізувати особливості анатомічної та морфологічної диференціації видів за різних екологічних умов, у природних й антропогенно порушених біотопах, в умовах культури та за погоднокліматичних змін у різні роки.

34.17.02.0332/194689. Раритетні кальцефільні види в Гербарії Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна (CWU). Безроднова О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.16-26. - рос. УДК 581.95.

Наведено результати аналізу репрезентативності в гербарії CWU судинних рослин, що ростуть на крейдяних субстратах північно-східної України (Харківська область). Кальцефілі, що занесені до Червоної книги України, представлені 18 видами (66 гербарних зразків); рідкісні рослини регіональної флори - 27 видами (141 г.з.); в гербарії кальцефілів представлено збори із 28 локалітетів. Найліпше представлені національний природний парк "Двурічанський", ботанічні заказники "Вовчанський", "Коробочкіно", "Крейдяний" (понад половина гербарних зборів). Виявлено, що таксономічне різноманіття раритетної фракції крейдяної флори регіону і різноманіття локалітетів віддзеркалено в гербарії недостатньо. Пропонується враховувати наведені хорологічні дані для уточнення природоохоронного статусу раритетних видів.

34.17.02.0333/194690. Типові та автентичні зразки таксонів родів *Agropyron* P. Gaertn. і *Elytrigia* Desv. (Poaceae) в Гербарії Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна (CWU). Гамуля Ю.Г., Сіра О.Є. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.27-38. - рос. УДК 582.542.1.

У статті наведено перелік типового та автентичного гербарного матеріалу валідних та невалідних таксонів (видів і форм) з родів житняк (*Agropyron* P. Gaertn.) та пирій (*Elytrigia* Desv.), з родини Poaceae, що наразі зберігаються в Гербарії Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна (CWU). Серед них: *Elytrigia cretacea* Klokov et Prokudin, E. *lolioides* (Kur. et Kir.) Newski var. *cretacea* Prokudin, E. *maeotica* Prokudin, E. *pseudocaesia* (Pacz.) Prokudin, E. *ruthenica* (Griseb.) Prokudin, E. *prokudinii* Druł., E. *ruthenica* (Griseb.) Prokudin var. *czurjukinse* Prokudin, *Agropyron baicalense* W. Drobow, A. *brandzae* Pantu & Solacolu, A. *dasyanthum* Ldb. var. *giganteum* Prokudin, A. *dasyanthum* Ldb. f. *mucronata* Prokudin, A. *dasyanthum* Ldb. f. *pseudotanaitica* Prokudin, A. *dasyanthum* Ldb. ssp. *protodasyanthum* Prokudin. f. *piliigulumis* Prokudin, A. *desertorum* Fisch. var. *dasyphyllum* (Schr.) Roshev., A. *imbricatum* (M.B.) Roem. et Schult. var. *hirticaulis* Prokudin, A. *lavrenkoanum* Prokudin, A. *ponticum* Nevski, A. *sibiricum* (Willd) P.B. var. *subaristatum* Roshev. f. *coryphyllum* (Schr.) Roshev., A. *sibiricum* (Willd) P.B. var. *dasyphyllum* (Schr.) Roshev., A. *prototanaitica* M.Klokov.

34.17.02.0334/194692. Ексикати Г.В.Кьорбера "Lichenes Selecti Germanici" в гербарії Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна (CWU). Громакова А.Б., Гамуля Ю.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.43-52. - рос. УДК 582.291+57.082.5.

В статті наводяться дані щодо колекції ексикатів Г.В.Кьорбера (G.W.Körber) "Lichenes Selecti Germanici", що зберігається в Гербарії CWU Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Ексикати представлені 101 зразком, з яких 10 належать до типового матеріалу. Серед них був виділений лектотип для *Coniangium glaucofusum* Korb., *Lecanora complanata* Korb., *Lecidea superba* Korb., *Psorotichia pelodes* Korb. ex Stein., *Ramalina carpatica* Korb. та *Steinia luridescens* Korb.

34.17.02.0335/194693. Гербарій Йосипа Бойка у Запорізькому обласному краєзнавчому музеї. Коломийчук В.П., Чорноморець В.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.53-56. - укр. УДК 58.082 (477.64).

У статті наведено дані щодо інвентаризації гербарної колекції аматора Й.К.Бойка з м. Ногайська (Північне Приазов'я). Ботанічна колекція зберігається у Запорізькому обласному краєзнавчому музеї. Наразі в колекції нараховується 780 гербарних аркушів, з яких майже 90% репрезентують природну та інтродуковану флору Північного Приазов'я (550 видів судинних рослин з

312 родів, 69 родин та 3 відділів, включаючи 9 підвидів та 1 вид гібридогенного походження). В статті характеризуються сучасний стан поширення окремих видів флори та їх еколого-ценотична притаманність. У ценотичному відношенні види колекції розподілені в межах 7 флороценотипів, з яких найбільше різноманіття мають синантропний та степовий.

34.17.02.0336/194694. Водорості в базі даних світових колекцій живих культур WDCM CCINFO. Комариста В.П., Горбулін О.С., Догадіна Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.57-63. - рос. УДК 582.25 27:57.083.13:004.658.2.

Аналізували, як представлені водорості у світових колекціях живих культур за базою даних WDCM CCINFO. Виявлено недоліки бази: наявні порожні, помилкові і повторні записи, не всі колекції представлені у зведеному каталозі. Поточна 6 версія бази містить 2307 видів водоростей (близько 5% відомого природного різноманіття) і 142 внутрішньовидових таксони, живі культури яких підтримуються в 12 колекціях; 293 культури не визначені до виду. Більше половини культур в найбільших світових колекціях є унікальними і не дублюються в інших колекціях. Таксономічне різноманіття водоростей відображено в культурі нерівномірно: слабо представлені Діатомові, Бурі, Червоні і Динофітові водорості; найкраще представлені в культурі Зелені водорості. Пропонується враховувати дані аутоекології при виділенні водоростей в культуру для розширення і оновлення фондів колекцій.

34.17.02.0337/194695. Бріологічний гербарій Інституту екології Карпат НАН України. Лобачевська О.В., Рабик І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.64-71. - укр. УДК 582.33(477).

Подано інформацію про колекції бріологічного гербарію Інституту екології Карпат (понад 20 000 зразків). Представлено основних колекторів і території, на яких проводилися збори зразків для бріологічних досліджень. Перераховано унікальні знахідки бріофітів українських та закордонних вчених-бріологів, які зберігаються у гербарних фондах. Окрім матеріалів про систематичні збори, подано відомості про каріологічний гербарій та його використання для каріосистематики мохів. Відзначено наукове та історичне значення гербарних фондів, які засвідчують напрями, масштаби й інтенсивність бріологічних досліджень та сприяють міжнародній співпраці.

34.17.02.0338/194696. Ексикати Herbarium Florae Rossicae історичного гербарію Уманського училища рільництва і садівництва. Мамчур Т.В., Кравець Т.О., Чорна Г.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.72-76. - укр. УДК 58.082.11.

Представлено результати опрацювання ексикат Herbarium Florae Rossicae (1897-1907 pp.) історичного гербарію Уманського училища рільництва і садівництва (УУРiС), які зберігаються у науковому гербарії Уманського національного університету садівництва. Встановлено, що колекція ексикат нараховує 1911 гербарних зразків, отриманих шляхом обміну з ботанічним відділенням Санкт-Петербурзького товариства природодослідників. Проаналізовано кількісний склад ексикат окремих колекторів Herbarium Florae Rossicae та представленість їх гербарних зборів у інших гербаріях України. Виявлено наявність у III випуску Herbarium Florae Rossicae ексикат, зібраних учнями УУРiС в 1899 р.

34.17.02.0339/194697. Діагностичні ознаки представників *Thymus sect. Serpyllum* і *T. sect. Marginati* (Lamiaceae) та рекомендації щодо їхньої гербаризації. Начичко В.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.77-89. - укр. УДК 582.929.4.086.12:581.4.

Наведено характеристику морфологічних ознак, що традиційно використовуються як "надійні" в систематичній найбільш критичних секцій роду *Thymus L.* (Lamiaceae): *T. sect. Serpyllum* (Mill.) Duby та *T. sect. Marginati* (A.Kern.) A.Kern. Проаналізовано таксономічну значущість цих ознак в світлі сучасних таксономічних концепцій та відібрано комплекс ознак, що мають однозначний прояв. Детально охарактеризовані особливості організації пагонових систем та типи життєвих форм як важливі діагностичні критерії, які часто ігноруються ботаніками-систематиками. Наведено комплекс діагностичних ознак представників роду *Thymus* флори України та запропоновано рекомендації стосовно гербаризації чебреців.

34.17.02.0340/194698. Колекція папоротей історичного гербарію Уманського училища рільництва та садівництва. Чорна Г.А., Куземко А.А., Діденко І.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.90-95. - укр. УДК 582.35:58.082.11.

Представлено результати опрацювання колекції папоротей історичного гербарію Уманського училища рільництва та садівництва (кінець XIX - початок XX ст.), яка зберігається у науковому гербарії Національного дендрологічного парку "Софіївка" НАН України. Наведено основні біографічні дані про колекторів, проаналізовано географію та екологічну приуроченість зборів, представлено результати таксономічного опрацювання 42 гербарних зразків колекції, відповідно до їхньої сучасної номенклатури - 28 видів, 19 родів, 11 родин, 2 відділи. Досліджені гербарні зразки репрезентують ексикати "Herbarium Florae Rossicae", представлені зборами, зробленими відомими ботаніками - одним із фундаторів цього видання Д.І.Литвиновим, а також В.І.Липським, М.І.Цингером, Ю.М.Вороновим та іншими у Фінляндії, Віленській губернії (Литва), Східній Маньчжурії, Приморській області Далекого Сходу тощо.

34.17.02.0341/194699. Датування зразків історичних гербарних колекцій XVIII-XIX ст. за маркувальними знаками паперу. Шиян Н.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.96-100. - укр. УДК 58.082.13("17"-"18"): 676.026.74: 003.51.

В роботі представлені результати дослідження паперу історичних гербарних колекцій XVIII-XIX ст. Національного гербарію України (KW). На прикладі колекції Ж.Е.Жілібера (XVIII ст.) показано ефективність застосування методу датування зразків за водяними знаками паперу (філіграням). В результаті достовірно доведено, що "Zielnik. Klasse V" та "Zielnik. Klasse VI-XI" не належать до зборів Ж.Е.Жілібера. На основі вивчення архівних джерел зроблено припущення про те, що цей гербарій початку XIX ст. належав одному з ботаніків Віленського університету і разом з іншими матеріалами потрапив до Києва у 1841 р. по ліквідації (1832) навчального закладу.

34.17.02.0342/194799. Структура насінин сукулентних представників родини Аросупасеае. Авєкін Я.В., Нужина Н.В., Гайдаржи М.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.16-28. - укр. УДК 581.48:582.923.5+581.526.5+581.522.4.

Проведено анатомо-морофологічні дослідження насінини чотирьох сукулентних представників родини Аросупасеае. За результатами досліджень встановлено, що структура насінин *P. lamerei*, *P. rutenbergianum*, *A. obesum* та *A. arabicum* подібна до інших мезофітних представників родини Аросупасеае за формою, скульптурою поверхні тести та типом ендосперму. Серед відмінностей було виявлено те, що теста досліджуваних видів має екто-мезотестальний тип будови, що притаманно представникам родини Asclepiadaceae чи, за сучасними уявленнями, підродині Asclepiadoideae. Також було виявлено, що зародки досліджуваних видів мають більш розвинений потовщений гіпокотиль в порівнянні з мезофітними представниками цієї родини. Між таксонами *A. obesum* та *A. arabicum*, які за системою APG III об'єднані в один вид *A. obesum*, виявлено ряд відмінностей анатомічної будови насіння. Воно відрізняється розмірами, кольором, скульптурою поверхні, товщиною тести та типом будови її епідермальних клітин, що вказує на їх можливу неспорідненість.

- 34.17.02.0343/194800. Ценопопуляції клоноутворюючих чагарникових рослин лісових угруповань Національного природного парку "Деснянсько-Старогутський". Коваленко І.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.29-37. - укр. УДК 574.3. 3.504.
Проведено дослідження онтогенетичної структури трьох видів чагарникового ярусу в лісових екосистемах Національного природного парку "Деснянсько-Старогутський": *Calluna vulgaris* (L.) Hull. - в 3-х асоціаціях, *Vaccinium myrtillus* L. - в 5-ти асоціаціях, *Vaccinium vitis-idaea* L. - в 4-х асоціаціях. На основі вибірки з 12321 парціальних кущів зроблені висновки про стан ценопопуляцій. Серед вивчених нами ценопопуляцій у лісових екосистемах переважають мономодальні з одним піком чисельності. Ценопопуляції *C. vulgaris* були однаково неповночленними, але відрізнялися за характером вікових спектрів. Наймолодшою (індекс віковості ценопопуляції дорівнював лише 0,09) була ценопопуляція *C. vulgaris* в асоціації *Pinetum callunoso-hylosomiosum*. Всі п'ять ценопопуляцій *V. myrtillus* при різній їх віковості мали подібні індекси генеративності, які знаходяться на рівні 41-54%. Всі досліджувані ценопопуляції бруслиці є неповночленними, мономодальними, але піки вікових спектрів знаходились в різній зоні через неоднаковий вік ценопопуляцій *V. vitis-idaea*. Переважна більшість ценопопуляцій клоноутворюючих рослин трав'яно-чагарникового ярусу виявилися центрованими з піком чисельності, який припадає на генеративні особини.
- 34.17.02.0344/194801. Особливості перебігу палінації представників роду *Betula* L. у Івано-Франківську впродовж 2013-2015 років. Мельниченко Г.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.38-44. - укр. УДК 616-022.8:581.49.
У статті представлені результати аеропалінологічного дослідження в Івано-Франківську впродовж 2013-2015 років. Виявлені особливості кількісної динаміки пилку видів роду *Betula* у повітрі міста. Проаналізовано вплив ключових метеорологічних чинників на перебіг палінації. Встановлено, що найбільш інтенсивно палінація проходить при температурі від +10 до +19°C та вологості 58-70%, середня тривалість пилкового сезону становить 25 днів. Показано значний вплив напряду переважаючих вітрів та середньодобової температури на формування аеропалінологічної ситуації у місті. Виявлено початок та кінець пилення, а також дні, коли концентрація пилку була найвищою.
- 34.17.02.0345/195437. Болота союзу *Magnocaricion elatae* W.Koch 1926 s. l. в Українських Карпатах та на прилеглих територіях. Андрієнко Т.П., Онищенко В.А. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.211-221. - укр. УДК 581.526.33 (234.421.1).
В статті узагальнюються дані по рослинності союзу *Magnocaricion* Українських Карпат, включно із Передкарпатською та Закарпатською рівнинами. Наводиться 66 геоботанічних описів. Їх згруповано у 7 асоціацій: *Caricetum elatae*, *Equiseto fluviatilis-Caricetum rostratae*, *Carici elatae-Calamagrostietosum canescentis*, *Caricetum gracilis*, *Caricetum vesicariae*, *Caricetum ripariae*, *Caricetum acutiformi-paniculatae*. Один опис віднесено до угруповання *Carex acutiformis* - (*Molinietalia*). Ще чотири асоціації (*Caricetum acutiformis*, *Caricetum vulpinae*, *Caricetum otrubae*, *Cicuto-Caricetum pseudocyperii*) наводяться за літературними даними. Найпоширенішими угруповання союзу є на Передкарпатті у Львівській області. В горах союз представлений переважно асоціаціями *Equiseto fluviatilis-Caricetum rostratae* та *Caricetum vesicariae*. Асоціації союзу майже не відрізняються за видовим складом і діагностуються за домінантами.
- 34.17.02.0346/195438. Насінна та сировинна продуктивність *Serratula coronata* L. та *Serratula tinctoria* L. в природних місцезростаннях. Четверня С.О., Джуренко Н.І., Паламарчук О.П., Грахов В.П. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.222-228. - укр. УДК 582.998.1:633.88]:581.44 .48:58.084.
Досліджено сировинну та насінну продуктивність лікарських рослин видів *Serratula coronata* та *Serratula tinctoria* в природних місцезростаннях Полтавської області. Встановлено значення коефіцієнта утворення насіння (94,5%, 81,1%) та показано його високий рівень варіабельності, що характерно також для структури суцвіть, кількісних показників бічних осей. Це свідчить про значні адаптивні можливості досліджених видів роду *Serratula* та може бути використано при їх інтродукції у формуванні насінної продуктивності має значення кількість генеративних пагонів та розгалужень з суцвіттями для обох видів *Serratula*. До четвертого року вегетації потенційна насінна продуктивність (ПНП) та фактична насінна продуктивність (ФНП) збільшуються, сягаючи максимальних значень. З'ясовано, що врожай у *S. coronata* та *S. tinctoria* з першого по четвертий роки вегетації зростає за рахунок збільшення висоти рослин та кількості генеративних пагонів на особину. Отримано дані про високу сировинну продуктивність *S. coronata* та *S. tinctoria* (6,45 кг/м², 10,2 кг/м² повітряно-сухої маси, відповідно), що забезпечує рентабельність вирощування цих лікарських рослин.
- 34.17.02.0347/195439. Підсумки інтродукції представників родини *Vitaceae* Lindl. у Чернівецькій області. Літвіненко С.Г. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.229-235. - укр. УДК 582.782.2-152.24 (477.85).
Проаналізовано сезонний ритм розвитку 13 видів та 1 форми дерев'янистих ліан родини *Vitaceae* Lindl. інтродукованої флори Чернівецької області, на основі чого здійснено їх розподіл на фенологічні групи за строками початку і закінчення вегетації. Усі досліджувані ліани в умовах культури плодоносять; з них рясним плодоношенням характеризуються 4 види, найнижчою рясністю плодоношення - *Ampelopsis aconitifolia* Vge. Насіння виноградових формується нормально розвиненим, і у всіх, крім *Ampelopsis aconitifolia*, відзначається високим відсотком повнозернистості. Комплексна оцінка успішності інтродукції виноградових, здійснена за методикою П.І.Лапіна та С.В.Сідневої, показала, що цілком перспективними в умовах Чернівецької області є *Parthenocissus quinquefolia* (L.) Planch., *Vitis amurensis* Rupr., *Vitis vinifera* L.; достатньо перспективними - *Ampelopsis aconitifolia* Vge., *A. brevipedunculata* Trautv., *Vitis champinii* Planch., *V. coignetiae* Pull. ex Planch., *V. kiparia* Michx, і до проміжної групи перспективності (групи I-II) віднесено *Ampelopsis heterophylla* Sieb. et Zucc., *A. japonica* (Thunb.) Makino, *Parthenocissus inserta* Fritsch., *P. quinquefolia* 'Murgorum' Rehd, *P. tricuspidata* Planch., *Vitis vulpina* L. Оцінка декоративності інтродукованих виноградових, здійснена за методикою О. М. Багацької, дозволила віднести досліджувані рослини до декоративнолистяних з максимальним декоративним ефектом з кінця травня по другу половину жовтня. При цьому висока (41 бал) загальна декоративність в умовах інтродукції притаманна *Parthenocissus tricuspidata*, *Vitis amurensis*, *Vitis vinifera*, середня (30 балів) - *Ampelopsis aconitifolia*. Декоративність решти досліджуваних виноградових оцінена як достатня (34-40 балів).
- 34.17.02.0348/195440. Синтаксономія лісової та чагарникової рослинності Північного Причорномор'я. Соломаха І.В. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.236-243. - укр. УДК 581.526.425(477.7).
Збереження існуючого біорізноманіття є невід'ємною складовою частиною і важливою умовою досягнення збалансованого розвитку людської спільноти. Одним з основних етапів на цьому шляху є вивчення та інвентаризація біорізноманіття природних та агроландшафтів України. Об'єктом дослідження були угруповання лісової та чагарникової рослинності Північного Причорномор'я. Збір матеріалу проводився традиційними геоботанічними методами, класифікація рослинності здійснена за методом Браун-Бланке. У результаті опрацювання значного масиву геоботанічних описів (876) встановлено, що в рослинному покриві лісів і чагарників Північного Причорномор'я трапляється 9 класів, 10 порядків, 16 союзів, 41 асоціація, 8 безрангових та 16 дериватних угруповань. За геоботанічними даними з досліджуваної території описано новий клас природних лісових

угруповань *Dactylido glomerati-Populetea tremulae*. Високі показники різноманіття лісової та чагарникової рослинності пов'язані з аренним характером Нижньодніпровської області та давньою історією її формування, а також відірваністю території від аналогічних піщаних масивів та своєрідними умовами зволоження в западинах-блюдцях, які були передумовою для генезису піщаних гайків, що стало рефугіумом для унікальної берези дніпровської та для корінних угруповань класу *Dactylido glomeratae-Populetea tremulae*. Лісова та чагарникова рослинність Північного Причорномор'я ділиться на чотири типи: природні угруповання степової рослинності з участю чагарничків (клас *Festuco-Brometea*), природні угруповання чагарників (*Rhamno-Prunetea*, *Nerio-Tamaricetea*, *Franguletea*), природні угруповання лісів (*Dactylido glomeratae-Populetea tremulae*, *Salicetea purpureae*, *Alnetea glutinosae*), антропогенні деревно-чагарникові угруповання (*Rhamno-Prunetea*, *Pulsatillo-Pinetea sylvestris*, *Robinetea*).

34.17.02.0349/195441. Доповнення до флори судинних рослин НПП "Вижницький", Чернівецька область. Сичак Н.М. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.244-248. - укр. УДК 581.92.

Національний природний парк "Вижницький" створений у 1995 році, у 2007 році його територія збільшилася і нині площа парку становить 11238 га. Знаходиться він у Вижницькому районі Чернівецької області. У 2005 році вийшла друком монографія "Національний природний парк "Вижницький". Рослинний світ" (Чорней та ін., 2005), що є, по суті, першим зведенням щодо флори НПП "Вижницький". У цій монографії для території парку наведено 683 види судинних рослин. Метою роботи було проаналізувати наявні дані щодо флористичного складу національного природного парку "Вижницький". Матеріал був зібраний під час польової експедиції у 2014 році, та критичного перегляду гербарних зразків, які зберігаються у парку. Загалом для флори НПП "Вижницький" виявлено 88 нових видів і підтверджена наявність 13 видів, які раніше згадувалися лише для прилеглих до НПП територій, а на сьогодні виявлені безпосередньо на території парку. Наведені матеріали свідчать про актуальність подальших флорографічних та флороінвентаризаційних досліджень на території парку. Крім цього, унаслідок критичного опрацювання матеріалів, до списку видів флори парку додано чотири таксона, що включені до Червоної книги України: *Swertia perennis* L., *Corallorhiza trifida* Chbtl., *Leucorchis albida* (L.) E.Mey. *Orchis ustulata* L. Інформація про поширення цих видів є важливою для подальшого опрацювання планів менеджменту їхніх популяцій.

34.17.02.0350/195582. Видовий склад та екологічні особливості кліщів-фітосеїд (*parasitiformes*, *phytoseiidae*) у рослинних асоціаціях м. Виноградів (Закарпатська область). Штимак К.В. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.66-70. - укр. УДК 595.42(292.477).

У статті наведено результати досліджень видового складу кліщів-фітосеїд у рослинних асоціаціях м. Виноградів (Закарпатська область). Дослідження проведені протягом весняно-літнього періоду 2015 р. Проби відбиралися з дерев, кущів, трав'янистих рослин у міському парку, вздовж автодоріг, на закинутих присадибних ділянках. Під час дослідження встановлено показники індексу трапляння (Is), індексу домінування Палія-Ковнацьки (Di) та ступінь відносної біотопічної приуроченості (F). На території досліджень було взято 51 пробу, з яких 44 містили фітосеїдних кліщів. Загалом досліджено 20 видів рослин. У результаті досліджень вперше встановлено видовий склад та особливості поширення кліщів-фітосеїд у рослинних асоціаціях м. Виноградів. На території досліджень виявлено 8 видів 7 родів фітосеїдних кліщів: *Typhloctonus aceris* Collyer, 1957, *Amblyseius andersoni* Chart, 1975, *Euseius finlandicus* Oudemans, 1915, *Typhloctonus tiliarum* Oudemans, 1930, *Kampidromus aberrans* Oudemans, 1930, *Typhlodromus cotoneastris* Wainsrein, 1961, *Amblydromella* (s. str.) *rhenana* Oudemans, 1905, *Neoseiulus reductus* Wainstein, 1962. Встановлено, що у рослинних насадженнях м. Виноградів, найвищий індекс трапляння характерний для *E. finlandicus* та *A. rhenana*. Найменший показник індексу трапляння властивий *T. acerita* *N. reductus*. За показниками частоти трапляння кліщів-фітосеїду м. Виноградів, види поділяються на такі, що переважають рівень 10% (*E. finlandicus*, *A. rhenana*, *K. aberrans*, *A. andersoni*) та види, частота трапляння яких становить від 1 до 10% (*T. cotoneastris*, *T. tiliarum*, *T. aceris* та *N. reductus*). Виявлено, що найбільшу кількість рослин заселяє *E. finlandicus* (16 видів). На одному виді рослин трапляється *A. rhenana* та *N. reductus*. У результаті досліджень встановлено, що два види мають статус домінантів: *E. finlandicus* та *A. rhenana*. Статус субдомінанта характерний для *K. aberrans* та *A. andersoni*. Для *T. cotoneastris* та *T. tiliarum* властивий статус домінанта першого порядку. До другорядних членів комплексу належить *T. acerita* *N. reductus*. Для кожного виду встановлено ступінь відносної біотопічної приуроченості, що дозволяє зробити оцінку ступеня переваги місця перебування кліщів. Виявлено, що два види (*T. aceris* та *N. reductus*) належать до стенооекних, а 6 - до групи евритопних.

34.17.02.0351/195583. Особливості антропогенної трансформації трав'яних фітоценозів лісових екосистем Черкаської області. Мірошник Н.В. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.71-78. - укр. УДК 504.73.03:574.47+592.630*.

Метою нашого дослідження був аналіз еколого-ценотичної структури трав'яного покриву лісових екосистем Черкаської області як індикатора антропогенної порушеності лісів. Оскільки трав'яниста рослинність є одним з найпластичніших елементів лісів і першою реагує на зміни природного середовища, тому ми вирішили виявити зміни у структурі і динаміці трав'яного покриву лісових екосистем Черкаської області в умовах комплексного антропогенного впливу (аеротехногенного забруднення викидами промисловості та автотранспорту і рекреаційного навантаження) на прикладі лісових масивів Черкаського бору та Чигиринського соснового масиву. Стан фітоценозів Черкаського бору детально описаний нами у статтях (Мірошник, 2009, 2011). Зараз оцінимо екологічні спектри трав'яного покриву узлісних насаджень Черкаського бору (залежно від відстані до міста, як виявлення впливу рекреації, та відстані від Черкаської промагломерації - як впливу аеротехногенного забруднення). У Чигиринському сосновому масиві вивчали трав'яний покрив залежно від віддаленості від промагломерації та як контроль. Оцінено тип вегетативної рухливості рослин (за Раменським, 1971) як інтегральний показник ступеню стійкості виду у фітоценозі та як передумова його спроможності до захвату та утримання життєвого простору. У масивних лісах загальний розподіл вегетативно рухливих рослин різниться. Вегетативно рухливі (тобто з високою здатністю до захоплення простору) трави переважають в глибині Черкаського бору, тоді як на узліссі більше вегетативно нерухливих видів (не зважаючи на високий ступінь витоптаності ґрунтового покриву). У Чигиринському сосновому масиві переважають теж вегетативно нерухливі трави, що можна пояснити недостатністю зволоження, що перешкоджає розповсюдженню кореневищних видів. Нами виявлено, що в лісових екосистемах проходить трансформація трав'яного покриву у злаково-рудеральні ксерофітні угруповання, що зумовлено впливом комплексу негативних біотичних і абіотичних факторів - антропогенного порушення лісорослинних умов, ослаблення насаджень, рекреаційно-техногенного зрідження деревного намету, геліофітизації та ксерофітизації умов лісу, що сприяє рудералізації, адвентивізації трав'яного покриву; надходження фітотоксикантів, що містять азот, від Черкаської промагломерації, призводить до активізації поширення рослин-нітрофілів у міру наближення до джерела забруднення; адвентивні та інші нелісові види витісняють папороті та мохи; внаслідок збільшення кількості та активізації розвитку однорічників, ксерофітів, рудерантів та нітрофілів змінюється співвідношення екоморф, що в свою чергу спричиняє деградацію лісової екосистеми та поступове втрачання характерних рис лісової рослинності. Антропогенні зміни екологічних режимів обумовлюють домінування видів, які є толерантнішими до трансформованих лісорослинних умов.

34.17.02.0352/195586. *Peucedanum latifolium* DC. (*apiaceae* Lindl.) у Чернівецькій області: хорологічні та екологічні особливості. Токарюк А.І., Волюца О.Д., Бужак В.В., Чорней І.І. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.92-97. - укр. УДК 581.526.42 (477.85).

Повідомляється про хорологічні особливості *Peucedanum latifolium* DC. - виду, що у Чернівецькій області потребує охорони на регіональному рівні. Відповідно до літературних джерел та гербарних зборів відомо вісім місцезнаходжень виду з території Чернівецьчини, які зосереджені в долині р. Прут в межах Новоселицького району. На сьогодні тільки два з них є достеменно відомими, факт існування інших локалітетів виду потребує підтвердження, ймовірно вони втрачені, зважаючи на високий рівень антропогенної перетвореності території району. В умовах Чернівецьчини нечисельна і невелика за площею популяція *P. latifolium* приурочена до унікальних лучних угруповань, зосереджених вздовж залізничної колії неподалік с. Ванчиківці, де збереглися рідкісні предстваники галофітної флори регіону. Методом синфітоіндикації із застосуванням уніфікованих фітоіндикаційних шкал визначено екологічні характеристики угруповань за участю *P. latifolium*. Показано, що у дослідженому регіоні *P. latifolium* за відношенням до кислотного режиму ґрунту є субацидофілом (8,21), за відношенням до узагальненого сольового режиму ґрунту належить до групи семіевтрофів (7,95), за відношенням до вмісту засвоєваних форм азоту вид є геміантрофілом (5,29), за відношенням до водного режиму ґрунтів - мезофіт (10,55), а за відношенням до вмісту карбонатів у ґрунті належить до групи акарбонатофілів (6,88). За відношенням до термічного режиму клімату *P. latifolium* віднесено до групи субмезотермів (8,40); за відношенням до континентальності клімату він належить до геміконтиненталів (8,68); за відношенням до суворості зим *P. latifolium* є субкриофітом (за шкалою морозності $-14^{\circ}\text{C} \dots -10^{\circ}\text{C}$) (7,73). Необхідно відзначити, що межі толерантності *P. latifolium* до провідних едафічних факторів у дослідженому регіоні знаходяться в рамках екологічних амплітуд, зазначених для України (Didukh, 2011). В умовах Чернівецьчини *P. latifolium* є стенотопним видом, який формує багаточисельну популяцію на порівняно невеликій площі в особливих, специфічних, унікальних для цього регіону типах оселища. Зважаючи на обмежене поширення *P. latifolium* в Україні й високу созологічну цінність угруповань за його участю, пропонуємо включити його до регіонального переліку рідкісних і зникаючих видів рослин.

34.17.02.0353/195587. Рослинність Білоозерської ділянки Рівненського природного заповідника. Онищенко В.А., Андрієнко Т.Л., Прядко О.І. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.98-107. - укр. УДК 581.526 (477.81).

Стаття присвячена класифікації рослинності природно-заповідної території на північному заході України. Представлено 41 геоботанічний опис. Аналіз цих описів разом з літературними даними дозволяє виділити 10 класів, 16 союзів і 27 асоціацій. Найбільшу площу на території займають угруповання класів *Vaccinio-Piceetea* і *Scheuchzerio-Caricetea*. Клас *Vaccinio-Piceetea* представлений асоціаціями соснових лісів *Cladonio-Pinetum*, *Peucedano-Pinetum*, *Quercio-Pinetum*, клас *Scheuchzerio-Caricetea* - союзами *Sphagno-Caricion canescentis*, *Caricion canescenti-nigrae*, *Oxycocco palustri-Betulion pubescentis*. На особливу увагу заслуговують оліготрофні водні угруповання асоціації *Isontetum lacustris* класу *Litorelletea uniflorae*.

34.17.02.0354/195588. Біотопічне різноманіття трав'яних угруповань Центрального Поділля та їх созологічна оцінка. Вашеняк Ю.А. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.108-117. - укр. УДК 581.526.4 (477.43.44).

Дається класифікаційна схема рідкісних трав'яних біотопів відповідно до системи EUNIS, IV-VII рівнів, де IV, V рівень за флористичною класифікацією відповідає союзу, а VI рівень - асоціаціям, субасоціаціям та їх варіантам. Наведено порівняльну характеристику біотопів і синтаксонів рослинності, виділеної за флористичною класифікацією. Виділення синтаксонів проведено за допомогою прикладної програми JUICE, TWINSPAN Modified, PC-ORD та інтерпретації на основі вітчизняних та іноземних публікацій. Картування біотопів здійснювалось за допомогою програми ArcGIS. Побудовано класифікаційну систему біотопів до шостого-сьомого рівня. Загалом така схема налічує 25 одиниць VI рівня, 15 одиниць V рівня, 10 одиниць VI рівня. Оцінено ступінь рідкісності на Центральному Поділлі трав'яних біотопів та виявлено, що рідкісні лучні біотопи, що знаходяться під охороною Директиви 92/43/ЄЕС та Бернської Конвенції, мають спорадичне поширення в заплавах річок басейну річки Південний Буг. Дано порівняльну характеристику виділених біотопів та синтаксономічних одиниць на рівні союзів, асоціацій. Встановлено, що рідкісними трав'яними угрупованнями Центрального Поділля є угруповання класів *Festuco-Brometea*, союзів *Fetucion valesiacae*, *Cirsio-Brachypodium pinnati*, *Bromo-Festucion pallentis*, *Artemisio marschalliani-Elytrigion intermediae*; *Molinio-Arrhenatheretea*, союзів *Calthion*, *Cynosurion cristati*, *Alopecurion*; *Koelerio-Corynephoretea*, союзу *Sedo albi-Veronicion dillenii*. Проведено созологічну оцінку рідкісних біотопів з врахуванням факторів антропогенної трансформації, відновлювальності, положення у сукцесійному ряді, регіональної репрезентативності, характеру поширення, екологічної амплітуди, екологічних умов поширення, наявності інвазійних видів, ступеню гемеробності, співвідношення між типами стратегії, созологічної значущості, синфітосозологічного статусу. Проведено екологічну оцінку трав'яних угруповань на рівні союзів. Виділено 10 рідкісних біотопів з домінуванням *Sesleria heuffleriana*, *Stipa pulcherrima*, *S. pennata*, *Poa versicolor*. З використанням фітоіндикаційних методів оцінки впливу екологічних факторів на розподіл угруповань виявлено, що провідними факторами, які впливають на диференціацію біотопів є вологість ґрунту, аерованість, вміст карбонатів та вміст рухомих форм азоту. Ці фактори корелюють між собою на рівні 0,6-0,9 та сприяють розподілу трав'яних угруповань в межах Центрального Поділля.

34.17.02.0355/195589. Рід *Rubus* L. (rosaceae juss.) у флорі Заходу України: 4. підрід *Rubus* секції *Corylifolii* і *Caesii*, підроди *Idaeobatus* та *Cylactis*. Гончаренко В.І. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.118-121. - укр. УДК 582. 734: 581. 9 (477).

Рід *Rubus* L. є критичним та проблемним для систематики. На території заходу України проведена лише первинна інвентаризація різноманіття ожин, а інформація про поширення видів є фрагментарною. У статті наведено результати флористико-таксономічного дослідження підродів *Rubus* (секції *Corylifolii* і *Caesii*), *Idaeobatus* та *Cylactis* роду *Rubus* на заході України. У роботі використана концепція виду в роді *Rubus* запропонована Г.Вебером (Weber, 1985, 1995). Опрацьовано особисті гербарні збори та зразки з колекцій гербаріїв (CHER, KRA, KRAM, KW, KWNA, KWU, LE, LW, LWKS, LWS, MSKU, UU). Характеристика місцезростань подана згідно класифікації Г.Вебера (Weber, 1979). За результатами первинної інвентаризації на території заходу України виявлено 5 видів з секції *Corylifolii* (*R. orthostachys* G. Braun, *R. gothicus* Friderichsen et Gelert ex E.H.L.Krause, *R. haesitans* Martensen et Walsemann, *R. fasciculatus* P.J.Muller, *R. fabrimontanus* Spribille) та *R. caesius* L., *Rubus* x *pseudoidaeus* (Weihe) Lejeune з секції *Caesii* підроду *Rubus*. Підроди *Idaeobatus* та *Cylactis* представлені по одному виду *R. idaeus* L. і *R. saxatilis* L. відповідно. Широко поширеними на території заходу України є *R. caesius* та *R. idaeus*. *R. saxatilis* спорадично трапляється на рівнинній частині території дослідження. В Українських Карпатах трапляється дуже рідко та не виявлений у Закарпатській області. *R. orthostachys* трапляється на території Волинської, Львівської та Чернівецької областей. *Rubus* x *pseudoidaeus* виявлений на території Закарпатської, Львівської та Волинської областей. *R. gothicus* та *R. haesitans* поширені на території Закарпатської області. *R. fasciculatus* і *R. fabrimontanus* відомі з поодиноких локалітетів. Серед виявлених видів переважають види із європейським типом ареалу. Європейсько-західносибірський тип ареалу має *R. caesius*. Європейсько-азіатський тип ареалу має *R. idaeus*. Європейсько-сибірський тип ареалу має *R. saxatilis*. Для кожного виду подано інформацію про екологічні особливості, поширення на заході України і загальний ареал, таксономічні та номенклатурні цитати.

34.17.02.0356/196844. Мікроклональне розмноження цінних генотипів *Taxus baccata* L. Лісовий М.М. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.29-35. - укр. УДК 630*174.754:631.

Проаналізовано низку літературних джерел, які стосуються тематики досліджень. Наведено перелік найпоширеніших у садово-парковому господарстві декоративних відмін *Taxus baccata* L. Охарактеризовано основні етапи застосованої методики

проведених досліджень: схему проведення стерилізації експлантів; склад живильних середовищ для ініціації, мультиплікації та укорінення *in vitro*; субстрат для адаптації рослинрегенерантів до ґрунтових умов. Представлено отримані результати експериментальних досліджень з розмноження мікроклонуванням тиса ягідного типової форми та двох його декоративних відмін: 'Fastigiata' та 'Aurea'. Узагальнено та проаналізовано отримані результати.

34.17.02.0357/196847. Особливості перебігу періоду спокою *Morus alba* L. та її декоративних форм в умовах Правобережного Лісостепу України. Вітенко В.А. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.46-54. - укр. УДК 634.017.

Досліджено особливості перебігу періоду спокою *Morus alba* L. та її декоративних форм: М. а. 'Pendula', М. а. 'Globosa', М. а. 'Pyramidalis', М. а. 'Contorta', М. а. 'Tatarica' та М. а. 'Macrophylla' в умовах Правобережного Лісостепу України (Уманського національного університету садівництва та Національного дендрологічного парку "Софіївка" НАН України). Встановлено, що рослини, які зростають на цій території, мають короткий період вимушеного спокою, але під дією зовнішніх чинників (низької температури повітря, зниження освітлення) він переходить у вимушений тривалий. Визначено, що найкоротший період вимушеного періоду спокою притаманний М. а., а найдовший - М. а. 'Macrophylla' та М. а. 'Pyramidalis'.

34.17.02.0358/196849. Дендрофлора Мало-Туряньського лісництва: аналіз та охорона. Гайдукевич М.Є., Лисенко М.О. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.62-68. - укр. УДК 630*580.

Досліджено дендрофлору фітоценозів Мало-Туряньського лісництва ДП "Вигодське лісове господарство" ("Вигодське ЛГ"). Обстежено лісові насадження лісництва, складено конспект дендрофлори, проведено її аналіз, досліджено заповідний об'єкт лісництва - ботанічну пам'ятку природи загальнодержавного значення "Осії". У лісових насадженнях Мало-Туряньського лісництва виявлено 58 видів деревних рослин, які належать до 36 родів та 20 родин. Найчисельніша за родовим та видовим складом - родина Розових, яка займає близько 16% дендрофлори. За життєвими формами рослини поділяють на дерева (53%), кущі (40%) та кущики (7% дендрофлори). На території лісництва з 1975 р. охороняють, як ботанічну пам'ятку природи загальнодержавного значення, заповідне урочище "Осії", де панують мішані букові праліси. Надано деякі практичні рекомендації стосовно збереження та охорони рослинного покриву лісництва загалом та заповідного об'єкта "Осії" зокрема.

34.17.02.0359/196854. Інвентаризація живоплотів Уманського національного університету садівництва та шляхи покращення їх стану. Мамчур В.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.98-105. - укр. УДК 657.371:630*27(477.46).

Досліджено 15-20-річні насадження бордюрів, живоплотів і живих стін, які були висаджені на території університету садівництва для підвищення естетичності, декоративності та функціональності території. Проведено інвентаризацію, здійснено аналіз стану живоплотів, розроблено проект екологічних засад з удосконалення живоплотів. Виявлено, що живоплоти характеризуються виразністю композицій, тривалість формування яких залежить від участі в насадженні декоративних дерев і чагарників. З віком набувають виразності силуети поодинокі розташованих дерев-солітерів. Поступово відмирають чагарники і недовговічні дерева. Запропоновано збагатити живоплоти завдяки *Ailanthus altissima*, який є пріоритетним видом у переліку деревних рослин, найбільш придатних для створення всіх категорій зелених насаджень.

34.17.02.0360/196857. Адаптаційна здатність та особливості росту підвидів сосни жовтої (*Pinus ponderosa* L.) у географічних культурах в умовах Харківщини. Нейко І.С., Лось С.А., Плотнікова О.М. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.116-121. - укр. УДК 630*165.6.

Досліджено адаптаційну здатність, стан і продуктивність підвидів сосни жовтої у географічних культурах. Проведено порівняння інтенсивності росту, селекційної структури та стану кліматипів. Встановлено, що підвид *Pinus ponderosa* subsp. *Ponderosa* (Douglas ex Lawson) характеризується значним переважанням за висотою, кращою селекційною структурою та станом порівняно з іншими підвидами в умовах Харківщини. Виявлено що за сукупністю показників збереженості, продуктивності якісної структури та стану переважають такі походження цього підвиду: 819 (Darbi, M), 865 (Bend, OR) та 866 (Okanogan, W).

34.17.02.0361/196858. Особливості стану та росту культиварів тополі у фазі приживлення на плантаціях Волинського Полісся та Опілля. Шилін І.С. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.122-128. - укр. УДК 630*[232+17]:582.623.2(477.82).

Охарактеризовано стан і ріст у висоту сімнадцяти культиварів тополі у науководослідних плантаціях Волинського Полісся та Опілля у фазі приживлення та фактори, що на них впливають. За виявленими особливостями виокремлено найбільш перспективні клони для вирощування на ділянках вологого гіротопу суборового, су дібровного і дібровного трюфотопів регіону. Установлено, що тривалість укорінення живців тополі залежить від лісорослинних умов і успішніше проходить у вологих судібровах. Кращим станом і більшою збереженістю культиварів тополі у фазі приживлення характеризувалися плантації, закладені у дібровних умовах.

34.17.02.0362/196860. Морозостійкість культиварів *Acer platanoides* L., перспективних для висаджування у міських умовах. Манько М.В., Олексійченко Н.О., Китаєв О.І., Кривошапка В.А., Соваков О.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.133-139. - укр. УДК 58.036.5:674.031.772.224.2:(712.41).

Визначено потенційну морозостійкість *Acer platanoides* L. і його культиварів в умовах Києва та проведено порівняльну оцінку отриманих показників. Установлено, що найвищий рівень стійкості до низьких температур характерний для рослин А. р. 'Golden Globe', А. р. 'Princeton Gold' і А. р. 'Globosum'; найменш стійкими є А. р. 'Cleveland' і А. р. 'Columnare'. Усі досліджені культивари за сумарним рівнем пошкодження різних частин пагона розташовано у послідовний ряд морозостійкості. За результатами досліджень, для використання у міських насадженнях запропоновано культивари із цінними декоративними властивостями та високим рівнем стійкості до низьких температур.

34.17.02.0363/196861. Дендропарк Клесівського лісництва - перлина топіарного мистецтва в Україні. Олексійченко Н.О., Дзиба А.А., Подольова М.О. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.139-145. - укр. УДК 712.2:582.091.097(477.41.42).

Наведено результати інвентаризаційних досліджень елементів топіарного мистецтва в дендропарку Клесівського лісництва на сучасному етапі розвитку. Нині сформовані насадження представлені 18 видами та культиварами деревних рослин (111 екземплярів деревних рослин, що сформовані у вигляді 35 форм). Виявлено велике різноманіття топіарних елементів - власне живоплотів, а також живих стін, бордюрів, зелених диванів та арок. У дендропарку є значна кількість типових та унікальних форм фігурної стрижки рослин.

34.31 Фізіологія рослин

34.17.02.0364/194725. Вплив NaCl засолення на ріст та пігментну систему *Fagopyrum esculentum* Moench. та *Vicia faba* L. Деркач І.В., Романюк Н.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.308-319. - укр. УДК 581.19:633.12:633.37.

Досліджено динаміку росту, вміст хлорофілів та феофітінів у рослинах бобів кінських та гречки посівної на 7-14 доби впливу NaCl в умовах піщаної культури. Збільшення концентрації солі в субстраті супроводжувалось пригніченням росту, зменшенням площі асиміляційної поверхні, маси сирової та сухої речовини. Практично у всіх варіантах спостерігалась обернена залежність між збільшенням концентрації солі та вмістом пігментів. Виявлено відмінності у реакціях пігментної системи рослин на дію токсиканта. У листках гречки на 7 добу дії 100 мМ NaCl та 10 добу за дії 120 мМ NaCl різко підвищувався вміст хлорофілів та феофітину а. На 10 та 14 доби впливу NaCl спостерігали зменшення загальної суми хлорофілів і феофітінів та зниження величини співвідношення хлорофіл а/б. У листках бобів загальна сума хлорофілів знижувалась на 19-32% за дії 300 мМ NaCl, тоді як 250 мМ NaCl на 10 та 14 доби істотно не впливала на величину цього показника. Вміст феофітінів у листках бобів знижувався на 7 та 10 доби впливу солі і підвищувався на 18-27% щодо контролю на 14 добу. Співвідношення хлорофіл а/б у бобів, на відміну від гречки, на всіх часових точках перевищувало контроль. Виявлені зміни у вмісті пігментів у гречки та бобів, ймовірно, пояснюються видовими відмінностями у шляхах накопичення та транспортування токсичних іонів та механізмах адаптації до їхньої дії.

34.17.02.0365/195577. Вплив сольового стресу на вміст проліну та поліфенольних сполук у *Arabidopsis thaliana*. Діденко Н.О., Волков Р.А., Панчук І.І. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.35-39. - укр. УДК 577.1+577.2.

Засолення ґрунтів зумовлює виникнення у рослин осмотичного та оксидативного стресу. Пролін у рослинній клітині виконує роль осмопротектора та може виступати антиоксидантом. Відомо, що накопичення проліну в рослин відбувається після впливу посухи, високих і низьких температур, дії ультрафіолетового випромінювання, при вирощуванні за підвищених концентрацій важких металів. Складовою частиною антиоксидантної системи є також поліфенольні сполуки. У рослинах синтез і накопичення поліфенольних сполук стимулюється у відповідь на біотичні та абіотичні стресові впливи. Проте, місце проліну та поліфенольних сполук у розвитку первинної відповіді на гострий сольовий стрес вивчено недостатньо. Для з'ясування цього питання вивчалися зміни вмісту проліну та поліфенольних сполук в листках арабідопсису за дії 50, 100, та 200 мМ хлориду натрію протягом 4 та 8 годин. Для забезпечення швидкого надходження іонів натрію у рослину, при проведенні стресової обробки використовували відокремлені від коріння розетки рослин віком 5 тижнів. Отримані результати свідчать, що 4 годинна стресова обробка 200 мМ хлоридом натрію призводить до зростання вмісту проліну на 42%, а 8 годинна - на 78%. Підвищення концентрації поліфенольних сполук на 20 та 23% відбувається лише через 8 годин за дії 100 та 200 мМ NaCl, відповідно. Таким чином, підвищення вмісту поліфенольних сполук у тканинах листка спостерігається дещо пізніше і ефект є слабшим порівняно із вмістом проліну. Отримані дані вказують на залучення проліну та поліфенольних сполук до захисної відповіді рослинної клітини на швидке зростання концентрації іонів натрію у тканинах листків (гострий сольовий стрес).

34.33 Зоологія

34.17.02.0366/194702. Орнітологічні дослідження Іллі Борисовича Волчанецького на півночі Нижнього Поволжя (до 120-ліття з дня народження). Мосолова К.Ю., Зав'ялов Є.В., Табачишин В.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.121-123. - рос. УДК 598.2(470.44 .47).

Проаналізовано науковий вклад І.Б.Волчанецького у вивчення орнітофауни півночі Нижнього Поволжя. Події його життя значною мірою відображають етапи формування регіонального співтовариства орнітологів в першій половині ХХ століття, а також становлення даного напрямку у Саратовському державному університеті. Дослідження орнітофауни Саратовського краю розпочаті І.Б.Волчанецьким у 1922 р. та ініціювали значний ряд орнітологічних досліджень у регіоні. З ім'ям І.Б.Волчанецького у Саратовському університеті пов'язаний початок формування орнітологічної наукової колекції.

34.17.02.0367/194703. Особливості генезису орнітофауни на межі лісостепової та степової природних зон. Атемасова Т.А., Атемасов А.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.124-136. - рос. УДК 591.9 (477).

Приводиться аналіз динаміки ареалів деяких видів птахів на межі Лісостепової та Степової природних зон у Харківській області, що є центральною у Північно-Східному регіоні України. Виділено види, що зникли в регіоні за 120 років, що пройшли з моменту опублікування робіт М.О.Зарудного і М.М.Сомова. Зазначено повне зникнення видів, що були характерними для пустельно-степового фауністичного комплексу (дрофа, хохітва, чайка степова). Мають місце процеси вселення нових видів - переважно представників тропічної фауністичної групи (велика чепура, руда чапля, квак, підорлик малий). Для деяких видів констатовано відновлення колишнього ареала (огар, просянка). Антропогенна трансформація місцепомешкань призводить до зникнення, скорочення чисельності та зміни статусу низки видів.

34.17.02.0368/194704. Особливості взаємовідносин двох підвидів чорноголової трав'янки (*Saxicola torquata*) на півночі Кавказу. Банік М.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.137-144. - рос. УДК 598.288.5 (470.6).

Особливості взаємовідносин двох підвидів чорноголової трав'янки (*Saxicola torquata* s.l.) на півночі Кавказу проаналізовані на основі матеріалів Музею природи Харківського національного університету і експедиційних досліджень у Республіці Дагестан (Росія) у 1998 р. Представники раси *variegata* (східнопалеарктична група підвидів) надійно відрізняються від кавказьких трав'янок раси *gubicola* (західнопалеарктична група підвидів) за довжиною крила. Представники кавказьких популяцій *gubicola* відрізняються від східноукраїнських птахів того ж підвиду за розмірами, проте ці відмінності не є достовірними. Всупереч даним, що містяться у фауністичних зведеннях, ареал підвиду *gubicola* доходить на схід до окраїн Кавказької гірської країни. Для популяцій *gubicola* і *variegata* на півночі Кавказу характерним є висотне та екологічне розділення. Особливості розповсюдження і екології двох форм чорноголової трав'янки на півночі Кавказу підтверджують доведену на генетичному матеріалі видову самостійність західної та східної груп підвидів у Палеарктиці.

34.17.02.0369/194705. Мінливість розмірів районів ядерцевих організаторів у каріотипах зелених жаб. Бірюк О.В., Розанов Ю.М., Литвинчук С.М., Пасинкова Р.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.145-155. - рос. УДК 576.316.23: 597.851.

Пошук видоспецифічних маркерів на хромосомах озерної *P. ridibundus* та ставкової жаб *P. lessonae* є актуальним завданням для цілей вивчення цитогенетичних механізмів геміклонального успадкування на прикладі їх гібрида *P. esculentus*. У даній роботі було застосовано метод Аg-зabarвлення. Вивчено мінливість розмірів району ядерцевого організатора (ЯОР) у 65 особин батьківських видів та гібридів із 22 локалітетів. Виміри не показали значущих відмінностей у відносній довжині ЯОР на хромосомах батьківських видів. Припущення про те, що у гібридів ЯОРИ більш асиметричні за відносною довжиною, ніж у батьківських видів, теж не підтвердилось. Було зроблено висновок про те, що довжина ЯОР не може слугити надійним видоспецифічним маркером. Зареєстровані випадки подвоєння, а також відхилення від нормальної кількості ЯОР у каріотипах гібридів.

34.17.02.0370/194706. Колективні ночівлі чикотня (*Turdus pilaris* L.) у Харківській області. Брезгунова О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.156-162. - рос. УДК 598.288.4: 591.552.

У роботі описані особливості ночівельної поведінки чикотня (*Turdus pilaris* L.). Приведені дані розподілу 36 місць колективних ночівель у Харківській області. З них 77,8% були розташовані у межах заплавної тераси, а 16,7% пов'язані з яружно-балочною системою. Виявлено, що чикотні віддають перевагу декільком видам рослин - найчастіше ночують у заростях верби сірої (*Salix cinerea*) та очерету (*Phragmites australis*) (55,6%), а також у заростях інтродуцентів (*Acer negundo*, *Robinia pseudoacacia*, *Elaeagnus angustifolia*, *Gleditsia triacanthos*) (27,8%). Рідко влаштовуються на ночівлю у кронах верби білої (*S. alba*) (8,3%), заростях глоду (*Crataegus* sp.) і терну (*Prunus spinosa*) (5,6%). З 36 місць ночівель чикотнів 30 - це ділянки традиційних ночівель сорок. Виявлено, що 21 вид птахів приймає участь в формуванні спільних з чикотнем ночівель. В статті надані дані спостережень за ночівельною поведінкою чикотнів у період розмноження.

34.17.02.0371/194707. Оцінка сприятливості ділянки "Ліс на Ворсклі" державного природного заповідника "Білогір'я" для існування хижаків-норників. Брусенцова Н.О., Український П.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.163-171. - рос. УДК 502.53: 591.521: 599.742.(43+17).

Проведено вивчення розташування нір лисиці та борсука на ділянці "Ліс на Ворсклі" державного природного заповідника "Білогір'я". Проаналізовано вплив антропогенних, біотичних та абіотичних чинників на їх розташування. Закономірності, які були виявлені, були описані за допомогою лінійних регресійних моделей. За допомогою методу найменших квадратів (МНК) створена загальна для всієї території модель. Закономірності, що були виявлені, виявились нестабільними та змінюються у просторі. Для подолання проблеми просторової нестаціонарності застосовували метод географічно виваженої регресії (ГВР), за допомогою якого побудовані локальні моделі для осередків мережі 100x100 м. ГВР-модель показала себе ефективнішою, ніж МНК-модель. У неї вищий коефіцієнт детермінації та менше значення інформаційного критерію Акаїке. Закономірності, які були виявлені та описані, були використані для побудови карти відносної сприятливості території для існування лисиці та борсука.

34.17.02.0372/194708. Глобально рідкісні види лускокрилих (*Lepidoptera*) долини р. Оріль. Голобородько К.К., Пахомов О.Є., Махіна В.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.172-179. - укр. УДК 595.789+591.9.

Розглянуто сучасні особливості існування комплексу глобально рідкісних видів лускокрилих (*Lepidoptera*) в умовах долини р. Оріль. У результаті досліджень зареєстровано 46 видів, що мають різні охоронні статуси (14 видів занесені до списку МСОП; 22 - до Червоної книги України; 9 - до Європейського Червоного списку тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі; 46 - до Червоної книги Дніпропетровської та Харківської областей). Стратегію умов долини р. Оріль обумовлює формування складного зоогеографічного комплексу, представленого шістьма основними групами (палеарктичною - 35% зареєстрованих рідкісних видів, середземноморською - 22%, європейською - 13%, євросибірською - 13%, західнопалеарктичною - 11%, понтотазійською - 6%). Більшість знайдених глобально рідкісних видів лускокрилих (52%) належить до мезофільного угруповання, що цілком відповідає азональним умовам долини.

34.17.02.0373/194709. Чорний лелека (*Ciconia nigra*) у Білоруському Поозер'ї у 2001-2014 роках. Івановський В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.180-183. - рос. УДК 598.244.2(476.5).

У 2001-2014 рр. у Білоруському Поозер'ї на 10 гніздових ділянках простежено 27 випадків розмноження чорного лелеки. У гніздах з пуховими пташенятами було зафіксовано у середньому по 3,7±0,2 пташеняти на виводок. У гніздах з опереними пташенятами незадовго до вильоту зафіксовано в середньому 3,5±0,2 молодих на виводок. Успіх розмноження (n=9) склав 100%. За період, що розглядається, у порівнянні з 1991-2000 рр. ширина екологічної ніші за параметром "гніздовий біотоп" зменшилася з 1,776 до 1,200, а за параметром "порода гніздового дерева" спостерігається звуження з 5,319 до 2,778. Обговорюються можливі причини даного явища.

34.17.02.0374/194710. Історія вивчення орнітофауни сіл і природних біотопів Подільського Побужжя. Новак В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.184-190. - укр. УДК 598.

У роботі розглянуто історію дослідження орнітофауни Подільського Побужжя. Проаналізовано матеріали орнітологічних публікацій за останні 300 років, авторами яких є більш як 30 дослідників. Орнітофауна Подільського Побужжя інтенсивно досліджувалась, починаючи з 20-х років XVIII сторіччя: першим дослідником-орнітологом був Г.Рачинський. Чималий вклад у вивчення орнітофауни краю зробив К.Ф.Кесслер у середині XIX сторіччя, описуючи тваринний світ Київського учбового округу. Досить повне зведення з орнітофауни Поділля зробив у 30-ті роки XX сторіччя В.П.Храневич. Дослідження орнітофауни мають значну перерву: з середини 30-х і до початку 70-х років XX сторіччя. На початку 70-х років XX сторіччя вивчення орнітофауни Подільського Побужжя відновив В.І.Гулай, що опублікував більш 20 фундаментальних робіт. Наразі фауна Подільського Побужжя досліджує група науковців з Кам'янець-Подільського (М.Д.Матвеев), Львова (А.А.Бокотей), Києва (М.Л.Клестов, В.А.Костюшин), Хмельницької області (В.О.Новак, С.В.Ільїнський).

34.17.02.0375/194711. Сучасна характеристика іхтіофауни каналу "Дніпро-Донбас". Новицький Р.О., Кочет В.М., Христов О.О., Кузора В.Є. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.191-195. - укр. УДК 574.5 + 591.524.1(28) + 597.2 5.

В 2014 р. проведені комплексні дослідження іхтіофауни чотирьох ділянок каналу "Дніпро-Донбас". В складі рибного населення відзначено 26 видів риб. Практично всі зареєстровані види належать до лімnofільного екологічного комплексу, 3 види - реофіли. Спостерігається позитивний ефект від робіт з охорони водних біоресурсів каналу. В межах ділянок виявлено оптимізований розвиток і формування сталих популяцій аборигенних риб регіону. Спостерігається потужний біомеліоративний ефект від вселення рослиноїдних риб. Отримані первісні дані свідчать про наявність значного біопродукційного потенціалу каналу.

34.17.02.0376/194712. Кицівські піски - резерват рідкісних видів павуків (*Aranei*) Харківської області. Полчанінова Н.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.196-199. - рос. УДК 595.44.

Наведено список 62 видів павуків, знайдених в Кицівських пісках. Регіонально рідкісні види складають 29% локальної фауни, з них три види занесені до Червоної книги Харківської області (*Yllenus vittatus*, *Mustelicosa dimidiata*, *Xysticus mongolicus*), два види (*Yllenus arenarius*, *Philodromus pictus*) наводяться уперше для області. Для одинадцяти видів (*Aculepeira segetaria*, *Haplodrassus bohemicus*, *Micaria lenzi*, *Mustelicosa dimidiata*, *Philodromus pictus*, *Pellenes nigrociliatus*, *Sitticus penicillatus*, *Yllenus arenarius*, *Y. vittatus*, *Xysticus mongolicus*, *X. sabulosus*) це єдине відоме місцеперебування у північно-східній Україні.

- 34.17.02.0377/194713. Аналіз функціонального складу орнітофауни природного заповідника "Дніпровсько-Орільський". Пономаренко О.Л., Онуфрій Р.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.200-205. - укр. УДК 502.4+502.74:591.5+598.2.
Стаття описує сучасний стан орнітофауни природного заповідника "Дніпровсько-Орільський". На даний момент орнітофауна заповідника нараховує 185 видів птахів. Домінуючим за кількістю видів є водно-болотний орнітокомплекс (41,62%), субдомінантами - лісовий (31,35%) та узлісний (12,97%). За останні 8 років список орнітофауни збільшився на 9 видів. Основною тенденцією зміни орнітофауни заповідника є зменшення кількості гніздуючих видів та збільшення кількості мігрантів та видів, які гніздяться за межами заповідника, але постійно в ньому живляться. Причиною цього є обміління та заростання водойм та деградація заплавлених лісів. Частковим рішенням цієї проблеми можуть бути біотехнічні заходи: прочистка пригирлових ділянок проток та створення нових острівців та кіс.
- 34.17.02.0378/194714. Міграції та зимівлі мартина чорнокрилого (*Larus fuscus* Linnæus, 1758) в Азово-Чорноморському регіоні. Руденко А.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.206-215. - рос. УДК 598.243.8.
Робота побудована на аналізі опублікованих матеріалів по міграціях та зимівлях мартина чорнокрилого (*Larus fuscus* L.) у Азово-Чорноморському регіоні з кінця XIX століття до нашого часу. Проаналізовано зміни чисельності, просторового розподілу та фенологічні особливості міграцій та зимівлі. Особливу увагу приділено аналізу даних, отриманих автором під час облікових робіт у районі Тендрівської, Ягорлицької та Джарилгацької заток Чорного моря у 1984-2014 рр. У Азово-Чорноморському регіоні наприкінці XIX та у першій половині XX ст. чисельність мартина чорнокрилого була відносно низькою. Поступово вона зростала і у 1950-1970-х рр. була, очевидно, максимальною, після чого розпочалося поступове падіння. Це відповідає тенденціям змін загальної чисельності підвиду в Європі.
- 34.17.02.0379/194716. Внутрішньопопуляційні онтогенетичні стратегії у зелених жаб (*Pelophylax esculentus* complex). Усова О.Є., Кравченко М.О., Шабанов Д.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.223-238. - рос. УДК (57.022+57.032):591.84:591.158.1:597.851.
З використанням скелетохронології дослідили 575 представників *Pelophylax esculentus* complex (193 *P. ridibundus*, 348 диплоїдних і 34 триплоїдних *P. esculentus*) з Харківської області. Різноманітність жаб за віком і довжиною тіла описали за допомогою апроксимації за методом найменших квадратів двома лініями регресії, що відповідають відносно дрібнішим та більшим особинам одного віку. Дрібніших та більших особин порівняли за популяційнобіологічними параметрами і зареєстрували синдроми (комплекси пов'язаних ознак), що дозволяють розглядати їх як прояви внутрішньопопуляційних онтогенетичних стратегій (ВОС) малорозмірності та крупнорозмірності. ВОС малорозмірності/крупнорозмірності характеризуються низькою/високою швидкістю росту, раннім/пізнім початком участі у нересті самок і пізнім/раннім - самців, високою/низькою тривалістю життя, низькою/високою плодючістю самок і великою/низькою кількістю сезонів розмноження, в яких бере участь особина. Із застосуванням імітаційного моделювання показали, що відмінності *P. ridibundus* і *P. esculentus* за ВОС можуть забезпечувати їх стійке співіснування в геміклональній популяційній системі.
- 34.17.02.0380/194717. Роль екологічних і історичних факторів та міжвидової конкуренції в формуванні ареалів п'явок (*Hirudinida*). Утевський С.Ю., Владимирська М.В., Палатов Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.239-247. - укр. УДК 595.143: 57.063.6:591.522.
Досліджено і проаналізовано значення історичних, географічних і екологічних факторів, міжвидової конкуренції та гібридизації для видоутворення і формування ареалів у п'явок. Отримані результати щодо закономірностей поширення, філогеографії і репродуктивної біології свідчать про різні механізми формування ареалів у видів з наземними стадіями в життєвому циклі та у видів, які ведуть виключно водний спосіб життя. Видоутворення й формування ареалів видів, які не мають високої здатності розповсюджуватися на суходолі, відбувалося переважно через дію історичних факторів - виникнення географічних бар'єрів у минулому. Навпаки, види з наземними стадіями у життєвому циклі мають паскоподібні ареали, що простягаються зі сходу на захід і збігаються з головними природними зонами.
- 34.17.02.0381/194718. Перші відомості про ґрунтових нематод лучних екосистем Чернігівської області (Україна). Шевченко В.Л., Жиліна Т.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.248-253. - укр. УДК 595.132:574.4(477.51-2).
Вперше на території двох районів у північно-східній та північно-західній частинах Чернігівської області досліджена фауна ґрунтових нематод природних лучних екосистем, яка представлена 62 видами з 7 рядів. Найбільшим видовим різноманіттям та чисельністю характеризуються ряди *Tylenchida*, *Rhabditida* та *Dorylaimida*. Середня чисельність нематод в ґрунтових зразках становила 756 особин/100 г. Одинадцять видів траплялися більше ніж в 50% проб, найпоширенішим видом є *Aphelenchus avenae*. Зареєстровано 12 видів фітогельмінтів.
- 34.17.02.0382/194719. Форморфми в системі екоморф ґрунтових тварин. Жуков О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.254-266. - рос. УДК 595.142.3.
Метою роботи є встановити місце форморф ґрунтових тварин у діатропічній мережі, яка визначається екоморфічними матрицями. Форичні зв'язки створюють можливість фізичного транспорту об'єктів, речовин та енергії як у межах одного, так і між різними біогеоценозами. Активне пересування є специфічною особливістю тварин. Ґрунтові тварини формують екологічні зв'язки, сприяючи перенесенню інших живих організмів, або самі можуть використовувати інших тварин або рослин для поширення у просторі. Деякі групи ґрунтових тварин або самі виступають як активні агенти пересування живих організмів по ґрунтовому профілю, або значно сприяють цьому пересуванню. З іншого боку, у географічному аспекті розселення ґрунтових тварин на значні відстані за допомогою власних пристосувань неможливо. Тому більш рухливі організми на поверхні ґрунту або в повітрі є активним чинником розселення педобіонтів. Характеристикою особливості активної участі ґрунтової тварини у форичних зв'язках є її адаптація до пересування. Умови пересування в ґрунті настільки своєрідні, що привели до утворення спеціальних пристосувань у багатьох мешканців цього середовища. Ґрунт як середовище існування вимагає від живучих у ньому тварин певних адаптацій для пересування. У контексті консорціативної організації угруповань тварин ці адаптації мають взаємозалежний характер і з функціонального боку мають форетичне значення, на підставі чого можуть бути виділені екологічні групи ґрунтових тварин за ознакою їх форетичних особливостей - форморфми. Форморфічна структура є важливою функціональною ознакою угруповань ґрунтових тварин, тому що надає інформацію про переважні напрямки форетичної активності у відповідних екологічних умовах.
- 34.17.02.0383/194722. Реакція агресії у зяблика (*Fringilla coelebs* L. 1758) та пов'язані із нею поведінкові акти на водопої в природних та антропогенно змінених територіях. Маркова А.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.285-294. - укр. УДК 591.555.14.
Наведено дані стосовно прояву агресії зяблика (*Fringilla coelebs*) на місцях водопою у гніздовий період у Канівському природному заповіднику та державному дендрологічному парку "Олександрія". У Канівському природному заповіднику виявлено зв'язок агресії зяблика із поведінковими актами на водопої, чого не відмічено для території дендропарку. Проаналізовано міжвидові та внутрішньовидові контакти зябликів. Внутрішньовидова агресія більше виражена на території

природного заповідника, а міжвидова в умовах дендропарку. Загалом виявлено 20 видів птахів, на які зяблик агресивно реагує. У природних умовах показник агресії зябликів високо корелює із присутністю та чисельністю синиці великої (*Parus major*), гаїчки болотяної (*Parus palustris*) та кропив'янки чорноголової (*Sylvia atricapilla*), в умовах антропогенно зміненої території лише із наявністю та чисельністю синиці великої. Встановлено критичну відстань прояву агресії у внутрішньовидових конфліктах на рівні 50 см. У міжвидових конфліктах критична відстань варіює у межах від 15 см до 1,5 м.

34.17.02.0384/194723. Ихтиопланктон в планктонном сообществе в Мингечаурском водохранилище. Сеид-Рзаев М.М., Юсибова С.Д., Алиева С.И. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.295-299. - рос. УДК 597.08.591.3.591.53.

Приведены данные по видовому составу и количественному распределению ихтиопланктона и зоопланктона в разных районах Мингечаурского водохранилища с апреля по октябрь 2013 г. Показано, что структура видового состава и максимальная численность ихтиопланктона сопоставимы с таковыми с апреля по октябрь 1988 г., т. е. до негативных изменений в экосистеме Мингечаурского водохранилища, произошедших в 1990-х гг. В этом районе отмечено около 15 видов пелагических икринок и личинок рыб, принадлежащих к 2 семействам. Наиболее распространенными и многочисленными были лещ *Abramis brama*, вобла *Rutilus rutilus caspius*, речной судак *Sander lucioperca* и шемая *Alburnus chalcoides*. Выявлено, что максимальные концентрации ихтиопланктона в рассматриваемый период приходились на участки Самух и Геранбой (на глубинах до 15 м).

34.17.02.0385/194812. Стативна структура популяції і цикл розмноження *Lekanesphaera monodi* (Arcangeli, 1934) (Crustacea, Isopoda) в угрупованні обростання Одеської затоки Чорного моря. Варігін О.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.125-129. - рос. УДК 551.468.3(262.5).

Вивчена стативна структура популяції та особливості циклу розмноження *Lekanesphaera monodi* в угрупованні обростання Одеської затоки Чорного моря. Показана річна динаміка співвідношення статей у цих ракоподібних. Відзначено, що розмноження *L. monodi* починається пізньою весною і закінчується пізно восени, але найбільш інтенсивно цей процес відбувається влітку. Наведено дані по плодючості цього виду в умовах угруповання обростання. Показано зв'язок цього параметра з довжиною і масою ракоподібних. Наведено рівняння залежності сирі та сухої маси самців, яйценосних і неайценосних самок *L. monodi* від їх довжини.

34.17.02.0386/194813. Історія вивчення популяції червоного бабака (*Marmota caudata* Geoff., 1842) у західній частині Таласького Алатау. Токарський В.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.130-140. - рос. УДК 599.322.2 (477).

Проведено детальний аналіз літературних даних щодо стану популяції червоного бабака на території заповідника Аксу-Джабагли, отриманих протягом ХХ-ХХІ століть. Поселення бабаків зосереджені виключно на високогірних жайляу в поясі альпійських степів і верхньої субальпіки, на висоті 2000-3000 метрів над р. м., і приурочені до струмків, виходів ґрунтових вод і сніжників, де звірята протягом сезону забезпечені трав'янистим соковитим кормом. У теперішній час ареал бабаків прийняв плямистий характер з мозаїчним і стрічковим типом поселень. На площі 1800 га мешкає 102 родини (приблизно 320-330 особин). Заселені ділянки площею 0,5 до 2 км² відносно ізольовані одна від одної з щільністю 0,06 родин на гектар. Таким чином, 22700 особин червоного бабака ми вважаємо реальним числом на території Аксу-Жабаглінського заповідника. Це число характеризує ядро казахстанської популяції. Отримані дані можуть служити відправною точкою для об'єктивного прогнозування чисельності бабаків в існуючих природних поселеннях.

34.17.02.0387/194814. Біорізноманіття трематод риб транскордонного озера Джандар, Азербайджан. Шакаралієва Є.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.141-147. - рос. УДК 576.895.122.

У 2007-2015 роках на озері Джандар, розташованому на кордоні Азербайджану та Грузії, методом повного паразитологічного розтину автором досліджено 246 екземплярів риб, що належать до 18 видів, виявлено 21 вид трематод. Більшість виявлених видів - паразити кришталіка очей, кишечника і м'язів, в інших органах риб відмічено по 1 виду трематод. Всі знайдені види, за винятком одного, здатні паразитувати в представниках одного або декількох родин риб. Видів, зараження якими пов'язано з поїданням донних безхребетних, у бентофагі зареєстровано набагато більше, ніж в інших риб. У кишечнику хижаків відзначені трематоди проковтнутих ними риб. Серед виявлених трематод 11 видів є збудниками захворювань риб, а 2 види становлять небезпеку для людини.

34.17.02.0388/194815. Орнітофауна заказника загальнодержавного значення "Лучківський". Шупова Т.В., Чаплигіна А.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.148-156. - рос. УДК 598.574.472.

Наданий аналіз різноманіття орнітофауни заказника загальнодержавного значення "Лучківський", розподілу птахів за біотопами, змін в угрупованнях птахів, які відбулись за час роботи заказника (з 1996 р.). У гніздовий період відмічено 112 видів птахів, з яких 88 гніздяться. Середня щільність гніздування птахів складає 1,2±0,17 пар/км². У ландшафтно-генетичній структурі переважає група неморальних (17), древньонеморальних (12) та лісостепових (12) видів, а в екологічній - дендрофіли (46 видів). Найбільш чисельні в заказнику: зяблик ($P_i=0,09$), бджолоїдка ($P_i=0,06$), чорний дрізд ($P_i=0,05$). Найбільш низькі показники індексів видового багатства птахів відмічено для степових біотопів заказнику, найбільш високі - для лучних. Встановлено схожість угруповань птахів, що гніздяться у степових та лісових біотопах: 38 спільних видів, коефіцієнт Жакара - 0,6, Серенсена - 0,8. Рекреаційне навантаження у заказнику є помірним, на що вказує частка кампофілів (27,8%) та птахів приземно-чагарникового ярусу (19,3%).

34.17.02.0389/195430. Застосування препаратів поліненасичених жирних кислот у технології раннього вигодовування осетрових риб. Худа Л.В., Прусінська М., Худий О.І., Кушнірик О.В., Кольман Р., Липка Н.П. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.163-170. - укр. УДК 639.3.043:577.115.3.

Досліджували ефективність застосування препаратів поліненасичених жирних кислот, біоінкапсульюваних в науплії артемії, на ранніх етапах вирощування осетрових риб на прикладі гостроного осетра та стерляді прісноводної. Застосування в якості живого корму збагаченої артемії при вирощуванні ранньої молоді *A. oxycinchus* призводить до півтораразового збільшення маси личинок осетра при незмінній динаміці їх виживаності. Відмічено зростання вмісту ейкозапентаєнової та докозагексаєнової жирних кислот. Вигодовування збагаченою артемією личинок *A. ruthenus* хоч і не призводить до підвищення масонакопичення та суттєвих змін у жирнокислотному спектрі, проте дозволяє більше як удвічі скоротити смертність ранньої молоді стерляді. З огляду на встановлені тенденції ростових процесів досліджуваних видів осетрових, застосування збагаченої артемії слід починати з 10 доби активного живлення *A. oxycinchus* та 7-ї доби для *A. ruthenus*. Одержані результати вказують на необхідність розробки специфічної технології збагачення живого корму поліненасиченими жирними кислотами для стерляді прісноводної з урахуванням відмінностей жирнокислотного складу її передличинок.

34.17.02.0390/195435. Соотношение полов у различных фенотипов *Lekanesphaera monodi* (Arcangeli, 1934) в сообществе обростания Одесского залива Черного моря. Варигин А.Ю. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.200-205. - рос. УДК 551.468.3(262.5).

Виявлено відмінності в співвідношенні статей у різних фенотипів рівноногого ракоподібного *Lekanesphaera monodi*, який входить до складу угруповання обростання прибережної зони Одеської затоки Чорного моря. Визначено співвідношення самців і самок у п'яти основних фенотипів *L. monodi* (*uniformis*, *maculosa*, *lineata*, *albus* і *rubrum*), що мешкають на підводній поверхні гідротехнічних споруд у трьох районах найбільше самців було серед особин фенотипів *maculosa* і *uniformis*, відповідно. Встановлено мінливість в співвідношенні статей у *L. monodi* при переході від відкритої акваторії до напівзакритої з утрудненим водообміном. Співвідношення статей у різних фенотипів *L. monodi* залежить від конкретних умов мешкання в угрупованні обростання Одеської затоки Чорного моря. Найбільша кількість самців відзначено в першому відкритому районі серед особин фенотипу *lineata*. У другому і третьому районах найбільше самців було серед особин фенотипів *maculosa* і *uniformis*, відповідно. Частота зустрічальності цих трьох фенотипів була найбільшою у всіх досліджених районах. При переході від відкритого району до району з випуском дренажних вод і потім - до напівзакритого, загальна частка цих фенотипів збільшувалася з 84,5 до 88,6 і 91%, відповідно. У той же час фенотипи *albus* і *rubrum* були досить рідкісними. Їх зустрічальність в цьому ж ряду районів відповідно зменшувалася з 15,5 до 11,4 і 9%. У всіх вивчених районах в кількісному відношенні самки переважали над самцями. Найбільша відносна кількість самок була виявлена серед представників фенотипу *maculosa*, а самців - серед особин фенотипів *lineata*, *maculosa* і *uniformis*. Серед особин фенотипів *albus* і *rubrum* на одного самця доводилося від двох до трьох самок. Фарбування зовнішніх покривів *L. monodi* носить адаптивний характер. Всі п'ять вивчених фенотипів малопомітні на загальному тлі угруповання обростання, що дозволяє їм уникати нападу хижаків.

34.17.02.0391/196848. Екологія живлення оленів. Вудмаска І.В., Петрук А.П., Колісник Б.І. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.54-62. - укр. УДК 599.735.31 636.084.55.

Розглянуто особливості анатомічної будови і функціонування травної системи оленів з урахуванням видових відмінностей та типу живлення. Подано перелік рослин, які становлять основу кормової бази оленів. Висвітлено сезонні та вікові аспекти живлення оленів, динаміку змін кормових потреб залежно від фізіологічного стану тварин. На підставі аналізу світової літератури, викладено основні підходи до організації підгодівлі оленів за їх утримання у природних умовах та вольєрах, а також годівлі оленів на фермах. Для запобігання зменшенню чисельності популяції потрібний контроль природних кормових ресурсів та розроблення на основі їх аналізу кормових добавок, які дадуть змогу поповнювати дефіцит поживних і біологічно активних компонентів раціону.

34.35 Екологія

34.17.02.0392/193455. Синергетичний підхід до екологічної проблеми накопичення мулових осадів. Пляцук Л.Д., Черниш Є.Ю. // Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський нац. техн. ун-т нафти і газу, 2015, №2(12), с.94-99. - укр. УДК 628.

У статті запропоновано синергетичний підхід до проблеми накопичення мулових осадів. Здійснено аналіз і експериментальне вивчення якісних перетворень у системі анаеробної мікробіологічної деструкції стоків та їх осадів, що засновані на процесах автокаталізу та ефекті синергізму.

34.17.02.0393/194715. Стаціонарні екологічні дослідження балкового степу південного сходу України: попередні підсумки 25-річних спостережень. Токарський В.А., Ронкін В.І., Савченко Г.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.216-222. - рос. УДК 581.5; 591.5; 599 (477.54).

На ділянці яружно-балкової системи біля с. Нестерівка проводяться стаціонарні дослідження з 1991 р. За результатами картування відмічається зростання площ, де випасання відсутнє, з 10% до 60%, внаслідок скорочення площ з помірним випасанням з 50% до 10% та площ з інтенсивним випасанням з 40% до 30%. Зареєстровано дати та місця початку експансії деревинно-чагарникової рослинності. Описано перші етапи демутаційного процесу рослинності, що знаходилася на останньому ступені пасовищної дигресії. Родинні ділянки степового бабака нанесені на мапу, реєструється процес скорочення чисельності ділянок та його залежність від зменшення пасовищного навантаження. Обговорюються зміни у населенні найбільш значимих представників тваринного світу балкового степу та прилеглих територій.

34.17.02.0394/194720. Влияние изменений климата на параметры фотопериодической реакции у американской белой бабочки (*Hyrphantria cunea* Drury). Кулиева Х.Ф., Ахмедов Б.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.267-274. - рос. УДК 632.493:595.754.

В статье на основе литературных и экспериментальных данных (2003-2009 гг.) проведен анализ влияния изменений климата на фотопериодическую реакцию азербайджанской популяции американской белой бабочки *Hyrphantria cunea* Drury. Установлено, что в новых условиях, с одной стороны, увеличивается благоприятный для активного развития период, а с другой - возрастает скорость развития отдельных онтогенетических фаз, что создает возможность перехода от бивольтинизма к тривольтинному циклу развития с образованием дополнительных неполных поколений в переходных зонах (Баку-Апшерон).

34.17.02.0395/194721. Экологические особенности формирования трематодофауны моллюсков бассейна Средней Куры в пределах Азербайджана. Манафов А.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.275-284. - рос. УДК 576.895.122.

Статья посвящена результатам эколого-фаунистических и паразитологических исследований трематодофауны пресноводных моллюсков бассейна Средней Куры в пределах Азербайджана. С июля 2013 по март 2015 гг. обследовано всего 5161 особь пресноводных моллюсков, относящихся к 9 видам, были обнаружены партениты, церкарии и метациркарии 77 видов трематод. Среди выявленных паразитов около 20 видов в различных стадиях развития являются особо опасными паразитами человека и животных. Установлены причины, способствующие необычной концентрации этих паразитов в регионе, а также их широкому распространению и формированию новых трематодозных очагов. Указывается, что антропогенные воздействия являются основными причинами коренного изменения экосистем бассейна Средней Куры, за которыми последовали глубокие изменения в видовом составе и возрастной структуре популяции моллюсков - первых промежуточных хозяев трематод, благоприятствующие осуществлению цикла развития только определенного - специфического набора видов паразитов.

34.17.02.0396/195433. Залежність показника Редфілда від фаз водного режиму річкових екосистем. Руденко С.С., Дзензерська О.М. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.184-194. - укр. УДК 556.144.7.

Автори порівняли співвідношення Редфілда (RR) води річок Прут, Дністер і Сірет у межах Чернівецької області у фазу літньої межени та весняного водопілля. Проби води відбирали батометром Рутнера поблизу двох типів заплав - лісових та лучних. Статистичний аналіз здійснювали, використовуючи комп'ютерну програму Statistica 6.0. Відповідність розподілу показника Редфілда нормальному визначали за сукупністю критеріїв: збіжність медіани, середнього значення та моди, нульове значення індексів асиметрії та ексцесу, підтвердження гіпотези Н0 за критерієм Шапіро-Вілка. На основі непараметричної статистики

доведена достовірність різниці між розподілами цього показника у порівнюваних водних фазах. Показано, що відношення суми рангів показника Редфілда у фазу весняного водопілля до фази літньої межени для всіх річок є величиною сталою і становить 2,8. Для всіх річок Чернівецької області виявлено також більший розмах значень показника Редфілда у період весняного водопілля порівняно з періодом літньої межени. На основі калькулятора Редфілда встановлено, що у період весняного водопілля середні значення та медіани RR усіх досліджених річок Чернівецької області знаходяться в діапазоні сприятливого для розвитку зелених водоростей. У період літньої межени середні значення та медіани показника Редфілда води річок Сірет і Прут знаходяться в діапазоні сприятливого для розвитку синьо-зелених водоростей, а річки Дністер - в діапазоні, який характеризується мінімальним розвитком обох груп водоростей. За медіаною показника Редфілда встановлено такий спадний ряд для досліджених річок у період весняного водопілля: Дністер (229,5) > Прут (185,8) > Сірет (53,4). Натомість у період літньої межени медіани показника Редфілда для р. Прут та р. Сірету збігаються і спадний ряд набуває наступного вигляду: Дністер (18,4) > Прут = Сірет (5,8). Для обох фаз водного режиму річки Сірет зафіксована збіжність середнього значення та медіани показника Редфілда, що свідчить про менший внесок антропогенної складової у формування його значення для даної річки порівняно з двома іншими річками.

34.17.02.0397/195585. Демутаційні процеси в рослинному покриві техногенних екотопів Дрогобицько-Бориславського урбопромислового комплексу. Кагало О.О., Слободян Л.З. // *Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи)*. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.85-91. - укр. УДК 581.5(477.83).

На території Львівської області в результаті діяльності підприємств гірничовидобувної, хімічної та нафтопереробної галузей сформувався Дрогобицько-Бориславський урбопромисловий регіон. Найбільші площі в його межах зайняті техногенними типами екотопів, що сформувалися в ході видобутку озокериту, калійних і натрієвих солей та розробки нафтових шурфів, які тривають від середини XIX століття. Це відвали озокерито- й нафтовидобутку м. Борислав і хвостосховища й промайданчики Стебницького калійного заводу. Особливий тип техногенних екотопів становлять так звані шахтні поля в околицях міст Стубник і Борислав. Відповідно, у межах цих типів техногенних екотопів рослинний покрив зазнав докорінної трансформації. Демутація рослинного покриву на цих територіях відбувається переважно спонтанним шляхом. Для неї характерні різні стадії первинної сукцесії, що зумовлені часом припинення експлуатації території, екологічними характеристиками екотопу, що зумовлені природними й техногенними чинниками та наявністю джерела відповідних діаспор. При цьому відбувається формування фітоценозів з відповідно стійкою структурою, диференціацією екологічних груп рослин у відповідності з особливостями типів оселищ, збільшення видового різноманіття та підвищення господарської цінності територій.

34.17.02.0398/195593. Оцінка екологічного стану лучних екосистем на основі трофічних мереж. Буждиган О.Я., Руденко С.С. // *Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи)*. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.143-154. - англ. УДК 574.4:633.2.033.

Екологічні мережі включають компоненти екосистеми (організми та неживі елементи середовища) та множинні взаємодії між ними, що служать для обміну речовин, енергії та інформації, створюючи складну структуру і поведінку екологічних систем. Організація трофічної мережі відображає структуру екосистеми і її функції. Вивчення екологічних систем у вигляді мереж дало поштовх до швидкого розвитку нового аналітичного підходу в екологічній науці під назвою "Мережевий аналіз", що призвело до розвитку значної кількості індексів щодо оцінки стану трофічних мереж. Однак, залишаються прогалини щодо взаємозв'язків між показниками трофічної мережі та станом екосистеми. Крім того необхідно визначити фонові значення (порогові, еталонні значення та стандарти) для різних індикаторів для того щоб застосувати результати Екологічного Мережевого Аналізу для менеджменту екосистем. Мета даної роботи - інтегрувати Екологічний Мережевий Аналіз та емпіричний порівняльний аналіз для оцінки стану лучних екосистем Чернівецької області. Результати наших досліджень показують, що більшість показників трофічних мереж позитивно корелюють з одним та негативно корелюють з індексом синергізму трофічної мережі. Це доводить що дані показники різними методами відображають стан структурно-функціональної організації трофічної мережі. Визначивши взаємозалежності між показниками трофічних мереж та емпіричними параметрами екосистеми (а саме біомаса рослин, різноманіття комах, щільність великої рогатої худоби на луці, різноманіття угруповання ґрунтових мікроорганізмів, кислотність ґрунту та географічна локалізація екосистеми), продемонстровано роль кожного індексу трофічної мережі щодо стану екосистеми. Визначено фонові значення для кожного показника мереж досліджуваних лучних екосистем та оцінено відхилення даних показників від їх фонових значень. На основі цього для кожної з досліджуваних лучних екосистем встановлено її стан в порівнянні з фоновим значенням.

34.17.02.0399/196843. Вуглецевий баланс природних комплексів Західної України. Часковський О.Г., Миклуш Ю.С., Кюмерле Тобіас, Олофсон Понтус. // *Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.16-29. - укр. УДК 630*[5+64](477.83. 86).*

Землекористування є важливим фактором у глобальному циклі кругообігу вуглецю, зокрема внаслідок заростання лісом сільськогосподарських земель. Важливим є оцінювання впливу змін землекористування на обсяги депонування вуглецю в природних комплексах та їх вуглецевий потенціал. З використанням карт змін площ лісів та сільськогосподарських земель з 1988 по 2007 рр., які базуються на супутникових знімках, статистичних даних, моделі обліку вуглецю проаналізовано обсяги депонування вуглецю залежно від змін у землекористуванні у XX ст. і змодельовано потенційне депонування вуглецю до 2100 р. за різних сценаріїв обсягів вирубки лісів, лісовідновлення та лісорозведення. Майбутня експансія лісів буде, швидше за все, зберігати або навіть підвищувати регіональний тренд стоку вуглецю до 1,48 ТгС/рік. Це може надати істотні можливості емісії вуглецю для індустріальних районів і розвитку сільських регіонів.

34.39 Фізіологія людини і тварин. Моделювання розумових процесів

34.17.02.0400/193869. Структурні зміни міокарда та печінки у щурів із гіпофункцією щитоподібної залози на тлі комбінованого дефіциту йоду та міді. Гуранич Т.В., Багрий М.М., Воронич-Семченко Н.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.6-10. - укр. УДК 576.31+616.127+616.36+616-092.9+616.441-008.61+577.118.*

Досліджено структурні особливості міокарда й печінки у щурів із гіпофункцією щитоподібної залози на тлі комбінованого дефіциту йоду та міді. У досліджуваних органах виявлено розвиток дистрофічних процесів паренхіматозних елементів, едематозні зміни інтерстицію та порушення кровонаповнення: у міокарді - розвиток едематозного інтерстиційного процесу, зміни гістоархитектоники кардіоміоцитів, втрата поперечної посмугованості; у печінці - посилення балкової дисконфлексії, зумовленої поглибленням дистрофічних змін гепатоцитів із розвитком вакуольної дистрофії. Тому можна припустити, що в основі функціональних розладів з боку серця та печінки при гіпотиреозі лежать і структурні зміни у цих органах.

34.17.02.0401/193870. Морфометричні зміни в сітківці під впливом паклітакселу. Дельцова О.І., Геращенко С.Б., Довга Н.З. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.11-13. - укр. УДК 611.84+615.281+615.065.*

Дослідження показує патоморфогенез сітківки ока в динаміці розвитку ретинопатії, зумовленої введенням паклітакселу в сумарній дозі 8 мг/кг маси тіла в експерименті. Сітківка ока білих рандомбредних щурів була об'єктом експерименту протягом 27 днів і вивчалася за допомогою світлової мікроскопії з використанням комп'ютерного морфометричного аналізу. Отримані

результати встановлюють морфометричні критерії морфологічних змін сітківки на різних етапах розвитку паклітакселіндукованої ретинопатії.

34.17.02.0402/193871. Структурно-функціональні особливості гіпоталамо-гіпофізарно-тиреοїдної системи у тварин із дефіцитом йоду та селену. Николишин Л.В., Багрій М.М., Попадинець О.Г., Воронич-Семченко Н.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.14-19. - укр. УДК 616-021.2.+611.814+612.432+612.44+616-092.9+577.118.

У статті проаналізовано тиреоїдний статус та структурні особливості гіпоталамуса, гіпофіза і щитоподібної залози у щурів із йодною депривацією та на тлі комбінованого дефіциту йоду й селену. Виявлено, що у структурах гіпоталамо-гіпофізарної системи дослідних тварин виникають поліморфні дистрофічні порушення: вакуолізація нейроцитів і зміна їх форми, порушення тинкторіальних властивостей тигроїду, перичелюлярний та периваскулярний набряк, вакуолізація аденоцитів. Виявлені морфологічні зміни узгоджуються із структурними змінами тироцитів та ступенем порушення тиреоїдного статусу (розвитком гіпотиреоїдної дисфункції) і можуть характеризувати розлади центральних механізмів регуляції функціональної здатності щитоподібної залози. Доказано негативний вплив дефіциту селену на тиреоїдний статус.

34.17.02.0403/193872. Гістологічний стан внутрішніх органів щурів при тривалому внутрішньошлунковому введенні суспензії ксенодермального субстрату. П'ятницький Ю.С., Волков К.С., Дацко Т.В., Боднар П.Я. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.20-23. - укр. УДК 616.1 4-018 - 001:599.731.1.-035.51]-092.9.

В експерименті проведено вивчення гістологічного стану внутрішніх органів (стравоходу, шлунка, тонкої кишки, печінки, нирки, селезінки і брижових лімфатичних вузлів) після 90-денного внутрішньошлункового введення суспензії ксенодермального субстрату. Проведені дослідження встановили, що тривале харчове навантаження подрібненим субстратом кріоліфізованої ксеноскіри не спричиняє альтеративних змін внутрішніх органів. Відзначено компенсаторно-приспосувальну перебудову слизової шлунка і порожньої кишки та гепатоцитів на зміну харчового раціону щурів.

34.17.02.0404/193925. Структурні зміни деяких внутрішніх органів тварин із модельованою політравмою за умов корекції карбацетамом. Козак Д.В., Волков К.С. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.3-6. - укр. УДК 616.1 3-091.8-02:617-001.3 6-085.214.32]-092.9.

В експерименті на білих щурах проведені морфологічні дослідження печінки, серця і легень у динаміці після політравми за умов застосування карбацетаму. В ранній період експерименту при застосуванні корегуючого чинника гістологічно встановлені початкові ознаки регенерації структурних компонентів органів, що досліджувались. У віддалені терміни дослідження відбувалось суттєве відновлення структури судинної системи органів та відносна нормалізація часточково-балкової будови і гепатоцитів печінки, ардіоміоцитів міокарда, компонентів повітроносних шляхів і респіраторного відділу легень, порівняно з тваринами контрольної групи.

34.17.02.0405/193926. Стероїдні патогенетичні механізми довготривалого пентиленететра-золотого кіндлінгу. Прищеп О.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.7-10. - укр. УДК 616.853-08:615.213:616-092.9.

Нез'ясованими є патогенетичні механізми хронічного судомного синдрому, що спонукало автора провести низку дослідів, присвячених вивченню механізмів розвитку хімічного кіндлінга, індукованого тривалими (більше 90) введеннями пентиленететразолу (ПТЗ). Встановлено, що розвиток довготривалого ПТЗ кіндлінгу характеризується формуванням у тварин генералізованих клініко-тонічних судом з подальшою тонічною екстензією задніх кінцівок, збільшенням тривалості судомного нападу і скороченням латентного періоду перших судомних реакцій. Формування кіндлінга прискорюється в разі екзогенного введення кортикостерону (КС). Протягом формування довготривалого кіндлінга значно зростає концентрація ендogenous КС в плазмі крові, а також в гіпокампі щурів. Автор висловлює припущення стосовно патогенетичної ролі глюкокортикоїдних гормонів зокрема та стероїдної системи в механізмах хронічного судомного синдрому.

34.17.02.0406/193958. Відновлення м'язових та моторних порушень у щурів, що спричинені субарахноїдальною кровотечею під впливом модуляції нітратергічних механізмів. Петелкакі О.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.149-153. - укр. УДК 616.13-018.74.

За експериментальних умов субарахноїдального крововиливу (САК) у білих щурів досліджували вплив роздільного та сумісного введення пентоксифіліну (ПТФ) та цілостазолу (ЦЗ) на вираженість м'язових, моторних порушень та неврологічний дефіцит. Виявлено, що обидва фармакологічні препарати приблизно в однакому ступені відновлювали м'язовий тонус, координаційну активність щурів та їх моторний дефіцит неврологічних. В разі їх сумісного застосування були відзначено формування потенційованої захисної дії щодо порушень м'язової активності, моторної функції та координаційної здатності тварин. Позитивний вплив сумісного введення ПТФ та ЦЗ спостерігається протягом 72 год. Зважаючи на підсилення синтезу оксиду азоту як одного з механізмів реалізації ефектів обох фармакологічних сполук, автор доходить висновку про можливість досягти ефективної патогенетично орієнтованої фармакотерапії САК через активацію нітратергічних механізмів, які набувають патогенетичного значення за умов досліджуваної моделі.

34.17.02.0407/193968. Інтенсивність процесів вільнорадикального окиснення та стан антиоксидантної системи щурів, одночасно уражених адреналіном та тетрахлорметаном. Алексєвич К.О., Фіра Л.С., Штробля А.Л. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.5-9. - укр. УДК 599.32+615.9]-092.4.

Встановлено, що пошкодження міокарда токсичними дозами адреналіну на тлі тетрахлорметанового гепатиту викликає активацію процесів вільнорадикального окиснення, зокрема ліпопероксидації та окиснювальної модифікації білків та пригнічення системи антиоксидантного захисту, що проявляється зниженням активності каталази та вмісту відновленого глутатіону в сироватці крові, печінці та серці щурів, а також зниженням вмісту церулоплазміну уже через 3 год після поступлення кардіотоксину в організм.

34.17.02.0408/193974. Структурна організація аномально розташованих сухожилкових струн лівого шлуночка серця людини. Федонюк Л.Я., Малик Ю.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.32-39. - укр. УДК 611.127.018.28.

Визначення топографії аномально розташованих сухожилкових струн лівого шлуночка стосовно до внутрішніх структур серця та вивчення їх морфологічних особливостей необхідно для прогнозування та попередження ускладнень, які виникають в осіб з аномально розташованими сухожилковими струнами. В роботі представлені результати макроскопічного, мікроскопічного, гістохімічного, імуногістохімічного та електронно-мікроскопічного методів дослідження аномально розташованих сухожилкових струн, які не кріплені до стулок мітрального клапана, а ектопічно фіксувалися до "вільних" ділянок стінки лівого шлуночка, міжшлуночкової перегородки, соскоподібних м'язів, перетинаючи порожнину шлуночка.

34.17.02.0409/193976. Індивідуальна анатомічна мінливість вен твердої оболони головного мозку людини. Федоров Д.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.46-49. - укр. УДК 611.145.11:616.145.11] - 056.

Робота присвячена вивченню індивідуальних особливостей венозного відтоку від твердої оболони головного мозку людини залежно від форми гловки. Вивчалися основні шляхи венозного відтоку від конвексимальної та базальної поверхонь оболони, кількість і розміри вен, особливості їх анастомозування.

34.17.02.0410/194033. Структурна організація судинної оболонки очного яблука за умов впливу опію в експерименті. Головацький А.С., Підвальна У.С. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.7-11.* - укр. УДК 611.84:617.7:576.2.

В статті подані результати експериментального дослідження щодо закономірностей змін структурної організації судинної оболонки очного яблука при довготривалому впливі на організм наркотичного анагетика налбуфіну. Матеріал представлений напівтонкими гістологічними зрізами судинної оболонки очного яблука білих щурів. Через 4 тижні введення налбуфіну в судинній оболонці очного яблука виявлено розширення та переповнення кров'ю гемокапілярів власне судинної оболонки та навколосудинний набряк. У поодиноких судинах війкових відростків еритроцити розташовуються у вигляді монетного стовпчика, спостерігається адгезія еритроцитів до люмінальної поверхні ендотеліоцитів. Через 6 тижнів введення налбуфіну збільшується кількість пучків колагенових волокон в основній пластинці власної судинної оболонки. Подекуди стінки капілярів пошкоджена і наявний вихід крові за межі судин (мікрокрововиливи). Війковий м'яз стоншений, війковий вінець дезорганізований. Війкові відростки фрагментовані, епітелій, що їх вкриває, дезорганізований, відростки потовщені, вкорочені. Шари райдужки чітко не диференціюються.

34.17.02.0411/194034. Структурні зміни в надниркових залозах протягом місяця у щурів після опіку шкіри, яким перших сім днів вводили розчин НАЕС-LX-5%. Дзевульська І.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.12-16.* - укр. УДК 611.814.3:611-018]:616-001.17-092.4-08.

При гістологічному дослідженні у щурів, яким після опіку шкіри 2-3 ступенів площею 21-23% поверхні тіла перші сім днів вводили розчин НАЕС-LX-5% у дозі 10 мл на кг, порушення мікроциркуляції та накопичення набрякової рідини в сполучнотканинній стромі надниркових залоз, дистрофічні та некробіотичні зміни в ендокриноцитах клубочкової, пучкової та сітчастої зон кіркової речовини, а також ендокриноцитів мозкової речовини були менш вираженими, ніж у щурів, яким після опіку шкіри вводили 0,9% розчин NaCl та майже однотипні зміни при введени розчину Лактопротеїну з сорбітолом в аналогічні терміни спостереження.

34.17.02.0412/194724. Аналіз фонові електрокортикограми щурів в умовах довготривалої дії гідрокарбонатного навантаження. Бурцева Д.О., Лукашов С.М., Заєць Н.С., Ляшенко В.П., Крупка А.В. // *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.300-307.* - укр. УДК 612.82:612.014.4.

Досліджували вплив гідрокарбонатного навантаження на електричну активність кори головного мозку щурів. Встановлено, що у щурів, які отримували NaHCO_3 впродовж 22 тижнів експерименту, спостерігались процеси десинхронізації електричних коливань, обумовлені ростом абсолютної та нормованої потужності хвиль альфа- та бета-діапазонів. Інтенсивність десинхронізації залежала від періоду експерименту. Зміни електричної активності кори головного мозку щурів, які перебували під дією гідрокарбонатного навантаження, носили фазовий характер і, можливо, свідчили про формування нового гомеостатичного стану та адаптаційно-компенсаторної стрес-реакції.

34.17.02.0413/194797. Антиоксидантна система у скелетних м'язах та крові щурів при гіперглікемії та дії цитрату цинку. Слівінська О.М., Сеньків О.М., Іскра Р.Я. // *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.5-10.* - укр. УДК 678.048:591.175.

У статті наведені дані про вплив цитрату цинку на показники антиоксидантної системи у скелетних м'язах та крові щурів за експериментального цукрового діабету (ЕЦД). За умов ЕЦД було виявлено зниження активності ензимів антиоксидантного захисту та зростання вмісту гідропероксидів ліпідів у скелетних м'язах і крові, а також збільшення вмісту ТБК-активних продуктів у скелетних м'язах щурів відносно тварин контрольної групи. За умов додавання до раціону щурів із ЕЦД цитрату цинку в дозі 20 і 50 мг Zn/kg маси тіла спостерігалось зростання активності досліджуваних ензимів і зниження вмісту гідропероксидів ліпідів у скелетних м'язах і крові та підвищення рівня відновленого глутатіону в еритроцитах, що може свідчити про активацію антиоксидантних процесів за дії цитрату цинку та нормалізацію фізіолого-біохімічного стану організму щурів.

34.17.02.0414/194802. Стійкість до стресу дрозофіл, адаптованих до умов гіпоксії. Березовський В.Я., Чака О.Г., Плотнікова Л.М., Левашов М.І., Літовка І.Г., Янко Р.В. // *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.45-53.* - укр. УДК 612.273.2:612.014.43:577.23.

Проведено визначення резистентності до гіпоксії *D. melanogaster* ліній Oregon-R та Canton-S. Дрозофіл контрольної групи (I) утримували при звичайному вмісті кисню (21%). Було виділено субпопуляцію високостійких (ВГ - II група) та низькостійких (НГ - III група) до гіпоксії *D. melanogaster*. Дрозофіл II та III групи протягом 16 поколінь інкубували в умовах постійної нормобаричної гіпоксії (8-10% O_2). Відмічено зростання стійкості самців та самок дрозофіл II групи до підвищеної температури. Терmostійкість самців та самок мушок III групи обох ліній знизилася. Зросла кількість особин із позитивним фототаксисом, як самців, так і самок дрозофіл лінії Canton-S ВГ групи, та в групі НГ самок обох ліній. Збільшилася резистентність до аліментарної депривації самців та самок лінії Canton-S груп ВГ та НГ. У лінії Oregon-R стійкість до аліментарного стресу підвищилася тільки у самок II групи. Відмічено суттєве зростання стійкості до гіпоксії дрозофіл ВГ групи незалежно від статі. Підвищення резистентності до стресу відбувалося тільки у ВГ дрозофіл, а у особин НГ групи ефект перехресної адаптації не спостерігався.

34.17.02.0415/194817. Вживаність сім'яників новонароджених мишей при їх алотрансплантації дорослим тваринам під ниркову капсулу чи всередину сім'яника. Пахомов О.В. // *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.165-172.* - укр. УДК 611.631.084.089.

У представленій роботі нами був проведений порівняльний аналіз вживаності і розвитку трансплантата сім'яників новонароджених тварин в імунопривілейованому органі, а саме у сім'янику дорослої тварини, з вживаністю в неімунопривілейованому - під нирковою капсулою. Трансплантат під нирковою капсулою не розвивався. Він відторгався за гострим механізмом упродовж перших 2-3 тижнів після операції. Сім'яник новонароджених мишей був здатний розвиватися тільки в умовах інтратестикулярної трансплантації. Через 15 днів після інтратестикулярної трансплантації в сім'яних каналцях трансплантата утворювалися сперматоцити першого порядку. В подальшому спостерігалось зростання реакцій імунологічного відторгнення, яке призводило до поступової деструкції сім'яних каналців. Судячи з картини спостереження, механізм відторгнення трансплантату був хронічний, на що вказує наявність донорських клітин через 60 днів після трансплантації та відсутність вогнищ лімфоцитарного інфільтрату. При інтратестикулярній трансплантації клітинний механізм, що характерний для гострого відторгнення, не був реалізований повністю. Цей факт вказує на можливість використання в якості місця для трансплантації сім'яника дорослої особини. Він здатен за певних умов подовжувати вживаність донорської тканини. Крім того, в роботі було показано можливість використання сім'яника новонароджених як об'єкту для трансплантації.

34.17.02.0416/194818. Гематокрит як критерій оцінювання реакції еритроцитів на зміну осмоляльності середовища. Семіонова К.А., Ніпот О.Є., Орлова Н.В., Шпакова Н.М. // *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.173-178.* - рос. УДК 612.11:577.352.462.

Проведено порівняльне вивчення зміни гематокриту ссавців (людина, бик, кролик, щур) залежно від концентрації NaCl в середовищі при 0 і 37°C. Показана нелінійна зміна показників гематокриту із зростанням концентрації NaCl. При цьому мінімуми гематокритних залежностей спостерігаються в середовищах: 0,4 моль/л NaCl - для еритроцитів людини і коня, 0,3-0,4 моль/л NaCl - щура, 0,4-0,6 моль/л NaCl - кролика, як при 37°C, так і при 0°C. Клітини бика, на відміну від еритроцитів інших досліджуваних ссавців, демонструють мінімальне значення гематокриту при більш високій концентрації NaCl - 1,0 моль/л тільки при 37°C.

34.17.02.0417/195427. Вміст молекул середньої маси та олігопептидів у крові та тканинах щурів за умов розвитку кислотного опіку стравоходу. Коваль Т.В., Ішук Т.В., Раєцька Я.Б., Савчук О.М., Остапченко Л.І. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.143-148. - укр. УДК 616.329-001.37-053. Опік супроводжувався тривалими порушеннями білкового обміну, що призводить до патологічних змін у функціонуванні різних органів та систем. Основним діагностичним критерієм тяжкості кислотного опіку є визначення рівня загального білка та альбуміну, що є основними біохімічними показниками сироватки крові, за якими можна охарактеризувати функціональний стан організму та оцінити ступінь метаболічних порушень за умов досліджуваної патології. Рівень даних показників знижувався найбільше на 1 та 7 доби порівняно з контрольними значеннями. Показано, що при моделюванні кислотного опіку стравоходу 2 ступеня у статевозрілих щурів відбувалась ендогенна інтоксикація. В ході дослідження розвитку кислотного опіку стравоходу встановлено найвищий рівень маркерів ендогенної інтоксикації (олігопептидів та молекул середньої маси) в сироватці крові статевозрілих щурів на 1 добу експерименту. При дослідженні маркерів ендогенної інтоксикації в гомогенатах клітин печінки, селезінки, слизової стравоходу щурів встановлено найвищий рівень інтоксикації на 15, 21 доби за умов кислотного опіку стравоходу 2 ступеня. Рівень молекул середніх мас та олігопептидів змінювався залежно від метаболічного стану організму і був прогностичним критерієм порушення обмінних процесів. Накопичення їх є не тільки маркером ендотоксикації, надалі вони посилюють перебіг патологічного процесу, набуваючи роль вторинних токсинів, впливаючи на життєдіяльність всіх систем і органів. У зв'язку з цим, пошук препаратів які володіють антитоксичними властивостями є важливим у лікуванні опікових хворих.

34.17.02.0418/195429. Особливості транссульфування гомоцистеїну в гепатоцитах щурів за умов білкової недостатності. Копильчук Г.П., Бучковська І.М., Островська Ю.К. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.156-162. - укр. УДК 577.122.3:591.236.

Робота присвячена визначенню концентрації гомоцистеїну в плазмі крові та активності ензимів його транссульфування - цистатіонін-β-синтази та цистатіонін-γ-ліази в гепатоцитах щурів за умов нестачі білка. З метою визначення особливостей змін даних біохімічних показників за умов аліментарної депривації білка досліджували тварин протягом 28 днів утримували на напівсинтетичному низькопротеїновому раціоні за принципом парного харчування. Концентрацію гомоцистеїну в плазмі крові щурів визначали імуноферментним методом. Активність цистатіонін-β-синтази та цистатіонін-γ-ліази оцінювали за кількістю утвореного гідроген сульфідом. Визначення вмісту гідроген сульфідом проводили методом, що базується на утворенні барвника метиленового синього в реакціях між сульфідом та N, N-диметилпарафенілєндіаміном в кислому середовищі в присутності іонів Fe³⁺. Встановлено, що за умов білкової недостатності підвищення концентрації гомоцистеїну в плазмі крові тварин досягає рівня 28,2 мкмоль/л, що призводить до розвитку помірної (легкої) гіпергомоцистеїнемії. Вірогідно, що підвищення рівня гомоцистеїну в плазмі крові щурів за даних експериментальних умов пов'язано зі зниженням його протеїнозв'язаної форми з одночасним зростанням вмісту вільного гомоцистеїну. Одночас за умов аліментарної депривації протеїну відбувається порушення ключових ланок транссульфування гомоцистеїну. У дослідженнях показано, що в клітинах печінки щурів відбувається зниження цистатіонін-β-синтазної активності в 2,6 рази з одночасною активацією цистатіонін-γ-ліази в 2,4 рази відповідно порівняно з показниками контролю. Оскільки, цистатіонін-γ-ліаза бере безпосередню участь в утворенні гідроген сульфідом в клітинах печінки, тому цілком очевидним є те, що підвищення цистатіонін-γ-ліазної активності супроводжується зростанням вмісту гідроген сульфідом. Встановлено, що в гепатоцитах тварин за умов білкової недостатності вміст гідроген сульфідом в 3 рази перевищує значення контролю. Таким чином гіперпродукція H₂S в гепатоцитах щурів за умов білкової недостатності свідчить про активацію десульфуразного шляху перетворення гомоцистеїну.

34.17.02.0419/195432. Стан антиоксидантної системи печінки та карциноми герена щурів за умов введення ω-3 поліненасичених жирних кислот. Кеца О.В., Шмараків І.О., Марченко М.М. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.177-183. - укр. УДК 577.1+616-006.6.

Досліджено ферментативну активність супероксиддисмутази та каталази, а також вміст компонентів неферментативної ланки антиоксидантного захисту (α-токоферолу та аскорбінової кислоти) в мітохондріальній фракції печінки та карциноми Герена щурів за умов введення ω-3 поліненасичених жирних кислот (ПНЖК). Показано, що у печінці щурів-пухлиноносців у латентну та логарифмічну фази онкогенезу знижується ферментативна активність СОД і каталази, поряд з цим підвищується рівень неферментативного антиоксиданта - α-токоферолу. Введення в організм ω-3 ПНЖК до та після трансплантації карциноми Герена мобілізує як ферментативну, так і неферментативну ланки антиоксидантного захисту у мітохондріальній фракції печінки щурів, що проявляється у підвищенні ферментативних активностей СОД і каталази та вмісту вітамінів Е та С, що особливо виражено в період активного росту карциноми Герена в організмі. Встановлено, що попереднє та післятрансплантаційне введення ω-3 ПНЖК призводить до зниження вмісту α-токоферолу, активності СОД і каталази в мітохондріальній фракції карциноми Герена в період активного росту пухлини порівняно з показниками дослідного контролю.

34.17.02.0420/195442. Особливості ІV шлуночка головного мозку в людей різного віку, дослідженого за допомогою МРТ. Комшук Т.С. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7, с.249-252. - укр. УДК 612.823-053.88.

Проведено морфометричне вивчення ІV шлуночка головного мозку в осіб різного віку. Вивчалися гендерні характеристики і розміри четвертий шлуночка головного мозку в людей різного віку. Проаналізовано сто двадцять п'ять томограм осіб різного віку: 54 чоловіків і 71 жінки різного віку. Для дослідження використано групи осіб, заміри в яких здійснювали за магнітно-резонансними томографіями без виражених патологічних змін головного мозку (таких, як аневризми, кісти, пухлини, тощо) із застосуванням морфометричних методик згідно з рекомендаціями з енцефалометрії. Обстеження проводились у відділенні променевої діагностики клінічного закладу "Рівненська обласна клінічна лікарня" на комп'ютерному томографі General Electric Healthcare "SignaMRI 1.5T" та у кабінеті магнітно-резонансної томографії клінічного закладу "Луцька міська клінічна лікарня" на комп'ютерному томографі Signa Profile Ce Medical System - 1,5 Тл у стандартних анатомічних площинах (сагітальній, фронтальній і аксіальній). Довжина ІV шлуночка визначалася як відстань між переходом водопроводу в центральний канал спинного мозку. Вимірювалася на серединних сагітальних зрізах. Виявлені інволютивні зміни зі зменшеннями довжини та висоти ІV шлуночка у представників обох статей дещо відрізняються. У чоловіків починаючи з другого періоду зрілого віку і до старечого довжина ІV шлуночка зменшилася на 16,71%, а в жінок, починаючи першого періоду зрілого віку вона зменшилася на 29,1%. Висота ІV шлуночка до першого періоду незначно зростала, а починаючи з II періоду зрілого віку зменшилася на 13,51% у представників чоловічої статі. У жінок до другого періоду зрілого віку висота ІV шлуночка була відносно сталою, з подальшим її зменшенням до старечого на 10,81%.

34.17.02.0421/195572. Вплив синтетичних естрогенів на показники прооксидантно-антиоксидантної системи органів щурів різного віку в досліді *in vitro*. Лихолат Т.Ю., Лихолат О.А. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.8-14. - укр. УДК 616.24 - 76.29.49: 76.03.31.

Стероїдні гормони синтезуються в усіх живих організмах від рослин до ссавців і є важливими для розвитку і функціонування багатьох органів. Їх дія в основному виникає через регулювання основних генів, які локалізовані в ядрі, але не обмежується цими генами. Крім того, стероїдні рецептори існують поза ядром у багатьох органах і клітинах, із неясним впливом на нормальні розвиток, здоров'я і хвороби. Естрогени - жіночі статеві гормони, за хімічною природою - стероїди. Естрогени мають багатосторонній вплив на обмін речовин. Естрогени поширюються через кров в різні тканини та з-за їх ліпофільного характеру можуть легко дифундувати через клітинні мембрани, а також через гематоенцефалічний бар'єр, справляючи ефекти. В різні вікові періоди життя статеві гормони здійснюють неоднаковий вплив на організм. Найбільш відповідальний період постнатального онтогенезу - це статеве дозрівання, його ще називають пубертатним періодом. Аліментарна експозиція естрогенів спричиняла посилення процесів перекисного окиснення ліпідів в організмі тварин в пубертатному періоді та статевозрілих самиць. Мав місце різний ступінь інтенсифікації пероксидації в залежності від віку та дослідного органу. Метою представленої роботи стало визначення механізмів впливу синтетичних естрогенів на показники прооксидантно-антиоксидантної системи органів щурів різного віку в досліді *in vitro*. Вік піддослідних тварин складав 4,5 місяці - у пубертатному періоді та 7,5 місяців - статевозрілі. Контрольні групи склали інтактні тварини відповідного віку. В моделі *in vitro* до дослідних зразків додавали препарат "Сінестрол", який за біологічними і лікувальними властивостями близький до стероїдних естрогенних гормонів, в концентрації 0,5 нмоль/л з подальшою інкубацією протягом 1 години. Матеріалами дослідження слугували сироватка крові, мозок, печінка та нирки щурів. Одержані дані обробляють стандартними методами оцінки варіаційних рядів. Експозиція естрогенів *in vitro* спричиняла редукцію процесів перекисного окиснення ліпідів в тканинах досліджуваних органів самиць в препубертатному періоді та статевозрілих щурів шляхом активації антиоксидантної системи за рахунок збільшення тіолових груп. У самиць у препубертатному періоді реакція антиоксидантної системи в перевищувала силу відповіді статевозрілих тварин, що пояснюється лабільністю їх біохімічних процесів. Отримані дані свідчать про антиоксидантний механізм захисту естрогену, що не залежить від зв'язування з рецептором: ефекти естрогену на клітинному рівні пов'язані з внутрішньоклітинними сигнальними шляхами і антиоксидантними ензимами.

34.17.02.0422/195592. Особливості тета-активності ЕЕГ мозку осіб з різною силою нервових процесів під час вербальної та невербальної діяльності. Поручинська Т.Ф., Шевчук Т.Я., Романюк А.П., Дмитроца О.Р. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.138-142. - укр. УДК 612.82:616-073.7.

Досліджували особливості тета-активності кори головного мозку осіб з різною силою нервових процесів, які виконували вербальні та невербальні когнітивні завдання. Аналізували показники питомої ваги тета-діапазону ЕЕГ чоловіків з низьким та високим рівнями сили нервових процесів. Встановлено, що із підвищенням рівня сили нервових процесів відмічали зростання питомої ваги тета-хвиль ЕЕГ мозку у задніх відділах кори у стані спокою, переважно зниження їх значень у лівій півкулі при виконанні різних видів когнітивних завдань. В осіб з низьким рівнем сили нервових процесів під час різних видів когнітивної діяльності зростає питома вага тета-хвиль ЕЕГ, порівняно зі станом спокою. В осіб з високим рівнем СНП відмічене чітке лівопівкулеве переважання питомої ваги тета-хвиль ЕЕГ незалежно від тестової ситуації, а також зниження їх питомої ваги у лівій півкулі при виконанні математичних завдань, порівняно зі станом спокою.

34.17.02.0423/196521. Залежність спектральних характеристик варіабельності серцевого ритму від індекса маси тіла у умовно здорових добровольців. Алумуку М., Оконджо К., Хазем О., Белал С.А.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.5-9. - англ. УДК 612.062.

У 102 умовно здорових добровольців у віці від 19 до 30 років (середній вік $19,53 \pm 11$ років) була оцінена мінливість спектральних параметрів варіабельності серцевого ритму (BCP) в залежності від індексу маси тіла (ІМТ). Відповідно до рекомендацій ВОЗ щодо розрахунку та інтерпретації ІМТ були виділені такі групи добровольців: недостатня вага, нормальна вага, надмірна вага, ожиріння I ступеня, ожиріння II ступеня, ожиріння III ступеня. Серед показників BCP оцінювали загальну потужність (TP, ms^2), потужність дуже низьких (VLF, ms^2), низьких частот (LF, ms^2) і високих (HF, ms^2) частот доменів спектру BCP в 5-хвилинних інтервалах ЕКГ в I стандартному відведенні. Дані були оброблені методами непараметричної статистики. Встановлено, що спектральні характеристики варіабельності серцевого ритму у добровольців з нормальним ІМТ мають високу TP із гармонійним співвідношенням між доменами VLF, LF, HF; зниження або підвищення ІМТ провокує зниження TP за рахунок зменшення потужності всіх спектрів BCP (VLF, LF, HF) з переважанням долі VLF і цей ефект зростає зі збільшенням ступеня відхилення параметра.

34.41 Морфологія людини і тварин

34.17.02.0424/193969. Морфометрична оцінка особливостей структурної перебудови судин гоміомікроциркуляторного русла шлуночків "легеневого серця". Гнатюк М.С., Слабий О.Б., Татарчук Л.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.10-12. - укр. УДК 616.24-089.87-02:616.149-008.341.

В експерименті на білих щурах-самцях вивчено особливості структурної перебудови судин гоміомікроциркуляторного русла шлуночків "легеневого серця". Встановлено, що тривала пострезекційна легенева гіпертензія призводить до вираженого звуження приносячої (артеріол, прекапілярів), обмінної (капілярів) ланок мікрогемодіаляторного русла та розширення посткапілярів і венул, венозного повнокров'я, гіпоксії, дистрофії, некробіозу клітин і тканин міокарда. Виявлена структурна перебудова мікросудин переважала у правому шлуночку та при декомпенсації "легеневого серця".

34.17.02.0425/193972. Вікові особливості морфологічних проявів експериментальної гіперурикемічної кардіоміопатії. Кріпка О.І., Боднар Я.Я. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.23-27. - укр. УДК 616.12-021.1-02:616.153.857-091.8]-092.9.

Проведено експериментальне моделювання гіперурикемії на щурах дорепродуктивного (молодого) та репродуктивного (зрілого) віку з подальшим дослідженням морфологічних змін міокарда. Морфологічні прояви патогенного впливу гіперурикемії на міокард виражались у структурних змінах кардіоміоцитів, сполучнотканинної стромы та кровоносних судин, вираженість яких залежала від віку тварини. У молодих тварин переважали компенсаторно-приспосувальні прояви, а у тварин зрілого віку - запально-некротичні та склеротичні.

34.17.02.0426/194036. Морфологічні особливості мозочка білого щура в нормі та за умов двотижневого введення опіюїду. Макар Б.Г., Бекесевич А.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.20-23. - укр. УДК 611.817.12+[616.831.711:616.89-008.441.13]-018.1-019.

У статті подані дані щодо змін структури та ангіоархітектоники кори мозочка щура, зумовлених двотижневим введенням опіюїду - налбуфіну. Дослідження проведено на 24 статевозрілих білих щурах-самцях (4,5-6,0-місячних) масою тіла 180-220 г. Матеріали дослідження представлені препаратами мозочка білих щурів з ін'єктованим судинним руслом, гістологічними препаратами та ультрамікроскопічними зрізами мозочка. Вже через 2 тижні експериментального впливу налбуфіну виявляємо перші ознаки

порушення структури та ангіоархітекτονіки кори мозочка щура, що проявляється розвитком мікроангіопатій, зміною форми клітин кори мозочка, просвітленням їхньої цитоплазми, формуванням вакуолей. Відомості, предствлені в статті, можуть бути використані для подальшого дослідження кори мозочка як в експерименті, так і в клініці, з метою пошуку найефективніших методів профілактики та лікування патології мозочка, зумовленої застосуванням наркотичних середників.

34.17.02.0427/194037. Морфофункціональна характеристика гемомікроциркуляторного русла кардіальної і воротарної частин шлунка людини. Попович Ф.А., Головацький А.С., Головінська Л.К. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.24-29. - укр. УДК 611.1611.33.08.

У статті представлено дані щодо структурної організації гемомікроциркуляторного русла всіх шарів стінки кардіальної і воротарної частин шлунка людини, зроблено порівняльний аналіз артеріальної і венозної ланок у цих частинах шлунка. На тотальних просвітлених препаратах підтверджено наявність у стінці шлунка серозно-підсерозного, м'язового, підслизового і слизового судинних сплетень. В серозній оболонці і у підслизовому прошарку не виявлено відмінностей у морфометричних показниках гемомікроциркуляторного русла в залежності від частини шлунка. У слизовій оболонці шлунка, яка є найактивнішим шаром його стінки, виявлено найбільший діаметр судин гемомікроциркуляторного русла і найбільшу щільність капілярів на одиницю площі, причому у кардіальній частині ці показники більші, ніж у воротарній частині шлунка.

34.17.02.0428/194046. Планіметрія задньо-бічних відділів нижньої порожнистої вени. Русин В.І., Корсак В.В., Бойко С.О., Попович Я.М., Кобаль М.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.69-74. - укр. УДК 616.146+616.146.1-005.1-005.6:514.112.

У роботі наведені результати анатомічного дослідження заднього відділу нижньої порожнистої вени, проведеного у 27 свіжих трупах. Виявлено, що праві та ліві притоки поперекової вени зливаються і впадають у НПВ одним спільним стовбуром. Спільний стовбур поперекової вени найчастіше впадає ближче до лівої півкожності НПВ. Середній діаметр спільної поперекової вени становить 5,2 мм. Піднирковий відділ НПВ на відстані 13-23 мм є найбільш частою ділянкою впадіння верхньої спільної поперекової вени. Верхні та нижні спільні поперекові вени впадають у НПВ на відстані 13-54 мм нижче від ділянки впадіння ниркових вен. Спільні поперекові вени можуть бути джерелом важко контрольованої інтраопераційної кровотечі під час венокаватромбектомії. Мобілізація НПВ у піднирковому відділі має виконуватись без надмірних вивихувань чи ротаційних рухів.

34.17.02.0429/194701. Морфологічний напрям в орнітологічних дослідженнях професора І.Б.Волчанецького. Єсілевська М.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.110-120. - рос. УДК 598.2: 591.4.

Професор Ілля Борисович Волчанецький займався морфологічними дослідженнями птахів, вивчаючи закономірності забарвлення і малюнка оперення близьких видів і підвидів, що мешкають в різних частинах ареалу. Цій тематиці він присвятив понад півстоліття, почавши свою наукову діяльність в 1927 р. Остання його стаття вийшла в 1980 році. Згідно з результатами його досліджень, кліматичне правило не може відображати всієї складності динаміки забарвлення оперення птахів. Зміна наряду (посвітління забарвлення або редукція малюнка) пов'язана з історичним розселенням певної систематичної групи птахів. І.Б.Волчанецький вперше проаналізував забарвлення і інші морфологічні особливості окремої систематичної групи птахів в цілому, зіставивши їх з ареалом виду. Були проаналізовані: підродина Дятлових з родини Дятлів, родина Жайворонків, родина Плискових, підвиди сойки *Garrulus glandarius* L., синиці довгохвості *Aegithalos caudatus* L., сірої мухоловки *Muscicapa striata* Pall. Професор І.Б.Волчанецький прийшов до висновку, що географічна зміна наряду відбувається в напрямку окраїни ареалу і тільки іноді збігається зі зміною клімату. Крім того, І.Б.Волчанецький приходив до загальнобіологічних питань історії становлення видів і їх розселення. Він висловлює припущення про можливе походження родини Жайворонків в Лісостепу.

34.47 Токсикологія

34.17.02.0430/194728. Особливості цитотоксичності тривалого введення ультрамалих доз іонів кадмію на фібробласти шкіри, легенів, нирок і рогівки щурів. Сі У., Піріна І.С., Кот Ю.Г., Кот К.В., Перський Є.Е. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.332-340. - рос. УДК 577.12:577.112:577.24.

У роботі досліджені особливості цитотоксичної дії іонів кадмію на фібробласти шкіри, легенів, нирок і рогівки, виділених в культуру з органів тварин, які щодня протягом 36 днів отримували з питною водою субмалі дози Cd^{2+} (0,1 і 1 мкг/кг/добу). Цитотоксичність оцінювали за адгезійною і міграційною здатністю клітин, їх розподілу за раною та пізньою стадіями апоптозу, а також за метаболічною активністю - співвідношенням АДФ/АТФ, вмістом колагену, глікозаміногліканів і TGFbeta1 у моношарі. Найбільшу стійкість до дії іонів Cd^{2+} , у вивчених концентраціях і термінах введення, демонстрували фібробласти шкіри і рогівки, при введених в обох досліджуваних дозах. Найбільш сильну цитотоксичність, вже на 15 добу введення дози 0,1 мкг/кг/добу, проявили іони Cd^{2+} щодо фібробластів легенів. Введення дози Cd^{2+} 1 мкг/кг/добу призводило до збільшення цитотоксичного ефекту на фібробласти легенів, але при цьому ще й відбувалося значне зниження метаболічної активності клітин. Цитотоксичний ефект дози Cd^{2+} 1 мкг/кг/добу на фібробласти нирок був якісно подібний до ефекту цієї дози на фібробласти легенів. При цьому у фібробластів нирок виявлена стійкість до тривалого впливу Cd^{2+} у дозі 0,1 мкг/кг/добу.

34.17.02.0431/195576. Активність ферментативної ланки антиоксидантної системи в печінці при введенні бісфенолу а за відсутності запасів ретиноїдів. Борщовецька В.Л., Шмарак І.О. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.28-34. - укр. УДК [577.152.1+577.161.1]:616.36.

Бісфенол А (ВРА) широко використовується як мономер у виробництві полікарбонатної продукції та виступає потенційним гепатотоксином *in vivo*. Молекулярні механізми токсичних ефектів ВРА, не пов'язані з порушенням функціонування ендокринної системи, залишаються не до кінця розкритими. Відомо, що введення ВРА супроводжується розвитком оксидативного стресу. Робота присвячена дослідженню активності ферментативної ланки антиоксидантної системи при введенні бісфенолу А за умов різної забезпеченості ретиноїдами. Оцінку ензиматичних активностей антиоксидантної системи проводили на основі визначення ферментативних активностей каталази, супероксиддисмутази та глутатіонпероксидази у мітохондріальній та цитозольній фракціях печінки. Результати проведених досліджень показали, що введення бісфенолу А тваринам дикої типу, з нормальним забезпеченням вітаміном А, супроводжувалося зниженням супероксиддисмутази, каталази та глутатіонпероксидази активностей лише у цитозольній фракції, що перш за все пов'язано із особливостями метаболізму бісфенолу та локалізацією його біотрансформації. Водночас активність даних ферментів у мітохондріальній фракції не змінювалась та статистично-достовірно не відрізнялась від показників контрольної групи. На противагу цьому, у тварин, позбавлених ендогенно-депонованих ретиніл ефірів в печінці, активність супероксиддисмутази, каталази та глутатіонпероксидази як у цитозольній, так і у мітохондріальній фракціях печінки знаходились на рівні показників контрольної групи, які не отримували бісфенол А.

36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ

36.17.02.0432/195214. Історія та перспективи розвитку штативів для геодезичних приладів. Бялик І.М., Кундрат А.М., Куницький М.О. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №1(73), с.74-81. - укр. УДК 528.5.

Розглядаються сучасні технології та матеріали для виготовлення і автоматизації геодезичних штативів. Досліджено існуючі сучасні типи геодезичних штативів та проаналізовано тенденції виготовлення. Запропоновано метод та принцип автоматизації встановлення геодезичних приладів над станцією за допомогою штатива.

37 ГЕОФІЗИКА

37.21 Метеорологія

37.17.02.0433/196828. Надійність та однорідність вихідних кліматологічних даних про швидкість вітру. Махінко Н.О. // Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2015, №124, с.27-31. - укр. УДК 624.042.5.

В статті звертається увага на проблеми отримання достовірних та метеорологічно однорідних даних про швидкість вітрового потоку, котрі застосовуються для розрахунків на дію вітру, передусім в діапазоні висотного будівництва. Приводяться методики придатні для перехідного корегування наявної інформації, а також можливі для застосування при організації нових спостережень за вітром на значних висотах.

38 ГЕОЛОГІЯ

38.15 Літологія

38.17.02.0434/192073. Дослідження механізмів розчинення крейди в умовах забруднення карстових вод. Мохонько В.І. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.96-99. - рос. УДК 255.29.1.

Розглянуто характерні особливості крейди і крейдових відкладень. Досліджено механізм розчинення крейди в розчинах різного складу при різних температурах. Визначено константи швидкості розчинення крейди для умов розвитку крейдового карсту в зоні впливу накопичувачів промислових відходів. Обґрунтовано необхідність систематичного вивчення крейдового карсту з метою запобігання негативним наслідкам його активізації на територіях з високим техногенним навантаженням.

38.21 Регіональна геологія

38.17.02.0435/191805. Тектоно-седиментаційна еволюція південно-західної частини Українських Флішевих Карпат. Гнилко О.М., Гнилко С.Р., Генералова Л.В. // Наук. вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №2(146), с.5-14. - укр. УДК 551.24:551.461.8(477.8).

Відтворення тектоно-седиментаційного розвитку південно-західної частини Українських Флішевих Карпат. Були досліджені природні розрізи крейдово-палеогенового флішу із застосуванням методу фаціального, зокрема седиментологічного та мікропалеонтологічного аналізу. У відкладах Монастирецького, Магурського та Дуклянського покривів Українських Карпат встановлені (для більшості літостратонів уперше) характерні текстурно-структурні ознаки, які свідчать, що ці відклади є літифікованими продуктами турбідитних, зернових та грязекам'яних потоків, а також придонних течій та фонового геміпелагічного осадження. Виявлено, що розподіл асоціацій дрібних форамініфер у стратиграфічному розрізі Дуклянського покриву вказує на зміну палеобатиметричних умов від нижньобатіально-абісальних, з перевагою аглютинуючого бентосу (крейда, палеоцен і еоцен), до батіальних вище форамініферового лізокліну з перевагою планктону (верхній еоцен) і до верхньобатіально-субліторальних з планктоном і розмаїтим вапнистим бентосом (олігоцен). Монастирецькій, Магурській, Дуклянській тектонічним одиницям притаманні ряд рис (зокрема "омолодження" відкладів від внутрішніх до зовнішніх (суб)покривів, приуроченість грубозернистих та більш мілководних літофацій до верхів їх стратиграфічних розрізів), які дають можливість розглядати ці одиниці як давню акреційну призму, що в еоцені-олігоцені конседиментаційно нарощувалась новими насувними пластинами. Реконструйовані процеси та обстановки накопичення відкладів Монастирецького, Магурського та Дуклянського покривів. Запропонована модель втягування цих відкладів у акреційну призму. Більш детальне й поглиблене застосування методів седиментологічного та мікрофауни-стичного аналізу та складання ретроспективних моделей еволюції дасть можливість прогнозувати просторово-вікове поширення літофацій, зокрема піскуватих чи глинистих, що необхідно для пошуків корисних копалин.

38.17.02.0436/193450. Історія геологічних та екологічних досліджень Прикарпаття. Радловська К.О. // Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський нац. техн. ун-т нафти і газу, 2015, №2(12), с.44-58. - укр. УДК 550.4: 502.175.

В статті наведено результати аналізу науково-технічної літератури та інших джерел інформації стосовно історії досліджень проблем моніторингу довкілля для безпеки на національному, регіональному та локальних рівнях, а також проаналізовані сучасні методи екологічних досліджень з використанням картографії, геоінформаційних систем, дистанційного зондування Землі та комп'ютерної техніки: еколого-геологічний, геоекологічний, еколого-ландшафтний, еколого-геохімічний, конструктивно-техноекологічний.

38.33 Геохімія

38.17.02.0437/194108. Оцінка закритості хімічних систем нуклідів рядів ^{232}Th , ^{235}U , ^{238}U . Поп О.М., Стець М.В., Маслюк В.Т. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.77-82.* - укр. УДК 543.429.3+549-11. The investigated samples it is possible to consider as chemical systems - the ordered sets of nuclides being the members of the ^{232}Th , ^{235}U , ^{238}U series. For definition of time parameters (duration of existence, age of the event) chemical systems of nuclides ^{232}Th , ^{235}U , ^{238}U series in samples, is taking into account of corrections for not closed geochemical systems: taking into account of the loss and revenues nuclides M and D; proof and ensuring of system closure. Our method is based on the measurement of the experimental nuclide spectra of activities of all nuclides of ^{232}Th , ^{235}U , ^{238}U series. The results of measurements of the experimental nuclide spectrum of activity will be: estimation of closeness of chemical system of set of nuclides of ^{232}Th , ^{235}U , ^{238}U series; time (duration) of the existence of such system.

38.37 Петрографія

38.17.02.0438/191474. Древнейшие гранулиты украинского щита, побужский гранулитовый комплекс. Лобач-Жученко С.Б., Каулина Т.В., Сукач В.В., Юрченко А.В., Балтыбаев Ш.К., Балаганский В.В. // *Наук. вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №1(145), с.21-27.* - рос. УДК 551.71:550.93(477).

Геолого-геохронологічне вивчення головних етапів гранулітового метаморфізму в історії розвитку Побузького гранулітового комплексу Українського щита (УЩ). Виконані дослідження містили в собі польові роботи, лабораторно-аналітичне вивчення зразків порід і наукове узагальнення отриманих даних. Зразки гірських порід відбиралися з детально описаних відслонень у бортах кар'єру. Лабораторно-аналітичні дослідження включали наступні методи: хімічний аналіз порід на головні, рідкісноземельні та рідкісні елементи; хімічний аналіз породоутворюючих мінералів; аналіз вмісту рідкісноземельних і рідкісних елементів у цирконі; вивчення внутрішньої будови та вимірювання U-Pb ізотопних відношень у цирконі (SHRIMP II, ВСЕГЕИ, м.Санкт-Петербург). За морфологією, внутрішньою будовою та хімічним складом доведена приналежність вивченого циркону до гранулітового типу. Двопіроксенові гнейси, що його вміщують, за складом породоутворюючих мінералів відповідають P-T параметрам гранулітової фації. Таким чином, отриманий радіологічний вік циркону 3499 ± 33 млн років фіксує час найбільш раннього етапу гранулітового метаморфізму порід По-бузького комплексу. У породах Побузького комплексу вперше встановлений гранулітовий метаморфізм палеоархейського віку, що істотно доповнює наші уявлення щодо ранньої історії розвитку УЩ як фрагменту ранньодокембрійської земної кори. Використання отриманих результатів у практиці геологознімальних робіт при складанні геологічних карт Дністровсько-Бузької провінції буде сприяти більш достовірній металогенічній оцінці та підвищенню ефективності пошукових робіт у межах провінції та УЩ у цілому.

38.17.02.0439/191808. Мінералого-петрографічні особливості долериту Апрельського родовища (Інгульський мегаблок українського щита). Вишнеvsька Є.О., Михальченко І.І., Митрохин О.В. // *Наук. вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №2(146), с.31-38.* - укр. УДК 55(477)+551.22+552.3+550.4.

Виявлення можливостей використання мінералого-петрографічних особливостей дайкових порід основного складу, змінених низькотемпературними постмагматичними процесами, для визначення їх формаційної приналежності, а також для вирішення практичних питань геологічного розчленування та кореляції дайкових утворень Інгульського мегаблоку Українського щита. Об'єктом дослідження була базитова дайка, що була виявлена при бурінні на площі Апрельського урановорудного родовища та відноситься до Бобринецького дайкового поясу. Дайкова порода, що зазнала низькотемпературних постмагматичних перетворень, усебічно досліджувалася із застосуванням методів оптичної та електронної мікроскопії. Для вивчення хімічного складу головних породоутворюючих мінералів, а також діагностики акцесорних та вторинних мінералів використовувався електронно-мікрозондовий аналіз. Встановлено, що, незалежно від ступеня постмагматичних змін, усі вивчені зразки характеризуються відносно доброю збереженістю первинних мінералого-петрографічних особливостей гіпібасальних магматичних порід основного складу нормального ряду лужності із сімейства долеритів, що відносяться до толейтової серії. Їх індикаторними характеристиками є позбавлена вкраплеників офітова структура, високоосновні лабрадор-бітовнітові плагіоклази, співіснуючі низько- та високо-кальцієві клінопіроксени, передбачувана за псевдоморфозами присутність магнезальних олівінів, титаномагнетит-ільменітовий парагенезис Fe-Ti оксидно-рудних мінералів. Характерними акцесорними мінералами вивченого долериту є циркон і бадделеїт, потенційно придатні для подальшого U-Pb ізотопного датування. Авторами вперше зроблено висновок про те, що долерит Апрельського родовища схожий із багатьма раніше описаними дайковими представниками долерит-діабазової (трапової) формації докембрію. Його найближчими аналогами в межах Інгульського мегаблоку є олівінові долерити Розанівського та Новоукраїнського дайкових полів. Виявлені індикаторні характеристики долериту Апрельського родовища в подальшому можна використовувати для ідентифікації його аналогів як на площі Інгульського мегаблоку, так і за його межами.

38.49 Геологія рудних корисних копалин

38.17.02.0440/191475. Роль мантийных процессов в формировании промышленных эндогенных месторождений урана на примере украинского щита. Калашник А.А. // *Наук. вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №1(145), с.27-36.* - рос. УДК 553.495:550.83.

Виявлення нових закономірностей утворення ендегенного промислового уранового зруденіння Українського щита (УЩ) на основі вивчення мінливості параметрів глибинного середовища, які визначають можливість виникнення умов генерації спеціалізованих на уран мантийних флюїдних потоків і формування родовищ урану на верхніх структурних поверхнях земної кори з мантийних рудогенних компонентів, що необхідно для вдосконалення методики прогнозу та пошуку промислових родовищ урану, у першу чергу, значних за запасами, для ефективного проведення геологорозвідувальних робіт. Виконано аналіз великого обсягу геофізичної, геологічної, радіогеохімічної інформації з визначенням особливостей формування, розміщення та умов локалізації родовищ урану основних геолого-промислових типів на території УЩ у тісному зв'язку з особливостями глибинної будови літосфери та астеносфери, розломною тектонікою, проявами мантийного магматизму з використанням сучасних петрологічних, ізотопно-геохімічних даних. Визначені глибинні чинники формування промислового уранового рудоутворення ендегенного класу на УЩ, ефективність яких доведена практичними результатами спеціалізованих на уран досліджень на добре вивчених і розбурених об'єктах і площах УЩ, ізотопно-геохімічними даними щодо мантийного джерела речовини розчинів, що формували урановорудні натрієві метасоматити. Це дало можливість здійснити обґрунтовані прогнозні

оцінки потенційної уранорудопродуктивності сегментів літосфери УЩ, значно мінімізувати площі для подальших пошукових робіт. На відміну від укорінених уявлень виявлено вирішальне значення на формування промислових об'єктів уранового зрудення ендегенного класу Українського шита мантийних джерел рудогенних компонентів і особливостей глибинної будови літосфери, що визначають передумови виникнення спеціалізованих ураноносних мантийних флюїдних потоків і формування родовищ урану на верхніх структурних поверхах земної кори з мантийних рудогенних компонентів. Встановлені нові закономірності, що відображають специфіку формування ендегенного промислового уранового зрудення на основі використання сучасних уявлень щодо металогенії урану з позиції глибинних чинників рудогенезу, первинного масштабного ініціального концентрування рудогенних компонентів у мантиї за певних РТ-умов, що дозволило науково обґрунтувати перспективи територій на можливість формування промислових ендегенних родовищ урану з виділенням площ з найбільш вірогідною їх локалізацією.

38.17.02.0441/191476. Статистичний зв'язок урану й торію в рудоносних альбітах Новоолексіївського рудопрояву (український щит). Михальченко І.І. // Наук. вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №1(145), с.36-41. - укр. УДК 550.4: 519.233.5: 546.791: 546.795: 550.428(477).

Оцінка тісноти статистичного зв'язку U та Th у рудоносних альбітах андрадит-актиноліт-діопсидових з титанітом Новоолексіївського рудопрояву рудної формації ураноносних натрієвих метасоматитів Центрально-українського урановорудного району (Український щит). Збір даних попередніх геологічних досліджень, геологічна та радіометрична документація кернів новітньої свердловини, відбір проб, статистичні розрахунки. Зважаючи на те, що альбіти по розподілу в об'ємі урану неоднорідні, статистичний зв'язок урану й торію досліджений із застосуванням одного з непараметричних методів кореляційного аналізу - визначенням коефіцієнта рангової кореляції Спірмена. Верифікація наявності статистичного зв'язку здійснена розрахунком коефіцієнта детермінації за значеннями коефіцієнтів b_1 та b_2 лінійних рівнянь регресії, відповідно, торію на уран та уран на торій. Оцінка коефіцієнта рангової кореляції Спірмена урану й торію андрадит-актиноліт-діопсидових альбітів Новоолексіївського рудопрояву становить -0,84, відповідно, статистичний зв'язок цих хімічних елементів класифікований як тісний, позитивний. Проведеним дослідженням підтверджена "стійкість" застосованого непараметричного методу кореляційного аналізу до наявності у досліджуваних вибірках пар "видатних" значень. Уперше доведена наявність лужних натрієвих метасоматитів високотемпературної андрадит-актиноліт-діопсидової групи апрогнатних метасоматичних фацій геологічної формації лужних натрієвих метасоматитів зон глибоких розломів з тісним статистичним зв'язком урану й торію. Це доводить правомірність розгляду асоціації цих хімічних елементів як парагенетичної. Практична значимість. Отримані дані дають підставу виконувати оцінку масової частки супутнього компонента (торію) за визначенням масової частки головного компонента (урану) в рудах, та більш якісно проводити інтерпретацію даних гама-каротажу свердловин.

38.17.02.0442/191806. Літохимія метакластогенних осадков верхов палеопротерозоя Криворізького залізорудного басейну в аспекті палеогеографічних і палеотектонічних умовий формування. Покалюк В.В., Сукач В.В. // Наук. вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №2(146), с.14-23. - рос. УДК 552.512:551.72(477.63).

З'ясування палеогеографічних і палеогеодинамічних особливостей седиментогенеза псефо-псамміт-алевритових парагенезисів глеуватської свити Криворізького залізорудного басейну (КЗБ) на підставі літохімічних даних. Основні завдання досліджень: 1) вивчити структуру вибірки літохімічних даних; 2) реконструювати вихідний мінеральний склад метаосадкових порід; 3) провести зіставлення літохімічних параметрів порід з метаморфозованими аналогами різних кліматичних і геодинамічних зон. Використані методи багатовимірної статистики для кластеризації вибірки, а також принцип серіального зіставлення з метаморфозованими аналогами за низкою літохімічних коефіцієнтів і діаграм. Встановлена приналежність метаседиментогенних утворень глеуватської свити КЗБ до слабо диференційованої субграувакково-грауваккової псефопсаммоалевритової асоціації порід, проміжної за своїми петрохімічними параметрами між гумідними й аридними терригенними серіями фанерозою. Осадкова-копичення здійснювалося за рахунок розмиву протолітів плагіогранітоїдного архейського фундаменту та раніше накопичених відкладів палеопротерозойського чохла. Передбачаються тектонічно активні, напіваридні, басейнові умови седиментації. Визначений набір елементарних літохімічних кластерів, що характеризують повноту гранулометричного та хімічного спектра метаосадків глеуватської свити. Деталізовані літохімічні типи метаосадків верхів палеопротерозою Криворізького залізорудного басейну. Дослідження сприяють удосконаленню літохімічної систематики метаседиментогенних порід Криворізького залізорудного басейну. Встановлені літохімічні особливості порід можуть служити важливим кореляційним критерієм при регіональних порівняннях стратифікованих комплексів раннього докембрію України та інших щитів.

38.17.02.0443/191809. Прояви соколиного та тигрового ока Криворізького басейну. Андрейчак В.О., Євтехов В.Д. // Наук. вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №2(146), с.38-45. - укр. УДК 549:353.31:553.8 (477.63).

Навести загальні відомості щодо проявів соколиного й тигрового ока Криворізького басейну, дати геологічний опис пріоритетних об'єктів, визначити закономірності їх поширення в розрізі саксаганської свити, охарактеризувати стадійність утворення самоцвіту обох різновидів. Геологічне картування з мінералогічним опробуванням проявів соколиного та тигрового ока. Мікроскопічні дослідження з використанням петрографічних і мінералогічних мікроскопів. Прояви й точки мінералізації соколиного та тигрового ока зустрічаються в межах усіх без винятку родовищ Криворізького басейну. Найбільше поширення й масштаби мінералізації характерні для центральної частини Саксаганського залізорудного району Кривбасу в межах Глеуватського родовища бідних магнетитових руд і родовища багатих гематитових руд шахти "Ім. М.В. Фрунзе". Прояви самоцвітів тут мають систематичний характер. Для низки родовищ північної та південної частин Саксаганського залізорудного району, а також Південного, Північного, Інгулецького залізорудних районів характерні епізодичні, поодинокі знахідки прожилків сірого, блакитного, синього соколиного, іноді зеленувато-сірого котячого ока. Утворення соколиного ока сірого кольору пов'язане з окварцуванням кумінгтонітового азбесту, яким вповнені альпійські прожилки в магнетит-кумінгтонітових (так званих "малорудних") кварцитах сьомого сланцевого горизонту саксаганської свити. Соколине око блакитного й синього кольору утворювалось як наслідок трьох різних геологічних процесів - окварцування паралельно-волокнистих агрегатів магнезiorибекіту в альпійських прожилках з магнетит-магнезiorибекітових, магнетит-кумінгтоніт-магнезiorибекітових кварцитів сьомого сланцевого горизонту; окварцування паралельно-волокнистих агрегатів епігенетично-рибекітизованого первинного кумінгтоніт-азбесту внаслідок натрієвого метасоматозу. Котяче око являє собою окварцований паралельно-волокнистий агрегат кумінгтонітового, іноді актинолітового азбесту з домішкою дрібних лускуватих кристалів хлориту, що надає самоцвіту характерне зеленувато-сіре забарвлення. Тигрове око є продуктом гіпергенних змін усіх кольорових різновидів соколиного й котячого ока. Встановлені закономірності поширення соколиного й тигрового оков межах Криворізького басейну. Охарактеризована стадійність формування основних кольорових різновидів цих самоцвітів. Одержані дані використовуються при пошуках їх проявів, сприяють підвищенню ефективності використання комплексної мінерально-сировинної бази залізорудних родовищ Кривбасу.

38.17.02.0444/194298. Щодо можливості забезпечення виробництва магнію сировиною вітчизняних родовищ. Лупінос С.М., Венцев С.Д., Проценко В.М., Косенко В.М., Криворучко М.П. // Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2015, №1(33), с.31-35. - укр. УДК 669.721-553.682.041(477).

Розглянуто розміщення та геологічну структуру родовищ талько-магнезитів України, їх мінералогічний і хімічний склад. Показано доцільність, а також можливі технологічні схеми залучення руд у промислове виробництво магнію на підприємствах України.

38.53 Геологія родовищ нафти, газу і конденсатів

38.17.02.0445/193451. Газогеохімічний моніторинг виснажених нафтогазових родовищ Прикарпаття. Адаменко Я.О., Лукинчук О.І. // Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський нац. техн. ун-т нафти і газу, 2015, №2(12), с.59-62. - укр. УДК (504+502.7):55.

Приведено результати екологічного моніторингу виснажених нафтогазових родовищ Прикарпаття. Були проведені польові екологічні дослідження з відбором проб ґрунтів з їх подальшим фізико-хімічним аналізом.

38.55 Геологія родовищ вугілля, бітумінозних порід і торфу

38.17.02.0446/191807. Геохімічні особливості підземних і шахтних вод вугільних басейнів України (на прикладі Червоноградського гірничопромислового району та Центрального Донбасу). Войтович С.П. // Наук. вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №2(146), с.23-31. - укр. УДК 550.4.

Узагальнити відомості щодо компонентного складу та властивостей шахтних вод Центрального Донбасу й Червоноградського гірничопромислового району, дати порівняльну характеристику складу та властивостям цих вод. Аналіз та узагальнення власних і опублікованих даних вітчизняних учених в області вивчення шахтних вод. Проведена кількісна та якісна порівняльна оцінка складу шахтних вод Центрального Донбасу й Червоноградського гірничопромислового району (ЧГПР). Більш детально були розглянуті нейтральні води обох досліджуваних районів. Шахтні води ЧГПР характеризуються величинами мінералізації від 3 до 10 г/дм³, Донбасу - від 1-2 до 30 г/дм³. Встановлено, що у ЧГПР домінують аніони хлору, а в Донбасі - іони хлору та сульфат іони. Серед катіонів у ЧГПР переважають іони натрію, а шахтні води Донбасу мають різний катіонний склад. Встановлені райони розповсюдження певних діапазонів концентрацій головних іонів складу шахтних вод, а також виявлені просторові геохімічні особливості цих вод. Уперше отримана порівняльна характеристика компонентного складу шахтних вод Центрального Донбасу та Червоноградського гірничопромислового району. Практичне значення дослідження полягає в тому, що результати вивчення компонентного складу шахтних вод можна використовувати для вибору оптимального способу очищення цих вод і прогнозу змін стану довкілля під їх впливом. Вибір оптимальної технологічної схеми очищення шахтних вод - достатньо складне завдання, що обумовлене складом цих вод і різноманіттям домішок, що знаходяться у воді. Відповідно, знання хімічного складу дає можливість здійснити вибір найбільш ефективного й низько затратного способу очищення. Отримані результати також можуть бути використані на вугільних підприємствах для прогнозу хімічного складу шахтних вод.

38.61 Гідрогеологія

38.17.02.0447/191810. Прогноз гідрологічних параметрів водних об'єктів методом сингулярного спектрального аналізу. Архипова Л.М., Пернеровська С.В. // Наук. вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №2(146), с.45-50. - укр. УДК 502.175+502.51+504.7.

Виявлення та дослідження прогнозних тенденцій змін у водних об'єктах зі встановленням зв'язків та взаємозалежності між різними ознаками, з урахуванням метеорологічних елементів, природного режиму рік, антропогенного навантаження, що визначають гідрогеологічні ризики. Робота покликана розширити та поглибити вивченість взаємозв'язку гідрологічних характеристик, показників стану якості водойми та кліматичних характеристик. Методикою даного дослідження було обрано метод Singular spectrum analysis (SSA) - метод аналізу часових рядів, заснований на динамічній модифікації методу головних компонент, перетворенні одновимірного часового ряду в багатовимірний ряд та подальшого застосування до отриманого багатовимірного тимчасового ряду методу головних компонент. Метод поєднує в собі елементи класичного аналізу часових рядів, багатовимірної статистики, багатовимірної геометрії, динамічних систем та обробки сигналів. Для оцінки прогнозних тенденцій якісних змін у водних об'єктах розроблений спосіб комплексної оцінки якості поверхневих вод, що включає відбір проб води, проведення аналізів, подальше узагальнення з отриманням комплексного індексу потенціалу якості. Результати прогнозування методом сингулярного спектрального аналізу виявили чітку позитивну тенденцію змін у кількісному вираженні протягом останніх сорока років кліматичних факторів - температури повітря, кількості опадів, нерівномірності їх розподілу, гідрологічних параметрів: витрат води, об'ємів стоку у водних об'єктах; збільшення нерівномірності внутрішньорічного розподілу стоку, що в сукупності викликає збільшення кількості катастрофічних паводків державного масштабу. Результатом проведених досліджень стало підтвердження тенденцій прояву глобального потепління клімату на локальному рівні верхньої течії басейну р. Дністер. За допомогою розробленого наукового методу оцінки якісної складової природно-техногенної безпеки гідроєкосистем встановлені багаторічні тенденції та закономірності часового розподілу якісної складової гідрогеологічних ризиків верхньої течії р. Дністер у межах Карпатського регіону, що дозволяє провести прогнозну оцінку процесу взаємодії техногенного навантаження з поверхневими гідроєкосистемами. Уперше розроблений науковий метод оцінки якісної складової гідрогеологічних ризиків гідроєкосистем, що включає дослідження комплексного індексу потенціалу якості. На основі аналізу даних багаторічних спостережень, їх часових закономірностей вперше встановлені багаторічні тенденції часового розподілу якісної й кількісної складової гідрогеологічних ризиків верхньої течії р. Дністер у межах Карпатського регіону, що дозволяє провести прогнозну оцінку процесу взаємодії техногенного навантаження з поверхневими гідроєкосистемами. Практичне значення проведених досліджень полягає у вдосконаленні методів оцінки стану гідроєкосистем та рівня гідрогеологічних ризиків на передпроектних стадіях впровадження техногенних об'єктів, у процесі розроблення стратегій управління річковими басейнами, при створенні й реалізації комплексних регіональних програм розвитку водного господарства. Це дозволить визначати існуючий і прогнозний рівень кількісної та якісної складової гідрогеологічного ризику, що є основою для розробки заходів стабілізації та поліпшення стану довкілля й управління природно-техногенною безпекою гідроєкосистем.

38.17.02.0448/193453. Екологічний стан підземних питних вод Тлумацького району Івано-Франківської області. Стельмах О., Гоптарьова Н., Біленький В. // Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський нац. техн. ун-т нафти і газу, 2015, №2(12), с.69-70. - укр. УДК 502.064.

Наведені результати дослідження реального екологічного стану підземної питної води та її основні фізико-хімічні характеристики в межах Тлумацького району Івано-Франківської області.

38.63 Інженерна геологія

38.17.02.0449/196065. Дослідження міцнісних властивостей лесового ґрунту при дії вібродинамічних навантажень. Шепель Н.М., Солодянкін О.В. // Сучасні ресурсоенергозберігаючі технології гірнич. виробництва. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т ім. М.Остроградського, 2015, №2(16), с.32-41. - рос. УДК 624.131.439.7.

Виконані експериментальні дослідження з визначення умовно-миттєвих та максимально-тривалих міцнісних властивостей лесових просідаючих ґрунтів різної вологості при статичних і вібродинамічних навантаженнях. Наведені конструкція та схема експериментального устаткування для дослідження властивостей ґрунтів від дії динамічних навантажень. Отримані практичні залежності зниження зчеплення і кута внутрішнього тертя ґрунту від його вологості та діючого віброприскорення. Представлений висновок про можливість використання отриманих результатів при вирішенні різноманітних задач щодо стійкості основ будівель та споруд, схилів, масивів ґрунту з застосуванням комп'ютерного моделювання.

38.17.02.0450/196809. Обчислювальні дослідження закономірностей деформування ґрунту при пресіометричних випробуваннях. Зоценко М.Л., Іванченко В.Г. // Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2015, №123, с.10-15. - укр. УДК 624.131.38.

У роботі наведені результати обчислювального експерименту пресіометричних випробувань лесованого суглинку. В процесі експерименту змінювали тиск на ґрунт, площу і співвідношення сторін зонду гідравлічного пресіометра. За допомогою статистичних методів встановлені відповідні залежності, які впливають на деформації ґрунту. Проведені обчислювальні експерименти підтвердили, що для пресіометричних випробувань при стисненні ґрунту в горизонтальному напрямку діють ті ж закономірності, що і для штампів при вертикальному навантаженні.

39 ГЕОГРАФІЯ

39.01 Загальні питання географії

39.17.02.0451/192754. Суспільно-географічні праці академіка Аркадія Жуковського в англійській "Encyclopedia of Ukraine" (vol. I-V, 1984-1993). Руденко В., Пирогівська А. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.140-143. - укр. УДК 911.3:016:929(477).

Розкривається суспільно-географічний доробок академіка Жуковського (1922-2014 рр.) в англійській "Encyclopedia of Ukraine", що містить 237 його праць. Аналізуються його творчі напрацювання в політичній географії та геополітиці, історичній географії та історії географії, суспільно-географічному країнознавстві, географії релігій та суспільній географії України. Україноцентризм, роль і місце українців у всіх сферах суспільного життя як держави, так і світу загалом - є визначальними рисами кожної з публікацій вченого.

39.21 Економічна і соціальна географія

39.17.02.0452/192742. Планувальні форми сільських поселень Волинського Полісся на прикладі Костопільського району Рівненської області. Пугач С., Романчук К. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.75-78. - укр. УДК 911.373.

Досліджено особливості територіальної диференціації сільського розселення Костопільського району Рівненської області на основі аналізу планувальних форм сільських поселень. Виділено 8 основних типів планувальних форм: двобічна рядова, багаторядна, розгалужена, зіркоподібна, ройова, хаотично групова, вулична забудова, напівквартальна. Виявлено, що найпоширенішою планувальною формою є проста двобічна рядова, що вказує на незавершеність формування системи розселення Костопільського району та значні потенційні можливості її подальшого розвитку.

39.17.02.0453/192743. Зародження та еволюція поняття "приміська зона". Олійник В. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.79-83. - укр. УДК 005.591.3:911.375.635: 911.372).

У статті розглядається зародження, еволюція поняття "приміська зона". Подаються перші дослідження з даної теми в країнах Західної Європи, США. Виділено основні напрями вивчення тематики "приміські території", етапи розвитку приміських територій, подано кілька визначень поняття. Як узагальнення на основі аналізу зарубіжних і вітчизняних літературних джерел складено таблицю структури приміської зони, проведено паралель англійських варіантів дефініцій до українських, визначені критерії виділення структурних елементів приміських територій та основні процеси структурного елементу.

39.17.02.0454/192744. Суспільно-географічні аспекти інтегральної оцінки демографічної безпеки України та Львівської області. Гудзеляк І., Верчин Н. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.84-88. - укр. УДК 911.3:314 (477).

Запропоновано визначення поняття "демографічна безпека" з урахуванням існуючих наукових підходів до розуміння цієї категорії. На основі інтегрального індексу демографічної безпеки, що розраховується на основі одинадцяти показників, описано тенденції становлення демографічної безпеки в Україні та Львівській області з 1990 р. Визначено просторові відмінності стану демографічної безпеки України у 2013 р. Проведено порівняльний аналіз головних демографічних індикаторів демографічної безпеки України та окремих європейських країн. Запропоновано заходи для посилення демографічної безпеки держави та регіонів.

39.17.02.0455/192745. Суспільно-географічні особливості відтворення населення Чугуївського району Харківської області. Кандиба Ю., Логвинова М. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.89-93. - укр. УДК 911.3.

У статті розглянута динаміка, сучасні тенденції основних демографічних процесів Чугуївського району Харківської області. Охарактеризовано причини зміни показників смертності, народжуваності, природного приросту, міграційних процесів. Проведено регіоналізацію показників демографічної ситуації населених пунктів Чугуївського району, проаналізовано їх територіальну диференціацію. На основі отриманих результатів запропоновано заходи щодо поліпшення демографічної ситуації в Чугуївському районі.

39.17.02.0456/192746. Терціаризація економіки регіональних соціогеосистем України. Корнус А. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.94-102. - укр. УДК 911.3:338.46 (470).

У статті розглянуто рівень терціаризації господарства регіональних соціогеосистем України. Дослідження проведено за показниками, що відображають рівень розвитку сфери послуг: частка експорту послуг у загальному експорті, роль сфери послуг

у структурі зайнятості населення та структурі валової доданої вартості. Особлива увага звернута на розвиток знаннєємних та ділових послуг, а також на обсяги науково-дослідницьких та дослідно-конструкторських робіт у регіонах України. Виконано ранжування регіональних соціогеосистем України за ступенем терціаризації їх економіки.

39.17.02.0457/192747. Аналіз галузей матеріального виробництва Корецького району Рівненської області. Маковецька Л., Шпятиковська О. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.103-107. - укр. УДК 338.45 (474.81).

У статті узагальнено та поглиблено теоретичні основи економіко-географічного дослідження матеріального виробництва адміністративного району. Розглянуто вплив природно-географічних та суспільно-географічних факторів на формування та розвиток галузей матеріального виробництва району. Проаналізовано основні тенденції розвитку матеріального виробництва Корецького району Рівненської області. Виявлено основні проблеми функціонування матеріального виробництва району. Визначено тенденції та можливі шляхи комплексного розвитку господарства Корецького району.

39.17.02.0458/192748. Просторово-часові особливості ефективності виробництва продукції рослинництва у Харківській області. Добровольська Н. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.108-112. - укр. УДК 911.3.

Стаття присвячена аналізу ефективності виробництва продукції рослинництва у сільськогосподарських підприємствах Харківської області. Обґрунтовано, що рослинництво є однією з найбільш стабільних та прибуткових галузей економіки України. Прیدілено увагу важливості визначення показників рентабельності та реалізації продукції рослинництва на регіональному рівні для визначення перспектив подальшого розвитку сільського господарства. Проаналізовано динаміку середніх цін реалізації та індексів реалізації основних сільськогосподарських культур, а також визначені у просторовому аспекті райони-лідери та райони-аутсайтери Харківської області за рівнем рентабельності та реалізації олійних, зернових і зернобобових культур та цукрових буряків.

39.17.02.0459/192749. Географія логістичної діяльності в Західному регіоні України. Грицевич В., Сеньків М. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.113-119. - укр. УДК 911.3.

У статті на основі діяльнісного підходу визначено зміст поняття "логістична діяльність". Досліджено структуру геологістичних послуг у Західному регіоні України. Створена картосхема, яка показує особливості територіальної поширеності логістичних послуг у регіоні. Проаналізовано територіальне розміщення сукупності логістичних компаній Західного регіону України, зокрема за допомогою обчислення ентропії. Створено перелік головних логістичних операторів регіону та здійснено їх типологію за рівнем логістики.

39.17.02.0460/192750. Особливості розвитку освіти, охорони здоров'я та іншої соціальної інфраструктури в гірських регіонах. Агамамедов Н. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.120-123. - рос. УДК 47:924:312.

У статті описані основні причини міграції населення з гірських територій і шляхи розвитку соціальної інфраструктури (на прикладі Економічний район Гірський Ширван Азербайджанської Республіки). В гірських місцевостях часто виникають соціальні проблеми. Гірські регіони відносяться до слаборозвинених регіонів, звідки внаслідок труднощів відбувається міграція населення. На розвиток соціальної інфраструктури регіонів впливають специфічні чинники попиту (регіональні, корпоративні, особистісні), що носять багато в чому суб'єктивний характер і утруднюють довгострокове планування. До регіональних суб'єктивних чинників можна віднести менталітет населення, філософський і релігійний світогляд, етнічні особливості, національні традиції (у тому числі звички у споживанні продуктів) та ін.

39.17.02.0461/192751. Оцінка історико-архітектурного потенціалу адміністративних районів Закарпатської області в контексті розвитку рекреації та туризму. Славик Р. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.124-128. - укр. УДК 379.851.

У статті проаналізовано рекреаційну привабливість рекреаційних територій Закарпатської області, виходячи з кількісних та якісних показників історико-архітектурного потенціалу з використанням методології нечіткої логіки. Здійснено систематизацію рекреаційних зон Закарпаття за перспективністю ведення культурно-історичної рекреаційної діяльності. Виділено проблемні питання розвитку рекреаційної сфери Закарпатської області, зокрема, незадовільний стан історико-архітектурних пам'яток, а також нерівномірне їх розміщення на території області.

39.17.02.0462/192752. Територіальний аспект інноваційно-інвестиційної діяльності в Харківському регіоні. Полевич І. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.129-134. - укр. УДК 911.3.

У статті проаналізовано територіальні особливості концентрації економічного потенціалу і розселення населення Харківської області. Показано інвестиційні надходження у розрізі районів Харківської області, а також розподіл районів за обсягом залучених інвестицій. Розкрито особливості інвестиційних проєктів, які реалізуються. Показано територіальні організаційні структури інноваційної діяльності, серед яких науково-технічні парки, бізнес-інкубатори, технополіси. Виконано групування районів області за показниками інноваційно-інвестиційної діяльності.

39.17.02.0463/192753. Водно-ресурсний потенціал Харківської області: проблеми використання. Клименко В., Решетченко С., Машкіна В. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.135-139. - укр. УДК 556.18(477.54).

Головна увага у статті приділена водно-ресурсному потенціалу Харківської області - поверхневим водам. Найважливішими водними об'єктами області є річки та штучні водойми. У статті подана характеристика місцевого стоку річок, що використовується на потреби господарсько-питних потреб населення, енергетики, зрошення, промисловості, сільського господарства. Проаналізовано динаміку забору води, визначено основні тенденції, проблеми використання водних ресурсів Харківської області та районів і обґрунтовані шляхи їх економії.

39.17.02.0464/192755. Якість навколишнього середовища та медико-географічна ситуація у Сумській області. Корнус А., Корнус О., Шишук В. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.144-151. - англ. УДК 911:504.61+502:314 (477.52).

Сьогодні ще недостатньо розроблені методи асоціативного аналізу медичних, екологічних і демографічних параметрів, які дозволили б визначити характер і ступінь впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення. Саме цим питанням і присвячена дана стаття. Встановлено, що інтегрованому вигляді, якість питної води є найбільш важливим фактором, який тісно корелює з поширеністю захворювань серед населення Сумської області. Вплив екологічного стану повітря, зокрема його гамма-фону, рівні хімічного і радіоактивного забруднення ґрунтів та рослинницької продукції також важливий, хоча і менш помітний.

39.17.02.0465/192756. Соціально-економічний розвиток регіону як об'єкт суспільно-географічного дослідження. Телебсєва Є., Баріло І. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.152-156. - укр. УДК 911.3:[316.42+330.34].

В роботі розглянуто дефініцію поняття "соціально-економічного розвитку регіону" за різними авторами. З позиції суспільної географії виділені основні складові соціально-економічного розвитку, ключовими з яких є "територія", "населення", "соціально-географічний процес". Запропоновано власне трактування "регіонального соціально-економічного розвитку". Наведена блок-схема суспільно-географічного дослідження регіонального соціально-економічного розвитку. Визначені проблеми щодо розробки комплексної моделі соціально-економічного розвитку з позиції міждисциплінарного підходу.

39.17.02.0466/192757. Соціально-географічна урбаністика: досвід та історіографія. Омельченко Н. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.157-164. - укр. УДК 911.3.

Дана стаття присвячена вивченню досвіду дослідження феномену урбанізації і розвитку міст з точки зору різних підходів і наукових концепцій у просторово-часовому аспекті. У статті викладений аналіз багатьох наукових праць, які вплинули на загальний розвиток геоурбаністики, зважаючи на те, що найбільш інтенсивне вивчення процесів урбанізації окремих поселень та їх систем припадає на другу половину ХХ століття. Показано важливість досліджень урбанізації як вагомого чинника трансформації територіальної організації життєдіяльності населення та якості життя у соціально-географічному вимірі.

39.17.02.0467/192758. Особливості демографічних змін у Старобільському районі Луганської області у пострадянський період. Беліков В. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.165-171. - укр. УДК 911.3.

У статті розглянуто особливості демографічних змін у соціально-демографічній сфері Старобільського району Луганської області після розпаду Радянського Союзу і до наших днів. Розглянуто зміни в чисельності населення, народжуваності, смертності, шлюбній, статевій і віковій структурі, етнічному складі. Крім того, описана ситуація на ринку праці. Це дало можливість детально вивчити і порівняти соціально-демографічну ситуацію в Старобільському районі та інших адміністративних районах Луганської області. Старобільський район має більш високий рівень народжуваності, але в той же час і більш високий рівень смертності, відрізняється меншою часткою позашлюбних пологів і відносно благополучною ситуацією на ринку праці.

39.17.02.0468/192759. Деякі аспекти взаємозв'язку соціально-економічного розвитку та медико-демографічної ситуації у Херсонській області. Молікевич Р. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.172-180. - укр. УДК 911.3.

У статті розглянуто питання впливу рівня соціально-економічного розвитку на формування медико-демографічної ситуації у регіоні. Автором розглянуто основні соціально-економічні показники, за допомогою факторного аналізу виділено найбільш суттєві з них, здійснено багатомірну оцінку рівня соціально-економічного розвитку адміністративних районів Херсонської області, розраховано їх кореляційне співвідношення з показниками медико-демографічної ситуації. Окремо наголошено на ролі урбанізації у формуванні суспільного здоров'я. Проаналізовано просторові особливості розвитку медичної системи Херсонської області як однієї з передумов соціально-економічного розвитку.

39.17.02.0469/192760. Типізація політичної активності (суспільно-географічний аспект). Мирош М. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.181-187. - укр. УДК 911.3:32.01(477)(091).

В даній статті проаналізовано основні підходи сучасної науки до дефініціювання явища політичної активності. Запропоновано авторське визначення політичної активності. Охарактеризовано існуючі авторські підходи до можливих структуризацій політичної активності. Проаналізовано класифікації форм політичної активності за критеріями легальності та рівня усвідомленості, та введено додаткові - за суб'єктом, організованістю, видом прояву, інтенсивністю, формами прояву, часом існування, напруженістю та суспільним резонансом. Здійснено власну спробу класифікації політичної активності, за якою в її структурі виділено 5 складових та 3 рівні прояву.

39.17.02.0470/192761. Транспортна освоєність території Волинської області. Майстер А. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.188-192. - укр. УДК 911.3:37(477.82).

Розглядаються проблеми територіальної диференціації рівнів транспортної освоєності території Волинської області. Наведено визначення понять "транспортне освоєння території" і "транспортна освоєність території". Здійснено аналіз транспортної системи області. Визначено рівень транспортної освоєності території адміністративних районів і міст обласного підпорядкування Волинської області. Проведено групування адміністративних одиниць Волинської області за інтегральним індексом рівня транспортної освоєності території. Проаналізовано виділені групи адміністративних одиниць області за рівнем транспортної освоєності території.

39.17.02.0471/192762. Зовнішньоекономічні зв'язки Львівської області України. Чорний М. // Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2), с.193-197. - укр. УДК 911.3:33 (477.8).

Висвітлено сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків Львівської області України. Охарактеризовано геопросторові відмінності у розподілі основних показників світогосподарських зв'язків на території досліджуваного регіону - експорт та імпорт товарів і послуг, надходження прямих іноземних інвестицій, міжнародна міграція робочої сили. Складено карту типізації адміністративних районів за рівнем участі у світогосподарських зв'язках на основі статистичних даних та з використанням математичних методів. Результатом цієї картосхеми є місце адміністративних районів Львівської області у системі світової економіки і підготовки до участі в регіональних економічних системах. Визначено пріоритетні напрями розвитку зовнішньоекономічних зв'язків Львівської області.

50 АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА

50.01 Загальні питання автоматичної та обчислювальної техніки

50.17.02.0473/196801. Основні напрями розвитку сучасних інформаційних технологій. Самойленко М.І., Погребняк Б.І., Костенко О.Б. // Комуніальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2015, №121, с.74-79. - рос. УДК 681.5.

Розглядаються питання актуальності використання інформаційних технологій для вирішення конкретних завдань. Проаналізовані вимоги, що висуваються до функціональних характеристик інформаційних технологій. Охарактеризований їх поточний стан. Наведена класифікація найбільш перспективних напрямів розвитку сучасних інформаційних технологій. Запропоновані рекомендації і сформульовані схеми дій, що дозволяють в конкретних умовах застосувати найбільш ефективні ІТ-рішення.

50.05 Теоретичні основи програмування

50.17.02.0474/191896. Метод вирішення завдання континуального лінійного програмування з використанням ортогональних систем функцій. Раскін Л.Г., Пігнастий О.М. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73), с.90-95. - рос. УДК 658.51.012.

У статті описано спосіб вирішення задачі синтезу сигналу на вході лінійної системи за критерієм максимальної вихідної потужності. Метою роботи є розробка точних методів вирішення розглянутої задачі в класі поліномів Лежандра. Ґрунтуючись на властивостях поліномів Лежандра, отримано точне рішення задачі методами теорії континуального лінійного програмування, в якому підінтегральне вираження функціоналу та обмежень представлено рядами кінцевого ступеня. Аналітично доведено, що отримане рішення є граничним випадком лінійної комбінації дельта функцій. Показано, що оптимізаційна задача відшукування параметрів план-функції містить удвічі менше змінних, ніж у канонічному методі. Дано рекомендації з побудови оптимізаційного алгоритму. Існує можливість узагальнення запропонованої технології вирішення завдання в напрямку використання інших систем ортогональних многочленів.

50.17.02.0475/191903. Проектування кооперативних людино-машинних інтерфейсів для інтелектуальних транспортних систем: проблеми та їх вирішення. Бондаренко Ю.В., Мотчаній А.О., Орехов О.О. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.110-116. - рос. УДК 004.5.

У статті розглядаються дослідження в області кооперативних транспортних систем, і обґрунтовується їх актуальність. Пропонується підхід до проектування кооперативного людино-машинного інтерфейсу інтелектуальних транспортних систем. Аналізується нормативна база стандартів і визначаються вимоги до людино-машинних інтерфейсів даного класу систем. Розроблено архітектуру кооперативного людино-машинного інтерфейсу на основі хмарної інфраструктури. Як ядро системи прийняття рішень пропонується використовувати дерево рішень. Обґрунтовано та обрано профіль методів оцінки якості кооперативних людино-машинних інтерфейсів.

50.17.02.0476/191915. Аналіз характеристик та вибір засобів розроблення комп'ютерних ігор. Мозговий М.В., Харченко В.С. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.96-104. - рос. УДК 004.9: 004.415.2.

Статтю присвячено розробленню методу та додатку для проектно-орієнтованого вибору засобів створення комп'ютерних ігор або гральних рушіїв. Актуальність обраної тематики обґрунтовано на основі сучасної статистики ринку комп'ютерних ігор. В статті визначено основні поняття, пов'язані з предметною областю, обґрунтовано та проаналізовано основні характеристики сучасних засобів розроблення. Запропоновано метод вибору засобів розробки в залежності від проектних вимог. Запропонований метод проілюстровано прикладом вибору оптимального засобу розробки з чотирьох популярних гральних рушіїв.

50.17.02.0477/191920. Таксономічна схема архітектур хмарних систем. Шеліманова Ж.В., Яновська О.В., Фурманов О.А. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.51-55. - рос. УДК 004.032.

У статті розглянуто питання, пов'язані із впровадженням і застосуванням хмарних технологій, а також деякими аспектами використання хмарних сервісів в освіті. Наведено таксономічну схему архітектур хмарних систем, в якій систематизовано варіанти побудови архітектур, характеристики, категорії використання, моделі обслуговування і моделі розгортання хмарних інфраструктур, а також вкладену таксономічну схему суб'єктів хмарних обчислень. Описано особливості надання хмарних послуг і підходи для використання хмарних обчислень в університетах.

50.17.02.0478/191921. Моделі відмов інформаційно-управляючих систем на основі самодіагностованих програмованих платформ в системах аварійного захисту реакторів. Скляр В.В., Одарущенко О.М., Поночовний Ю.Л., Бульба Є.М., Івасюк О.О. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.19-24. - рос. УДК 629.039.58.

У статті розглянуто особливості побудови і функціонування системи аварійного захисту реакторів і її елемента - інформаційно-управляючої системи (ІУС) на основі самодіагностованої програмованої платформи. Виділено основні модулі ІУС, що дозволяють проводити діагностику і виявлення відмов в режимі реального часу. Наведено базову марковську модель функціонування ІУС, що враховує прояв виявлених і невиявлених відмов і проведення періодичних профілактик. Розглянуто структурну схему надійності ІУС в режимі нормальної експлуатації.

50.17.02.0479/196153. Оцінка статистичних властивостей послідовностей на виході комбінаційного генератора за допомогою графічних тестів. Лавданський А.О., Фауре Е.В. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №2, с.39-50. - рос. УДК 621.391:004.73. Розглянуто клас комбінаційних генераторів, в якому в якості комбінуючої функції використовується операція підсумовування в деякому кінцевому полі. Досліджено статистичні властивості послідовностей чисел на виході комбінаційного генератора, де в якості вихідних первинних генераторів використані таблиці перестановок із взаємно простими періодами повторення. Розглянуто графічні методи визначення статистичних властивостей послідовностей чисел. Зроблено аналіз отриманих за допомогою графічних тестів статистичних характеристик послідовності на виході комбінаційного генератора з різним заповненням вихідних таблиць перестановок (лінійний конгруентний метод, квантовий генератор випадкових чисел), виконано їх порівняння з характеристиками послідовностей на виході існуючих генераторів випадкових (оцифровані радіошуми) і псевдовипадкових ("Вихор Мерсена") чисел. Отримані результати свідчать про ідентичність отриманих за допомогою графічних методів оцінки статистичних властивостей всіх досліджуваних послідовностей.

50.17.02.0480/196174. Ідентифікація змінних параметрів моделі для побудови алгоритму прогнозування. Братусь О.В., Подладчиков В.М. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №3, с.131-141. - укр. УДК 338.27.

Запропоновано підхід до ідентифікації математичного сподівання прискорення зміни значень вибірки даних, що змінюється за невідомим законом. Розроблено метод оцінювання математичного сподівання прискорення зміни значень вибірки даних, який використано для побудови алгоритму прогнозування на основі фільтра Калмана. Виконано імітаційне моделювання, яке показало ефективність запропонованого підходу. За даними щодо середньодобових цін Лондонської біржі металів на свинець побудовано модель за алгоритмом прогнозування на основі фільтра Калмана, а також моделі авторегресії, авторегресії з

ковним середнім та виконано за ними прогнозування. Порівняльний аналіз розглянутих моделей за значеннями прогнозних характеристик показав перевагу алгоритму прогнозування на основі фільтра Калмана.

50.17.02.0481/196176. Комплексне детерміноване оцінювання складних ієрархічно-мережевих систем. III. Агреговане оцінювання. Поліщук Д.О., Поліщук О.Д., Яджак М.С. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №4, с.20-31. - укр. УДК 519.6+625.1.

Запропоновано методику комплексного детермінованого оцінювання складних систем з ієрархічно-мережевою структурою, складовими якої є методи локального, прогностичного, агрегованого та інтерактивного аналізу стану, якості функціонування та взаємодії об'єктів, які утворюють систему. Описано основні підходи до побудови узагальнених висновків про стан та якість функціонування системи різних рівнів ієрархії: методи "найслабшого" елемента, зваженої лінійної та нелінійної агрегації. Визначено області їхнього застосування та проаналізовано основні переваги та недоліки. Детально розглянуто різні напрямки реалізації методу зваженої лінійної агрегації оцінок елементів системи та її базових підсистем. Запропоновано принципи візуалізації результатів агрегованого оцінювання для оперативної локалізації структурних елементів системи, які отримали негативні або близькі до них висновки. Ефективність пропонуваного методу проілюстровано на прикладі аналізу якості об'єктів колійного та станційного господарства залізничної транспортної системи України.

50.17.02.0482/196192. Складання розкладу для графів синхронних потоків даних. Сергієнко А.М., Сімоненко В.П. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.51-62. - укр. УДК 004.383.

Розглянуто задачу складання розкладу для алгоритму, який заданий графом синхронних потоків даних (ГСПД). Запропоновано метод складання періодичного розкладу ГСПД з періодом L тактів, оснований на перетворенні його у просторовий ГСПД, вершини якого мають координати місця та моменту виконання відповідних операторів алгоритму. На координати просторового ГСПД накладено обмеження: оператори, які виконуються в одному процесорному елементі, не повинні мати однакові такти свого виконання, які взято за модулем L . Завдяки цьому ГСПД відображається у спеціалізований обчислювач, який виконує алгоритм у конвеєрному режимі з оптимізованою завантаженістю ресурсів. Показано алгоритм пошуку субоптимального розкладу на основі просторового ГСПД.

50.17.02.0483/196198. Деякі детерміновані моделі задач нечіткого лінійного програмування. Зак Ю.О. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.120-133. - рос. УДК 519.85.

Розглянуто детерміновані еквіваленти різних постановок завдань лінійного програмування, у яких коефіцієнти функції мети, обмежень і граничні значення змінних задачі і правих частин нерівностей подані нечіткими множинами. Запропоновано методи порівняння і визначення переваги нечітких множин. Розв'язання задачі при пошуку вектора змінних у вигляді вектора дійсних чисел зводиться до розв'язання однокритеріальної або багатокритеріальної задачі з істотно більшою кількістю обмежень. При розв'язанні задачі у вигляді вектора Fuzzy-множин детерміновано еквівалент задачі - послідовність задач лінійного програмування. Сформульовані задачі можуть бути розв'язані симплексним методом.

50.07 Теоретичні основи обчислювальної техніки

50.17.02.0484/191639. Метод піднесення остач цілих чисел за довільним модулем системи залишкових класів до ступеня натурального числа. Краснобаєв В.А., Янко А.С., Кошман С.О. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71), с.54-63. - рос. УДК 681.142.

На основі існуючої математичної моделі піднесення до квадрату остач цілих чисел за модулем класу лишків у статті розроблено математичну модель і метод піднесення остач цілих чисел за довільним модулем системи залишкових класів (СЗК) до ступеня натурального числа. Наведено приклади конкретної реалізації представленого методу піднесення остач цілих чисел до ступеня. Запропонований метод зведення остач цілих чисел до ступеня натурального числа може бути використаний у комп'ютерній системі швидкої обробки цілочисельних даних, що функціонує у СЗК, а також у комп'ютерних обчислювальних пристроях, які функціонують у звичайній позиційній двійковій системі числення.

50.17.02.0485/191853. Особливості процесу управління Web-ресурсом комерційного контенту на основі нечіткої логіки. Алексєєва К., Берко А., Висоцька В. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.201-211. - укр. УДК 004.738.5.

Запропоновано метод управління комерційним контентом як етап життєвого циклу контенту в системах електронної комерції. Метод управління комерційним контентом описує процеси формування Web-ресурсів у системах електронної контент-комерції та спрощує технологію управління комерційним контентом. У цій роботі проаналізовано основні проблеми електронної контент-комерції та функціональних сервісів опрацювання комерційного контенту. Запропонований метод дає можливість створити засоби опрацювання Web-ресурсів у системах електронної контент-комерції та реалізувати підсистему управління комерційним контентом.

50.17.02.0486/191901. Принцип адаптивного планування завдань в умовах автономної роботи портативного комп'ютера. Аль-Кхшаб С.С. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.164-170. - рос. УДК 004.414.22 004.051 519.687.5.

Розглянуто принципи управління продуктивністю сучасних процесорів, в основі яких енергозберігаюча технологія динамічного масштабування напруги і частоти процесора. Показано, що для ефективного застосування динамічного масштабування необхідний синтез розкладу завдань з урахуванням обмежень м'якого реального часу. Синтез розкладу заснований на вирішенні двукритеріальної оптимізаційної задачі з виділенням множини Парето-оптимальних рішень. До критеріїв належать мінімуми штрафів за зниження якості обслуговування і втрату тривалості автономної роботи з поточним профілем електроспоживання. Звуження множини Парето-оптимальних рішень можливе на основі врахування уподобань користувача.

50.17.02.0487/191917. Оцінка безпеки критичних систем на основі комбінування методів ризик-аналізу. Орехова А.О., Манулік В.С., Аль-Джахлаві Акрам Фаділ Кадім, Аль-Хафаджі Ахмед Валід. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.34-39. - англ. УДК 004.056.

Дана робота присвячена проблемі оцінки функціональної безпеки критичних систем. У роботі було проаналізовано існуючі методики ризик-аналізу, а також розглянуто можливість їх застосування для оцінки функціональної безпеки критичних систем. Доведено можливість комплексування вибраних методик і здійснено їх об'єднання. У результаті було розроблено комплексну методику оцінки функціональної безпеки критичних систем. Розроблено інструментальний засіб, призначений для автоматизації методики. Методику та інструментальний засіб було випробувано на критичних системах.

50.17.02.0488/192255. Метод дослідження показників точності оцінок положення опорних зірок CCD-кадрів. Мовсєсян Я.С., Дашкова А.Н., Саваневич В.Е., Дихтяр Н.Ю., Погорелов А.В. // Відкриті інформаційні та комп'ютерні інтегровані технології. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №69, с.189-199. - рос. УДК 004.932.72'1.

Запропоновано метод дослідження показників точності оцінок положення опорних зірок на CCD-Кадр. В якості джерел даних використовуються CCD-вимірювання положень опорних зірок, а також астрометричні UCAC 4.0 і фотометричний USNO B1.0 каталоги. Розроблений метод дозволяє проводити аналіз розширеної множини показників точності оцінок положення опорних зірок на розширеному безлічі аналізованих підвибірок вимірювань і кадрів.

50.17.02.0489/195195. Використання методу секвенційного аналізу для дослідження структури фрактальних об'єктів. Кравець Н.С. // *Радіоелектроніка і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2015, №4(71), с.64-66. - рос. УДК 004.421.2:519.71.

Показана можливість використання алгоритму пошуку асоціативних правил, що враховує фактор часу та взаємозв'язок подій, для відновлення параметрів моделі детермінованої L-системи з послідовності символів.

50.09 Елементи, вузли і пристрої автоматики, телемеханіки та обчислювальної техніки

50.17.02.0490/192462. Моделювання систем імпульсно-фазового керування перетворювальних пристроїв. Бородай В.А., Ковальов О.Р., Чередник В.А. // *Гірнична електромеханіка та автоматика*. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №94, с.64-69. - укр. УДК 62-83:621-313.333.

Роботу присвячено огляду сучасних методів моделювання систем імпульсно фазових керування (СІФК), які входять в комплект перетворювачів змінної напруги при фазовому та широтно-імпульсному способі подачі керуючих сигналів, а також систем керування автономними інверторами напруги. Результати досліджень можуть бути використані при проектуванні, побудові та налагодженні зазначених СІФК, а також в навчальному процесі.

50.17.02.0491/196806. Попереджувальне керування пристроями компенсації реактивної потужності та фільтрації гармонік. Якунін О.А., Калугіна О.С., Беляк Є.С. // *Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура*. Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2015, №121, с.95-98. - укр. УДК 62-5; 621.316.7.

Стаття присвячена питанням використання попереджувального керування для реалізації керування пристроїв. Основну увагу приділено різнобічному аналізу принципу попереджувального керування, виділено його переваги та недоліки. Розглянуто питання створення пристроїв зниження рівню реактивної потужності, та фільтрації вищих гармонік. Розглянуто можливість реалізації попереджувального керування ними, та визначено питання які виникають при проектуванні таких систем.

50.33 Цифрові обчислювальні машини та обчислювальні комплекси (ОК)

50.17.02.0492/195189. Використання машини Тьюринга для розв'язання криптографічної задачі поліноміальної складності. Петрова О.О., Бурменський Р.В. // *Радіоелектроніка і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2015, №4(71), с.28-31. - рос. УДК 510.582.

Запропоновано модель процесу обчислення на детермінованій однострічкової машині Тьюринга для реалізації симетричного алгоритму шифрування з використанням полібіанського квадрату. Наведено етапи кодування даних та програма, що моделює роботу машини Тьюринга для рішення задачі криптографії. Побудовано модель детермінованого алгоритму та програмне забезпечення, що надає можливість доведення існування або неіснування алгоритмів розв'язання задач.

50.17.02.0493/195191. Квантовий комп'ютинг для проектування цифрових систем. Литвинова Є.І., Хаханов І.В. // *Радіоелектроніка і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2015, №4(71), с.42-45. - рос. УДК 004:519.713.

Запропоновано квантовий підхід до проектування цифрових пристроїв, який характеризується використанням елементів пам'яті для реалізації транзакційної взаємодії всіх компонентів операційного і керуючого автоматів, а також методами синтезу та аналізу, заснованими на суперпозиції кубіт-векторних примітивів завдання всіх типів функціональностей, імплементованих в елементи пам'яті, що дає можливість істотно (в 2-3 рази) підвищити швидкодію засобів моделювання.

50.17.02.0494/195202. Похибка тривимірної реконструкції поверхні за тріадою її зображень. Грабовська Н.Р., Русин Б.П., Іванюк В.Г. // *Радіоелектроніка і інформатика*. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2016, №1(72), с.39-46. - рос. УДК 383.8:621.396.96:621.396.6.

Розглядається метод тривимірної реконструкції поверхні за тріадою двомірних зображень, які отримані під різними напрямками освітлення. Оцінка похибки реконструкції похідних поверхні проводиться для незапланованих відхилень вертикального напрямку освітлення.

50.39 Обчислювальні мережі (ОМ)

50.17.02.0495/191830. Інформаційна технологія моніторингу та аналізу трафіку у комп'ютерних мережах. Кордяк В., Дронюк І., Федевич О. // *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка"*. Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.35-42. - укр. УДК 004.942:004.772.

Проаналізовано методи моніторингу трафіку комп'ютерних мереж. Розглянуто методи моніторингу, орієнтовані на маршрутизатори та активні і пасивні методи моніторингу, які не орієнтовані на маршрутизатори. Описано розроблену інформаційну технологію моніторингу трафіку. Здійснено класифікацію DDoS-атак, а також запропоновано методи запобігання їм. Ефективність запропонованих методів доведено експериментально, на основі моделювання DDoS-атак та моніторингу мережі за допомогою розробленої інформаційної технології аналізу трафіку. Показано, що завдяки застосуванню запропонованих алгоритмів запобігання хакерським атакам досягають значного зменшення (приблизно у 4 рази) шкідливого трафіку на мережевому обладнанні. Експерименти проілюстровано рисунками та графіками.

50.17.02.0496/191924. Взаємодія мобільних абонентів у бездротових самоорганізованих Ad-hoc мережах як кооперативна гра. Вартачан В.М., Туркіна В.В. // *Радіоелектроніка і комп'ютерні системи*. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.81-87. - рос. УДК 004.414.22 004.051 519.687.5.

Розглянуто принципи побудови бездротових мереж, обґрунтовано вибір самоорганізованих, децентралізованих Ad-hoc мереж як предмета вивчення. Показано, що підвищення якості обслуговування мобільних абонентів в Ad-hoc мережах досягається при інтеграції різномірних технологій бездротового доступу. Виконано аналіз публікацій, що використовують теоретико-ігровий підхід в задачах побудови Ad-hoc мереж. Розв'язано задачу формування, заснованих на коаліціях теорії кооперативних ігор, принципів взаємодії мобільних абонентів в Ad-hoc мережах.

50.17.02.0497/196096. Оперативне керування потоками у комп'ютерних мережах з технологією MPLS. Зайченко О.Ю. // *Системні дослідження та інформаційні технології*. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.68-76. - рос. УДК 004.8.

Розглянуто задачу оперативного керування трафіками різних категорій у комп'ютерних мережах з технологією MPLS. Цю задачу сформульовано як задачу ремаршрутизації потоків різних класів сервісу при відмовах каналів і вузлів мережі та забезпеченні заданої якості обслуговування. Побудовано математичну модель задачі й розроблено алгоритм її вирішення, що

дозволяє оперативно визначити нові маршрути вимог, які одержали відмову в обслуговуванні й перерозподілити їх за новими маршрутами так, щоб забезпечити максимальну величину переданого скорегованого потоку. Для оцінки ефективності запропонованого алгоритму оперативного управління трафіком і ремаршрутизації потоків у мережі було проведено експериментальні дослідження. Вирішено задачу оптимального вибору пропускних спроможностей і розподілу потоків. Змодельовано стани відмов і здійснено ремаршрутизацію потоків за запропонованим алгоритмом, визначено новий розподіл потоків і загальну величину скорегованого потоку з кожного класу сервісу. Аналіз результатів підтвердив, що застосування оперативного управління трафіком у вигляді ремаршрутизації дозволяє істотно підвищити загальну пропускну спроможність мережі і величину потоку при відмовах.

50.17.02.0498/196152. Комплексне детерміноване оцінювання складних ієрархічно-мережових систем. Частина II. Локальне та прогностичне оцінювання. Поліщук Д.О., Поліщук О.Д., Яджак М.С. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №2, с.26-38. - укр. УДК 519.6+625.1.

Запропоновано методику комплексного детермінованого оцінювання складних систем з ієрархічно-мережевою структурою, складовими якої є методи локального, прогностичного, агрегованого та інтерактивного аналізу стану, якості функціонування та взаємодії об'єктів системи всіх рівнів ієрархії. Описано методи локального та прогностичного оцінювання поведінки характеристик елементів системи, які є основою для подальшої побудови узагальнених висновків щодо її стану та якості функціонування. Запропонована уточнена бальна шкала оцінок дозволяє не лише визначити якість елемента, але й частково встановити причини виявлених недоліків. Прогностичний аналіз дає можливість завчасно попередити та відреагувати на можливість виходу елемента за "порог безпеки". Запропоновано засоби візуалізації локальних та прогностичних оцінок елементів системи, які дозволяють оперативно реагувати на виявлені або потенційні недоліки. Ефективність пропонуваного методу проілюстровано на прикладі аналізу якості об'єктів колійного та станційного господарства залізничної транспортної системи України.

50.17.02.0499/196814. Модель соціального профілю як база вподобаним користувачем у процесі семантичного пошуку по Semantic Web. Шостак І.В., Лисенко А.А. // Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський нац. ун-т міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2015, №123, с.37-48. - рос. УДК 004.6.

Розглядається постановка задачі визначення моделі користувача як основи аналізу уподобань користувача. Наведено структуру профілю у форматі властивостей ресурсу Semantic Web, а також формат зберігання в RDF-документі, який підтримує JSON стандарт. Отримано ключову компонента, яка може бути застосована як складова соціальної мережі, спрямованої на семантичний пошук.

50.41 Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж

50.17.02.0500/191603. Дослідження характеристик мікросхемотехнічних рішень із застосуванням відкритого ПЗ. Стрелкина А.А., Узун Д.Д. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №67, с.216-222. - рос. УДК 004.42.

Визначені можливості застосування мікрокомп'ютерів в ІТ індустрії, розглянуті найбільш популярні сучасні мікрокомп'ютери, виявлені і наведені основні показники для порівняння існуючих мікрокомп'ютерів, проведений порівняльний аналіз мікросхемотехнічних рішень; апробована і представлена методика установки ОС з відкритим кодом Kali Linux на мікрокомп'ютер Raspberry Pi.

50.17.02.0501/191630. Особливості автоматизації процесу тестування уразливостей web-ресурсів з використанням ПЗ з відкритим кодом. Степчик В.В., Узун Д.Д., Узун Ю.А. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №68, с.212-216. - рос. УДК 004.42.

Визначено особливості автоматизації процесу тестування уразливостей web-ресурсів з використанням програмного забезпечення з відкритим кодом; розглянута процедура взаємодії окремих модулів тестування уразливостей web-ресурсів; запропоновано механізм взаємодії окремих модулів в рамках створення системи автоматизації тестування уразливостей web-ресурсів.

50.17.02.0502/191633. Аналіз розробки комп'ютерних програм для вивчення фізики. Чухрай А.Г., Шаталова М.О. // Радиоэлектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71), с.75-79. - рос. УДК 004.896.

Розглянуто найбільш загальні проблеми сучасної середньої освіти в Україні. Проведено аналіз якісних показників успішності підготовки випускників. Розглянуто можливість застосування інтелектуальних навчальних систем в якості додаткових матеріалів для вивчення фізики. Проведено аналіз існуючих навчальних програм з фізики, виявлено їх основні особливості. Виявлено необхідність впровадження додаткових функціональних можливостей до подібних навчальних програм. Запропоновано структуру системи, що включає необхідні елементи, які відсутні у аналогах. Розглянуто подальші перспективи розвитку запропонованої системи.

50.17.02.0503/191650. Експериментальні дослідження ефективності застосування методів рефакторингу. Соколова Є.В. // Радиоэлектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71), с.93-96. - рос. УДК 004.55.

Розглянуто процес рефакторингу програм з метою підвищення якості програмного забезпечення. Відображено основні показники якості ПЗ та визначено метрики оцінки якості вихідного коду. Сформульовано мету і задачі проведення досліджень. Визначено методику обробки результатів досліджень. Вибрано інструмент досліджень - система контролю версій з відкритим кодом TortoiseSVN. Наведено результати експериментальних досліджень ефективності застосування методів рефакторинга проекту з відкритим кодом AppMetrics. Доведено, що найбільш поширеними методами рефакторинга є: додавання параметра, видалення параметра, вбудовування методу, виділення методу.

50.17.02.0504/191728. Метод аналізу надійності програмних засобів з урахуванням їх складності. Яковина В.С. // Радиоэлектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.127-133. - укр. УДК 004.052.

Розглядається метод аналізу надійності програмних засобів з урахуванням їх складності на різних етапах життєвого циклу. Метод включає використання моделей надійності як на основі неоднорідного пуассонового процесу, так і марковського процесу вищого порядку з дискретним та неперервним часом. Використання запропонованого методу дає можливість розробникам програмного забезпечення обрати відповідну модель надійності, виходячи з особливостей процесу розробки та складності програмних засобів, і оцінити значення показників надійності досліджуваного програмного засобу. Запропонований метод аналізу надійності програмних засобів включає настанови та рекомендації щодо отримання вхідних параметрів відповідних моделей надійності.

- 50.17.02.0505/191831. Програмна реалізація удосконаленої моделі надійності технічної резервованої системи з обмеженою кількістю відновлень. Мандзій Б., Сенів М., Яковина В., Мосьондз Н. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.43-51. - укр. УДК 004.42; 004.052. Описано алгоритм та програмну реалізацію удосконаленої моделі надійності технічної резервованої системи з обмеженою кількістю відновлень. Досліджено взаємозв'язок між кількістю елементів, допустимою кількістю їх відновлень, кількістю станів системи і часом, потрібним на формування моделі та обчислення результатів. Ключові слова: програмне забезпечення, надійність, технічна система.
- 50.17.02.0506/191867. Метрологічна перевірка програмного забезпечення засобів вимірювання з різними структурами. Олесків О., Микитин І. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.325-330. - укр. УДК 004.4, 621.317.089.6. Розглянуто класифікацію програмного забезпечення засобів вимірювання. Проведено класифікацію структур засобів вимірювання. Проаналізовано можливість проведення метрологічної перевірки певного типу програмного забезпечення засобів вимірювання відповідно до методів метрологічної перевірки програмного забезпечення.
- 50.17.02.0507/191874. Нечіткий когнітивний аналіз ризиків при тестуванні програмного забезпечення. Гожий В. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.372-379. - укр. УДК 004.93:681.32. Розглянуто питання нечіткого когнітивного аналізу ризиків під час тестування програмного забезпечення. Визначено головні типи ризиків під час тестування програмного забезпечення. Для аналізу застосовано нечіткі когнітивні карти Силова. Визначено системні показники нечітких когнітивних карт та переваги і недоліки їх використання. У результаті когнітивного моделювання визначено найвпливовіші показники ризику.
- 50.17.02.0508/191906. Інформаційна технологія для аналізу підсистеми дефектів вирощування напівпровідникових кристалів. Д'яченко Л.І., Мінов Є.В., Остапов С.Е., Фочук П.М., Халавка Ю.Б. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.88-95. - рос. УДК 004.942; 548.4. Запропоновано нову інформаційну технологію для обробки та аналізу підсистеми дефектів вирощування напівпровідникових кристалів. На підставі набору мікрофотографій інформаційна система буде тривимірне зображення напівпровідникового кристала і виводить статистичну інформацію про кількість і розміри знайдених в кристалі дефектів. Крім того, розроблено модуль, що дозволяє генерувати еталонний набір інфрачервоних фотографій для оцінки якості розпізнавання реальних напівпровідникових кристалів. Аналізуючи результати роботи інформаційної системи, дослідники приймають рішення про якість кристалів і можливі області їх застосування.
- 50.17.02.0509/191923. Експериментальна оцінка ефективності застосування хмарних обчислень у бізнес-додатках операційної системи Android. Соколова Є.В. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.46-50. - рос. УДК 004.55. Розглянуто використання моделей середовищ реалізації хмарних обчислень у бізнес-додатках для мобільних пристроїв. Обґрунтовано вибір хмарної серверної інфраструктури BaaS для мобільних додатків. Визначено особливості розробки програмного забезпечення для мобільних пристроїв з використанням хмарних обчислень. Описано експеримент для перевірки ефективності використання моделі реалізації середовища хмарних обчислень BaaS. Проведено аналіз експериментально отриманих результатів, виявлено негативні й позитивні сторони використання хмарних обчислень у розробці бізнес-додатків для мобільних пристроїв на базі ОС Android.
- 50.17.02.0510/192084. Алгоритм програмного моделювання для автоматизованого расчета эластомерных композиций. Фурса О.А., Чернецкий Е.В., Олейник О.Ю. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Даля. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Даля, 2015, №3(220), с.150-154. - рос. УДК 519.7.007.004.2. Стрімкий розвиток програмування та обчислювальної техніки розширює спектр застосування SCADA-систем проектування. В наш час, завдяки розвитку цієї галузі, можна змоделювати складні хімічні процеси. Підбір та обґрунтування методів автоматичного контролю та управління при побудові АСК ТП це один з варіантів використання програм для моделювання процесів. Використання даних засобів, дає змогу оцінити впливаючі фактори з урахуванням особливостей протікання хімічних процесів. Що дозволяє правильно обрати регульовані параметри та регулюючі впливи. За допомогою алгоритму, можна оцінити вплив точності визначення параметрів процесу на якість кінцевого продукту. Визначити відхилення параметрів технологічного процесу можна в двох режимах, при цьому отримуємо залежність якості кінцевого продукту від заданого діапазону відхилень вхідних параметрів. Застосування нових методів проектування АСК ТП дозволяє оптимізувати витрати на складання контрольних вимірювальних систем, оцінити вплив вхідних величин на якість кінцевого продукту, на стадії проектування визначити точність вимірів технологічних параметрів хімічних процесів, що підвищує якість кінцевого продукту. Дослідження можливості застосування алгоритму для еластомерних композицій є актуальною та перспективною задачею.
- 50.17.02.0511/192428. Approaches to measuring value of a website. Liashenko N.Y. // Управління проектами та розвиток виробництва. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Даля, 2015, №4(56), с.70-79. - англ. УДК 005.52:005.71. The study provided analysis of existing approaches to measuring value of a website and highlighted their advantages and disadvantages in the particular cases. The new definition of the website was conducted; the taxonomy of evaluation methods and subsidiary vocabulary was suggested.
- 50.17.02.0512/195204. Исследование качества сборки приложений под операционную систему Android различными компиляторами. Нарожный В.В., Нарожная Е.В. // Радіоелектроніка і інформатика. Харків: Харківський нац. ун-т радіоелектроніки, 2016, №1(72), с.53-56. - рос. УДК 004.45. Оценивается качество сборки приложения тремя компиляторами: Android Development Tools, Android Studio 2 и Visual Studio 2015. В качестве критериев выбираются быстрдействие и размер полученных приложений. Для чистоты эксперимента описываются три приложения в каждой среде. Приложения реализуют простейший алгоритм поиска простых чисел.
- 50.17.02.0513/196191. Аналіз особливостей моделювання електронних схем у програмному комплексі Simulink на прикладі транзисторного підсилювача. Мельник І.В. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.40-50. - укр. УДК 681.3(075). Розглянуто засоби моделювання програмного комплексу Simulink на прикладі моделі транзисторного підсилювача, який зібрано за схемою із загальним емітером. Показано, що для створення моделей компонент електронних схем найбільш важливими є математичні блоки, а для моделювання електричних з'єднань зручно використовувати моделі електричних та електронних компонент. Для моделювання складних електронних схем доцільно використовувати блочно-ієрархічний підхід. Показано, що засоби моделювання програмного комплексу Simulink є дуже ефективними для побудови моделей електронних схем і можуть становити реальну альтернативу засобам моделювання сучасних схемотехнічних систем автоматизованого проектування.

50.43 Системи автоматичного керування, регулювання і контролю

50.17.02.0514/191581. Оптимальное по быстродействию управление объектом при малых значениях ошибки отклонения. Смирнов В.В., Смирнова Н.В. // Конструювання, виробництво та експлуатація сільськогосподарських машин. Кіровоград: Кіровоградський нац. техн. ун-т, 2015, №45(1), с.199-204. - рос. УДК 681.518.

Приведено описання рішення задачі реалізації одного закону управління в системі управління оптимальної по швидкодействию. При малих відхиленнях система управління переходить в режим стабілізації і переключає закон управління з оптимального по швидкодействию на ПИД или ПИ. При этом система перестаєть быть оптимальної по швидкодействию. Задача реалізації одного оптимального по швидкодействию закона управління при любых значениях ошибки отклонения решена путем ведения в структуру системы управления статистического блока и блока управляемого аттенюатора, что позволило изменять значение управляющего воздействия в режиме стабилизации пропорционально значению ошибки отклонения.

50.17.02.0515/191717. Інформаційно-екстремальний класифікатор з комбінованими контейнерами для планування задач в розподіленому гетерогенному обчислювальному середовищі. Москаленко В.В., Рижова А.С. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.77-87. - укр. УДК 681.518:004.93.1'.

Розглядається інформаційний синтез динамічного планувальника незалежних задач, заснований на класифікаційному прогнозі функціонального стану вузлів гетерогенного обчислювального середовища. У статті досліджено алгоритм інформаційно-екстремального навчання прогностичного класифікатора з комбінованими контейнерами за умов незбалансованості навчальних вибірок та різнотипності ознак розпізнавання, що має місце в практичних задачах моніторингу обчислювального середовища. Фізичне моделювання роботи запропонованих алгоритмів реалізовано в обчислювальному середовищі кластера з моделлю розподілених обчислень MapReduce на прикладі задач WordCount, Terasort та Distributed Grep.

50.17.02.0516/191720. Інформаційна підсистема управління потоком покупців в супермаркеті. Попов А.В., Белоконь Ю.А., Швед П.М. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.164-170. - рос. УДК 004.891.2.

Для оптимального управління чергами запропоновано розглядати касовий вузол як систему масового обслуговування з чергою. Проведено аналіз системи масового обслуговування супермаркету і вибрано оптимальну кількість кас для розглянутого об'єкта. Для управління купівельним потоком всередині супермаркету запропоновано використання методу Аргіої для аналізу асоціативних правил. На підставі цього аналізу менеджер буде робити висновок про те, як правильно розмістити товари на товарних полицях, щоб покупець купив якомога більше товарів, що не входять в групи найбільш пов'язаних один з одним.

50.17.02.0517/191898. Принципи планування експериментальних досліджень залежності продуктивності обчислювальної системи від споживаної енергії. Туркін І.Б., Вдовіченко О.В., Аль-Кхшаб С.С. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73), с.61-69. - рос. УДК 004.45+519.22.

У статті відображено поточний стан проблеми використання енергоресурсів, розглядаються принципи екологічних інформаційних технологій. Виділено основні стандарти, що регулюють сферу енергоспоживання комп'ютерної техніки. Показано засоби управління енергоспоживанням на апаратному та програмному рівні. Розглянуто поточний стан можливості управління режимами енергоспоживання в ОС Windows, де можна виділити три основні схеми енергоспоживання: висока продуктивність, збалансована, енергозберігаюча. Розглянуто основні принципи планування експериментальних досліджень залежності продуктивності обчислювальної системи від споживаної енергії. Для проведення експерименту обрано наступні інструментарії: PCMark 7 - інтегральний тест всіх підсистем комп'ютера і Joulemeter - профілювальник, що використовує метрики продуктивності для оцінки витраченої енергії. В результаті експерименту отримано залежності продуктивності обчислювальної системи від споживаної енергії. Дані залежності є базою для розробки систем управління та рекомендацій по користуванню існуючих схем електроживлення залежно від розв'язуваної прикладної задачі.

50.17.02.0518/191907. Порівняльний аналіз способів визначення вологості речовин із застосуванням тестових методів. Голуб К.Ю. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.65-73. - укр. УДК 621.317.39.

У статті проводиться порівняльний аналіз розроблених способів визначення вологості речовин з найбільш досконалими серед виявлених аналогів. При цьому розглядаються лише способи визначення вологості із застосуванням тестових методів. Основним завданням є вибір оптимального способу з точки зору його точнісних характеристик, зокрема, компенсації основної складової невизначеності дількометричних вологомірів - "сортової невизначеності". В роботі описано основні ідеї, що стосуються суті визначення вологості кожним із запропонованих способів, наведено тестові алгоритми для розрахунку вологості і результати розрахунку, отримані для даних алгоритмів при перевірці їх на наявність сортової залежності. В якості параметрів для проведення порівняльного аналізу обрано величину "сортової невизначеності" вимірювань, величину розбіжності отриманих в результаті розрахунку за запропонованим тестовим алгоритмом значень вологості з дійсними, простоту реалізації способу. Проведений аналіз дозволив виявити спосіб, що задовольняє всім наведеним у статті вимогам.

50.17.02.0519/191922. Аналіз інтелектуальних інформаційних систем. Собчак А.П., Фірсова А.В. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.117-123. - рос. УДК 004.89.

Розглянуто класифікацію інтелектуальних інформаційних систем (ІІС). Описано порівняльні характеристики експертних систем, систем з інтелектуальним інтерфейсом і самонавчальних систем: наведено їх визначення, сфери застосування, описано характерні риси, переваги і недоліки, обмеженість застосування. Аналіз ІІС показує широкі перспективи синтезу нових самонавчальних експертних систем. Розглянуто особливості ІІС, а також етапи проектування і стадії їх життєвого циклу. Обґрунтовано актуальність застосування ІІС з поведінковим аналізатором для прийняття рішень, дано формальне подання ІІС.

50.17.02.0520/194242. Математична модель автоматизованого керування дозуванням рідинних компонентів технологічного процесу приготування газобетону. Кулинич Е.М. // Електромеханічні і енергозберігаючі системи. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т ім. М.Остроградського, 2015, №2(30), с.31-38. - рос. УДК 681.513.7.

Запропоновано уточнену математичну модель системи автоматизованого керування багатокомпонентним дозуванням рідинних компонентів технологічного процесу приготування газобетону. При розробці моделі були враховані особливості роботи виконавчих механізмів (двох- і трьохпозиційних заслінок), залежності динаміки подачі компонентів газобетонної суміші в дозатор від геометрії бункерів дозатора, динаміки потоків компонентів, що дозуються, залежності сигналу зворотного зв'язку від зусиль, створюваних потоком компонентів і властивостей датчиків ваги. Уточнені залежності моделі дають можливість точніше оцінювати вагу набору компонентів у бункері дозатора й швидкість витікання компонентів із витратної ємності. Розроблена модель дозволить підвищити адекватність комп'ютерної моделі й поліпшити якість автоматизованого керування даного технологічного процесу. На базі математичної й комп'ютерної моделей розробляється комплекс комп'ютерного моделювання автоматизованої системи керування технологічними процесами в поєднанні з емуляцією взаємодії керуючого контролера-системи візуалізації й симуляцією технологічного процесу.

50.17.02.0521/196092. Синтез алгоритмів цифрового управління для автоматичних слідкувальних систем. Зімчук І.В., Іщенко В.І., Канкін І.О. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2015, №1, с.32-38. - укр. УДК 681.518.

Викладено методику поліноміального синтезу алгоритмів цифрового управління для автоматичних слідкувальних систем. Показано, що більшість існуючих методів синтезу цифрових регуляторів, які реалізують принцип управління за відхиленням, ґрунтуються на досвіді синтезу неперервних систем. Їх методологія не дозволяє реалізувати одночасне підвищення точності системи в сталому режимі та виконання умов її стійкості. Згідно викладеної методики алгоритми управління синтезуються в результаті розв'язання різницевого рівняння, які визначаються за дискретними передаточними функціями цифрових регуляторів. Теоретичну основу синтезу цифрових регуляторів складає теорія інваріантності. Відмінною рисою запропонованого підходу є урахування вимог до стійкості та заданої статичної точності системи управління на етапі синтезу цифрового регулятора. Наведено приклад синтезу алгоритму цифрового управління об'єктом другого порядку, результати моделювання якого підтверджують ефективність викладеної методики.

50.17.02.0522/196897. Метод мультибазисного аналого-цифрового перетворювача Хаара-Крестенсона на основі компараторів з парафазними виходами. Піх В.Я. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.370-377. - укр. УДК 004.31.

Проаналізовано існуючі методи формування та кодування технологічних даних на низових рівнях розподілених комп'ютеризованих систем, звідки видно, що на практиці найширше застосування знайшли перетворювачі форми інформації на основі аналого-цифрового перетворювача (АЦП) різних типів. Запропоновано структуру АЦП із застосуванням компараторів з парафазними виходами та реалізації логічного елемента, що виключає АБО на логічних елементах І-НЕ з парафазними входами та з'єднанні між собою інверсними виходами. Отже, запропоноване вдосконалення структури дає змогу підвищити його швидкодію та зменшити часову складність перетворень у 2,5-3 рази. При цьому зменшення апаратної складності становить близько 30%.

50.45 Системи телекерування і телевимірювання

50.17.02.0523/196894. Модель телекомунікаційної мережі "інтелектуального будинку". Теслюк В.М., Борейко О.Ю., Сидор А.Р., Береговська Х.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.351-357. - укр. УДК 004.[3+89].

Розроблено структуру телекомунікаційної мережі "інтелектуального будинку". Дослідження побудованої структури проведено з використанням розробленої структурної моделі на основі теорії мереж Петрі, а отримані результати представлено у формі графу досяжності станів системи. Розроблено модель оцінки надійності телекомунікаційної мережі "інтелектуального будинку". Телекомунікаційна мережа зведена до симетричної ієрархічної системи, розгалуженої до 3-го рівня, що дає змогу оцінити ймовірнісні та часові характеристики надійності, а також ймовірності відмови, частоти та інтенсивності відмов.

50.47 Автоматизовані системи керування технологічними процесами

50.17.02.0524/196190. Сучасні тенденції в автоматизації промислових комплексів. Святний В.А., Бровкіна Д.Ю. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.32-39. - укр. УДК 64.011.56.

Досліджено перехід виробництва на новий етап розвитку, що зумовлено впровадженням у процес автоматизації новітніх комп'ютерних технологій, давно поширених у сфері послуг. Однією з характерних особливостей розвитку сучасної промисловості є інтеграція досягнень теорії і практики автоматизації, інформаційних технологій, робототехніки та систем "людина - автоматизований об'єкт". "Індустрію 4.0" було задумано як перспективний проект високих технологій під керівництвом федерального уряду Німеччини з акцентом на інформаційних і комунікаційних технологіях. Однак це поняття значно розширилося і стало збірним для європейської системи технологій і концепції організації ланцюга виробництва нового покоління. Розкрито сучасний зміст поняття "Індустрія 4.0" і узагальнено інформацію про основні ідеї та технології, які застосовуються для реалізації цієї концепції.

50.51 Автоматизація проектування

50.17.02.0525/192160. Використання комплексу стандартів ЕСКД в САПР КОМПАС. Хмельницький А.В., Кроль О.С. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Даля. Сєверодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Даля, 2015, №5(222), с.120-123. - рос. УДК 621.9.06: 002:62:006.354.

Дана оцінка можливостей системи автоматизованого проектування КОМПАС при використанні комплексу стандартів ЕСКД. Розглянуто прийоми використання готових шаблонів найбільш часто зустрічаються елементів оформлення листів різних документів, Наведено особливості застосування стандартних процедур, застосовуваних у створенні креслень, у тому числі стандартів за типами ліній, а також по їх товщині, простановки розмірів, вибір якості з ряду стандартних та інших процедур. Показано переваги програм настройки процедур машинної графіки на можливі зміни нових редакцій ГОСТ і нормалей.

50.17.02.0526/196189. Інструментальні засоби створення конструктивних креслень геологічних розрізів. Тарнавський Ю.А. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.26-31. - укр. УДК 004.02.

Забезпечення безпеки промислового об'єкта потребує моніторингу стану ґрунтів під ним і збереження цієї інформації у вигляді технічної документації. Особливо актуальним є завдання побудови геологічних розрізів у зоні розташування об'єкта і їх фіксації у вигляді конструктивних креслень. Проте дотепер ці завдання вирішувались у "напівручному" режимі і жодна з програм побудови геологічних розрізів не забезпечувала можливості побудови конструктивних креслень. Роботу присвячено питанням розроблення інструментальних засобів для побудови конструктивних креслень геологічних розрізів в автоматизованому режимі з використанням системи автоматизованого проектування AutoCAD. Результати розроблення подано у вигляді двох модулів: плагіну на основі AutoCAD.NET API (C#-застосування) і AutoLISP-застосування для створення користувацьких шаблонів штрихувань.

61 ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

61.01 Загальні питання хімічної технології і хімічної промисловості

61.17.02.0527/191636. Автоматизація дослідно-промислового апарата первинного збагачення технологічних сумішей, які містять неон. Дьяченко Т.В. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71), с.14-20. - рос. УДК 621.565.

Розглянуто перспективи збільшення обсягів отримання неону і гелію за рахунок залучення у технологічний процес установок розділення повітря, які не обладнані класичними засобами концентрування інертних газів. Вивчено можливість збагачення технологічного потоку із вмістом 1...2% Ne і He, який відбирається в блоках КАр-15, КТА-16/18, КдАд-15/12 у зовнішній установці щодо системи сепарації повітря. Розроблено апарат для первинного концентрування Ne-He суміші. Представлено результати експериментальних досліджень, розроблено систему автоматизації промислового зразка, яка дозволить прискорити його впровадження в промисловості.

61.13 Процеси і апарати хімічної технології. Електрохімічні процеси

61.17.02.0528/192062. Напрямок розвитку та перспективи аерозольного нанокаталізу. Глікіна І.М., Глікін М.А., Кудрявцев С.А. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Сєверодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.38-44. - рос. УДК 66.097:66.094.3.097:544.772.4.

В статті розглянутий розвиток вперше запропонованого нового технологічного переоформлення хімічних і нафтохімічних процесів - технологія аерозольного нанокаталізу. Розглянуто шлях від мотивації пошуку до формування рішень на базі досліджень на лабораторних і дослідно-промислових установках. Показані результати, запропоновані пропозиції та припущення до подальших досліджень та застосування процесів в промислових виробництвах.

61.31 Технологія неорганічних речовин і продуктів

61.17.02.0529/192063. Влияние давления на синтез углеводов в аэрозоле двухкомпонентного железосодержащего катализатора. Домнин А.О., Гликина И.М., Кудрявцев С.А., Гликин М.А. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Сєверодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.45-48. - рос. УДК 66.084.2:661.715.

Розглянуто отримання вуглеводнів із синтез-газу за технологією аерозольного нанокаталізу в віброзрідженому шарі двокомпонентного залізомістного катализатора під різним тиском. Наведена методика приготування двокомпонентного залізомістної каталітичної системи. Представлені результати досліджень впливу тиску на ступінь перетворення в вуглеводні.

61.17.02.0530/195081. Моделирование процесса формирования системы транспортных пор у структуре карбонизованого вуглепластика під час його газифікації. Скачков В.О., Іванов В.І., Нестеренко Т.М., Бережна О.Р. // Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2016, №2(36), с.72-76. - укр. УДК 661.666.4.

Розглянуто закономірності формування системи транспортних пор у структурі карбонизованого вуглепластика під час газифікації в обсязі проточного реактора ізотермічного типу. Вирішено задачу перенесення діоксиду вуглецю за довжиною пор карбонизованого вуглепластика, що забезпечує профілювання його структури під час газифікації. Встановлено кінетичні параметри процесу газифікації трьох форм вуглецевих матеріалів: піролітичного вуглецю, скловуглецю та технічного вуглецю.

61.17.02.0531/195542. Дослідження технологічних аспектів екологічно безпечних процесів відновлення вітчизняних фосфоритів. Petruk R., Petruk H., Kruklyuyi R., Bezvozyuk I. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.55-62. - англ. УДК 661.63.

В статті розглянуто теоретичні та технологічні основи екологічно безпечних процесів відновлення вітчизняних фосфоритів природним газом у присутності сульфату натрію. Встановлено, що заміна содових флюсуючих добавок на сульфат натрію призводить до зниження температури відновлювального процесу з 1323 до 1223 К, при якій утворюються цінні продукти - сульфід фосфору і, передусім, P_4S_{10} , що дає можливість знизити енергоємність виробництва.

61.33 Виробництво добрив

61.17.02.0532/193447. Technology of obtaining enriched phosphate materials with removal of heavy metals in wasteless process. Andrienko N.I., Plyacuk L.D., Chernish E.Yu. // Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано-Франківськ: Івано-Франківський нац. техн. ун-т нафти і газу, 2015, №2(12), с.100-105. - англ. УДК 661.632.

У статті запропоновано підхід до безвідходного (маловідходного) процесу виробництва мінеральних добрив. Представлені результати проведених досліджень з утилізації тонкодисперсного високоомогенозованого суспендованого відходу, що утворився при розкладанні фосфоритів азотнокислотним способом з отриманням товарного продукту у вигляді NPK - добрива марки 10:10:10. Технологія отримання збагачених фосфоритів, яка описана в статті, не вимагає спеціального обладнання і може бути реалізована на виробничій лінії отримання суперфосфатів.

61.35 Технологія виробництва силікатних матеріалів

61.17.02.0533/195539. Закономірності одержання, морфологія і властивості металовмісних полімер-силікатних матеріалів та поліестерних композитів на їх основі. Levyskyi V., Masyuk A., Katruk D., Bratyshak Mich. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.35-40. - англ. УДК 666.12.

Встановлено вплив природи, концентрації і способу введення полімерного модифікатора (полівініловий спирт та полівінілпіролідон) та природи хлориду металу на фізико-хімічні закономірності процесу одержання модифікованих металовмісних полімер-силікатних матеріалів, на їх морфологію та властивості. На підставі інструментальних досліджень встановлено, що процес одержання металовмісних полімер-силікатних матеріалів супроводжується міжмолекулярними взаємодіями між активними силікатними групами та функційними групами полімерного модифікатора. Досліджено вплив металовмісних полімер-силікатних матеріалів на закономірності тверднення та властивості поліестерних композитів.

61.17.02.0534/195547. Приготування ієрархічного ЦВМ-5 з індонезійського каоліну додаванням діоксиду кремнію. Hartati H., Widati A., Setyawati H., Fitri S. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.87-90. - англ. УДК 666.12.

З використанням каоліну Bangka (Індонезія) за відсутності структуроутворюючого агента приготовано ієрархічний ЦВМ-5. Досліджено вплив температури і тривалості гідротермального процесу. Приготовлені зразки охарактеризовано за допомогою рентгеноструктурного, рентгенофлуоресцентного аналізу, Фур'є-спектроскопії та N₂-адсорбції/десорбції. Показано, що

ієрархічний ЦВМ-5 можна отримати за гідротермальної температури 393-448 К. Встановлено, що морденіт і кварц отримано як побічні продукти.

61.37 Технологія органічних речовин і продуктів

61.17.02.0535/195541. Поступ в нанокompозитах на основі гібридної органо-силікатної матриці. Kudryavtsev P., Figovsky O., Kudryavtsev N. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.45-54. - англ. УДК 661.7.

Наведено функції і можливості золь-гель технології для виробництва органічних мінеральних гібридних нанокompозитів, на які можна впливати. На конкретних прикладах показано вплив на деякі принципи синтезу і застосування гібридних наноматеріалів у різних областях техніки.

61.45 Технологія хіміко-фармацевтичних засобів

61.17.02.0536/195546. Вивчення коефіцієнта масопередачі адсорбції цефалексину на активованому вугіллі на основі горіхової шкаралупи в колонці зі стаціонарним шаром. Nazari G., Abolghasemi H., Esmaili M. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.81-86. - англ. УДК 661.12:546.

Досліджено адсорбцію цефалексину на активованому вугіллі на основі шкаралупи волоського горіха. З використанням теорії поширення хвиль розраховано коефіцієнти масопередачі. Встановлено вплив різних чинників на коефіцієнт переносу. Розроблено три моделі для прогнозування коефіцієнта масопередачі.

61.17.02.0537/195562. Синтез активованого вугілля з відходів листя кокосової пальми методом хімічної активації. Jadhav A., Mohanraj G. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.201-208. - англ. УДК 661.123.

Отримано активоване вугілля з відходів листя кокосової пальми (*Cocos nucifera*). За допомогою методу хімічної активації вивчено вплив ступеня просочення з використанням фосфатної кислоти як активуючого агента. Активоване вугілля отримано за температури активації 673 К сповільненим піролізом. Проведені дослідження ізотерм адсорбції азоту. Вивчено вплив ступеня просочення на вихід, кількість метиленового синього, йодне число і кислотну адсорбцію. Наявність активованого вугілля підтверджено ІЧ-Фур'є спектроскопією, його термічна стабільність за 723 К - термогравіметричними дослідженнями. За допомогою скануючої електронної мікроскопії доведено факт включення частинок активованого вугілля, що призводить до систематичної зміни морфології вугілля. Дослідження хімії поверхні активованого вугілля передбачають наявність кислотних і основних функціональних груп.

61.49 Технологія пестицидів і речовин для дезінфекції

61.17.02.0538/192067. Розробка технології виробництва сучасних фосфорорганічних інсектицидів на основі органічних ефірів тіофосфорної кислоти. Кохан І.В. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Даля. Сєверодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Даля, 2015, №3(220), с.63-67. - рос. УДК 54-4.

У статті наведено результати розробки технології виробництва фосфорорганічних інсектицидів, які є змішаними органічними ефірами тіофосфорної кислоти. Показано, що при розробці технології виробництва сучасних інсектицидів за основу може бути взята технологія виробництва пестициду Метилмеркаптофос. Встановлено, що центральною реакцією у виробництві інсектицидів зазначеної групи є реакція нуклеофільного заміщення у п'ятиквалентного атома фосфору. З метою розробки ефективної технології синтезу сучасних фосфорорганічних інсектицидів вивчено механізм зазначеної реакції. Знайдено оптимальні технологічні умови проведення реакції.

61.53 Технологія перероблення твердих горючих копалин

61.17.02.0539/192064. Вплив технологічних параметрів на склад продуктів конверсії солоного вугілля в розплаві. Зубцов Є.І. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Даля. Сєверодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Даля, 2015, №3(220), с.49-53. - рос. УДК 665.7.032.56:662.763.

Представлено дослідження кінетики процесу конверсії солоного вугілля в розплаві натрію хлориду. Показано, що з накопиченням концентрації золи солоного вугілля в розплаві знижується вихід синтез-газу з тонни вугілля, що переробляється, ступінь перетворення вугілля і окисника - води. При значенні концентрації золи в розплаві менш $2,4 \cdot 10^{-3}$ г(золи)/г(р) переважаючими стають реакції окисника з компонентами золи вугілля і розплавом, а не цільові з утворенням синтез-газу. Встановлено, що для ефективного ведення процесу конверсії солоного вугілля необхідно підтримувати мінімальну концентрацію золи і неперетвореного вуглецю в розплаві, що досягається циркуляцією розплаву в реакторі між зонами конверсії та окиснення.

61.17.02.0540/195544. Інтерпретація впливу солей на регенерацію насиченого миш'яково-содового розчину за допомогою вимірювання окисно-відновного потенціалу. Bannikov L., Smirnova A., Nesterenko S. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.67-72. - англ. УДК 662.749.2.

Досліджено вплив різних забруднювачів у процесі очищення коксового газу від сірководню миш'яково-содовим розчином внаслідок вимірювання окисно-відновного потенціалу (ОВП). Вимірювання ОВП є простим і показовим методом визначення активності розчину. Розглянуто вплив тіосульфату на активність поглинального розчину на основі розгляду перетворень миш'яку (As^{3+}/As^{5+}).

61.59 Технологія синтетичних високомолекулярних сполук

61.17.02.0541/195540. Дослідження впливу допантів на структуру поліаніліну. Melad O., Jarur M. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.41-44. - англ. УДК 678:66.08 .09.

Оксидаційною полімеризацією синтезований поліанілін (ПАНІ) з додатками хлорної (HCl), сульфатної (H_2SO_4) і мурашиної кислоти (HCOOH). Біхромат калію використовується як окиснювач. Отримані продукти охарактеризовані за допомогою Фур'є та УФ-спектроскопії. Показано, що найкращі результати отримані при додаванні HCOOH, що підтверджується УФ-спектроскопією. За допомогою термогравіметричного аналізу визначено три стадії розкладу.

61.17.02.0542/195558. Ініційована органічними пероксидами кооплімеризація ненасичених вуглеводнів фракції C5 - побічного продукту виробництва етилену. Dzinyak V., Melnyk S. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.173-178. - англ. УДК 678.6.

Робота присвячена дослідженню ініційованої органічними пероксидами коолігомеризації суміші ненасичених сполук, що містяться у фракції С5 - побічному продукті виробництва етилену піролізом вуглеводневої сировини. Встановлено основні закономірності коолігомеризації ненасичених вуглеводнів фракції С5. З'ясовано характер впливу основних чинників (температури, тривалості реакції, природи та концентрації ініціаторів) на вихід і фізико-хімічні характеристики одержаних коолігомерів. Вибрано ефективний ініціатор коолігомеризації та оптимальні технологічні параметри процесу.

61.17.02.0543/196875. Використання металонаповнених полімерних гідрогелів для кондуктометричних вологомірів. Гриценко О.М., Горбенко Н.Є., Гайдук А.В., Суберляк О.В. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.223-229. - укр. УДК 678.746:744.

Встановлено можливість та запропоновано метод отримання гідрофільних електропровідних композиційних металонаповнених полімерних гідрогелів на основі кополімерів 2-гідроксіетилметакрилату з полівінілпіролідом. Досліджено вплив природи та вмісту дрібнодисперсних порошоків металів на електропровідні характеристики композитів. Встановлено, що гідрофільність отриманих гідрогелів та здатність набрякати у воді залежить від складу вихідної композиції. Показані напрямки підвищення електропровідних та гідрофільних властивостей гідрогелів, наповнених порошками металів. Доведено, що питомий об'ємний електричний опір таких матеріалів залежить від вмісту вологи, що робить їх придатними у використанні як давачів для вологомірів.

61.17.02.0544/196882. Терпени як сировина для синтезу нафтополімерних смол. Піх З.Г., Никулишин І.Є., Рипка А.М., Чайківська Р.Т. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.268-274. - укр. УДК 678.[747+76+67.08]:544.478.

У процесі виробництва етилену та пропілену як побічний продукт піролізу отримують піроконденсат, виділені з якого фракції С5 та С9 застосовують для синтезу нафтополімерних смол. Нафтополімерні смоли отримують йонною (каталітичною) коолігомеризацією ненасичених сполук, що входять до складу зазначених вище фракцій. Вивчено коолігомеризацію терпенових мономерів скипидару та ненасичених вуглеводнів фракції С5 та С9. Встановлено вплив основних чинників на вихід та фізико-хімічні властивості коолігомерів. Отримання нафтополімерних смол сприяє одночасному вирішенню відразу двох завдань. По-перше, утилізації відпадків процесу піролізу, і, по-друге, виробництву цінних коолігомерних продуктів, які використовують у виробництві паперу, фарб та інших галузях промисловості.

61.61 Технологія пластмас

61.17.02.0545/195551. Закономірності одержання, морфологія і властивості металовмісних полімер-силікатних матеріалів та поліестерних композитів на їх основі. Levytskyi V., Masyuk A., Katruk D., Bratyshak Mich. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10, с.35-40. - англ.

Встановлено вплив природи, концентрації і способу введення полімерного модифікатора (полівініловий спирт та полівінілпіролідон) та природи хлориду металу на фізико-хімічні закономірності процесу одержання модифікованих металовмісних полімер-силікатних матеріалів, на їх морфологію та властивості. На підставі інструментальних досліджень встановлено, що процес одержання металовмісних полімер-силікатних матеріалів супроводжується міжмолекулярними взаємодіями між активними силікатними групами та функційними групами полімерного модифікатора. Досліджено вплив металовмісних полімер-силікатних матеріалів на закономірності тверднення та властивості поліестерних композитів.

61.17.02.0546/195560. Пористі композити на основі мінерально наповнених кополімерів полівінілпіролідону з бактерицидними властивостями. Skorokhoda V., Semenyuk N., Dziaman I., Suberlyak O. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.187-192. - англ. УДК 678.5Ф405.8.

Досліджено полімеризацію композицій 2-гідроксіетилметакрилату з полівінілпіролідом у присутності мінеральних наповнювачів (гідроксіапатиту, монтморилоніту і воластоніту). Встановлено вплив природи та кількості мінерального наповнювача на кінетику полімеризації і склад кополімерів. Підтверджено можливість одержання в структурі композиту частинок срібла реакцією відновлення нітратів срібла третинним атомом нітрогену полівінілпіролідону. Синтезовані срібловмісні композити проявляють фунгібактерицидні властивості, зокрема, проти *Escherichia coli*, *Staphylococcus aureus* і *Aspergillus niger*.

61.17.02.0547/195568. Структурна конформація матриці політетрафлуоретиленових композитів. Budnik O., Budnik A., Sviderskiy V., Berladir K., Rudenko P. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.241-246. - англ. УДК 678.01:678.5.03.

Показано підвищення фізико-механічних властивостей та структуруючої активності політетрафлуоретилену як матриці композитів внаслідок механічної активації. Визначено режими роботи механоактиваційного обладнання, за яких експлуатаційні властивості ПТФЕ є максимальні. Вперше виявлено вплив технології механічної активації на структурну перебудову та зміну морфології і надмолекулярної структури ПТФЕ.

61.63 Технологія виробництва гуми і виробів з неї. Виробництво синтетичного каучуку

61.17.02.0548/192086. Розрахунок параметрів процесу модифікації подрібненого вулканізату. Гаврилюк Ю.В., Фурса О.О., Швачка А.І. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.160-163. - рос. УДК 519.7.

Розглянуто технологічні аспекти контролю архітектури гум, що містять подрібнений вулканізат (ПВ). Вивчено технологію виготовлення сумішей, що містять модифікований ПВ. Показано, ефективність використання методів контролю і регулювання процесом в цілому. Показана можливість розрахунку варіацій використання вулканізату у складі композитів і умови його розподілу в еластомері.

61.65 Технологія лакофарбових матеріалів і органічних покриттів

61.17.02.0549/194078. Сольватохромні та протонхромні властивості 4-гідроксістирилових барвників. Жукова Ю.П., Студеняк Я.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.40-44. - укр. УДК 543.422.3.

The solvatochromic and protochromic properties of synthesized 4-hydroxystyryl merocyanine dyes - derivatives of 1,3,3-trimethylindolenine (TMI), 1,5,6 trimethylbenzotiazole (TMB), 4-ethylpyridine (EP-4), 2-(MQ-2) and 4-methylquinoline (EQ-4) have been investigated. Absorption maximums of merocyanine forms in different solvents has been determined by spectrophotometric method. The influence of heterocyclic and styrene fragments on absorption maximums has been studied. The transformation protonated form to merocyanine is accompanied by bathochromic shift more than 100 nm. Absorption maximums of cationic and merocyanine forms and acidity constants (pK_a) such dyes have been determined by spectrophotometric method. Acidity constants ($pK(a)$) of 4-hydroxystyryl dyes are: 7,78 (TMB-MS); 8,54 (EP4-MS). Molar absorption coefficients of merocyanine forms are much higher in organic solvents than

aqueous ones and lie within $(4-8) \cdot 10^4$ l/(mol·sm). Dyes can be divided by increasing of maximums of solvatochromic shifts $\lambda(\max)$ (water-DMSO) in such range: EQ4-DMS>EP4-DMS>MP4-S>MP2-S>EP4-MS>TMB-MS>MQ2-DMS>TMB-DMS>TMI-S>TMI-MS.

61.17.02.0550/195561. Очищення викидних газів виробництва ферумоксидного пігмента у горизонтальному апараті з ковшоподібними диспергаторами. Yavorskiy V., Helesh A. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.193-200. - англ. УДК 667.6.

Експериментально підтверджено ефективність горизонтального апарата з ковшоподібними диспергаторами (ГАКД) для очищення викидних газів виробництва червоного ферумоксидного пігмента від пилу Fe_2O_3 . Встановлено, що процес пилувловлення у ГАКД доцільно проводити в протитечійному режимі, що забезпечить конденсацію водяної пари з газової фази та вловлення дрібних частинок пилу. Показано позитивний вплив на процес вловлення пилу поверхнево-активних речовин, встановлено технологічно доцільні концентрації поліакриламиду. Отримані результати можуть бути використані в процесі розроблення технології очищення викидних газів виробництва червоного ферумоксидного пігмента.

61.17.02.0551/195563. Одержання коричневих пігментів з нікельвмісних концентрованих стічних вод. Frolova L., Pivovarov A. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.209-212. - англ. УДК 667.638.

Обґрунтовано можливість одержання коричневих пігментів з нікельвмісних стічних вод, використовуючи доменний шлак. Запропоновано схему основних реакцій. Вивчено кінетику реакцій. Методом потенціометричного титрування встановлено внесок хімічної взаємодії в сумарний ступінь перетворення. Визначено вплив основних чинників на ступінь вилучення нікелю. За допомогою рентгенофазового аналізу встановлений фазовий склад пігменту, що утворюється. Встановлені технологічні властивості частинок пігменту. Візуально і спектрофотометрично визначені основні кольорні характеристики одержаних продуктів. За допомогою рентгенівського мікроаналізу показано наявність двох фаз в отриманому осаді. Дисперсійні і фазовий склад вихідних шлаків визначають технологічні властивості пігменту. Отримані закономірності дають можливість, варіюючи параметрами синтезу, одержувати пігменти від блідо-коричневого до насиченого коричневого кольору.

61.17.02.0552/196392. Вплив розчинника на кінетику нуклеофільного приєднання гідроксид іона до трифенілметанових барвників. Лагута А.М., Єльцов С.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Хімія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26(49), с.45-57. - рос. УДК 544.4.

Спектрофотометричним методом визначено константи швидкості реакцій нуклеофільного приєднання гідроксид іона до іонів деяких трифенілметанових барвників: динітрофенолсульфогфталейну, тетранітрофенолсульфогфталейну, фенолфталейну, фуксину кислого та кристалічного фіолетового у змішаних водноорганічних розчинниках, що містять етанол, ацетон або ацетонітрил. Визначено, що ефекти розчинника на швидкість досліджених реакцій в цілому узгоджуються з правилом Х'юза-Інгольда. Кількісна оцінка отриманих залежностей швидкості реакції була проведена за рівнянням Скетчарда, що враховує тільки діелектричну проникність розчинника, а також на основі принципу лінійності вільних енергій сольватації (ЛВЕС) з урахуванням сольватохромних параметрів полярності розчинника Райхардта або Камлета-Тафта. Результати розрахунків свідчать, що для опису впливу складу змішаного розчинника на швидкість реакції однієї лише діелектричної проникності, як характеристики полярності розчинника, що враховує тільки неспецифічну сольватацію, недостатньо. Встановлено, що отримані залежності констант швидкості задовільно описуються кореляційними рівняннями, побудованими за принципом ЛВЕС. Аналіз коефіцієнтів цих рівнянь показав, що вплив складу змішаного розчинника на швидкість реакцій в основному визначається внеском специфічної сольватації.

61.67 Технологія хімічних волокон і ниток Виробництво скловолокна, скловолоконних матеріалів, мінеральних шлакових волокон і виробів з них

61.17.02.0553/195556. Порівняльні динамічні характеристики ультратонких волокон, отриманих електроформуванням і плівок на основі полі(3-гідроксибутирату). Staroverova O., Karpova S., Iordanskii A., Olkhov A., Khvatov A., Grumezescu A.M., Kildeeva N., Artsis M., Zaikov G. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.151-158. - англ. УДК 677.4.017; 620.17; 677.55.017-620.17.

З метою дослідження динаміки полімерних сегментів методом зондової спектроскопії ЕПР проведено порівняльний аналіз плівок та ультратонких волокон полі(3-гідроксибутирату) (ПГБ). Волокна отримані методом електроформування і додатково досліджені методом ДСК. Показано, що у міжкристалічних областях існують дві популяції молекулярного зонду ТЕМПО, які відрізняються часом кореляції і розташовані у більш або менш щільних областях ПГБ, що узгоджується з бімодальною моделлю аморфного стану в частково кристалічних полімерах. Різниця в ЕПР спектрах доводить, що молекулярна рухомість зонду у волокнах сповільнена порівняно з його рухомістю у плівках ПГБ. Додатково розглянутий вплив агресивного середовища (води і озону) за підвищених температур і показано, що в процесах холодної обкатки або витягуванні волокна при електроформуванні відбувається перебудова міжкристалічних областей ПГБ, що сприяє стабілізації фібрилярної структури проти дії зовнішнього агресивного середовища.

61.71 Технологія виробництва продуктів побутової хімії

61.17.02.0554/194081. Потенціометричне титрування аніонних поверхнево-активних речовин у побутових об'єктах. Фізер О.І., Студеняк Я.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.55-58. - англ. УДК 543.34: 543.068.2.

It was shown the possibility of determination of anionic surfactants in wastewater and synthetic detergents by using our own developed ion selective sensor. The use of special mathematical methods of data processing (first and second branches of the curve by the method of Grann and by differentiation), allows determination of equivalence point with proper accuracy. Trying to automate the analysis indicates the possibility of simplifying the determination procedure by taking into account and removing the shortcomings.

61.17.02.0555/195559. Міжфазні та змочувальні властивості катіонних, аніонних і нейонних ПАП у присутності і відсутності лізоциму. Patel R., Dohare N., Bashar Khan A.B. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.179-186. - англ. УДК 661.185.

З використанням тензиометрії досліджені фізико-хімічні властивості катіонних (СТАВ), аніонних (SDBS) і нейоногенних (TX-100) ПАП в присутності і відсутності лізоциму за різних температур. Встановлено, що величина надлишку поверхні (Γ_{\max}) зменшується із збільшенням температури для всіх трьох видів ПАП в присутності і відсутності лізоциму, але найбільш виражене зниження спостерігається на SDBS у порівнянні зі СТАВ і TX-100 у присутності лізоциму. Як і очікувалось, величина мінімальної площі на одну молекулу (A_{\min}) має протилежну тенденцію. Проведено аналіз для визначення крайового кута змочування поверхні полі(метил метакрилату) досліджуваними ПАП в присутності і відсутності лізоциму.

62 БІОТЕХНОЛОГІЯ

62.17.02.0556/196580. Розвиток біоорієнтованої економіки на науковій основі. Талавиря М.П. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Економіка. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(45), т.2, с.225-229. - укр. УДК 330.3 313: 662.767.2.

Викладено основні аспекти розвитку біоорієнтованої економіки, яка базується на платформі трьох складових: інфо-, нано- і біотехнології. Біоекономіка, яка розвивається на науковій основі, базується на використанні біотехнологій, що використовують відновлювальні біоресурси для виробництва цінних продуктів харчування і енергії.

64 ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ

64.17.02.0557/192058. Аналіз структури технологічного процесу виготовлення жіночого одягу з метою оптимізації частки ручних видів робіт. Бокша Н.І., Матвійчук С.С. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.18-22. - укр. УДК 687.023.

В статті виконано аналіз змісту та складу технологічних операцій на виготовлення асортиментних груп жіночого одягу. Встановлено доцільність оптимізації машинних та ручних операцій, що технологічно зв'язані між собою, оскільки їх частка в загальній трудомісткості виготовлення є найбільшою. Вирішення даного питання дозволить оптимізувати виробничу площу цеху, зменшити кількість робітників і грошові витрати на оплату праці, мінімізувати додатковий час на переміщення деталей і напівфабрикатів та в цілому зменшити трудомісткість і ресурсозатратність на виготовлення швейних виробів.

64.17.02.0558/192061. Тривимірне моделювання одягу в середовищі OptiTex. Герасимов В.В., Дулішкович Я.М., Матвійчук С.С. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.33-37. - укр. УДК 004.42.

В статті представлено дослідження в області 3D моделювання одягу. Увагу зосереджено на продукті під назвою OptiTex. Дана програма являється одним із лідерів на ринку САПР одягу. До складу продукту входить багато модулів, які дозволяють ефективно використовувати даний САПР на багатьох етапах виготовлення одягу, в тому числі двомірному моделюванні. Випробувано даний програмний продукт для візуального відтворення народного костюму на віртуальному манекені.

64.17.02.0559/192069. Аналіз можливості здійснення промислової кастомізації спортивної форми для баскетболістів за умови застосування методів типового проектування одягу. Матвійчук С.С. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.73-77. - укр. УДК 687.14.

В статті розглянуто можливість застосування методів типового проектування для здійснення промислової кастомізації на прикладі системи моделей спортивної форми для баскетболістів. Оскільки впровадження кастомізації на засадах типового проектування передбачає формування інформаційної бази властивостей та елементів конструкції конкретного асортименту, автором здійснено аналіз частоти зустрічності основних ознак баскетбольної форми. Це дозволило розробити класифікацію баскетбольної форми та типову базову конструкцію. На основі типової базової конструкції розроблено систему моделей баскетбольної форми з комбінації елементів. Кастомізація забезпечена можливістю клієнта замовляти індивідуальну модель як нову комбінацію з запропонованих конструктором елементів.

64.17.02.0560/192072. Зносостійкість та її значення у формуванні етапів життєвого циклу костюмних матеріалів для сучасних швейних виробів. Мороз Р.А., Полуда С.Н., Коваль Т.В. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.89-95. - укр. УДК 687.658.

В даній статті представлено узагальнення методів дослідження показників зносостійкості матеріалів для виготовлення жакету жіночого шляхом систематизації факторів та критеріїв зношування. Також поставлено проблему підвищення зносостійкості та покращення експлуатаційних властивостей жіночого жакету конструктивним та технологічним шляхом з врахуванням якісних характеристик наявних матеріалів, з метою продовження життєвого циклу виробу.

64.17.02.0561/192074. Удосконалення процесу нормування текстильних матеріалів для виготовлення шкільної форми. Полуда С.Н., Мороз Р.А. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.100-106. - укр. УДК 687:658:562.

В статті наведені заходи вдосконалення процесу нормування текстильних матеріалів для шкільної форми на основі правил апріорного конструювання з застосуванням САПР Г"рація". Розроблено класифікацію методів апріорного конструювання та виконано експериментальні розкладки комплекту лекал шкільного сарафану з застосуванням методів лабілізації, декомпозиції та мультиплікації. Встановлено вплив характеру геометричної форми деталей на динаміку зменшення міжлекальних випадів. Визначено технічні показники експериментальних розкладок.

64.17.02.0562/192076. Особливості організації технологічних потоків гнучких організаційних форм по виготовленню жіночого одягу в сучасних умовах швейного виробництва. Попова А.І. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Северодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.111-116. - укр. УДК 687:658.

В статті вказано особливості організації технологічних потоків гнучких організаційних форм по виготовленню жіночого одягу в сучасних умовах швейного виробництва. Здійснено аналіз роботи технологічних потоків підприємства ТзОВ СП "Віадук" та величини втрат від частих переналадок технологічних процесів на виготовлення нових моделей та видів виробів. Визначено чинники, що впливають на виробничу структуру гнучких організаційних потоків в сучасних умовах. Проведено порівняльний аналіз та представлено порівняльну характеристику двох типів гнучких організаційних потоків за основними показниками. Представлено результати впровадження гнучкої організаційної форми технологічних потоків двох типів на швейному підприємстві ТзОВ СП "Віадук".

65 ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

65.01 Загальні питання харчової промисловості

65.17.02.0563/191423. Конкурентоспроможність харчової промисловості України в умовах євроінтеграційних процесів. Губарь О.В. // Економічний вісник Нац. гірнич. ун-ту. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2015, №4(52), с.82-87. - укр. УДК 332.122:338.43.

У статті здійснено теоретичне узагальнення поняття "конкурентоспроможність харчової галузі". Обґрунтовано доцільність використання матричної методики для визначення потенційно конкурентоспроможних товарних груп харчової промисловості на світовому ринку. Виконано класифікацію товарних груп харчової промисловості за конкурентним рівнем. Проаналізовано перспективи та можливості розвитку конкурентоспроможності харчової промисловості України в умовах євроінтеграційних процесів.

65.17.02.0564/192487. Класифікація продуктів для ентерального харчування. Мотузка Ю., Антюшко Д. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.17-24. - англ. УДК 613.2.032.33.

Постановка проблеми. Невід'ємною частиною нутритивної підтримки постраждалих в умовах надзвичайних ситуацій є спеціалізоване харчування, створене у відповідності зі специфікою метаболічних процесів організму. Найбільш вдалим методом проведення нутритивної підтримки є ентеральне харчування (як зондове, так і пероральне), якого на сьогодні виробляється понад 250 найменувань, які відрізняються за специфікою своєї дії. Мета роботи - аналіз існуючих підходів до позиціонування наявних на ринку продуктів для ентерального харчування та розробка комплексної товарознавчої класифікації, щоб уможливила одержання повної та необхідної інформації про властивості таких продуктів для цільових споживачів (як постраждалих, так і їх лікарів). Матеріали та методи. В основу дослідження покладено методи наукового пізнання, системного аналізу, узагальнення та наукового синтезу. Результати досліджень. Аналізуючи існуючі підходи до класифікації продуктів для ентерального харчування з товарознавчої точки зору, встановлено, що вони не завжди є науково обґрунтованими та враховують сучасні тенденції розвитку ринку й специфіку багатьох наукових принципів споживчих і технологічних ознак. На основі систематизації існуючих ознак і виділення нових розроблено фасетну класифікацію властивостей продуктів для ентерального харчування. Вона передбачає паралельний розподіл цих продуктів на дві незалежні класифікаційні групи за такими ознаками: споживчими (спосіб споживання (використання), здатність бути єдиним джерелом харчування, направленість дії, характер впливу на організм, енергетична цінність, вміст білкової складової, ступінь розщеплення її основної маси, регулярність вживання продукту, вік споживачів) та технологічними (фізичні властивості продукту (форма реалізації), походження білкової складової, дозування упаковки, вид і матеріал пакування). Висновки. Запропонована класифікація продуктів для ентерального харчування відображає основні підходи до їх виробництва та споживання з урахуванням потреб і рекомендацій цільових споживачів і може доповнюватися при оновленні та розширенні асортименту цієї продукції в Україні та світі.

65.17.02.0565/192542. Критерії оцінки економічної ефективності інтеграційних процесів у харчовій промисловості. Гамма Т.М., Терещенко О.М. // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Український державний ун-т фінансів та міжнародної торгівлі, 2015, №3(80), с.181-192. - укр. УДК 334.012.82.

В сучасних умовах розвиток інтеграційних процесів у будь-якій галузі народного господарства неможливий без оцінювання їх впливу на ефективність функціонування суб'єктів інтеграції та добробут суспільства. Стаття присвячена проблемі обґрунтованого вибору критеріїв і показників оцінки ефективності інтеграційних процесів для підприємств харчової промисловості. Проблему ефективності інтеграційних процесів було розглянуто спочатку в її загальному значенні, а потім у специфічних визначеннях. Запропоновано методичну основу визначення ефекту від інтеграційних процесів підприємств харчової промисловості на основі комплексного підходу, що враховує аспекти його прояву на різних рівнях: на рівні окремого елемента інтеграційного процесу, на корпоративному й суспільному рівнях. Представлено узагальнювальне формулювання критерію ефективності інтеграційних процесів.

65.17.02.0566/195501. Напрями розробки стратегії інноваційного розвитку підприємства плодово-ягідної сфери виробництва. Шафієва Л.Г. // Вісник Приазовського держ. техн. ун-ту. Економічні науки. Маріуполь: Приазовський державний техн. ун-т, 2015, №30, с.184-190. - укр. УДК 338.43.635.

В статті досліджено необхідність застосування стратегій інноваційного розвитку підприємств плодово-ягідної сфери виробництва. Визначено, що для досягнення цілей підприємства слід планувати різні форми інноваційної діяльності, тобто інноваційних напрямів і правил дії підприємства, або сама мета стратегії має інноваційний характер. Якщо при цьому використовуються інвестиційні ресурси, то тоді стратегія може бути віднесена і до типу інвестиційних. Доведено, що стратегії інноваційного розвитку ресурсів це стратегії розвитку виробничих потужностей, у тому числі розвитку виробничого апарату, трудових і фінансових ресурсів і тому подібне. Стратегії третього напрямку відображають наслідки реалізації стратегій підприємства для довкілля, суспільства, для міжнародних відносин. Стратегії підприємства до певної міри можуть містити такі складові, внаслідок яких досягається соціальний, екологічний і інші ефекти. Визначено набір показників оцінки ефективності впровадження таких стратегій. розроблено методичні положення щодо впровадження стратегій інноваційного розвитку виробничих потужностей. Визначено, що інноваційна стратегія розвитку виробничих потужностей повинна полягати в отриманні найкращих економічних результатів, тобто максимальній ефективності в умовах неперервного зовнішнього середовища і відповідно до динамічної виробничої системи. Ця нова стратегія інноваційного розвитку виробничих потужностей може бути названа стратегією максимальної економічної ефективності функціонування динамічної системи виробничих потужностей. Доведено, що сучасному етапу розвитку економіки повинні відповідати стратегія-програма інноваційно-організаційного розвитку, а не стратегія, що складається з набору окремих заходів. Такою програмою може бути пропорційний інноваційний розвиток потужностей.

65.17.02.0567/196303. Репутація і вартість брендів підприємств харчової промисловості України. Дерев'яно О.Г. // Стратегія економічного розв. Укр. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №37, с.108-117. - укр. УДК 659.4:664(477).

Автор аналізує тенденції формування вартості брендів і репутації підприємств українського харчопрому з позиції їх репутаційного менеджменту. Визнані бренди вітчизняного харчопрому спираються в першу чергу не на PR, а на високу якість продукції і ефективно побудовані бізнес-процеси як базис репутаційного менеджменту; рейтинги засвідчують високу вартість цілісних брендів, що виконують свої обіцянки, де стекхолдери компанії свідомо стають послами свого бренду. Для посилення брендів компаній харчопрому активно користуються послугами стратегічного і оперативного PR-консалтингу зовнішніх комунікаційних агенцій. Відомі і, відповідно, дорогі бренди на інструментально-технологічному рівні для підвищення вартості використовують брендинг: формулюється суть бренду, визначаються його атрибути і цінності, розробляється легенда бренду та комунікативна політика.

65.17.02.0568/196326. Параметри забезпечення стійкості інноваційного розвитку національних харчових підприємств. Чухраєва Н.М. // Стратегія економічного розв. Укр. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2016, №38, с.138-146. - укр. УДК 330.341.1: 664.

У роботі сформовано напрямки забезпечення розвитку досліджуваних харчових підприємств на основі інновацій, з визначенням стратегічних орієнтирів та основних параметрів, що визначають рівень стійкості та ефективності з урахуванням тенденцій і перспектив відповідних ринкових сегментів.

65.17.02.0569/196502. Основні тенденції кон'юнктури світового ринку цукру. Данилишин М.С. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Економіка. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(45), т.1, с.263-267. - укр. УДК 339.9:664.1.

Виробництво цукру у світі протягом останніх десятиліть динамічно зростає і для багатьох країн це стало значним фактором зовнішньої політики. Перевага темпів зростання виробництва над темпами споживання цукру приводить до профіциту на ринку цукру. Збільшення світового виробництва цукру відбувається насамперед через швидкі темпи зростання виробництва цукру з тростини. Одна з основних переваг виробництва цукру з цукрової тростини над виробництвом цукру з цукрових буряків є більш тривалий період переробки сировини та значно менші затрати на виробництво. У статті проведено оцінку особливостей світового виробництва тростини та цукрових буряків. Проаналізовано ринкову кон'юнктуру провідних виробників бурякового та тростинного цукру відповідно до участі в світовому виробництві, а також експортних і імпорتنих операціях, визначено ключові особливості функціонування ринків у найбільших країнах-виробниках та характерні процеси на світовому ринку цукру.

65.17.02.0570/196579. Аналіз організаційно-правового забезпечення ринку м'яса в Україні. Збарський В.К. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Економіка. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(45), т.2, с.218-224. - укр. УДК 330.1315:631.6.02.

В статті розкривається стан та перспективи розвитку ринку м'яса в Україні з орієнтацією на нормативно-правове забезпечення європейського зразка. Акцентується увага на те, що будь-які прийняті найближчим часом в Україні законодавчі акти стосовно м'яса та м'ясної продукції не можуть терміново вирішити проблеми у цій галузі. Їх основною метою повинно бути здійснення системних перетворень, які сприятимуть сталому розвитку ринку м'яса в Україні. За досвідом розвинутих країн світу цей законодавчий процес необхідно поділити на два напрями: а) реформа законодавства щодо забезпечення і офіційного контролю якості й безпеки м'яса та м'ясної продукції; б) врегулювання на законодавчому рівні фінансово-економічних та організаційних аспектів ринку м'яса, включаючи встановлення зважених механізмів державного управління цим ринком. При цьому експерти вважають, що шанси України отримати право на експорт яловичини в ЄС доволі високі.

65.17.02.0571/196634. Marketing communication of organic food. Lackova Alica. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Економіка. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(45), т.3, с.107-114. - англ. УДК 339.1.

Acknowledgment: This study was supported by the research grant VEGA number 1/0635/14 - "Status and prospects of development of the organic food market, traditional and regional foods in Slovakia" Contribution provides a comprehensive overview of individual marketing communication tools actually used in practice by producers and sellers of organic food in the Slovak market and the results of the research aimed to identify the current level of consumer awareness in relation to the issue under examination. Organic food market in Slovakia has been for several years one of the fastest expanding markets. The main motives for examining the issue are the important contribution of organic food - not only to human health and the environment, but also with regard to economic benefits of organic food, lack of awareness of potential consumers about the positive aspects of organic food production and consumption, and consequently the marketing communication as one of the main ways to improve the current situation (in terms of public awareness). Neglecting the role of marketing communication of organic food at the early stages of market development organic food production appears to be an ultimate barrier for further development of the market.

65.09 Сировина для харчової промисловості і допоміжні матеріали

65.17.02.0572/194082. Сенсор для визначення харчової добавки E954 на основі родамін в сахаринату. Савчук Т.І., Кормош А.Ж., Корольчук С.І., Кормош Ж.О., Затулівітер О.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.59-61. - укр. УДК 543.554.6.

The saccharinate-selective sensor with a PVC membrane containing ion pair of rodamine B saccharinate as electro-active substance was developed. The operating pH range of the saccharinate sensor is 2-10. The linearity ranges of saccharinate sensor function are $1 \cdot 10^{-4}$ - $1 \cdot 10^{-1}$ mol/l, the sensor slope are 28-31 mV/decade. The efficiency of the use of sensor for E954 food additives determination was shown by potentiometric methods.

65.17.02.0573/194100. Визначення кобальту в харчових продуктах. Сухарева О.Ю., Попович М.М., Делеган-Кокайко С.В., Молнар Д.І., Сухарев С.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Хімія. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(33), с.34-38. - укр. УДК 543.422.3:(546.732+546.733):.

The interaction of Co(II) with N'-[1-methyl-3-oxo-3-phenylpropyl]naphthalin-2-carbohydrazones and astrafloksinum FF have been investigated for obtaining of ionic associates which are suitable for development of extraction-photometric determination of Cobalt. It is shown that Co(II) in the alkaline environment in presents H₂O₂ oxygenized to Co(III) and formation of ionic associates with studies reagents. The high selectivity of Cobalt ionic associates formation was observed and in result it is possible to use these analytical forms for extraction-photometric determination of Cobalt with next chemical-analytical characteristics: $\epsilon(561)=5,3 \cdot 10^4$; LOQ - 0,0236 ppm; superior limit of determination - 5,9 ppm. The new procedure of Cobalt extraction-photometric determination was developed and approved on the samples of food products. The developed procedures are simple in implementation and have satisfactory metrology characteristics.

65.17.02.0574/195564. Застосування мікрохвильової екстракції без розчинника для екстракції харчових ефірних олій. Kusuma H., Putri D., Dewi I., Mahfud M. // Chemistry & Chemical Technology. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10, с.213-218. - англ. УДК 664.002.33; 664.002.38.

Запропоновано використовувати мікрохвильову екстракцію без розчинника (МЕБР) як метод "зеленої технології" для екстракції харчових ефірних олій, які широко використовуються у парфумерній та фармацевтичній промисловості, а також в ароматерапії. Такий метод є поєднанням мікрохвильового нагріву та сухої перегонки за атмосферного тиску без додавання будь-якого розчинника або води. Виділення і концентрування летких сполук відбувається одностадійно. За допомогою вказаного методу проведено екстракцію базилику (*Ocimum Basilicum L.*) за атмосферного тиску і 373 К протягом 30 хв. Екстраговані компоненти виділені з водного екстракту простою декантацією та ідентифіковані за допомогою газової хроматографії-мас-спектрометрії (ГХ-МС). Для порівняння отриманих результатів проведено гідродистиляцію (ГД) базилику з 400 мл води протягом 4,5 год. Доведено, що запропонований МЕБР метод має важливі переваги порівняно з ГД, а саме: скорочення часу екстракції (30 хв проти 4,5 ч); вищий вихід (0,13% проти 0,11%); менший вплив на навколишнє середовище (затрати енергії є значно нижчими), не використовується вода або розчинник і не утворюються залишки; отримується більш цінна ефірна олія. Показано, що метод МЕБР відноситься до "зелених технологій" і є хорошою альтернативою для вилучення харчових ефірних олій з ароматичних рослин, які використовуються в ароматерапії і харчовій промисловості.

65.13 Процеси, обладнання та апарати на підприємствах харчової промисловості

65.17.02.0575/192489. Ідентифікація ІЧ-спектроскопією комплексоутворення амілаза - глютин. Дзюба Н. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.33-40. - укр. УДК 543.42:664.644.5.

Показано можливість використання ІЧ-спектроскопії для аналізу зв'язків при виробництві іммобілізованих форм ферментів. Розглянуто ІЧ-спектри глютину, нативної та іммобілізованої на глютині амілази. Проведено аналіз зв'язків у молекулах глютину та всіх форм іммобілізованого ферменту. Визначено функціональні зв'язки, за допомогою яких відбувається іммобілізація амілази на глютині. Доведено, що найбільшу роль в утворенні комплексу амілаза - глютин відіграють -ОН, -С=О, -NH.

65.17.02.0576/192490. Динаміка активності ферментів при переробці баклажанів. Белінська С. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.41-48. - укр. УДК 635.646:581.199.

Проаналізовано вплив попередньої обробки та заморожування на активність ферментів баклажанів. Установлено позитивний вплив витримки підготовлених до заморожування баклажанів у розчині кухонної солі на зниження активності аскорбінаоксидази та поліфенолоксидази, що сприяє збереженості кольору та С-вітамінної цінності замороженої продукції.

65.17.02.0577/192500. Вивчення мікробіологічної безпечності пробіотиків. Голуб Б. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.132-139. - укр. УДК 637.146.3.

Розглянуто підходи до аналізування мікробіологічної безпечності пробіотиків для подальшого розподілу заходів керування ними. Охарактеризовано сучасні шляхи оцінювання специфічної безпечності пробіотиків на прикладі визначення безпечності харчових інгредієнтів GRAS та QPS. Показано недоліки та перспективи вдосконалення національної системи контролю безпечності пробіотиків як харчових інгредієнтів.

65.17.02.0578/192501. Якість харчових рідин ультрафільтраційного концентрування. Дейниченко Г., Гузенко В., Гафуров О. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.140-149. - укр. УДК 006.83:[613.3:544.725.7].

Показано роль мембранних процесів у харчовій промисловості для виробництва різної продукції. Досліджено показники якості харчових рідин рослинного (пектинового екстракту) та тваринного (білково-вуглеводної молочної сировини) походження під час їх ультрафільтраційного концентрування залежно від технологічних параметрів процесу.

65.17.02.0579/194956. Електрофізичні технології переробки моллюсків. Міхнєва Є.Г., Ковалінська Т.В., Сахно В.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Фізика. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №38, с.171-177. - укр. УДК 621.384, 664.8-664.951.7.

Наведено результати експериментального дослідження можливості використання електронного опромінення для розм'якшення м'язової тканини морських моллюсків. Роботи виконані в секторі радіаційних технологій, де проблеми опромінення харчових продуктів вирішуються вже понад 20 років. Отримано результати, які свідчать, що досліджена методика надає можливість створення маловідходних технологій високоякісних харчових продуктів з мінімальними витратами енергії. Досліджена технологія різко знижує собівартість цих унікальних делікатесних продуктів харчування і підвищує їх конкурентоспроможність на ринку.

65.37 Цукрова промисловість

65.17.02.0580/192503. Візуальна інтерпретація технологічних процесів цукрового виробництва з використанням методу "Обличчя Чернова". Маковецька С., М'якшило О. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.156-167. - укр. УДК 004.896:664.1.

Наведено приклад контролю параметрів сокоочищувального відділення цукрового виробництва шляхом візуального представлення багатовимірних даних методом когнітивної інтелектуальної візуалізації "Обличчя Чернова" в пакеті STATISTICA, що уможливило в найкоротший час виявити загальну тенденцію показників, знайти та осмислити закономірності в наборі багатовимірних даних, не проводячи при цьому їх попередній аналіз, а приймаючи рішення вже на основі отриманих результатів роботи методу.

65.17.02.0581/192782. Інноваційні резерви підвищення продуктивності праці на вітчизняних підприємствах цукрової галузі. Костенко Т. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Економіка. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №5(170), с.44-49. - укр. УДК 331.101.6.

Досліджено зарубіжний досвід упровадження інновацій на підприємствах цукрової галузі. Проаналізовано спільні тенденції інноваційного розвитку та динаміки продуктивності праці на цукрових заводах України протягом 2003-2013 років. Обґрунтовано, що управлінські інновації є важливим резервом зростання продуктивності праці на вітчизняних цукрових заводах.

65.17.02.0582/192960. Продуктивність сахарної свеклы в зависимости от применения удобрений. Цвей Я.П., Власенко В.С. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2015, №1, с.26-28. - рос. УДК 633.63: 631.81.

Продуктивність цукрових буряків при вирощуванні їх у зернобурякових сівозмінах в умовах нестійкого зволоження Лісостепу України залежить від насиченості сівозміни просапними і зерновими культурами, наявності в сівозмінах багаторічних бобових трав, доз внесення мінеральних і органічних добрив збалансованості системи удобрення елементами живлення. Найвищий урожай цукрових буряків (46,5 т/га) і виробництва цукру (7,2 т/га) було отримано на фоні $N_{170}P_{120}K_{170} + 25$ т/га гною. Насичення сівозміни 60% зерновими культурами на фоні $N_{48}P_{75}K_{70} + 25$ т/га гною знизило врожайність цукрових буряків на 4,5 т/га порівняно з 40% на сичена зерновими культурами.

65.43 Пивоварна промисловість

65.17.02.0583/196869. Кавітаційне знезараження стоків пивоварного виробництва у присутності газів різної природи. Шевчук Л.І., Никулишин І.Є., Фалик Т.С. // Наук. вісник НЛТУ Укр. Львів: Нац. лісотехн. ун-т Укр., 2016, №26.1, с.185-189. - укр. УДК 66.084:541.182:628.1.

Досліджено вплив природи газів (аргону, кисню та вуглекислого газу) на процес звуко-хімічного знезараження стоків пивоварного виробництва. Проведено мікробіологічну ідентифікацію стічної води із "Пивоварні "Кумпель" та встановлено, що найбільш типовими представниками цієї води є дріжджі роду *Saccharomyces* та бактерії (*Micrococcus*, *Bacterium*, *Pseudomonas* та *Sarcina*). Підтверджено, що кавітаційний процес знезараження пивоварних стоків, незалежно від природи барботованого газу, можна описати, застосувавши кінетичне рівняння першого порядку. Встановлено ряд ефективності впливу природи газів на процес кавітаційного очищення досліджуваної води, де найбільшу ефективність проявив аргон.

65.47 Виробництво лікеро-горілчаних напоїв

65.17.02.0584/192492. Оцінювання якості лікерів за профілем флейвору. Божко Т., Павліш Л. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.57-63. - укр. УДК 663.83.
Наведено результати профільного аналізу флейвору при оцінці якості десертних емульсійних крем-лікерів. Запропоновано використання 10 дескрипторів профільного аналізу. На основі вивчення відношення споживачів до лікерної продукції розроблено профіль флейвору гіпотетичного еталону та встановлено ступінь відповідності до нього нових лікерів.

65.49 Виноробна промисловість

65.17.02.0585/192682. Оцінка ефективності стратегії блакитного океану для виноробної галузі України. Кочкіна Н., Медведєва І. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Економіка. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №8(173), с.25-31. - укр. УДК 339.138.
У статті розглянуто теоретико-практичні засади застосування інноваційної стратегії блакитного океану. Запропоновано стратегію блакитного океану для українських підприємств на ринку виноградних вин. Наведено алгоритм оцінки ефективності стратегії за допомогою матриці керованої політики або DPM (Direct Policy Matrix). Оцінено ефективність розробленої стратегії блакитного океану для українських підприємств на ринку виноградних вин.

65.51 Промисловість безалкогольних напоїв

65.17.02.0586/192491. Ідентифікація за вмістом інуліну сухих розчинних напоїв із цикорію. Рудавська Г., Хахалєва І., Чикун Н. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.49-56. - укр. УДК 663.941-043.98.
Наведено результати досліджень кількісного вмісту інуліну в сухих розчинних напоях із цикорію, представлених на ринку України. Виявлено інформаційну фальсифікацію сухих розчинних напоїв із цикорію виробниками. Запропоновано введення показника кольоровості для характеристики якості досліджуваних напоїв. Установлено зв'язок між кольоровістю, вмістом інуліну та активною кислотністю напою із цикорію.

65.53 Консервна, овочесушильна промисловість, виробництво харчових концентратів

65.17.02.0587/192498. Збереженість яблук ранньозимових сортів із післязбиральною обробкою 1-метилциклопропенном. Мельник О., Худік Л. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.112-123. - укр. УДК 664.8.035.1:634.11.
Науково обґрунтовано способи зниження ураження яблук ранньозимових сортів фізіологічними розладами та мікробіологічними хворобами під час зберігання. Досліджено рівень природних втрат плодів, браку та відходу продукції, величину одержаного від реалізації яблук прибутку та рівня рентабельності залежно від післязбиральної обробки плодів 1-метилциклопропенном. Обраховано темп зниження виходу стандартної продукції та характер його залежності від тривалості зберігання.

65.63 Молочна промисловість

65.17.02.0588/192493. Критерії інтенсивності аромату кисловершкового масла. Жукова Я., Петрищенко С., Олійніченко О. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.64-73. - укр. УДК 637.2.057.
Проведено дослідження по встановленню критеріїв інтенсивності аромату кисловершкового масла промислового виробництва за фізико-хімічними показниками та вмістом окремих хімічних сполук. Серед проаналізованих параметрів ароматизацію кисловершкового масла найбільш повно відображає сумарний вміст летких жирних кислот і співвідношення вмісту оцтової та молочної кислот.

65.17.02.0589/192494. Селекція штамів *Lactobacillus* spp. для захисних композицій при виробництві сирів. Шугай М., Чорна Н. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.73-84. - укр. УДК 579.67:637.3.
Запропоновано проводити відбір молочнокислих бактерій (МКБ) з метою створення захисних композицій для виробництва твердих і напівтвердих сирів за такими критеріями: висока антагоністична активність до небажаної мікрофлори і водночас відсутність або незначний антагонізм до заквашувальних культур; помірні кислотоутворююча активність і гранична кислотність у молоці, стійкість до фізико-хімічних факторів (температури й вмісту солі) та бактеріофагів, помірний рівень протеолітичної активності, хороші синергетичні властивості молочних згустків.

65.17.02.0590/192502. Вплив параметрів ультрафільтрації підсирної молочної сироватки на вміст білка. Мінорова А. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2015, №2(20), с.150-156. - укр. УДК 637.142.2:542.816.
Досліджено вплив температури та тиску на вміст білка в пермеаті під час ультрафільтрації підсирної молочної сироватки. Доведено, що при проведенні ультрафільтрації за різних температур масова частка білка в пермеаті коливається в межах 0.12-0.33%. Найнижчі показники вмісту білка зафіксовано за температури 20 і 55°C. Встановлено, що тиск не має суттєвого впливу на вказаний показник.

65.65 Олійно-жирова промисловість

65.17.02.0591/192070. Алкоголіз тригліцеридів етанолом у присутності катіоніту КУ-2-8, модифікованого іонами металів. Мельник Ю.Р., Палюх З.Ю., Мельник С.Р. // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Далія. Сєверодонецьк: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В.Далія, 2015, №3(220), с.78-82. - укр. УДК 66.094.942.
Досліджено алкоголіз соняшникової олії етиловим спиртом у присутності каталізаторів - катіоніту КУ-2-8 у Н-формі та з іммобілізованими іонами металів, а також аніоніту АВ-17-8. Встановлено, що заміна у катіоніті йону гідрогену на катіон металу знижує активність каталізатора і рівноважну конверсію тригліцеридів. Визначено вплив концентрації каталізатора на конверсію соняшникової олії, оптичну густану і кислотне число продуктів реакції. Встановлено, що оптимальна концентрація катіоніту при мольному співвідношенні соняшникова олія: етанол - 1:4 повинна становити 2 мас. %. Показано можливість повторного використання в процесі алкоголізу каталізатора КУ-2-8 без будь-якої попередньої підготовки.

76 МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

76.01 Загальні питання медицини і охорони здоров'я

76.17.02.0592/192957. Еколого-економічний аналіз сучасного стану ринку лікарської рослинної сировини в Україні. Никитюк Ю.А. // Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроекології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2015, №1, с.12-15. - укр. УДК 504.03: 339.13: 633.8.

Проведено еколого-економічний аналіз сучасного стану вітчизняного ринку лікарської рослинної сировини. Установлено тенденції і закономірності на ринку лікарських рослин України в контексті збалансованого розвитку. Визначено основні еколого-економічні передумови розвитку вітчизняного ринку лікарської рослинної сировини.

76.17.02.0593/193229. Особливості підготовки бакалаврів сестринської справи до професійної діяльності. Демянчук М.Р. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №30, с.50-52. - укр. УДК 378.147.

Підготовка бакалаврів сестринської справи до професійної діяльності передбачає урахування певних особливостей. Основними особливостями визначено: вивчення прогресивного зарубіжного і вітчизняного досвіду навчання медсестер; професійна спрямованість навчання для опанування основами сестринської справи не лише шляхом засвоєння змісту клінічних дисциплін, а також соціоніки, деонтології, педагогіки, філософії, психології управління персоналом; спрямованість освітнього процесу на формування особистості майбутнього фахівця; формування різних компонентів професійної компетентності майбутніх медичних сестер.

76.17.02.0594/193250. Термінологічний аналіз основних понять у реалізації компетентнісного підходу в підготовці майбутніх лікарів. Нахаєва Я.М. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №30, с.106-108. - укр. УДК 378.

У статті розглядається термінологічний аналіз основних понять реалізації компетентнісного підходу в підготовці майбутніх лікарів у вищих навчальних закладах. Зроблено наголос на тому, що навчання у вищій школі спрямовується на формування професійної компетентності майбутнього фахівця медицини. Важливою складовою професійної компетентності майбутніх лікарів визначено готовність до професійно-мовленнєвої діяльності з використанням медичної термінології. Обґрунтовано смислову різницю між поняттями "компетентність" і "компетенція".

76.17.02.0595/193251. Особливості формування культури здоров'я майбутніх лікарів у спеціальних медичних групах. Новакова Л.В. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №30, с.109-111. - укр. УДК 61:331.108; 614.253.

У статті розглянута специфіка навчання студентів під час вивчення дисципліни "Фізичне виховання", яка визначає напрями урахування особливостей формування культури здоров'я майбутніх лікарів у спеціальних медичних групах. Фізичне виховання студентів у спеціальних медичних групах дає можливість студентам зберегти і покращити стан свого здоров'я. Сучасна організація фізичного виховання у спеціальних медичних групах є недостатньо ефективною для підвищення рівня фізичної підготовленості та здоров'я багатьох студентів. Тому проблема пошуку шляхів формування культури здоров'я студентів стоїть досить гостро.

76.17.02.0596/193255. Модель формування іншомовної фонетичної компетенції у студентів-медиків при професійно орієнтованому вивченні англійської мови. Павлишин Г.Я. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №30, с.119-121. - укр. УДК 378.147:811.111.

Стаття присвячена дослідженню особливостей формування та удосконалення англійської фонетичної компетенції у студентів медичних ВНЗ. Обґрунтовано специфіку фонетики англійської медичної термінології, виокремлено різновиди завдань та методи навчання іншомовної вимови у контексті професійно орієнтованого вивчення англійської мови. Запропоновано зразки фонетичних вправ, які необхідні для навчання правильній орфоєпії фахових лексем та здійснення мовленнєвої діяльності студентів-медиків на заняттях англійської мови за професійним спрямуванням.

76.17.02.0597/193292. Теоретичні основи професійної компетентності бакалаврів сестринської справи. Борисюк Л.О. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №31, с.36-38. - укр. УДК 378.147:614.253.

Підготовка компетентних фахівців сестринської справи базується на врахуванні процесів розширення функціональних можливостей медсестер-бакалаврів і узагальненні теоретичних підходів до формування професійної компетентності майбутніх медичних сестер. Теоретичними основами у контексті нашого дослідження є наукові пошуки в галузі педагогіки, психології, медицини, соціології, аксіології та ін. Важливою складовою теоретичних основ формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів сестринської справи є результати наукових розвідок, відображенні в дисертаційних дослідженнях.

76.17.02.0598/193321. Роль спеціальних медичних груп у формуванні культури здоров'я студентів у медичних університетах. Новакова Л.В. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №31, с.113-115. - укр. УДК 378.

Спосіб життя людини формується на основі культури здоров'я і має стати частиною світоглядної позиції особистості. Увагу науковців медичної, педагогічної, соціальної, юридичної та інших галузей привертає проблема реабілітації людини. У ході реабілітації студентів, фізичне виховання яких здійснюється у спеціальних медичних групах, доцільно виокремити педагогічний аспект. Це передбачає формування культури здоров'я майбутнього лікаря, котрий використовуватиме отримані знання, вміння і навички реабілітаційної діяльності не тільки для відновлення власного здоров'я, а й у роботі зі своїми пацієнтами.

76.17.02.0599/193351. Зарубіжний досвід практичної підготовки майбутніх соціальних працівників до медико-соціальної роботи. Фалинська З.З. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №31, с.190-192. - укр. УДК 371.134.

У статті досліджується проблема практичної підготовки майбутніх соціальних працівників до медико-соціальної роботи у вищих навчальних закладах Швеції, США, Великобританії та Росії. Розглянуто зміст практичного компоненту програм професійної підготовки соціальних працівників, описано основні форми та методи практичного навчання. Виявлено особливості та подано конкретні приклади організації практики студентів, які можуть використовуватися в процесі підготовки соціальних працівників в Україні.

76.17.02.0600/193389. Особливості формування іншомовної комунікативної компетенції у студентів-механіків при професійно-орієнтованому вивченні англійської мови. Кравчина Т.В. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №32, с.99-101. - укр. УДК 378.147:81.

Предметом статті є осмислення умов і факторів формування іншомовної комунікативної компетенції у студентів-механіків при професійно-орієнтованому вивченні англійської мови; з'ясовано педагогічні умови для формування цього виду компетенції. Обґрунтовано специфіку англійської технічної термінології, виокремлено різновиди завдань та методи навчання лексики у контексті професійно-орієнтованого вивчення англійської мови.

76.17.02.0601/193431. Структура та зміст дисципліни "Фармакологія у фізичному вихованні і спорті". Антонюк О.В., Чопик Т.В. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №33, с.9-11. - укр. УДК 378.014.

У статті обґрунтовано структуру та зміст дисципліни "фармакологія у фізичному вихованні і спорті". Висвітлено основне завдання фармакології у фізичному вихованні та спорті, яке полягає у вивченні механізмів дії, шляхів введення, показання, протипоказання та побічну дію медикаментозних засобів. Проаналізовано розділи дисципліни фармакодинаміка, фармакокінетика і лікарська токсикологія та систему поточного та підсумкового контролю. Наведено форми проведення поточного контролю під час навчальних занять.

76.17.02.0602/193436. Форми, методи і засоби фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп в умовах сучасного ВНЗ. Бигар Л.І. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №33, с.23-26. - укр. УДК 796:96.37.037.3 - 057.87.

Проаналізовано основні форми, методи і засоби фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп. З'ясовано, що фізичне виховання у ВНЗ зі студентами, віднесеними до спеціальної медичної групи, спрямоване на підвищення рівня соматичного здоров'я, що є ідеальним варіантом первинної профілактики хронічних соматичних захворювань. Способи розв'язання окреслених проблем вбачаємо у впровадженні нових інноваційних технологій і та удосконаленні методик проведення у ВНЗ.

76.17.02.0603/193444. Медико-соціальна робота з різними категоріями клієнтів. Данко Д.В., Повідайчик О.С. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №33, с.51-54. - укр. УДК 364.444.

У статті розглянуто суть та особливості медико-соціальної роботи з різними категоріями клієнтів. Здійснено класифікацію об'єктів медико-соціальної роботи. Розмежовано поняття медико-соціальної роботи, медико-соціальної допомоги і медико-соціальної послуги. Основну увагу приділено технологіям профілактики та медико-соціальної реабілітації осіб з підвищеним ризиком захворювань, членів сім'ї клієнта і його найближчого оточення, важко хворих, хворих з вираженими соціальними проблемами, людей з обмеженими можливостями.

76.17.02.0604/194031. Андрій Новак - фундатор Закарпатської обласної клінічної лікарні. До 165 річниці з дня народження. Вакула Н.С. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.302-306. - укр. УДК 61 (09) (477.87).

В дослідженні висвітлено історію становлення лікарні та визначну роль Андрія Новака, уродженця Закарпаття, в її розбудові.

76.17.02.0605/194032. Досвід військово-медичної служби Австро-Угорської армії у Першій світовій війні. Фатула Ю.М., Петнегазі Д.С. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.307-312. - укр. УДК 616.001.4 - 057.36 - 08(091). 1914 1918.

На підставі матеріалів маловідомих літературних джерел наведений досвід військово-медичної служби австро-угорської армії у Першій світовій війні. Описані структура поранень, інфекційних захворювань, особливості ураження бойовими газами. Детально розглянуті етапи надання медичної допомоги, починаючи від поля бою і до глибокого тилу. Розглянута хірургічна тактика для важкопоранених у військово-польових шпиталях. Наводяться дані санітарних втрат серед військових лікарів австро-угорської армії.

76.17.02.0606/194768. Внесок українських лікарів у розвиток вітчизняної науки та медичної опіки дітей і дорослих (кінець XIX - початок XX ст.). Білавич І. // Людинознавчі студії. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №31, с.25-33. - укр. УДК 61(091)(477)"19 20".

У статті проаналізовано діяльність українських лікарів (Є. Озаркевича, І. Горбачевського, Я. Окуневського, С. Окуневської, С. Парфанович та ін.) щодо формування знань з основ гігієни і санітарії, запобігання виникненню і поширенню різних захворювань, передусім туберкульозу, виховання здорового способу життя дітей та дорослих Галичини, що стало реальним внеском у збереження генофонду українського народу і розвитку вітчизняної медичної науки.

76.17.02.0607/194852. Проблеми зміцнення здоров'я у популяризаторській діяльності Леона Копффа. Беднаж-Ґжибек Р. // Людинознавчі студії. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2016, №2/34, с.4-13. - укр. УДК 61(438)(092)"1856 1933":613.

На сторінках двотижневика "Przegląd Zdrojowo-Karpielowy i Prze-wodnik Turystyczny" (1909) лікар Леон Копфф (1856 - 1933) висвітлював погляди на зміцнення здоров'я у санаторіях, популяризував їх, коментував поведінку хворих, терапевтичний ефект купання у мінеральних водах на організм людини, бальнеологічне лікування та ін. Обґрунтував принципи раціонального і дієтичного харчування для людей із ожирінням, розкрив значимість клімату і ландшафту у зміцненні здоров'я.

76.17.02.0608/194962. Просвітницько-консультативна діяльність українських лікарів щодо здоров'язбереження дітей та юнацтва в Галичині (перша третина XX ст.). Білавич І., Савчук Б. // Людинознавчі студії. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2016, №3/35, с.36-42. - укр. УДК 061.091(477).

У статті розкрито просвітницьку діяльність українських товариств щодо виховання здорового способу життя особистості. На початку XX ст. за умов чужих держав і політичного гніту вітчизняні лікарі та студенти-медики, які належали до "Народної лікарні", Українського гігієнічного товариства, Українського лікарського товариства, "Відродження" та ін., створили громадську систему медичної опіки населення краю, у такий спосіб компенсуючи прогалини в соціальній політиці Австро-Угорщини та Польщі.

76.17.02.0609/196364. "Медична помилка" як юридична категорія. Герц А. // Вісник Львівського ун-ту. Сер. юридична. Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2015, №61, с.296-300. - укр. УДК 347.44.

Стаття присвячена цивільно-правовому аспекту медичної помилки. Розглянуто думки науковців, практиків стосовно розуміння терміна "медична помилка". Автор стверджує, що тільки наявність вини особи, що припустилася медичної помилки, є підставою для притягнення її до цивільно-правової відповідальності.

76.17.02.0610/196387. До 135-річчя від дня народження Владислава Едмундовича Дзержинського - видатного невролога, професора, приват-доцента Харківського університету. Вовк О.І. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.122-127. - укр. УДК 616.8:929Дзерж(477.54).

Пропонована стаття продовжує цикл публікацій, присвячених історії розвитку психіатрії, неврології, наркології та медичної психології у Харківському університеті. В ній висвітлено основні віхи біографії видатного лікаря-невролога, професора, приват-

доцента Харківського університету, одного з корифеїв вітчизняної і польської неврології Владислава Едмундовича Дзержинського (1881-1942). Розкрито маловідомі сторінки "харківського" періоду його життя. Зроблено висновки щодо внеску В.Е.Дзержинського у розвиток європейської медичної науки і практики.

76.17.02.0611/197177. Відшкодування збитків у медицині. Булеца С.Б. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Право. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №32, т.2, с.7-9. - укр. УДК 61:34.

У статті розглянуто та проаналізовано відшкодування збитків і втраченої вигоди під час здійснення медичної діяльності та проведення цілительства. Дається визначення збитків і втраченої вигоди. Об'єднано в групи майнові відносини щодо відшкодування збитків.

76.17.02.0612/197179. Класифікація договорів про надання медичних послуг. Герц А.А. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Право. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №32, т.2, с.16-20. - укр. УДК 61:34.

Стаття присвячена класифікації договорів про надання медичних послуг. Розглянуто думки науковців, практиків стосовно розуміння договору про надання медичних послуг. Аналізуються особливості договорів про надання медичних послуг, зосереджено увагу на порядку їх укладання.

76.17.02.0613/197195. Пацієнт як учасник договору про надання медичних послуг. Темченко О.В., Абрамович Н.О. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Право. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №32, т.2, с.88-92. - укр. УДК 61:34.

У статті аналізуються особливості договору про надання медичних послуг як цивільно-правової (договірної) конструкції через дослідження правового статусу пацієнта. Зосереджено увагу на понятті "пацієнт" та його юридичних ознак. Визначено основні права та обов'язки пацієнта як учасника договору про надання медичних послуг.

76.17.02.0614/197200. Господарська компетенція замовників у сфері державних закупівель лікарських засобів і медичних виробів. Остап'юк М.В. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Право. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №32, т.2, с.114-119. - укр. УДК 346.1.:35.073.53:615.2 3.

У статті досліджується питання про господарську компетенцію замовників державних закупівель лікарських засобів та медичних виробів. На підставі аналізу законодавства визначено їхні права та обов'язки. Обґрунтовано, що статус замовника державних закупівель набувається з моменту оголошення про проведення процедури державних закупівель.

76.03 Медико-біологічні дисципліни

76.17.02.0615/193868. Особливості ядерно-цитоплазматичних відношень у епітеліоцитах слизової оболонки дванадцятипалої кишки. Гнатюк М.С., Татарчук Л.В., Слабий О.Б. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.3-5. - укр. УДК 616.342-018-02:616.342-002.44.

Досліджені ядерно-цитоплазматичні відношення в стовпчастих епітеліоцитах з облямівкою ворсинки та крипт слизової оболонки неущокодженої дванадцятипалої кишки білих статевозрілих щурів-самців. Встановлено, що співвідношення між ядром та цитоплазмою домінували у епітеліоцитах крипт, що обумовлено низькою диференціацією цих клітин.

76.17.02.0616/193878. Особливості зв'язувальної функції сироваткового альбуміну в організмі експериментальних тварин при гострому токсичному тетрахлорметановому гепатиті. Скірак З.С. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.44-47. - укр. УДК [616.36-002-099:578.828.6-06:612.398.131]-092.9.

Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського, кафедра пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії, Тернопіль В умовах експерименту на білих щурах досліджено зв'язувальну функцію сироваткового альбуміну та її зв'язок з біохімічними показниками гепатотоксичності при гострому токсичному тетрахлорметановому гепатиті в динаміці патологічного процесу. Показано, що на другу добу зв'язувальна функція сироваткового альбуміну знижується в умовах досліджуваної патології, а до сьомої зростає, проте не досягає рівня контрольної групи. Кореляційний аналіз (друга доба експерименту) зв'язувальної функції сироваткового альбуміну виявив вірогідний кореляційний зв'язок середньої сили з концентрацією загального білка, альбумінів сироватки крові і негативний з активністю аланіламінотрансферази, лужної фосфатази й гамаглутамінтранспептидази сироватки крові. На сьому добу кореляційні зв'язки посилюються. При цьому виникає сильний негативний зв'язок між зв'язувальною функцією сироваткового альбуміну і концентрацією глобулінів, активністю аланіламінотрансферази та гамаглутамінтранспептидази сироватки крові.

76.17.02.0617/193883. Ультраструктурні зміни печінки при експериментальній гострій тонкокишкової непрохідності в процесі лікування. Дельцова О.І., Скрипко В.Д., Гончар М.Г. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.65-71. - укр. УДК 616-07 +616.381-002 +616.34-007.272.

Вивчено результати дослідження ультраструктурної будови печінки в 40 свиней в'єтнамської породи на експериментальній моделі гострої тонкокишкової непрохідності. Встановлено, що в міру наростання терміну захворювання відбуваються значні порушення ультраструктурної будови печінки від дистрофічних до некробіотичних, які коригуються під впливом розчину реамберину.

76.17.02.0618/193970. Цитоархітектоніка дифузної лімфоїдної тканини та лімфоїдних передвузликів слизової оболонки шлунка новонароджених дітей. Головацький А.С., Палапа В.Й., Гецько О.І., Гербут А.О., Добрянська Е.С., Александрович Т.А., Головацький Т.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.13-16. - укр. УДК 6.12.017.1:576.31:611.42.

Досліджено щільність імункомпетентних клітин дифузної лімфоїдної тканини та лімфоїдних передвузликів у власній пластинці слизової оболонки різних частин шлунка новонароджених дітей. Встановлено закономірності зміни щільності лімфоцитів, плазмочитів і макрофагів і активності малих і середніх лімфоцитів у різних частинах шлунка.

76.17.02.0619/194005. Стан перекисного окислення ліпідів та антиоксидантної системи захисту при прееклампсії на тлі йододефіциту. Федінчук Г.В., Маляр В.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.188-189. - укр. УДК 618.3:616.153.915:616-008.3 .5-008.83:612.392.64.

У статті представлені дані, що характеризують особливості перекисного окислення ліпідів та антиоксидантної системи захисту при прееклампсії на тлі йододефіциту. Встановлено, що прееклампсія супроводжується надмірною активацією перекисного окислення ліпідів на тлі зниження антиоксидантної системи захисту організму. Це пояснюється тим, що в тканинах матково-плацентарного комплексу у разі прееклампсії розвиваються явища гіпоксії, які супроводжуються ініціацією процесів перекисного окислення ліпідів.

76.17.02.0620/196193. Пошук закономірностей динаміки артеріального тиску на основі апроксимації експериментальних даних за критерієм гладкості. Ганчукова Д.В., Подладчиков В.М. // Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-наук. комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН Укр., 2016, №1, с.63-72. - укр. УДК 51-71.

Щоб відтворити тенденції досліджуваного процесу, необхідно зменшити варіабельність вихідних даних, тобто згладити, провести більш плавну, гладку криву, яка має бути максимально близькою до експериментальних точок. Для підвищення

ефективності апроксимації експериментальних даних запропоновано використовувати комплексний критерій, що включає мінімізацію середнього квадрата похибки апроксимації із застосуванням умов гладкості апроксимуючої кривої на основі аналізу її других похідних. Виконано порівняльний аналіз запропонованого підходу з методом рухомого середнього, широким застосовуваного для згладжування процесів в умовах апріорної невизначеності. Запропоновані методики застосовано для згладжування даних моніторингу артеріального тиску. Показано, що оптимальні згладжені залежності забезпечують достатню гладкість для виділення короткострокових коливань середнього артеріального тиску, виявлення стійких закономірностей їх динаміки, що має важливе значення для прогнозування функціонального стану людини.

76.09 Медичні матеріали, засоби і вироби

76.17.02.0621/194008. Теоретичне обґрунтування використання ультразвукової ідентифікації основних стоматологічних матеріалів. Костенко Є.Я., Костенко С.Б., Гавриленко К.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.198-205. - укр. УДК 616.314-073.75:343.982.323.

У статті наведено теоретичне обґрунтування використання методів ультразвукової діагностики (ехо-імпульсний метод, метод дефектоскопії, імпульсний фазовий метод, водоімерсійний метод) для ідентифікації основних стоматологічних матеріалів та експертної оцінки якості надання стоматологічної допомоги населенню. Принцип ідентифікації полягає у співставленні теоретично обрахованих показників ультразвуку з отриманими лабораторними даними. Враховуючи параметри ультразвукових хвиль та етапи функціонування вищеперелічених методів досліджень, рекомендовано використовувати водоімерсійний метод у програмі дентальної ідентифікації, який забезпечує найбільшу вірогідність показників довжини ультразвукової хвилі в експериментальних умовах (величина значення відносних похибок 1,26-1,03%). Перспективними є дослідження можливості ретроспективного аналізу змін параметрів ультразвукової хвилі залежно від зміни фізичних властивостей та хімічного складу пломбувальних матеріалів, якості проведеного ортопедичного лікування.

76.17.02.0622/194024. Теоретичне обґрунтування використання спектрофотометричного методу ідентифікації пломбувальних стоматологічних матеріалів. Костенко С.Б., Мішалов В.Д., Радько В.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.275-278. - укр. УДК 616.314-073.75:343.982.323.

У статті представлено теоретичне обґрунтування спектрофотометричних методів, які можуть бути використані в судово-медичній стоматології при ідентифікації основних стоматологічних матеріалів, зокрема макронаповнених, мікронаповнених, гібридних та нанокompозитних пломбувальних матеріалів.

76.17.02.0623/194315. Сучасні методи одержання мідного порошку, що містить нанодисперсії. Павленко Є.В., Єгоров С.Г. // Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2015, №1(33), с.36-40. - укр. УДК 544.65.

Виконано аналіз методу розпорощення, а також фізико-хімічних та електролітичних методів одержання мідного порошку. Наведено технологічні схеми зазначених та подано їх скорочений опис. Встановлено, що для одержання мідного порошку, що містить нанодисперсії, найбільш прийнятним є електролітичний метод, який дозволяє управляти властивостями порошку та кількісним виходом нанодисперсій. Додавання до сульфатного електроліту желатину та поліетиленгліколю підвищують вихід нанодисперсій відповідно у 6 і 10 разів.

76.13 Медична техніка

76.17.02.0624/191722. Виявлення QRS-комплексів електрокардіографічного сигналу в умовах низьких співвідношень сигнал-шум. Шульгін В.І., Заєрихін О.К., Антончик О.М. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72), с.58-68. - рос. УДК 616.12-073.97.

Робота присвячена розробці та дослідженню нових методів і алгоритмів обробки електрокардіографічних сигналів (ЕКС), що забезпечують підвищення якості виявлення та визначення положень у часі QRS-комплексів ЕКС в умовах низьких співвідношень сигнал-шум. Ця задача характерна для так званої абдомінальної електрокардіографії плода, в якій реєстрація електрокардіограми плода під час вагітності здійснюється з поверхні живота вагітної жінки і супроводжується високим рівнем різного роду артефактів та завад. В роботі пропонується новий метод виявлення та визначення положень у часі R-піків, що базується на теорії статистично оптимальних оцінок. Процедура виконується в два етапи. На першому етапі виконується виявлення і грубе визначення положення одночасно декількох QRS-комплексів за максимумом апостеріорної густини імовірності (МАГ) з урахуванням моделі серцевого ритму. На другому етапі, також з використанням методу МАГ виконується уточнення положення кожного з QRS-комплексів.

76.17.02.0625/191826. Adaptive fuzzy clustering based on Manhattan metrics in medical and biological applications. Perova I., Budyanskiy Ye. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.8-12. - англ. УДК 004.032.26.

Розглянуто алгоритм нечіткої кластеризації даних за наявності аномальних спостережень. Запропонований рекурсивний алгоритм нечіткої кластеризації даних ґрунтується на використанні манхеттенської метрики, що забезпечує високу швидкість обробки інформації та просту обчислювальну реалізацію. Результат апробації на даних медико-біологічних досліджень підтверджує ефективність запропонованого підходу.

76.17.02.0626/191834. Methodical errors of measurement of the human body tissues electrical parameters. Antoniuk O., Pokhodylo Y. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.62-69. - англ. УДК 621.317.

Sources of methodical measurement errors of impedance parameters of biological tissues are described. Modeling measurement errors of RC-parameters of biological tissues equivalent circuits into the frequency range is analyzed. Recommendations on the choice of test signal frequency for measurement of these elements is provided.

76.17.02.0627/195816. Дослідження термоелектричної системи для локального заморожування тканин гортані. Рагімова Т.А., Євдулов О.В. // Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної ак-мії наук та Міністерства освіти і науки Укр., 2015, №2, с.83-92. - укр. УДК 681.382.

У роботі розглянуто термоелектричну систему для локального заморожування тканин гортані. Показано результати її математичного моделювання та натурних випробувань дослідного зразка. Наведено двомірні й одномірні теоретичні й експериментальні графіки зміни температури в різних точках системи.

76.17.02.0628/196388. Набір флуоресцентних зондів для дослідження впливу кріопротекторів з низькою молекулярною масою на мембрани еритроцитів людини. Когіуєнко Ю., Посохов Є.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Хімія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26(49), с.5-11. - англ. УДК 547.787.2 + 535.33 .34.

Набір флуоресцентних зондів, який складається з 2-(2'-ОН-феніл)-5-феніл-1,3-оксазолу, 2-(2'-ОН-феніл)-5-(4'-феніл-феніл)-1,3-оксазолу і 2-(2'-ОН-феніл)-9,10-фенантр-1,3-оксазолу, було запропоновано для дослідження впливу кріопротекторів з низькою

молекулярною масою, таких як гліцерин, диметилсульфоксид і 1,2-пропандіол, на мембрани еритроцитів людини. Використання набору флуорофорів, які різняться локалізацією в ліпідному бішарі, дозволило показати, що під дією кріопротекторів відбувається збільшення гідратації полярних областей мембрани еритроцита, в той же час ніяких змін ступеня гідратації найбільш гідрофобних областей ліпідного бішару еритроцита виявлено не було. Було оцінено мінімальну концентрацію кріопротектору, яка спричиняє зміни у мембрані еритроцита: 0,5, 1,5 і 5,0% об. для гліцерину, диметилсульфоксиду і 1,2-пропандіолу, відповідно. Запропонований набір флуоресцентних зондів може бути використаний для моніторингу змін фізико-хімічних властивостей у різних областях ліпідного бішару еритроцита під дією кріопротекторів і для визначення оптимальних концентрацій кріопротекторів для низькотемпературного зберігання клітин.

76.29 Клінічна медицина

76.17.02.0629/191873. Енергетично-сигнальна концепція визначення стану технологічного стоматологічного процесу як енергоактивного об'єкта. Драган Я., Никитюк В., Паляниця Ю. // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Нац. ун-т "Львівська політехніка", 2015, №826, с.368-372. - укр. УДК 519.21:538.56.

Обґрунтовано застосування енергетично-сигнальної концепції до вибору процедури визначення стану технологічного стоматологічного процесу як енергоактивного об'єкта (стоматологічний композитний матеріал).

76.17.02.0630/193103. Фізична культура як засіб корекції неврологічних порушень у розвитку дітей першого року життя. Бабюк С.М. // 36. наук. праць "Педагогічна освіта: теорія і практика". Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2015, №1(18), с.220-226. - укр. УДК 373.2:796-053.2.

У статті автор обґрунтовує методику фізичної реабілітації дітей першого року життя з неврологічними порушеннями. Питання фізичної реабілітації дітей раннього віку з ураженнями нервової системи являються об'єктом особливої уваги в спеціальній літературі. Враховуючи специфіку даних питань, авторами відновлювальних методик переважно виступають лікарі, яким удалося напрацювати низку підходів. Однак, проблема корекції порушень нервової системи у дітей першого року життя представлена досить обмежено. Виявлено відсутність науково обґрунтованої педагогічної системи використання засобів і методів регулювання неврологічних порушень. У ході дослідження встановлено, що провідним напрямом реабілітаційних заходів слід вважати своєчасну корекцію й послідовну стимуляцію становлення рухових функцій. Розроблені вправи фізичної культури з урахуванням найбільш виражених неврологічних проявів, які забезпечують індивідуальний підхід до дітей з порушеннями в розвитку.

76.17.02.0631/193313. Роль занять аквааеробікою у підвищенні функціональних можливостей і рівня фізичного стану жінок зрілого віку. Ляховець Л.О. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №31, с.89-91. - укр. УДК 37: 797. 217 - 055. 2.

У статті розглянуто аквааеробіку як вид аеробіки та універсальний засіб впливу на жіночий організм, її компоненти і програми оздоровчої спрямованості, теоретико-методичні основи їхньої розробки і побудови, результати наукових досліджень щодо використання сучасних оздоровчих комплексів аквааеробіки. Експериментально з'ясовано вплив занять аквааеробікою на підвищення функціональних можливостей і рівня фізичного стану жінок першого і другого зрілого віку, загальне оздоровлення їхнього організму.

76.17.02.0632/193315. Застосування основних принципів пілатесу у проведенні занять зі студентами спеціальних медичних груп. Маріонда І.І., Джуган Л.М. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №31, с.94-96. - укр. УДК 796.41:613.71.

В статті розглядається вплив системи Пілатеса на розвиток фізичних якостей, корекцію статури, а також психоемоційний стан та зміцнення здоров'я студентів спеціальних медичних груп для покращення самопочуття і активної життєдіяльності. На основі аналізу напрацювань дослідників визначено, що причиною низької мотивації студентів до занять фізичними вправами є відсутність можливості вибору форм занять та незадоволеність традиційним змістом програмного матеріалу фізичного виховання. Розроблено тренувальну програму з застосуванням основних вправ пілатесу на заняттях зі студентами спеціальних медичних груп.

76.17.02.0633/193347. Вплив занять атлетичною гімнастикою в сучасних фізкультурно-оздоровчих закладах на фізичний розвиток чоловіків першого зрілого віку. Тимочко О.І. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №31, с.179-182. - укр. УДК 37: 796. 41 - 055.1.

У статті розкрито специфіку та основні риси атлетичної гімнастики, охарактеризовано групи її спеціальних вправ; експериментально обґрунтовано позитивний вплив регулярних занять атлетичною гімнастикою на рівень фізичного розвитку чоловіків першого зрілого віку.

76.17.02.0634/193350. Психоемоційні розлади у хворих на хронічний остеохондроз із вираженим больовим синдромом. Товт В.А., Гузак О.Ю., Щерба М.Ю. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №31, с.188-190. - укр. УДК 615.825:616.832.21-002.

Хронічний остеохондроз хребта з вираженим больовим синдромом часто супроводжується психоемоційними реакціями організму, ускладнюючи перебіг хвороби, що програми реабілітації практично не враховують. Виявлено, що у хворих на остеохондроз хребта спостерігаються симптомами підвищеної тривожності і депресії. Психоемоційні розлади у пацієнтів жіночої статі зустрічаються у 1,5 рази частіше, але у чоловіків такі розлади більш виражені. У третини пацієнтів, із числа обстежених, методи психокорекції, що застосовувалися під час реабілітації остеохондрозу хребта, сприяли стійкому зменшенню відчуття болю в спині.

76.17.02.0635/193470. Застосування імагінативних технік при психокорекції ПТСР в учасників бойових дій. Турецька Х. // Проблеми гуманітарних наук. Психологія. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №37, с.126-136. - укр. УДК 616.89.

У статті характеризується сучасний стан проблеми психокорекції посттравматичного стресового розладу в учасників бойових дій. Розглядаються імагінативні техніки як ефективні інструменти допомоги при психологічній травмі та її наслідках. Аналізуються чинники впливу імагінативних технік на психіку у різних психотерапевтичних підходах.

76.17.02.0636/193837. Логопедичний масаж, як засіб корекції порушень артикуляційної моторики у дітей. Гаврилова Н.С. // Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І.Огієнка, 2015, №5, т.2, с.42-54. - укр. УДК 376.1-056.264(075.8).

Проблема особливостей проведення логопедичного масажу на сучасному етапі входить, у першу чергу, в коло інтересів логопедів-практиків, які вказують на те, що для корекції у дітей складних порушень артикуляційної моторики та дихання цей засіб є доволі ефективним. У статті розглянуто особливості проведення логопедичного масажу з метою корекції артикуляційної моторики у дітей. Зокрема, чітко означено категорію дітей, при проведенні з якими логопедичної роботи можна застосовувати масаж, охарактеризовано умови його проведення, визначено та описано ряд позицій, в яких проводять логопедичний масаж у

дітей різного віку, інструментарій для його проведення, санітарно-гігієнічні особливості догляду за ними, а також прийоми проведення. Також описано ряд артикуляційних та мимічних позицій, формування яких розглядають як ціль при організації логопедичної роботи з використання масажу. Визначено, що організація логопедичної роботи з урахуванням цього компоненту дозволить у наступному чітко описати методику його проведення. Описано диференційовані правила проведення логопедичного масажу, визначені з урахуванням симптоматики м'явості та спастичності. За результатами дослідження було визначено, що логопедичний масаж, спрямований на корекцію порушень моторики периферійної частини органів мовлення у дітей, необхідно здійснювати з урахуванням рівня (глибини) порушень артикуляційної і дихальної моторики, місця локалізації порушення (губи, нижня щелепа, язик, язичок тощо), особливостей тону м'язів органів артикуляції (наявності м'явлого чи спастичного тону м'язів), а також в загальному моторних та інтелектуальних можливостей дитини (вибір пози при проведенні корекційної роботи, доступних для розуміння та виконання дитиною вправ і завдань).

76.17.02.0637/193873. Хронічний панкреатит, поєднаний з ішемічною хворобою серця: особливості процесів травлення та інтерлейкінового статусу. Архій Е.Й., Москаль О.М., Мишанич Т.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.24-27.* - укр. УДК 616.33.37:616.12-005.4:612.017]-074.

Проведений аналіз результатів обстеження 94 пацієнтів на хронічний панкреатит поєднаний з ішемічною хворобою серця. Одночасно зі стандартним обстеженням цим пацієнтам проводилися: дуоденобіопсія з вивченням амілолітичної активності слизової оболонки дванадцятипалої кишки за методикою О.М.Уголева; функціональні вуглеводні навантаження з визначенням глюкози глюкозооксидазним методом Далквіста в модифікації О.М.Уголева та Н.М.Іезуїтової; визначення інтерлейкінів: IL-1, IL-4, IL-6, IL-8 та ФНП-а. При цьому виявлені різнонаправлені зміни мембранного травлення, що корелювали з важкістю перебігу хронічного панкреатиту. Оцінка інтерлейкінового статусу пацієнтів з поєднаною патологією підшлункової залози вказує на вірогідне підвищення прозальних інтерлейкінів відносно норми, що потребує оптимізації схем їх лікування, спрямованих на корекцію процесів травлення та імунomodуляцію.

76.17.02.0638/193874. Визначення ступеня депресивності у хворих на хронічний панкреатит. Коваль В.Ю., Архій Е.Й., Рішко Я.Ф., Брич Н.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.28-31.* - укр. УДК 616.37-002.2:616.89-008.454]-03.

В статті проаналізовано результати анкетного опитування хворих на хронічний панкреатит з порушенням екскреторної та інкреторної функції з метою визначення ступеня депресивності. У 33% хворих на хронічний панкреатит виявили відсутні симптоми депресивності за шкалою Бека. Симптоми депресивності спостерігалися у 67% хворих на хронічний панкреатит: помірно виражена депресія - 38%, критичний рівень депресивності - 29%. Серед опитаних хворих на хронічний панкреатит з порушенням екскреторної та інкреторної функції симптоми депресивності спостерігали у 67% мешканців міста та 56% села. Виявлено зростання рівня депресивності із збільшенням віку.

76.17.02.0639/193875. Ендотеліязалежна та ендотелінезалежна вазодилатація у хворих на артеріальну гіпертензію з ожирінням. Руденко Т.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.32-35.* - укр. УДК 616.12-008.331.

В роботі зроблена спроба вивчення ступеня прогресування порушень вазорегулюючої функції судинного ендотелію у хворих на артеріальну гіпертензію при наявності супутнього ожиріння. У хворих на артеріальну гіпертензію з ожирінням ендотеліальна дисфункція характеризується зменшенням ендотеліязалежної та ендотелінезалежної вазодилатації артеріальних судин та недостатнім збільшенням діаметра судини після проведення її тимчасової оклюзії, корелює зі ступенем супутнього ожиріння, що дозволяє ожиріння вважати предиктором, який посилює ендотеліальну дисфункцію.

76.17.02.0640/193876. Динаміка показників якості життя та психосоматичних змін у хворих на хронічний панкреатит після холецистектомії на фоні патогенетично обґрунтованої комплексної терапії. Русин В.І., Сірчак Є.С., Курчак Н.Ю., Москаль О.М., Футько Х.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.36-40.* - укр. УДК 616.37-002.2:616.366-089.87:616.89]-08-036.868.

Наведено результати комплексного обстеження та лікування 96 хворих на хронічний панкреатит після холецистектомії. Доведена ефективність патогенетично обґрунтованого лікування із використанням міотропного спазмолітика, урсодезоксихолевої кислоти, замісної ферментної терапії на показники якості життя та психосоматичні зміни у хворих на хронічний панкреатит після холецистектомії.

76.17.02.0641/193877. Вивчення розповсюженості симптоматичних артеріальних гіпертензій серед вагітних. Свистак В.В., Блецкан М.М., Рішко О.А., Левкулич Ю.Ю., Левкулич С.Я. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.41-43.* - укр. УДК 618.3 - 06: 616.12: 008.331.1.

З метою вивчення розповсюженості артеріальних гіпертензій у вагітних жінок та розробки критеріїв диференційованого підходу до принципів корекції рівня артеріального тиску у даній категорії осіб з урахуванням сучасних європейських та вітчизняних рекомендацій проаналізовано 722 історії хвороб та індивідуальні карти вагітних, котрі перебували на обліку у перинатальному центрі м. Ужгород впродовж 2004-2009 рр. Встановлено, що в структурі екстрагенітальної патології обстежених вагітних провідне місце належало вторинним (симптоматичним) артеріальним гіпертензіям, серед яких домінує артеріальна гіпертензія ниркового генезу (61,1%).

76.17.02.0642/193879. Патогенетичні аспекти порушень рухової функції тонкої кишки у хворих на гостру непрохідність кишки та їх корекція. Бенедикт В.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.48-52.* - укр. УДК 616.337-02:616.343-007.272-089.

Звертається увага на актуальність та складність лікування хворих на гостру непрохідність тонкої кишки. Представлені результати морфологічних та гістохімічних досліджень в експерименті на 53 білих щурах, з них у 42 - з гострою непрохідністю кишок. Встановлено суттєві структурні зміни у стінці тонкої кишки на всіх рівнях - від органа - тканини до м'язових, нервових клітин з одночасним зниженням локального кровообігу, посиленням процесів оксидативної та виснаженням антиоксидантної системи, зменшенням енергетичного субстрату клітин і концентрації іонів кальцію. Вивчено ступінь інтоксикації, неспецифічної резистентності організму після операції у 122 хворих з гострою непрохідністю тонкої кишки. Проведено ретроспективний аналіз 29 медичних карт хворих, що померли від цієї патології. Проведені клініко-експериментальні дослідження показали, що патоморфологічні зміни в стінці тонкої кишки відбуваються на всіх рівнях організації даного органа. Звертається увага на те, що важкість стану хворих на гостру непрохідність тонкої кишки обумовлюється порушеннями її рухової функції і є одним з головних клінічних проявів перебігу захворювання в післяопераційному періоді. Наводиться патогенез порушень рухової функції тонкої кишки при гострій її непрохідності. Запропоновані спосіб дренивання тонкої кишки за допомогою ентеростоми і корекція порушень рухової функції тонкої кишки суттєво покращують результати лікування хворих на гостру непрохідність тонкої кишки.

76.17.02.0643/193880. Застосування вільної аутогенезної пластики у хірургічному лікуванні трофічних виразок нижніх кінцівок варикозного генезу. Воронич В.М., Воронич М.В., Шеремет А.П., Манкулич В.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.53-55.* - укр. УДК [616.147.3-007.64-02:616.5-002.44]-089.844.

Проблема трофічних виразок нижніх кінцівок варикозної етіології надзвичайно актуальна в сучасній флебології. В даному дослідженні висвітлюються саме хірургічні аспекти лікування даної патології. Метою дослідження було визначення можливостей та оцінка результатів застосування вільної аутовенозної пластики трофічної виразки нижніх кінцівок у хворих на варикозну хворобу змодельованими сегментами видаленої великої підшкірної вени під час флебектомії. Робота базується на результатах хірургічного лікування 36 хворих, оперованих з приводу варикозного розширення вен нижніх кінцівок з ХВН 6s ст. В ході дослідження хворі були поділені на дві групи. Перша група - пацієнти, яким виконувалась типова флебектомія без пластичного закриття трофічної виразки; друга група - пацієнти, яким проводилася флебектомія та вільна аутовенозна пластика трофічної виразки змодельованими сегментами основного стовбуру видаленої великої підшкірної вени. В результаті проведеного дослідження отримано такі висновки: флебектомія є основним методом лікування варикозної хвороби, ускладненої трофічними виразками; для вибору обсягу операційного втручання необхідно проводити ультразвукове дуплексне сканування венозної системи ураженої нижньої кінцівки з визначенням типу венозного рефлюксу та спроможності клапанного апарату венозного дерева; застосування вільної пластики трофічних виразок нижніх кінцівок змодельованими аутовенозними трансплантатами із сегментів видаленої великої підшкірної вени під час флебектомії дозволяє значно скоротити терміни загоєння виразкового дефекту, прискорити ліквідацію больового синдрому в зоні виразки у ранньому післяопераційному періоді та зменшити середній ліжко-день.

76.17.02.0644/193881. Гепатопротекторна терапія у хворих на гостру спайкову кишкову непрохідність. Галюк В.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.56-58. - укр. УДК 616-085+616-099+616.34-007.272.

Проаналізовано показники інтоксикаційного синдрому та функціонального стану печінки у хворих на гостру спайкову кишкову непрохідність. Встановлено вірогідне підвищення показника лейкоцитарного індексу інтоксикації, активності ферментів печінки та креатиніну при поступленні у стаціонар. Включення у комплекс консервативної терапії препаратів L-орнітину-L-аспартату сприяє швидкій нормалізації показників інтоксикаційного синдрому та функціонального стану печінки.

76.17.02.0645/193882. Морфологічні, клінічні та біохімічні паралелі дисфункції сполучної тканини у хворих на варикозну хворобу нижніх кінцівок. Гошинський В.Б., Продан А.М., Пятничка О.З. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.59-64. - укр. УДК 616.147.3-007.64-018.2-074.

З метою прогнозування можливості післяопераційного рецидиву варикозної хвороби нижніх кінцівок у 68 хворих із варикозним синдромом проведено доопераційне клінічне, ультразвукове та лабораторне дослідження. Дані вищезначених досліджень співставлено із даними морфологічних досліджень структурних змін варикозно трансформованих вен, виділених під час оперативного втручання. Встановлено, що фенотипічні ознаки, показники оксипроліну та кріоглобуліну відповідають морфологічним змінам у структурі венозної стінки при дисплазії сполучної тканини.

76.17.02.0646/193884. Застосування лазерної реканалізації пухлин у комплексному хірургічному лікуванні обструктивного колоректального раку. Денисенко В.Л., Гаїн Ю.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.72-76. - англ. УДК [616.351+616.345]:616-006:[616-006].[616-089:615:849.19].

Автори впровадили в клінічну практику метод лазерної реканалізації при пухлинах товстої кишки, який дозволяє в умовах кишкової непрохідності виконати ранню антеградну декомпресію шлунково-кишкового тракту із швидким відновленням моторно-евакуаторної функції та ранньою клініко-метаболічною компенсацією (без виконання лапаротомії та формування кишкових нориць). Запропонований підхід дозволяє провести підготовку пацієнта до радикального втручання за короткий період часу без виписки із стаціонару, підвищує надійність хірургічного втручання та ефективність одноетапної реконструкції шлунково-кишкового тракту. Рання ендоскопічна декомпресія кишки як перший етап концепції "швидкого відновлення" у комбінації з комплексною програмою медикаментозної корекції порушень гомеостазу та інтрапарієтальної кишкової гемоциркуляції, дозволяє швидко ліквідувати морфологічні і функціональні порушення та виконати радикальне хірургічне лікування при колоректальному раку згідно з принципами планової хірургії, що робить можливим виконання надійних одноетапних реконструкцій шлунково-кишкового тракту.

76.17.02.0647/193885. Хірургічне лікування пацієнтів із холедохолітазом, зумовленим великими конкрементами. Дутка Я.Р., Чуклін С.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.77-79. - укр. УДК 616.367-008.857-089.85.

У роботі викладено результати хірургічного лікування 87 пацієнтів із холедохолітазом, зумовленим великими конкрементами. Чутливість ультразвукового дослідження у діагностиці великих конкрементів у гепатикохоледосі складала 60,9%. Усім хворим проведено ендоскопічну ретроградну холангіографію (ЕРХГ), стверджено поширення жовчних проток вище рівня блоку конкрементом, визначено великі тверді конкременти, які не піддалися спробі механічної літотрипсії і їх не можна було видалити через недостатній діаметр папілотомічного отвору. Після встановлення діагнозу та ендоскопічних маніпуляцій усіх пацієнтів прооперовано: виконано холецистектомію, відновлення прохідності жовчних проток і накладання білідигестивного анастомозу, зовнішнє дренування біліарного дерева та первинний шов холедоха.

76.17.02.0648/193886. Сучасні підходи до лікування хворих з обтураційною жовтяницею доброякісного генезу. Запороженко Б.С., Горбунов А.А., Муравйов П.Т., Кіріпнікова К.П., Колодій В.В., Бондарець Д.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.80-82. - укр. УДК 616.366-002-089.12+612.357.1.

Незважаючи на впровадження в клініку нових методів діагностики та мініінвазивних технологій, питання сучасної діагностики та раціональної лікувальної тактики при механічній жовтяниці залишаються одними з найбільш складних у хірургічній гастроентерології. З 2009 по 2014 рік в хірургічній клініці з приводу синдрому обтураційної жовтяниці комплексне хірургічне лікування отримали 162 хворих. Жовчнокам'яна хвороба, ускладнена холедохолітазом, стала причиною розвитку обтураційної жовтяниці у 76 (46,9%) хворих. Рубцеві стриктури спільної жовчної протоки розвинулися у 17 (10,5%) випадках. Хворих з псевдотуморозною формою хронічного панкреатиту було 47 (29,0%), фіброзно-кістозною - 3 (1,9%), з фібрознодегенеративною - 19 (11,7%). Хворим виконувалися малоінвазивні, дренуючі і резекційні оперативні втручання. Після мініінвазивних і дренуючих операцій летальних випадків не відзначено. Після резекційних оперативних втручань розвиток післяопераційних ускладнень у вигляді ерозивної кровотечі, неспроможності панкреатодигестивного анастомозу, тромбоемболії легеневої артерії і гострої серцево-судинної недостатності виявлено в 9,1% (6 хворих). Летальність складала 6,0%.

76.17.02.0649/193887. Використання ліфтингової технології при симультанних лапароскопічних втручаннях на органах черевної порожнини. Запороженко Б.С., Колодій В.В., Запороженко М.Б., Горбунов А.А., Муравйов П.Т., Зубков О.Б. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.83-85. - укр. УДК 616.366-089.87-072.1.

У роботі проаналізовано результати оперативного лікування 62 пацієнтів, які перенесли лапароскопічну холецистектомію (ЛХЕ) у поєднанні з лапароскопічною гінекологічною операцією на тлі супутньої серцеволегеневої патології. Досліджувану групу склали 22 пацієнтки, оперовані з використанням авторської ліфтингової системи, контрольну - 40 пацієнток, оперованих за класичною технологією з накладанням карбоксиперітонеуму. Визначено варіанти оптимальних оперативних доступів, вивчено вплив карбоксиперітонеуму на центральну гемодинаміку і швидкість її нормалізації в післяопераційному періоді, час відновлення хворих, кількість післяопераційних ускладнень. Виявлено, що симультанні ліфтингові лапароскопічні операції

мають ряд незаперечних переваг: знижуються частота і тяжкість післяопераційних ускладнень, інтенсивність післяопераційного болювого синдрому, кількість загострень супутніх хронічних захворювань, тривалість перебування в стаціонарі після операції.

76.17.02.0650/193888. Діагностика і хірургічне лікування синдрому хронічної абдомінальної ішемії. Іваненко А.О., Родін Ю.В., Шаповалов І.М., Пшеничний В.М., Хацько К.М., Ковальчук О.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.86-89. - укр. УДК 616.136+616.143]-005.4.2.-07-089.

У статті досліджено причини пізньої діагностики і недостатнього використання хірургічних та ендovasкулярних методів лікування синдрому хронічної абдомінальної ішемії (СХАІ). Авторами проведено аналіз результатів хірургічного лікування 29 пацієнтів з ураженням черевного стовбура (ЧС) і верхньої брижової артерії (ВБА). Всі пацієнти госпіталізовані у відділення судинної хірургії в стадії декомпенсації. Пацієнтам виконані такі операції: екстрavasальна компресія ЧС - 11, протезування ЧС - 3, резекція ЧС з анастомозом кінець в кінець - 1, аорто-черевно-брижове антеградне протезування біфуркаційним протезом - 7, клубово-печінкове ретроградне аутовенозне шунтування - 1, резекція аневризми ВБА - 2, черезшкірна ендovasкулярна ангіопластика ЧС та ВБА - 10, стентування ЧС - 2, стентування ВБА - 2. При декомпресії ЧС та клубово-печінковому протезуванні використовували лапаротомний доступ, в інших випадках застосовували торакофренолюмботомію по 7-8 міжребрових просторах. Безпосередні результати операції у 24 пацієнтів хороші, 1(4%) хворий помер після ретроградного клубово-печінкового шунтування. Віддалені результати в терміни від 1-го до 16 років у 20 хворих хороші, у 3 - невідомі, у однієї пацієнтки після декомпресії виникла оклюзія ЧС та рецидив СХАІ. Черезшкірна ендovasкулярна ангіопластика в усіх хворих виявилася неефективною. Технічний успіх стентування був у всіх пацієнтів.

76.17.02.0651/193889. Вибір обсягу хірургічного лікування ускладнених форм хронічного панкреатиту. Каніковський О.Є., Павлик І.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.90-93. - укр. УДК 616.37-002:616-003.4:616.43 .45.

Проаналізовано результати хірургічного лікування 164 хворих на хронічний панкреатит, ускладнений синдромом панкреатичної гіпертензії. При кістах підшлункової залози важлива оцінка її зв'язку з протокою підшлункової залози. У випадку, коли такий зв'язок відсутній, виконуємо цистостоюно- або цистодуоденостомию (32 хворих). Якщо такий зв'язок існував - цистопанкреатоостомию (44 хворих). При ускладнених кістах виконували зовнішнє дренирування кісти (17 хворих). Внутрішньотканинний тиск підшлункової залози вище 200 мм.рт.ст., наявність протокової гіпертензії, конкрементів підшлункової залози, розширення протоки підшлункової залози по типу низки озер, на нашу думку, є показом до широкого висічення паренхіми підшлункової залози з розкриттям протоків третинного порядку (операція Фрея-Ізбіцко), яка дозволяє зменшити кількість рецидивів панкреатичної гіпертензії на 11,1%.

76.17.02.0652/193890. Показники печінкового кровоплину в оцінці функціонального стану печінки при гнійному холангіті на тлі жовчнокам'яної хвороби. Коломійцев В.І., Довгань Ю.П. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.94-100. - укр. УДК 616.361-002.3-072.7:616.36-005-07.

Проаналізовано результати комплексного обстеження та лікування 56 хворих із гнійним холангітом (ГХ) на тлі холелітазу, які не мали важкої жовтяниці. У 22 хворих перебіг ГХ був атипичним без вираженої клінічної картини. Гемодинаміку печінки оцінювали методом ультрасонографічної дуплексографії з визначенням параметрів кровоплину у черевному стовбурі, загальній печінковій та верхній брижовій артеріях, ворітній печінковій вені. Виявлено кореляційний зв'язок між важкістю хворих з ГХ, наявністю печінкової недостатності та змінами печінкової гемодинаміки: швидкістю лінійного, а особливо об'ємного кровоплину у ворітній печінковій вені та загальній печінковій артерії (відповідно $r = -0,69$; $p < 0,05$ та $r = 0,63$; $p < 0,01$), індексом резистивності загальної печінкової артерії ($r = 0,56$; $p < 0,05$), печінково-портальним відношенням ($r = 0,71$; $p < 0,005$), доплерівським перфузійним індексом ($r = 0,64$; $p < 0,05$). Після проведення мініінвазивного ендоскопічного лікування відбувалося швидке покращання печінкової гемодинаміки і показників функціонального стану печінки.

76.17.02.0653/193891. Інтраопераційне визначення твердості кісткової тканини у пацієнтів із травматичними переломами нижньої щелепи. Копчак А.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.101-105. - укр. УДК 616.716.4-001.5:612.751.1:611.018.4]-089-71.

В статті наведено результати дослідження твердості кісткової тканини нижньої щелепи при її травматичних ушкодженнях з використанням розробленого нами оригінального приладу, який дозволяє забезпечити точність та відтворюваність вимірювань в умовах неможливості точного дозування сили та надійного закріплення кісткових фрагментів під час проведення хірургічного втручання. Встановлено, що у пацієнтів із переломами нижньої щелепи, твердість кісткової тканини в наближених до щілини перелому ділянках вірогідно зменшувалась внаслідок механічного ушкодження, резорбції та перебудови кістки. У більшості постраждалих (84%) ділянки зі зміненими властивостями поширювались на відстань 5-20 мм від щілини перелому, а їх вираженість залежала від характеру травми і особливостей перебігу процесів посттравматичної перебудови кісткової тканини. Отримані дані свідчать про доцільність інтраопераційного вимірювання твердості кістки для визначення оптимального типу фіксатора та ділянок встановлення елементів фіксації (шурупів, спиць тощо).

76.17.02.0654/193892. Сучасні підходи до лікування ускладнених псевдокіст підшлункової залози. Копчак В.М., Копчак К.В., Хомяк І.В., Дувако О.В., Перерва Л.О., Терешкевич І.С., Мошківський Г.Ю., Кондратюк В.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.106-111. - укр. УДК 616.37-006.03-036.8-07-085-089.

Проаналізовані результати лікування 168 хворих з ускладненими псевдокістами підшлункової залози, що лікувалися в клініці з 2006 по 2014 року. Ускладнення виникли у 45% пацієнтів. Серед ускладнень переважала компресія суміжних органів, яка виявлена у 59 (35,1%) хворих, нагноєння псевдокісти діагностовано у 50 (29,8%) хворих, кровотеча в порожнину псевдокісти - у 41 (24,4%), перфорація - у 14 (8,3%), цистоплевральна норичя - у 4 (2,4%) хворих. Мінімально інвазивні оперативні втручання використані у 105 (62,5%) пацієнтів: рентгенендоваскулярна оклюзія виконана у 25 хворих, в 1 випадку кровотеча зупинена за допомогою стент-графта, пункції псевдокіст під контролем ультрасонографії виконані у 22 хворих, зовнішнє дренирування під контролем ультрасонографії - у 11, пункції псевдокіст під контролем ендосонаграфії - у 20, внутрішнє дренирування псевдокіст під контролем ендосонаграфії - у 6, зовнішньо-внутрішнє дренирування - у 4, лапароскопічне зовнішнє дренирування псевдокісти - у 4, лапароскопічне формування цистогастро- та сїноанастомозів - у 9, дренирування плевральної порожнини під контролем ультрасонографії - у 4 хворих. У 71,3% спостережень мінімально інвазивні втручання дозволили не тільки вилікувати ускладнення, але і ліквідувати саму псевдокісту. У 28,7% випадків втручання мали етапний характер, дозволяючи першим етапом лікування ліквідувати ускладнення, що виникли, з наступним виконанням необхідного оперативного втручання з приводу псевдокісти підшлункової залози, після стабілізації загального стану пацієнта. В лікуванні ускладнених псевдокіст слід застосовувати диференційовану індивідуалізовану хірургічну тактику з переважним використанням мінімально інвазивних методик оперативних втручань.

76.17.02.0655/193893. Тромбопрофілактика при оперативному втручанні у пацієнтів із високим ризиком розвитку тромбоемболічних ускладнень. Костів С.Я., Венгер І.К., Зарудна О.І., Костів О.І., Гусак М.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.112-114. - укр. УДК 616-0.38.22+616.136.8.2-057.63:617-053.9.

В статті розглянуто особливості проведення тромбопрофілактики у пацієнтів із високим ризиком виникнення венозних тромбоемболічних ускладнень, що підлягають проведенню оперативних втручань. При застосуванні мінімально інвазивних

даної групи пацієнтів слід враховувати ступінь ендотеліальної дисфункції та рівень активації згортальної системи, що вимагає доповнювати стандартну тромбопрофілактику низькомолекулярними гепаринами введенням нефракціонованого гепарину.

76.17.02.0656/193894. Результати лікування хворих на хронічну критичну ішемію нижніх кінцівок. Криворучко І.А., Гоні С.-К.Т., Лодяна І.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.115-117. - укр. УДК 617.58-005.04-036.12-089.

Критична ішемія нижніх кінцівок є актуальною проблемою у суспільстві, оскільки має велику розповсюдженість та, незважаючи на досягнення сучасної медицини, прогресуючий, несприятливий перебіг. Проаналізовано перебіг захворювання та лікування 88 хворих на хронічну критичну ішемію однієї або обох нижніх кінцівок (ступінь ішемії 4-6 за Рутерфордом), викликаної облітеруючим атеросклерозом та облітеруючим ендартеріїтом. У більшості хворих відзначалося багаторівневе ураження судин нижче пахвинної зв'язки. Ступінь операбельності артеріального русла нижніх кінцівок з точки зору можливості проведення ревааскуляризуючих операцій визначався на підставі даних ультразвукового дуплексного сканування і рентгеноконтрастної ангіографії. Виконано ендovasкулярні втручання (ангіопластика, стентування) 12 (13,6%) хворим, відкриті операції - 28 (31,8%) хворим, "гібридна" методика (ендоваскулярно та відкритим способом) - 2 (2,2%) хворим, непряма ревааскуляризація - 2 (2,2%) хворим, велика ампутація - 12 (13,6%) хворим, первинна (велика) ампутація - 7 (7,9%) хворим. Консервативно проліковано 37 (42%) хворих. Несприятливий перебіг захворювання спостерігається у хворих на облітеруючий атеросклероз, поєднаний із цукровим діабетом II типу. Найкращі ж результати були у групі хворих, що мали ураження артерій TASC A та TASC B типу та були оперовані ендovasкулярно.

76.17.02.0657/193895. Міждисциплінарний підхід у вивченні патогенезу гострих рідинних скупчень при панкреатиті. Криворучко І.А., Сорокіна І.В., Балака С.М., Гончарова Н.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.118-122. - укр. УДК 616.37-006.03-036-089.

На біопсійному матеріалі (81 спостереження) залежно від морфологічного стану сполучнотканинного компонента вивчені особливості мікроструктури стінки порожнинних утворень та прилеглої паренхіми підшлункової залози з використанням гістологічних, гістохімічних та імуногістохімічних методів. З'ясовано, що наявність щільної сполучної тканини, локалізація запальної інфільтрації у внутрішніх шарах стінки, переважання колагену I типу в капсулі псевдокісти, а також клітин-продуцентів IL-2 і IL-6 свідчить про зниження активності запального процесу. Наявність пухкої сполучної тканини, дифузна запальна інфільтрація у всіх шарах стінки, переважання колагену III типу і зниження кількості клітин-продуцентів IL-2 і IL-6 свідчить про збереження активності запального процесу.

76.17.02.0658/193896. Ураження проксимальних відділів шлунково-кишкового тракту в пацієнтів ангіохірургічного профілю. Кузьменко Г.І., Гардубей Є.Ю., Малицька А.П., Малицький В.Є. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.123-125. - укр. УДК 616.136-004.6-089-06+616.137-004.6-089-06 +616.33-005.1-02.

У 130 хворих з облітеруючим атеросклерозом черевної частини аорти та артерій нижніх кінцівок виконано фіброезофагогастродуоденоскопію (ФЕГДС). У 33,89% виявлено запальні та виразково-ерозивні зміни верхнього відділу травного каналу, які можуть спричинити серйозні ускладнення в intra- та післяопераційному періоді. 49,18% пацієнтів взагалі не мали "шлункових" скарг. Усі хворі в доопераційному та післяопераційному періоді отримували антисекреторну терапію. Враховуючи клініко-ендоскопічні особливості патології травного каналу у хворих з оклюзійно-стенотичним ураженням черевної частини аорти та артерій нижніх кінцівок, пропонуємо включити ФЕГДС у перелік обов'язкових досліджень перед оперативним лікуванням для своєчасної корекції виявлених порушень, профілактики ускладнень, вибору правильної терапевтичної тактики.

76.17.02.0659/193897. Суспільна думка та професія лікаря анестезіолога-реаніматолога. Маляр-Газда Н.М., Русин В.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.126-129. - укр. УДК 614.23:301.

В статті аналізуються дані соціологічного дослідження суспільних уявлень про професію лікаря анестезіолога-реаніматолога.

76.17.02.0660/193898. Інфузійна антибіотикотерапія у хворих із панкреонекрозом. Пиптюк О.В., Телемуха С.Б. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.130-132. - укр. УДК 661.37-002.4-08.

У структурі гострих захворювань органів порожнини заховорювання на гострий панкреатит постійно зростає. Враховуючи роль гнійних ускладнень в структурі смертності у хворих з панкреонекрозом, особливе значення має раціональний підбір антибіотикотерапії. З 2010 по 2013 рік проаналізовано результати комплексного лікування 41 хворого з панкреонекрозом. У всіх хворих здійснювали забір матеріалу для бактеріологічного дослідження під час оперативного втручання. У перші 4-5 днів захворювання висіяли грампозитивну флору у 68% хворих, і грамнегативну флору - у 32% хворих. Після 11 днів захворювання у всіх хворих висіяно грамнегативну флору. Враховуючи чутливість, в ранньому періоді перебігу гострого панкреатиту рекомендуємо захищені цефалоспори (авібактамом, тазобактамом) у поєднанні з метронідазолом. При розвитку панкреонекрозу доцільно емпірично призначати карбапенеми: ертапенем, при важкому перебігу - іміпінему циластатин і меропенем.

76.17.02.0661/193899. Комплексне хірургічне лікування та анестезіологічне забезпечення оперативних втручань у хворих із нагнійними ускладненнями синдромом діабетичної стопи. Попович Я.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.133-136. - укр. УДК 616-089+616-06+616.379-008.64+617.586.

Проведено аналіз комплексного хірургічного лікування та анестезіологічного забезпечення 109 хворих з нагнійно-запальними ускладненнями (НЗУ) при синдромі діабетичної стопи (СДС) в III-V стадії за класифікацією Meggit-Wagner. Нейропатична форма була у 68, невроішемічна - у 32 та ішемічна в 9 хворих. У 69 осіб з IV-V стадіями СДС, які на тлі загальноприйнятої інфузійно-дезінтоксикаційної терапії перед, під час та після операції додатково внутрішньовенно отримували 10 днів 40% розчин 10 мл аргінін глутамату (глутаргіну), і були оперовані під спинномозковим знеболенням. 40 хворим (III-IV стадії), що отримували ідентичну загальноприйнятну терапію, без гепатопротектора, оперативні втручання виконано під короточасним внутрішньовенним знеболенням (тіопентал натрію, кетамін). Виявлено вірогідно ефективний вплив глутаргіну на стабілізацію глікемії, нормалізацію метаболічних змін, функціонального стану печінки. При виборі методу знеболення у хворих з III стадією СДС при малих оперативних обсягах доцільно застосовувати короточасну внутрішньовенну анестезію. У хворих з важким перебігом та супутньою соматичною патологією, що проявляється функціональними розладами печінки та ендотоксикозом на тлі перед і під час операційної інфузійно-детоксикаційної і гепатопротекторної терапії та подальшої їх внутрішньоартеріальної тривалої регіональної інфузії (ВАТPI), використання регіональної спинномозкової анестезії Маркаїном Спінал Хеві, дає можливість уникнути ускладнень під час операцій та зменшити летальність в післяопераційному періоді до 1,7%.

76.17.02.0662/193900. Мультидисциплінарний підхід до лікування портальної гіпертензії, ускладненої шлунково-кишковими кровотечами та гіперспленізмом: сучасна терапія, ендоскопія, інтервенційна радіологія. Рачкевич С.Л., Кушнірук О.І., Бубняк М.Р., Сало В.М., Тумак І.М., Артюшенко М.С., Гайошко В.Д. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.137-140. - укр. УДК 616.331.34-005.1-036.11-06:616.12-008.331.1-02:616.61.

У роботі проаналізовано ефективність мультидисциплінарного маловазивного підходу до лікування кровотеч портальної гіперспленізмом у 37 пацієнтів. Період спостереження - від 4 міс. до 4,5 рр. Лікування включало сучасну медикаментозну терапію, ендоскопічне лікування вен стравоходу, склеротерапію та емболізацію варикозних вен шлунка та наступну неповну

емболізацію селезінкової артерії. Про ефективність лікування свідчить значуща ($p < 0,05$) позитивна зміна ультразвукографічних показників гемодинаміки портальної системи та відповідних показників аналізу крові вже в ранньому післяопераційному періоді без розвитку життєво-небезпечних ускладнень. Це дозволяє рекомендувати комбінацію ендоскопічного та інтервенційного радіологічного втручання на тлі відповідної комплексної терапії як базовий метод лікування хворих із портальною гіпертензією та гіперспленізмом, ускладненими кровотечею.

76.17.02.0663/193901. Зміни ліпідного обміну у хворих на хронічну критичну ішемію нижніх кінцівок. Русин В.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.141-143. - укр. УДК 616.13-005.4-036.12 81-031.38:612.397.015.39.

Проліковано 478 хворих із хронічною критичною ішемією: III-Б ст. - 252 (52,7%) особи, IV ст. - 226 (47,3%) хворих віком від 38 до 85 років, середній вік - 52, похибка 2,3 року (М+Б). У 265 (55,4%) обстежених були діагностовані супутні патології: ішемічна хвороба серця - 180 (37,66%), гіпертонічна хвороба - 202 (55,44%), атеросклероз брахіоцефальних судин - 98 (20,5%) цукровий діабет - 64 (13,39%). Вивчення окремих показників ліпідного обміну проведено у 265 хворих, із них у 175 при III-Б ст. та у 90 пацієнтів із IV ст. хронічної критичної ішемії. На основі отриманих даних виділили дві форми перебігу атеросклерозу: прогресуюча - характеризується більш молодим віком (до 55 років), наявністю супутніх захворювань (цукровий діабет, ІХС, гіпертонічна хвороба) високими показниками ліпідного обміну (β -ліпопротеїди низької і дуже низької щільності $>6,5$ м.моль/л, холестерин $>8,2$ м.моль/л, тригліцеридів $>1,45$ м.моль/л). Ця форма захворювання виявлена у 118 хворих (44,56%). Друга форма - повільно прогресуюча: хворі старше 55 років без цукрового діабету, більш низькими показниками ліпідного обміну.

76.17.02.0664/193902. Можливості ендоваскулярного лікування атеросклеротичного ураження екстракраніальних артерій у гострий період ішемічного інсульту. Русин В.І., Корсак В.В., Буцко Є.С., Голяка А.Г., Борсенко М.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.144-149. - укр. УДК [616.831 - 005.1 .4 - 036.11:616.133 .134.9 - 004.6] - 089.819.5 - 77.

Проаналізовано результати ендоваскулярного хірургічного лікування 187 хворих зі стенотичним атеросклеротичним ураженням хребтових та екстракраніальних відділів загальних та внутрішніх сонних артерій за період від 2009 р. по 2013 р. Встановлено критерії для вибору хірургічної тактики у пацієнтів у гострому періоді ішемічного інсульту. Аналіз віддалених результатів ендоваскулярних методів лікування атеросклеротичного ураження магістральних артерій ший виявив їх високу ефективність (100% стабільних результатів через 5 років спостереження) у пацієнтів, що були прооперовані в гострому періоді ішемічного інсульту.

76.17.02.0665/193903. Хірургічне лікування місцевопоширеного нирково-клітинного раку, ускладненого лівобічним пухлинним тромбозом нижньої порожнистої вени. Русин В.І., Корсак В.В., Русин А.В., Бойко С.О., Попович Я.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.150-155. - укр. УДК 616.61-006.694-06:616.146.2-005.6]-089.87-031.4:616-089.819.

У представленій роботі наведено результати хірургічного лікування 28 хворих із місцевопоширеним нирково-клітинним раком лівої нирки, ускладненим тромбозом нижньої порожнистої вени. Для хірургічного лікування рекомендується застосовувати трансабдомінальний двобічний підребровий доступ типу "Chevron". Використання методу мобілізації "en block" селезінки, підшлункової залози, товстої кишки в лівих ділянках черевної порожнини забезпечує чітку візуалізацію всієї лівої частини заочеревинного простору і значно полегшує видалення великих пухлин лівої нирки та надниркової залози. Показано, що неповна апаратна каваліація, як завершальний етап відкритої тромбектомії із нижньої порожнистої вени, є ефективним засобом механічної профілактики тромбоемболії легеневої артерії.

76.17.02.0666/193904. Дослідження тону судин та характеру місцевого кровоплину для оцінки життєздатності органа і перспективи його збереження. Сандер С.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.156-159. - укр. УДК 612.13:617.58:681.7.069.24.

Було обстежено 108 осіб і проведено стенові випробування з використанням м'яких і твердих трубок. За допомогою лазерної фотоплетизмографії досліджували характер плин крові: пульсуючий (велико- та малооб'ємний) і непульсуючий. У осіб (31) без ознак оклюзуючих захворювань артерій нижніх кінцівок переважно (30 осіб) виявляли великооб'ємний пульсуючий плин крові. При ішемії II ст. (27 хворих) виявляли пульсуючий великооб'ємний (19 осіб) або пульсуючий малооб'ємний (8 хворих) кровоплин. При III ст. ішемії (29 хворих) виявляли непульсуючий (20 осіб) або пульсуючий малооб'ємний (9 хворих) кровоплин. При IV ст. ішемії (21 хворий) виявляли непульсуючий кровоплин. Критична ішемія виникає при втраті потоком крові пульсуючого характеру. Сегмент кінцівки нижче рівня втрати пульсуючого характеру кровоплину - неперспективний для збереження і проведення низьких ампутацій.

76.17.02.0667/193905. Критерії діагностики та прогнозування виникнення ACLF-синдрому при хірургічному лікуванні хворих на цироз печінки. Сипливий В.О., Петюнін О.Г., Марковський В.Д., Петюнін П.О., Євтушенко Д.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.160-163. - укр. УДК 616.36-004-089-06:616.36-008.6-07.

У 137 хворих на цироз печінки, що були оперовані, проведено оцінку факторів ризику розвитку "acute-on-chronic liver failure" (ACLF-синдрому) в післяопераційному періоді. Встановлено, що вміст загального білірубину, сечовини та креатиніну в сироватці крові, співвідношення між АсАТ та АлАТ, наявність асцити та кровотечі з варикозних вен стравоходу та шлунка, морфологічні зміни в печінці та зміни портального кровотоку є діагностичними критеріями розвитку ACLF в післяопераційному періоді.

76.17.02.0668/193906. Органні гемодинамічні порушення в черевній порожнині при гострому панкреатиті та ефективність їх медикаментозної корекції. Скоромний О.М., Бутирський О.Г., Хілько С.С., Кудрявцев Л.К. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.164-167. - укр. УДК 616.37-002:615.835.3+615.036.8.

Вивченню порушення абдомінального кровообігу, що виникли внаслідок локальних розладів у системі регуляції судинного тону та артеріальної резистентності при гострому панкреатиті. Показано, що порушення висцеральної гемодинаміки мають різнонаправлений характер, але у комплексі всіх змін формують передумови для виникнення поліорганної недостатності вже на початковому етапі розвитку захворювання. Також продемонстровано високу ефективність комплексного застосування препаратів даларгіну та рибоксину й інфузій озонованого ізотонічного розчину натрію хлориду (група II, 15 хворих) для стабілізації абдомінального кровоплину та покращення клінічних результатів: середній ліжко-день у хворих з базисною терапією склав $14,5 \pm 1,1$, у хворих II групи - $11,7 \pm 0,9$ ($p < 0,05$), в I групі померло 4 пацієнтів, в II групі - 1.

76.17.02.0669/193907. Застосування пов'язок "Aquasel® Ag" у лікуванні трофічних виразок нижніх кінцівок. Скрипинець Ю.П., Філіп С.С., Сливка Р.М., Вайнагі О.М., Полянський П.А., Серветник П.Ф. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.168-170. - укр. УДК 616.14-002.2:616.147.3-007.64-02:616.5-002.44.] - 085.

Обстежено 60 пацієнтів із трофічними виразками нижніх кінцівок: у 24-ох - на фоні варикозного розширення вен нижніх кінцівок та у 36-ти - на фоні посттромбофлебійного синдрому. Всім хворим проводилась комплексна судинна терапія та місцеве лікування виразок. Місцеве застосування при лікуванні трофічних виразок пов'язки Аквасель Ag зменшує вираженість

більшого синдрому, прискорює терміни очищення трофічних виразок, появу в них грануляцій, що покращує їх загоєння, та скорочує терміни стаціонарного лікування хворих.

76.17.02.0670/193908. Порівняння ефективності відкритої та артроскопічної методик банкарта при хірургічному лікуванні пацієнтів зі звичним вивихом плеча. Страфун С.С., Страфун О.С., Гомонай І.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.171-176.* - укр. УДК 617.572-001.6-089.22.

Проведено вивчення віддалених результатів хірургічного лікування 118 пацієнтів зі звичним вивихом плеча, яким у період 2006-2011 роки у відділенні мікрохірургії та реконструктивної хірургії верхньої кінцівки Інституту травматології та ортопедії НАМН України (ІТО АМНО) виконана операція Банкарта. Визначено фактори ризику при виконанні операції Банкарта.

76.17.02.0671/193909. Оцінка ефективності застосування відеоендоскопічних технологій у діагностиці і лікуванні жовчовитікань після лапароскопічної холецистектомії. Хворостов Є.Д., Бичков С.О., Гриньов Р.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.177-178.* - укр. УДК 616.366-089.87-008.8-089.

В роботі проведений аналіз результатів хірургічного лікування 8871 хворого на жовчнокам'яну хворобу, яким виконали лапароскопічну холецистектомію. Жовчовитікання в післяопераційному періоді спостерігали у 48 (0,54%) хворих. Розроблена хірургічна тактика базується на даних ультрасонографії та ендоскопічної ретроградної холангіопанкреатикографії та дозволяє поліпшити результати лікування та уникнути гнійносептичних ускладнень та летальних випадків. Мініінвазивні ендоскопічні, пункційні під контролем ультрасонографії методи та релапароскопія були ефективними у 27 (56,3%) хворих.

76.17.02.0672/193910. Зміни у нутрощевих артеріях при гострому панкреатиті. Чуклін С.М., Осміловська І.В., Усач О.Б. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.179-182.* - укр. УДК 616-071+616.37-002.

Порушення перфузії підшлункової залози відіграє важливу роль у патогенезі некрозу на ранніх стадіях тяжкого гострого панкреатиту. Обстежено 26 хворих на гострий панкреатит: 10 - легких, 16 - тяжкий. У хворих на гострий некротичний панкреатит спостерігаються різноманітні зміни в екстра- і інтрапанкреатичних артеріях, що призводить до виражених мікоциркуляторних розладів і зумовлює тяжкість перебігу патологічного процесу. При ультразвуковій доплерографії селезінкової, загальної печінкової і верхньої брижової артерій визначено значне підвищення швидкості кровоплину по нутрощевих артеріях і збільшення індексу резистентності в них у хворих на гострий некротичний панкреатит.

76.17.02.0673/193911. Гостре післяопераційне пошкодження нирок при хірургічній патології органів черевної порожнини. Шано В.П., Гуменюк І.В., Губієва Є.З., Гладка С.В., Єрецька Р.В., Чумак Г.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.183-185.* - укр. УДК 617.55-008.6-089.87-031.77-084.

Гостре післяопераційне пошкодження є важливою складовою поліорганних порушень у хворих після операцій на органах черевної порожнини, що визначає 2-10-кратне збільшення летальності, незалежно від етіології розвитку гострого післяопераційного пошкодження нирок (ГППН) і супроводжується летальністю 50% і більше. Понизити частоту розвитку гострого післяопераційного пошкодження нирок можна шляхом проведення своєчасної інтенсивної терапії, включаючи гемодіалізне лікування, на підставі передопераційного визначення ризику і раннього післяопераційного виявлення ступеня тяжкості пошкодження нирок. При визначенні стадії "I" згідно зі шкалою RIFLE можна проводити консервативну терапію, при визначенні "F" - невідкладний гемодіаліз.

76.17.02.0674/193912. Причини, діагностика та лікування синдрому Меллорі-Вайсса. Шапринський В.О., Дзьоба А.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.186-191.* - укр. УДК 001.895:[617.542+617.55]:616-089.168.

Вивчено гістологічні зміни езофагокардіальної ділянки в умовах портальної гіпертензії в експерименті. У відповідь на підвищення портального венозного тиску в ділянці стравохідно-шлункового переходу відбувається виражене новоутворення судин. Вени переважно розташовані у власній пластинці слизової оболонки та є продовженням кардіального венозного сплетіння, не мають повноцінної судинної стінки, котра значно потоншена, атрофована та більш схильна до розриву. Ці зміни обумовлюють ерозійно-виразкові ураження слизової. Проведено ретроспективний аналіз результатів лікування 127 та проспективне дослідження 25 хворих на синдром Меллорі-Вайсса. Встановлена частота виявлення фонових захворювань - хронічного гепатиту, грижі стравохідного розтвору діафрагми, виразкової хвороби шлунка, дванадцятипалої кишки. Висока частота виявлення хронічного гепатиту, грижі стравохідного розтвору діафрагми свідчать про причиннонаслідковий зв'язок. На ступінь кровотрати мали вплив наявність хронічного гепатиту, грижі стравохідного розтвору діафрагми, виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки. Поєднання хронічного гепатиту з грижею стравохідного розтвору діафрагми значно збільшує частку важких ступенів крововтрати. Консервативно проліковано 94,1% хворих. Частота рецидивів кровотеч - 5,9%. Загальна летальність - 3,3%.

76.17.02.0675/193913. Оперативне лікування хворих із синдромом езофагеальної дисфагії. Шапринський В.О., Кривецький В.Ф., Шапринський Є.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.192-195.* - укр. УДК 616-001.37-089.844.

Стаття присвячена оперативному лікуванню пацієнтів із синдромом езофагеальної дисфагії. Проведено аналіз оперативного лікування 160 хворих на стенозуючі захворювання стравоходу за період з 1993 по 2013 роки. Встановлено покази до кожного конкретного способу виконання езофагопластики. Запропонована інфузійна терапія з метою профілактики ішемічних розладів у трансплантаті, пластика шлунком в модифікації клініки та пластика ілеоцекальним сегментом.

76.17.02.0676/193914. Сучасне лікування гострого пієлонефриту у вагітних. Вітковський В.Ф. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.196-199.* - укр. УДК [618.3-06.616.61-002.3-036.11]-08.

Проведено ретроспективний аналіз результатів лікування гострого пієлонефриту у 34 вагітних у Львівській обласній клінічній лікарні в період з 2009 по 2014 роки. Однобічний пієлонефрит виявлено у 23 (67,6%) вагітних, а двобічний - у 11 (32,4%). Вроджені вади нирок та сечоводів діагностовано у 4 випадках (11,8%): полікістоз нирок - 1, двобічний гідронефроз, викликаний нейрогенним сечовим міхуром - 1, вада пієлоуретерального сегменту з гідронефрозом - 2; ще у 4 випадках - супутній сечокам'яну хворобу. Двоє (5,9%) вагітних були на I триместрі вагітності, 3 (8,8%) - на II, у 29 випадку (85,3%) - на III. У всіх хворих проводилося таке лікування: колінно-ліктьове положення вагітної + антибактеріальна терапія + спазмолітики. Дренування верхніх сечовидільних шляхів сечовідним стентом при відсутності позитивної динаміки від консервативного лікування виконано у 4 (11,8%) вагітних: у трьох - на сечокам'яну хворобу та в однієї - на ретенційний правобічний гострий пієлонефрит вагітних з відсутньою позитивною динамікою при консервативному лікуванні. Дренування верхніх сечових шляхів черезшкірною нефростомією при неможливості дренування нирки стентом проведено у 3 (8,8%) випадках: в однієї вагітної двобічна нефростомія гідронефротичних нирок при нейрогенному сечовому міхурі; в другій - з вадою пієлоуретерального сегменту; в третій - з обтураючим каменем пієлоуретерального сегменту. Своєчасне комплексне лікування, при наявності показів, із дренуванням верхніх сечовидільних шляхів стентом або черезшкірною нефростомією у вагітних з гострим пієлонефритом дозволяє зберегти вагітність у 96% випадків, у 87% випадків досягнути фізіологічних пологів, уникнути відкритих оперативних методів лікування гострого пієлонефриту.

76.17.02.0677/193915. Прогнозування передчасних пологів при звичному невиношуванні вагітності. Данко В.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.200-203. - укр. УДК [618.3 - 008. 921.5: 616.44] - 036.

В статті викладена проблема прогнозування ризику передчасних пологів у жінок при звичному невиношуванні вагітності на основі ретроспективного аналізу. В процесі дослідження отриманий алгоритм факторів ризику, запропонований доступний метод математичного прогнозування передчасних пологів у жінок із звичним невиношуванням, який дозволяє об'єктивно спрогнозувати невиношування у конкретної пацієнтки та своєчасно провести лікувально-профілактичні заходи з попередження передчасних пологів.

76.17.02.0678/193916. Моніторингові пренатальні чинники ризику і їх значення в прогнозі патології об'єму навколоплодового середовища. Мальяр В.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.204-207. - укр. УДК [618.3+618.346]-06-037.

Проведений аналіз 8158 історій пологів у жінок, вагітність у яких ускладнилась ідіопатичним мало- або багатоводдям. На основі анамнезу встановлено, що мало- або багатоводдя трапляється майже з однаковою частотою (у 4,3% і 4,4%). Складання прогностичної карти індивідуального прогнозування ідіопатичного мало- або багатоводдя дає можливість більш ефективно використовувати профілактичні заходи та працю сімейного лікаря і дільничного акушер-гінеколога.

76.17.02.0679/193917. Гемангіома печінки у дітей: поєднання зі шкірними ураженнями, особливості діагностики та перший досвід лікування. Бензар І.М., Осипенко П.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.208-213. - укр. УДК [616.36 - 006.311;616.5 - 006.311] - 053.2 - 07 - 08.

Запропонована класифікація гемангіом печінки виділяє три типи уражень: вогнищеві, дифузні, мультифокальні. Метою дослідження є визначення особливостей клінічного перебігу, КТ диференціювання та лікувальної тактики різних видів гемангіом печінки. У дослідження включено 5 дітей з гемангіомами печінки за період з листопада 2012 року по квітень 2014 року. Діагноз підтверджено за допомогою комп'ютерної томографії (КТ) з контрастуванням. Пропранолол використовували як препарат першого ряду при лікуванні чотирьох пацієнтів. В одному випадку при вогнищевій гемангіомі проводилось лише спостереження. Серед 5 пацієнтів з гемангіомами печінки у трьох діагностовано мультифокальні шкірними ураженнями, в одного - вогнищеву і в одного - дифузну гемангіому. Ускладнений перебіг спостерігали в одного пацієнта з дифузною гемангіомою печінки (ГП). Призначене лікування пропранололом продемонструвало істотний регрес уражень шкіри та печінки через 6 місяців. В роботі представлена характеристика КТ знахідок та обговорено можливості лікування з всебічним оглядом доступних літературних джерел. КТ з контрастуванням є вірогідним методом діагностики та контролю результатів лікування гемангіом печінки. Пропранолол є високо ефективним у лікуванні інфантильних гемангіом печінки.

76.17.02.0680/193918. Особливості діагностики та лікування еозинофільних езофагітів у дітей шкільного віку. Городиловська М.І., Няньковський С.Л. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.214-218. - укр. УДК 616.329 - 002 - 056.3 - 053.5 - 08.

У статті розглянуто особливості клінічного перебігу та сучасні підходи до діагностики і лікування еозинофільного езофагіту у дітей шкільного віку. Обстежено 63 дитини з підозрою на еозинофільний езофагіт, ендоскопічно та морфологічно діагноз підтверджено лише у 40. Діти з еозинофільним езофагітом розподілені на дві групи по 20 осіб залежно від схеми лікування. Діти основної групи отримували елімінаційну дієту, левоцетиризин та пробіотик на основі *L. reuteri* протягом одного місяця, контрольної - лише елімінаційну дієту та левоцетиризин. Встановлено, що включення у комплекс терапії еозинофільного езофагіту пробіотичного препарату істотно покращує результати лікування дітей.

76.17.02.0681/193919. Основні показники якості життя у дітей із хронічною гастродуоденальною патологією. Садова О.Р., Няньковський С.Л. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.219-222. - укр. УДК 616.33 .342-036.12-053.6-036.864.

Обстежено 90 дітей віком 14-18 років із хронічною патологією верхніх відділів шлунково-кишкового тракту. Діти були поділені на 3 групи, залежно від встановленого діагнозу (гастроезофагеальна рефлюксна хвороба (ГЕРХ), хронічний гастродуоденіт (ХГД), виразкова хвороба (ВХ) шлунка та дванадцятипалої кишки (ДПК). Окрім загальноприйнятих методів обстеження, дітям проводилось анкетне опитування та оцінка якості життя за допомогою опитувальника SF-36. В результаті дослідження виявлено, що показники рольового та соціального функціонування, життєздатності та психічного здоров'я у дітей із ГЕРХ є вірогідно вищими за відповідні показники у дітей з ХГД та ВХ шлунка і ДПК, а найбільш негативний вплив на показники якості життя має виразкова хвороба шлунка та ДПК.

76.17.02.0682/193922. Медико-соціальне дослідження рівня обізнаності хворих на артеріальну гіпертензію. Сміянов В.А., Тарасенко С.В., Сміянова О.І., Деміхова Н.В., Бокатов А.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.232-234. - укр. УДК 616.12-008.331.1-084: [303.1 +316.776] (477.52-25).

У статті наведено результати медико-соціального дослідження існуючого рівня обізнаності диспансерних хворих з артеріальною гіпертензією. Розроблено заходи щодо підвищення рівня обізнаності хворих з артеріальною гіпертензією шляхом посилення інформаційно-роз'яснювальної діяльності та комунікацій.

76.17.02.0683/193924. Медико-соціальне дослідження рівня обізнаності хворих на артеріальну гіпертензію. Сміянов В.А., Тарасенко С.В., Сміянова О.І., Деміхова Н.В., Бокатов А.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.232-234. - укр. УДК 616.12-008.331.1-084: [303.1 +316.776] (477.52-25).

У статті наведено результати медико-соціального дослідження існуючого рівня обізнаності диспансерних хворих з артеріальною гіпертензією. Розроблено заходи щодо підвищення рівня обізнаності хворих з артеріальною гіпертензією шляхом посилення інформаційно-роз'яснювальної діяльності та комунікацій.

76.17.02.0684/193927. Підхід діабетолога до пацієнта із цукровим діабетом 2 типу та серцево-судинним захворюванням. Бабчак М., Неймет Ф., Кішко О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.11-13. - англ. УДК 615.035.1:[616.379-008.64+616.1].

У статті досліджено проблему терапевтичного підходу до ведення хворого із цукровим діабетом та серцево-судинним захворюванням. Автори діляться власним досвідом ведення таких пацієнтів у порівнянні із міжнародними рекомендаціями. Стверджується, що артеріальна гіпертензія є мультифакторною хворобою, яка становить значний ризик ураження органів-мішеней. Саме тому належна діагностика та лікування цих хворих вимагають добре поінформованого лікаря. Його міркування та рішення можуть суттєво вплинути на долю таких пацієнтів у близькому та віддаленому майбутньому.

76.17.02.0685/193928. Прогностичне значення скінтиграфії міокарда при граничному коронарному ураженні. Кішко О., Бабчак М., Неймет Ф., Вереб М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.14-16. - англ. УДК 616.223-007.272-036.12-07.

Досліджено роль перфузійної скінтиграфії міокарда (ПСМ) для виявлення ішемії та її прогностичне значення в 170 хворих з граничним (нестенозуючим) коронарним ураженням (ГКУ). При багатофакторному аналізі наявність дефекту перфузії при ПСМ

було незалежним предиктором ішемії незалежно від його розміру ($p < 0,005$). Ми наполягаємо на проведенні ПСМ у всіх випадках ГКУ, виявленого під час коронарографії, щоб уникнути небезпечних для життя коронарних ускладнень у майбутньому.

76.17.02.0686/193929. Гемодинамічні параметри кровоплину та динаміка інтоксикаційного синдрому у пацієнтів після укусу отруйних змій. Маляр-Газда Н.М., Борсенко М.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.17-20.* - укр. УДК 616.36-002.2-08: 612.017.4.

У статті досліджено параметри кровоплину у постраждалих після укусу отруйних змій. Визначено динаміку розвитку синдрому інтоксикації у цих пацієнтів. Встановлено важливу роль ультрасонографії в діагностиці та лікуванні пацієнтів після укусу змій.

76.17.02.0687/193930. Оцінка ефективності замісної ферментної терапії за допомогою ^{13}C -змішаного тригліцеридного та ^{13}C -амілазного дихальних тестів у хворих на хронічний панкреатит після холецистектомії. Русин В.І., Сірчак Є.С., Курчак Н.Ю. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.21-25.* - укр. УДК [616.37-002.2:616.366-089.87:616.2-072.85:616.355]-036.8.

Наведено результати комплексного лікування 60 хворих на хронічний панкреатит після холецистектомії із використанням різних режимів контролю зовнішньосекреторної недостатності підшлункової залози. Доведена більш висока ефективність ферментного препарату Пангрол 25000 у порівнянні з Панкреатин 8000 та Мезим форте 10000 на зовнішньосекреторну недостатність підшлункової залози за результатами ^{13}C -змішаного тригліцеридного і ^{13}C -амілазного дихальних тестів у хворих на хронічний панкреатит після холецистектомії.

76.17.02.0688/193931. Гострий панкреатит як мультидисциплінарна проблема невідкладної абдомінальної хірургії. Андрющенко Д.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.26-30.* - укр. УДК 616.37-002-036.11:616.1.4.

На підставі аналізу результатів комплексного хірургічного лікування 1751 хворого на гострий панкреатит (ГП) в міському панкреатологічному центрі на базі кафедри загальної хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького опрацьовано міждисциплінарний підхід до діагностики та лікувальної тактики у даних категорій пацієнтів з визначенням конкретного змісту, місця та значення кожного компоненту. Зазначений принцип включав патофізіологічну, ендоскопічну, радіологічну, гастроентерологічну, анестезіологічну та хірургічну складові, які, доповнюючи одна другу, створювали підґрунтя до вибору оптимальної діагностичної та лікувальної тактики. Наведено характеристику кожного компоненту. Реалізація опрацьованого підходу сприяла покращенню результатів лікування та зменшенню показника післяопераційної летальності до 9,3%.

76.17.02.0689/193932. Технічні особливості виконання повздожньої резекції шлунка та біліопанкреатичного шунтування в лікуванні хворих на ожиріння. Березницький Я.С., Дука Р.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.31-33.* - англ. УДК 616-092:613.25-089.

Виконано баріатричні оперативні втручання у 42 хворих віком від 28 до 60 років, серед яких було 29 жінок та 13 чоловіків. Маса тіла хворих становила від 31,6 до 80 kg/m^2 . У 25 хворих з індексом маси тіла $>40 \text{ kg/m}^2$ виконана повздожжня резекція шлунка та біліопанкреатичне шунтування у модифікації Hess-Marceau, у 17 пацієнтів з індексом маси тіла 31,6 до 47,7 kg/m^2 виконана повздожжня резекція шлунка. Виконання біліопанкреатичного шунтування забезпечило зниження маси тіла на рівні% EWL 72%, а повздожньої резекції шлунка на рівні% EWL 64%.

76.17.02.0690/193933. Результати хірургічного лікування пацієнтів на хронічний геморої за допомогою електрокоагуляції біологічних тканин. Березницький Я.С., Сулима В.П. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.34-36.* - укр. УДК 616.147.17-007.64-036.12-08.

Досліджено результати виконання електрорхірургічної гемороїдектомії за допомогою сучасної техніки LigaSure. Завдяки малому поширенню зони пошкодження і відсутності швів у відхідниковій ділянці, це приводить до зменшення больового синдрому, відсутності кровотечі та набряку тканин, прискоренню загоєння ран, скороченню термінів лікування і тижденової непрацездатності.

76.17.02.0691/193934. Роль гемомікроциркуляції у виникненні неспроможності швів ентероанастомозу, сформованого в умовах гострого розлитого перитоніту. Бондарев Р.В., Чибісов А.Л., Еріцян А.А., Лесний В.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.37-40.* - укр. УДК 616.381-002-031.84-036.11-008.64.2.

Проведено ретроспективний аналіз лікування 33 хворих, яким в умовах гострого розлитого перитоніту сформовано ентеро-ентероанастомоз. Визначені якісні і кількісні морфологічні параметри гемомікроциркуляції, що відображають порушення і запальні зміни в стінці тонкої кишки в умовах перитоніту. Встановлена залежність морфометричних показників від розвитку неспроможності ентероанастомозу в післяопераційному періоді. Морфометричні параметри тонкої кишки в ділянці ентероанастомозу, такі як питомий об'єм судин гемомікроциркуляції - $0,4578 \pm 0,0217$, запального інфільтрату поліморфноядерними лейкоцитами - $26,14 \pm 1,16\%$, вогнищ некрозу - $0,0247 \pm 0,0135$ є прогностично сприятливими і не сприяють розвитку неспроможності ентероанастомозу. Кількісні параметри, такі як питомий об'єм судин гемомікроциркуляції - $0,5323 \pm 0,0154$, поліморфноядерними лейкоцитами - $32,13 \pm 2,67\%$, вогнищ некрозу - $0,0363 \pm 0,0157$ свідчать про важкі морфологічні зміни і порушення в системі гемомікроциркуляції і є прогностично несприятливими і призводять до неспроможності ентероанастомозу.

76.17.02.0692/193935. Єдність патофізіологічних механізмів травматичного та ішемічного ушкодження внутрішніх органів. Васьянов Р.С., Стоянов О.М., Демидов В.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.41-49.* - укр. УДК 616-092:616-001;616.831-005.4+557.146.1.

Для з'ясування патофізіологічних механізмів травматичного та ішемічного ураження внутрішніх органів (ТІУВО) досліджено особливості вивільнення прозапальних цитокінів, синтезу оксиду азоту (NO) та функціональна активність процесів ліпопероксидації та антирадикального захисту в еритроцитах щурів за умов відтворення механічної черепно-мозкової травми, ішемічного інсульту та гострого панкреатиту. Встановлено, що перебіг моделей ТІУВО є подібним та характеризується вивільненням фактора некрозу пухлини-альфа та інтерлейкіну-1-бета, підсиленням синтезу NO, а також інтенсифікацією процесів перекисного окислення ліпідів (ПОЛ) та пригніченням ферментативної ланки системи антиоксидантного захисту в еритроцитах крові. Застосування за модельних умов ронколейкіну виявилось позитивним з точки зору відновлення функціональної активності системи ПОЛ-антиоксидантний захист в еритроцитах. Отримані дані свідчать про формування патологічної дезінтеграції нервової та імунної системи за умов ТІУВО, а також про залучення до їх патофізіологічних механізмів еритроцитів, дисбаланс процесів ліпопероксидації в яких також вважається додатковим патофізіологічним ланцюгом досліджуваних моделей. Автори вважають, що виявлені захисні ефекти ронколейкіну є експериментальним обґрунтуванням доцільності тестування його клінічних ефектів за умов досліджуваних патологічних станів.

76.17.02.0693/193936. Тромбоемболія легеневої артерії в ургентній хірургії. Воронич М.В., Шпряха Я.С., Добш В.М., Воронич В.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.50-53.* - укр. УДК 617.55-089-083.93-038:616-005.7.

Ретроспективним дослідженням охоплено 5677 карт стаціонарних ургентних хворих з гострими захворюваннями органів черевної порожнини, які перебували на лікуванні в Ужгородській центральній міській клінічній лікарні за період з 2003 по 2013 рр. У 0,12% ургентних хворих з гострою абдомінальною патологією розвинулася ТЕЛА з летальним наслідком. Передопераційна профілактика проводили неспецифічними методами. Післяопераційна профілактика полягала в призначенні низькомолекулярних гепаринів (НМГ). При встановленні діагнозу ТЕЛА необхідно негайно приступити до проведення тромболітизу з використанням таких препаратів, як рекомбінантний тканинний активатор плазміногену, урокіназа або стрептокіназа.

76.17.02.0694/193937. Вибір хірургічної тактики при пухлинах підшлункової залози та органів малого тазу з ураженням магістральних судин. Дронов О.І., Крючина Є.А., Бакунець П.П., Скомаровський О.А., Земсков С.В., Добуш Р.Д., Бакунець Ю.П. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.54-61. - укр. УДК [616.37+618.1+616.351]-006.6-089:615.832.9.

Ураження магістральних судин при пухлинах черевної порожнини та малого тазу на сьогоднішній день є актуальною проблемою сучасної хірургії. Хірургічне лікування залишається основним як самостійним, так і компонентом комбінованих та комплексних лікувальних програм. На сучасному етапі новоутворення черевної порожнини та органів малого тазу в більшості випадків виявляються на пізніх стадіях захворювання. При раку підшлункової залози (РПЗ) у 75-80% хворих на момент звернення виявлено віддалені метастази, при пухлинах малого тазу в 40-50% діагностуються місцево-розповсюджені форми пухлин. При цьому основною причиною відмови від радикального оперативного лікування при даній патології є інвазія пухлин в магістральні судини. З 2003 по 2014 роки було виконано 133 операції з втручанням на магістральних судинах, з яких 95 при раку підшлункової залози - у всіх випадках протокова аденокарцинома та 38 при пухлинах малого тазу.

76.17.02.0695/193938. Тактика лікування гострої виразкової гастродуоденальної кровотечі: проблеми і перспективи. Раденко Є.Є., Кондратенко П.Г., Жаріков С.О., Доценко Д.Н. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.62-66. - укр. УДК 616.33-002.44-05-036.11-08-35.

За період з 1994 по 2013 рік у клініці проліковано 15474 пацієнти з кровотечею в просвіт органів травного каналу (в дослідження не включені пацієнти з кровотечею на тлі портальної гіпертензії). Частка виразкових кровотеч склала 63,1% (8723 пацієнти), померли - 492 (5,6%). Прооперовано 1035 (11,9%) хворих, померли - 68 (6,6%), проліковано консервативно - 7688 (88,1%), померли - 424 (5,5%). Аналіз отриманих нами даних свідчать про те, що протягом останніх 20 років спостерігається стійка тенденція збільшення числа пацієнтів з гострою кровотечею в просвіт органів травного тракту (з 680 хворих в 1994 році до 854 в 2013 році) і зменшення частки виразкових кровотеч (з 500 хворих в 1994 році до 350 у 2013 році). Загальна летальність, так само як і летальність при консервативному лікуванні, по-перше, порівнянні, а по-друге, мають тенденцію до зростання. Післяопераційна летальність, хоча і коливається, але тим не менш знижується. З приводу ненадійного гемостазу прооперовано 411 (39,1%) пацієнтів, померли - 12 (2,9%), з приводу рецидиву кровотечі - 320, померли - 47 (14,7%), а з приводу тривалої кровотечі - 87, померли - 7 (8,1%). Ранні планові операції виконані 217 пацієнтам, померли - 2 (0,9%). Рецидив кровотечі (РК) виник у 932 (10,7%) хворих: прооперовано 320 пацієнтів, проліковано консервативно 612. У більшості випадків показанням до виконання операції з'явився клінічно значимий рецидив кровотечі. З числа консервативно пролікованих пацієнтів померли 72 (11,7%). В цілому з числа хворих, пролікованих консервативно, померли - 424, летальність склала 5,5%. Причинами смерті були: гостра серцево-судинна недостатність (геморагічний шок) - у 211 (49,8%) пацієнтів, декомпенсація важкої супутньої патології на тлі важкої кровотрати - у 141 (33,2%) і рецидив кровотечі - у 72 (17%).

76.17.02.0696/193939. Влияние интраабдоминальной гипертензии на исход лечения острого распространенного гнойного перитонита. Кондратенко П.Г., Койчев Е.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.67-69. - рос. УДК 616.381-002.3-031.14-008.331.1.

Проанализированы результаты лечения 79 пациентов в возрасте от 18 до 90 лет, которые были оперированы в клинике по поводу ОРГП в период с 2000 по 2012 годы. У всех пациентов индекс брюшной полости составил более 13 баллов. Давность заболевания более 3 суток отмечена у 38 (48,1%), в т.ч. более 6 суток - у 16 (20,3%). У всех пациентов в комплексном лечении применялась методика частичной лапаростомии или полной лапаростомии с последующим выполнением программированных санаций брюшной полости. Интервал между этапными санациями составлял от 24 до 72 часов. Интраабдоминальная гипертензия наблюдается у 72,2% больных с ОРГП даже при использовании частичной или полной лапаростомии с последующим выполнением программированных санаций брюшной полости, а СИАГ - у 10,5%. У больных с ОРГП степень ИАГ прямо пропорциональна летальности, что свидетельствует о том, что мониторинг ВБД играет большую роль в лечении тяжелого пациента. У пациентов с подозрением на СИАГ измерение внутрибрюшного давления следует выполнять каждые 2-4 ч. При этом целесообразно определять абдоминально-перфузионное давление брюшной полости, которое во многом определяет тяжесть и прогноз СИАГ, а также фильтрационный градиент. На фоне выраженной интоксикации, а также изменений на клеточном и микроциркулярном уровнях, наблюдающихся при перитоните, именно интраабдоминальная гипертензия способствует развитию таких осложнений, как дыхательная недостаточность, снижение сердечного выброса, олиго- и/или анурии, метаболического ацидоза и др.

76.17.02.0697/193940. Сонографічні акценти в діагностиці розвитку парапанкреатиту. Конькова М.В., Смирнов М.Л., Юдін О.О., Кондратенко А.П., Бистрова О.Д. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.70-73. - укр. УДК 616.37-002.4-073.432.19.

Однією з головних причин летальних результатів при некротичному панкреатиті є парапанкреатит. Пошкодження парапанкреатичної клітковини в тій чи іншій мірі відбувається при всіх формах гострого панкреатиту. Незважаючи на значну кількість робіт, що відображають функціональні та морфологічні зміни парапанкреатичної структури при некротичному панкреатиті, багато питань гістогенезу, порушень тканинного гомеостазу підшлункової залози та парапанкреатичної зони при панкреонекрозі вивчені і висвітлені в літературі недостатньо. До сьогоднішня немає чіткої класифікації гнійних ускладнень некротичного панкреатиту. Так, в одній і тій же класифікаційній категорії містяться мікроскопічні абсцеси і великі заочеревинні нагноєння, що виключає отримання репрезентативних результатів. До цього часу точно не визначено, чи є парапанкреатит компонентом некротичного панкреатиту, його ускладненням або має самостійне клінічне значення. Проаналізовано результати діагностики та лікування 816 пацієнтів у віці від 19 до 78 років, котрі лікувалися в клініці хірургії та ендоскопії ДонНМУ з приводу гострого панкреатиту (604 чоловіки й 212 жінок). Усі хворі мали важку форму некротичного панкреатиту із різним ступенем розвитку парапанкреатиту: ферментативний парапанкреатит - 112 (13,73%) пацієнтів, гнійно-некротичний парапанкреатит - 704 (86,27%). Залежно від поширеності некротичного процесу в підшлунковій залозі виділено такі форми некротичного панкреатиту: відмежований панкреонекроз - (47 - 30,27% пацієнтів), поширений панкреонекроз - (543-66,54% пацієнтів), субтотально-тотальний панкреонекроз (26 - 3,19% пацієнтів). Ферментативний парапанкреатит, що виявляється у наявності рідинних колекторів асептичного генезу, спостерігався у 357 (43,75%) хворих. Гнійно-некротичний парапанкреатит ми виявили у 459 (56,25%) хворих. Зіставлення даних ультразвукового сканування із інтраопераційними даними і результатами автопсії дозволили нам виділити ехо-ознаки різних стадій патологічного процесу в заочеревинному просторі при панкреонекрозі. Чутливість, специфічність і діагностична ефективність УЗД при некротичному панкреатиті склала відповідно 75,47%, 90,41% та 89,62%. УЗД є високоєфективним неінвазивним методом діагностики некротичного панкреатиту та парапанкреатиту, який

дозволяє об'єктивно оцінити стан підшлункової залози та парапанкреатичної клітковини, деталізувати етапи розвитку патологічного процесу та своєчасно визначити тактику лікування цих хворих.

76.17.02.0698/193941. Роль маркерів пошкодження ендотелію в прогнозуванні гострого післяопераційного панкреатиту після прямих втручань на підшлунковій залозі з переважним ураженням її головки. Криворучко І.А., Тесленко С.М., Тесленко М.М., Чеведа В.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.74-78.* - укр. УДК 616.37-089.168.1.1-06:616.37-002-07:611.018.74.

Дослідження виконано у 18 хворих на хронічний панкреатит та 14 хворих на рак підшлункової залози. Результати досліджень вказують, що хронічний панкреатит і рак підшлункової залози поєднані з розвитком ендотеліальної дисфункції, яка протікає на фоні активації процесів перекисного окислення ліпідів, накопичення активних форм кисню та токсичних продуктів обміну NO₂, NO₃, NH₃ і інших, які корелюють із ступенем тяжкості перебігу хвороби і наявності ускладнень захворювання. Пацієнти з наростаючим рівнем VEGF мають сприятливий прогноз, оскільки при наявному обсязі деструктивних змін у підшлунковій залозі і рівні ендотоксикозу організм формує обмежувальний бар'єр навколо вогнищ деструкції, ендотелій зберігає регуляторну здатність. Зниження VEGF в плазмі крові при гострому післяопераційному панкреатиті свідчить про недостатній функції ендотелію і може служити маркером розвитку SIRS. Це також свідчить про те, що в сформованих умовах організм хворого не здатний вибудувати повноцінний обмежувальний бар'єр навколо вогнищ деструкції в підшлунковій залозі. Надалі це призводить до прориву медіаторів і ендотоксинів з вогнища запалення в системний кровотік і викликає розширення зони ушкодження і обваження SIRS.

76.17.02.0699/193942. Ураження проксимальних відділів шлунково-кишкового тракту в пацієнтів ангіохірургічного профілю. Кузьменко Г.І., Гардубей Є.Ю., Малицька А.П., Малицький В.Є. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.79-81.* - укр. УДК 616.136-004.6-089-06+616.137-004.6-089-06+616.33-005.1-02.

У 130 хворих з облітеруючим атеросклерозом черевної частини аорти та артерій нижніх кінцівок виконано фіброезофагогастроудоденоскопію (ФЕГДС). У 33,89% виявлено запальні та виразково-ерозивні зміни верхнього відділу травного каналу, які можуть спричинити серйозні ускладнення в інтра- та післяопераційному періоді. 49,18% пацієнтів взагалі не мали "шлункових" скарг. Усі хворі в доопераційному та післяопераційному періоді отримували антисекреторну терапію. Враховуючи клініко-ендоскопічні особливості патології травного каналу у хворих з оклюзійно-стенотичним ураженням черевної частини аорти та артерій нижніх кінцівок, пропонуємо включити ФЕГДС у перелік обов'язкових досліджень перед оперативним лікуванням для своєчасної корекції виявлених порушень, профілактики ускладнень, вибору правильної терапевтичної тактики.

76.17.02.0700/193943. Діагностика та хірургічна тактика при гострому інтерстиціальному панкреатиті. Кучірка Я.М., Гончар М.Г., Богущ А.Є., Винник Д.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.82-84.* - укр. УДК 616.37-036.11 07-09.

Проаналізовано 293 історії хвороби осіб з гострим панкреатитом (ГП) віком 19 - 83 роки (чол. - 61,54%, жін. - 38,46%). Хворих із набряковою формою ГП було 178. Домінуючі ознаки: біль в епігастрії, сухість у роті, нудота і рідко блювота, здуття живота, тимпаніт у мезогастрії та напруження передньої черевної стінки ("Gummibach"), лейкоцитоз (87,36% хворих), підвищення СРБ (52,19%), а-амілази у 33,77%, фібриногену (34,05%), ферментів печінки (АлАТ, АсАт - 26,77%). При УЗД виявили розширені ПЗ у 73,41% хворих, панкреатогенний асцит - у 13,6%. ССЗВ діагностовано у 26,0% хворих. Лікування починали з консервативної терапії. У 16 пацієнтів виник панкреонекроз, а у 7 - гнійне запалення ПЗ. Оперовано 28 хворих, що склало 15,73%. Операція вибору - лапароскопічне дренування черевної порожнини і сумки великого сальника у 17 пацієнтів. Середній ліжко-день склав 6,44 у неоперованих пацієнтів і 12,7 у оперованих.

76.17.02.0701/193944. Хірургічне лікування гострого варикотромбофлебіту у басейні великої підшкірної вени. Левчак Ю.А., Сірчак С.С., Лопіт В.М., Краснопольська О.С., Кочмарь О.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.85-90.* - укр. УДК 616.147.33-002.1-007.64-089.

Досліджено результати 865 втручань при гострому варикотромбофлебіті великої підшкірної вени у хірургічній клініці Закарпатської обласної клінічної лікарні ім. А. Новака. За результатами проведених оперативних втручань визначено стратегію та тактику хірургічного лікування гострого варикотромбофлебіту великої підшкірної вени.

76.17.02.0702/193945. Тромбоз глибоких вен у постраждалих із тяжкою поєднаною травмою. Матвійчук Б.О., Бохонко Р.Л., Федчишин Н.Р., Федоришин Т.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.91-93.* - укр. УДК 616.147.3-007.64-005.6-06:616-001.31-039.54.

Проаналізовано 140 карт стаціонарних хворих, які перебували на лікуванні у першому хірургічному відділенні Комунальної міської клінічної лікарні швидкої медичної допомоги, виявлено 42 пацієнтів із тромбозом глибоких вен, що прооперовані з приводу тяжкої поєднаної травми (ISS-16-35 балів) за період 2007-2013 років. Фармакопрофілактику тромбозу глибоких вен (ТГВ) застосовано у 40% хворих. У 92,5% випадків ТГВ розвинувся під час перебування у стаціонарі і діагностований на 2-3 тиждень перебування у стаціонарі, а 7,5% - на 4...6 тижднів. Основною причиною виникнення ТГВ у постраждалих з поєднаною травмою є неадекватна фармакопрофілактика, недооцінка ступеня тяжкості травми і загального стану пацієнта.

76.17.02.0703/193946. Ускладнення різних форм туберкульозу в умовах загальнохірургічного стаціонару. Матвійчук Б.О., Бочар В.Т., Патер Я.З., Данилко В.М., Жінко В.В., Ковалишин М.І., Кушта О.Ю., Шимків М.Б., Ломака В.Ю. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.94-98.* - укр. УДК 617.55-002.5-06-089.

Проведено ретроспективний аналіз архівного матеріалу пролікованих пацієнтів із різними формами туберкульозу у Комунальній міській клінічній лікарні швидкої медичної допомоги міста Львова за останні 15 років. Із 227 пацієнтів у хірургічних відділеннях оперовано 31 (13,6%). У 34 (14,9%) констатовано ВІЛ-СНІД, 8 (9,8%) з них було оперовано. Туберкульоз легенів із ураженням органів черевної порожнини знайдено у 18 (58,0%) хворих. Ізольовані позалегенові форми ТБ були тільки у 2 (6,4%) оперованих. Післяопераційна летальність у пацієнтів із різними формами туберкульозу - 67,7%. Летальність у хворих із ВІЛ-СНІД із туберкульозом - 88,9%. В умовах загальнохірургічного стаціонару за останні три роки відзначено зростання кількості ургентних операційних втручань у пацієнтів із різними формами туберкульозу. Основною причиною цього є збільшення кількості пацієнтів із СНІДом. Наявність у хворого впродовж тривалого часу таких скарг, як нездужання, гарячки незрозумілого генезу, диспепсичних проявів, порушень випорожнень у поєднанні із різкою втратою ваги та больовим синдромом у животі повинно спонукати лікаря до більш ретельного обстеження пацієнта на виявлення у нього ВІЛ-СНІДу та туберкульозу.

76.17.02.0704/193947. Релапаротомії у хворих із гострою абдомінальною патологією та травмою. Матвійчук Б.О., Федчишин Н.Р., Губицький А.Л., Онисько Л.Р., Соболев І.П., Яновська Х.В., Соломко О.Б. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.99-101.* - укр. УДК 616.149.2.3-005.4-036.11-083.9:617.

В статті досліджено перебіг гострої абдомінальної патології та травми у 56 хворих. Виконано 73 релапаротомії. Причиною високої летальності при планових та вимушених релапаротоміях є пізні терміни поступлення хворих у стаціонар та об'єктивні труднощі діагностики. При аналізі післяопераційної летальності відзначено, що 12 (66,7%) пацієнтів померли після вимушених РЛТ та 7 (33,3%) - після планових. Перспективою у наданні адекватної медичної допомоги пацієнтам з гострою абдомінальною патологією є визначення поліорганної недостатності.

76.17.02.0705/193948. Диагностика и тромболитическая терапия тромбозомболии легочной артерии. Никоненко А.С., Никоненко А.А., Осауленко В.В., Наконечный С.Ю., Матерухин А.Н., Матвеев С.А., Рудик Н.В., Пономаренко А.В., Торня Р.Г. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.102-105. - рос. УДК 616.131-005.6.7-08. Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА) залишається одним із частих ускладнень післяопераційного періоду, травм, онкологічних захворювань і різних тромбофілій. Мультиспіральна комп'ютерна томографія органів грудної клітки з контрастним посиленням (МСКТ) є одним із методів візуалізації при підозрі на ТЕЛА. Мета дослідження: порівняти методи діагностики і вивчити ефективність і доцільність застосування тромболітичної терапії при ТЕЛА. З 247 хворих із ТЕЛА, 37 виконана МСКТ. Проводили комплексне лікування, включаючи тромболізис. Встановлено, що МСКТ доцільно використовувати для диференціального діагнозу.

76.17.02.0706/193949. Порушення гомеостазу та вплив операційної травми на перебіг атеросклерозу й утворення неоінтими у хворих на хронічну критичну ішемію нижніх кінцівок. Русин В.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.106-110. - укр. УДК [616.13-004.6-005.4-036.12.81-031.38:616.15-005.3]-089.86. Обстежено 478 хворих у Закарпатській обласній клінічній лікарні імені Андрія Новака на хронічну критичну ішемію нижніх кінцівок і проведений аналіз показників гомеостазу - рівень гемоглобіну, величина гематокрита, показників коагулограми, підрахунку кількості тромбоцитів. Діагностика розвитку стенозу стегновідколінного шунта була вивчена у 90 (17,31%) хворих. Встановлено, що у 92,67% обстежених хворих спостерігається гемоконцентрація крові, системне запалення із збільшенням лейкоцитозу та фібрिनотену, зсув гомеостазу в бік гіперкоагуляції із зниженням активності антитромбіна III і толерантності плазми до гепарину. Встановлено, що гемодинамічно значимим критерієм будь-якого стенозу, а також зони реконструкції є відношення пікової систолічної об'ємної швидкості (ПСОШ) в найбільш вузькому сегменті до ПСОШ на незмінній артерії більше 2,0.

76.17.02.0707/193950. Обґрунтування показів до хірургічної профілактики тромбоемболії легеневої артерії. Русин В.І., Корсак В.В., Попович Я.М., Бойко С.О., Левчак Ю.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.111-118. - укр. УДК 616.131-005.755-089.15.

У роботі проаналізовано результати комплексного обстеження та операційного лікування 52 хворих з тромбозами в системі нижньої порожнистої вени. У всіх пацієнтів після дообстеження виконана хірургічна профілактика тромбоемболії легеневої артерії. У 43 (82,7%) пацієнтів спостерігали висхідне поширення тромботичного процесу на нижню порожнисту вену з клубових вен, ізольовані тромбози нижньої порожнистої вени траплялися у 9 (17,3%) випадках. Включення в комплекс клініко-інструментального обстеження пацієнтів (ультразвукове дуплексне скенування, рентгеноконтрастна флебографія, мультиспіральна комп'ютерна томографія з внутрішньовенним контрастуванням) радіоізотопної флєбосцинтиграфії дало можливість обґрунтувати покази до хірургічної профілактики тромбоемболії легеневої артерії. Через 1 рік спостереження у жодного пацієнта не виник рецидив тромбозу в системі нижньої порожнистої вени та не було епізодів тромбоемболії легеневої артерії.

76.17.02.0708/193952. Профілактика тромбоемболізму в хірургічній практиці. Русин В.І., Румянцев К.Є., Кополовець І.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.125-128. - укр. УДК 616-005.6.7-089-039.71.

Незважаючи на те, що розуміння етіопатогенезу, профілактики та лікування тромбозу вен і емболії легеневої артерії в останні роки поглибилися, венозна тромбоемболія залишається однією з основних причин захворюваності та смертності у пацієнтів у всьому світі. Загальний скринінг є неефективний, тому важливу роль відіграє профілактика венозного тромбозу. У статті представлені останні міжнародні рекомендації щодо профілактики венозного тромбоемболізму із врахуванням груп ризику хірургічних хворих.

76.17.02.0709/193953. Пролонгована внутрішньоартеріальна терапія у комплексному лікуванні хворих на гострий панкреатит. Русин В.І., Філіп С.С., Болдіжар О.О., Румянцев К.Є. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.129-132. - укр. УДК 616.37-002.4-036.11:815.032.13.

В роботі представлено результати лікування 44 хворих на гострий панкреатит. У всіх пацієнтів комплексне лікування розпочали з подовженої регіонарної перфузії, яка диференційовано доповнена мініінвазивними технологіями - ехоконтрольований пункційно-дренажний метод, ендоскопічна папілосфінктеротомія, відеолапароскопічні втручання. Використання консервативної терапії та подовженої регіонарної перфузії у хворих на гострий панкреатит у поєднанні з черезшкірними пункційними методами дренування вільного скопичення рідини, ендоскопічною папілосфінктеротомією та лапароскопічним дренуванням черевної порожнини у 88,6% пацієнтів дозволило досягти добрих результатів лікування.

76.17.02.0710/193954. Характеристика змін і корекція порушення метаболічного гомеостазу та стану патоморфологічних змін печінки при експериментальній гострій тонкокишкової непрохідності. Скрипко В.Д., Клименко А.О., Гончар М.Г. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.133-138. - укр. УДК 616-07+616.381-002+616.34-007.272.

На 40 свинях в'єтнамської породи зі змодельованою гострою тонкокишковою непрохідністю вивчали показники ендогенної інтоксикації та патогістологічні зміни, які відбувалися в печінці залежно від часу тривалості захворювання. Встановлено, що перебіг захворювання і хірургічне відновлення прохідності тонкої кишки супроводжувалося значними змінами показників ендогенної інтоксикації з порушенням гістологічної структури печінки, що дає підстави до призначення антигіпоксанта, антиоксидантної та гепатопротекторної терапії.

76.17.02.0711/193955. Нейровегетативна діагностика діабетичної вісцеральної невропатії. Стоянов О.М., Вастьянов Р.С., Бакуменко І.К. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.139-141. - укр. УДК 616.839-053.32-092:612.018.

Діабетичні вісцеральні автономні невропатії (ДВАН) є важким нейровегетативним ускладненням цукрового діабету. Зацікавленість вегетативного апарату в патології гастроінтестинальної системи проявляється специфічним абдомінальним болем, явищами гастропатії та гастропарезу, а також порушенням вісцеральних функцій в інших системах. На підставі власних клінічних спостережень запропоновано методи діагностики ДВАН: дослідження глибини та поверхневої вегетативної чутливості; больових вегетативних пунктів; термоіндикація, яка підвищує інформативність діагностики, і що важливо, об'єктивізує наявність та виразність вісцерального больового синдрому. Запропоновані методи діагностики дозволяють диференціювати первинні та вторинні ураження нервової системи; функціональне підвищення збудливості вегетативної нервової системи або структурні зміни; диференціює вегетативну патологію від анімальної, "периферію" від "центру".

76.17.02.0712/193956. Сепсис із погляду етіологічного чинника. Шаповал С.Д., Савон І.Л., Смирнова Д.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.142-145. - укр. УДК 616.94 - 07.

Проведено обстеження та лікування 523 хворих на сепсис у гнійно-септичному центрі за період 2004-2014 рр. Проаналізовані можливі диференційно-діагностичні критерії грам (-) і грам (+) сепсису у хворих з гнійно-запальними захворюваннями м'яких тканин. Тяжкість стану пацієнтів була в прямій залежності від термінів перших проявів захворювання. Серед хворих на сепсис,

госпіталізованих в перші 3-7 доби від початку захворювання, частота випадків тяжкого сепсису була в 1,3 разу менше. Розвиток грам (+) сепсису мав "поступовий" характер, тоді як грам (-) сепсис розвивався більш швидкими темпами і часто мав "блискавичний характер". У структурі тяжкого грам (-) сепсису хворих з септичним шоком було 49 (18,9%), з синдромом поліорганної недостатності (ПОН) - 23 (8,8%). У хворих на грам (+) сепсис - 15 (5,7%) і 10 (3,8%) осіб відповідно. У переважній більшості спостережень причиною сепсису були флегмони м'яких тканин різної локалізації - 424 хворих (81,1%), карбункули - 36 пацієнтів (6,9%), абсцеси - 52 хворих (9,9%). У складі грам (+) флори переважав *Staphylococcus aureus* - 46,8% випадків. Серед грам (-) - палички синьо-зеленого гною - 17,7% і кишкова паличка - 11,3%. Виділено ряд клінічних та лабораторних критеріїв, що дозволяють диференціювати етіологічну структуру захворювання.

76.17.02.0713/193957. Застосування високочастотного електрокоагулятора у хірургічному лікуванні пахвинних гриж. Шпряха Я.С., Воронич М.В., Шпряха Ю.Я. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.146-148. - укр. УДК 617.555-007.43-089.844.

У статті розглянуто результати хірургічного лікування 25 хворих із пахвинними грижами внаслідок застосування високочастотного електрокоагулятора. Проведення такого лікування дало змогу забезпечити під час операції надійний гемостаз, відмовитись від використання лігатур для перев'язування судин, зменшити число післяопераційних ускладнень, чим вдалося поліпшити результати лікування хворих та зменшити термін їх реабілітації.

76.17.02.0714/193959. Динаміка змін біспектрального індексу та балансу ноцицепції/аналгезії при застосуванні різних стратегій анестезіологічного забезпечення оперативних втручань із приводу раку прямої кишки. Попівняк Х.І., Тітов І.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.154-159. - укр. УДК 616-089.5:616.34-007.272-07.

Досліджено динаміку змін біспектрального індексу та індексу ноцицепція/аналгезія при оперативних втручаннях з приводу раку прямої кишки. Встановлено, що поєднання регіонарної та загальної анестезії при оперативних втручаннях із приводу раку прямої кишки більш ефективно і повноцінно забезпечує анестезіологічний захист організму хворих від хірургічної агресії.

76.17.02.0715/193960. Неoad'ювантна гормонотерапія місцево-розповсюдженого гормонозалежного раку грудної залози у жінок репродуктивного віку. Ігнат М.В., Русин А.В., Ігнат В.І., Рішко М.Ф. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.160-163. - укр. УДК 618.19 - 006.6 - 053.86: 615.357 (477.87).

В Закарпатському обласному клінічному онкологічному диспансері розроблено метод неoad'ювантної гормонотерапії місцево-розповсюдженого гормонозалежного раку грудної залози у жінок репродуктивного віку, що включає в себе застосування агоністу лютеїнізуючого гормону рилізінг-гормона (Золадекс) у поєднанні із антиестрогеном (Тамоксифен), що зумовлює повну медикаментозну блокаду яєчників. При обстеженні пацієнтів з гормонозалежним раком грудної залози у пременопаузі, які отримували гормонотерапію протягом 4 місяців, виявлено, що повної регресії пухлини не відзначали в жодній з пацієнток. Часткову регресію в діапазоні від 32% до 64% спостерігали у 51 пацієнтки (92,7%). Стабілізацію процесу виявили у 4 пацієнток (7,3%). Регресію пухлини понад 50% досліджено у 39 пацієнток (70,9%). Прогресування пухлинного процесу не спостерігали. Отримані результати свідчать, що проведення неoad'ювантної гормонотерапії з використанням Золадексу і Тамоксифену дозволило досягти значної регресії пухлини у більшості пацієнток, що відповідно уможливило виконання органозберігаючих операцій у 90% хворих. Побічних реакцій застосованих препаратів у жодному випадку не спостерігали.

76.17.02.0716/193961. Черезшкірна нефростомія в лікуванні хворих на рак сечового міхура. Бучок О.О., Шеремета Р.З., Боржівський А.Ц., Литвак Ю.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.164-169. - укр. УДК 616.62-006.6-089.86 .87-073.43.

В роботі наведені результати лікування 16 хворих на інвазивний рак сечового міхура із застосуванням методики деривації сечі шляхом накладання уретероуретеронефростомії після радикальної цистектомії за період 2005-2013 рр. Всім пацієнтам за 2-3 тижні до планованої радикальної цистектомії виконана черезшкірна пункційна нефростомія під ультразвуковим наведенням за методикою "вільної руки". Основний етап методики відведення сечі полягав у накладанні анастомозу після проведення сечоводу з одного боку під брижею кишечника до розширеного сечоводу на протилежному боці. Аналіз результатів свідчить про ефективність уретероуретеронефростомії після радикальної цистектомії хворих на інвазивний рак сечового міхура, які мають протипокази до формування ортотопічного сечового міхура. Зовнішнє відведення сечі за допомогою уретероуретеронефростомії забезпечує відносно комфортну якість життя порівняно з іншими альтернативними методиками та є доцільною з соціально-економічної точки зору.

76.17.02.0717/193963. Дизбіотичні порушення піхви при спорадичному та звичному невиношуванні вагітності. Федисин Т.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.173-175. - укр. УДК 618.15 - 008.87:618:39 - 021.

У роботі досліджено роль дизбіотичних порушень піхви в етіопатогенезі спорадичного і звичного невиношування вагітності. Серед жінок із перериванням вагітності в ранні терміни відзначено порушення мікроекології статевих шляхів. Зроблено висновок про роль інфекції в генезі спорадичного і звичного невиношування вагітності та необхідності санації статевих шляхів у даної групи жінок.

76.17.02.0718/193964. Особливості варіабельності серцевого ритму у дітей шкільного віку із позашпитальною пневмонією. Бабік І.В., Няньковський С.Л. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.176-179. - укр. УДК 616.24-002.153-053.5-06:616.839.

У статті розглянуті особливості астенічного синдрому та вегетативного забезпечення дітей віком 7-14 років з клінікою позашпитальної пневмонії на підставі інструментального вегетативного тестування. Включення в схеми лікування дітей ноотропного препарату Ноофен дозволяє швидше досягти нормалізації клінічних та інструментальних показників, зменшити прояви вегетативної дисфункції, покращити фізичний стан, адаптивні властивості і стресову стійкість організму, зменшити дисбаланс між гуморально-метаболічними і центрально-ерготропними впливами, нормалізувати реактивність парасимпатичного відділу нервової системи.

76.17.02.0719/193965. Імунозапальна відповідь дитячого організму при кишкових кольках у дітей. Горленко О.М., Дубініна У.Г. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.180-183. - укр. УДК 616.34-009.74-053.3-07-085.

Імунозапальна відповідь дитячого організму визначена наступними параметрами та клінічними характеристиками. У дітей з діагнозом кишкові кольки переважала така супутня патологія: гостра респіраторна вірусна інфекція (ГРВІ) - 2 (18,18±4,78), білково-енергетична недостатність - 9 (13,64±4,26), пневмонія - 6 (9,09±3,57), atopічний дерматит - 6 (9,09±3,57). Усі діти поступали на стаціонарне лікування зі скаргами на виражений неспокій та метеоризм (100%). У 59 дітей (89,39±3,82%) відзначалися часті зригування. У 44 (80,33%) дітей - гіпербілірубінемія. Рівень АЛАТ був підвищений у 26 дітей, що становило 41%, у 28 (50%) дітей - підвищений рівень АСТ. Рівень ІЛ8 - підвищений у 40 дітей, що становило 71,42% досліджуваних. Рівень антитіл до еластази був різко підвищений у всіх 56 (100%) дітей.

76.17.02.0720/193966. Основні морфофункціональні параметри обстеження дитячого контингенту з первинною артеріальною гіпертензією (ПАГ), асоційованою з дисфункцією ендотелію. Горленко О.М., Сочка Н.В., Горленко Ф.В., Кенідра А.Ю. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.184-189.* - укр. УДК 616.12'008.331.1'021.3'053.5'056'085.

При обстеженні у дітей з первинною артеріальною гіпертензією (ПАГ) (n=80) в асоціації з дисфункцією ендотелію ІМТ=16 (хлопчики - 65 процентиль, дівчата - 50 процентиль) виявлено вірогідні відмінності даних систолического артеріального тиску (САТ) (127,92±0,74 проти 109,46±132 мм.рт.ст., p<0,001) і діастолічного артеріального тиску (ДАТ) (82,90±1,78 проти 64,11±2,97 мм.рт.ст., p<0,001) порівняно досліджуваного контингенту та контрольної групи. Також виявлені метаболічні зміни та підвищена електрична активність лівого шлуночка (ЛШ) при ЕКГ обстеженні. Зміни морфофункціональних характеристик лівого шлуночка у обстежуваного контингенту дітей були незначними, вірогідні зміни спостерігаються між індексом маси міокарду (ІММ) лівого шлуночка (ЛШ), кінцевим діастолічним об'ємом (КДО), кінцевим систолічним об'ємом (КСО) порівняно з контрольною групою. Приріст діаметра артерії під час проведення проби реактивної гіперемії в досліджуваній групі складав менше 10% (8,59±0,36%), що вважається критерієм наявності ендотеліальної дисфункції. Також спостерігається збільшення показника комплексу "інтіма-медіа" (КІМ) (0,56±0,03 мм). За нашими даними, показник кількості десквамованих ендотеліальних клітин був в межах 3-5 клітин x105 в 1 літрі крові.

76.17.02.0721/193967. Сучасні підходи до діагностики і лікування вірусних гепатитів у дітей раннього віку. Чернега Н.Ф. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.190-195.* - укр. УДК 616.36-002-053.36-07-08(312).

Результати проведених досліджень свідчать, що вірусні гепатити в структурі гепатитів у дітей раннього віку трапляються майже в половині випадків, основну частку становлять гепатити цитомегаловірусної етіології (55,8%). Віруси гепатиту В і С становлять третину випадків у співвідношенні 21,2% і 13,5% відповідно. Особливостями клінічного перебігу вірусних гепатитів у ранньому дитинстві є малосимптомні форми з неспецифічною симптоматикою. Суттєвих клінічних відмінностей між собою вірусні гепатити не мають. Застосування етапного алгоритму діагностики ураження печінки у дітей раннього віку дозволяє прискорити темпи визначення етіології ураження, що сприяє підвищенню якості медичної допомоги дітям із вірусними гепатитами. Комплексне застосування інтерферону-альфа2β і препарату урсодезоксихолевої кислоти у дітей раннього віку позитивно впливає на динаміку захворювання за показниками активності процесу в печінці, відзначається тенденція до формування стабільної біохімічної ремісії.

76.17.02.0722/193971. Використання мембранопластичних властивостей лактопротеїну-С для поновлення структур внутрішніх органів при опіковій хворобі. Гунас І.В., Дзевульська І.В., Черкасов Е.В., Ковальчук О.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.17-22.* - укр. УДК 611.814.3:611-018]:616-001.17-092.4-08.

В статті представлені дані щодо формування мембраноподібних структур в аденогіпофізі, кірковій речовині надниркової залози і тимусі при експериментальній опіковій хворобі у щурів за умов її лікування шляхом внутрішньовенної інфузії лактопротеїну-С.

76.17.02.0723/193973. Динаміка змін параметрів сигмоподібної ободової кишки та сигморектального сегмента в неонатальному періоді. Назимок Є.В., Олійник І.Ю., Цигикало О.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.28-31.* - укр. УДК 611.349.

Розташування сигморектального сегмента залежить від виникнення варіантів сигмоподібної ободової кишки. З метою вивчення динаміки змін параметрів сигмоподібної ободової кишки та сигморектального сегмента досліджено 18 новонароджених (455,0-500,0 мм тім'яно-п'яtkової довжини) за допомогою комплексу методів морфологічного дослідження (соматоскопії, антропометрії, морфометрії, макроскопії). Вивчені кореляції між парами органометричних показників сигморектального сегмента в новонароджених. Найбільш вірогідна кореляція визначається між діаметром сигморектального переходу та довжиною сигмоподібної ободової кишки (r=0,8; p<0,001).

76.17.02.0724/193975. Порівняльна морфологічна характеристика клапанів серця у плодів та дітей віком до 1-го року за умов норми. Федонюк Л.Я., Семенюк Т.О. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.40-45.* - укр. УДК 611.126-053.15+611.126-053.3]-018-019.

Дослідження проведене в рамках планової науково-дослідної роботи "Взаємозв'язок фізичних властивостей і морфологічних ознак біологічних тканин у нормі та при їх структурній реорганізації в контексті лазерної поляриметрії" (номер державної реєстрації 0111U006502). Вивчено макро- та мікроскопічну будову стулок/заслінок клапанів серця плодів людини та дітей віком до 1-го року. Для дослідження використано макроскопічний, світлооптичний, гістохімічний та електронно-мікроскопічний методи. Встановлено, що стулки/заслінки клапанів серця плодів утворені інтерстиційними клітинами та неорганізованим міжклітинним матриксом. У дітей віком до 1-го року стулки передсердно-шлуночкових клапанів утворені пухкою неоформленою сполучною тканиною та не мають пошарової будови на відміну від заслінок клапанів аорти та легеневого стовбура, які утворені як пухкою неоформленою, так і щільною волокнистими сполучними тканинами, що визначають їх пошарову будову. В складі стулок передсердно-шлуночкових клапанів серця у дітей віком до 1-го року виявлена поперечно-посмугована серцева м'язова тканина та кровоносні судини. Вивчення морфології та особливостей кровопостачання клапанів серця в нормі дозволило з нових позицій висвітлити структурно-тканинний потенціал, що може бути використано в сфері тканинної інженерії з метою удосконалення штучних клапанів серця. Отримані дані є підґрунтям для розуміння патогенезу та пояснення морфологічних змін, що відбуваються у клапанах при набутих вадах серця.

76.17.02.0725/193977. Клініко-параклінічні особливості хронічних колітів у дітей. Бельська О.А. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.50-53.* - укр. УДК 616.345-036.12-053.2.

Представлено результати обстеження 32 дітей із запальними захворюваннями кишки (ЗЗК), а саме -виразковим колітом (ВК) та хворобою Крона (ХК). Проаналізовано анамнестичні дані та клініко-параклінічні особливості перебігу захворювань. Аналіз клінічних особливостей перебігу ЗЗК показав, що захворювання мають загальні клінічні ознаки - абдомінальний більший синдром, підвищення температури тіла, втрату ваги, часті випорожнення або діарея, патологічні домішки у випорожненнях (кров, слиз, гній), гемоколіт, а з позакишкових проявів - стоматит, артрит, вузлувата еритема, увеїт тощо. Виявлено вірогідну різницю в частоті виникнення деяких клінічних симптомів, а саме - наявність норичь у навколівідхідникової ділянці з більшою ймовірністю дозволяє припустити ХК (p=0,010*), а з параклінічних ознак вірогідну відміну визначено у дітей з ВК і ХК тільки за рівнем тромбоцитів (p=0,029*). Тромбоцитоз супроводжує частіше ХК. Встановлено, що для остаточної верифікації діагнозу ЗЗК необхідні спеціальні сучасні методи обстеження, а саме - ендоскопічне дослідження кишки з морфологічним вивченням біоптатів її слизової оболонки.

76.17.02.0726/193978. Стан прозапальних факторів жирової тканини при артеріальній гіпертензії. Деміхова Н.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.54-56.* - укр. УДК 616.12-008.331.

В роботі досліджено стан прозапальних факторів жирової тканини, а саме: рівнів адипокінів (грелін, резистин, вісфатин) та фактора некроза пухлин-α (ФНП-α) у хворих на артеріальну гіпертензію та при наявності супутнього ожиріння. У хворих на артеріальну гіпертензію виявлено найбільш значне підвищення рівня вісфатину та ФНП-α (p<0,05), вміст греліну виявився значно нижчим (на 27,3%), в той час як рівні резистину, ФНП-α та вісфатину були підвищеними на 55,5%, у 4,2 разу та на 65,7%

відповідно. Вимірювання вмісту адипогормонів крові хворих на ізольовану артеріальну гіпертензію та з супутнім ожирінням свідчать про активацію утворення прозапальних гормонів при недостатньому надходженні в кровоток греліну.

76.17.02.0727/193979. Клінічні та ангіографічні особливості перебігу ішемічної хвороби серця серед мешканців населених пунктів Закарпатської області, котрі не мають гірського статусу. Куцин О.О., Устич О.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.57-61.* - укр. УДК 616.12-008: 616.132.3: 616.379-008.64.

Проведено аналіз клінічних, ангіографічних, електрокардіографічних, ехокардіографічних, лабораторних показників пацієнтів, хворих на ішемічну хворобу серця, котрі є мешканцями населених пунктів Закарпатської області і не мають гірського статусу. Встановлено, що чоловіча стать, вік - старше 50 років, наявність стабільної стенокардії до інфаркту міокарта та артеріальної гіпертензії у цих мешканців асоціюються з гіршими коронароангіографічними показниками (багатосудинними та багатосегментними ураженнями вінцевих артерій).

76.17.02.0728/193980. Місце пребіотиків у комплексній терапії хворих на хронічний панкреатит з ішемічною хворобою серця. Мишанич Т.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.62-66.* - укр. УДК 616.37-002-036.12: 616.12-005.4: 615.241]-085.

Проведено аналіз результатів обстеження 50 пацієнтів, хворих на хронічний панкреатит з ішемічною хворобою серця, які приймали пребіотик у поєднанні зі стандартним лікуванням. Одночасно зі стандартним обстеженням цим пацієнтам проводилося визначення ліпідного профілю, копрологічне дослідження, а також вивчення мікробіоценозу товстої кишки за групами до і після лікування. Оцінка ліпідного профілю у пацієнтів із поєднаною патологією підшлункової залози вказує на ймовірне підвищення індексу атерогенності. У хворих з ХП та ІХС спостерігаються виражені зміни кількісного та якісного складу мікробіоценозу товстої кишки. Комплексна терапія з використанням пребіотиків є ефективним методом нормалізації дисбіозу товстої кишки, а також показників ліпідного обміну у хворих на ХП із ІХС.

76.17.02.0729/193982. Клініко-морфологічне обґрунтування ефективності повторних курсів спелеотерапії при лікуванні дітей, хворих на бронхіальну астму. Симулик В.Д. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.71-78.* - укр. УДК 616.233-002-053.2+615.834.

В статті наведені результати комплексного клініко-лабораторного дослідження ефективності повторних курсів спелеотерапії у 179 дітей, хворих на бронхіальну астму. За критерії ефективності взяті морфофункціональні показники гранулоцитів периферійної крові та дані цитоморфологічного дослідження секрету бронхів. Доведено, що повторне лікування спелеотерапією збільшує її ефективність у 2-2,5 разу внаслідок нормалізації показників неспецифічної резистентності організму та зменшенню інтенсивності запального процесу, переважно алергічного характеру, слизової оболонки бронхів.

76.17.02.0730/193983. Цитоморфологічна характеристика мокротиння у дітей, хворих на бронхіальну астму, котрі лікувалися методом спелеотерапії. Симулик В.Д. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.79-83.* - укр. УДК 616.233-002-053.2+615.834.

У статті наведені результати цитоморфологічного обстеження мокротиння у 40 дітей, хворих на бронхіальну астму, в динаміці лікування методом спелеотерапії у солотвинських солекопальнях Закарпатської області. З'ясовано характер запалення слизової оболонки, процеси десквамації та дегенерації епітелію різних відділів бронхів. Встановлено, що до лікування цитоморфологічна картина мокротиння відображала переважно інфекційний характер запалення слизової оболонки нижніх відділів бронхів, а у випадку вираженої десквамації епітелію збільшувалася частка реестрації алергічного походження ураження слизової оболонки бронхів. У процесі лікування ліквідувалися переважно явища алергічного запалення слизової оболонки, зменшувалися прояви десквамації епітелію внаслідок санації трахеобронхового дерева.

76.17.02.0731/193984. Фагоцитарна активність гранулоцитів крові у дітей, хворих на бронхіальну астму, котрі лікувалися методом спелеотерапії. Симулик В.Д. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.84-89.* - укр. УДК 616.233-002-008.853.2+615.834.

Вивчено в динаміці лікування методом спелеотерапії фагоцитарну активність нейтрофілів периферійної крові у 51 дитини віком 7-14 років, хворих на БА з урахуванням форми, важкості перебігу, давності захворювання. До лікування спостерігалися компенсаторно високі показники фагоцитозу у порівнянні із контролем, які в процесі спелеотерапії вірогідно зменшувались і досягали норми переважно у дітей з atopічною формою бронхіальної астми, невеликими термінами хвороби та легким перебігом.

76.17.02.0732/193985. Ензиматична активність гранулоцитів крові у міжпадвовому періоді бронхіальної астми у дітей, котрі лікувалися методом спелеотерапії. Симулик В.Д. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.90-96.* - укр. УДК 616.233-002-097-053.2+615.834.

В роботі представлені результати дослідження показників активності інтацелюлярних ферментів мієлопероксидази та лужної фосфатази гранулоцитарних лейкоцитів у мазку та в літрі крові 115 дітей, хворих на бронхіальну астму в динаміці лікування методом спелеотерапії. Встановлені певні закономірності динаміки ферментів залежно від форми, давності перебігу та важкості захворювання, які відображали пригнічений стан гранулоцитопоезу при великих термінах хвороби та важкому її перебігу. В процесі лікування під впливом стрес-лімітуючих факторів спелеотерапії відбувалася активація гранулоцитопоезу з появою у кров'яному руслі гранулоцитів промієлоцитарного ряду, маркером якого було зниження активності мієлопероксидази та зростання лужної фосфатази переважно у дітей із легким перебігом бронхіальної астми, невеликими термінами хвороби та atopічною її формою, що відображало позитивний клінічний ефект.

76.17.02.0733/193986. Динаміка цитокінів при артеріальній гіпертензії під впливом лікування. Сміянова Ю.О. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.97-99.* - укр. УДК 616.12-008.331.

Досліджено динаміку цитокінів у 100 хворих на артеріальну гіпертензію в поєднанні з хронічною серцевою недостатністю при лікуванні периндоприлом та кандесартаном. Відзначено підвищення цитокінів, активація яких відбувається з ранніх стадій хронічної серцевої недостатності та прогресує з підвищенням її функціонального класу. Використання кандесартану зменшує рівень фактора некрозу пухлин- α (до 62,5%) при відсутності значного впливу на рівень інтерлейкінів 6 та 1 β . Терапія периндоприлом супроводжується значним зменшенням інтенсивності запальних процесів: зниженням рівнів фактора некрозу пухлин- α у 6,3 разу, інтерлейкіна-1 β - у 4,5 разу, інтерлейкіна-6 - у 3 рази ($p < 0,01$).

76.17.02.0734/193987. Патогенетичне значення центральної моноамінергічної нейропередачі в механізмах розвитку моторних дисфункцій та неврологічного дефіциту після легкої черепно-мозкової травми. Стоянов О.М., Пулик О.Р., Васьянов Р.С. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.100-107.* - укр. УДК 616-092;616-001;611.08;615.036.

Протягом 35 днів після відтворення легкої черепно-мозкової травми у щурів досліджували динаміку вираженості моторних реакцій, стану м'язової та координаційної активності, а також неврологічного дефіциту в умовах модуляції активності серотонін-, дофамін- і норадренергічної нейромеридіаторних систем. Встановлено, що при активації центральної дофамін- та серотонінергічної нейропередачі у щурів нормалізуються викликані легкою черепно-мозковою травмою м'язова слабкість,

нездатність приймати природне положення тіла та здійснювати синхронні і координовані рухи, а також показники, що характеризують неврологічний дефіцит. При усуненні активності дофамінергічної нейромедіаторної системи щури не демонстрували м'язову і рухову активність протягом 14 днів після легкої черепно-мозкової травми. Гальмування активності серотонінергічної, а також модуляція активності норадренергічної нейромедіаторних систем не впливають на досліджувані моторні функції у травмованих щурів. Зроблено висновок про патогенетичне значення центральної дофамінергічної і меншою мірою норадренергічної нейропередачі у розвитку моторних і неврологічних порушень в післятравматичному періоді легкої черепно-мозкової травми. Це слід враховувати при складанні патогенетично обґрунтованих схем фармакологічної корекції вказаних порушень після легкої черепно-мозкової травми.

76.17.02.0735/193988. Ефективність використання препаратів цинку у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень із супутнім ожирінням. Ступницька Г.Я. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.108-112. - укр. УДК 616.233-007.272-056.257-036-08-035:615.23:546.47.

Вивчено ефективність використання препаратів цинку у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ) без супутньої патології та за наявності супутнього ожиріння. Встановлено швидше усунення клінічних проявів захворювання, зменшення активності запального процесу, усунення дисбалансу оксидантно-протиоксидантного гомеостазу. Виявлено позитивний вплив препаратів цинку на ліпідний обмін у хворих на ХОЗЛ із супутнім ожирінням.

76.17.02.0736/193989. Якість життя у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень з ожирінням та нормальною масою тіла. Францук-Яцола А.І., Товт-Коршинська М.І., Блага О.С., Ростока-Резнікова М.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.113-115. - укр. УДК 616.24: 613.25:616.43:159.9.

У хворих на хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ) групи А і В з легким та помірним ступеням бронхообструкції виявлене зниження показників якості життя за допомогою опитувальника MOS SF-36 незалежно від маси тіла, при цьому у хворих з ожирінням ці зміни були більш виражені (знижені показники обмеження фізичної активності та повсякденного функціонування у зв'язку з поганим емоційним станом). Незалежно від маси тіла, у хворих на ХОЗЛ виявлені нормальні показники суб'єктивного сприйняття власного здоров'я, що вказує на недооцінку ними серйозності свого захворювання.

76.17.02.0737/193990. Черезшкірна нефролітотрипсія як альтернатива екстракорпоральній ударно-хвильовій літотрипсії у лікуванні хворих із каменями нижніх ниркових чашечок. Артишук В.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.116-119. - укр. УДК 616.617-007.3-08-059.

В роботі наведені результати лікування 281 хворого на сечо-кам'яну хворобу з локалізацією каменя в нижній нирковій чашечці за період 2005 - 2012 рр. Пацієнти були поділені на дві групи. В I групі - пацієнти, яких лікували методом екстракорпоральної ударно-хвильової літотрипсії (ЕУХЛ), а в II - методом черезшкірної нефролітотрипсії (ЧШНЛ). Аналіз результатів лікування свідчить про більшу ефективність черезшкірної нефролітотрипсії, скорочення тривалості терміну лікування цим методом, при низькому відсотку ускладнень. Важливу роль у виборі методу лікування мають анатомо-просторова конфігурація порожнистої системи нирки та склад каменя.

76.17.02.0738/193991. Роль вени джіакоміні у розвитку варикозної хвороби нижніх кінцівок. Боброва А.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.120-123. - укр. УДК 616.14-002.1-08.06-07-089.

Роль вени Джіакоміні в розвитку хронічної венозної недостатності при варикозній хворобі залишається дискусійною. Визначено ультразвукову анатомію вени Джіакоміні, шляхів розповсюдження патологічного венозного рефлюксу та її ролі у розвитку хронічної венозної недостатності. Обстежено 89 хворих (100 нижніх кінцівок) із варикозною хворобою в басейні великої підшкірної вени і 30 пацієнтів (28 нижніх кінцівок) - в басейні малої підшкірної вени. Встановлено, що варикозна трансформація вени Gіасоміні спричиняє поширення патологічного венозного рефлюксу з однієї підшкірної системи в іншу. Нерозпізнання та ігнорування вени Gіасоміні призводить до розвитку рецидиву варикозної хвороби.

76.17.02.0739/193992. Лазерна коагуляція сітківки в лікуванні діабетичного макулярного набряку. Бора К.В., Фальбуш О.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.124-127. - укр. УДК 617.736-005.98-02:616.379-008.64]-008.815:615.849.19.

У статті наведені результати лазерної коагуляції сітківки у 26 хворих (49 очей) із діабетичним макулярним набряком. Було з'ясовано, що лазерна коагуляція сітківки в ділянці жовтої плями не призводила до грубого ушкодження цієї функціонально важливої ділянки дна очного яблука, а в більшості випадків сприяла зменшенню набряку сітківки та резорбції вогниць твердих ексудатів, що забезпечувало стабілізацію гостроти зору. При огляді пацієнтів через 6 місяців на 29 очах (59%) зафіксовані позитивні зміни на дні очного яблука та стабілізація гостроти зору. У випадках з грубими змінами на дні очного яблука та значно зниженою гостротою зору позитивної динаміки не спостерігалось.

76.17.02.0740/193993. Вплив методу дренування верхніх сечових шляхів на якість життя хворих із гострим обструктивним пієлонефритом. Бучок О.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.128-132. - укр. УДК 616.61-002.3-007.271-036.12-089.48-036.864.

У роботі встановлено рівень якості життя хворих із гострим обструктивним пієлонефритом, яким проводилось два види дренування верхніх сечових шляхів: стентування та перкутанна нефростомія. Для оцінки якості життя у 242 хворих застосовувались стандартизовані опитувальники SF-36 та EORTC QLQ-C30. Ґрунтуючись на отриманих результатах, було встановлено, що короткотривале дренування сечових шляхів із застосуванням перкутанної нефростомії забезпечує вірогідно кращі показники якості життя, ніж стентування сечоводів, що дозволяє широко рекомендувати саме проведення перкутанної нефростомії у профільних пацієнтів.

76.17.02.0741/193994. Комплексне лікування раку прямої кишки, ускладненого кишковою непрохідністю. Денисенко В.Л. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.133-140. - англ. УДК 616.345 .35 -006.6 - 007.272 - 089:[616 - 072 - 77 +621.791.318.

У хірургії (в тому числі й в онкології) стає актуальним напрямком комплексного лікування, що спирається на концепцію "швидкого (прискореного) одужання" (так званий "Fast-Track Recovery" або "Fast-Track Surgery"). Він заснований на застосуванні сучасних високотехнологічних підходів при лікуванні стенозуючого колоректального раку, ускладненого кишковою непрохідністю, включає ефективне використання на першому етапі ендоскопічного стентування (саморозширюючого вкритого силіконом нітілового стенту, що каркасно збільшує просвіт кишки в зоні пухлинного стенозу (CHOOSTENT M. I. Tech, Південна Корея [СУ]), на другому етапі - виконання радикальної операції в рамках однієї госпіталізації. Даний підхід дозволяє виключити проміжні етапи, істотно зменшити загальні терміни лікування та реабілітації пацієнтів, досягти в найближчому і віддаленому періоді високої якості життя пацієнта. У практичній охороні здоров'я Республіки Білорусь цей напрям лише починає набирати силу, вказуючи на позитивні моменти та перспективи використання, що дозволяють істотно поліпшити якісні й кількісні показники лікування найрізноманітніших захворювань.

76.17.02.0742/193995. Роль ендоскопічної ультрасонографії в діагностиці та лікуванні пухлинних утворень лівого анатомічного сегмента підшлункової залози. Копчак К.В., Хомяк І.В., Терешкевич І.С., Дувалко О.В., Ткачук О.С., Перерва Л.О., Андронік С.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.141-146. - укр. УДК 616-073+616-08+616-006+616.37.

Проведено аналіз результатів діагностики та лікування 129 пацієнтів за наявності пухлиноподібних утворень в ділянці тіла та хвоста підшлункової залози. Середній вік хворих становив $53,4 \pm 14,1$ року. При виконанні комп'ютерної томографії чутливість для діагностики пухлин підшлункової залози склала 88,7%, специфічність - 85,7%, загальна вірогідність - 88,5%. При виконанні ультразвукового обстеження - 75,0%, 95,2% та 78,6% відповідно. Чутливість комп'ютерної томографії в діагностиці нейроендокринних пухлин склала 52,9%, кістозних пухлин - 57,1%. При виконанні ендоскопічної ультрасонографії загальна вірогідність в діагностиці пухлин лівого анатомічного сегмента підшлункової залози наближається до 100%, чутливість у діагностиці нейроендокринних пухлин - 75,0%, кістозних - наближається до 100%.

76.17.02.0743/193996. Результати хірургічного лікування хордом крижової ділянки. Лешко М.М., Слинко Є.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.147-152. - укр. УДК 616.832-006.34.

Хордоми є одними з найпоширеніших та найскладніших у лікуванні пухлин крижової ділянки. Проаналізовано 18 випадків хірургічного лікування пацієнтів із хордомами даної локалізації. Описана методика оперативного втручання. 12 хворим пухлини видалені тотально, 6 - субтотально. 14 хворих обстежені повторно, що дозволило оцінити віддалені наслідки хірургічного лікування. Зроблено висновок, що якість життя хворих із хордомами крижової ділянки залежить від радикальності первинного видалення пухлини, ефективність променевої та хіміотерапії є недостатньою.

76.17.02.0744/193997. Порівняльна оцінка розповсюдженості спайкового процесу очеревини залежно від різних методів обробки культу червоподібного відростка (експериментальне дослідження). Палієнко Р.К., Цема Є.В., Осовський О.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.153-157. - укр. УДК 612.363: 616.89-02-089: 616-007.286: 618.12-007.274.

В статті наведені результати порівняльного аналізу інтенсивності та розповсюдженості спайкового процесу очеревини після апендектомії залежно від методики обробки культу червоподібного відростка. Експериментальне дослідження проводилося на 21 лабораторній тварині (кролі, вагою 3-5 кг), які залежно від методики обробки культу червоподібного відростку, були розподілені на 3 рівні групи по 7 тварин. Тваринам першої групи проводили класичну обробку культу червоподібного відростку з використанням кисетного та Z-подібного швів. У другій групі тварин на основу червоподібного відростка накладали дві вікрилові лігатури з подальшим його відсіченням. Тваринам третьої групи виконувалося накладання на основу відростка двох танталових кліпс з його подальшим відсіченням. Оцінку інтенсивності та розповсюдженості спайкового процесу проводили на 7-му добу після операції за шкалою PAI (Peritoneal adhesion index). У тварин першої групи показник спайкового процесу склав $1,14 \pm 0,14$ бала, другої групи - $2,29 \pm 0,36$ бала, третьої групи - $4,71 \pm 0,87$ бала. Таким чином, вірогідно менше ($p < 0,05$) виражений спайковий процес був у тварин першої групи, в яких застосовувалася методика занурення культу відростка кисетним та Z-подібним швами.

76.17.02.0745/193998. Ультразвукова діагностика пухлинного тромбозу нижньої порожнистої вени при нирково-клітинному раку на етапах планування операції. Русин В.І., Корсак В.В., Бойко С.О., Попович Я.М., Левчак Ю.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.158-162. - укр. УДК 616.146-005.6-073.432.19:616.61-006.694.

За допомогою ультразвукової доплерографії проведена діагностика пухлинного тромбозу нижньої порожнистої вени та стану гемодинаміки в ділянці тромбозу у хворих на нирково-клітинний рак. Результати дослідження продемонстрували, що наявність оклюзивного, пристінкового та флотуючого тромбу призводить до змін поперечного і передньо-заднього розмірів НПВ та суттєво впливає на показники лінійної швидкості крові у НПВ. Чутливість, специфічність та ефективність УЗД пухлинного тромбозу НПВ складає 93%, 98% та 95%, відповідно.

76.17.02.0746/193999. Патогенетичне обґрунтування тактики хірургічного лікування критичної ішемії нижніх кінцівок при дистальних формах атеросклерозу. Русин В.І., Корсак В.В., Русин В.В., Горленко Ф.В., Лангазо О.В., Носенко О.А., Машура В.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.163-167. - укр. УДК 616.13-004.6-007.271-031.59-02-089.

У даній роботі представлено лікувально-діагностичний алгоритм ведення хворих із приводу критичної ішемії дистальних форм оклюзійно-стенотичних уражень при облітеруючому атеросклерозі судин нижніх кінцівок, який включає хірургічне лікування хворих із дистальними формами атеросклерозу залежно від типу ураження. За нашими даними, оптимальним та обґрунтованим методом є хірургічна корекція стенотично-оклюзійних уражень дистального артеріального русла нижніх кінцівок у стадії критичної ішемії.

76.17.02.0747/194000. Роль холецистектомії у формуванні ускладнень у хворих після холецистектомії. Русин В.І., Сірчак Є.С., Курчак Н.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.168-172. - укр. УДК 616.366-089.87:577.175.7]-06.

Наведено результати комплексного обстеження 116 хворих на жовчокам'яну хворобу та після проведеної холецистектомії. Доведено роль зміни показників холецистектомії в сироватці крові у формуванні функціональних та органічних порушень у хворих після холецистектомії.

76.17.02.0748/194001. Використання біофлавоноїдів у комплексному лікуванні геморою. Чобей С.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.173-177. - укр. УДК 616.147.17-007.64-08:615.225.3:577.164.3.

В хірургічній клініці Закарпатської обласної клінічної лікарні ім. Андрія Новака (м. Ужгород) за період 2012-2014 роки оглянуто 243 пацієнтів віком від 21 до 69 років із гострим та хронічним гемороєм. Хворі поділені на дві групи. В I-у групу увійшли 117 пацієнтів, які мали гострий геморої з ускладненнями у вигляді тромбозів, кровотеч та вираженого запального процесу, II-а група (126 пацієнтів) - з хронічним гемороєм III-IV стадій. Призначення у комплексному лікуванні Нормовену у до- та післяопераційному періоді вірогідно знижує набряк, біль, свербіж і парестезії в ділянці післяопераційної рани, дискомфорт при дефекації та зменшує кількість кров'янистих виділень і, таким чином, полегшує перебіг і сприяє скороченню тривалості післяопераційного періоду як у хворих із гострим, так і у пацієнтів із хронічним гемороєм, пришвидшує повернення пацієнтів до праці та активного повноцінного життя.

76.17.02.0749/194002. Акушерські та перинатальні аспекти доброякісної патології шийки матки. Бисага Н.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.178-181. - укр. УДК 618.146-006.03.

У роботі висвітлені акушерські та перинатальні аспекти доброякісної патології шийки матки, особливості мікробіоценозу статевих шляхів у жінок із даною патологією. Регрес доброякісної патології шийки матки залежить від характеру ураження, паритету пологів, методу полоγοрозрішення, пологової травми шийки матки, стану місцевого імунітету та видового спектра мікрофлори. Розроблено комплекс лікувально-профілактичних заходів для покращення акушерських та перинатальних аспектів

у жінок із доброякісною патологією шийки матки в анамнезі. Вказано на важливість виявлення та лікування патології шийки матки ще на етапі планування вагітності.

76.17.02.0750/194003. Деякі особливості перебігу вагітності та пологів у жінок із деструктивними методами лікування цервікальних інтраепітеліальних неоплазій в анамнезі. Лоя Н.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.182-184. - укр. УДК 618.2-06:618.14.146-002-006.

У статті наведено результати досліджень деяких особливостей перебігу вагітності та пологів у 100 жінок із деструктивним лікуванням цервікальних інтраепітеліальних неоплазій в анамнезі. Середній вік у даній групі жінок складав 25 ± 7 років. Обтяжений акушерсько-гінекологічний анамнез спостерігався у 87% жінок. При даній вагітності загроза раннього переривання вагітності була у 80% жінок, загроза пізнього самовільного абортів - у 24% пацієнок, загроза передчасних пологів - у 22% жінок. Аномалії пологової діяльності спостерігалися у 55%. Пологи в досліджуваній групі закінчилися *per vias naturalis* у 58% випадках та у 42% випадках шляхом кесаревого розтину. Найчастішим ускладненням у жінок післяпологового періоду була анемія I ст. (82% випадків), лохіометра - у 5% та ендометрит на 2-3 добу післяпологового періоду - у 4% жінок.

76.17.02.0751/194004. Оцінка функціонального стану гіпофізарно-тиреоїдної системи у вагітних з прееклампсією в умовах природної нестачі йоду. Федінчук Г.В., Маляр В.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.185-187. - укр. УДК 618.3-06:616-008.3.8+618.5:612.392.64]-036.

У статті представлені дані, щодо особливостей стану гіпофізарно-тиреоїдної системи при прееклампсії на тлі йододефіциту. Встановлено, що прееклампсія супроводжується посиленням процесів декомпенсації у тиреоїдній системі залежно від ступеня йододефіциту. При веденні вагітних із прееклампсією в умовах природної нестачі йоду слід проводити у всіх вагітних оцінку функції щитоподібної залози з метою своєчасної діагностики гіпотиреозу.

76.17.02.0752/194009. Стан тканин пародонту у хворих на виразкову хворобу дванадцятипалої кишки та її ускладнення. Матвійчук Х.Б. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.206-209. - укр. УДК 616.314.17-06:616.342-002.44-06.

Обстежено 96 хворих на генералізований пародонтит, яких розділено на чотири групи: I - хворі із виразковою хворобою дванадцятипалої кишки, ускладненою кровотечею, II - пацієнти із виразковою хворобою дванадцятипалої кишки, ускладненою перфорацією виразки, III - хворі із загостренням виразкової хвороби дванадцятипалої кишки, IV - пацієнти із генералізованим пародонтитом без виразкової хвороби дванадцятипалої кишки. Для оцінки стоматологічного стану ротової порожнини використовували індекси Федорова-Володкіної (1970), A.L. Russel (1956). Наявність запального процесу визначали за допомогою проби Шиллера-Писарева. Незадовільний гігієнічний стан ротової порожнини пацієнтів I та II груп значимо відрізнявся при порівнянні II та IV груп обстеження ($p < 0,05$). Дуже поганий стан гігієни ротової порожнини виявлено істотно більшим при порівнянні I та III груп, між I та IV і II та III групами ($p < 0,05$). "Різно позитивна" проба Шиллера-Писарева у пацієнтів I групи була значимо частіше, ніж у III групі ($p < 0,05$). При порівнянні I і IV груп різниця також виявилась вірогідною ($p < 0,05$). При порівнянні II і III та II і IV груп відмінності виявились також статистично сигніфікантиними ($p < 0,05$). З урахуванням ПІ A.L. Russel, пародонтит I ступеня констатовано у кожній групі пацієнтів, однак значимо рідше у I групі у порівнянні з III ($p < 0,05$). Генералізований пародонтит III ступеня у I групі констатовано значимо частіше у порівнянні з III і IV групами ($p < 0,05$). Отримані у дослідженні результати дають підстави вважати, що генералізований пародонтит наявний у всіх хворих із ускладненнями виразкової хвороби дванадцятипалої кишки. Стан гігієни ротової порожнини у хворих із перфораційною та кровоточивою виразкою дванадцятипалої кишки є значимо гірший у порівнянні з пацієнтами із загостренням виразкової хвороби дванадцятипалої кишки та без неї. Найімовірнішими причинами загострення запально-дистрофічних змін у тканинах пародонту є гостра стресова реакція, зумовлена появою ускладнень виразкової хвороби дванадцятипалої кишки, та відсутність умов для належної гігієни ротової порожнини.

76.17.02.0753/194010. Досвід застосування транскраніальної стимуляції у щелепно-лицевій хірургії. Назаревич М.Р., Огоновський Р.З., Горицький В.М., Гайдук Р.В., Локота Ю.Є. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.210-212. - укр. УДК 617.52:615.847.

Одним із перспективних терапевтичних напрямків є транскраніальна електротерапія на основі транскраніальної електростимуляції (ТКЕС). ТКЕС має: анальгетичну, мембраностабілізуючу, репаративну, седативну, протистресову, судиннокорегуючу, імунomodуючу, протипухлинну дію, впливає позитивно на реологічні властивості крові, стимулює регенеративні процеси. У стоматології метод ТКЕС використовується для лікування больових синдромів щелепно-лицевої ділянки, стоматалгії, при підготовці пацієнтів до стоматологічних втручань, після оперативних втручань на тканинах пародонту, для лікування хворих із переломами нижньої щелепи. Застосування ТКЕС сприяє більш швидкій нормалізації загального стану пацієнтів і оптимізації перебігу раневого процесу, порівняно з традиційною терапією. Метод ТКЕС-терапії є більш доцільним порівняно з прийомом нестероїдних протизапальних препаратів, оскільки виявляє загальну гомеостатичну скерованість, діючи на центральну нервову систему та опіоїдні рецептори на периферії, в той час як дія препаратів має локальний характер. В огляді висвітлено переваги ТЕС-терапії: неінвазивна, легко переноситься хворими; має обмежену кількість протипоказів; є немедикаментозним методом і дозволяє скоротити терміни лікування та кількість фармакологічних засобів, що використовувались.

76.17.02.0754/194011. Електроміографічна оцінка функціональної активності жувальних м'язів при ортопедичному лікуванні з опорою на дентальні імплантати системи Zircon Prior. Потапчук А.М., Криванич В.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.213-217. - укр. УДК 616.314.-76.07.

Динаміка змін функціональної активності жувальних м'язів у 20 осіб, яким виготовлені ортопедичні конструкції з опорою на внутрішньокісткові імплантати системи Zircon Prior, була досліджена на основі електроміографічних досліджень до та в різні періоди після дентальної імплантації. Встановлено, що навіть через 1 рік після імплантації і наступного ортопедичного лікування, функціональна активність жувальних м'язів повністю не відновилася, хоча і мала яскраво виражену позитивну динаміку, а швидкість відновлення функціональної активності жувальних м'язів залежала від термінів стоматологічної реабілітації.

76.17.02.0755/194012. Вплив наркотичних середників на структурну організацію нервової тканини. Бекесевич А.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.218-221. - укр. УДК 611.817.12+[616.831.711:616.89-008.441.13]-018.1-019.

У статті наведені дані аналізу фахової літератури щодо особливостей впливу опіоїдів на структурну організацію органів нервової системи. Особливо цінними є відомості про механізм розвитку опіатної залежності внаслідок дії наркотичних середників через опіатні рецептори, що містяться як у центральній, так і периферійній нервовій системах.

76.17.02.0756/194013. Особливості вісцеральної патології при псоріатичній хворобі. Вантюх Н.В., Лемко О.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.222-226. - укр. УДК 616.517:616.3-036.

Огляд джерел літератури виявив, що псоріаз супроводжується різноманітною вісцеральною патологією. Це наштовкнуло вчених на думку про розширення поняття даного дерматозу до меж псоріатичної хвороби. Такий термін повніше характеризує

весь спектр системних проявів та порушень фундаментальних гомеостатичних процесів, які, врешті-решт, впливають на імунний статус організму та зумовлюють формування хронічного запалення з аутоімунною складовою.

76.17.02.0757/194014. Принципи хірургічної профілактики гострих порушень мозкового кровообігу у хворих із атеросклеротичним ураженням сонних артерій. Кополовець І.І., Сіготські В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.227-231. - укр. УДК 616.133-004.6:616.831-005.1] - 089.819.

Україна посідає одне з перших місць у Європі за показниками захворюваності на гострі порушення мозкового кровообігу (ГПМК) та смертності внаслідок інсульту. Згідно з офіційною статистикою, щороку діагностують 100-110 тис. випадків інсульту (понад третина з них - в осіб працездатного віку). У більшості випадків наслідком гострих порушень мозкового кровообігу (ГПМК) є не смерть, а обмеження працездатності особи, тому інсульт є провідною причиною інвалідності серед осіб старшої вікової групи. Таким чином, інсульт є однією з найактуальніших медико-соціальних проблем, для вирішення якої необхідні об'єднані зусиль, ретельне вивчення світового досвіду та рішучі послідовні дії. У статті наведені сучасні рекомендації щодо хірургічної профілактики ГПМК у хворих з атеросклеротичним ураженням сонних артерій.

76.17.02.0758/194015. Гіпергомоцистеїнемія у патогенезі звичного невиношування вагітності. Корчинська О.О., Маляр Вол.В., Маляр В.А., Балога О.А. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.232-234. - укр. УДК 618.39-021.3:616.15-07:577.112.386.

Представлений огляд літератури присвячений актуальним проблемам невиношування та одній з його причин - гіпергомоцистеїнемії. Відзначені основні причини виникнення підвищення гомоцистеїну в крові, ланки патогенезу гіпергомоцистеїнемії, а також описані основні напрямки лікування та профілактики невиношування вагітності під час предгравідарної підготовки та у гестаційний період.

76.17.02.0759/194016. Клінічне значення та діагностика нерівної довжини ніг у хворих із міофасціальними больовими синдромами. Маланчук Р.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.235-238. - англ. УДК 616.711+616.728)-079.2-08.

У статті наведено результати дослідження причин асиметрії таза у пацієнтів з болем у різних сегментах опорно-рухового апарату, розповсюдженість та клінічне значення нерівної довжини ніг при міофасціальних синдромах. Зроблено висновок про необхідність ортопедичної корекції асиметрії.

76.17.02.0760/194017. Сучасні методи реставрації сколів керамічного покриття металокерамічних зубних протезів. Потапчук А.М., Крулик В.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.239-245. - укр. УДК 616.30.

У роботі подані особливості дослідження ускладнень при лікуванні дефектів твердих тканин зубів і зубних рядів внаслідок порушення клініко-лабораторних етапів виготовлення металокерамічних зубних протезів та сучасні методи реставрації сколів керамічного покриття металокерамічних зубних протезів.

76.17.02.0761/194018. Негоспітальні пневмонії: деякі аспекти патогенетичних механізмів розвитку. Решетар Д.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.246-253. - укр. УДК 616.24-002.1-092.

Проаналізовано дані літератури щодо деяких патогенетичних механізмів розвитку негоспітальних пневмоній. Зокрема, особлива увага приділяється особливостям імунної відповіді та метаболічних порушень, які визначають зміни сучасного перебігу пневмоній та мають суттєве значення в комплексному лікуванні та веденні пацієнтів.

76.17.02.0762/194019. Побічні явища та місцеві ускладнення при трансплантації стовбурових клітин у пацієнтів зі зниженою функцією скорочення міокарда. Усенко О.Ю., Якушев А.В., Сморгевський В.Й., Габриєлян А.В., Доманський Т.М., Оніщенко В.Ф., Романова С.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.254-258. - укр. УДК 616.12-005.4-089.843+576.3 7.

Трансплантація стовбурових клітин може спричинити розвиток низки специфічних ускладнень. Особливою групою виділяють ускладнення, пов'язані з місцевим впливом стовбурових клітин на міокард. У статті проаналізовано сучасний стан проблеми місцевих ускладнень та побічних реакцій при трансплантації стовбурових клітин у пацієнтів зі зниженою скорочувальною функцією міокарда. Показано, що найбільш значимими ускладненнями є порушення ритму серця та рестенозування вінцевих судин, проте існує можливість розвитку деяких нетипових реакцій. Проведено аналіз ймовірності виникнення порушень ритму серця, а також аналіз порушень ритму серця при застосуванні різних типів стовбурових клітин. Проаналізовано можливі механізми виникнення порушень ритму серця при трансплантації деяких типів стовбурових клітин. Показано переваги і недоліки найбільш розповсюджених типів клітин, що використовуються для аlogenної трансплантації. Проведено аналіз впливу джерела та способу надходження стовбурових клітин на можливість розвитку зазначених реакцій.

76.17.02.0763/194025. Небулайзерна терапія як метод інгаляційної аерозольтерапії у лікуванні хворих на бронхіальну астму. Сухан В.С. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.279-283. - укр. УДК 616.248-007-053.1.615.98:578.835.13.

За останнє десятиліття інгаляційна терапія вийшла на якісно новий рівень, що зумовлено з впровадженням інгаляторів останнього покоління - небулайзерів. На даний час подача ліків через небулайзер займає одне з провідних місць в сучасному інгаляційному лікуванні бронхіальної астми, особливо під час загострень та важких перебігів захворювання.

76.17.02.0764/194038. Морфологічні ефекти застосування інфузії гіперосмолярних розчинів при опіковій травмі шкіри. Черкасов В.Г., Ковальчук О.І., Черкасов Е.В., Дзевульська І.В., Андрієнко М.І., Шлапа О.О., Христин М.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.30-37. - укр. УДК 611.814.3:611-018]:616-001.17-092.4-08.

В статті наведені дані щодо структурних змін аденогіпофіза, надниркових залоз, тимуса при експериментальній опіковій травмі шкіри у щурів за умов застосування внутрішньовенної інфузії колоїдно-гіперосмолярних розчинів. Встановлено, що лактопротеїн-С діє як протектор судинної стінки і має мембранопластичний вплив на структуру органів.

76.17.02.0765/194039. Мінеральна щільність кісткової тканини у хворих із системними захворюваннями сполучної тканини. Кишко М.М., Трускавецький Б.Л., Бичко М.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.38-40. - укр. УДК 616 - 018.2.612.015.31.611.018.4.

Проведено денситометричне обстеження шийки стегнової кістки і поперекового відділу хребта у 50 хворих на системний червоний вовчак, 7 - хворих на системну склеродермію, 5 - на дерматоміозит і 5 - на змішане захворювання сполучної тканини. Порушення мінеральної щільності кісткової тканини у хворих на склеродермію, дерматоміозит і змішане захворювання сполучної тканини проявлялось остеопенією відповідно у 57,1%, 40,0% і 100,0%. У хворих на системний червоний вовчак у 29,2% встановлена остеопенія, а у 24,4% - остеопороз.

76.17.02.0766/194040. Проблема вибору антибіотика для емпіричного лікування позагоспітальних інфекцій сечовивідних шляхів. Михалко Я.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.41-44. - укр. УДК 616.6-022.7-08:615.33.015.8.

У статті наведено обґрунтування вибору раціональної емпіричної антибактеріальної терапії неускладненої позагоспітальної інфекції сечовивідних шляхів на основі даних ретроспективного аналізу структури збудників та їх антибіотикорезистентності за 2011-2014 рр. Встановлено, що найчастішими збудниками неускладненої позагоспітальної інфекції сечовивідних шляхів були Грам-негативні мікроорганізми, зокрема *Escherichia coli*. Виявлене поступове статистично вірогідне зростання частки збудників, чутливих до всіх досліджуваних у ході роботи антибактеріальних препаратів. У той же час, відсоток полірезистентних штамів залишався майже незмінним.

76.17.02.0767/194041. Хірургічне лікування псевдокіст підшлункової залози, ускладнених механічною жовтяницею. Криворучко І.А., Гончарова Н.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.45-48. - укр. УДК 616.37-006.2-036.17-073-074-089.87(043.3).

Проаналізовані результати хірургічного лікування 115 хворих з псевдокістами підшлункової залози, ускладненими механічною жовтяницею, розподіленими згідно з класифікацією D'Egidio A. та Schein M. (1991 р.). При псевдокістах підшлункової залози першого типу виконували їх пункції під контролем УЗД з ефективністю 75 %, та повністю ліквідували біліарну гіпертензію, з подальшим внутрішнім дрениванням псевдокіст, після сформування їх стінок та стабілізації загального стану хворого. При псевдокістах другого та третього типів лікування починали з використання мініінвазивних методів з подальшим внутрішнім дрениванням псевдокісти. При неможливості виконати внутрішні дренивання псевдокіст застосовували резекційні методи хірургічних втручань. Ускладнення спостерігалися у 2 хворих. Таким чином, при лікуванні псевдокіст, ускладнених механічною жовтяницею, мініінвазивні та "відкриті" оперативні втручання використовували як взаємодоповнюючі з великим спектром діагностичних та лікувальних можливостей.

76.17.02.0768/194042. Перші результати лікування хворих на хронічну критичну ішемію нижніх кінцівок із дистальною формою ураження методом стимуляції ангіогенезу. Криворучко І.А., Прасол В.О., Гоні С.-К.Т. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.49-50. - укр. УДК 617.58-005.04-036.12-089.

У статті висвітлені результати лікування 24 хворих на хронічну критичну ішемію нижніх кінцівок шляхом ендovasкулярної ангіопластики з непрямою реваасуляризацією (стимуляцією ангіогенезу шляхом внутрішньом'язового введення збагаченої тромбоцитами плазми) у порівнянні з ендovasкулярною ангіопластиком без стимуляції ангіогенезу. Показано, що стимуляція ангіогенезу як доповнення до основного лікування є ефективним методом лікування хворих на хронічну критичну ішемію нижніх кінцівок.

76.17.02.0769/194043. Перший досвід застосування лапароскопічних операцій при лікуванні пухлин товстої і прямої кишки. Кутько Д.П., Денисенко В.Л. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.51-55. - рос. УДК 616.345.351-006.6-089-072.1-72.

В роботі представлені результати лікування хворих на колоректальний рак, які знаходилися на обстеженні в абдомінальному відділенні закладу охорони здоров'я "ВОКОД" з квітня по липень 2015 року, і були прооперовані за допомогою лапароскопічної техніки. У всіх хворих діагноз був морфологічно підтверджений. Хворі отримали (при необхідності) передопераційну підготовку з подальшим виконанням оперативного втручання. Було виконано 10 втручань, з них чоловіків - 4, жінок - 6. Середній вік склав 62±3,4 року. Міських жителів було 6 чоловік, жителів села - 4 людини. По структурі оперативних втручань резекція сигмоподібної кишки - 3 операції, передньо-нижня резекція - 4 операції. Лівостороння геміколектомія - 2 оперативні втручання. Внутрішньочеревна резекція ректосигмоїдного відділу товстої кишки - 1 операція.

76.17.02.0770/194044. Результати нейрохірургічного лікування пухлин хребта та крижів. Лешко М.М., Слинько Є.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.56-63. - укр. УДК 616.832-006.34.

У роботі зроблено аналіз безпосередніх і віддалених результатів хірургічного лікування 303 хворих з пухлинами хребта та крижів, оперованих у період з 2005 по 2015 рік. Через місяць після оперативного втручання якість життя за шкалою Карновського становила 40-60 балів при злоякісних процесах та 60-80 балів - при доброякісних. При переході з внутрішньопухлинного видалення кюретуванням до позапухлинного видалення в межах здорових тканин загальна частота локальних рецидивів у хворих зі злоякісними пухлинами хребців знизилася з 91% до 54%. Отже, застосування радикального видалення пухлин хребта в межах здорових тканин підвищує тривалість життя, зменшує частоту рецидивів. Застосування адекватної стабілізації хребта сприяє більш повній реабілітації хворих, підвищує якість життя.

76.17.02.0771/194047. Склеротерапія в лікуванні венозних трофічних виразок. Русин В.І., Корсак В.В., Калинич С.С., Кочмарь О.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.75-78. - укр. УДК 616.14-007.64:616.5-002.44]-089.032.

У відділенні хірургії магістральних судин ЗОКЛ ім. Андрія Новака проліковано 71 хворого з хронічною венозною недостатністю в стадії декомпенсації. В залежності від етіології захворювання та від способу лікування всі хворі були поділені на дві групи. Перша група включала 35 (49,3%) пацієнтів з виразками при варикозній хворобі вен нижніх кінцівок, яким виконувалась кросектомія з коротким стріпінгом та дистальною склерооблітерацією. Друга група включала 36 (50,7%) хворих з посттромбофлебітичним синдромом, яким була застосована склерооблітерація пронизних вен та з'єднуючої вени Леонардо, на фоні мегот-терапії та сучасних ранових покриттів, адекватних до стадії ранового процесу. У хворих I групи використане малоінвазивне хірургічне лікування спричинило загоєння виразки протягом року практично у всіх випадках. У хворих II групи ехооблітерація пронизних вен на фоні місцевого лікування виразки зумовила до її загоєння протягом року тільки у 86% випадків.

76.17.02.0772/194048. Дослідження периферійного кровообігу у хворих з атеросклеротичним ураженням артерій нижніх кінцівок на фоні цукрового діабету. Русин В.І., Корсак В.В., Русин В.В., Горленко Ф.В., Машура В.В., Пекарь М.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.79-87. - укр. УДК 617.58-005.4:616.379-008.64-06.

Проведено аналіз результатів обстеження 46 хворих з облітеруючим атеросклерозом артерій нижніх кінцівок та цукровим діабетом з різними стадіями хронічної ішемії. Встановлено, що порушення периферійного кровообігу та мікроциркуляції посилюється з прогресуванням артеріальної недостатності при атеросклерозі та цукровому діабеті. Реологічний індекс у пацієнтів з цукровим діабетом при виконанні нітроглицеринової проби суттєво не змінюється. Внутрішньокістковий тиск при цукровому діабеті при стадії ішемії зб залишається високим.

76.17.02.0773/194049. Хірургічне лікування пацієнтів із раком щитоподібної залози у загальнохірургічному стаціонарі. Русин В.І., Румянцев К.Є., Болдіжар П.О., Олексик О.Т., Жолудєва Л.О. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.88-92. - укр. УДК 616.441 - 006.6 - 089:617 - 082.

В роботі представлено результати лікування 77 пацієнтів із різними гістологічними формами раку щитоподібної залози у неонкологічному загальнохірургічному стаціонарі. Серед усіх оперованих пацієнтів із вузловими утворами щитоподібної залози рак діагностовано у 27%. Об'єм операції обирали на основі інтраопераційного гістологічного дослідження заморожених зрізів. У 74 (96,1%) пацієнтів виконали тотальну екстрафасціальну тіреоїдектомію. У 3 (3,9%) пацієнтів об'єм операції був недостатнім у зв'язку із неадекватним інтраопераційним гістологічним заключенням, їх оперували повторно для видалення залишків залози.

Первинну лімфодисекцію шії виконали 5 (6,5%) хворим. У 8 (10,4%) хворих під час операції накладено трахеостому. У 1 (1,3%) пацієнтки виконали резекцію внутрішньої сонної артерії із анастомозом. Післяопераційної летальності не було. У 1 пацієнта розвинувся важкий рекурент-парез, у 1 - стійкий неврологічний дефіцит у вигляді геміпарезу. Однорічне виживання склало 81,8%, п'ятирічне - 72,7%.

76.17.02.0774/194051. Патогенез та характер розвитку запальних процесів у тканинах пародонта у дітей. Мельник В.С., Горзов Л.Ф., Сабов А.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.96-99.* - укр. УДК 616.31-002-053.2.

У статті досліджено характер розвитку запальних захворювань тканин пародонта у дітей і підлітків м. Ужгород і їх причинні фактори. Вивчено поширеність запальних захворювань тканин пародонта, клінічні прояви гінгівіту, характер супутньої патології у дітей в різні періоди розвитку зубощелепної системи.

76.17.02.0775/194052. Клінічна та нейрофункціональна оцінка ефективності розробленої методики анестезії щелепно-під'язикового нерва. Мокрик О.Я., Чобей А.С. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.100-104.* - укр. УДК 617.513-089.5-089.11-036-037.

Причиною недостатньої ефективності місцевого знеболення молярів нижньої щелепи при застосуванні класичних методик нижньощелепної анестезії є індивідуальні особливості іннервації зубо-щелепної системи, що підтверджується краніометричними дослідженнями та власними клінічними спостереженнями. В чутливій іннервації великих кутніх зубів нижньої щелепи може брати участь щелепно-під'язиковий нерв. Для його знеболення розпрацьовано методику провідникової анестезії. З метою об'єктивної оцінки її ефективності було застосовано клінічні та нейрофункціональні методи дослідження - електроодонтометрію й електроміографію двочеревцевого м'яза. Підтверджено ефективність розпрацьованої методики місцевого знеболення.

76.17.02.0776/194053. Зубощелепні аномалії в оперованих пацієнтів із незрощеннями верхньої губи і піднебіння. Олійник Г.В., Олійник М.Ю. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.105-107.* - укр. УДК 616.315-007.254+616.317.1-007.254]-089:616.314.2-007.

Досліджено окремі клінічні та морфометричні ознаки деформацій зубощелепної системи у оперованих пацієнтів із вродженими незрощеннями верхньої губи та піднебіння. Всього обстежений 41 пацієнт, з них 22 чоловіків і 19 жінок, у тому числі з одnobічними незрощеннями - 28, з двобічними - 12 пацієнтів, 1 - з неповним частковим незрощенням піднебіння. Встановлено, що залежно від важкості вродженої патології відбувається затримка сагітального розвитку верхньої щелепи та відносно нормальний розвиток фронтальної ділянки нижньої щелепи. У результаті, між щелепами при одnobічних та двобічних незрощеннях устанавлюються прогенічні взаємовідношення (несправжня прогенія). Найбільше виражена невідповідність між сагітальними довжинами зубних рядів верхньої і нижньої щелеп характерна для пацієнтів з двобічними незрощеннями піднебіння ($p < 0,05$). Виражені сагітальні аномалії у пацієнтів з незрощеннями супроводжуються аномаліями положення окремих зубів та аномаліями зубних рядів, серед яких найбільш поширеними є звуження зубного ряду верхньої щелепи та його асиметрія при одnobічних незрощеннях.

76.17.02.0777/194054. Особливість функціонального диференціювання ворсинчастого дерева плаценти від жінок при помірному ідіопатичному маловодді і багатоводді. Маляр В.В., Головацький А.С., Маляр В.А. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.108-112.* - укр. УДК 618.3: 618.346 - 008.8: 618.36.

Досліджено закономірності гестаційної трансформації ворсин плаценти та мережі гемоциркуляторного русла плодової частини плаценти на тлі високорезистентного кровоплину в пупкових артеріях при помірному ідіопатичному мало- і багатоводді.

76.17.02.0778/194055. Особливості анамнезу вагітних, інфікованих вірусом Епштейна-Барр. Пекарь А.Ю., Міцода Р.М. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.113-115.* - рос. УДК 618.2 :3:616.98:578.825.097.22]-06-037.

Проведений клініко-статистичний аналіз анамнезу вагітних із Епштейна-Барр вірусною інфекцією (ЕБВІ) виявив основні фактори ризику розвитку внутрішньоутробного інфікування. Встановлено високий рівень інфекційних захворювань в дитячому та підлітковому віці (у 1,5-2 рази частіше, ніж у вагітних контрольної групи), запальних процесів матки і придатків (50,0%), сечової системи (32,5%), хронічної урогенітальної інфекції (100%), ендокринної патології (35,0%) та репродуктивних втрат (28,9%). Ці дані свідчать про необхідність подальшого удосконалення заходів, спрямованих на антенатальну охорону плода та зниження частоти ускладнень з боку матері та плода у вагітних даної когорти.

76.17.02.0779/194056. Вплив корегуючої терапії на рівень гонадотропних і статевих гормонів у дівчат-підлітків, народжених із дефіцитом маси тіла. Русин Л.П. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.116-118.* - укр. УДК 618.172: 616-055,23-056.5.

Проведений порівняльний аналіз результатів комплексних лікувально-профілактичних заходів у 100 дівчат-підлітків, котрі народилися з дефіцитом маси тіла та постійно проживають в умовах природного дефіциту йоду, і встановлено, що запропоновані та впроваджені лікувально-профілактичні заходи сприяють стабілізації рівнів гонадотропних та статевих гормонів у дівчат-підлітків у період пубертату.

76.17.02.0780/194057. Клінічний випадок: первинна меланома шлунка. Русин А.В., Іванченко Т.П., Петросов О.В., Ігнат М.В., Ігнат В.І. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.119-123.* - укр. УДК 616.33-003.829.5-006.81-039.

В Закарпатському обласному клінічному онкологічному диспансері діагностована та пролікована первинна меланома шлунка. Після клінічного та лабораторно-інструментальних методів обстеження у пацієнта виявлено злоякісне новоутворення шлунка, виконано комбіновану гастректомію за методом Бондаря із ентеро-ентероанастомозом за Брауном, резекцією поперечної ободової кишки, хвоста підшлункової залози та спленектомією. Після патогістологічного та імуногістохімічного досліджень діагностовано первинну меланому шлунка з метастазами в регіонарні лімфатичні вузли та в капсулу підшлункової залози.

76.17.02.0781/194058. Застосування черезшкірної цистоскопії при видаленні стороннього тіла у дитини, хворої на нервово-м'язову дисфункцію сечового міхура. Шевчук Д.В., Русак П.С., Вишпінський І.М., Заремба В.Р. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.124-129.* - укр. УДК 616.62-008.22 + 617-089.844.

Стороннє тіла сечового міхура у дітей трапляються досить рідко. M.Rafique (2008) описав досвід лікування 16 хворих із сторонніми тілами сечового міхура. За даними автора, у 7 (43,8%) хворих стороннє тіла мали ятрогенне походження. Спосіб видалення стороннього тіла визначався індивідуально, однак малоінвазивно вдалось видалити лише 50% сторонніх тіл. K.A.R.Hutton and S.N.Huddart (1999) описали успішний випадок видалення стороннього тіла сечового міхура (фрагмент катетера) черезшкірним способом під візуальним цистоскопічним контролем у 4-місячної дитини. В даній роботі наведено клінічний випадок застосування черезшкірної цистоскопії при видаленні стороннього тіла сечового міхура у хворого на нервово-м'язову дисфункцію сечового міхура. Результати роботи продемонстрували, що черезшкірна цистоскопія є хорошою

альтернативою відкритим оперативним втручанням при патології сечового міхура у дітей, особливо при порушенні його резервуарної та/або евакуаторної функції.

76.17.02.0782/194060. Роль надмірного вживання хлориду натрію у розвитку неалкогольної жирової хвороби печінки. Машура Г.Ю., Рішко О.А., Ганич Т.М. // Вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.135-140. - укр. УДК 546.33.131: 616.36 - 03.826.

У статті подано огляд літератури, присвячений актуальності проблеми зайвої ваги та впливу надмірного вживання хлориду натрію у розвитку ожиріння, метаболічного синдрому та неалкогольної жирової хвороби печінки.

76.17.02.0783/194730. Особливості метаболічних ефектів лізиноприлу у хворих на артеріальну гіпертензію та абдоминальне ожиріння. Шаповалова С.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25, с.345-351. - рос. УДК 616.12-008.331.1: 616.379-008.64-056.52.

В статті наведено результати терапії лізиноприлом хворих на помірну артеріальну гіпертензію з метаболічними порушеннями протягом 1 місяця. Отримані дані демонструють високу антигіпертензивну активність препарату, яка поєднувалася з корекцією глікемічного та ліпідного профілю пацієнтів з різним ступенем вираженості метаболічного синдрому. Застосування лізиноприлу протягом 30 днів дозволило достовірно знизити показники холестерину і тригліцеридів у пацієнтів з ожирінням, також виявлено тенденцію до підвищення рівня лептину та зниження рівня толерантності до глюкози. Максимальна достовірна динаміка метаболічних показників в групі осіб з артеріальною гіпертензією та абдоминальним ожирінням (без ознак порушеної толерантності до глюкози) свідчить про ефективність монотерапії лізиноприлом у пацієнтів з переважними проявами ліпідного дисбалансу.

76.17.02.0784/194798. Зміни біохімічних показників сполучної тканини у дітей і підлітків при запальних захворюваннях суглобів. Шевченко Н.С., Лебець І.С., Кашкалда Д.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.11-15. - укр. УДК 616.72-053.2 .5:612.75.

У дітей і підлітків із запальними захворюваннями суглобів вивчено біохімічні параметри обміну сполучної тканини. Встановлено, що невід'ємною особливістю стану сполучної тканини при ревматоїдному і реактивних артритих у дітей і підлітків є метаболічні зміни її структур, що супроводжуються прогресуючою втратою основних функціонально значущих компонентів екстрацелюлярного матриксу, але з більш вираженою патологічною складовою при ювенільному ревматоїдному артриті. Основним віддзеркаленням розвитку дистрофічних змін залишається дефіцитний стан глікозаміногліканів (ГАГ), переважно за рахунок ГАГ2 (хондроїтин-4-сульфати і дерматансульфати) і ГАГ3 (дерматан- і кератансульфати). Виявлено гендерні відмінності, які свідчать про більшу інтенсивність обміну сполучної тканини у осіб жіночої статі.

76.17.02.0785/194819. Апоптоз ентероцитів при хронічному карагінан-індукованому гастроентероколіті: дослідження методом флуоресцентних зондів. Ткаченко А.С., Корнієнко Є.М., Посохов Є.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.179-186. - рос. УДК 547.787.2 + 535.33 .34.

У даній роботі було проведено дослідження стану ліпідного бішару мембран ентероцитів щурів в умовах протікання хронічного гастроентероколіту. Для дослідження нами використовувалися флуоресцентні зонди - орто-гідроксилохідні оксазолу, молекули яких нековалентно зв'язуються з мембранами клітин і реагують на зміни мікрооточення. Встановлено, що в ході протікання хронічного карагінан-індукованого гастроентероколіту відбувається збільшення гідратованості полярних областей мембран ентероцитів, що свідчить про активацію апоптозу ентероцитів. Показано, що флуоресцентний зонд (2-(2'-ОН-феніл)-5-феніл-1,3-оксазол) може бути використаний як індикатор для детекції апоптозу ентероцитів.

76.17.02.0786/194965. Аналіз мета-цінностей у жінок з анорексією і психічною булімією. Вятровська А. // Людинознавчі студії. Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2016, №3/35, с.64-73. - укр. УДК 159-055.2:17.022.1:616.33-008.4.

У статті здійснено аналіз мета-цінностей жінок з анорексією і булімією. З цією метою нами використано методику Шварца для вивчення цінностей особистості. Обсяг загальної вибірки дослідження склав 160 осіб. Серед них до експериментальної групи увійшло 40 жінок з анорексією і 40 - з булімією, які діагностувалися згідно з критеріями МКХ-10 (1998). Контрольна група складалася з 80 здорових жінок. Результати дослідження дають нам підстави констатувати значно більшу цінність консерватизму у жінок з розладами харчової поведінки на противагу здоровим жінкам. При цьому жінки з анорексією відрізняються від жінок з булімією, насамперед значно вищим рівнем самооцінки.

76.17.02.0787/195571. Вміст аденілових нуклеотидів у мітохондріях печінки за умов ацетамінофен-індукованого гепатиту та аліментарної депривації протеїну. Волощук О.М., Копильчук Г.П., Пустовіт Т.О. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.3-7. - укр. УДК 577.23:616.36-056.25.

Робота присвячена визначенню вмісту АТФ, АДФ і АМР у мітохондріях печінки за умов ацетамінофен-індукованого ураження на фоні аліментарного дефіциту білка. Дослідження проведені на білих безпородних щурах масою 90-100 г, віком 2-2,5 місяці, поділених на 3 групи: I група - щури, які перебували на повноцінному напівсинтетичному раціоні; II група - щури з ацетамінофен-індукованим ураженням печінки, які перебували на повноцінному раціоні; III - щури з ацетамінофен-індукованим ураженням печінки, які попередньо перебували на напівсинтетичному низькопротеїновому раціоні. Мітохондріальну фракцію з гомогенату печінки отримували методом диференційного центрифугування. Кількісне визначення вмісту АТФ, АДФ, АМР здійснювали методом тонкошарової хроматографії з використанням пластинок "Silufol". Встановлено, що у тварин з ацетамінофен-індукованим гепатитом у мітохондріях печінки спостерігається зниження вмісту АТФ на 45% на фоні одночасного зниження вмісту АДФ та збереженні на рівні контролю значень вмісту АМР. Встановлений факт пояснюється посиленою утилізацією аденілових нуклеотидів при недостатній швидкості їх ресинтезу, що може бути наслідком зниження ензиматичної активності ключових компонентів дихального ланцюга. Показано, що у мітохондріях печінки білок-дефіцитних тварин з ацетамінофен-індукованим гепатитом спостерігається зменшення сумарного вмісту аденілових нуклеотидів на фоні подальшого виснаження пулу АТФ і АМР. Зроблено висновок, що аліментарна депривація протеїну за умов токсичного ураження печінки є критичним фактором для розвитку дисбалансу системи біотрансформації енергії. Результати досліджень можуть стати базовими для біохімічного обґрунтування підходів до корекції та усунення наслідків порушення енергетичного обміну за умов токсичного гепатиту, індукованого на фоні дефіциту харчового протеїну.

76.17.02.0788/195575. Показники ендогенної інтоксикації при експериментальній опіковій хворобі в стадії токсемії. Раєцька Я.Б. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.24-27. - укр. УДК 616.329-001.37-053.

Досліджено, що при моделюванні лужного опіку стравоходу 2 ступеня у статевонезрілих щурів відбувався синдром ендогенної інтоксикації. Показано зростання токсинів різної природи: специфічних, неспецифічних та медіаторів імунних реакцій (підвищення рівню олігопептидів на 34,8%, МСМ на 17%, ІЛ-10 на 4%, та зниження рівню ІЛ-4 на 11%), які пов'язують з високим ризиком септичних ускладнень після опіків. Нами було встановлено, що різноманітні за походженням токсичні речовини діють на всіх рівнях організму. Настають значні множинні патологічні порушення в організмі, а саме: водно-сольового обміну (рівень калію підвищувався на 60%, натрію, хлору та кальцію знижувався на 6%, 8% та 19%), пригнічення функції печінки та функцій нирок (знижувався вміст загального білка, альбуміну на 36,7%, 37%, зростала активність АСТ, АЛТ на 21%, 182% та

підвищувався рівень сечовини, креатиніну, креатинінкінази на 92%, 65%, 83%). Таким чином, від антитоксичних механізмів залежить ступінь вираженості синдрому ендogenous інтоксикації. При нормальному функціонуванні захисних механізмів організм здатний протистояти токсинам. В наших дослідженнях було показано, що у статевонезрілих щурів за умов моделювання ЛОС 2 ступеня захисні механізми (антитоксичні і регуляторні системи) не справляються і в організмі наростає вміст ендogenous токсинів, що на тлі порушень функції імунної системи призводить до зниження резистентності організму. Тому, доцільною є імунологічна і метаболічна корекція в лікуванні опікових хворих за умов хімічного опіку стравоходу 2 ступеню.

76.17.02.0789/196368. Теоретичні аспекти проблеми оптимізації сімейного функціонування жінок після перенесеного психотичного епізоду. Баскіна В.В. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.10-14. - укр. УДК 616.89-053.26:314.6:159.9.

Проблема первинного психотичного епізоду до сьогодні залишається надзвичайно актуальною в практиці сучасної психіатрії. У представленій статті наведено теоретичне обґрунтування та узагальнення світових даних, що стосуються заявленої проблеми. Автором визначено основні психоемоційні характеристики жінок, які перенесли первинний психотичний епізод, та представлено основні напрями в сис темі комплексної психофармакотерапії цієї хвороби. Повноцінна і своєчасна реабілітація жінок з первинним психотичним епізодом захворювання знижує ймовірність швидкого рецидиву, покращує клінічний і соціальний прогноз пацієнта. У рецидивуванні захворювання і соціальному функціонуванні хворих істотна роль належить внутрішньосімейним факторам. Родина може мати позитивний вплив на процес реабілітації пацієнтів з ППЕ шляхом формування соціальної підтримки, що позитивно позначається на адаптації пацієнта.

76.17.02.0790/196369. Показники емоційного стану при розсіяному склерозі. Вовк В.І., Гриценко І.В. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.15-18. - рос. УДК 616.89:616.8-004:159.9.072.43.

У статті наведено результати обстеження пацієнтів на початкових етапах розсіяного склерозу, а також на етапі прогресування захворювання. Психодіагностичне дослідження проводилося за допомогою шкали Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS) для виявлення депресії і тривоги. Показано, що емоційні порушення при розсіяному склерозі формуються як на початкових етапах захворювання, так і при його прогресуванні. Для початкових стадій розвитку розсіяного склерозу характерна клінічно виражена тривога і субклінічні ознаки депресії. З наростанням тяжкості захворювання показники тривоги редукують, в той час як явища депресії значно наростають. Отримані дані доводять необхідність участі фахівців психіатричного напрямку в лікувально-діагностичному процесі у хворих на розсіяний склероз.

76.17.02.0791/196370. Особливості психічного стану підлітків з дифузним нетоксичним зобом при низькому рівні вітамінів групи В. Матковська Т.М., Волкова Ю.В., Кашкалда Д.А. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.19-22. - рос. УДК [616.441-006.5-053.6+612.821]:577.164.1.

Доведено, що у підлітків з дифузним нетоксичним зобом відзначається чітка залежність функціонального стану щитовидної залози і психічного стану від вмісту вітамінів групи В. При низькому вмісті рибофлавіну і/або тіаміну у половини хворих достовірно частіше реєструється мінімальна тиреоїдна недостатність, вегетативна дисфункція і невротичні розлади. Найбільш виражені зміни функціонування психічної сфери зареєстровано при низьких значеннях рибофлавіну, і відзначалися вони у хлопчиків. Отримані результати вказують на доцільність включення вітамінів групи В у комплекс лікувально-профілактичних заходів підлітків з дифузним нетоксичним зобом, що мають психічні розлади різних регістрів.

76.17.02.0792/196371. Рання діагностика інсулінорезистентності у хворих на параноїдну шизофренію, що отримували терапію нейролептиками. Ромаш І.Р. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.23-26. - укр. УДК 616.895.87:612.349.8-07-085.214.2.

Стаття присвячена проблемі інсулінорезистентності, яку на сьогодні вважають ключовим моментом метаболічного синдрому. Метою нашого дослідження було вивчення впливу терапії класичними та атипичними нейролептиками на показники інсулінорезистентності у пацієнтів із параноїдною шизофренією. Під час проведеного дослідження виявили, що прийом атипичних нейролептиків протягом тривалого періоду сприяє порушенню вуглеводного обміну, про що свідчить достовірне зростання рівня глюкози в крові, імунореактивного інсуліну, постпрандіальної глікемії, індексу HOMA-IR. Ці показники є інформативними для верифікації наявності порушень вуглеводного обміну, виявлення інсулінорезистентності та цукрового діабету II типу у хворих на параноїдну шизофренію, які тривало приймали нейролептики.

76.17.02.0793/196372. Характеристика клінічних проявів посттравматичних стресових розладів у дітей-переселенців. Самойлова О.В. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.26-32. - укр. УДК 616.895-07:314.15:616-053.

За допомогою шкали індексів посттравматичних стресових розладів встановлено основні клінічні прояви стресу у дітей із сімей вимушених переселенців. Виявлено важливі діагностичні закономірності клінічних проявів стресу залежно від переважаючого симптомокомплексу захворювання, а також визначено ступені тяжкості стресових розладів у обстежених дітей різних когортних груп. В досліджуваних групах дітей проаналізовано вираженість кожного з вивчених індексів клінічних синдромів за шкалою посттравматичного стресового розладу, що характеризували цілісну психопатологічну симптоматику у дітей із сімей вимушених переселенців.

76.17.02.0794/196373. Результати застосування проєктивних тестів "неіснуюча тварина" у психодіагностичному та психотерапевтичному процесі у ВІЛ-інфікованих чоловіків. Вовк В.І. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.46-50. - рос. УДК 616.89-008:616-055.1: 578.828.6.

Початковий етап роботи з пацієнтом є надзвичайно важливим і впливає на весь психодіагностичний і терапевтичний процес. Для цього етапу необхідні методи, які дозволяють людині не відчувати напругу і допомагають якнайшвидшому встановленню комплаєнса. У роботі наведено результати обстеження ВІЛ-інфікованих чоловіків із застосуванням клініко-психодіагностичного методу і проєктивного тесту "Неіснуюча тварина". Отримані результати вказують на синхронність цих двох методів і дозволяють стверджувати, що проєктивна методика може використовуватися, особливо на початкових етапах роботи з пацієнтами, у практичній діяльності спеціалістів психологічного профілю як додатковий психодіагностичний інструмент, а також як метод, що сприяє досягненню комплаєнності.

76.17.02.0795/196374. Зміни показників соціального функціонування у родичів пацієнтів із судинною деменцією в результаті проведення комплексного медико-соціального супроводу. Волощук Д.А. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.50-56. - укр. УДК 616.89-008.454-055.5 :7:159.9.

Хвороба пацієнта з судинною деменцією є фактором, який негативно впливає на якість життя не тільки самого пацієнта, але і його родини. Саме тому на сучасному етапі близькі, які доглядають за невиліковними хворими, все частіше стають центральним об'єктом дослідження та аналізу. У статті представлено аналіз результатів впровадження в роботу авторського медико-психологічного комплексу супроводу родичів пацієнтів із судинною деменцією, розробленого психіатричною службою КУ "Одеський обласний медичний центр психічного здоров'я", а також проведено порівняння стану досліджуваних до та після

терапії. Як результат проведених інтервенцій, у дослідженого контингенту було відзначено позитивні зміни показників соціального функціонування, підвищення якості життя.

76.17.02.0796/196375. Особливості емоційного стану матерів дітей з психофізичними порушеннями в рамках психокорекції. Гончар Ю.О. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.56-61. - укр. УДК 376.3.042.1.018.1-057.874-056.29.

Під час дослідження за допомогою психодіагностичного та статистичного інструментарію дано оцінку особливостей емоційного стану 168 матерів дітей з дитячим церебральним паралічем (ДЦП), затримкою психічного розвитку (ЗПР) та розладами спектру аутизму (РСА). Встановлено, що спільними особливостями емоційного стану матерів дітей з психофізичними порушеннями на початку були тривожність, втомленість, відчуття безпорадності та невпевненість у власних здібностях. Після участі в психокорекційній програмі із залученням іпотерапії в матерів дітей з ДЦП спостерігалися енергійність та відчуття піднесеності; у матерів дітей із ЗПР - спокій та впевненість; у матерів дітей з РСА - спокій та енергійність. Після участі в психокорекційній програмі із залученням дельфінотерапії матері дітей з ДЦП характеризувалися спокоєм, енергійністю, впевненістю; матерям дітей із ЗПР стали властиві піднесеність, спокій та енергійність; у матерів дітей з РСА значно зросли впевненість, піднесеність та спокій.

76.17.02.0797/196379. Фітнес-аддикція у жінок: концептуалізація феномену та обґрунтування психодіагностичного інструменту. Савіна М.В. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.75-84. - укр. УДК 616.89-008.48:616-055.2.

В роботі проаналізовано феномен фітнес-аддикції, наведено основні наукові погляди на його патогенез і клінічні прояви. Представлено авторську методику виявлення розладів, пов'язаних із захопленістю спортом (фітнесом) для непрофесіоналів (SPORT-UDIT), наведено результати її апробації. Отримані результати свідчили, про надійність нового психодіагностичного інструменту та точність у визначенні виразності клінічних проявів досліджуваного патологічного феномену. Переважна більшість жінок продемонструвала захоплення аддиктивним об'єктом, вираженим до рівня залежності у межах поведінкових та/або фізіологічних аддикцій. Зроблено висновок про існування фітнес-аддикції як патологічного феномену, який концептуалізовано як прояв фізіологічного типу аддиктивного поведінки.

76.17.02.0798/196381. Динаміка розвитку невербального інтелекту та мнестичних функцій у дітей із синдромом дефіциту уваги та гіперактивності в ході реабілітації за системою інтенсивної нейрофізіологічної реабілітації В.І.Козьякіна. Шестопалова Л.Ф., Кожевнікова В.А., Бородавко О.О., Гордієвич М.С. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.91-95. - укр. УДК 616.89 - 008.47 - 053.2 - 009.2.

У статті виявлено динаміку розвитку невербального інтелекту та мнестичних функцій у дітей з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності в процесі реабілітації за системою інтенсивної нейрофізіологічної реабілітації В.І.Козьякіна. Показано, що в результаті проходження реабілітаційної програми за цією системою у дітей відзначалось значне зниження вираженості основних симптомів синдрому дефіциту уваги та гіперактивності (недостатності уваги, гіперактивності/імпульсивності та поведінкових порушень), а також мало місце підвищення рівня інтелектуального розвитку, покращення мнестичних функцій, емоційного стану та соціально-психологічної адаптації в цілому. Доведено, що система інтенсивної нейрофізіологічної реабілітації В.І.Козьякіна є сучасною реабілітаційною технологією, застосування якої має високу ефективність при реабілітації дітей з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності.

76.17.02.0799/196505. Клас тривалості інтервалу QTc та медикаментозний менеджмент пацієнтів в перший рік після імплантації електрокардіостимулятора. Бринза М.С., Яблучанський М.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.5-11. - англ. УДК 615.817:616.12-008.3-073.432.19.

Обстежено 49 пацієнтів (28 жінок, 21 чоловік) з імплантованими електрокардіостимуляторами (ЕКС) в режимах DDD/DDDR, VVI/VVIR і CRT. Оцінювали до, в гострому післяопераційному періоді (3-5 добу), через півроку і 1 рік після імплантації ЕКС частоту призначення і коефіцієнт дози антикоагулянтів, антиагрегантів, прямих інгібіторів тромбіну, серцевих глікозидів, аміодарону; івабрадину, діуретиків, антагоністів альдостерону, блокаторів бета-блокатори, антагоністів кальцію, інгібіторів ангіотензіперетворюючого ферменту (АПФ), блокаторів рецепторів ангіотензину II (БРА), статинів. Пацієнти були розділені на класи 1 (нормального QTc (320-440 мс)) - 24 (49%) пацієнтів та 2 (подовженого QTc (>440 мс)) - 25 (51%) пацієнтів тривалості інтервалу QTc. Для обробки даних використовувалися стандартні статистичні процедури за допомогою Microsoft Excel. Пацієнтам в перший рік після імплантації ЕКС більш часто призначаються нові антикоагулянти, блокатори бета-блокатори, БРА, статини. Подовження тривалості інтервалу QTc асоціювалося з більшими частотою призначення і дозами аміодарону, сечогінних препаратів, блокаторів бета-блокатори, інгібітори АПФ, БРА і статинів. Пацієнти з імплантованими ЕКС потребують індивідуалізованого медикаментозного менеджменту з урахуванням тривалості інтервалу QTc, зокрема, посилення антиішемічної, антигіпертензивної, антиаритмічної терапії і терапії хронічної серцевої недостатності (ХСН) у пацієнтів зі збільшенням тривалості інтервалу QTc.

76.17.02.0800/196506. Роль нового біомаркера growth differentiation factor 15 у прогнозі хворих на гострий коронарний синдром та цукровий діабет другого типу. Копиця М.П., Петюніна О.В., Вишневецька І.Р., Титаренко Н.В., Гільова Я.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.12-18. - англ. УДК 616.127 - 005.8 - 092-07:616.379 - 008.64.

Численні дослідження підтверджують гірші результати у хворих на цукровий діабет при гострому коронарному синдромі (ГКС) в порівнянні з пацієнтами без діабету. Різні механізми лежать в основі несприятливих наслідків ГКС на фоні цукрового діабету. У зв'язку з цим особливе місце займають дослідження нових біомаркерів, що відображають складні патогенетичні процеси у цих хворих. Мета роботи: вивчити роль нового біомаркера GDF 15 в прогнозуванні перебігу та результатів ОКС на тлі цукрового діабету 2-го типу (ЦД2Т). Матеріали і методи: обстежено 73 хворих з різними формами ГКС. Було визначено рівень біомаркерів: GDF 15, N-terminal pro brain natriuretic peptide (NT-pro BNP) та С-реактивний протеїн (С-РП). Період спостереження склав 1 рік. Кінцева крапка визначена як летальний вихід. Результати: з огляду на виявлені достовірні відмінності рівня GDF 15, була проведена спроба оцінити прогностичну цінність GDF 15 у хворих на ЦД2Т за допомогою ROC-аналізу. Граничним значенням був визначений рівень GDF 15 3894 пг/мл, з чутливістю 64% і специфічністю 75%. Висновки. Хворі з ГКС і ЦД2Т частіше мали в анамнезі різні серцево-судинні захворювання та фактори ризику в порівнянні з хворими без ЦД. Рівень GDF 15 був достовірно підвищений у групі хворих на ГКС, які мали в анамнезі ЦД2Т.

76.17.02.0801/196507. Остеопонтін, інтерлейкін-15 та дисфункція міокарда лівого шлуночку у хворих на гіпертонічну хворобу з хронічною серцевою недостатністю. Ковальова О.М., Кожем'яка Г.В., Гончарь О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.19-23. - англ. УДК 616.12-008.331.1:616.127:616.124.2-078:57.083.3.

На підставі обстеження 108 пацієнтів з гіпертонічною хворобою, ускладненою хронічною серцевою недостатністю, вивчений зв'язок концентрації остеопонтіна, інтерлейкіна-15 в сироватці крові і морфофункціональних особливостей лівого шлуночку серця. У пацієнтів з ХСН рівень остеопонтіна був достовірно вище, виявлений взаємозв'язок між несприятливим станом наповнення ЛШ та зростанням концентрації остеопонтіна в сироватці крові, в той час, як рівень інтерлейкіна-15 не

продемонстрував таку залежність. Отримані результати свідчать про потенційну цінність остеопонтіна, як біомаркера діагностики ХСН.

76.17.02.0802/196508. Ортостатичні реакції частоти шлуночкових скорочень та артеріального тиску у пацієнтів з постійною фібриляцією передсердь у групах загального кардіоваскулярного ризику (ЗКВР) на 137 пацієнтах (73 чоловіки і 64 жінки) віком 66,4±9,9 років. ЧШС вимірювали по ЕКГ на комп'ютерному електрокардіографі "CardioLab 2000" та АТ - напівавтоматичним тонометром Microlife BP2BIO. Зміни ЧШС, САТ і ДАТ в діапазоні до ±5% класифікували як відсутність, збільшення на 5% і більше - як позитивні і зниження на 5% і більше - як негативні ОР. ЗКВР розраховували відповідно до шкали SCORE. Пацієнтів класифікували на групи ЗКВР. Статистична оцінка результатів проводилася параметричними за оцінкою середнього (M) і стандартного відхилення (sd) і непараметричними t-критерієм Стьюдента та критерієм Манна-Уїтні методами. Встановлено, що у пацієнтів з ФП існують всі три типи (позитивні, відсутні, негативні) ортостатичні реакції ЧШС, САТ і ДАТ, які зберігаються у всіх класах ЗКВР. Оптимізація ведення пацієнтів з ФП, в тому числі з урахуванням і через модифікацію входять до ЗКВР факторів ризику повинна здійснюватися з урахуванням ухвалення в ортостатичних реакціях ЧШС, САТ і ДАТ.

76.17.02.0803/196509. Значення типів добових профілей систолічного та діастолічного артеріального тиску в клінічній оцінці пацієнтів з гіпертонічною хворобою. Петренко О.В., Яблунський М.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.29-37. - англ. УДК 616.12-008.331.1:613.13. Вивчено частотні характеристики клінічних ознак гіпертонічної хвороби (ГХ) залежно від типів добового профілю діастолічного (ДАТ) в порівнянні з типами добового профілю систолічного артеріального тиску (САТ) у 82 пацієнтів (33 чоловіків і 49 жінок) у віці 56±11 років. Статистична обробка результатів проведена на персональному комп'ютері за допомогою програм "Microsoft Office Excel 2010" та "STATISTICA". Встановлено, що ДАТ є таким же важливим, як і САТ, параметром гемодинаміки у пацієнтів з ГХ і порушення його добового ритму призводить до обтяження захворювання. До патологічних типів добового профілю ДАТ більш схильні особи жіночої статі, пацієнти з коротким анамнезом та початковими стадіями ГХ. Оцінка добового профілю ДАТ несе додаткову інформацію про перебіг захворювання і повинна проводитися у всіх пацієнтів з ГХ.

76.17.02.0804/196510. Класи пульсового артеріального тиску та гемодинамічні показники у пацієнтів на річному етапі після кардіоресинхронізуючої та медикаментозної терапії. Починська М.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.38-42. - англ. УДК 612.143: 616.12-008.1-072.7: 615.22.

Вивчено зміни функціональних показників кровообігу у 19 пацієнтів (13 чоловіків і 6 жінок) на річному етапі спостереження після кардіоресинхронізуючої (КРТ) і медикаментозної терапії в класах пульсового артеріального тиску (ПАТ: I - дуже низький - менше 20 мм. рт. ст., II - низький - більше 20 - менше 40 мм. рт. ст., III - норма - 40-60 мм. рт. ст., IV - високий - понад 60 - менше 80 мм. рт. ст., V - дуже високий - більше 80 мм. рт. ст.). Достовірність відмінностей між групами визначалася за допомогою U-критерію Манна-Уїтні. Результати показали, у пацієнтів за весь період спостереження після КРТ і медикаментозної терапії відбувається нормалізація діастолічного АТ (ДАТ), частоти серцевих скорочень (ЧСС) і фракції викиду лівого шлуночка (ФВЛШ) у всіх класах ПАТ, систолічного АТ (САТ), кінцево-систолічного та кінцево-діастолічного об'єму (КСО та КДО) в III класі ПАТ. Тенденція нормалізації САТ в IV класі, товщини задньої стінки ЛШ (ТЗСЛШ) і маси міокарда ЛШ (ММЛШ) і відсутність змін товщини міжшлуночкової перетинки (ТМШП), розмірів лівого та правого передсердя (ЛП та ПП), правого шлуночка (ПШ) у всіх класах ПАТ свідчать про необхідність більш активного моніторингу, ретельного підбору параметрів стимуляції і корекції медикаментозної підтримки пацієнтів у IV класі ПАТ.

76.17.02.0805/196511. Порівняльна оцінка впливу антагоністів мінералокортикоїдних рецепторів на зміни маркерів фіброзу галектин-3 і ММП-1 у хворих з хронічною серцевою недостатністю в поєднанні з цукровим діабетом 2-го типу з проявами диссинхронії міокарда. Руденко Т.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.43-47. - англ. УДК 616.12-008.313-036.8.

На 106 обстежуваних (середній вік (69±10,37) років) з ЦД 2-го типу та ХСН ішемічного генезу I-IV ФК за NYHA зі збереженою систолічною функцією лівого шлуночка та проявами диссинхронії міокарда, проведена порівняльна оцінка впливу антагоністів мінералокортикоїдних рецепторів на зміни маркерів фіброзу галектину-3 і матричної металопротеїнази-1. Усі пацієнти були розділені на 3 групи в залежності від прийому антагоністів мінералокортикоїдних рецепторів. Диссинхронію міокарда оцінювали за загальноприйнятою методикою, об'ємну фракцію інтерстиціального колагену вимірювали за допомогою формули J. Shirani і співавторів, рівень галектина-3 і матричної металопротеїнази 1 за допомогою імуноферментного методу згідно з інструкцією від виробника. Дані обробляли методами параметричної та непараметричної статистики. Виявлено, що в групі хворих, що не приймали антагоністів мінералокортикоїдних рецепторів відсоток розвитку диссинхронії міокарда був вище ніж в групі хворих, що вживали спіроналактон або еплеренон. Показано підвищення рівнів маркерів фіброзу у групі прийому спіроналактону у порівнянні з групою хворих що приймали еплеренон. Прийом антагоністів мінералокортикоїдних рецепторів вимагає контролю рівня калію крові і динамічне спостереження за проявами диссинхронії та міокардального фіброзу.

76.17.02.0806/196512. Залежність нервово-психічного розвитку дітей раннього віку від функціональної активності серотонінергічної та гіпофізарно-тиреїдної систем. Шлеєнкова Г.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.48-55. - англ. УДК 612.444:612.8-053.2 .5.

У статті продемонстрована висока частота клінічних проявів перинатальних уражень нервової системи серед дітей раннього віку, позбавлених батьківського піклування (94,1±2,2%). Встановлено, що в структурі неврологічних порушень домінує синдром затримки стато-кінетичного, психічного і предмовленневого розвитку (49,2±4,7%, p<0,001). Висока частота порушень нервово-психічного розвитку та неврологічного статусу супроводжується зниженням функціональної активності гіпофізарно-тиреїдної системи та активізацією серотонінергічної. Між рівнями тиреотропіну та серотоніну в сироватці крові існує прямий кореляційний зв'язок помірного ступеню (r=0,56), що може вказувати на адаптаційний характер підвищення активності серотонінергічної системи, спрямований на компенсацію недостатності тиреїдних впливів.

76.17.02.0807/196514. Амідарон-індукована дисфункція щитоподібної залози: клінічний випадок з оглядом літератури. Богун Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.62-67. - англ. УДК 616-08-035.

На прикладі клінічного випадку розглядається проблема дисфункції щитоподібної залози, що обумовлена прийомом амідарону. Наведені дані літератури щодо патогенезу, діагностики цієї патології, а також щодо тактики ведення хворих при різних варіантах амідарон-індукованої дисфункції щитоподібної залози.

76.17.02.0808/196515. Ведення пацієнта з атеросклерозом і артеріальною гіпертензією коморбідними з безсимптомною кістою підшлункової залози на прикладі клінічного випадку. Ойебаміре І., Ойебаміре М., Белал С.А.С., Люта Є.А., Водяницька Н.А. //

Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.68-72. - англ. УДК 616-08-035.

Лікування хворих в терапевтичній практиці має серйозні труднощі через велику поширеність коморбідної патології різних органів і систем, особливо атеросклерозу і артеріальної гіпертензії, бо ці захворювання мають характер епідемії в останні роки. Кіста підшлункової залози представляє собою локалізований збір рідини, багатий на амілазу та інші панкреатичні ферменти, а клінічна картина може змінюватись в діапазоні від безсимптомного процесу до великої абдомінальної катастрофи через такі ускладнення, як інфекції, кровотечі, непрохідність і розриви. Основні труднощі в лікуванні пацієнтів з панкреатичною псевдокистою полягають у відсутності ефективного медичного та хірургічного лікування. Успіх може бути досягнутий тільки при індивідуальному підході до пацієнта при спільній співпраці лікарів різних профілів, як показано на нашому клінічному випадку.

76.17.02.0809/196516. Динамічні зміни параметрів варіабельності серцевого ритму у пробі з метрономізованим диханням у пацієнта з неконтрольованою гіпертензією і поліморбідністю. Ойеліє Л., Саджа М., Голубкіна Є.О., Богун Л.В., Яблучанський М.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.73-78. - англ. УДК 612.172.2: 612.216: 616-06: 616-07: 616-08-039.73 616-08-07.

Описано клінічний випадок пацієнта з неконтрольованою артеріальною гіпертензією та поліморбідністю. Проведена проба з метрономізованим диханням, виявлено превалювання низькохвильових впливів на етапі фонового запису і посилення їх на етапі відпочинку, приріст загальної потужності спектру варіабельності серцевого ритму (TP) при модуляції дихання. Перебіг захворювання погіршила поява вперше виявленої фібриляції передсердь (зарєєстрований пароксизм при холтерівському моніторингу), загальне погіршення стану пацієнта відбили зміни ВСР при запису з синусовим ритмом - значне зниження приросту TP у відповідь на метрономізоване дихання, підвищення LF/HF (відношення хвиль низької частоти до високочастотним), а також перемикання регуляції серцевого ритму на стадії відпочинку на нейрогормональний рівень. Після проведеної терапії збільшився приріст TP у відповідь на пробу, знизився рівень LF/HF.

76.17.02.0810/196517. Важливість прихильності до медичного призначення пацієнта високого кардіоваскулярного ризику та коморбідною патологією: артеріальною гіпертензією, фібриляцією передсердь та цукровим діабетом. Золотарьова Т.В., Бринза М.С., Мехтієва Ф.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.79-83. - англ. УДК 616-035=00(061 068)"312"(477.54) (=1-82)-053.88.

Кінцева мета будь-якої призначеної медичної терапії - досягнення певних бажаних результатів у зацікавлених пацієнтів. Дотримання лікарських рекомендацій включає в себе не тільки дотримання пацієнтом медикаментозної терапії, а й зміна дієти, фізичних вправ, або способу життя. Розглянуто клінічний приклад пацієнта високого кардіоваскулярного ризику та коморбідною патологією: артеріальною гіпертензією, фібриляцією передсердь та цукровим діабетом. Ми показали цим випадком як при коморбідності у пацієнта з високим кардіоваскулярним ризиком можна організувати медикаментозну терапію минаючи поліпрагмазію.

76.17.02.0811/196518. Сучасні аспекти негоспітальної пневмонії у хворих на цукровий діабет. Махаринська О.С., Журавка Н.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.84-92. - англ. УДК 615.036.8.

Клінічну значимість перебігу негоспітальної пневмонії та її лікування у пацієнтів із цукровим діабетом було обговорено у даному огляді. Клінічні характеристики, імунологічні показники, можливі режими антибактеріальних препаратів, в залежності від тяжкості течії негоспітальної пневмонії, а також можливість оптимізації терапії антибактеріальними препаратами були обговорені. Розглянуто особливості призначення антибактеріальних препаратів під час ступінчастої антибактеріальної терапії, особливості перебігу пневмонії у пацієнтів з цукровим діабетом.

76.17.02.0812/196519. Ефективність застосування біологічного зворотного зв'язку в терапії важкоконтрольованої артеріальної гіпертензії. Тимошенко О.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.93-111. - англ. УДК 612.172.2:615.22:616.12.

Огляд присвячений проблемі важкоконтрольованої артеріальної гіпертензії та можливості застосування біологічного зворотного зв'язку в якості доповнення до стандартної антигіпертензивної терапії. Розглянуто причини виникнення важкоконтрольованої артеріальної гіпертензії, сучасні напрямки терапії. Викладено особливості біологічного зворотного зв'язку і варіанти реалізації контурів. Наведено публікації останніх років, присвячені оцінці ефективності біологічного зворотного зв'язку у пацієнтів з артеріальною гіпертензією. Доводиться актуальність досліджуваної проблеми щодо важкоконтрольованої гіпертензії.

76.17.02.0813/196520. Менеджмент пацієнтів із гострою нирковою недостатністю. Белал С.А.С., Золотарьова Т.В., Літвін А.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.112-124. - англ. УДК 616-035.1.

Представлена лекція про ведення пацієнтів із важким захворюванням - гострою нирковою недостатністю (ГНН). Вона призначена для студентів, лікарів загальної практики, сімейних лікарів, терапевтів та тих, хто може зіткнутися з проявами ГНН і від яких залежить її своєчасна діагностика та успішність терапії. Зазначені визначення, епідеміологія, фактори ризику, причини, патогенез, класифікація, симптоми, ускладнення, діагностика та диференціальна діагностика, лікування, прогноз і профілактика ГНН.

76.17.02.0814/196522. Оцінка зміни розподілу співвідношень ультранизкочастотних, низькочастотних і високочастотних компонентів варіабельності серцевого ритму у пацієнтів з артеріальною гіпертензією в пробі з метрономізованим диханням. Голубкіна Є.О., Голубкіна О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.10-17. - англ. УДК 612.172.2: 612.216: 616-07.

Було вивчено розподіл співвідношень ультранизкочастотних, низькочастотних і високочастотних компонентів варіабельності (ВСР) як показників стану гуморальної і вегетативної симпатичних і парасимпатичних ланок регуляції серцевого ритму у 35 пацієнтів з артеріальною гіпертензією (АГ) у віці 59±5 років у пробі з метрономізованим диханням. Оцінка спектральних параметрів ВСР проводилася за допомогою програмно-апаратного комплексу "Кардіолаб" ("ХАІ-Медика"). Пацієнти були розділені на 3 групи за ступенями зниження відношень потужностей низькочастотних і високочастотних хвиль ВСР при переході зі спонтанного на метрономізоване дихання: 1 група - менш ніж в 5 разів; 2 група - в 5-20 разів; 3 група - більш ніж в 20 разів. Статистична обробка даних проводилася параметричними і непараметричними методами з використанням Microsoft Excel 7.0. Було встановлено, що у пацієнтів з АГ спостерігається переважання гуморальних впливів над симпатичними і парасимпатичними. Чим більше виражений внесок у ВСР гуморальної складової спектру, тим нижче реакція показників ВСР на модуляцію дихання.

76.17.02.0815/196523. Клініко-інструментальна характеристика еволюції ювенільного хронічного артриту. Лебець І.С., Зайцева Є.М., Летяго Г.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.18-22. - англ. УДК 616.72-002-053.5.

Метою дослідження було вивчення клінічної симптоматики та еволюції ювенільного хронічного артриту (ЮХА) на різних етапах розвитку. Обстежено 39 дітей з ЮХА тривалістю від 6 місяців до 5 років, віком від 2 до 18 років. У всіх хворих проводили

клінічне обстеження, оцінювалися показники гострої фази запалення (СРБ, сіалові кислоти, серомукоїд, глікопротеїди), ревматоїдний фактор, циркулюючі імунні комплекси, комплемент, застосовувалися інструментальні методи (рентгенологічне та ультразвукове дослідження, капіляроскопія нігтьового ложа). Проводилась оцінка активності хвороби disease activity score (DAS28). Статистично визначали відносну величину (P). Встановлено, що захворювання нерідко починалося з моноартриту (63,37%). Надалі у половини хворих формувалася олігоартрит з пошкодженням великих і середніх суглобів (68,25%). У більшості обстежених перебіг хвороби був на фоні мінімальної активності запального процесу. На етапах еволюції рецидивів артриту спостерігалися у третини дітей. При тривалості хвороби 5 років вони стали менш частими, ніж у попередні роки. Відсутність клінічних та рентгенологічних проявів ЮХА після відміни медикаментозного лікування протягом одного року стала підставою для трактування клініко-лабораторної ремісії захворювання, яка склала на третьому році хвороби 25,93%, четвертому - 33,33%, п'ятому - 36,36%. Відсутність рентгенологічних ознак деструкції кісток, інвалідазації хворих трактує ЮХА, як певний хронічний позитивний варіант ювенільного ідіопатичного артриту.

76.17.02.0816/196524. Клінічна характеристика типів добового профілю артеріального тиску у пацієнтів з гіпертонічною хворобою залежно від обраного індексу ДМАТ. Петренко О.В., Мартиненко О.В., Яблучанський М.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.23-28. - англ. УДК 616.12-008.331.1-036-073.

Вивчено частотні характеристики клінічних ознак гіпертонічної хвороби (ГХ) залежно від типу добового профілю систолічного (САТ), діастолічного (ДАТ) та пульсового (ПАТ) артеріального тиску. Отримані дані виявили суттєву різницю частот зустрічаємості клінічних ознак ГХ в залежності від типу добового профілю САТ, ДАТ та ПАТ. Зроблено висновок про те, що у пацієнтів з ГХ визначення одного тільки добового профілю САТ недостатньо, необхідно враховувати також і типи добового профілю ДАТ і ПАТ.

76.17.02.0817/196526. Розподілення значень кута α електричної осі серця у пацієнтів з постійною електрокардіостимуляцією. Вороненко О.С., Бризна М.С., Волков Д.Є., Лопин Д.О., Мартиненко О.В., Яблучанський М.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.32-36. - англ. УДК 616.12-073.7.

Обстежено 52 пацієнта (24 чоловіка і 28 жінок) у віці 71 ± 8 років, які піддалися імплантації постійного електрокардіостимулятора. Проводився аналіз змін розподілу значень кута α електричної осі серця (ЕОС) в трьох площинах до і на тлі постійної електрокардіостимуляції (ЕКС). Вивчалися розподіл значень кута α в популяції пацієнтів до і після імплантації ЕКС. Дані оброблялися в Microsoft Excel з розрахунком середнього і його стандартного відхилення. Достовірність відмінностей в даних до і після імплантації ЕКС оцінювалася з використанням тесту Фрідмана ANOVA і коефіцієнта конкордації Кендала. Виявлено, що розподіл значень кута α у пацієнтів з імплантованими ЕКС трансформується з одномодального в бімодальне на тлі постійної ЕКС. Допускається, що отримані зміни кута α обумовлені варіантами позиціонування правощлуночкового електрода при імплантації електрокардіостимулятора. Уточнення природи змін вимагає спеціального дослідження.

76.17.02.0818/196527. Пристрасті навколо феохромоцитом. Абюдун М.А., Адегоке Е.А., Адуроджа А.О., Петренко О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.37-42. - англ. УДК 616.12-008.331.1:616.45-091.8-006-071.1.

Описаний випадок артеріальної гіпертензії (АГ) у пацієнта з сімейним анамнезом феохромоцитом. У пацієнта відсутні класичні клінічні симптоми цього захворювання, а також характерні для феохромоцитом зміни на комп'ютерній томограмі (КТ). Однак виявлено ряд ознак, які свідчать про її можливий розвиток в майбутньому - обтяжена по феохромоцитомі спадковість, переважання гуморально-метаболічної регуляції і знижена реакція на дихальну пробу, КТ-ознаки нодулярної гіперплазії лівого наднирника, у зв'язку з чим пацієнт потребує спостереження.

76.17.02.0819/196528. Інфаркт міокарду з безліччю ускладнень. Бабій О.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.43-47. - англ. УДК 616.127-005.8-048.82(045)=111.

Клінічний перебіг інфаркту міокарда часто обтяжується різними ускладненнями, які значною мірою визначають його сценарій і прогноз. Незважаючи на успіхи в лікуванні цього захворювання, ускладнення можуть траплятися і трапляються. Ці загрози виникають з двох основних джерел: з одного боку - це локальні ефекти вогнища ураження і подальша декомпенсація кровообігу, з іншого - це ризики, пов'язані з активним лікуванням. На прикладі клінічного випадку розглядається важкий перебіг інфаркту міокарда з розвитком безліч ускладнень на різних етапах, проте, у кінцевому підсумку, зі сприятливим кінцем. Раннє, агресивне і розумне лікування цих ускладнень може істотно знизити важкість перебігу і смертність, пов'язані з цим захворюванням.

76.17.02.0820/196529. Гіпертрофічна кардіоміопатія в мультиморбідності. Лахоніна А.І., Філатова А.В., Макієнко Н.В., Водяницька Н.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.48-52. - англ. УДК 616.12-007.61:616-06.

На прикладі клінічного випадку розглядаються аспекти діагностики, складності в постановці діагнозу та оптимальна лікувальна тактика у пацієнта із гіпертрофічною кардіоміопатією та супутніми захворюваннями, такими як артеріальна гіпертензія, ішемічна хвороба серця, дисліпідемія, цукровий діабет 2 типу, стеноз лівої ниркової артерії, ожиріння. Гіпертрофічна кардіоміопатія в сукупності з мультиморбідними станами вимагає якісного медичного менеджменту, в якому головна ціль - підвищення якості та тривалості життя пацієнта досягається оптимізацією способу життя та призначенням мінімуму ефективних лікарських препаратів. Клінічний випадок демонструє необхідність ретельної діагностики гіпертрофічної кардіоміопатії, оцінки ризику раптової смерті та пошуку оптимального лікування при мультиморбідних станах.

76.17.02.0821/196530. Клінічний випадок інфекційного ендокардиту у наркомана. Махаринська О.С., Лебединська М.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.53-57. - англ. УДК 616.126.46.

Інфекційний ендокардит у внутрішньовенного наркомана розглядається на прикладі клінічного випадку. Клінічне обстеження, клінічний діагноз, рекомендації з оперативного лікування, вибір оптимальної терапії описані у пацієнта з інфекційним ендокардитом. Вивчені особливості течії інфекційного ендокардиту у внутрішньовенних наркоманів.

76.17.02.0822/196531. Важливість своєчасного лікування причин серцевої недостатності на прикладі клінічного випадку. Шаріф Б.Дж.Р., Люта Є.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.58-60. - англ. УДК 616-01.

Набуті вади серця ускладнюються хронічною серцевою недостатністю (ХСН), яка значно порушує якість життя пацієнтів та погіршує прогноз. Радіальним залишається хірургічне лікування з імплантацією штучних клапанів. На прикладі клінічного випадку демонструються та обговорюються результати пізньої заміни мітрального клапану у пацієнтки з набутою вадю серця.

76.17.02.0823/196532. Клінічний випадок хронотерапії гіпертонічної хвороби: фокус на діастолічний артеріальний тиск. Віктор А., Скокова Н.І., Петренко О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.61-65. - англ. УДК 616.12-008.331.1-085.03:613.13.

Описано випадок хронотерапії пацієнта з гіпертонічною хворобою (ГХ) з недостатнім ступенем нічного зниження артеріального тиску (АТ). Пацієнт П., середньодобовий АТ за даними добового моніторингу АТ (ДМАД) 148/84 мм рт.ст., порушення циркадного ритму АТ за типом "недостатня ступінь нічного зниження АТ". Пацієнту рекомендовано змінити режим прийому гіпотензивного препарату в тій же дозі з ранкового на вечірній. Через 3 місяці було досягнуто повний контроль ГХ з нормалізацією добового профілю диастолічного АТ.

76.17.02.0824/196533. Синдром Нунан. Золотарьова Т.В., Мароун Б., Ханан С., Мехтієва Ф.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.66-69. - англ. УДК 616-035.1.

Розглянуто клінічний випадок дорослого пацієнта з рідкісним генетичним захворюванням, що поєднується з вродженими вадами серця і множинними стигмами дізембріогенезу, що на даний час переважно проявляється симптомами легеневої гіпертензії. Пацієнт представлений з визначеним діагнозом синдром Нунан згідно з системою бальної оцінки Ван Дер Бургу (має 2 головні критерії). Наведено дані лабораторних та інструментальних методів дослідження, описана діагностика, постановка клінічного діагнозу, вибір оптимальної тактики лікування та модифікація способу життя.

76.17.02.0825/196534. Артеріальна гіпертензія та медикаментозна підтримка пацієнтів з імплантованими електрокардіостимуляторами. Дерієнко Т.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.70-87. - англ. УДК 615.036.2.

Огляд присвячений клінічним проблемам артеріальної гіпертензії (АГ) у пацієнтів з електрокардіостимуляторами (ЕКС) та кардіоресенхронізуючою терапією (КРТ). Розглянуто показання до імплантації ЕКС і КРТ, особливості призначення та ефективність діуретиків, бета-блокаторів, антагоністів кальцію, інгібіторів ангіотензіперетворюючого ферменту, антагоністів рецепторів ангіотензину II. Доведено, що ЕКС і КРТ не скасовують, а модифікують медикаментозну терапію АГ.

76.17.02.0826/197104. Становлення і розвиток теорії клієнт-центрованої терапії К. Роджерса та її гуманістичний зміст. Шаповалова Л.О. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2016, №67, с.59-70. - рос. УДК 616.89; 615.832.9; 615.851.

В статті дається аналіз становлення і розвитку теорії клієнт-центрованої терапії К.Роджерса та виявлення її гуманістичного змісту. Концепція К. Роджерса передбачає ефективний інструментарій, що дозволяє "збирати індивідуума воедино" і гармонізувати його відносини з оточуючим світом. В основі концепції гуманізації (віра в устремління людини до самоактуалізації та професійний інтерес терапевта до духовного світу людини). Дані методи "лікування" індивіда дозволяють вирішувати внутрішні конфлікти людини і давати надію на виживання людини як виду.

76.31 Клінічна фармакологія. Фармація

76.17.02.0827/194035. Визначення вмісту макро- та мікроелементів рослинної сировини *Asplenium scolopendrium* L. (*Aspleniaceae*) флори Українських Карпат. Качур І.І., Крч Х.Л. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.17-19. - укр. УДК 582.35: 577.118.

Визначено кількісний вміст макро- та мікроелементів у зразку папороті у порівнянні з ґрунтом методом атомно-абсорбційної спектроскопії. Із макроелементів у найбільшій кількості у листках *Asplenium scolopendrium* L. накопичується калій, а із мікроелементів - залізо, цинк.

76.17.02.0828/194059. Структурні зміни в органах і тканинах при дії на організм опіюідних анальгетиків. Головацький А.С., Гарапко Т.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.130-134. - укр. УДК 616.438-018-02:615.212.7:547.943.

У статті проаналізована сучасна наукова література щодо структурних змін в органах і тканинах, зокрема за груднинної залози (тимуса) при дії на організм опіюідних анальгетиків. У фаховій літературі трапляються дані про шкідливість впливу на будову тимуса різних шкідливих чинників, є лише поодинокі дані щодо впливу наркотичних препаратів на цей важливий первинний лімфоїдний орган. Розглянуто дані щодо впливу опіюїду на структуру різних органів за умов короткотривалої та довготривалої їх дії.

76.17.02.0829/195579. Участь ГАМК-ергічної системи у формуванні толерантності до дії топірамату та ламотриджину. Мовчан О.Д. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.48-52. - укр. УДК 615.213:615.015.4.

Робота присвячена вивченню змін у функціонуванні ГАМК-ергічної системи мозку, які призводять до формування толерантності до дії протисудомних препаратів нового покоління. Експериментальні дослідження проведені на нелінійних білих мишах масою 18-20 г та білих щурах масою 180-200 г. Використані протисудомні препарати в дозах: ламотриджин - 30 мг/кг, топірамат - 300 мг/кг. Препарати вводили внутрішньоочеревинно (в/о) за 1 год до проведення експерименту. Для формування толерантності до дії антиконвульсантів препарати вводили щоденно протягом 14 днів. На тлі сформованої толерантності порівнювали вплив досліджуваних антиконвульсантів на ефекти блокатора синтезу ГАМК - тіосемікарбазиду (20 мг/кг, в/о) та визначали вміст ГАМК в лівій і правій півкулях головного мозку толерантних і нетолерантних до дії антиконвульсантів білих щурів за допомогою тонкошарової хроматографії. Топірамат при введенні білим мишам попереджує розвиток тіосемікарбазидних судом у 100% випадків, а ламотриджин - у 60%. При введенні топірамату толерантним до дії цього антиконвульсанта тваринам його протисудомна активність не проявляється. При введенні ламотриджину тваринам, у яких попередньо була сформована толерантність до вказаного препарату, розвиток тіосемікарбазидних судом спостерігався в 75% випадків. Досліджувані антиконвульсанти через 1 год після введення достовірно підвищують рівень ГАМК у тканинах головного мозку білих щурів. При цьому, топірамат і ламотриджин виявляють домінуючу дію на праву півкулю мозку в плані його впливу на вміст ГАМК. У інтактних тварин (контрольна група) і у толерантних тварин до дії як топірамату, так і ламотриджину рівень ГАМК у тканинах головного мозку суттєво не відрізнявся. Отримані дані свідчать про те, що під впливом антиконвульсантів (топірамат, ламотриджин) змінюються специфічні ефекти селективного антагоніста ГАМК-ергічної системи мозку - тіосемікарбазиду: антагоністична дія протисудомних засобів по відношенню до тіосемікарбазиду нівелюється при формуванні толерантності до досліджуваних антиконвульсантів. Топірамат та ламотриджин активують пул ГАМК, про що свідчить значне підвищення її кількості в тканинах головного мозку. В плані збільшення вмісту ГАМК топірамат та ламотриджин домінують на праву півкулю мозку. Отже, ГАМК-ергічна ланка синаптичної передачі в нейронах центральної нервової системи бере участь у механізмах формування толерантності до дії антиконвульсантів.

76.17.02.0830/195580. Здатність сполуки, похідного імідазо[1,2-а]азепінію, під шифром IFT_000281 активувати АТФ-залежні калієві канали. Мохорт М.А., Кутовий Ю.М. // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8, с.53-58. - укр. УДК 577.35; 612.17; 615.31.

В даній роботі було експериментально перевірено здатність похідного імідазо[1,2-а]азепінію, сполуки під шифром IFT_000281 активувати АТФ-залежні калієві канали. Для підтвердження чи спростування нашого припущення, що досліджувана похідна імідазо[1,2-а]азепінію є активатором КАТФ каналів, було проведено серію експериментів з використанням блокатора КАТФ каналів глібенкламіду. Глібенкламід додавали до перфузуючого розчину у концентрації $1 \cdot 10^{-5}$ моль/л протягом 5 хв перед

перфузією ізольованого серця сполукою IFT_000281 у тій самій концентрації. У разі, якщо речовина IFT_000281 активує КАТФ канали кардіоміоцитів, попередня дія глібенкламіду буде нівелювати її ефекти. В результаті досліджень було встановлено, що попередня дія глібенкламіду на ізольовані серця щира нівелює кардіопротекторні ефекти сполуки IFT_000281 у концентрації $1 \cdot 10^{-5}$ моль/л. Так, без попередньої обробки глібенкламідом, сполука IFT_000281 викликає збільшення тиску у лівому шлуночку на 43%, швидкості скорочення та розслаблення міокарда - на 75% та 53% відповідно. Швидкість коронарного кровообігу збільшується на 38%, а час до зупинки серця подовжується на 33% порівняно з контрольними значеннями. Після попередньої обробки глібенкламідом, не було зафіксовано статистично значущих змін досліджуваних показників під дією сполуки IFT_000281. Дані показники не відрізнялися від контрольних. Тому, аналізуючи отримані результати та беручи до уваги відомий факт, що глібенкламід є селективним блокатором КАТФ каналів, можна стверджувати, що сполука-лідер IFT_000281 діє на АТФ-залежні К-канали і саме це спричиняє її кардіопротекторні властивості.

76.17.02.0831/196513. Роль несфатину-1 у підтримці вуглеводного гомеостазу у хворих на гіпертонічну хворобу. Візір М.О., Ковальова О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32, с.56-61. - англ. УДК [616.379-008.64+616.12.331.1]-078:57.083.185'175.8.

Метою даного дослідження є аналіз змін рівня несфатину-1 у хворих на гіпертонічну хворобу в залежності від параметрів вуглеводного профілю. Обстежено 83 пацієнта з гіпертонічною хворобою у віці від 33 до 77 років. Рівень несфатину-1 визначали методом імуноферментного аналізу. Хворі на гіпертонічну хворобу мають достовірно вищі рівні адипоцитокіну, ніж здорові люди. Результати аналізу даних можуть вказувати на антигіперглікемічний і інсулінотропний ефект несфатину-1 у хворих на гіпертонічну хворобу з нормоглікемією або предіабетом. Підтвердження цих процесів вимагає окремого дослідження.

76.17.02.0832/196525. Реакція спектральних параметрів варіабельності серцевого ритму у фармакологічній пробі з мебікаром у здорових добровольців. Радченко А.О., Белал С.А.С., Назаренко Є.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31, с.29-31. - англ. УДК 615.038.

На 13-ти умовно здорових добровольцях у віці від 18 до 46 років (середній вік - $22 \pm 7,6$ років) оцінена мінливість загальної потужності спектра (TP, ms^2), потужностей дуже низькочастотного (VLF, ms^2), низькочастотного (LF, ms^2) і високочастотного (HF, ms^2) домену спектра варіабельності серцевого ритму (BCP) в 5-хвилинних інтервалах ЕКГ в I стандартному відведенні до і через 30 хвилин після перорального прийому 500 мг мебікару. Дані оброблялися методами непараметричної статистики. Достовірних змін TP, VLF, LF, HF BCP через 30 хвилин (декларований час максимуму фармакодинамічної дії) після прийому мебікару в дозі 500 мг нами відзначено не було. Відповідно до цього ефективність мебікару як адаптогена без проведення доказових досліджень не може бути постульована.

76.33 Гігієна і епідеміологія

76.17.02.0833/194020. Артеріальна гіпертензія і хлорид натрію. Фатула М.І., Машура Г.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.259-265. - укр. УДК 616.12-008.331.1:546.33.131.

У статті подано вибіркового огляд найважливіших робіт стосовно споживання хлориду натрію у різних регіонах світу. Представлено дані про критично значимий рівень споживання хлориду натрію, перевищення якого негативно позначається на здоров'ї серцево-судинної системи. Узагальнено науковий матеріал про ризик розвитку серцево-судинних захворювань в цілому і артеріальної гіпертензії зокрема при високому споживанні хлориду натрію, а також розглянуто доступні міжнародні дані про її вплив на смертність населення.

76.17.02.0834/194061. Традиційні продукти харчування рослинного походження і їх сприйняття населенням: результати анонімних опитувань. Коваль Н.В., Бойко Н.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.141-144. - укр. УДК 613.26+612.392.7-05(049.5).

Вважається, що традиційні продукти харчування є корисними для вживання населенням. За визначенням це історично відомі і задокументовані ще до Другої світової війни страви чи напої регіону, які до того ж справляють позитивний вплив на здоров'я людини. Однак такі їх властивості є часто недооцінені, а сприйняття їх населенням не завжди адекватним. В даній роботі наведено результати опитування населення країн регіону Чорного моря стосовно сприйняття ними пріоритетних традиційних продуктів харчування рослинного походження. Дослідження проведені під час виконання договору сьомої рамкової програми "BaSeFood".

76.17.02.0835/195096. Поширення порушень постави у сагітальній площині серед учнів старшого шкільного віку Карпатського регіону. Бойчук Т., Войчишин Л. // Гірська школа Українських Карпат. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2014, №11, с.24-26. - укр. УДК 364.048.6:613.71-057.87.

У статті представлений аналіз результатів поширення порушень постави у сагітальній площині серед учнів старшого шкільного віку, проведеного в гірських і рівнинних районах Карпатського регіону.

76.17.02.0836/195100. Порівняльний аналіз захворюваності на залізо-дефіцитну анемію (ЗДА) серед учнів гірських шкіл Карпат за 2005-2007 роки. Воробель А. // Гірська школа Українських Карпат. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2014, №11, с.38-40. - укр. УДК 616.155.194+546.72+613.95+616.08+613.2.

Серед учнів гірських шкіл Карпат у 2005-2007 роках виявлено підвищений рівень захворюваності на анемію. У статті подаються рекомендації щодо лікування, а також профілактика залізо-дефіцитної анемії.

76.17.02.0837/195103. Дитячий травматизм у гірських і рівнинних районах Івано-Франківської області. Грицуляк Б., Грицуляк В., Халло О. // Гірська школа Українських Карпат. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2014, №11, с.48-49. - укр. УДК 613.95 .96.

У статті висвітлюється проблема дослідження дитячого травматизму у гірських і рівнинних районах Івано-Франківської області та його структуру. Простежується динаміка зростання показників дитячої інвалідності за останні роки. Авторами вироблено певні рекомендації щодо їх зниження.

76.17.02.0838/195106. Стан захворюваності на дифузний зоб в учнів шкіл м. Яремче Івано-Франківської області. Івасюк І., Случик І. // Гірська школа Українських Карпат. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2014, №11, с.57-58. - укр. УДК 371.71.

Представлені дані характеризують стан захворюваності дитячого населення на дифузний зоб в м. Яремче. Вони свідчать про те, що за 2008-2011 р.р. статистика показує поступове зростання хворих дітей та необхідність проведення профілактичних заходів.

76.35 Інші галузі медицини і охорони здоров'я

76.17.02.0839/193981. Динамічне спостереження за відновленням когнітивних функцій після перенесеного мозкового інсульту. Пулик О.Р. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.67-70. - укр. УДК 616.13:616.831-005.1:616-005.4(477.87).

В статті наводяться результати аналізу динаміки відновлення когнітивних функцій у 86 пацієнтів, котрі перенесли мозковий інсульт. Для післяінсультних хворих за допомогою математичного моделювання встановлено найбільш інформативні субтести, які в сукупності надають достатню діагностичну інформацію щодо структури когнітивних порушень та їх важкості при динамічному спостереженні, визначенні прогнозу та напрямків реабілітації.

76.17.02.0840/196382. Використання робототехніки в системі інтенсивної нейрофізіологічної реабілітації пацієнтів з аутизмом. Волошин Т.Б. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.96-101. - рос. УДК 616.89-008.488.

В лікуванні аутизму добре зарекомендували себе такі інтерактивні технології як комп'ютерна ігротерапія, віртуальна реальність, роботосистеми. Метою роботи було створення власної робототерапії, вивчення можливостей та ефективності її використання у дітей з аутизмом. Сконструйований робот "Кінетрон", розроблено програмне забезпечення та логістика використання за певними сценаріями. Під час занять покращуються концентрація уваги дитини, кооперація та рухові характеристики, заохочується соціальна взаємодія, зменшуються прояви агресивності, деструктивності. За даними анкетування батьків дітей з аутизмом, які пройшли курс реабілітації, середня оцінка склала 9,2±3,6 бали (1 - не сподобалася робототерапія, 10 - дуже сподобалася). Це є однозначно позитивним показником можливості використання робототерапії в комплексній реабілітації дітей з аутизмом.

76.17.02.0841/196383. Застосування комп'ютерних ігрових технологій у реабілітації дітей з аутизмом. Козьявкін В.І., Волошин Т.Б., Качмар О.О. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.101-107. - укр. УДК 616.89-008.488.

Кількість дітей із моторною дискоординацією та диспраксією при розладах аутичного спектру сягає 85 %. Ефективність їх реабілітації залежить від пластичності нервової системи, яку стимулюють багаторазове повторення необхідних рухів, інтенсивність тренувань та позитивна мотивація. Недосконалість механічних тренажерів полягає у монотонності та відсутності мотивації до регулярних та тривалих занять. У Міжнародній клініці відновного лікування (МКВЛ) та Реабілітаційному центрі "Еліта" поєднали корисний, але нудний процес тренування із захоплюючими комп'ютерними іграми, яких створено вже понад 20. Важливим етапом зворотнього контролю та можливості безперервних занять є створення Інтернет-системи домашнього ігрового тренування. Інформація про перебіг ігрових сесій, їх тривалість та результати доступні на веб-сторінці. Інструктор здійснює дистанційний контроль, корегує програму та дає рекомендації.

76.17.02.0842/196384. Застосування анімалотерапії у дітей з розладами аутистичного спектру. Михайлов Б.В., Водка М.Є., Вашкіте І.Д., Алієва Т.А. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.107-112. - англ. УДК 616.899-053.2: 616.8-085.851.

В останні роки значно зросла кількість дітей з розладами аутистичного спектру. Сім'ї дітей з аутизмом часто проводять різні втручання в надії полегшити стан дітей з розладами аутистичного спектру. Психосоціальна реабілітація за допомогою тварин визначається як використання тварини для забезпечення терапевтичного ефекту, заснованого на позитивному зв'язку між клієнтом і твариною, що служить альтернативним варіантом терапії дітей з розладом аутистичного спектру. Використовувана на базі Центру психосоціальної реабілітації дітей та підлітків "Фельдман Екопарк" анімалотерапія для дітей з розладами аутистичного спектру забезпечує ряд перспектив для благополуччя дитини: психологічний, соціальний і технічний аспекти. У статті описано поєднання нових для України методів реабілітації дітей з аутизмом: іпотерапія і каністерапія. Результати цього дослідження свідчать про те, що комбінування іпотерапії та каністерапії може мати широкий спектр терапевтичних переваг для дітей з розладами аутистичного спектру. Така програма є унікальною формою терапії, так як може вплинути на різні галузі фізичного і психологічного функціонування дітей.

76.17.02.0843/196385. Застосування іпотерапії у демобілізованих учасників ато з ПТСР, які перебувають на реабілітації в санаторно-курортних умовах. Михайлов Б.В., Сердюк О.І., Водка М.Є., Алієва Т.А., Вашкіте І.Д. // Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3, с.112-117. - англ. УДК 616.891.6-092: 616.8-085.851.

Приділяється увага історичному екскурсу в питання виникнення різних розладів психіки та поведінки психогенного походження, зокрема, посттравматичного стресового розладу. Розглядаються визначення, етіологія і патогенез, первинна діагностика посттравматичного стресового розладу у демобілізованих учасників АТО, що знаходяться на реабілітації в санаторно-курортних умовах. Виділено основні групи (кластери) невротичних, патоперсоналогічних і психопатологічних проявів у цього контингенту хворих. Приділено увагу медико-психологічній реабілітації демобілізованих учасників АТО в санаторно-курортних умовах, особливо новаторським підходам до проблеми і до нових форм втручання, включаючи іпотерапію, на базі Центру психосоціальної реабілітації дітей та підлітків "Фельдман Екопарк".

76.75 Соціальна гігієна. Організація і управління охороною здоров'я

76.17.02.0844/191348. Стан дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи з учнями спеціальної медичної групи. Іванова Л. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №8(127), с.24-28. - укр. УДК 378.147:371.133.

У статті проаналізовано стан розробленості у педагогічній теорії проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи у загальноосвітніх навчальних закладах з учнями, які за станом здоров'я належать до спеціальної медичної групи.

76.17.02.0845/191392. Роль компетентнісного підходу у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів. Базильчук О. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №9(128), с.60-64. - укр. УДК 378:[615.825:796].

У статті автор відмічає високу значущість застосування компетентнісного підходу, як нової методичної системи у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів, яка спрямована на набуття ними необхідних компетенцій і подальший саморозвиток у професійній діяльності.

76.17.02.0846/191465. Педагогічні умови здобуття іноземними студентами вищої медичної освіти в Україні (60-х - початок 90-х рр. XX століття). Гуменюк Василь. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №10(129), с.137-142. - укр. УДК 376.68:61(091)"19"(477).

Проаналізовано педагогічні умови здобуття вищої медичної освіти іноземними студентами в Україні з 60 до початку 90-х рр. ХХ ст. Охарактеризовано відповідну нормативну базу, виокремлено особливості побудови змісту освіти (з врахуванням специфіки тропічної медицини) та навчальних планів, організаційно-педагогічні аспекти навчального процесу.

76.17.02.0847/191505. Культурологічний підхід у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів. Базильчук Олег. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №11(130), с.119-123. - укр. УДК 378:[615.825:796].

У статті автор відмічає високу значущість застосування культурологічного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів, яка спрямована на оволодіння ними професійною компетентністю і подальший професійно-особистісний саморозвиток у реабілітаційній діяльності.

76.17.02.0848/191665. Формування у майбутніх лікарів мовленнєвої компетенції у професійній сфері. Лозинська Людмила. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №12(131), с.61-66. - укр. УДК 81'276.6:378.461. Стаття присвячена з'ясуванню сутності поняття "комунікативної толерантності". У статті говориться про необхідність та методику виховання комунікативної толерантності у майбутніх лікарів з метою оволодіння ними навичками комунікативних стосунків, формування професійно особистісних якостей та професійного вдосконалення.

76.17.02.0849/191741. Інтеграція науки й освіти як умова розвитку вищої медичної та фармацевтичної школи у ХІХ - на початку ХХ ст. Лутаєва Т.В. // Інженерні та освітні технології. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т ім. М.Остроградського, 2015, №4(12), с.26-34. - укр. УДК [378.14:61](09)(477)"18 19".

У статті на основі вивчення історико-педагогічних джерел проаналізовано особливості інтеграції науки й освіти в вищій медико-фармацевтичній школі на прикладі Харківського університету у період ХІХ - початку ХХ ст. Акцентовано увагу на тому, що інтеграція науки та освіти в Харківському університеті зумовлювалася ідеєю європейського класичного університету, в якій відображалися такі принципи організації як єдність навчання наукам з науковими дослідженнями. Доведено, що інтеграції науки та освіти на медичному та фізико-математичному факультетах Харківського університету сприяли: розвиток організаційно-правової бази університетського життя; залучення до викладацького складу іноземних вчених та вітчизняних фахівців, які пройшли наукову підготовку на Заході; створення та удосконалення навчально-допоміжних установ; участь викладачів в популяризації наукових досліджень; ініціатива та діяльність викладачів щодо організації науково-дослідної роботи студентів та посилення вимог щодо контролю їх науково-дослідної роботи; створення чіткої системи стимулювання студентів до наукових досліджень; пожвавлення діяльності наукових товариств.

76.17.02.0850/191763. Інтеграція науки і освіти як умова розвитку вищої медико-фармацевтичної школи: історико-педагогічний аспект. Лутаєва Т.В. // Інженерні та освітні технології. Кременчук: Кременчуцький нац. ун-т ім. М.Остроградського, 2015, №3(11), с.77-79. - укр. УДК [378.14:61](09)(477).

На основі вивчення історико-педагогічних джерел проаналізовано особливості інтеграції науки та освіти в харківській вищій медико-фармацевтичній школі у період ХІХ - початку ХХ ст.

76.17.02.0851/192505. Вплив асиметрії інформації на якість медичних послуг. Камінська Т.М. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2015, №3(22), с.14-24. - укр. УДК 330.1:61-021.4.

Проаналізована одна зі специфічних недосконалостей ринку медичних послуг - асиметрія інформації про якість цих послуг, її вплив на результативність лікування або полегшення страждань хворих людей. Запропоновані рекомендації щодо зменшення наслідків інформаційної асиметрії.

76.17.02.0852/192513. Діяльність омбудсмена з прав пацієнтів як засіб регулюючого впливу держави. Пашков В.М. // Економічна теорія та право. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2015, №3(22), с.124-136. - укр. УДК 346.7:615.

Досліджено стан державного нагляду у сфері надання медичних послуг. Аналізуючи вимоги Основного Закону України в аспекті забезпечення захисту прав пацієнтів, встановлена відсутність механізмів реалізації викладених положень щодо доступності медичних послуг. Встановлено, що необхідно звернути увагу не просто на забезпечення державного контролю щодо захисту прав пацієнтів, а на реалізацію їх прав на охорону здоров'я. Проаналізований досвід інших країн щодо забезпечення прав пацієнтів.

76.17.02.0853/192692. Оцінка життєвого циклу в охороні здоров'я. Оптимізація системи. Вступ до проблематики. Саранча В., Віталє К., Орескович С., Сулима В. // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Економіка. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2015, №1(166), с.39-44. - англ. УДК 65.011.42.

У статті описаний метод оцінки життєвого циклу (ОЖЦ) та можливості його використання в системі охорони здоров'я. ОЖЦ звертає увагу на дбайливе використання ресурсів, охорону навколишнього середовища і соціальну відповідальність індивіда. Моделювання вхідних екологічних та технологічних ресурсопотоків дозволяє оптимізувати продуктивність системи. Позначаються чинники та параметри, які можуть поліпшити ефективність функціонування різних секторів системи охорони здоров'я. Оптимізація продуктивності виявлених параметрів дозволяє поліпшити функціонування системи, забезпечити більшу безпеку пацієнтів, економічну стійкість і знизити споживання ресурсів.

76.17.02.0854/193497. Міжпредметні зв'язки у підготовці майбутніх медичних сестер у медичному коледжі. Лукашук І.М. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №33, с.108-111. - укр. УДК 378.095.

Міжпредметні зв'язки не тільки не втрачають актуальності, але й займають одне із ключових місць у системі професійної освіти. У статті розкрито суть поняття "міжпредметні зв'язки" та погляди педагогів і дослідників на їх класифікацію. Розглянуто деякі особливості міжпредметних зв'язків при підготовці медичної сестри у медичному коледжі. Визначено напрямки подальших досліджень, зокрема особливості підготовки майбутніх медичних сестер при вивченні хімічних дисциплін.

76.17.02.0855/193507. Медико-соціальна робота: передумови становлення та сучасний стан. Полєхіна В.М. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №33, с.140-143. - укр. УДК 364.444.

У статті досліджується проблема становлення та сучасного стану медико-соціальної роботи в Україні як соціального інституту. Проаналізовано передумови виникнення і розвитку медико-соціальної роботи. З'ясовано суть поняття медико-соціальної роботи та її зміст. Виявлено основні категорії осіб, які складають контингент медико-соціальної роботи. Здійснено статистичну оцінку показників соціально зумовлених хвороб в Україні. Виявлено основні напрямки та технології медико-соціальної роботи з хворими на ВІЛ/СНІД, наркозалежними, психічно та невиліковно хворими.

76.17.02.0856/193531. Система контролю якості медсестринської освіти у США - теорія і практика. Ястремська С.О., Мельничук І.М., Усинська О.С. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №33, с.215-218. - укр. УДК 378.27:614.253.52.

У статті проаналізовано особливості системи контролю якості медсестринської освіти у США. Описано алгоритм проведення та підготовки завдань до ліцензійного іспиту для медсестер у цій країні. Подано як теоретичні аспекти, так і практичні питання складання цього іспиту та оцінювання результатів. Приведені дані сприятимуть оптимізації процесу навчання фахівців сестринської справи в університетах України та можуть бути використані при подальшій розробці нових методик оцінювання рівня професійної підготовки майбутніх медичних сестер.

76.17.02.0857/193596. Зарубіжний досвід підготовки арт-терапевтів. Сорока О.В. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №36, с.167-170. - укр. УДК 372.4+7:615.

Стаття присвячена вивченню зарубіжного досвіду підготовки арт-терапевтів. Зроблено історичний аналіз спадщини педагогів-гуманістів, оскільки арт-терапія - це гуманний засіб взаємодії з молодшими школярами у навчально-виховному процесі початкової школи. Встановлено, що в європейських країнах сфери використання арт-терапії постійно розширюються, арт-терапевти працюють у державних і приватних установах. Охарактеризовано особливості підготовки арт-терапевтів у Великобританії, Швейцарії, США. Визначено, що на сьогоднішній день у багатьох зарубіжних країнах склалася стійка система арт-терапевтичної освіти як самостійної педагогічної спеціальності.

76.17.02.0858/193680. Хіміко-біологічні дисципліни - основа підготовки бакалаврів сестринської справи. Борисюк Л.О. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №34, с.45-47. - укр. УДК 378.

Підготовка компетентних фахівців сестринської справи передбачає опанування студентами дисциплін різного спрямування. Важливою складовою професійної підготовки майбутніх бакалаврів сестринської справи є поглиблене вивчення хіміко-біологічних дисциплін. Основною особливістю у засвоєнні студентами навчального матеріалу з хіміко-біологічних дисциплін є його професійна спрямованість, що передбачає формування у студентів умінь і навичок використовувати набути знань у майбутній професійній діяльності.

76.17.02.0859/193704. Педагогічні умови формування культури здоров'я майбутніх лікарів. Назарук В.Л. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №34, с.124-127. - укр. УДК 378.013.

У статті визначені педагогічні умови формування культури здоров'я майбутніх лікарів, що за своїм змістом відповідають мотиваційно-ціннісному, когнітивному, практично-діяльнському та особистісно-розвивальному компонентам культури здоров'я студентів. Наведені та деталізовані характерні ознаки кожної педагогічної умови. Встановлено, що врахування та реалізація окреслених педагогічних умов у навчально-виховному процесі вищого медичного навчального закладу забезпечить ефективну діяльність майбутнього лікаря на шляху до формування культури здоров'я.

76.17.02.0860/193705. Педагогічні умови формування культури здоров'я майбутніх лікарів у спеціальних медичних групах у процесі фізичного виховання. Новакова Л.В. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №34, с.127-129. - укр. УДК 378.

Формування культури здоров'я майбутніх лікарів у спеціальних медичних групах зумовлене використанням усіх організаційних форм фізичного виховання, кожна з яких характеризується певним типом взаємодії викладача і студентів, а також залежить від комплексу педагогічних умов організації навчально-виховного процесу. Сучасна організація фізичного виховання у спеціальних медичних групах є недостатньо ефективною для підвищення рівня фізичної підготовленості та здоров'я багатьох студентів. Тому проблема пошуку шляхів формування культури здоров'я студентів, стоїть досить гостро.

76.17.02.0861/193718. Особливості технології оцінювання знань студентів із фармацевтичних дисциплін у медичному університеті. Романишина Л.М., Марчишин С.М. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №34, с.167-170. - укр. УДК 378.14.

У статті розглядаються питання про педагогічні технології та технології оцінювання. Показано роль оцінювання в ефективності навчального процесу. Розглянуто різні тлумачення поняття "педагогічна технологія". До особливостей оцінювання у медичному університеті віднесли об'єктивний структурований практичний іспит, який проводиться з дисциплін: неорганічна хімія, нормальна фізіологія, медична біологія, інформаційні технології у фармації, органічна та аналітична хімія, патологічна фізіологія та фармацевтична ботаніка, аптечна технологія ліків, фармакогнозія, фармацевтична хімія, біохімія, мікробіологія, промислова технологія лікарських засобів, організація та економіка фармації, фармакологія та фармацевтична хімія.

76.17.02.0862/193920. Обізнаність курсантів із питань культури управління в системі післядипломного удосконалення. Рогач І.М., Качала Л.О., Погоріляк Р.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.223-226. - укр. УДК 614.2:378.14.

При проведенні соціологічного опитування 104 курсантів передатестаційних циклів та циклів тематичного удосконалення з "Організації і управління охороною здоров'я" виявлений недостатній рівень знань керівників медичних закладів із питань культури управління та її особливостей в системі охорони здоров'я. Авторами рекомендовано посилити увагу до питань культури управління при навчанні на циклах післядипломної спеціалізації та удосконалення за фахом "Організація і управління охороною здоров'я".

76.17.02.0863/193921. Соціально-демографічні характеристики трудових мігрантів-жителів Закарпатської області як представників групи високого ризику інфікування ВІЛ. Миронюк І.С. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.227-231. - укр. УДК 616.98:578.828-055.1 058:331.556(477.87).

У статті представлено результати визначення основних соціально-демографічних характеристик трудових мігрантів-жителів Закарпатської області залежно від напрямку трудової міграції і ризику інфікування ВІЛ. За результатами аналізу 912 спеціальних анкет визначено, що існують суттєві відмінності за основними соціально-демографічними ознаками між трудовими мігрантами чоловічої та жіночої статі залежно від пріоритетного напрямку міграції: країни Західної та Центральної Європи, східні та південні області України, Російська Федерація.

76.17.02.0864/193923. Соціально-демографічні характеристики трудових мігрантів-жителів Закарпатської області як представників групи високого ризику інфікування ВІЛ. Миронюк І.С. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №1(49), с.227-231. - укр. УДК 616.98:578.828-055.1 058:331.556(477.87).

У статті представлено результати визначення основних соціально-демографічних характеристик трудових мігрантів-жителів Закарпатської області залежно від напрямку трудової міграції і ризику інфікування ВІЛ. За результатами аналізу 912 спеціальних анкет визначено, що існують суттєві відмінності за основними соціально-демографічними ознаками між трудовими мігрантами чоловічої та жіночої статі залежно від пріоритетного напрямку міграції: країни Західної та Центральної Європи, східні та південні області України, Російська Федерація.

76.17.02.0865/193951. Впровадження селективного скринінгу раку грудної залози в Закарпатській області. Русин А.В., Русин В.І., Одошевська О.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.119-124. - укр. УДК 618.19-006.6-07(477.87).

У статті розглянута проблема визначення факторів ризику раку грудної залози методом анкетування для реалізації селективного скринінгу. Проаналізовано результати попереднього етапу впровадження програми селективного скринінгу раку грудної залози. При аналізі анкет з 1050 опитаних жінок сформована група ризику, в яку включили 460 (44%) жінок. Згідно з отриманими даними, з 460 жінок, які ввійшли у групу високого ризику, більшість склали жінки віком 31-40 років (170 осіб, 37%). Жінки віком 51-60 років склали 18,5% (85 осіб). При впровадженні програми селективного скринінгу раку грудної залози в Закарпатській області вдалося виявити один випадок прихованого раку грудної залози. Розроблений алгоритм селективного скринінгу захворювань грудної залози підвищує ефективність ранньої діагностики захворювань грудної залози.

76.17.02.0866/193962. Вивчення стоматологічного статусу та факторів ризику виникнення стоматологічних захворювань у студентської молоді міста Ужгород. Казакова Р.В., Білишук Л.М., Мельник В.С., Дячук Е.Й., Кенюк А.Т. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №2(50), с.170-172. - укр. УДК 616.31-057.857(477.87).*

У статті проаналізовано дані соціологічного опитування молоді, показники стану стоматологічного здоров'я. Анкетуванням встановлені показники індивідуальної гігієни ротової порожнини та проведений аналіз впливу способу життя та соматичних захворювань на стоматологічний статус студентської молоді м. Ужгород.

76.17.02.0867/194006. Вплив еколого-гігієнічних факторів на захворюваність карієсом зубів у мешканців різних біогеохімічних зон Закарпаття. Єрем Т.В., Варга М.Д. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.190-194. - укр. УДК 614-083(477.87).*

Розглянута проблема впливу еколого-гігієнічних факторів довкілля Закарпатської області, як регіону з вираженою мікроелементною ендемією, на формування стоматологічної патології серед місцевих мешканців. Визначено особливості дефіциту мікроелементів на території Закарпатської області. Встановлено, що на значній території області такі мікроелементи, як залізо, мідь, нікель, цинк, марганець, хром обумовлюють їх дефіцит у ґрунті та, як наслідок, у поверхневій та питній воді, рослинних і тваринних продуктах та харчових раціонах місцевого населення.

76.17.02.0868/194007. Особливості виникнення та розвитку карієсу зубів у населення Закарпатської області при тривалому вживанні мінеральних вод як питних. Єрем Т.В., Єрем Х.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.195-197. - укр. УДК 553.7:577.4-083:613.1.*

У роботі розглянута проблема виникнення та формування карієсу зубів у місцевих мешканців Закарпатської області, що вживають мінеральну воду різних типів як питну. Стосовно чинного стандарту на питну воду, концентрація деяких елементів у мінеральних водах, що використовується місцевими мешканцями Закарпаття як питних, є набагато вищою за гігієнічні нормативи. Тому існує ризик для здоров'я мешканців регіону в результаті накопичення елементів в організмі.

76.17.02.0869/194021. Етика і деонтологія у фармації: нові аспекти викладання в рамках кредитно-модульної системи. Губіна Н.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.266-268. - укр. УДК 378.147 + 614.253 + 615.1.*

У статті представлено досвід у викладанні дисципліни "Етика і деонтологія у фармації" в рамках кредитно-модульної системи шляхом застосування дискусійного методу інтерактивної форми навчання. Метод ґрунтується на обговоренні питань навчального матеріалу, підвищує пізнавальну активність студентів, сприяє розвитку аналітичних та комунікативних навичок. Наведено критерії оцінювання поточного та модульного контролю.

76.17.02.0870/194026. Порівняльна характеристика анаеробної продуктивності у дівчат із різним соматотипом, які проживають у гірських та низинних районах Закарпатської області. Дуло О.А. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.284-289. - укр. УДК 796.015.574-055.25(477.87):612.019.*

Досліджувалася потужність і ємність анаеробних процесів енергозабезпечення організму дівчат, які проживають у гірських та низинних районах Закарпатської області. Встановлено, що фізична працездатність та анаеробна продуктивність у дівчат гірських та низинних районів Закарпатської області залежить від соматотипу.

76.17.02.0871/194027. Стоматологічний заклад як підприємство у нових економічних умовах. Маляр Р.В., Канюра О.А., Савчук О.В. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.290-292. - укр. УДК 614.*

У статті наведені результати аналізу роботи комунальних стоматологічних закладів у нових економічних умовах. Викладені шляхи розвитку та адаптації стоматологічних закладів до умов ринку, джерела фінансування, завдання маркетингу, функції стратегічного управління і програма стратегічного планування.

76.17.02.0872/194029. Причини та нозологічна структура первинної інвалідності працездатного населення Закарпатської області за 2009-2013 роки. Палко А.І., Керецман А.О. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.296-298. - укр. УДК 16-026-056.26.*

У статті наведено результати дослідження та аналізу показників первинної інвалідності населення Закарпатської області за 2009-2013 рр. Встановлено, що основною причиною первинного виходу на інвалідність є загальне захворювання. Домінуючою патологією в нозологічній структурі первинної інвалідності є хвороби системи кровообігу та новоутворення.

76.17.02.0873/194030. Характеристика якості та доступності надання вторинної та третинної медичної допомоги населенню на регіональному рівні. Погоріляк Р.Ю. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №1(51), с.299-301. - укр. УДК 614.2:574.*

На прикладі Закарпатської області проведена оцінка якості та доступності медичної допомоги населенню на регіональному рівні, використовуючи індикатори якості. Встановлено різнонаправлену тенденцію показників.

76.17.02.0874/194045. Клініко-інструментальні закономірності при аномалії кіарі мешканців міста Ужгород. Павук Ф.М., Чомоляк Ю.Ю. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.64-68. - укр. УДК 617.51-007.2-053.1.*

Клініко-інструментальна картина при аномалії кіарі (АК) характеризується різними поєднаннями мозочково-стовбурового, сирингомієлічного та гідроцефалічного синдромів. Виділення мозочково-стовбурового, змішаного, сирингомієлічного, а також гідроцефалічного варіантів АК відображає особливості патогенетичних механізмів, неврологічних і морфологічних проявів, допомагає окреслити коло характерних неврологічних проявів, визначити вибір оптимальної хірургічної тактики. Проаналізовано типові клінічні прояви АК у взаємозв'язку з епідеміологічними даними.

76.17.02.0875/194050. Дослідження мікробіоценозу ротової порожнини студентів-іноземців медичного факультету. Коваль Г.М., Когутич А.І., Міцода К.Р., Попович В.Б., Брехлічук П.П., Костенко Є.Я. // *Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.93-95. - укр. УДК 616.31.*

З метою здійснення своєчасної та адекватної антибактеріальної терапії проведено моніторинг та досліджено мікробіоценозу ротової порожнини іноземних та вітчизняних студентів-медиків як потенційних носіїв госпітальної інфекції, перевірена чутливість виділених патогенних штамів бактерій до антибіотиків.

- 76.17.02.0876/194062. Управління якістю стоматологічної допомоги. Маляр Р.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.145-147. - укр. УДК 614.
У статті наведені результати соціологічного дослідження, яке дозволило вивчити думку управлінських кадрів стоматологічних бюджетних ЛПЗ Київської, Житомирської, Закарпатської областей щодо необхідності запровадження системи забезпечення якості стоматологічної допомоги і способів її оцінки.
- 76.17.02.0877/194063. Обґрунтування оптимізації стоматологічної допомоги сільському населенню на засадах сімейної медицини. Маляр Р.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.148-150. - укр. УДК 614.
У статті на підставі аналізу процесу організації стоматологічної амбулаторно-поліклінічної допомоги сільському населенню розроблені пропозиції щодо вдосконалення розвитку стоматологічних закладів шляхом запровадження сімейного лікаря-стоматолога.
- 76.17.02.0878/194064. Визначення факторів ризику раку грудної залози у жінок Закарпатської області. Русин А.В., Одошевська О.М., Девіняк О.Т., Бедей Н.В., Маляр-Газда Н.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.151-157. - укр. УДК 618.19 - 006.6 - 02 - 07 - 055.2 (477.47).
У роботі представлені дані щодо встановлення впливу ряду факторів на імовірність розвитку доброякісних новоутворень та раку грудної залози на основі проведеного у 2011-2012 рр. анкетування 407 жінок. Підтверджено статистично значимий негативний вплив більшості відомих факторів ризику на розвиток пухлин грудних залоз. Встановлено, що місцевість проживання, штучна менопауза, наявність гіпертонічної хвороби та цукрового діабету не проявляють статистичного зв'язку із розвитком раку грудної залози. Найціннішими предикторами виявилися дані самообстежень та відсутність регулярних медичних оглядів.
- 76.17.02.0879/194065. Епідеміологічний аналіз, прогноз та економічні втрати від імунокерованих інфекцій у Закарпатській області. Тимчик В.В. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.158-161. - укр. УДК 616.95.
В умовах недовиконання плану щеплень відповідно Національному календарю за останні 5 років у Закарпатській області існують передумови ускладнення епідемічної ситуації з інфекцій, що керуються засобами імунопрофілактики. Розрахункові фінансові витрати від загальної кількості попереджених випадків інфекційних хвороб свідчать про значний економічний ефект від введення масової імунопрофілактики (на прикладі кору). Пріоритет профілактичного напрямку в охороні здоров'я для попередження захворювань та продовження життя людини, дозволить скоротити видатки державного бюджету на лікування хворих та оплату тимчасової непрацездатності.
- 76.17.02.0880/194066. Психологічні аспекти викладання дисципліни анатомії людини в медичних університетах. Головацький А.С., Черкасов В.Г., Дзевульська І.В., Тимошенко І.О., Ковальчук О.І. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.162-165. - укр. УДК 378.075.
Предмет "анатомії людини" посідає одне з провідних і важливих місць як традиційна фундаментально-теоретична та навчальна дисципліна, а як навчальний предмет є однією із важливіших навчальних дисциплін у вищих медичних навчальних закладах. Значення анатомії як однієї з основ теоретичної медицини прекрасно розуміють вітчизняні вчені та лікарі, адже успішне засвоєння програмового матеріалу залежить не тільки від професійної майстерності викладачів, але й від старанності та раціональної підготовки студентів. Період навчання в університеті належить до напруженої розумової праці, особливо важким є початок навчання, що пов'язано з різним рівнем підготовки і недостатньою соціально-психологічною готовністю до змін соціального середовища.
- 76.17.02.0881/194067. Людина і наркотики. Кишко К.М. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.166-168. - укр. УДК 613.83 + 178.8.
У публікації приведені дані щодо звикання до наркотику, безперервного зростання кількості осіб, які вживають наркотики, торгівлі наркотиками, вживання наркотиків молодими особами, історії вживання наркотиків у світі і в Європі, визначення наркоманії і її видів комітетом експертів ВООЗ. Акцентовано увагу на групи наркотиків з психофармакологічної точки зору впливу їх на організм.
- 76.17.02.0882/194068. Проблеми тестового контролю знань студентів VI курсу медичного факультету. Рогач І.М., Керецьман А.О., Палко А.І., Погоріляк Р.Ю. // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Медицина. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №2(52), с.169-171. - укр. УДК 378.146.
Розглянуто питання ефективності тестування студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання. Висвітлено переваги та недоліки тестового контролю в оцінюванні рівня знань студентів. Обґрунтовано необхідність удосконалення тестових методик.
- 76.17.02.0883/194829. Теоретичні засади формування професійно значущих якостей майбутніх лікарів. Корж О. // Людинознавчі студії. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №1/33, с.68-75. - укр. УДК 378.1:61.
У статті розглядаються теоретичні засади формування професійно значущих якостей майбутніх лікарів. Зроблено аналіз трактування "професійно значущих якостей" у психолого-педагогічній літературі. Визначено основні ознаки професійно значущих якостей. У статті також подано авторську дефініцію "професійно значущі якості майбутніх лікарів".
- 76.17.02.0884/194845. Євроінтеграційні зміни у вищій медичній та фармацевтичній освіті: найближчі перспективи. Стеченко О. // Людинознавчі студії. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №1/33, с.202-211. - укр. УДК 378.141:378.661.
У статті проаналізовано десятирічний досвід впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищу медичну та фармацевтичну освіту на прикладі діяльності НМУ імені О.О. Богомольця. Визначено перспективи трансформації галузевих стандартів вищої медичної освіти та навчальних планів відповідно до викликів сьогодення та згідно з євроінтеграційним вектором руху освітнього процесу в країні.
- 76.17.02.0885/195104. Взаємодія традиційних та інноваційних підходів у підготовці фармацевтів до професійної діяльності за умов Карпатського регіону. Драчук М. // Гірська школа Українських Карпат. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2014, №11, с.50-52. - укр. УДК 373:371.84.
У статті обґрунтовано доцільність взаємодії традиційних та інноваційних підходів до підготовки фармацевтів в умовах Карпатського регіону. Висвітлено основні напрями екологізації професійної діяльності фармацевтів в контексті використання сучасних інформаційних технологій.
- 76.17.02.0886/195213. Геоінформаційне моделювання роботи служби швидкої допомоги (на прикладі ізяславського району хмельницької області). Остапчук С.М., Стасюк О.В. // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Нац. ун-т водного господарства та природокористування, 2016, №1(73), с.67-73. - укр. УДК 911.9:004.9.

На основі геоінформаційного моделювання пропонується оптимізувати роботу служби швидкої медичної допомоги в Ізяславському районі Хмельницької області. Створена ГІС може бути використана для інших адміністративно-територіальних утворень.

76.17.02.0887/195287. Формування практичних навичок та професійних умінь оториноларинголога в студентів медичного університету. Александрук Н. // Гірська школа Українських Карпат. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2015, №12-13, с.238-240. - укр. УДК 617:378.14.

У статті наведені дані про значення, види та способи формування практичних навичок та умінь в студентів медиків. Наведене обґрунтування методів та засобів, які використовуються при викладенні дисципліни "Оториноларингологія" студентам медичного і стоматологічного факультетів для формування повноцінних професійних навичок та умінь.

76.17.02.0888/195489. Оценка первоначальных услуг охраны здоровья: точка зрения студентов. Чибурене Ядвига, Чибурайте Гинтаре. // Вісник Приазовського держ. техн. ун-ту. Економічні науки. Маріуполь: Приазовський державний техн. ун-т, 2015, №30, с.85-92. - англ. УДК 338.1.

Здоровье населения страны является одним из ключевых элементов человеческого капитала и экономического развития. Здоровое и экономически активное население страны может продуктивно использовать свои полномочия в экономической деятельности, в повышении производительности труда, в повышении квалификации и увеличить общий результат экономической деятельности. Целью данного исследования является характеризовать изменения услуг сектора здравоохранения в Литве в контексте государств-членов Европейского союза (ЕС-27) в период 2005-2013 годов, в соответствии с различными квинтилями доходов, чтобы описать уровень удовлетворенности / неудовлетворенности этими услугами в Литве; и характеризовать результаты анкетного опроса, описывающие мнение пациентов - студентов-медиков - о предоставляемых услугах первичной медицинской помощи. Год 2005 был выбран в качестве базового года для сравнения статистических данных. Ответы, приведенные в исследовании характеризуют качество медицинских учреждений и первичных медицинских услуг врачей. Результаты анкетного опроса показали, что 97.3% молодежи верят врачам, это означает, что они удовлетворены уровнем качества первичных медицинских услуг и отвечают ожиданиям пациентов.

76.17.02.0889/195614. Основи теоретичної моделі державного управління електронною медициною в аспекті суспільних відносин. Полюлях Р.А. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2015, №1, с.173-184. - укр. УДК 35.351:61.

Стаття присвячена проблемі розуміння електронної медицини в аспекті суспільних відносин. У статті доводиться, що основою теоретичної моделі електронної медицини є теорії: державного і адаптивного управління; кібернетики щодо інформатизації виробничих процесів; приєднання до єдиного світового інформаційного простору. Акцент робиться на побудові взаємовідносин держави та суспільства через продукт діяльності інших людей (інформаційні технології).

77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

77.01 Загальні питання фізичної культури і спорту

77.17.02.0890/191360. Суспільно-історичні та економічні умови становлення системи підготовки кадрів фізичного виховання та спорту в Україні у другій половині ХХ століття. Проценко У. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №8(127), с.80-87. - укр. УДК 796.071.4(477).

У статті висвітлюються основні суспільно-історичні та економічні умови становлення системи підготовки кадрів фізичного виховання та спорту в Україні у другій половині ХХ ст. Розкриваються умови заснування навчальних закладів та змістові аспекти підготовки фахівців фізичного виховання та спорту.

77.17.02.0891/193722. Сучасні аспекти підготовки фахівців з фізичного виховання: компетентність - сутність, зміст. Сивохоп Е.М., Маріюнда І.І., Ковач Ш.А., Дудіцька С.П. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2014, №34, с.181-184. - укр. УДК 796:371.134.

Сучасні аспекти підготовки фахівців з фізичного виховання: компетентність - сутність, зміст. Авторами статті розглянуто питання освітніх компетенцій в підготовці фахівців з фізичного виховання. Охарактеризовано сутність компетентного підходу у підготовці фахівців з фізичного виховання. На основі аналізу напрацювань дослідників визначено і проаналізовано основні компоненти загальних і спеціальних компетенцій в процесі підготовки фахівця в галузі фізичної культури і спорту.

77.17.02.0892/193798. Нормативно-правове забезпечення шкільного (студентського) фізичного виховання та масового спорту сучасної Румунії. Цибанюк О.О. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №37, с.193-195. - укр. УДК [373.5.015.3+796.06]:34(498).

У статті розглянуто нормативно правове забезпечення системи фізичного виховання / спорту Румунії, яке представлено низькою законів. Визначено, що основний закон 69/2000 синтезував та оптимізував визначення / положення всіх раніше прийнятих законів. Виокремлена тотожність всіх фахових термінів та понять. Проаналізовано регламентування основних напрямків в організації фізичного виховання / спорту в сучасній Румунії, а саме: шкільне / студентське фізичне виховання / спорт, військово та професійне фізичне виховання, масовий спорт, спорт вищих досягнень та профілактичне (реабілітаційне) фізичне виховання.

77.17.02.0893/196118. Радянські дискурси фізичної культури в Україні (1920-1940 рр.). Тимошенко Ю.О. // Наукові записки Київ. ун-ту туризму, економіки і права. Філософські науки. Київ: Київський ун-т туризму, економіки і права, 2015, №21, с.183-197. - укр. УДК 796.078 (477).

З'ясовано, що колективізм у фізичній культурі 20-40-х років ставав одним із засобів "пролетаризації" суспільства, точніше - люмпенізації його, коли існування більшості членів суспільства узалежнювалося від влади. Фізичну культуру і спорт було перетворено на одну із спонук означеної пролетаризації. Обґрунтовано концепцію проведення відвертої мілітаризації фізкультурно-спортивної сфери, за якої влада вклдала власні смисли в організовану рухову активність та сприймалася вже не як засіб виховання здорового пролетаріату (попри такі гасла), а як мобілізаційний ресурс, спосіб підвищення військової підготовки населення. Акцентовано увагу на фактах, що засвідчили прагнення радянського керівництва використати фізичну

культуру і спорт в якості елементів боротьби за європейський пролетаріат, засіб популяризації комуністичних ідей. Задля цього вдалися до створення в 1921 р. Червоного Спортивного Інтернаціоналу, що мав би об'єднати всі робітничі (пролетарські) спортивні товариства світу. Згодом, після перемоги у Другій світовій війні, СРСР переніс протистояння з полів боїв на спорт, вийшовши на міжнародну арену. Відтак, змінюється парадигма розвитку фізичної культури: ті смисли, що їх влада вклдала впродовж попередніх десятиліть - "радянськість" спорту - поступаються місцем загальноприйнятим у спортивному товаристві принципам і нормам.

77.17.02.0894/196146. Проблеми спорту, сім'ї та здоров'я в Україні через призму вітчизняної преси в перше десятиліття XXI століття. Попова О.Б., Соколова Н.Д. // Наукові записки Київ. ун-ту туризму, економіки і права. Філософські науки. Київ: Київський ун-т туризму, економіки і права, 2016, №22, с.214-224. - укр. УДК 304.44:477.

Преса як частина медійної сфери є важливим соціальним інститутом, індикатором суспільного життя, що створює віртуальну соціальну реальність, формує культурний простір, формулює культурний простір, громадську думку та контролює політичну сферу. Показано актуальність аналізу газетної інформації про спорт, сім'ю та здоров'я для здійснення суспільних трансформацій та інституціональних перетворень перехідного суспільства. Завдяки аналізу вітчизняної преси початку XXI століття дослідник розкриває динаміку змін політики, симпатій та пріоритетів у сфері спорту, здоров'я та ставлення до інституту сім'ї, зміну соціальної зацікавленості та моди у професійному спорті та фізичній культурі.

77.17.02.0895/196147. Віртуальна культура XXI століття та сучасний спорт. Калина М.С. // Наукові записки Київ. ун-ту туризму, економіки і права. Філософські науки. Київ: Київський ун-т туризму, економіки і права, 2016, №22, с.225-236. - укр. УДК 141.7:304 (796.03).

У статті розглядається співвідношення віртуального та реального компонента у розвитку сучасного спорту, як соціокультурного феномену. Відзначається, що західна культура XXI століття, яку поділяє Україна під впливом глобалізаційних процесів, все більше набуває рис віртуалізації та функціонує в інформаційних мережах. Ці тенденції у повній мірі відносяться й до сучасного спорту. Спорт, у свою чергу, зазнає впливів інших сфер сучасної культури та сприймає вказані тенденції, стаючи віртуальним спортом. Водночас, сучасному спорту притаманний дуалізм: спорт, як шоу та частина модного іміджу уводить людину у віртуальний світ, а спорт як рухова активність повертає її до реальності власного тіла.

77.17.02.0896/196249. Становлення фехтування як навчальної дисципліни в освітніх закладах Російської імперії. Соколова Н.Д., Попова О.Б. // Наукові записки Київ. ун-ту туризму, економіки і права. Філософські науки. Київ: Київський ун-т туризму, економіки і права, 2016, №23, с.338-346. - укр. УДК 796.86:371.

Статтю присвячено становленню фехтування як навчальної дисципліни в навчальних закладах Російської імперії впродовж XIX - початку XX ст. Визначено, що фехтування є невід'ємною частиною "джентельменського" виховання тогочасної шляхетської молоді. В зв'язку з чим, в навчальних закладах, де освіту отримували дворяни, фехтування запроваджувалось в обов'язковому порядку. Встановлено, що впродовж визначеного періоду фехтування залишалось елітарним видом спорту, який набув особливого поширення в другій половині XIX ст. Також популярності даної дисципліни сприяло військово-прикладне значення фехтування.

77.17.02.0897/196990. Спортивний менеджмент як новий науковий напрямок та дисципліна. Білогур В.Є. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2016, №64, с.178-190. - укр. УДК 796.075; 796:338.2; 796:658.

В статті дається аналіз формування концепції спортивного менеджменту як нового наукового напрямку та дисципліни, що включає всі здобутки менеджменту, накопичені класиками менеджменту та реалізованими у сфері спорту. Проаналізовано основні принципи класичного (наукового) менеджменту та трансформовано в спортивний менеджмент; досліджено спортивний менеджмент в контексті соціально-культурно-історичної еволюції людства в умовах глобалізації; розкрито спортивний менеджмент як сукупність проблем соціуму, особистості, спорту, що представляють собою систему спортивних інститутів, ідей, особистостей; доведено, що спортивний менеджмент представляє собою соціокультурну і соціотворчу систему, яка може бути охарактеризована як цілісна соціокультурна система. Як результат дослідження - розкрито сутність спортивної організації як цілісності, що впливає на розвиток і саморозвиток особистості-спортсмена; виявлено спортивні проблеми організацій та напрями підвищення ефективності спортивного менеджменту як нового наукового напрямку та дисципліни.

77.17.02.0898/197019. Філософія спорту епохи постмодерну: соціально-філософський контекст. Білогур В.Є. // Гуманітарний вісник Запорізької держ. інженерної ак-мії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна ак-мія, 2016, №65, с.221-231. - укр. УДК 796:001.4; 796(03); 796(075).

В статті представлено концептуалізацію філософії спорту епохи постмодерну та подано визначення тілесної (соматичної) культури спорту. Розроблено понятійно-категорійний апарат філософії спорту епохи постмодерну; розкрито символічні функції тіла людини у філософії спорту постмодерну; подано аналіз поняття "фізична (соматична) культура", яка розуміється як елемент культури, основу якого складає процес і результат соціокультурної модифікації тіла; з'ясовано соматичну (тілесну) культуру, що розглядається як соціально зумовлена і соціально регульована система спонтанної і цілеспрямованої діяльності, метою якої є досконалість та експресія людського тіла; виявлено основні компоненти фізичної (соматичної, тілесної) культури людини. Зроблено висновок, що спорт є маніфестацією "тіло-дух", тому що тілесність духовна, а дух тілесний, тіло повинно бути іманентним людині, тобто виражати його внутрішню сутність.

77.17.02.0899/197217. До питання про організаційно-правове забезпечення розвитку фізичної культури в Україні. Лавриненко О.О. // Наук. вісник Ужгородського нац. ун-ту. Право. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т, 2015, №32, т.3, с.40-44. - укр. УДК 342.9+614.2.

У статті розглядаються організаційно-правові засади фізичної культури та спорту в Україні. Наводяться пропозиції щодо координації управління фізичною культурою. Обґрунтовується необхідність включення до Закону України "Про фізичну культуру та спорт" окремого розділу щодо медичного забезпечення фізичної культури та спорту.

77.03 Теорія фізичної культури і спорту

77.17.02.0900/195108. Зміст програми корекції фізичного розвитку учнів з надмірною масою тіла старшого шкільного віку гірських шкіл Карпатського регіону. Микитин Л. // Гірська школа Українських Карпат. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2014, №11, с.62-64. - укр. УДК 796.012.1:613.25-053.6.

У статті розглядається зміст авторської програми корекції фізичного розвитку учнів старшого шкільного віку з надмірною масою тіла гірських шкіл Карпатського регіону, базовим фактором якої є рухова активність. Програма базується на використанні різних засобів оздоровчого тренування.

77.05 Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту

77.17.02.0901/191919. Дослідження моделей алгоритмів обліку травматизму спортсменів. Попов В.О., Міланов М.В., Марченко Ю.В. // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.С.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74), с.131-138. - рос. УДК 004.415:658.

Розглядається актуальна задача моделювання та обліку травматизму спортсменів. Аналізуються різні схеми представлення алгоритмів (граф-схема алгоритмів, матрична схема алгоритмів, автоматна схема алгоритмів, регулярна схема алгоритмів, логічна схема алгоритмів). Для кожної з схем розробляються методичні рекомендації для переходу до будь-якої іншої. Запропонований метод використовується для формування алгоритмічної моделі обліку травмованості спортсменів-культуристів при виборі для них тренувальних вправ. Модель обліку травматизму представляється в різних формах запису.

77.17.02.0902/194820. Особливості вегетативної регуляції серця в спортсменів ігрових видів спорту та легкоатлетів. Шевчук Т.Я., Романюк А.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26, с.187-193. - укр. УДК 612.1:796.

У статті розглянуто особливості вегетативної регуляції серцевого ритму в спортсменів. В ході дослідження було обстежено спортсменів ігрових видів спорту та легкоатлетів, з використанням методики варіабельності серцевого ритму (ВСР). Було вивчено основні часові, спектральні та показники ВСР (за Р.М.Баєвським), а також встановлено переважаючий тип вегетативної регуляції серцевої діяльності. Спортсмени ігрових видів спорту характеризувалися зниженням часових показників, окрім частоти серцевих скорочень. Аналіз спектральних показників виявив збільшення значень у спортсменів-легкоатлетів. Встановлено переважаючий симпатичний тип вегетативної регуляції серця у спортсменів ігрових видів спорту, а у легкоатлетів виявлено переважаючий парасимпатичний тип вегетативної регуляції. Отримані результати свідчать про зниження механізмів саморегуляції та активації центрів енерго-метаболічного обміну у спортсменів ігрових видів спорту. У спортсменів-легкоатлетів встановлено вищий рівень фізичної тренуваності та відзначено зменшення активності центрального контуру управління.

77.29 Методичні основи видів спорту

77.17.02.0903/191336. Особливості тактичної підготовки футболістів. Осадець М. // Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. ун-т ім. І.Франка, 2015, №7(126), с.126-130. - укр. УДК 7.092.376.

У статті здійснюється виклад результатів теоретичного дослідження що до вивчення особливостей тактичної підготовки особистості спортсмена, зокрема під час гри у футбол. Особлива увага приділяється вивченню сутності тактичної підготовки спортсменів, її напрямів, видів та засобів забезпечення. Робиться акцент на моделюванні тактичних дій під час гри у футбол.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Abolghasemi H.	0536	Hylvlyud A.	0274
Andrienko N.I.	0532	lordanskii A.	0553
Antoniuk O.	0626	Ivashkiv O.	0311
Artsis M.	0553	Jadhav A.	0537
Astakhova O.	0310	Jarur M.	0309, 0541
Bannikov L.	0540	Kalugin O.	0269, 0273
Bashar Khan A.B.	0555	Karpova S.	0553
Bashta B.	0310	Katruk D.	0533, 0545
Berladir K.	0547	Khomenko O.	0312
Bezvozyuk I.	0531	Khvatov A.	0553
Bodyanskiy Ye.	0625	Kildeeva N.	0553
Bratychak M.	0310, 0311	Korniyenko Y.	0628
Bratychak Mich.	0533, 0545	Kotsovsky V.	0126
Budishevskaya O.	0312	Kovalchuk A.	0009
Budnik A.	0547	Kryklyvyi R.	0531
Budnik O.	0547	Kubica P.	0311
Chernish E.Yu.	0532	Kudina O.	0312
Chernova V.	0300	Kudryavtsev N.	0535
Chernozhuk T.	0269, 0273	Kudryavtsev P.	0535
Dewi I.	0574	Kulish E.	0300
Dohare N.	0555	Kusuma H.	0574
Donchak V.	0310, 0312	Kutelmakh R.	0132
Dziaman I.	0546	Lackova Alica	0571
Dzikovska Yu.	0131	Levytskyi V.	0533, 0545
Dzinyak B.	0542	Liashenko N.Y.	0511
Esmaili M.	0536	Lutsenko N.	0315
Figovsky O.	0535	Mahfud M.	0574
Fitri S.	0534	Masyuk A.	0533, 0545
Frolova L.	0551	Melad O.	0309, 0541
Gladyshevskii R.	0268	Melnyk S.	0542
Grumezescu A.M.	0553	Mironyak M.	0315
Gumnitsky Ja.	0274	Mohanraj G.	0537
Harhay K.	0312	Mykhalichko V.	0268
Hartati H.	0534	Namiesnik J.	0311
Helesh A.	0550	Nazari G.	0536
Hots N.	0131	Nazarkevych M.	0047

Nesterenko S.	0540	Архій Е.Й.	0637, 0638
Olkhov A.	0553	Атемасов А.А.	0367
Panchenko J.	0315	Атемасова Т.А.	0367
Patel R.	0555	Атраментова Л.О.	0320, 0326
Pavliuk O.	0132	Ахмедов Б.А.	0394
Perova I.	0625	Б	
Petruk H.	0531	Бабак П.Є.	0137
Petruk R.	0531	Бабич В.М.	0024, 0025
Pivovarov A.	0551	Бабій О.Г.	0819
Plonska-Brzezinska M.	0310	Бабійчук Л.О.	0317
Plyacuk L.D.	0532	Бабік І.В.	0718
Pokhodylo E.	0049	Бабчак М.	0684, 0685
Pokhodylo Y.	0626	Бабюк С.М.	0630
Polyuzhyn I.	0311	Багрій М.М.	0400, 0402
Prytula Z.	0050, 0102	Базильчук О.	0845, 0847
Putri D.	0574	Бакуменко І.К.	0711
Rudenko P.	0547	Бакунець П.П.	0694
Rydchuk P.	0270, 0298	Бакунець Ю.П.	0694
Sabadash V.	0274	Балаганский В.В.	0438
Samaryk V.	0312	Балазюк В.Н.	0204
Semenyuk N.	0546	Балака С.М.	0657
Setyawati H.	0534	Балога О.А.	0758
Shurshina A.	0300	Балтыбаев Ш.К.	0438
Shyshchak O.	0311	Бандурина Л.О.	0183
Skorokhoda V.	0546	Банік М.В.	0368
Smirnova A.	0540	Барабаш Г.М.	0085
Sobechko I.	0271, 0299	Баранник В.В.	0116
Spas'ka O.	0272	Бараннік В.В.	0120, 0133, 0140
Staroverova O.	0553	Бараннік Т.В.	0307
Suberlyak O.	0546	Барболіна Т.М.	0094
Sviderskiy V.	0547	Баренблат І.О.	0250, 0252
Tamer Bani Amer	0087	Барило І.	0465
Tarnavchik I.	0312	Барта А.А.	0214
Tkach V.	0315	Барчій І.Є.	0247, 0248, 0249, 0287
Tupys A.	0270, 0298	Баскіна В.В.	0789
Tynmoshuk O.	0270, 0298	Басюк Т.	0130
Voronov A.	0312	Башлій С.В.	0254
Voronov S.	0312	Бедей Н.В.	0878
Widati A.	0534	Беднаж-Гжибек Р.	0607
Yavorskiy V.	0550	Беднарська І.О.	0331
Yuzva V.	0049	Безроднова О.В.	0332
Zaikov G.	0300, 0553	Бекас Б.О.	0237
А		Бекесевич А.М.	0426, 0755
Абідун М.А.	0818	Белінська С.	0576
Абрамович Н.О.	0613	Белоконь Ю.А.	0516
Авекін Я.В.	0342	Бельська О.А.	0725
Агамамедов Н.	0460	Беляева А.А.	0153
Адаменко Я.О.	0445	Беляк Є.С.	0491
Адегоке Е.А.	0818	Бенедикт В.В.	0642
Адуроджа А.О.	0818	Бензар І.М.	0679
Аксенюк І.І.	0185	Бердник М.І.	0284
Акуленко І.А.	0002	Береговська Х.В.	0523
Александрович Т.А.	0618	Бережна О.Р.	0530
Александрук Н.	0887	Березницький Я.С.	0689, 0690
Алексевич К.О.	0407	Березовський В.Я.	0414
Алескеров Ф.К.	0275	Берко А.	0128, 0485
Алексєєва К.	0128, 0485	Белал С.А.С.	0423, 0808, 0813, 0832
Алиева С.И.	0384	Беліков В.	0467
Алієва Т.А.	0842, 0843	Бєлзсьорова Я.А.	0113
Алтухова Л.В.	0321	Белоконь К.В.	0254
Алумуку М.	0423	Белоконь Ю.О.	0254, 0267
Аль-Джахлаві Акрам Фаділ Кадім	0487	Бигар Л.І.	0602
Аль-Кхшаб С.С.	0486, 0517	Бисага Н.Ю.	0749
Аль-Судані Мустафа Кахтан Абдулмунем	0119	Бистрова О.Д.	0697
Аль-Хафаджі Ахмед Валід	0487	Бичко М.В.	0765
Андрейчак В.О.	0443	Бичков С.О.	0671
Андрієнко М.І.	0764	Біганич В.Ю.	0208
Андрієнко Т.Л.	0345, 0353	Бізюков О.А.	0215
Андронік С.В.	0742	Білавич І.	0606, 0608
Андрющенко Д.В.	0688	Біланич Б.В.	0205, 0260
Антончик О.М.	0624	Біланич В.С.	0212
Антонюк В.В.	0280	Біленький В.	0448
Антонюк О.В.	0601	Білецький В.М.	0045
Антосяк П.П.	0158, 0160	Білищук Л.М.	0866
Антюшко Д.	0564	Білінський-Слотило В.Р.	0278
Анухин А.І.	0277	Білова М.О.	0177
Артищук В.М.	0737	Білогур В.Є.	0897, 0898
Артюшенко М.Є.	0662	Біров М.М.	0195
Архипова Л.М.	0447	Бірюк О.В.	0369

Блага О.С.	0736	Варга Я.В.	0029, 0046
Блецкан Д.І.	0211, 0217, 0257	Варигин А.Ю.	0390
Блецкан М.М.	0641	Варич О.Ф.	0241
Блиндюк В.С.	0142	Варігін О.Ю.	0385
Боброва А.О.	0738	Вартанян В.М.	0496
Бовгира О.В.	0216	Васильєв О.В.	0201
Богун Л.В.	0807, 0809	Васильєва Г.В.	0201
Богущ А.Є.	0700	Васильєва І.К.	0136
Боднар Л.С.	0325	Вастьянов Р.С.	0692, 0711, 0734
Боднар П.Я.	0403	Васянін В.О.	0082
Боднар Я.Я.	0425	Вашеняк Ю.А.	0354
Бодюл П.П.	0279	Вашкіте І.Д.	0842, 0843
Бодяньський Є.	0125	В'юшкова К.	0150
Божко Т.	0584	Вдовичин Т.Я.	0084
Бойко Н.В.	0834	Вдовітченко О.В.	0517
Бойко С.О.	0428, 0665, 0707, 0745	Великий Я.О.	0117
Бойко Ю.Д.	0164	Великодний Д.В.	0121
Бойцова І.А.	0035	Венгер І.К.	0655
Бойчук Т.	0835	Венцев С.Д.	0444
Бокатов А.В.	0682, 0683	Вереб М.	0685
Бокотей О.В.	0210	Верхола І.І.	0238
Бокотей О.О.	0210	Верченко В.О.	0137
Бокша Н.І.	0557	Верчин Н.	0454
Болдіжар О.О.	0709	Винник Д.М.	0700
Болдіжар П.О.	0773	Винокурова О.	0125
Бомба А.Я.	0165	Висоцька В.	0128, 0485
Бондар І.І.	0185	Висоцький Ю.Б.	0286
Бондаренко В.Г.	0027	Вишневська Є.О.	0439
Бондаренко В.М.	0020, 0081	Вишневська І.Р.	0800
Бондаренко Ю.В.	0475	Вишпінський І.М.	0781
Бондарець Д.А.	0648	Візір М.О.	0831
Бондарєв Р.В.	0691	Віктор А.	0823
Бора К.В.	0739	Віталє К.	0853
Борейко О.Ю.	0523	Вітенко В.А.	0357
Боржієвський А.Ц.	0716	Вітковський В.Ф.	0676
Борисюк Л.О.	0597, 0858	Вітушинська М.В.	0322
Борко В.О.	0250	Владимирська М.В.	0380
Бородавко О.О.	0798	Власенко В.С.	0582
Бородай В.А.	0490	Власій О.Д.	0038
Борсенко М.І.	0664, 0686	Вовк В.І.	0790, 0794
Бортишевський В.А.	0219	Вовк О.І.	0610
Бортош М.Ю.	0012	Водка М.Є.	0842
Борщовецька В.Л.	0431	Водка М.Є.	0843
Бохінюк В.С.	0192	Водяницька Н.А.	0808, 0820
Бохонко Р.Л.	0702	Войтович С.П.	0446
Бочар В.Т.	0703	Войчишин Л.	0835
Боярищева Т.В.	0013	Волков Д.Є.	0817
Братусь О.В.	0480	Волков К.С.	0403, 0404
Брезгунова О.О.	0370	Волков Р.А.	0365
Брехлічук П.П.	0875	Волкова К.А.	0164
Брила А.Ю.	0086, 0158, 0160	Волкова Н.Є.	0327
Бринза М.С.	0799, 0810, 0817	Волкова Ю.В.	0791
Брич Н.І.	0638	Волкотруб Ю.В.	0197
Бровкіна Д.Ю.	0524	Волович П.Н.	0195
Брусенцова Н.О.	0371	Волошин Т.Б.	0840, 0841
Брускова Д.-М.Я.	0255, 0266	Волощук Д.А.	0795
Бубняк М.Р.	0662	Волощук О.М.	0787
Буджак В.В.	0352	Волуца О.Д.	0352
Будник М.М.	0108	Воробель А.	0836
Буждиган О.Я.	0398	Воробійов В.В.	0236
Бузань І.В.	0058	Воробійова Л.І.	0327, 0329
Бузаш В.М.	0314	Вороненко О.С.	0817
Булеца С.Б.	0611	Воронич В.М.	0643, 0693
Бульба Є.М.	0478	Воронич М.В.	0643, 0693, 0713
Буркова В.В.	0320	Воронич-Семченко Н.М.	0400, 0402
Бурменський Р.В.	0114, 0492	Вудмаска І.В.	0391
Бурцева Д.О.	0412	Вятровська А.	0786
Бутенко А.Г.	0221	Г	
Бутирський О.Г.	0668	Габ А.І.	0265
Буцко Є.С.	0664	Габорець Н.Й.	0248
Бучковська І.М.	0418	Габриелян А.В.	0762
Бучок О.О.	0716, 0740	Гаврилешко К.І.	0621
Бялик І.М.	0432	Гаврилов А.Б.	0328
В		Гаврилова Н.С.	0636
Вайнагій О.М.	0669	Гаврилук Ю.В.	0548
Вакула Н.С.	0604	Гаїн Ю.М.	0646
Вакульчак В.В.	0217	Гайдаржи М.М.	0342
Вантюх Н.В.	0756	Гайдук А.В.	0543
Варга М.Д.	0867	Гайдук Р.В.	0753

Гайдукевич М.Є.	0358	Горленко О.М.	0719, 0720
Гайошко В.Д.	0662	Горленко Ф.В.	0720, 0746, 0772
Гайсак І.І.	0193	Городиловська М.І.	0680
Гайсак М.І.	0193	Горошко А.В.	0230
Галабурда Н.І.	0243	Горпинченко М.Ю.	0320
Галушак М.О.	0282	Гощинський В.Б.	0645
Галюк В.М.	0644	Грабовська Н.Р.	0494
Гамазін Д.К.	0263	Грахов В.П.	0346
Гамма Т.М.	0565	Гребенчук С.С.	0235
Гамуля Ю.Г.	0333, 0334	Гренджа В.І.	0086
Ганич Т.М.	0782	Гриньов Р.М.	0671
Ганчукова Д.В.	0620	Грицевич В.	0459
Гапак О.М.	0007, 0060	Гриценко І.В.	0790
Гапонова Л.В.	0235	Гриценко О.М.	0543
Гаралко Т.В.	0828	Грицище Я.В.	0187
Гардубей Є.Ю.	0658, 0699	Грицко Р.	0279
Гарт Л.Л.	0061	Грицуляк Б.	0837
Гафуров О.	0578	Грицуляк В.	0837
Гвоздецька І.С.	0178	Грицюк Ю.І.	0181
Геваза Ю.І.	0304	Громакова А.Б.	0334
Гевці Т.О.	0303	Губарь О.В.	0563
Гедеон С.В.	0183	Губицький А.Л.	0704
Генералова Л.В.	0435	Губієва Є.З.	0673
Герасимов В.В.	0558	Губіна Н.В.	0869
Герщенко С.Б.	0401	Гудзеляк І.	0454
Гербут А.О.	0618	Гудивок Т.В.	0068
Герзанич Е.І.	0208	Гузак О.Ю.	0634
Герц А.	0609, 0612	Гузенко В.	0578
Гецел О.Й.	0259	Гуйван Г.М.	0209
Гецко О.І.	0618	Гуменюк Василь	0846
Гільова Я.В.	0800	Гуменюк І.В.	0673
Гладка С.В.	0673	Гунас І.В.	0722
Глебена М.І.	0054, 0060	Гуньо М.М.	0204
Глибовець М.М.	0166	Гуранич П.П.	0206
Гликин М.А.	0529	Гуранич Т.В.	0400
Гликіна І.М.	0529	Гусак М.О.	0655
Глікін М.А.	0528	Гусакова С.В.	0279
Глікіна І.М.	0528	Д	
Гнатюк М.С.	0424, 0615	Данилишин М.С.	0569
Гнилко О.М.	0435	Данилко В.М.	0703
Гнилко С.Р.	0435	Данилюк П.С.	0195
Гожий В.	0507	Данко В.В.	0677
Гой Т.П.	0038	Данко Д.В.	0603
Голобородько К.К.	0372	Данова М.О.	0144
Головацький А.С.	0410, 0427, 0618, 0777, 0828, 0880	Дацко Т.В.	0403
Головацький Т.А.	0618	Дашкова А.Н.	0488
Головінська Л.К.	0427	Дашук В.О.	0058
Головченко А.В.	0228	Д'яченко Л.І.	0508
Голомб Р.	0188	Девіняк О.Т.	0878
Голуб Б.	0577	Дедів І.	0066
Голуб Є.О.	0250, 0252, 0295	Дедів Л.	0066
Голуб К.Ю.	0518	Дейниченко Г.	0578
Голуб Н.П.	0250, 0252, 0295	Делеган-Кокайко С.В.	0573
Голубкіна Є.О.	0809, 0814	Делієргієв М.А.	0197
Голубкіна О.О.	0814	Дем'яненко А.Г.	0236
Голяка А.Г.	0664	Демеш Ш.Ш.	0199, 0203
Гомонай В.І.	0250, 0251, 0252, 0295	Демидов В.М.	0692
Гомонай І.В.	0670	Деміхова Н.В.	0682, 0683, 0726
Гомонай О.І.	0195	Демків Л.І.	0096
Гомоннай О.В.	0206	Демянчук М.Р.	0593
Гомоннай О.О.	0206	Денисенко В.Л.	0646, 0741, 0769
Гоні С.-К.Т.	0656, 0768	Дерев'яно О.Г.	0567
Гончар М.Г.	0617, 0700, 0710	Дерієнко Т.А.	0825
Гончар Ю.О.	0796	Деркач І.В.	0364
Гончаренко В.І.	0355	Дельцова О.І.	0401, 0617
Гончарова Н.М.	0657, 0767	Джуган Л.М.	0632
Гончарь О.В.	0801	Джуренко Н.І.	0346
Гоптарьова Н.	0448	Дзевульська І.В.	0411, 0722, 0764, 0880
Горбань І.І.	0078	Дзензерська О.М.	0396
Горбатий І.	0109	Дзиба А.А.	0363
Горбенко Н.Є.	0543	Дзьоба А.І.	0674
Горбулін О.С.	0336	Дзюба Н.	0575
Горбулінська С.М.	0325	Дика Л.Д.	0323
Горбунов А.А.	0648, 0649	Диховичний О.О.	0003
Гордієвич М.С.	0798	Дихтяр Н.Ю.	0488
Горенська О.В.	0328	Діденко І.П.	0340
Горзов Л.Ф.	0774	Діденко Н.О.	0365
Горицький В.М.	0753	Дмитроца О.Р.	0422
Горічок І.В.	0282	Добош В.М.	0693

Добровольська Н.	0458	Захарченко Т.Л.	0023
Добрянська Е.С.	0618	Заячук І.П.	0214
Добуш Р.Д.	0694	Збарський В.К.	0570
Довбиш А.С.	0095, 0121	Звенигородський В.В.	0196
Довга Н.З.	0401	Зеленюк М.С.	0209
Довгань Ю.П.	0652	Зелінський А.Г.	0190, 0202
Догадіна Т.В.	0336	Земсков С.В.	0694
Дозорський В.	0066	Зімчук І.В.	0521
Долматов Д.А.	0240	Зінчук С.О.	0166
Доманський Т.М.	0762	Золотарьова Т.В.	0810, 0813, 0824
Домнин А.О.	0529	Зорін Ю.М.	0091
Дорошенко А.О.	0313	Зоценко М.Л.	0450
Доценко Д.Н.	0695	Зражевська Н.Г.	0026
Доценко Н.В.	0147	Зрайло Н.М.	0222
Драчук М.	0885	Зубака О.В.	0248
Драган Я.	0066, 0149, 0629	Зубков О.Б.	0649
Драган Я.П.	0181	Зубов П.М.	0317
Дронов О.І.	0694	Зубова О.Л.	0317
Дронюк І.	0495	Зубричева Л.Л.	0223
Дубініна У.Г.	0719	Зубцов Е.І.	0245
Дувалко О.В.	0654, 0742	Зубцов Є.І.	0539
Дудіцька С.П.	0891	І	
Дудко А.Ф.	0003	Іваненко А.О.	0650
Дука Р.В.	0689	Іваненко В.І.	0168
Дулішкович Я.М.	0558	Іванов В.В.	0284, 0285
Дуло О.А.	0870	Іванов В.І.	0530
Думанський О.І.	0237	Іванова Л.	0844
Дутка Я.Р.	0647	Івановський В.В.	0373
Дьяченко Т.В.	0527	Іванченко В.Г.	0450
Дячук Е.Й.	0866	Іванченко Т.П.	0780
Дячук М.В.	0218	Іванчук М.А.	0074
Е		Іванюк В.Г.	0494
Емельянов И.В.	0087	Івасюк І.	0838
Еріцян А.А.	0691	Івасюк О.О.	0478
Є		Ігнат В.І.	0715, 0780
Євдулов О.В.	0627	Ігнат М.В.	0715, 0780
Євич М.Я.	0193	Ігнатев І.	0124
Євич Р.М.	0193	Ізонін І.	0129
Євтехов В.Д.	0443	Іскра Р.Я.	0413
Євтушенко Д.В.	0667	Іщенко В.І.	0521
Єгоров С.Г.	0623	Іщук Т.В.	0417
Єльцов С.В.	0552	К	
Ємець О.О.	0094	Кагало О.О.	0397
Єрем Т.В.	0867, 0868	Казаков В.В.	0242, 0244
Єрем Х.В.	0868	Казакова Р.В.	0866
Єрецька Р.В.	0673	Калашник А.А.	0440
Єсілевська М.А.	0429	Калина М.С.	0895
Ж		Калинич С.С.	0771
Жаба В.І.	0192, 0198	Калмиков О.О.	0235
Жаріков С.О.	0695	Калугіна О.С.	0491
Жидик В.Б.	0084	Камінська Т.М.	0851
Жиліна Т.М.	0381	Кандиба Ю.	0455
Жихарев В.М.	0187	Каніковський О.Є.	0651
Жінко В.В.	0703	Канкін І.О.	0521
Жменяк Ю.В.	0196	Канюра О.А.	0871
Жолудева Л.О.	0773	Капустей М.М.	0075
Жуков О.В.	0382	Карасьов О.О.	0313
Жукова Ю.П.	0549	Карбованець М.І.	0194
Жукова Я.	0588	Карбованець О.М.	0194
Журавка Н.В.	0811	Карпюк Л.В.	0243
Журавлев В.Ф.	0056	Карташинська О.С.	0286
Журавльов В.П.	0055	Карташов А.В.	0145
З		Касаткин А.В.	0182
Зав'ялов Є.В.	0366	Каулина Т.В.	0438
Задерихін О.К.	0624	Кахраманов К.Ш.	0275
Заєць Н.С.	0412	Кахраманов С.Ш.	0275
Заика Р.Г.	0245	Качала Л.О.	0862
Заїка Р.Г.	0244	Качинський А.Б.	0180
Зайцева Є.М.	0815	Качмар О.О.	0841
Зайченко О.Ю.	0497	Качур І.І.	0827
Зайчук Н.П.	0241	Кашкалда Д.А.	0784, 0791
Зак Ю.А.	0098	Кашуба А.І.	0216
Зак Ю.О.	0483	Кедюлич В.М.	0209
Запорожченко Б.С.	0648, 0649	Кельман В.А.	0196
Запорожченко М.Б.	0649	Кенідра А.Ю.	0720
Заремба В.Р.	0781	Кенюк А.Т.	0866
Зарудна О.І.	0655	Керецман А.О.	0872, 0882
Затула Д.В.	0071	Кеца О.В.	0419
Затуливітер О.І.	0572	Киба С.П.	0236

Килівник Ю.М.	0201	Косенко В.М.	0444
Кириченко А.Г.	0256, 0296	Костенко В.В.	0329
Китасв О.І.	0362	Костенко Є.Я.	0621, 0875
Кишко К.М.	0881	Костенко О.Б.	0473
Кишко М.М.	0765	Костенко С.Б.	0621, 0622
Кишко О.	0684	Костенко Т.	0581
Кірпічнікова К.П.	0648	Костів О.І.	0655
Кітик І.В.	0247	Костів С.Я.	0655
Кішко О.	0685	Кот К.В.	0430
Кіяновська Н.М.	0004	Кот Ю.Г.	0430
Клименко А.О.	0710	Кохан І.В.	0538
Клименко В.	0463	Кохан О.П.	0293
Кобаль М.М.	0428	Кочет В.М.	0375
Кобильник Т.П.	0084	Кочетова С.А.	0255
Кобиланський Р.Р.	0318	Кочкина Н.	0585
Коваленко В.В.	0215	Кочмарь О.М.	0701, 0771
Коваленко І.М.	0343	Кошевой Н.Д.	0153
Ковалишин М.І.	0703	Кошман С.О.	0484
Ковалінська Т.В.	0190, 0202, 0579	Кошовий М.Д.	0079
Коваль В.Ю.	0638	Кравець Н.С.	0489
Коваль Г.М.	0875	Кравець П.	0112
Коваль Н.В.	0834	Кравець Т.О.	0338
Коваль О.В.	0164	Кравченко І.В.	0302
Коваль Т.В.	0417, 0560	Кравченко М.О.	0379
Ковальов О.Р.	0490	Кравчина Т.В.	0600
Ковальова О.М.	0801, 0831	Красилинець В.М.	0195
Ковальчук А.	0127	Краснобаев В.А.	0484
Ковальчук О.І.	0722, 0764, 0880	Краснопольська О.С.	0701
Ковальчук О.М.	0650	Красноруцкий А.А.	0116, 0138
Ковач Ш.А.	0891	Красовська І.Г.	0151
Когут В.	0158	Кречун М.М.	0280
Когутіч А.І.	0875	Криванич В.М.	0754
Кожевнікова В.А.	0798	Кривецький В.Ф.	0675
Кожем'яка Г.В.	0801	Кривов'яз А.О.	0304
Кожемякіна Н.В.	0107, 0134	Кривоногов С.І.	0276
Козак Д.В.	0404	Криворучко І.А.	0656, 0657, 0698, 0767, 0768
Козуля М.М.	0177	Криворучко М.П.	0444
Козуля Т.В.	0177	Кривошапка В.А.	0362
Козьма А.А.	0248, 0294, 0295	Кріпка О.І.	0425
Козявкін В.І.	0841	Кроль О.С.	0525
Койчев Е.А.	0696	Крулик В.В.	0760
Колесник Н.Ф.	0256	Крупка А.В.	0412
Колісник Б.І.	0391	Крч Х.Л.	0827
Колісник Д.Ю.	0190	Крючина Є.А.	0694
Колодій В.В.	0648, 0649	Кряжич О.О.	0059
Коломийчук В.П.	0335	Кудрявцев Л.К.	0668
Коломійцев В.І.	0652	Кудрявцев С.А.	0528, 0529
Колот Н.В.	0329	Куземко А.А.	0340
Кольман Р.	0389	Кузора В.Є.	0375
Комариста В.П.	0336	Кузьма В.В.	0212, 0260
Комолов Д.І.	0141	Кузьменко Г.І.	0658, 0699
Компанієць А.М.	0306	Кулиева Х.Ф.	0394
Комшук Т.С.	0420	Кулинич Е.М.	0520
Кондратенко А.П.	0697	Кулица О.С.	0138
Кондратенко П.Г.	0695, 0696	Кульчицький А.Д.	0218
Кондратюк В.А.	0654	Кун Г.В.	0287
Конопко Л.А.	0279	Кундрат А.М.	0432
Константин В.	0266	Куницький М.О.	0432
Конькова М.В.	0697	Куриця І.Ю.	0208
Копильчук Г.П.	0418, 0787	Курчак Н.Ю.	0640, 0687, 0747
Копиця М.П.	0800	Курченко О.О.	0072
Кополовець І.І.	0708, 0757	Кут М.М.	0303
Копчак А.В.	0653	Кутувий Ю.М.	0830
Копчак В.М.	0654	Кутько Д.П.	0769
Копчак К.В.	0654, 0742	Куцин О.О.	0727
Копычко В.В.	0232	Кучірка Я.М.	0700
Кордяк В.	0495	Кушнірик О.В.	0389
Корж О.	0883	Кушнірук О.І.	0662
Корж Р.В.	0219	Кушта О.Ю.	0703
Кормош А.Ж.	0572	Куц С.М.	0175
Кормош Ж.О.	0572	Кущевська Н.Ф.	0265
Корнієнко Є.М.	0785	Кюмерле Тобіас	0399
Корнус А.	0456, 0464	Л	
Корнус О.	0464	Лавданський А.О.	0479
Король Ю.Ю.	0039	Лавриненко О.О.	0899
Корольчук С.І.	0572	Лагута А.М.	0552
Корсак В.В.	0428, 0664, 0665, 0707, 0745, 0746, 0771, 0772	Лазур В.Ю.	0191, 0194
Корчинська О.О.	0758	Лангазо О.В.	0746
		Лахоніна А.І.	0820

Лебединська М.М.	0821	Малаховська Т.О.	0287, 0292, 0293
Лебець І.С.	0784, 0815	Малець І.	0129
Лебідь О.В.	0301	Малик Ю.Ю.	0408
Левашов М.І.	0414	Малицька А.П.	0658, 0699
Левицька Т.І.	0224	Малицький В.Є.	0658, 0699
Левкович М.В.	0239	Малишев В.В.	0255, 0264, 0265, 0266
Левкулич С.Я.	0641	Малініна А.О.	0200
Левкулич Ю.Ю.	0641	Маляр В.А.	0619, 0751, 0758, 0777
Левчук Ю.А.	0701, 0707, 0745	Маляр В.В.	0678, 0777
Левчук С.А.	0226	Маляр Вол.В.	0758
Лемко О.І.	0756	Маляр Р.В.	0871, 0876, 0877
Лендел В.Г.	0303, 0305	Маляр-Газда Н.М.	0659, 0686, 0878
Ленок А.А.	0227	Мамчур В.В.	0359
Летяго Г.В.	0815	Мамчур Т.В.	0338
Лешко М.М.	0743, 0770	Манафов А.А.	0395
Лесний В.В.	0691	Мандзій Б.	0505
Липка Н.П.	0389	Маник О.М.	0278
Лисенко А.А.	0499	Маник Т.О.	0278
Лисенко М.О.	0358	Манкулич В.В.	0643
Лисенко О.І.	0147	Манойло М.В.	0061
Лисенко С.В.	0021	Манулік В.С.	0487
Литвак Ю.В.	0716	Манько М.В.	0362
Литвиненко Є.М.	0157	Мар'ян М.І.	0207
Литвинов А.Л.	0097	Маргітич М.О.	0261
Литвинова Є.І.	0493	Маринець В.В.	0036
Литвинчук С.М.	0369	Маринець К.В.	0036
Лихолат О.А.	0421	Маріуца У.	0103
Лихолат Т.Ю.	0421	Маріонда І.І.	0632, 0891
Личконенко Н.В.	0296	Маркова А.О.	0383
Ліпчанський М.В.	0142	Марковський В.Д.	0667
Лісикевич В.А.	0020	Мароун Б.	0824
Лісовий М.М.	0356	Мартим'янова Л.О.	0802
Літвін А.С.	0813	Мартиненко О.В.	0816, 0817
Літвіненко С.Г.	0347	Мартінес Бастіда Х.П.	0105, 0135
Літовка І.Г.	0414	Марценюк В.П.	0178
Лобач-Жученко С.Б.	0438	Марченко М.М.	0419
Лобачевська О.В.	0337	Марченко Ю.В.	0901
Логвинова М.	0455	Марчишин С.М.	0861
Лодяна І.М.	0656	Маслак Г.С.	0330
Лозинська Л.	0848	Маслюк В.Т.	0437
Лозинський А.О.	0096	Мастиновський Ю.В.	0231
Локота Н.В.	0258	Матвеев С.А.	0705
Локота Ю.Є.	0753	Матвійчук Б.О.	0702, 0703, 0704
Ломага М.М.	0088	Матвійчук С.С.	0557, 0558, 0559
Ломака В.Ю.	0703	Матвійчук Х.Б.	0752
Лоп'янка М.А.	0282	Матейченко П.В.	0276
Лопин Д.О.	0817	Матерухин А.Н.	0705
Лопіт В.М.	0701	Матійців Н.П.	0322
Лосев С.С.	0297	Матковська Т.М.	0791
Лось С.А.	0360	Махаринська О.С.	0811, 0821
Лофай Ф.	0212	Махіна В.О.	0372
Лоя В.Ю.	0187, 0212	Махінько Н.О.	0433
Лоя Н.О.	0750	Машкіна В.	0463
Лукацька Л.Л.	0313	Машура В.В.	0746, 0772
Лукач А.В.	0217	Машура Г.Ю.	0782, 0833
Лукашів Т.О.	0034	М'яшило О.	0580
Лукашов С.М.	0412	Медведева І.	0585
Лукашук І.М.	0854	Медведик А.Д.	0137
Лукинчук О.І.	0445	Мезенцев Н.В.	0142
Лукін В.В.	0134	Мельник В.С.	0774, 0866
Лупінос С.М.	0444	Мельник І.В.	0513
Лутасва Т.В.	0849, 0850	Мельник О.	0159, 0587
Луханін В.С.	0016	Мельник О.О.	0159
Люта Є.А.	0808, 0822	Мельник С.Р.	0302, 0591
Ляховець Л.О.	0631	Мельник Ю.Р.	0591
Ляшенко В.П.	0412	Мельниченко Г.М.	0344
М		Мельниченко Т.Д.	0205
Мадар Л.А.	0288	Мельничук І.М.	0856
Мадяр Н.М.	0252	Меньшикова С.І.	0276
Мазілов О.О.	0324	Меняйлов Е.С.	0319
Майстер А.	0470	Меркотан К.К.	0197
Макар Б.Г.	0426	Месарош Л.В.	0184
Макауз І.І.	0205, 0260	Мехтієва Ф.Б.	0810, 0824
Макашова О.Є.	0317	Мигович М.І.	0196
Макієнко Н.В.	0820	Микитин І.	0506
Маковецька Л.	0457	Микитин Л.	0900
Маковецька С.	0580	Миклуш Ю.С.	0399
Маланчук О.М.	0043	Миронюк І.С.	0863, 0864
Маланчук Р.О.	0759	Мирош М.	0469

Мисковець С.В.	0241	Новак В.В.	0374
Митрохин О.В.	0439	Новак М.	0212
Михайлов Б.В.	0842, 0843	Новакова Л.В.	0595, 0598, 0860
Михалко Я.О.	0766	Новіцький Р.О.	0375
Михальова О.	0051	Новожилова М.В.	0157
Михальченко І.І.	0439, 0441	Нодь Є.А.	0191
Михасюк М.М.	0076	Носенко О.А.	0746
Мич І.А.	0008, 0161	Носков В.І.	0142
Мишанич Т.В.	0637, 0728	Нужина Н.В.	0342
Міланов М.В.	0901	Няньковський С.Л.	0680, 0681, 0718
Мільович С.С.	0251	О	
Мілявський Ю.Л.	0099, 0100	Овсієнко С.А.	0022
Мінов Є.В.	0508	Огоновський Р.З.	0753
Мінорова А.	0590	Одарущенко О.М.	0478
Мінченко О.Г.	0330	Одошевська О.М.	0865, 0878
Мірошник Н.В.	0351	Ойелейє Л.	0809
Мірошніченко О.І.	0134	Ойєбаміре І.	0808
Міхнева Є.Г.	0579	Ойєбаміре М.	0808
Міца В.	0188	Оконджо К.	0423
Міцода К.Р.	0875	Оксанич І.Г.	0182
Міцода Р.М.	0778	Олейник О.Ю.	0510
Мішалов В.Д.	0622	Олексик О.Т.	0773
Млавець Ю.Ю.	0069	Олексійченко Н.О.	0362, 0363
Мовсесян Я.С.	0488	Олеськів О.	0506
Мовчан О.Д.	0829	Олійник А.О.	0143
Мозговий М.В.	0476	Олійник В.	0453
Мокрик О.Я.	0775	Олійник Г.В.	0776
Молікевич Р.	0468	Олійник І.Ю.	0723
Молнар Д.І.	0573	Олійник М.Ю.	0776
Молотовська Л.А.	0265	Олійніченко О.	0588
Молоченко Д.Р.	0180	Олофсон Понтус	0399
Мороз Р.А.	0560, 0561	Омельченко Н.	0466
Москаєва О.Г.	0283	Онисько Л.Р.	0704
Москаленко В.В.	0515	Онисько М.Ю.	0303, 0304, 0305
Москалик І.А.	0318	Онищенко В.А.	0345, 0353
Москаль О.М.	0637, 0640	Онїжук М.О.	0285
Москвітїна М.	0048	Онїщенко В.Ф.	0762
Мосолова К.Ю.	0366	Онуфрїв О.Р.	0218
Мосьондз Н.	0505	Онуфрїв Р.А.	0377
Мотузка Ю.	0564	Оптасюк С.В.	0282
Мотчаний А.О.	0475	Орескович С.	0853
Мохонько В.І.	0434	Орехов О.О.	0475
Мохорт М.А.	0830	Орехова А.О.	0487
Мошківський Г.Ю.	0654	Орлова Н.В.	0416
Мудрий С.І.	0282	Ортікова В.В.	0314
Муравйов П.Т.	0648, 0649	Осадець М.	0903
Мустафаєва Л.А.	0326	Осадча О.А.	0223
Мучичка І.І.	0248	Осауленко В.В.	0705
Н		Осипенко П.В.	0679
Набієва С.А.	0275	Осміловська І.В.	0672
Назаревич М.Р.	0753	Оссовський О.В.	0744
Назаренко Є.О.	0832	Остап'юк М.В.	0614
Назарук В.Л.	0859	Остапенко І.А.	0202
Назимок Є.В.	0723	Остапов С.Е.	0508
Наконечный С.Ю.	0705	Остапченко Л.І.	0417
Нарожная Е.В.	0512	Остапчук С.М.	0886
Нарожный В.В.	0512	Островська Ю.К.	0418
Нахаєва Я.М.	0594	П	
Начичко В.О.	0339	Павленко Є.В.	0623
Небола І.І.	0210	Павлик Г.В.	0079
Недашківська Н.І.	0172	Павлик І.В.	0651
Недїбалюк О.А.	0219, 0262	Павлишин Г.Я.	0596
Нейко І.С.	0360	Павліш Л.	0584
Неймет Ф.	0684	Павлюк О.	0123
Немет Д.	0212	Павук Ф.М.	0874
Немет Ф.	0685	Пагіря М.М.	0011
Нескородева Т.В.	0053, 0148	Паламарчук О.П.	0346
Нестеренко Т.М.	0530	Палала В.Й.	0618
Никируй Л.І.	0282	Палатов Д.	0380
Никитюк В.	0149, 0629	Палієнко Р.К.	0744
Никитюк Ю.А.	0592	Палко А.І.	0872, 0882
Николишин Л.В.	0402	Палюх З.Ю.	0591
Никоненко А.А.	0705	Паляниця Ю.	0149, 0629
Никоненко А.С.	0705	Паляниця Ю.Б.	0181
Никулишин І.Є.	0544, 0583	Панкратова Н.Д.	0058
Нитребич З.М.	0040, 0041, 0043	Панова В.О.	0296
Ніколаєва А.А.	0279	Пантелеймонов А.В.	0285
Ніколенко В.В.	0161	Панчук І.І.	0365
Ніпот О.Є.	0416	Парлаг О.М.	0192

Пархомчук Д.М.	0062	Пономаренко А.В.	0705
Пасинкова Р.А.	0369	Пономаренко М.М.	0107, 0134
Пасічніченко І.О.	0168	Пономаренко О.Л.	0377
Патер Я.З.	0703	Поночовний Ю.Л.	0478
Пахомов О.В.	0415	Поп М.М.	0260
Пахомов О.Є.	0372	Поп О.М.	0437
Пахомова Ю.С.	0306	Попадинець О.Г.	0402
Пашко А.О.	0070	Попель О.М.	0216
Пашков В.М.	0852	Попеску А.-М.	0266
П'ясецьки М.	0247	Попівняк Х.І.	0714
П'ятницький Ю.С.	0403	Попов А.В.	0516
Пекарь А.Ю.	0778	Попов В.О.	0064, 0901
Пекарь М.І.	0772	Попова А.І.	0562
Пелешко Д.	0129	Попова О.Б.	0894, 0896
Пелюшкевич О.В.	0044	Попович В.Б.	0875
Перегуда Ю.М.	0014	Попович М.М.	0573
Перерва Л.О.	0654, 0742	Попович Н.І.	0213
Переш Є.Ю.	0248, 0287, 0293	Попович Р.Б.	0015
Пернеровська С.В.	0447	Попович Ф.А.	0427
Перський Є.Є.	0430	Попович Я.М.	0428, 0665, 0707, 0745
Петелкакі О.В.	0406	Попович Я.О.	0661
Петенько В.О.	0057	Попукайло В.С.	0067
Петечук В.М.	0017	Поручинська Т.Ф.	0422
Петечук Ю.В.	0017	Посохов Є.О.	0628, 0785
Петнегазі Д.С.	0605	Потапчук А.М.	0754, 0760
Петравчук А.П.	0021	Потієнко О.С.	0197
Петренко О.В.	0803, 0816, 0818, 0823	Поторій М.В.	0249
Петренко О.О.	0169, 0176	Починська М.В.	0804
Петрецький С.	0188	Прасол В.О.	0768
Петрищенко С.	0588	Приймак Б.І.	0139
Петрова Л.Г.	0155	Притчин А.С.	0182
Петрова О.О.	0114, 0492	Прищела О.О.	0405
Петросов О.В.	0780	Прогонов Д.О.	0175
Петрук А.П.	0391	Продан А.М.	0645
Петюнін О.Г.	0667	Прокошин В.І.	0279
Петюнін П.О.	0667	Прохорова О.М.	0001
Петюніна О.В.	0800	Проценко В.М.	0444
Пехтерев В.О.	0025	Проценко У.	0890
Пиптюк О.В.	0660	Процик Ю.С.	0237
Піріна І.С.	0430	Процько І.	0111
Пирогівська А.	0451	Прусінська М.	0389
Питьовка О.Ю.	0036	Прядко О.І.	0353
Пичугина О.С.	0156	Пташинський Д.А.	0197
Пігнастий О.М.	0474	Пташник Б.Й.	0041
Підвальна У.Є.	0410	Пуга П.П.	0195
Пірко І.Б.	0218	Пугач С.	0452
Піх В.Я.	0522	Пукач П.	0229
Піх З.Г.	0544	Пулик О.Р.	0734, 0839
Пішта М.М.	0192	Пустовіт Т.О.	0787
Плекан Р.М.	0192	Путренко В.В.	0151, 0152, 0171, 0173
Плотнікова Л.М.	0414	Пушко Я.	0130
Плотнікова О.М.	0360	Пшеничний В.М.	0650
Пляцук Л.Д.	0392	Пятничка О.З.	0645
Повідайчик О.С.	0603	Р	
Повшук О.	0150	Рабик І.В.	0337
Погодін А.І.	0293	Рагімова Т.А.	0627
Погорелов А.В.	0488	Раденко Є.Є.	0695
Погоріляк О.О.	0068	Радловська К.О.	0436
Погоріляк Р.Ю.	0862, 0873, 0882	Радченко А.О.	0832
Погребняк Б.І.	0473	Радько В.І.	0622
Подиман А.С.	0255	Раєцька Я.Б.	0417, 0788
Подладчіков В.М.	0480, 0620	Разіньков В.В.	0277
Подольський С.В.	0091	Ракитянська Г.	0083
Подольхова М.О.	0363	Ракитянська Г.Б.	0090
Пожуев А.В.	0225	Раранський М.Д.	0204
Пожуєва І.С.	0224	Раскін Л.Г.	0474
Покалюк В.В.	0442	Рачкевич С.Л.	0662
Полевич І.	0462	Рашевська Н.В.	0004
Полєхіна В.М.	0855	Рашкевич Ю.	0129
Поліщук Д.О.	0092, 0162, 0167, 0174, 0179, 0481, 0498	Рвачов В.О.	0052
Поліщук О.Д.	0092, 0162, 0167, 0174, 0179, 0481, 0498	Рвачова Т.В.	0052
Полуда С.Н.	0560, 0561	Ревенко С.А.	0243
Полчанінова Н.Ю.	0376	Редько Д.І.	0023
Полюлях Р.А.	0889	Редько І.В.	0023
Поляк С.С.	0006	Репетило С.М.	0041
Полянський П.А.	0669	Решетар Д.В.	0761
Пономарева Н.С.	0005	Решетченко С.	0463
		Рибак В.Я.	0010, 0030
		Риженко О.О.	0264

Рижова А.С.	0515	Свистак В.В.	0641
Рипка А.М.	0544	Святний В.А.	0524
Різак В.М.	0186, 0195, 0205, 0212, 0214, 0260	Сегеда Ю.М.	0010, 0030
Різник В.	0110	Сеид-Рзаев М.М.	0384
Різник О.	0150	Секереш К.Ю.	0250, 0252
Рішко М.Ф.	0715	Семенюк Т.О.	0724
Рішко О.А.	0641, 0782	Семенюта М.Ф.	0080
Рішко Я.Ф.	0638	Семко Т.О.	0282
Рogaцький К.	0279	Семчишин Г.Я.	0031
Рogaч І.М.	0862, 0882	Сенів М.	0505
Рogaчова О.І.	0276	Сеньків М.	0459
Родін Ю.В.	0650	Сеньків О.М.	0413
Роєнко О.О.	0065	Серветник П.Ф.	0669
Розанов Ю.М.	0369	Сергієнко А.М.	0093, 0115, 0482
Ройзман В.П.	0230	Сердюк О.І.	0843
Роман І.Ю.	0206	Серілко Д.Л.	0233
Романенко В.Д.	0099, 0100	Серілко Л.С.	0233
Романенков Ю.О.	0144	Семіонова К.А.	0416
Романишина Л.М.	0861	Сивохоп Е.М.	0891
Романова С.В.	0762	Сидор А.Р.	0523
Романчук К.	0452	Сизова З.О.	0313
Романюк А.П.	0422, 0902	Симоновський Ю.В.	0121
Романюк Н.Д.	0364	Симулик В.Д.	0729, 0730, 0731, 0732
Ромаш І.Р.	0792	Сипливи В.О.	0667
Ромашенко О.В.	0215	Ситник В.В.	0079
Ронкін В.І.	0393	Сичак Н.М.	0349
Ронто М.Й.	0046	Сі У.	0430
Росола І.Й.	0259, 0260	Сіготські В.	0757
Ростока-Резнікова М.В.	0736	Сідей В.І.	0246, 0289, 0291
Росул Р.Р.	0206	Сідченко С.О.	0140
Ротштейн О.П.	0090	Сімоненко В.П.	0093, 0115, 0482
Рубіш Ю.Ю.	0030	Сінчук А.М.	0165
Рудавська Г.	0586	Сінькевич О.	0220
Руденко А.Г.	0378	Сіпатов А.Ю.	0276
Руденко В.	0451	Сіра О.Є.	0333
Руденко С.С.	0396, 0398	Сірчак Є.С.	0640, 0687, 0747
Руденко Т.А.	0805	Сірчак С.С.	0701
Руденко Т.М.	0639	Січка М.Ю.	0186
Рудик Н.В.	0705	Скачков В.О.	0530
Румянцев К.Є.	0708, 0709, 0773	Скірак З.С.	0616
Русак П.С.	0781	Скляр В.В.	0478
Русин А.В.	0665, 0715, 0780, 0865, 0878	Скокова Н.І.	0823
Русин Б.П.	0494	Скомаровський О.А.	0694
Русин В.В.	0663, 0706, 0746, 0772	Скоробагатько Д.О.	0324
Русин В.І.	0428, 0640, 0659, 0664, 0665, 0687, 0707, 0708, 0709, 0745, 0746, 0747, 0757, 0771, 0772, 0773, 0865	Скоромний О.М.	0668
Русин Л.П.	0779	Скорохода О.	0124
Русов В.Д.	0197	Скринник А.І.	0147
Рябуха Ю.М.	0120, 0133	Скрипинець Ю.П.	0669
Рябуха Ю.Н.	0116	Скрипко В.Д.	0617, 0710
С		Скрипський І.М.	0280
Сабов А.В.	0774	Слабий О.Б.	0424, 0615
Сабов В.І.	00249, 293	Славів Р.	0461
Сабов М.Ю.	0249, 0287, 0288, 0292	Слепичева М.А.	0146
Саваневич В.Е.	0488	Сливка О.Г.	0206, 0209, 0258
Савіна М.В.	0797	Сливка Р.М.	0669
Савка І.Я.	0038	Сливка-Тилищак Г.І.	0077
Савон І.Л.	0712	Слинько Є.І.	0743, 0770
Савченко Г.О.	0393	Слівінська О.М.	0413
Савченко І.А.	0170	Слободян Л.З.	0397
Савчук Б.	0608	Случик І.	0838
Савчук О.В.	0871	Слюсарчук П.В.	0076
Савчук О.М.	0417	Смирнов В.В.	0514
Савчук Т.І.	0572	Смирнов М.Л.	0697
Саджа М.	0809	Смирнов С.А.	0163
Садова О.Р.	0681	Смирнова Д.О.	0712
Сакалош І.І.	0186, 0260	Смирнова Н.В.	0514
Салапак В.М.	0218	Сміянов В.А.	0682, 0683
Сало В.М.	0662	Сміянова О.І.	0682, 0683
Самойленко М.І.	0473	Сміянова Ю.О.	0733
Самойлова О.В.	0793	Сморжевський В.Й.	0762
Сандер С.В.	0666	Соболь І.П.	0704
Саранча В.	0853	Собчак А.П.	0519
Сахаревич П.В.	0118	Соваков О.В.	0362
Сахно В.І.	0190, 0202, 0579	Сокіл М.Б.	0238
Сверстюк А.С.	0178	Соколова Є.В.	0503, 0509
Свида Ю.Ю.	0261	Соколова Н.Д.	0894, 0896
		Соколовський Я.	0048
		Соловійов М.В.	0216
		Соловьев А.И.	0228

Солодянкін О.В.	0449	Ткачук О.С.	0742
Соломаха І.В.	0348	Товт В.А.	0634
Соломенко О.В.	0263	Товт В.В.	0249, 0292
Соломко О.Б.	0704	Товт В.О.	0249
Соломон А.М.	0187, 0288, 0293	Товт-Коршинська М.І.	0736
Солошенко О.М.	0063	Токарський В.А.	0386, 0393
Сорока О.В.	0857	Токарюк А.І.	0352
Сорокіна І.В.	0657	Томілова Є.П.	0052
Сочка Н.В.	0720	Торія Р.Г.	0705
Срібнюк С.М.	0223	Тремба Н.	0123
Стадник Г.А.	0095	Трикур І.І.	0186
Стамбульська У.Я.	0316	Трофимчук О.М.	0059, 0082, 0108
Стасюк О.В.	0886	Трошкі В.Б.	0018
Стельмах О.	0448	Трускавецький Б.Л.	0765
Степчик В.В.	0501	Трусковський К.К.	0027
Стефанович Т.О.	0101	Тулякова Н.О.	0108
Стець М.В.	0437	Тумак І.М.	0662
Стецьків А.О.	0253	Тулиця І.М.	0140
Стеченко О.	0884	Турецька Х.	0635
Стоянов О.М.	0692, 0711, 0734	Туркін І.Б.	0517
Страфун О.С.	0670	Туркіна В.В.	0496
Страфун С.С.	0670	Туровці Й.М.	0189
Страшнюк В.Ю.	0323, 0324	Турок І.І.	0195
Стрелкіна А.А.	0500	У	
Стрижак О.Є.	0108	Узлов Д.Ю.	0154
Студеняк Я.І.	0549, 0554	Узун Д.Д.	0500, 0501
Студеняк І.І.	0290	Узун Ю.А.	0501
Ступень М.	0127	Український П.О.	0371
Ступницька Г.Я.	0735	Улусова С.П.	0196
Стьопочкіна М.В.	0081	Урбаневич В.В.	0197
Субботін С.О.	0143	Усач О.Б.	0672
Суберляк О.В.	0543	Усенко О.Ю.	0762
Суворін В.О.	0244	Усинська О.С.	0856
Суворін О.В.	0244	Ускова Н.М.	0264
Судак А.Д.	0064	Ускова Н.Н.	0266
Сукач В.В.	0438, 0442	Усова О.Є.	0379
Суліма В.	0853	Устич О.В.	0727
Суліма В.П.	0690	Утевська О.М.	0320
Суран В.В.	0185	Утевський С.Ю.	0380
Сусла А.І.	0209	Ф	
Сухан В.С.	0763	Фалик Т.С.	0583
Сухарев С.М.	0573	Фалинська З.З.	0599
Сухарева О.Ю.	0573	Фальбуш О.О.	0739
Суховія М.І.	0261	Фанлейб О.М.	0190
Т		Фарафонов В.С.	0301
Табачишин В.Г.	0366	Фаринюк Ю.І.	0304
Табунціков В.Г.	0243	Фармага І.	0103
Талавиря М.П.	0556	Фасоляк А.В.	0225
Тарасенко О.В.	0032	Фатула М.І.	0833
Тарасенко С.В.	0682, 0683	Фатула Ю.М.	0605
Тарасов В.Ю.	0245	Фауре Е.В.	0479
Тарнавський Ю.А.	0526	Фегер О.	0188
Татарінова Ю.	0125	Федевич О.	0495
Татарчук Л.В.	0424, 0615	Фединчук Г.В.	0619, 0751
Тахтасьєв О.В.	0201	Федишин Т.В.	0717
Тацькар А.Р.	0247	Федірчик І.І.	0219
Тегза А.М.	0073	Федонюк Л.Я.	0408, 0724
Телебєнєва Є.	0465	Федоришин Т.М.	0702
Телемуха С.Б.	0660	Федоров Д.Ю.	0409
Темченко О.В.	0613	Федорова А.О.	0307
Терешкевич І.С.	0654, 0742	Федорчук А.О.	0247
Терещенко І.М.	0163	Федчишин Н.Р.	0702, 0704
Терещенко О.М.	0565	Фершал М.В.	0290
Терновой Ю.Ф.	0296	Фізер О.І.	0554
Тесленко М.М.	0698	Філак І.О.	0305
Тесленко С.М.	0698	Філатов В.О.	0154
Теслюк В.М.	0523	Філатова А.В.	0820
Тимейчук О.Ю.	0233	Філеп М.Й.	0288, 0292, 0293
Тимочко О.І.	0633	Філіп С.С.	0669, 0709
Тимошенко І.О.	0880	Філіпоненко Н.С.	0327
Тимошенко О.С.	0812	Філоненко О.М.	0024
Тимошенко Ю.О.	0062, 0893	Фіра Л.С.	0407
Тимошук П.	0122	Фірман Т.І.	0044
Тимчик В.В.	0879	Фірсова А.В.	0519
Титаренко Н.В.	0800	Фочук П.М.	0508
Тихонов А.Н.	0197	Франів А.В.	0216
Тітов І.І.	0714	Францух-Яцола А.І.	0736
Ткач В.	0188	Фролова В.В.	0211, 0257
Ткаченко А.С.	0785	Фундак Л.І.	0037

Фурманов О.А.	0477	Чорна Н.	0589
Фурса О.А.	0510	Чорней І.І.	0352
Фурса О.О.	0548	Чорний М.	0471
Футько Х.В.	0640	Чорній З.П.	0218
Х		Чорноморець В.С.	0335
Хазем О.	0423	Чубик Р.В.	0222
Хайленко О.В.	0146	Чудак Н.О.	0197
Халавка Ю.Б.	0508	Чуклін С.М.	0647, 0672
Халімовський О.М.	0139	Чумак Г.В.	0673
Халло О.	0837	Чумаченко С.В.	0087
Халявка Т.А.	0245	Чундак С.Ю.	0314
Ханан С.	0824	Чупов С.В.	0089
Харченко А.В.	0256	Чухраєва Н.М.	0568
Харченко А.Ю.	0283	Чухрай А.Г.	0105, 0135, 0502
Харченко В.С.	0119, 0476	Ш	
Харченко О.В.	0254	Шабанов Д.А.	0379
Хахалєва І.	0586	Шабатура Ю.В.	0197
Хаханов І.В.	0493	Шабловський Я.О.	0281
Хацько К.М.	0650	Шакаралієва Є.В.	0387
Хворостов Є.Д.	0671	Шано В.П.	0673
Хитряк О.І.	0238	Шаповал С.Д.	0712
Хілько С.С.	0668	Шаповалов І.М.	0650
Хмельницький А.А.	0226	Шаповалова Л.О.	0826
Хмельницький А.В.	0525	Шаповалова С.О.	0783
Холін Ю.В.	0285	Шапочка І.В.	0019
Холявка Я.М.	0085	Шапринський В.О.	0674, 0675
Хома М.В.	0194	Шапринський Є.В.	0675
Хома-Могильська С.Г.	0028	Шаріф Б.Дж.Р.	0822
Хомяк І.В.	0654, 0742	Шаронова Н.В.	0177
Христич М.М.	0764	Шарф І.В.	0197
Христов О.О.	0375	Шаталова М.О.	0502
Худа Л.В.	0389	Шафієва Л.Г.	0566
Худий О.І.	0389	Шафраньош І.І.	0261
Худік Л.	0587	Шафраньош М.І.	0261
Ц		Шахнин Д.Б.	0266
Цвей Я.П.	0582	Шахнін Д.Б.	0255, 0264, 0265
Цегелик Г.Г.	0037, 0060	Швачка А.І.	0548
Цема Є.В.	0744	Швед П.М.	0516
Циба М.М.	0201	Шевцова Н.В.	0234
Цибанюк О.О.	0892	Шевченко В.Л.	0381
Цигикало О.В.	0723	Шевченко Н.С.	0784
Цмоць І.	0124	Шевчик О.М.	0021
Цмур Ю.Ю.	0308	Шевчук Д.В.	0781
Ч		Шевчук Л.І.	0583
Чайківська Р.Т.	0544	Шевчук Т.Я.	0422, 0902
Чака О.Г.	0414	Шейніч Л.О.	0190
Чаплигіна А.Б.	0388	Шеліманова Ж.В.	0477
Часковський О.Г.	0399	Шепелевич В.Г.	0279
Чеверда В.М.	0698	Шепель Н.М.	0449
Чеканова В.В.	0306	Шеремет А.П.	0643
Чекурін В.	0220	Шеремета Р.З.	0716
Червак О.Ю.	0106	Шестопалова Л.Ф.	0798
Черв'яков І.В.27.45	0081	Шилін І.С.	0361
Чередник В.А.	0490	Шимків М.Б.	0703
Черкасов В.Г.	0764, 0880	Шимчук С.П.	0241
Черкасов Е.В.	0722, 0764	Шищук В.	0464
Чернега Н.Ф.	0721	Шиян Н.М.	0341
Чернецький Е.В.	0510	Шкорбатов Ю.Г.	0323, 0328
Черник Я.І.	0322, 0325	Шкуро К.	0125
Черниш Є.Ю.	0392	Шлапа О.О.	0764
Черноусова Ж.Т.	0080	Шлеєнкова Г.О.	0806
Черняк В.Я.	0219, 0263	Шмараков І.О.	0419, 0431
Чернышёва А.Ю.	0145	Шостак І.В.	0144, 0499
Четверня С.О.	0346	Шпакова Н.М.	0416
Чибісов А.Л.	0691	Шпатовська О.	0457
Чибурайте Гинтаре	0888	Шпенік В.Ю.	0196
Чибурене Ядвига	0888	Шпенік О.О.	0189
Чигиринський В.В.	0227	Шпряха Ю.Я.	0713
Чикун Н.	0586	Шпряха Я.С.	0693, 0713
Чичура І.І.	0195	Штейфан А.Я.	0246, 0291
Чібісов О.Д.	0215	Штімач К.В.	0350
Чмир О.Ю.	0033	Штробля А.Л.	0407
Чобаль О.І.	0214	Шугай М.	0589
Чобей А.С.	0775	Шулла Р.С.	0060
Чобей С.М.	0748	Шульгін С.С.	0138
Чомоляк Ю.Ю.	0874	Шульгін В.І.	0624
Чонаді Т.	0212	Шупова Т.В.	0388
Чопик Т.В.	0601	Шуста В.С.	0258
Чорна Г.А.	0338, 0340	Шуста О.В.	0258

Шустер Дж.	0265	Яджак М.С.	0092, 0162, 0167, 0174, 0179,
Щ			0481, 0498
Щерба М.Ю.	0634	Яковина В.	0504, 0505
Щербакова О.В.	0325	Яковлев В.І.	0201
Щербовських С.В.	0101, 0104	Яковлев В.С.	0156
Ю		Якубович Л.А.	0227
Юдін О.О.	0697	Якунін О.А.	0491
Юркович Н.В.	0207	Якушев А.В.	0762
Юрченко А.В.	0438	Янко А.С.	0484
Юрченко І.В.	0042	Янко Р.В.	0414
Юрченко Н.В.	0019	Янкович Г.Є.	0290
Юсибова С.Д.	0384	Яновська О.В.	0477
Юхименко В.В.	0263	Яновська Х.В.	0704
Я		Ярошак С.В.	0165
Яблчанський М.І.	0799, 0803, 0809, 0816, 0817	Ясинський В.К.	0042
Яворський Н.	0103	Ясинський В.К.	0034
Яганов П.О.	0023	Ястремська С.О.	0856

ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет ім. І.Огієнка, 2015, №5, т.2	0636
Відкриті інформаційні та комп'ютерні інтегровані технології. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №69	0152, 0488
Відкриті інформаційні та комп'ютерні інтегровані технології. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №70	0138, 0153, 0232, 0319
Вісник двигунобудування. Запоріжжя: Запорізький національний технічний університет, АО "Мотор Січ", 2015, №1	0231
Вісник двигунобудування. Запорожжя: Запорізький національний технічний університет, АТ "Мотор Січ", 2015, №2	0240
Вісник Київського національного університету ім. Т.Шевченка. Економіка. Київ: Київський національний університет ім. Т.Шевченка, 2015, №1(166)	0853
Вісник Київського національного університету ім. Т.Шевченка. Економіка. Київ: Київський національний університет ім. Т.Шевченка, 2015, №5(170)	0581
Вісник Київського національного університету ім. Т.Шевченка. Економіка. Київ: Київський національний університет ім. Т.Шевченка, 2015, №8(173)	0585
Вісник Львівського університету. Серія юридична. Львів: Львівський національний університет ім. І.Франка, 2015, №61	0609
Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Комп'ютерні науки та інформаційні технології. Львів: Національний університет "Львівська політехніка", 2015, №826	0009, 0047, 0048, 0049, 0050, 0051, 0066, 0083, 0102, 0103, 0109, 0110, 0111, 0112, 0122, 0123, 0124, 0125, 0126, 0127, 0128, 0129, 0130, 0131, 0132, 0149, 0150, 0220, 0229, 0485, 0495, 0505, 0506, 0507, 0625, 0626, 0629
Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Технічні науки. Рівне: Національний університет водного господарства та природокористування, 2016, №1(73)	0233, 0234, 0241, 0432, 0886
Вісник Приазовського державного технічного університету. Економічні науки. Маріуполь: Приазовський державний технічний університет, 2015, №30	0566, 0888
Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В.Даля. Северодонецьк: Східноукраїнський національний університет ім. В.Даля, 2015, №1(218)	0113

Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В.Даля. Северодонецьк: Східноукраїнський національний університет ім. В.Даля, 2015, №3(220)	0242, 0243, 0244, 0245, 0302, 0434, 0510, 0528, 0529, 0538, 0539, 0548, 0557, 0558, 0559, 0560, 0561, 0562, 0591
Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В.Даля. Северодонецьк: Східноукраїнський національний університет ім. В.Даля, 2015, №5(222)	0525
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2015, №25	0320, 0321, 0331, 0332, 0333, 0334, 0335, 0336, 0337, 0338, 0339, 0340, 0341, 0364, 0366, 0367, 0368, 0369, 0370, 0371, 0372, 0373, 0374, 0375, 0376, 0377, 0378, 0379, 0380, 0381, 0382, 0383, 0384, 0393, 0394, 0395, 0412, 0429, 0430, 0783
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Біологія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26	0307, 0317, 0322, 0323, 0324, 0325, 0326, 0327, 0328, 0329, 0342, 0343, 0344, 0385, 0386, 0387, 0388, 0413, 0414, 0415, 0416, 0784, 0785, 0902
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №31	0423, 0814, 0815, 0816, 0817, 0818, 0819, 0820, 0821, 0822, 0823, 0824, 0825, 0832
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Медицина. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №32	0799, 0800, 0801, 0802, 0803, 0804, 0805, 0806, 0807, 0808, 0809, 0810, 0811, 0812, 0813, 0831
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Хімія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №26(49)	0283, 0284, 0285, 0286, 0301, 0306, 0313, 0552, 0628
Гірнична електромеханіка та автоматика. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2015, №94	0490
Гірська школа Українських Карпат. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, 2014, №11	0835, 0836, 0837, 0838, 0885, 0900
Гірська школа Українських Карпат. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, 2015, №12-13	0887
Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2016, №64	0897
Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2016, №65	0898
Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2016, №67	0826
Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Івано- Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2015, №2(12)	0392, 0436, 0445, 0448, 0532
Економічна теорія та право. Харків: Національний юридичний університет ім. Я.Мудрого, 2015, №3(22)	0851, 0852
Економічний вісник Національного гірничого університету. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2015, №4(52)	0563
Електромеханічні і енергозберігаючі системи. Кременчук: Кременчуцький національний університет ім. М.Остроградського, 2015, №1(29)	0222
Електромеханічні і енергозберігаючі системи. Кременчук: Кременчуцький національний університет ім. М.Остроградського, 2015, №2(30)	0096, 0520
Електромеханічні і енергозберігаючі системи. Кременчук: Кременчуцький національний університет ім. М.Остроградського, 2015, №3(31)	0139
Збалансоване природокористування. Київ: Інститут агроєкології і природокористування НААН, ТОВ "Екоінвестком", 2015, №1	0582, 0592
Збірник наукових праць "Педагогічна освіта: теорія і практика". Кам'янець- Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет ім. І.Огієнка, 2015, №1(18)	0630
Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Київ: Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі, 2015, №3(80)	0565
Інженерні та освітні технології. Кременчук: Кременчуцький національний університет ім. М.Остроградського, 2015, №3(11)	0850

Інженерні та освітні технології. Кременчук: Кременчуцький національний університет ім. М.Остроградського, 2015, №4(12)	0849
Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський національний університет міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2014, №118	0223
Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський національний університет міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2015, №121	0473, 0491
Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський національний університет міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2015, №123	0144, 0450, 0499
Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський національний університет міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2015, №124	0433
Комунальне господарство міст. Технічні науки та архітектура. Харків: Харківський національний університет міського господарства ім. О.М.Бекетова, 2016, №126	0097, 0142, 0235
Конструювання, виробництво та експлуатація сільськогосподарських машин. Кіровоград: Кіровоградський національний технічний університет, 2015, №45(1)	0514
Людинознавчі студії. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2015, №1/33	0883, 0884
Людинознавчі студії. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2015, №31	0606
Людинознавчі студії. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2016, №2/34	0607
Людинознавчі студії. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2016, №3/35	0608, 0786
Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2015, №1(33)	0444, 0623
Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2015, №2(34)	0255, 0256
Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2016, №1(35)	0254
Металургія. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2016, №2(36)	0264, 0265, 0266, 0267, 0296, 0530
Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2015, №10(129)	0846
Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2015, №11(130)	0847
Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2015, №12(131)	0848
Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2015, №7(126)	0903
Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2015, №8(127)	0844, 0890
Молодь і ринок. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2015, №9(128)	0845
Науковий вісник Академії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2015, №1	0889
Науковий вісник Національного гірничого університету. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2015, №1(145)	0221, 0438, 0440, 0441
Науковий вісник Національного гірничого університету. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2015, №2(146)	0435, 0439, 0442, 0443, 0446, 0447
Науковий вісник НЛТУ України. Львів: Національний лісотехнічний університет України, 2016, №26.1	0181, 0218, 0237, 0238, 0239, 0356, 0357, 0358, 0359, 0360, 0361, 0362, 0363, 0391, 0399, 0522, 0523, 0543, 0544, 0583

Науковий вісник Ужгородського національного університету. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2014, №30	0593, 0594, 0595, 0596
Науковий вісник Ужгородського національного університету. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2014, №31	0597, 0598, 0599, 0631, 0632, 0633, 0634
Науковий вісник Ужгородського національного університету. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2014, №32	0002, 0003, 0004, 0005, 0600
Науковий вісник Ужгородського національного університету. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2014, №33	0084, 0601, 0602, 0603, 0854, 0855, 0856
Науковий вісник Ужгородського національного університету. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2014, №34	0858, 0859, 0860, 0861, 0891
Науковий вісник Ужгородського національного університету. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №36	0857
Науковий вісник Ужгородського національного університету. Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №37	0892
Науковий вісник Ужгородського національного університету. Право. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №32, т.2	0611, 0612, 0613, 0614
Науковий вісник Ужгородського національного університету. Право. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №32, т.3	0899
Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №1(45), т.1	0569
Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №1(45), т.2	0556, 0570
Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №1(45), т.3	0571
Науковий вісник Ужгородського університету. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2014, №1(25)	0006, 0012, 0013, 0014, 0015, 0028, 0038, 0039, 0040, 0041, 0042, 0054, 0055, 0068, 0069, 0070, 0080, 0085, 0086
Науковий вісник Ужгородського університету. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №1(26)	0007, 0008, 0010, 0017, 0018, 0019, 0024, 0029, 0030, 0031, 0032, 0033, 0034, 0056, 0057, 0071, 0072, 0073, 0081, 0158, 0159
Науковий вісник Ужгородського університету. Математика і інформатика. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №2(27)	0011, 0020, 0021, 0022, 0025, 0035, 0036, 0037, 0043, 0044, 0045, 0046, 0060, 0074, 0075, 0076, 0077, 0088, 0089, 0106, 0160, 0161
Науковий вісник Ужгородського університету. Медицина. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2014, №1(49)	0400, 0401, 0402, 0403, 0615, 0616, 0617, 0637, 0638, 0639, 0640, 0641, 0642, 0643, 0644, 0645, 0646, 0647, 0648, 0649, 0650, 0651, 0652, 0653, 0654, 0655, 0656, 0657, 0658, 0659, 0660, 0661, 0662, 0663, 0664, 0665, 0666, 0667, 0668, 0669, 0670, 0671, 0672, 0673, 0674, 0675, 0676, 0677, 0678, 0679, 0680, 0681, 0682, 0683, 0862, 0863, 0864
Науковий вісник Ужгородського університету. Медицина. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2014, №2(50)	0404, 0405, 0406, 0684, 0685, 0686, 0687, 0688, 0689, 0690, 0691, 0692, 0693, 0694, 0695, 0696, 0697, 0698, 0699, 0700, 0701, 0702, 0703, 0704, 0705, 0706, 0707, 0708, 0709, 0710, 0711, 0712, 0713, 0714, 0715, 0716, 0717, 0718, 0719, 0720, 0721, 0865, 0866

Науковий вісник Ужгородського університету. Медицина. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №1(51)	0407, 0408, 0409, 0424, 0425, 0604, 0605, 0618, 0619, 0621, 0622, 0722, 0723, 0724, 0725, 0726, 0727, 0728, 0729, 0730, 0731, 0732, 0733, 0734, 0735, 0736, 0737, 0738, 0739, 0740, 0741, 0742, 0743, 0744, 0745, 0746, 0747, 0748, 0749, 0750, 0751, 0752, 0753, 0754, 0755, 0756, 0757, 0758, 0759, 0760, 0761, 0762, 0763, 0833, 0839, 0867, 0868, 0869, 0870, 0871, 0872, 0873
Науковий вісник Ужгородського університету. Медицина. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №2(52)	0410, 0411, 0426, 0427, 0428, 0764, 0765, 0766, 0767, 0768, 0769, 0770, 0771, 0772, 0773, 0774, 0775, 0776, 0777, 0778, 0779, 0780, 0781, 0782, 0827, 0828, 0834, 0874, 0875, 0876, 0877, 0878, 0879, 0880, 0881, 0882
Науковий вісник Ужгородського університету. Фізика. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №37	0183, 0184, 0185, 0186, 0187, 0188, 0189, 0190, 0191, 0192, 0204, 0205, 0206, 0207, 0208, 0209, 0210, 0211, 0212, 0257, 0258, 0259
Науковий вісник Ужгородського університету. Фізика. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №38	0193, 0194, 0195, 0196, 0197, 0198, 0199, 0200, 0201, 0202, 0203, 0213, 0214, 0215, 0216, 0217, 0219, 0260, 0261, 0262, 0263, 0579
Науковий вісник Ужгородського університету. Хімія. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015, №1(33)	0246, 0247, 0248, 0249, 0250, 0251, 0252, 0253, 0287, 0288, 0289, 0290, 0291, 0292, 0293, 0294, 0295, 0297, 0303, 0304, 0305, 0308, 0314, 0437, 0549, 0554, 0572, 0573
Науковий вісник Чернівецького університету. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, 2015, №2, т.7	0330, 0345, 0346, 0347, 0348, 0349, 0389, 0390, 0396, 0417, 0418, 0419, 0420
Науковий вісник Чернівецького університету. Біологія (Біологічні системи). Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, 2016, №1, т.8	0316, 0350, 0351, 0352, 0353, 0354, 0355, 0365, 0397, 0398, 0421, 0422, 0431, 0787, 0788, 0829, 0830
Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Філософські науки. Київ: Київський університет туризму, економіки і права, 2015, №21	0893
Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Філософські науки. Київ: Київський університет туризму, економіки і права, 2016, №22	0894, 0895
Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Філософські науки. Київ: Київський університет туризму, економіки і права, 2016, №23	0896
Нові матеріали і технології в металургії та машинобудуванні. Запоріжжя: Запорізький національний технічний університет, 2015, №2	0224, 0225, 0226, 0227
Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №67	0500
Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №68	0116, 0117, 0145, 0146, 0228, 0501
Проблеми гуманітарних наук. Психологія. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка, 2015, №37	0635
Психіатрія, неврологія та медична психологія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №1(5), т.3	0610, 0789, 0790, 0791, 0792, 0793, 0794, 0795, 0796, 0797, 0798, 0840, 0841, 0842, 0843
Радіоелектроніка і інформатика. Харків: Харківський національний університет радіоелектроніки, 2015, №4(71)	0016, 0114, 0140, 0141, 0154, 0155, 0489, 0492, 0493
Радіоелектроніка і інформатика. Харків: Харківський національний університет радіоелектроніки, 2016, №1(72)	0087, 0156, 0157, 0182, 0494, 0512
Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №1(71)	0052, 0064, 0065, 0118, 0119, 0147, 0484, 0502, 0503, 0527

Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №2(72)	0053, 0101, 0107, 0108, 0120, 0121, 0148, 0504, 0515, 0516, 0624
Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №3(73)	0001, 0067, 0095, 0133, 0134, 0135, 0136, 0151, 0474, 0517
Радіоелектронні і комп'ютерні системи. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського "ХАІ", 2015, №4(74)	0079, 0105, 0137, 0230, 0475, 0476, 0477, 0478, 0486, 0487, 0496, 0508, 0509, 0518, 0519, 0901
Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН України, 2015, №1	0061, 0098, 0099, 0104, 0143, 0162, 0163, 0164, 0165, 0497, 0521
Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН України, 2015, №2	0058, 0090, 0091, 0166, 0167, 0168, 0169, 0170, 0479, 0498
Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН України, 2015, №3	0026, 0082, 0100, 0171, 0172, 0480
Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН України, 2015, №4	0023, 0027, 0062, 0063, 0078, 0092, 0173, 0174, 0175, 0176, 0177, 0178, 0481
Системні дослідження та інформаційні технології. Київ: Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ" МОН та НАН України, 2016, №1	0059, 0093, 0094, 0115, 0179, 0180, 0482, 0483, 0513, 0524, 0526, 0620
Chemistry & Chemical Technology. Львів: Національний університет "Львівська політехніка", 2016, №1, т.10	0268, 0269, 0270, 0271, 0272, 0273, 0298, 0299, 0309, 0315, 0531, 0533, 0534, 0535, 0536, 0540, 0541, 0545
Chemistry & Chemical Technology. Львів: Національний університет "Львівська політехніка", 2016, №2, т.10	0274, 0300, 0310, 0311, 0312, 0537, 0542, 0546, 0547, 0550, 0551, 0553, 0555, 0574
Стратегія економічного розвитку України. Київ: Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана, 2015, №37	0567
Стратегія економічного розвитку України. Київ: Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана, 2016, №38	0568
Сучасні ресурсоенергозберігаючі технології гірничого виробництва. Кременчук: Кременчуцький національний університет ім. М.Остроградського, 2015, №1(15)	0236
Сучасні ресурсоенергозберігаючі технології гірничого виробництва. Кременчук: Кременчуцький національний університет ім. М.Остроградського, 2015, №2(16)	0449
Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України, 2015, №1	0275
Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України, 2015, №2	0276, 0627
Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України, 2015, №5	0318
Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України, 2016, №1	0277
Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України, 2016, №2	0278, 0279, 0280
Термоелектрика. Чернівці: Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України, 2016, №3	0281, 0282
Товари і ринки. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2015, №2(20)	0564, 0575, 0576, 0577, 0578, 0580, 0584, 0586, 0587, 0588, 0589, 0590
Управління проектами та розвиток виробництва. Сєверодонецьк: Східноукраїнський національний університет ім. В.Даля, 2015, №4(56)	0511
Часопис соціально-економічної географії. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2015, №19(2)	0451, 0452, 0453, 0454, 0455, 0456, 0457, 0458, 0459, 0460, 0461, 0462, 0463, 0464, 0465, 0466, 0467, 0468, 0469, 0470, 0471

ЗМІСТ

27 МАТЕМАТИКА	3
27.01 Загальні питання математики	3
27.03 Основи математики і математична логіка.....	3
27.15 Теорія чисел	4
27.17 Алгебра	4
27.19 Топологія.....	5
27.23 Математичний аналіз.....	5
27.29 Звичайні диференційні рівняння.....	5
27.31 Диференційні рівняння з частинними похідними.....	6
27.33 Скінченні різниці. Функціональні та інтегральні рівняння	7
27.35 Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики	7
27.39 Функціональний аналіз і теорія оператора.....	8
27.41 Обчислювальна математика	8
27.43 Теорія ймовірностей і математична статистика	9
27.45 Комбінаторний аналіз. Теорія графів	10
27.47 Математична кібернетика.....	11
28 КІБЕРНЕТИКА	12
28.15 Теорія систем автоматичного керування	12
28.17 Теорія моделювання	13
28.19 Теорія кібернетичних систем керування	14
28.21 Теорія інформації	14
28.23 Штучний інтелект	15
28.29 Системний аналіз	19
29 ФІЗИКА	24
29.03 Загальні проблеми фізичного експерименту	24
29.05 Фізика елементарних частинок. Теорія полів	24
29.19 Фізика твердих тіл	26
29.27 Фізика плазми	28
30 МЕХАНІКА	28
30.03 Основи, загальні задачі і методи механіки	28
30.17 Механіка рідини і газу	28
30.19 Механіка деформованого твердого тіла	29
30.51 Комплексні та спеціальні розділи механіки.....	31
31 ХІМІЯ	31
31.15 Фізична хімія	31
31.17 Неорганічна хімія. Комплексні сполуки	36
31.19 Аналітична хімія	37
31.21 Органічна хімія.....	38
31.23 Біоорганічна хімія. Природні органічні сполуки та їхні синтетичні аналоги.....	38
31.25 Хімія високомолекулярних сполук	38
31.27 Біологічна хімія	39
34 БІОЛОГІЯ	40
34.03 Теоретична біологія	40

34.17 Біофізика	40
34.23 Генетика	40
34.29 Ботаніка	42
34.31 Фізіологія рослин	47
34.33 Зоологія	48
34.35 Екологія	52
34.39 Фізіологія людини і тварин. Моделювання розумових процесів	53
34.41 Морфологія людини і тварин	57
34.47 Токсикологія	58
36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ	59
37 ГЕОФІЗИКА	59
38 ГЕОЛОГІЯ.....	59
38.15 Літологія	59
38.21 Регіональна геологія	59
38.33 Геохімія	60
38.37 Петрографія	60
38.49 Геологія рудних корисних копалин	60
38.53 Геологія родовищ нафти, газу і конденсатів	62
38.55 Геологія родовищ вугілля, бітумінозних порід і торфу	62
38.61 Гідрогеологія	62
38.63 Інженерна геологія	62
39 ГЕОГРАФІЯ	63
39.01 Загальні питання географії	63
39.21 Економічна і соціальна географія	63
50 АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА	65
50.01 Загальні питання автоматики та обчислювальної техніки	65
50.05 Теоретичні основи програмування	66
50.07 Теоретичні основи обчислювальної техніки	67
50.09 Елементи, вузли і пристрої автоматики, телемеханіки та обчислювальної техніки	68
50.39 Обчислювальні мережі (ОМ)	68
50.41 Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж	69
50.43 Системи автоматичного керування, регулювання і контролю	71
50.45 Системи телекерування і телевимірювання	72
50.47 Автоматизовані системи керування технологічними процесами	72
50.51 Автоматизація проектування	72
61 ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	73
61.01 Загальні питання хімічної технології і хімічної промисловості	73
61.13 Процеси і апарати хімічної технології. Електрохімічні процеси	73
61.31 Технологія неорганічних речовин і продуктів	73
61.33 Виробництво добрив	73
61.35 Технологія виробництва силікатних матеріалів	73
61.37 Технологія органічних речовин і продуктів	74
61.45 Технологія хіміко-фармацевтичних засобів	74
61.49 Технологія пестицидів і речовин для дезінфекції	74
61.53 Технологія перероблення твердих горючих копалин	74
61.59 Технологія синтетичних високомолекулярних сполук	74

61.61	Технологія пластмас	75
61.63	Технологія виробництва гуми і виробів з неї. Виробництво синтетичного каучуку	75
61.65	Технологія лакофарбових матеріалів і органічних покриттів	75
61.67	Технологія хімічних волокон і ниток Виробництво скловолокна, скловолоконних матеріалів, мінеральних шлакових волокон і виробів з них	76
61.71	Технологія виробництва продуктів побутової хімії	76
62	БІОТЕХНОЛОГІЯ	77
64	ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ	77
65	ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ	78
65.01	Загальні питання харчової промисловості	78
65.09	Сировина для харчової промисловості і допоміжні матеріали	79
65.13	Процеси, обладнання та апарати на підприємствах харчової промисловості	80
65.37	Цукрова промисловість	80
65.43	Пивоварна промисловість	80
65.47	Виробництво лікеро-горілчаних напоїв	81
65.49	Виноробна промисловість	81
65.51	Промисловість безалкогольних напоїв	81
65.53	Консервна, овочесушильна промисловість, виробництво харчових концентратів	81
65.63	Молочна промисловість	81
65.65	Олійно-жирова промисловість	81
76	МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	82
76.01	Загальні питання медицини і охорони здоров'я	82
76.03	Медико-біологічні дисципліни	84
76.09	Медичні матеріали, засоби і вироби	85
76.13	Медична техніка	85
76.29	Клінічна медицина	86
76.31	Клінічна фармакологія. Фармація	113
76.33	Гігієна і епідеміологія	114
76.35	Інші галузі медицини і охорони здоров'я	115
76.75	Соціальна гігієна. Організація і управління охороною здоров'я	115
77	ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	120
77.01	Загальні питання фізичної культури і спорту	120
77.03	Теорія фізичної культури і спорту	121
77.05	Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту	122
77.29	Методичні основи видів спорту	122
АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	122	
ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ	134	

Збірник рефератів фахових видань МОН України

З питань придбання видань УкрІНТЕІ звертайтеся
до відділу створення та реалізації інформаційної продукції
за тел. (044) 521 00 39, 521 09 48

Адреса засновника, видавника:

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації
вул. Антоновича, 180, Київ – 03680
uintei@uintei.kiev.ua

Головний редактор:	<i>Т.В. Писаренко</i>
Відповідальний за випуск:	<i>Н.В. Богатель</i>
Комп'ютерна верстка:	<i>Н.В. Богатель</i>
Програмно-технічне забезпечення:	<i>С.П. Скубак</i>

*Підписано до друку 17.03.2017. Формат 60x84 1/8.
Набір комп'ютерний. Тир. 50 прим.*

*Видавництво УкрІНТЕІ, 03150, Київ, вул. Антоновича, 180
Реєстраційне свідоцтво серії ДК № 389 від 29.03.2001 р.*